

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Katholsk Kirketidende.

Et Tidsskrift til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Med den geistlige Overigheds Tilladelse

udgivet

af

Andsgarvns-Foreningens Forstanderskab.

13de Aargang.

Kjøbenhavn.

I Commission hos Hr. Grosserer C. B. Lohrer.

S. Friess Bogtrykkeri.

1865.

Indholdsfortegnelse til 13de Aargang.

I. Afhandlinger, Actstykker o. dsl.

	Side
Aarskiftet	1.
— (sluttet)	17.
Den apostol. Rundskrivelse af Ede Decbr. 1864	33.
— — (fortsat)	49.
— — (fortsat)	65.
— — (fortsat)	81.
Encyclica af Ede Decbr. 1864 (Tillæg til Nr. 6. Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed?	97.
„Hvorledes kan Jesu Christi Legeme virkelig være tilstede i den consecrerede Hostie?“	102.
Hvad er Samvittigheden osv. (fortsat)	113.
„Jeg behøver ikke at gaae i Messen“ osv.	121.
„Men jeg har ingen Tid“	125.
Hvad er Samvittigheden osv. (fortsat)	137.
„Jeg kan ikke. Det er for svært“	144.
„Men man vil gjøre sig lystig over“	146.
Hvad er Samvittigheden osv. (fortsat)	153.
„Man skal ikke være heldøret og skibellig“	161.
„Livet, saaledes som . . . , er for kjedsommeligt“	162.
Hvad er Samvittigheden osv. (fortsat)	169.
Det h. Messesoffer (af det bispøpelige Hyrdebrev)	185.
— — (sluttet)	201.
En dansk-katolsk literær Nyhed	206.
Hvad er Samvittigheden osv. (fortsat)	217.
En dansk-katolsk literær Nyhed (sluttet)	223.
Hvad er Samvittigheden osv. (sluttet)	233.
„Jeg er ikke værdig til at annamme de hh. Sacramenter“	241.
„Jeg har begaaet for svære Synder“	242.
„Ungdommen maa forst hengaae og udraase“	243.
„Senere, naar jeg ikke har . . . , vil jeg øve Religionen“	244.
Slutning	246.
De Genøiede	249.
Cardinal Wiseman paa Dødsleiet	256.
De Genøiede (fortsat)	265.
Cardinal Wiseman (sluttet)	272.
De Genøiede (fortsat)	281.
Den h. Ansgarius	287.
Festen i Hamborg og Altona 3—11. Febr. 1865	292.

	Side
De Gensiede (fortsat)	297.
Den h. Ansgarius (sluttet)	304.
De Gensiede (fortsat)	313.
Kirkelig Statistikk	321.
Tilbageblik	322.
Den h. Ansgar's Millenarium i St. Ansgarii Kirke i Kjøbenhavn (8—16. Septbr. 1865)	329.
— — — (sluttet)	345.
Biskoppeligt Hvrdebrev	361.
Katholicisme, Protektantisme og Bantro	367.
De Gensiede (fortsat)	377.
Om Menneskets oprindelige Tilstand og Syndefaldet	386.
De Gensiede (sluttet)	393.
Om Menneskets oprindelige Tilstand (sluttet)	404.
Julestjernen (Digt)	409.
En alvorlig Drøftelse af to meget gængse Klager mod Guds Forsyn	412.
Af et Brev fra en nordamerikansk Felikapellan	418.

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: Side 15, 78, 107, 129, 148, 193, 263, 278, 294, 336, 357, 369, 388. — Kjøbenhavn: S. 12, 44, 127, 164, 178, 194, 355, 405. — Fredericia: S. 195, 422. — Norge: S. 407. — Sverrig: S. 228. — Frankrig: S. 47, 63, 79, 110, 198, 407. — England: S. 30, 79, 109, 132, 196, 262, 311, 372, 389. — Irland: S. 197. — Tydskland: S. 109, 218, 337. — Baden: S. 195. — Dösnabrück: S. 311. — Polen: S. 338. — Österrig: S. 340. — Berlin: S. 370, 390. — Holland: S. 31. — Belgien: S. 30, 46, 371. — Schweiz: S. 372. — Zürich: S. 31. — Ungarn: S. 327. — Italien: S. 213, 231, 310, 325, 336, 358. — Spanien: S. 342. — Amerika: S. 216. — Nordamerika: S. 199, 248, 327, 342, 359, 375. — Mexico: S. 149, 260, 311. — Afrika: S. 327.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 1.

Søndagen den 8de Januar.

1865.

Indhold: Aarskiftet. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Rom.

Aarskiftet.

Katholsk Kirketidende har nu tilbagelagt sin tolvte Aargang, og idet den følger den almindelige Trang og Sædvane, at forberede sig til Indtrædelsen i et nyt Aar ved Erindringen om det heurundne, da vil den neppe behøve at forsvare eller undskyldte sig for Mangel paa Betsedenhed, naar den tiltroer, ikke sig selv, men den Sag, den her i Landet repræsenterer, den Bichtigkeit, at den ved at føve sine Læsere tilbage til det soundne Aars Tildragelser tør føle sig fritaget for den Pligt at underholde dem med at tale om sig selv og sin særlige Andeel i den Udvikling af Tingenes Gang, som det afvigte Aar har bidraget til at fremme. Thi denne Indskydelse under den aandelige Magt, hvis, om end uværdige, Talsmand vort lille Blad efter Gvne hidtil har søgt at være og fremdeles vil sætte sin Væ i at være, denne Appel til vore over alle jordiske Conflictter ophøiede Interesser fremgaaer netop af Erkjendelsen af dets egen Ringhed og Ubetydelighed, altsaa af den allerstørste Betsedenhed. Det troer nemlig at have udrettet saalidt i dets desuden korte Levetid som Organ for den almindelige Kirke i Norden, at det ganske aabenhjertig tilstaaer, at det ikke engang har været udsat for allermindeste Tristelse til at indbilde sig noget i denne Henseende. Dets Betsedenhed er saaledes ikke engang Dyd, men reen Nødvendighed, og saaledes forstaaet kan det vel ikke kaldes ubetsedent, at det trøster sig over sin egen Videnhed

med Storheden af den Sag, det tjener, og i denne Bevidsthed ikke blot føler sig hævet over sin egen Ufuldkommenhed, men gaaer Fremtiden imøde med stor Tillid og freidigt Haab.

Vi overlade da den fremskredne og altid fremskridende Tids, den oplyste offentlige Menings stormægtige og indflydelsesrige Organer den Hæd og Tilfredsstillelse at være istand til, ved ethvert Aars Begyndelse at kunne tale med den Bevidsthed virkelig at have udrettet noget, at kunne henvise til bestemte Resultater af deres ufortrødne Virksomhed for at fremme Landets og Folkets timelige Interesser, at kunne appellere til den Retfærdiges gode Samvittighed, ogsaa naar den Sag de have forsøgt har ligget under, fordi Grundsætningerne i alt Fald kunde bestaa enhver Prøve, og fordi man er fast overbevist om, at det vilde have været en Lykke for Samfundet, dersom de vare blevne gennemførte. Vi overlade som sagt den omsiftende Tidsaands fortjenstfulde, indflydelsesrige, det store Publikums Tankegang og Tænkeevne ledende og med uindskrænket Enevoldsmagt hvert i sin Retning beherskende Organer den Hæd og Fortjeneste, ved Afslutningen af deres Værelse med Venner og Uvenner at kunne tale i Bevidstheden af egen Vigtighed frem og tilbage om alle Ulykker, de i Aarets Løb have haft Andeel i at afstedkomme eller afvende. Vi tilstaa strax, at vi ikke ere os bevidste enten i det nye henrundne Aar eller i noget af de foregaaende at have udført nogen særlig Bedrift, der har Kraav paa vore ærede Læsesere, endfærdig paa det store Publikums Paa-
 skjønnelse; men vi have da paa den anden Side den velgjørende Følelse, at vi heller ingen Ulykker have gjort det læsende Publikum ved at bearbejde dets Tankegang og berige dets Forestillingskreds i Retning af Forkeerthed og Vildfarelser. Vi have nemlig efter Maalet af vore Kræfter bidraget vor Skjærv til det gamle uforandrede Vidnesbyrd om den guddommelige Sandhed, der nu snart i to Aartusinder, har beviist sin overnaturlige Kraft til Menneskeslægten's Fornæelse og aandelige Forhængelse, den Sandhed, hvis forunderlige Hemmelighed det er, at al virkelig Aandrighed, Mangesidighed og afvejlende Nyhed og Frihed i dens individuelle Udenbærelser og Fremstillinger ere

betingede af dens væsenlige Eenhed og Uforanderlighed. Derfor kunne vi med en god Samvittighed sige, at, hvorlibet vi end for vor Deel have udrettet, vi dog tør glæde os i Bevidstheden, om altid at have været i den lykkelige Stilling, at kunne tale med Sikkerhed om hvad der er sandt og ret for Gud og hvad det er en Trøst og en Salighed for Mennesker at grunde deres Haab og Tillid paa.

Naar vi da tale om Kirkens Fælledsanliggender og Virksomhed, da tør vi dristig henvise Alle, baade Venner og Uvenner (ifald vi have saadanne), til vor Overensstemmelse med alle andre Organer i hele Verden for den almindelige Kirkes Interesser, og vi tør i denne Bevidsthed glæde os over, at Alt hvad der trindt omkring paa Jordens Kreds baade i de tidligere Tider og i det sidst henrundne Aar er skeet for at bekæmpe det Onde og tilbagetrænge dets Magt, for at sprede Lys i Vildfarelsens Mørke, for at forene alle Kræfter, der ere bejalede af en god Villie, til eet og samme Formaal, nemlig Virkelig-gjørelsen af Guds Rige i Verden, det er Altsammen Bort (1. Cor. 3, 22); det ikke blot kommer os tilgode, men vi tør sige, at ogsaa vi, saa faa og saa ringe som vi ere, have vor Andeel i, ere medvirkende og samvirkende til enhver Bedrift, hvorved Guds Ære og Menneskenes Velfærd og Frelse er befordret over alle Jordens Riger, ja i dens fjerneste Afkroge. Thi dette er det uforlignelige, det i høieste Forstand eiendommelige ved den Institution, der lever og aander i Bevidstheden om at være grundet af Gudmennesket Jesus Christus, og uophørlig at befinde sig i en altid nærværende Væsenforbindelse med Ham; det er det uforlignelige ved denne aandelige Bygning, der af Gud er bestemt til at være et Tempel for alle Mennesker, en fælleds Helligdom for alle Jordens Folk, — at den Aandens Eenhed og den Gendrægtighed i Tro, i Haab og i Kjærlighed, der er en Frugt af denne Aandens Eenhed, ligesom den forener alle Hjertes i Erkjendelsen af den samme Sandhed, saaledes ogsaa samler dem til de samme Ønsker og de samme Bestræbelser! Derfor har det i sig selv ubetydeligste Menneske, forsaavidt han er et levende Vem paa det store almindelige

Kirkelegeme, den opløstende Devidsthed, at han har Deel i Alt hvad der skeer ved Kirken, fordi den fælleds Forbøn er den vidunderlige hemmelighedsfulde Betingelse for al Virken i Guds Riges Tjeneste og til dets Udbredelse; og ligesom Forbønnen er det indre Middel, der staber alle de ydre Foretagender, saaledes er den det vedvarende Udtryk for hvad der er Guds Villie, hvad der er Kirkens Diemed og Gjenstand for de Troendes Haab og Stræben. Man kan med Sandhed sige, at Bønnen i uadskillelig Forbindelse med det sakramentale Offer, med den stedse nærværende Forsøner og Forløser er Kirkens Livsaande, og at de Troendes mere eller mindre virksomme Deeltagelse i og Tilslutning til dette Forsønningens, Tilbedelsens, Bønnens, Taksigelsens og Forbønnens Offer, der daglig frembæres over alle den sande Kirkes Altare i den ganske Verden, er det samme for hele Kirkelegemet, som det livskraftige Pulsflag er for det enkelte Menneskes pphfiste Velbefindende. Ligesom da det i naturlig Forstand legemlig og aandelig funde Menneske har en uvilkaarlig Følelse af hvad det er at leve og leve vel, og ligesom han veed, at, saafremt hans indre Livskraft og det den betegnende Pulsflag — hvad der jo rigtignok ikke afhænger af hans Villie — fremdeles bliver som det er, da tør han vente en glædelig og daadfuld Fremtid: saaledes har enhver katholisk Christen, selv det i Verden ringeste og enfoldigste Menneske, den opløstende og styrkende Følelse, at det er henstillet til hans Friheds Afgjørelse, er givet i hans egen Magt, ikke at være en ledig og ørkesløs Tilskuer ved hvad der foregaaer i Kirken, men at ogsaa han virker med, ogsaa han har ydet sit Bidrag til enhver Daad, der fremmer Sandhedens og det Godes Seir, enhver Daad, hvorved Gud forherliges og hans Rige aabenbarer sine heldbringende Livsytringer.

Det er nemlig den uroftelige Sikkerhed for Opfyldelsen af alle de Forjættelser, der af Gudmennesket Jesus Kristus, den levende personlige Sandhed, den guddommelige Trofasthed og Sanddrøhed selv, ere tillagte Bønnen i Hans Navn; det er denne i vor Troes uomstødelige Visshed begrundede Sikkerhed for den Haabets Seir, der udbreder Christi Fred

og Velsignelsen fra de evige Høie i alle med Gud forsonede Hjerter, som i Kraft af Sikkerheden for Besiddelsen af den absolute evige Sandhed i sammenhængende, gjensidigt meddelende Fælledsskab med alle tidligere Slægter og alle samtidige og vordende Lemmer paa Kirkelegemet, skaber hiint den kirkelige Eenheds og den sande aandelige Enigheds Daand, der sammenholder Alt hvad der er af Sandhed, og hvori vi føle vor Livskraft, vor Sundhed, vor Styrke, ufortrøden Udholdenhed og Freidighed! At kunne holde ud i Taalmodighed, uden at trættes i Bønnen og Forbønnen for det som er Kirkens høieste Diemed, det er vistnok en Guds Naade, men er ikke mindre en fri Beslutning af den Troendes egen Villie, en indre Handling, for hvis Gyldighed og Værd for Evigheden han har en useilbar Sikkerhed, og hvis Frugter for Kirkens og Guds Riges timelige Tilstiftelser han tillidsfuldt henstiller til den guddommelige Almagts og Visdoms Styrkelse. Gaaer det anderledes, end vi ønske og bede, ja tvertimod vore Forhaabninger; skeer endog det Modsatte af det, hele Kirken arbejder og strider for, skeer det, som vi meest af Alt forfarvdes ved, tilstifter Gud sin Kirke Trængsler, naar vi haabede paa gode Tider: vi vide da, at Ingen uden Gud erkjender hvad der er tjenligt til at fremme Kirkens høieste Diemed, at vi hverken vide Tid eller Stund, men at Faderen har forbeholdt dem sin egen Magt (Ap. Gj. 1, 7.). I hvad der end skeer, tør vi rolig overlade Ham alt Ansvar for Alt; for os gjælder det kun om, ikke at trættes i Arvaagenhed og Bøn. Det hører nu engang til de Vilkaar, der ere uadskillige fra vor endelige Natur og vor usuldkomme, af Fristelser og Synd forstyrrede Tilværelse, at vi saaledes, uden at kunne forstaae Sammenhængen mellem det Nærværende og Kommende, men i blind ubetinget Tillid henstille Alt til Gud, der overstuer og ordner Alt efter en evig Raadslutning, og under den bestandige Betingelse af den Frihed, hvori ogsaa alle onde og djævelske Kræfter røre sig. Vi har kun Ansvar for den Lunkenhed, Utaalmodighed og Modløshed, der opgiver Haabet og lader Hænderne synke, fordi Troen vakler og Kjærligheden kjølnes, istedetfor at

vi under alle timelige Omstiftelser skulde mindes, at Alt maa tjene os til Gode, naar vi blot blive bestandige i den Kjærlighed, som kun søger Guds Ære og Jesu Navns Herliggjørelse (Joh. 15, 7. 8. Rom 8, 18—39). Vi vide, at Kamp, Lidelser, Forfølgelser og Forhaanelser af Verden altid har været den Veie, der fører til Magt og Ophvielse i Guds Rige; at dette Vilkaar altid har været en Lov for vor himmelske Herres og Konges Styrrelse af den Kirke, hvis Seirstegn er Korset, hvis Løsen er Ordet om Korset. Ligesom Lidelsen, Selvfornægtelsen og den timelige Undergang var Veien til Hans Herlighed, saaledes er det ogsaa med Hans Kirke, der er den vedvarende Legemliggjørelse af Hans gudmennekelige Liv her i Verden, og derfor, baade som en guddommelig Institution og som Samsundet af alle Hans enkelte Efterfølgere, er bestemt til at fuldendes for Evigheden ad samme Veie som dens Stifter, der er sin Menigheds Hoved.

Vi haabe, at den her antydede Betragtning af Forholdet mellem den hele almindelige Kirke og den enkelte Christen er ikke mindre opbyggelig for vore velvillige Læsere, end den altid har været for os selv. Deus nærmeste Anledning var jo Erkjendelsen af vor Ubetydelighed og Mangelfuldhed; men vi tvivle ikke om, at Enhver af denne Kirketidendes Læsere er fortrolig med denne samme Betragtning, at han i den og i de indre Tilfældelser, den daglig vækker hos ham, føler en bestandig fornøjet Paamindelse om i Døen og Selvhengivelse ret inderlig at forene sig med den hele Kirke, der i vor Tid er stedt i en afgjørende Kamp med alle denne Verdens fjendtlige Kræfter. Den nærværende Tid er en Trængsels og Prøvelsestid, som kun faa tidligere; og spørge vi, ved hvilke Aabener Kirken har tilkæmpet sig alle Seire over denne Verdens fjendtlige Aand, over alle Bantroens og Ondskabens Hærskarer under Himmelen, da svarer Historien os med det samstemmende Vidnesbyrd fra enhver tidligere Tid, at det er Guds Helliges Taalmodighed og Tro, deres Bestandighed i den Kjærlighed, der aldrig trættes ved at bede for Kirkens Fjender, at det er denne Bedholdenhed i Tro, Taalmodighed og Kjærlighed, der i

alle tidligere Tider har ført Kirken seirrig ud af alle Trængsler, der har overvundet al fjendtlig Modstand og gjort denne Verdens Stærke og Mægtige til Bytte (3f. 53.); thi denne Kjærlighed er Grundvolden, hvorpaa Christi hele aandelige Magt over Menneskehjernerne, hvorpaa Hans Herskerret hviler, og Hans Kirke kan kun seire og Hans Rige kun udbredes ved de samme Vaaben, med hvilke det er grundlagt. Overalt paa hele Jordkredsen, hvor den katholske Kirkes Navn nævnes; overalt hvor den virkelige Indvielse forbinder alle Kirkens enkelte Altene til eet den gaafte Verden omfattende Tempel, hvori vor altid nærværende Forsøner, Gudmennesket Jesus Christus har sin Bolig; overalt hvor de Troendes Andagt sammensmeltes i Tilbedelse, i Bøn og Taksigelse under det daglige Offer, og opsendes nu alt i en Række af Aar de fyrigste og inderligste Bønner for Kirkens hellige og retfærdige Sag, for dens Selvstændighed, Frihed og Seier over alle de Underfundighedens Kunstgreb, hvormed dens uforkrænkelige Rettigheder anfægtes, og, ligesom der for en trofast Søn af det Land, der har fostret ham er en uadskillelig Forbindelse mellem hans Bøn for Fædrelandet og for Kongen, idet hans Forbøn for Kongen er Udtrykket for hans Forbøn for Fædrelandet: saaledes er Bønnen for Kirkens synlige Overhoved ifølge kirkelig Bedtægt og i Kirkens Sprog Udtrykket for vor Bøn for hele Kirkens Velfærd. Naar vi da tænke paa alle de Millioner fromme Sjæle: som vi kunne sige, uophørlig, i ethvert Dieblis af enhver Dag, ere forenede med os i Fornælsen af det ublodige Offer, i Tilbedelse og Bøn*), da overvældes vi uvilkaarlig af en Følelse,

*) For ikke at misforstaaes, bemærke vi, at, hvorvel det hl. Messesoffer ethvert Sted kun frembæres i Formiddagstimerne, saa følger det naturligt af Jordens Omdreining omkring Solen, at det er Formiddag og Dag andre Steder, naar det her er Eftermiddag og Nat. Saaledes kan det ikke blot fremhæves som noget Oploftende ved den katholske Kultus, at vi, der paa ethvert Sted samles om det sakramentale Offer, vide, at vor Bøn understøttes og styrkes ved Kæledskabet med alle samtidigt Bedende — og allerede dette er jo noget stort; — men der er ikke noget Dieblis, om hvilket det kan siges, at den hellige Ild, der flammer over vor Guds Altene, er udsukt.

vi næsten ikke mægte at bære, af en taknemmelig Beundring af Guds Kjærligheds og Viisdoms ufattelige Vidundere, blandt hvilke dette vistnok er det Største, Virkningen af og Kronen paa alle de andre: at det i sin naturlige Tilstand i smaalig Egentjærlighed forkomne Menneſte, der, hildet i det verdslige Livs sneverhjertede, misundelige Begjærlighed efter det Jordiske, i alle Medmennesker seer Rivaler, i al deres Stræben efter den usle Andeel i det timelige Livs Goder, der kunde tilfalde dem, Hindringer for hvad han selv eftertragter; at Menneſtet, i sig selv saa fattigt paa Kjærlighed og hjertelig Deeltagelse for Alt hvad der ikke ved naturlige Vaand er uadskilleligt fra hans eget timelige Velvære, — at han saaledes kan frigjøres for alle de lave og uværdige Bænker, hvori den jordiske Tilværelse hilder ham, og føle sig deeltagiggjort i et saadant overnaturligt Fælledsliv med det store Samfund af Medmennesker, der alle have faaet Andeel i den samme Befrielse fra Syndens og Forkrænkelighedens nedværdigende Tryk! Og ikke blot dette, men at det allerubetydeligste Menneſte kan værdiges at tage en virksom Deel i den

Utallige Tusinder af Menneſtehjertes brænde uafsladeligt i denne Jld, som Kristus er kommen for at antænde paa Jorden. Saaledes er den gammeltestamentlige, ildsejvarende Tempelkultus paa eet eneste Sted, i een eneste Helligdom paa en storartet, omfattende og i Sandhed aandelig Maade virkeliggjort i det ny Testaments eller den almindelige Kirkes overalt i Verden fejrede Offerkultus (Malach. 1. 11). Dette er den eiendommelige kristelige Gudsdyrkelse, Guds-tilbedelsen „i Sand og Sandhed“ (Joh. 4.), hvorved ikke forstaaes — hvad der desværre er en almindelig udbredt og meget betænkelig Misforstaaelse af disse Ord — at man taler meget om „det Indvortes“ eller „det Aandelige“ d. e. om hvad man vel ikke egentlig har noget af, men hvorefter man veed, at man burde have det. Men man vil slet ikke vide af nogle udvortes Midler til at fremme det; derfor bliver det ogsaa borte! Da man saaledes har en temmelig sikker Følelse, af, at det aldrig vil blive til noget med denne indvortes Gudsdyrkelse, har man anvist den Plads i Idealernes usynlige Verden; men Idealer har man ingen anden Brug for i det virkelige Liv, end at de levere det nødvendige Stof til Deklamationer og interessante Skrivelser!

høieste og største Opgave, dette Liv er bestemt til at løse, den vigtigste Afgjørelse, hvorom der nogenfinde har været Spørgsmaal paa Jorden, en Afgjørelse, der ikke alene bestemmer Kirkens nærmeste Fremtid, i Henseende til dens udvortes Selvstændighed og uhindrede Indflydelse paa Folkenes religiøse og sædelige Udvikling, men griber dybt ind i utallige Menneskers Forhold til Evigheden, — hvor ubegribeligt og underfuldt! Men, ligesom nu denne Bevidsthed om vor Andeel i Besiddelsen af alle de ophøiede Fællessgoder, der tilhøre det den hele Jordkreds omfattende katholske Kirkelegeme, trøster os rigelig over vor særlige Ubetydelighed som Organ for vor hl. Kirkes Interesser og navnlig alle de store Livsspørgsmaal, hvorom dens Kamp med Verden nu for Tiden dreier sig: saaledes tvivle vi heller ikke om, at vore ærede Læsere, i denne opløstende Følelse baade af deres Deelagtighed i den aandelige Betsignelse, der har sit Udspring i denne Fællessbesiddelse, og deres virksomme Deeltagelse i den Bønnens og Forbønnens Kamp, hvori hele Kirken hver Dag, ja ethvert Dieblif af enhver Dag og overalt paa Jorden rustet sig til den Strid mod Verdens fjendtlige Kræfter; — vi tvivle ikke om, at vore faa Læsere og i det Hele det lille Antal af vore her i Landet værende Troeskæller i denne Følelse finde en riig Erstatning for Alt hvad der mangler baade dem og os i Henseende til Antal, Indflydelse og Betydning i det Samfund, der nærmest omgiver os.

Lader os, for at styrke os i denne Bevidsthed, kaste et Blik paa den Tvedragt, den Forvirring, der behersker den Deel af Verden, der staaer udenfor den katholske Kirke! Kunde vi da maastee ønske at bytte Stilling med det store Fleertal, der i de sidste 17 Aar har skjænknet Tidens Ophidselse mod Kirken og mod det Berettigede i dens Indflydelse paa de christne Folkeslags indre og ydre Forhold deres Bisald? I denne Tid, da Kirkens Fjender, efter tidligere frugtesløse Forsøg, paany have taget sig sammen og opbudt alle Magtens og Trædsthedens, af Tidsaaendens herskende Retning begunstigede Kunstgreb, for at naae det Maal, som aldrig tilforn har villet lykkes, nemlig Katholicismens totale

Tilintetgjørelse; i denne Tid har man nemlig seet alle ellers
 faa uenige religiøse og politiske Partier forene sig i fælles
 Ønsker og Bestræbelser for Opnaaelsen af dette Diemed. Spørge
 vi, hvad det er for en Magt, der forener alle disse, der til
 daglig Brug fortære sig selv og opvæde hverandere i indbyrdes
 Uenighed, da maae de selv, naar de ville være oprigtige, tilstaae,
 at det eneste Vaand, der sammenholder denne eiendommelige
 Alliance er Fælledskab i Had. Fælledskab i Had! og til
 hvad? Had til den eneste Institution og det eneste Samfund
 i Verden, der har en overmenneskelig, en guddommelig Oprindelse!
 Hvo kan vel tvivle om, at der i alle de Religionsamfund, der
 staae fjendtlige ligeoverfor den katholske Kirke, findes ædle, Sand-
 heden søgende Mennesker, hvis Sky for Kirken ene har sin
 Grund i de Fordomme, der hele Livet igjennem hindre dem i at
 see den, som den virkelig er, og som ængstede af Tvivl vilde kjøbe den
 Lykke for den høieste Priis, at vide med ufeilbar Sikkerhed,
 hvad der er det Sande og Rette, og — i Erkjendelsen af, at
 Livets høieste Opgave er at gaae seirrig ud af den store Kamp
 imellem Sandheden og Løgnen, hvori enhver Slægt er
 kaldet til at tage Deel — at vide med Sikkerhed, at de have
 valgt det rette Parti, at de have deres Plads i den Keir,
 der forener alle dem, der under dette Livs møisommelige Strid,
 have et velgrundet Haab om evig Seir!

Thi Alt hvad der ellers kan nævnes iblandt Menneskene
 af Anordninger, af Associationer og Fælledsvirksomhed, det kan
 Alt føres tilbage til Mennesker, og Alt hvad der har menneske-
 lig Oprindelse bærer Forgængelighedens Mærke, skrevet paa sin
 Bando. Det er Alt, hvort paa sin Viis, et Afbillede af det
 Hele. „Verden forgaaer“, forkynder Ordet; derfor er enhver
 af de enkelte Dele, som tilsammen udgjøre denne forgængelige
 Verden, undergivet den samme Lov som det Hele. Naar man
 taler om denne Verdens Riger og beskriver deres Forfatninger,
 Love og Bedtægter, deres Hersterees Planer og Foretagender,
 om Folkenes Idrætter og de Diemed, der have forenet de
 Enkelte til Fælledskab i Daad, da taler man om det som har
 været, og man veed derfor, at der vil komme en Tid, da ogsaa det

som nu er, selv det som meest prises og beundres, ikke vil være mere. Og, det er ikke blot Formerne, der omstiftes, men ogsaa det indre Væsen i Alt hvad de stiftende Tider frembringe, er indbefattet i denne Foranderligheds Lov. Thi Verdensaanden, der er den bevægende Kraft i al denne uophørlige Bezel, ikke blot i det ydre men ogsaa i det indre Menneskeliv, frembringer i det uendelige Modsætninger og Modsigelser mod det som den tidligere har frembragt. Tidssaaanden skifter, og de følgende Slægter bedømme de foregaaendes Bedrifter og Foranstaltninger fra et andet Standpunkt end hine.

I en lang Række af Aarhundreder saae imidlertid Menneskene med Ærefrygt og Beundring tilbage paa den fjerne Fortid. Rigesom Hedningefolkene bestandig endog i deres meest blomstrende Udviklingstid fandt en Kilde til Begeistring og glimrende Daad i Tilbageblikket paa deres Gulbalder, paa den Tid, da Guder og Heroer befolkede Jorden, og denne Høiagtelse for de gamle Tiders Bedrift først forsvandt med den Tid, da al Cultur vurderedes efter dens Betydning for en rafineret Nydelse af Livet: saaledes har det ogsaa været eienommeligt for de tidligere christelige Tider at føre alle de Velgjerninger, alle de Betsignelser, den christelige Udvikling har skænket det menneskelige Samfund, tilbage til Christendommens første Begyndelse, til de Tider, da dens Heroer i ethvert Folk med beundringsværdig Selvfornægtelse og taalmodig Udholdenhed lagde Grundvolben til hele den Samfundsbygning i det Aandelige og i det Timelige, hvorpaa senere Tider have bygget videre, og hvoraf saaledes den nærværende Tid med alle dens Herligheder, alle dens Opfindelser, alle dens Fremskridt i Videnskab og Kunst, i Industriens Travlhed og Livsnydelsens Forfinelse er fremgaaet! Tilforn vare Alle enige i at beundre den gamle Tid. Man agtede dog det virkelig Store i Aandens Verden; thi hvad Aanden frembringer sees klarest, jo mindre Mangfoldigheden og Glansen af det ydre Livs Former blænder Diet for dets Eiendommelighed. Derfor var paa engang den christelige og den hedenske Oldtid — den sidste set i Christendommens Lys, og dens Cultur taget

i dens Tjeneste -- Gjenstand for de christne Aarhundrebers Erbødighed og Høiagtelse. Man agtede og beundrede Idealerne fra Fortiden, om man end ikke altid viste i Livet, at man elskede dem! Men nu — denne Tid, som Tidsaaendens Vasunblæsere i en ganske eminent Betydning og med et ganske særegent Velbehag, i Sammenligning med alle tidligere Tider, pleie at falde den fremskredne Tid, denne Tid, der taler, som om det var umuligt, at dens Domme nogensinde kunde blive underkjendte af en høiere Instans! Skulde det dog ikke ligge denne oplyste Tid nær, at have lært saameget af Historien, af den Ubestandighedens og Foranderlighedens Lov, der behersker det forgjængelige, naturlige Menneskeliv, at, naar den behager sig i at betragte alle tidligere Tiders Bedrifter som Børneværk i Sammenligning med den unægtelig forbausende materielle Udvikling, der er dens eiendommelige Værk, og hvormed den driver det modbydeligste Afguderi, — at der mulig kan komme en Tid, der vil fælde en afgjort Forkastelsesdom over dens Idrætter, betragtede i deres Heelhed; ja, at den i alt Fald for den høieste, for alle Evigheder Alt afgjørende Domstol, for den guddommelige Sandheds Domstol, vil komme til at staae bestæmmet ligeoverfor mange tidligere Tider, hvis Idealer den spotter, fordi de i Henseende til Forstand paa det Verdslige og Materielle stode langt tilbage for den, men under bestedne udvortes Vilkaar arbejdede trofast og opoffrende i Aandens Tjeneste, og derved erhvervede sig Adkomst til uforgjængelig Hæder?

(Fortætted.)

Rirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Efterat „Dagbladet“ for d. 15. j. M. havde paa sin Viis meddeelt Publikum Underretning om en af den Høiærv. apostoliske Provikar for hans tydske Dioces og de katholske Menigheder i Holsteen og Slesvig anordnet Takkegudstjeneste for „Freden“ og navnlig for „Befrielsen fra de uærdige Lænker, hvormed den katholske Kirke tidligere der var bunden“, og i sit fuldkomne Ubekjendtskab med den katholske Kirkes Grundsæt-

ninger og Praxis, af de sidstansførte Udtryk — hvormed den apostoliske Provikar blot kort betegner den al Verden vitterlige faktiske Tilstand, der er Frugten af den blandt Hertugdømmernes Aristokrater og Bureaukrater herskende intolerante Aand — havde taget Anledning til den Insinuation, at vor Høierværdigste Biskop, foruden at være katolsk Biskop, „tillige er Tydsker“: tilstillede Hr. Pastor Grüber forbemeldte Blad nedenstaaende Berigtigelse, som dette imidlertid ikke fandt det hensigtsmæssigt at gjøre anden Brug af, end i et Par Linier at underrette sine Læsere om, at det havde modtaget en Skrivelse fra Hr. Pastor Grüber, hvori han meddelede, at den omtalte biskoppelige Opfordring ikke er udgaaet til de danske Menigheder, og at det er den katolske Kirkes Skik altid at takke for en Fred.

Til nærmere Oplysning om dette sidste Punkt meddele vi her Pastor Grübers Skrivelse tilligemed et sammes Indhold stadfæstende Bilag:

Den apostoliske Provikar for de nordiske Missioner, den Høierv. Biskop Paulus af Ösnabrück, bliver i „Dagbladet“ Torsdagsnummer af 15. ds. besyldt for en meget nærgaaende „Insinuation“, fordi han ved et Circulaire (ikke „Hyrdebrev“) af 19. f. M. har anordnet et Te Deum i Anledning af Fredsslutningen af 30. Octbr., og den ærede Redaction tilføjer: „Det var ret interessant at vide, om hans Opfordring ogsaa er kommen til den ham underlagte katolske Menighed i Kbhvn.“ — I det jeg da først og fremmest erklærer, at bemeldte Opfordring **ikke**, hverken privat eller officielt, er udgaaet til nogen katolsk Geistlig eller Menighed i Kongeriget, men at vi først post factum have faaet Kundskab om den gennem de offentlige Blade, skalde jeg endnu tillade mig at tilføje et Par korte Bemærkninger til Publikum's Orientering.

Da den katolske Kirke betragter enhver, selv den retfærdigste Krig som et af de største Ondes, derimod Freden som et af de største Godes, havde den apostoliske Provikar, Biskoppen af Ösnabrück, allerede længe før Krigens Udbrud og siden ogsaa under den, i hele sit geistlige Sagn baade i Tydsland og Danmark anordnet daglige offentlige Kirkebønner for „Fredens“ Bevarelse, respective dens Gjenoprettelse. En almindelig liturgisk Bedtægt i den katolske Kirke foreskriver nu, at naar en Sag i længere Tid er bleven foredragen Forherre i offentlige Kirkebønner, og denne Sag bliver opnaaet, saa skal der ogsaa anordnes en offentlig Takkebøn i Kirken. Som Exempler fra den nyere Tid paa, hvor almindeligt og strengt denne liturgiske Forskrift bliver overholdt, skal jeg her kun erindre om, at, da i Aaret 1849 Freden fra tydsk Side blandt andet var betalt med Han-

noveranernes hdmghende Nederlag i Sundeved, blev der af de katolske Biskopper af Hildesheim og Osnabrück alligevel anordnet en Takkebøn i alle katolske Kirker i Hannover; det Samme stete i alle katolske Kirker i Østerrig efter Villafraancfreden 1859; det Samme i Rom 1860, omendstjoudt Freden ogsaa i disse Tilfælde kun var bleven opnaaet ved store Offre! Naar derfor den apostoliske Provikar, Biskop Paulus, denne Gang, af Hensyn til de danske Katholikers fuldkommen berettigede nationale Følelser, for deres Vedkommende har troet at maatte gjøre en Undtagelse fra hin ellers almindelige Forskrift og Regel, da har man vistnok ikke Ret eller Grund til at foreholde ham Mangel paa Takt eller tilbørlig Erkjendtlighed ligeoverfor Danmarks Konge eller Regjering. Hvad forøvrigt denne sidste (o: Regjeringen) specielt for Slesvigs Vedkommende angaaer, kan jeg af egen personlig Erfaring forsikre den ærede Redaction om, at Biskoppen under sit sidste Besøg i f. A. sandelig ikke har faaet Keilighed til at overbevise sig om den daværende slesvigiske Ministres „Liberalitet i religiøse Spørgsmaal“! *Exempla odiosa.* — Men at forlange, at Biskoppen ogsaa stulde have dispenseret hele den overveiede tydske Deel af sit kirkelige Sagn fra hin almindelige liturgiske Forskrift, det synes jeg, var dog for meget forlangt, især naar man derhos endnu betænker, at Fredsslutningen faktisk har frigjort Katholikerne i Hertugdømmerne for det haarde Tryk og de uværdige Kæmper, under hvilke de, senest formedelst Stændernes sneverhertebe Intolerance, have maattet sukke i Aarhundreder, og om hvis Ophævelse baade Biskoppen og selve Menighederne allerede længe forgjæves havde suppliceret. Forøvrigt kan jeg forsikre Enhver om, at ingen Dansk kan være en større og mere afgjort Fjende af den tydske revolutionær-despotiske Nationalitetsvindel, end netop den apostoliske Provikar og Biskop Paulus. Kjøbenhavn d. 17. Decbr. 1864.

H. Grüber.

Til Stadfæstelse paa de af Pastor Grüber i foranstaaende Berigtigelse anførte faktiske Beviser for den katolske Kirkes Grundfættninger og Praxis i Henseende til Kirkebønner og Takkefester anføres eksempelvis nedenstaaende Pavelige Skrivelse i Anledning af Freden til Villafraanca, en Fred, som ingenlunde havde glædelige Følger enten for Kirkestaten, Kirken eller Paven.

Rom. 19. Juli (1859). Cardinal Patrizi, Hs. Helligheds Vikar, har igaar offentliggjort følgende Skrivelse, som Paven egenhændig har rettet til ham:

„Hr. Cardinal!

Hele den katolske Verden kjenner vore Følelser i Anledning af den nærværende Kamp i Italien. Vore Tanker have

bestandig kun været rettebe paa det Ene, at tilveiebringe Fred, og til den Ende have Vi tilstillet hele Verdens Episkopat hiin Vor Skrivelse, der opfordrede til offentlige Bønner, for af Fredens Gud at erholde en saa høi Gave. Og nu, da denne Gave er bleven os tildeel (nemlig ved Fredslutningen til Villafranca), overdrage Vi Dem, Hr. Cardinal, at formaane de Troende i denne Christenhedens Hovedstad til at bivaane den høitidelige Takfigelse, der tilkommer Herren, fordi Han naadig har ladet Krigen, den skrækkeligste af alle Hans Svøber over Menneskescægten, ophøre. Hvad der end maatte blive Følgerne af Freden, Vi ville afvente dem med Roelighed, og isteds forlade os paa den Bestyttelse, som Gud nu og altid i Naade vil forunde Sin Statholder i Sin Kirke og Begges bestaaende Rettigheder. Imidlertid skulle de under de stille Messjer forestkrevne Bønner fortsættes, kun at istedetfor Collecten pro pace for Fremtiden skal bedes den pro gratiarum actione."

I den følgende Deel af denne Skrivelse udtaler Hs. Hellighed, efterat Han paany har fremhøvet Takfigelsen for Freden som "Vor Pligt", Nødvendigheden af vedholdende Bønner, da flere Provindser af Kirkestaten endnu bestandig vare et Bytte for Fjenderne af den bestaaende Orden. Hs. Hellighed minder navnlig om Forbøn for alle Kirkens Fjender, at Gud i Sin uendelige Barmhertighed maatte føre alle dem, der ere afvegne fra Sandhedens Bei, tilbage fra den Forblindelse, der har forarsaget saa mange Ulykker, der bedrøve og sønderrive Hans Hjerte.

Skrivelsen slutter med de Ord: „Men Bønnen er mægtigere end Helvede, og hvadsomhelst end de, der samles i Jesu Navn, bede Gud om, det ville de usejlsbarligen erholde. Og hvad skulle vi da bede Ham om? — At alle Jesu Christi, Hans Kirkes og den hl. Stols Fjender maae omvende sig og leve! convertantur et vivant."

Givet i Vatikanet 15. Juli 1859.

Pave Pius IX.

Rom. Den d. 20. Novbr. stedfundne Høitidelighed i Anledning af P. Canisius's Saligerklæring var storartet. Dekretet blev foreløst i St. Peterskirken i Nærværelse af nogle af de høiest sraaende Medlemmer af Jesu Selskab, Kong Ludvig I. af Baiern, det diplomatiste Corps og en Mængde Præster og Troende. Dmtrent Kl. 4 om Eftermiddagen ankom den hl. Fader for at bevise den Saliges Reliquier i St. Peter sin ærefrygtfulde Hyldest. En af Biskopperne hilste ham i en latinsk Tale. Den hl. Fader forblev længe hængsunket i Bøn foran Reliquierne. Man bemærkede med Glæde Hs. Helligheds sunde og kraftige Udseende.

P. Canisius var som bekendt et af de første og virksomste Medlemmer af Jesu Selskab. Han forenede en omfattende theologisk Lærdom med en overordentlig Beltalenhed og en saa overbevisende Klarhed i Fremstillingen af de kristelige Sandheder og Gjenrivelsen af de i det 16. Aarhundrede udbredte Bilsfarelser, at hele den katolske Kirke har Grund til med Taknemmelighed at minde denne Mand, hvis indtrængende Ord havde en stor Andeel i det Held, hvormed Udbredelsen af de hæretiske Lærdomme i flere Lande standsedes, og i det ny Opving, som det katolske-kirkelige Liv under denne Kamp fik i de Provindsler, der bevaredes for Kirken.

Theresiaforeningens

samtlige Medlemmer indbydes herved til en Generalforsamling
Søndagen den 8. Januar Efterm. Kl. 4¹/₄.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 8. Januar. 1. Søndag efter Epiphani. Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 9. M., 10. Ti., 11. D., 12. Ld., 13. F.: Detavdage. — 14. L. Hilarius, Bisk. Bskj.
- Søndagen d. 15. Januar. 2. Søndag efter Epiphani. Jesu Navnefest. Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Maria's hl. Hjerte med Katechese. — 16. M. Marcellus, Pave Mart. — 17. Ti. Antonius, Eneboer. — 18. D. Petri Bispestol i Rom. — 19. Ld. Knud, Konge Mart. — 20. F. Fabianus og Sebastianus, Mart. — 21. L. Agnes, Jomf. Mart.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbovveien 14): stille Messe Kl. 6.

NB. Med nærværende Nummer følger Titellbladet og Indholdsfortegnelsen til Kirketidens 12. Aargang 1864.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Govercommissionair, Sr. Konsthandler **C. A. Blankensteiner**, St. Kongensgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartaler, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 2.

Søndagen den 22de Januar.

1865.

Indhold: Marskiftet. — Kirkelige Efterretninger: Belgien. England. Zürich. — Befjendtgjørelse.

Marskiftet.

(Fortsættelse fra Nr. 1.)

Man skulde vel synes saaledes, men den nærværende Tid er blind for Alt andet, end sin egen indbildte Fortræffelighed; den maaler alle tidligere Tider med sit Alenmaal for hvad der er stort og fortjenstligt; den bedømmer med en hovmodig affærdigende Anmasselse, hvad den fattes enhver Betingelse for at være istand til at vurdere, og det hører derhos, som sagt, med til dens Eiendommelighed, at, medens den anticristelige Deel af den europæiske Menneſſehed ellers er saa uenig om Alt, hvad der gaaer ud over det Haandgribelige, at den ene ikke forstaar den Andens Tungemaal, naar Talen er om hvad Menneſket egentlig lever for at opnaae og udrette, saa enes alle fjendtlige Partier med største Væthed under det Løsen: „Kom maa falde!“

Naar vi ovenfor sagde, at det er utvivlsomt, at mange iblandt de bedre Menneſker nufortiden befinde sig i ængstelig Tvivl og Sandvittighedsuro angaaende deres Stilling og Sympathier under den nuværende Strid imellem Kirken og Verden, da har enhver katholsk Christen Grund til at takke Gud for den Lykke, at han veed, at han har valgt den rette Plads, at han veed, hvor Sandheden er, og at han befinder sig indenfor den guddommelige Rets uovervindelige Leire.

Thi hiint fælleds Had til den eneste Institution, til det eneste Samfund eller Broderskab i Verden, hvorom det kan siges, at de allerede her i Tiden ere mærkede med Evig-

hedens uudstøttelige Charakter, derved, at hverken deres Væsen eller Form i næsten to Aartusinder ere undergaaede nogen Forandring, medens Alt andet kun har holdt sig i Hævd en kortere eller længere Tid — denne Enighed i Had og Fjendtlighed, den afgiver for enhver virkelig Christen en useilbar Maalestof for Burderingen af Tidens Idealer, ligesom paa den anden Side Kirkens og det katholske eller almindelig christelige Samfunds Bestandighed og Uforanderlighed er det useilbare Vidnesbyrd om en evig, guddommelig Oprindelse. Ja, dette Uforlignelige, hvormed navnlig ingen akatholsk religiøs Institution eller Forening, der kalder sig christelig, kan sammenlignes, det er just derfor blevet det Æneste af Alt i Verden, som alle mulige og tænkelige indbyrdes uforlignelige religiøse og irreligiøse Partier ere enige i at bekrige og med høie Raab fordre bortfjernet af Tilværelsen!

Spørger man, hvad dette betyder, hvorefter det kommer, at Tidsaanden, der ellers er idel Omstiftelse og Foranderlighed, ikke bliver sig selv lig i noget som helst Andet, end i dette Had til dette Æneste, der altid er vedblevet at være hvad det var i Begyndelsen, og netop deri har et overnaturligt Vidnesbyrd for at skulle overleve Verden og Alt hvad der er af Verden; spørger man hvad dette har at betyde, og hvorefter det kommer, da giver det aabenbarede Ord det Svar, at, naar den Kamp mellem Guds Rige og Verden, der er ligesom Tyngdepunktet, hvorom hele den menneskelige Udvikling dreier sig, er en Kamp imellem Sandhed og Løgn, en Kamp, hvori Løgneren bringer alle den verdslige Kløgts Kunstgreb i Anvendelse, forat bortfjerne Sandheden og indtage dens Plads, for at svække det store Samfunds Følelse for Sandheden, da ligger det i Sagens Natur, at Verdensaanden, som Løgnens eller Fornægtelsens Aand, optræder i Stikelse af den sig selv bestandig fortrængende og uophørlig omstiftende Tidsaand, der stedse er uenig med sig selv og ikke formaaer at afføde anden Enighed end Enighed mod Sandheden, (Matth. XII, 25, 26. Joh. VIII, 44. 1. Joh. V, 19, 20); thi Løgnens Element er ikke blot Fornægtelse, Mødsigelse og Forvanskning

af Sandheden, men dens Grundvæsen er Selvmodsigelse, indre Uenighed og Forstyrrelse. Kampen mellem Sandhed og Løgn har altid været det Centrale i Tilværelsen, men denne Kamp og dens gennemgribende Betydning kunde først blive klar med Christi eller den absolute Sandheds Aabenbarelse. Thi Kristus er sat iblandt Menneskene til et Tegn, som modsiges, for at Hjerternes Tanker skulle blive aabenbare (Luc. II, 34, 35) i Henseende til Sandheden, for at det ved en useilbar Kjendelse skal blive dem selv og Alle vitterligt, om de ere af Sandheden, eller ikke, om de elske den, eller hade den (Joh. XVIII, 37, 38. XV, 19). Saaledes har den sande Kirke fra Begyndelsen af haft dette dobbelte Vidnesbyrd for sin guddommelige Herkomst og sin Væres evige Sandhed: den har altid været hvad den er den Dag idag, og den forener alle dem til Modsigelse og Fjendskab, der ikke kjende anden Enighed end Enighed mod Sandheden!

Ligefra Christendommens Begyndelse har nemlig Verdensaanden i alle Tidsaandens omstiftende Skikkelser opbudt Alt, forat fortrænge den af Tilværelsen. Hedenskabet var tolerant mod alle andre Religionsformer, fordi ingen af dem gjorde Forbring paa at gjælde for den absolute Sandhed. Det romerske Pantheon aabnede sig gæstmildt for alle Guder, thi Løgneren maa jo være tolerant mod sig selv; men Sandheden maa efter sit Væsen være ubønhørlig intolerant mod Løgneren, ligesom denne, der efter sit Væsen er Indbegrebet af alle indbyrdes uenige og splidagtige Kræfter, efter et ubevidst Instinct maa forene alle ellers stridige Elementer til Kamp mod denne ene Magt, mod Sandheden. Kirken gif feirrig ud af den første store trehundrebaarige Kamp baade mod Verdensmagtens og Hæresiens Fanatisme, men Hedenskabets eller Løgnerens Reaktion mod den aabenbarede Sandhed udviklede i det skjulte bestandig nye Former af Bildfarelsen, nye Forsøg paa at sammenblande de aabenbarede Sandheder med Løgneren. Alle disse Elementer samlede sig i det 16. Aarhundrede til en storartet Explosion, der bevirkede et Affald i den vesterslandske Kirke, der i Omfang og Virkninger i religiøs Henseende har sit For-

billede i Muhamedanismens Angreb paa den østerlandske Kirke i det 7. Aarhundrede. Thi med det 16. Aarhundrede begynder en ny Periode i Historien. Det er de revolutionære Grund-sætningers Fødsels- og første Udviklingstid. De verdslige Autoriteter og den verdslige Politik gribe Leiligheden til at benytte Hæresiet som Middel til at frigjøre sig for den kirkelige Autoritet og lamme dens Indflydelse paa Folkene, og det er med Virkningerne af denne det 16. Aarhundredes storartede kirkelige Ombæltning, at Kirken i den nuværende Tid befinder sig i en Kamp, der har antaget Dimensioner, der ere den fremskredne udviklede Tid værdige. Løgnen har i de sidste Aarhundreder udviklet traditionelle Forestillinger, hvorefter baade Fortidens historiske Stof og Nutidens Krav betragtes overeensstemmende med den revolutionære Tidsaands Instincter. I over to Mennefsalbre har med faa og korte Afbrydelser denne Revolutionens Kamp mod Autoriteten været staaende, og allerede forlængst er det lykkedes Revolutionen at faae Bugt med al verdslig Autoritet; thi hvad Principet angaaer, da har Revolutionen Magten paa Verdenslivets Gebet, og den har de aandelige Kræfter paa sin Side; men for fuldstændig at tilintetgjøre den hvide Nimbus, de verdslige Autoriteter endnu have tilbage, maa Kirken nedværdiges og om muligt med det samme tilintetgjøres; thi den repræsenterer al Autoritets høieste Princip og er Kilden til Alt hvad der i den christne Verden i Aarhundreder har været anerkjendt som Autoritet.

Det er nemlig Christendommen eller Kirken, der har afskaffet det hebenske Despoti, sat den legitime Kongemagt istedetfor det usurperede Tyranni og omgivet denne legitime Herskermagt med Former, hvori Charakteren af en guddommelig Anordning i enhver Retning betrygger denne af Gud forlenede Magt mod enhver formastelig Krænkelse. Efterat Kirken da under langvarig Kamp med Hedenskabet og Barbariet havde tilveiebragt en ordnet Retstilstand, ved at omgive al verdslig Autoritet med Legitimitetens eller den guddommelige Anordnings Ukrænkelighed, og saaledes banet Veien for en fast og rolig Udvikling af de menneskelige Forhold, paa

Grundlaget af den nye eiendommelige christelige Civilisation, og det med Christendommens Aand i Menneskenes Tankegang traditionelt forplantede og af den religiøse Følelse baarne og agtede Forhold mellem Kirkens og Statens Magt: da var endelig den Tid kommen, da Fyrstemagten fandt det betimeligt aldeles at emancipere sig fra den kirkelige Autoritet. Alt tidligere*) havde den forgjæves under andre Former og ved andre Midler forsøgt at lamme den kirkelige eller aandelige Faktor i Verdensudviklingen, og tilbageføre den hedenske Despotisme, der betragter Magten som Grundlaget for alle Retsforhold, og gjør Religionen til et det verdslige Regimente underordnet og de politiske Formaal tjenende Statsanliggende, og de verdslige Magthavere til Ypperstepræster i denne nyhedenske, med Eftervirkningerne af den tidligere christelige Tids Traditioner, med et blændende Skin af Christelighed overklippede Samfundsorganisme. Dog fandt de iblandt de verdslige Herrer, som eftertragtede et saadant Autokrati, — der ikke blot paa det verdslig-politiske Gebet frigjorde dem fra Kirkens ubehagelige Indsigelser mod Krænkelser af den christelige Ret og tyrannisk Behandling af deres Undersaatter, men gjorde dem til uindskrænkede Herrer i Kirken og over Kirken — ikke før i det 16. Aarhundrede alle Omstændigheder gunstige for disse Planers Udførelse.

Vi ville ikke opholde os videre ved den stupide Betragtning af den revolutionære Epoches Indtræden i Historien med det 16. Aarhundredes kirkelige Omvæltning, at det — efterat den af Christus stiftede Kirke havde bestaaet i 1500 Aar, men, uagtet dens guddommelige Oprindelse og uagtet alle de underfulde Beviser, den havde givet Verden herfor, dog alligevel aldeles skulde have forfeilet sin Bestemmelse, — behagede Gud at sende „sin Tjener Morten Luther“ for at forbedre den fordærvede Kirke. Denne Betragtning af den saakaldte Reformation overlade vi dem at glæde sig over, der enten selv kunne finde Tilfredsstillelse i det Absurde, eller troe, at det kan være hensigtsmæssigt eller efter Omstændighederne nødvendigt at opretholde Crediten for

*) Dette er Betydningen af Investitursridighederne.

saadanne Dumheder blandt den store Mængde. Vi ville som sagt ikke opholde os ved at bevise hvad ethvert tænkende Menneſke kan ſige ſig ſelv, eller ved at gjendrives hvad Ingen længere troer paa. Thi har der end engang været en Tid, da de Folk, der af det 16. Aarhundredes Samvittighedſtyranner og ſelvgjorte Landſpæver bleve udkommanderede af den almindelige Kirke, i al Troſtydighed ſloge ſig til No med den Indbildning, at Kirken var bleven forbedret, ſaa have ſenere Tider tilfulde godtgjort, at Nedbrudſe, Forſtyrrelſe og Oploſning ikke kan kalbes Forbedring, men at Alt hvad der hører til Begrebet af en Kirke, Alt hvad der ſtulde tænkes og betegnes ved dette Ord er gaaet aldeles tabt for dem, der befinde ſig udenfor den katholiſke Kirke. Vi ville her ikke heller tale om, at hiiu Tids „Kirkeforbedrere“ ſom i Begyndelſen i Tidens kirkelige Misbrug toge Paaskud for deres foregivne Berettigelse til at reformere, at de bortreformerede hele den gamle Kirkes Troes- og Sædelære tilligemed hele den tidligere Form for Gudsdyrkelſen og ſatte noget ganſke Nyt*) iſtedetfor, men blot bemærke, at der har nu i lang Tid ikke været nogen theologifk Lærestol og er vel neppe længer nogen Prædikeſtol, hvorfra den Lære forkyndes, om hvilken Luther ſagde, at med den ſtod og faldt hans Kirke!**)

Som det er gaaet med den eiendommelige lutherſke Lære ſaaledes med Alt andet. Den nu gamle døde, tørre og kolde Form for Gudsdyrkelſen blev dengang til, og har ſiden vedligeholdt ſig, fordi en virkelig Liturgi er uforenelig med Proteſtantismen, ligefom denne i det Hele lider af en i dens Oprindelse begrundet Afmagt til at frembringe og udvikle eiendommelige andre Former, hvori dens indre Væſen kunde afſpeile ſig. Det 16. Aarhundredes rensede Chriſtendom har hverken formaaet at ſtabe Former for hvad der kunde fortjene Navn af

*) Det ſaakaldte lutherſke System var ſplinternyt ſom Hælfed, ſaa nyt, at der ikke gives noget Udtryk af nogen Betydning, hvormed det forbinder ſamme Mening ſom den gamle Kirke. Alle Enkeltheder derimod i dette ſelvmodſigende „System“ findes adſpredte i de forſkjelligſte, ellers uforligelige, hæretifke Lærebygninger.

***) Læren om Retfærdiggjørelſen ved Troen alene.

en virkelig Gudsdyrkelse, eller formaaet at frembringe Former for Landskirkernes Forfatning og Styrelse, der have den fjerneste Lighed med hvad Forholdet mellem det Aandelige og Verdslige forudsætter. Dens Oprindelse er nemlig Benægtelse eller Protest mod den guddommelig aabenbarede Sandhed og den ene af Christus stiftede Kirke, der er denne Sandheds Vidne og Tolk; dens indre Væsen er en Uendelighed af Vilfaarlighed, Tvivl, lunefulde Paasund og Bestemmelser i Henseende til hvad den vil lade gjælde for christelig aabenbaret Sandhed; og Alt, hvad den overeensstemmende med sit Væsen formaaer at frembringe, bestaaer ubelukkende i en forbausende Frugtbarhed paa religiøse og kirkelige Stridigheder; men man taler ikke desto mindre med en hyklet Respect om Luther og Reformationen, uagtet Ingen nuomstunder bryder sig det mindste om hans Være, uagtet det hele reformativiske Kirkevæsen i meer end et Aarhundrede har været ringeagtet af de Dplyste og betragtet som en ligegyldig og byrdefuld Indretning af den store Mængde. Udenfor vor Kirke finder man derfor, hvorsomhelst man vender sig hen, Alt andet end hvad der kan kaldes Enighed og Samfund; overalt larne Lidenskaberne, overalt hersker den koldeste, hjerteløseste Egoisme. Begreberne om Sandhed og Ret fordunkles mere og mere, jo længere man fortætter den forfængelige Veg med disse Ord, jo yderligere man under høitklingende Talemaader driver den hykkelske Misbrug med alle de Tidens Gjøglebilleder og Afguder, der bedst kunne tjene til at hidse alle slette Lidenskaber mod det Gnefte, der er istand til at raade Bod paa det, som den nærværende Slægt, uden at kjende det, føler sig ulykkelig ved at savne, det Gnefte, der kunde skjenke den den Samfundslykksalighed, som den famler iblinde efter.

De Tvedragtens og Egoismens forbærrelige Lidenskaber, der nu i en Række af Aar have forstyrret Freden paa Jorden, vise i deres nærværende storartede Skikkelse saa tydelig tilbage til det 16. Aarhundredes kirkelige Omvæltning, til Folkenes kirkelige Adspjaltelse i Stats- Lands- eller Folkekirker, at man maa forbauses over, at dette ikke for længe

siden er blevet erkjendt af vor oplyste og forforskende Samtid. Man skulde i det mindste synes, at denne Erkjendelse maatte ligge den alvorlige og tænkende Deel af vore Landsmænd nær, efterat vort Fædreland netop er blevet et Offer for hine den politiske og nationale Egoismes forstyrrende Lidenskaber. Thi, er det en afgjort Sandhed, at ethvert Drama, der i den christelige Æra er opført paa Verdenshistoriens Stueplads, er blevet forberedt paa det kirkelige Omraade, da er det ikke blot i god Overensstemmelse med denne historiske Lov for Regelvirkningen imellem de aandelige og materielle Kræfter i den menneskelige Udvikling, men det kan bevises af bestemte Facta saa klart som noget Regnestykke kan opgjøres, at Træfaldet fra den kirkelige Eenhed, eller Sønderrivelsen af det kirkelige Eenhedsbaand imellem de christelige Folk, tilligemed den deraf følgende Tilintetgjørelse af det Autoritetsprincip, som hele Christenheden tidligere havde været enig i at anerkjende, om end ikke hvert enkelt Folk eller dets Fyrster til enhver Tid havde høiet sig for det, — det kan klart bevises, at hiin Rivt i Kirkelegemet og hiint Oprør mod Kirkens dømmende Myndighed har givet den politiske Udvikling i Europa en heel ny Skikkelse, at den har ført Ræverettens Tid tilbage i en Skikkelse, der er langt afftheligere og fordømmeligere end den naive Form, hvori Magten gjorde sig til Ret i de raae Tider, der danne Overgangen fra Barbariet til Culturen. Thi det er Religionskrigene i det 16. og 17. Aarhundrede, i Forbindelse med den politiske Agitation, som Religionsforstjellen har fremkaldt, der have affødt det Underfundigheds og Overlistelsessystem, der i de sidste Aarhundreder har været uadskilleligt fra de politiske Forhold. I tidligere Tider havde der vistnok ikke været Mangel paa Stof til Skinsyge og Dvedragt mellem Folk og Fyrster, men der var dengang en af Alle anerkjendt Autoritet, hvis Boldgift under alle Stridigheder repræsenterede den upartiske og uforanderlige guddommelige Ret. Kirkens Overhoved var dengang en berettiget Deeltager i alle vigtige politiske Forhandlinger; og saadanne Erobringskrige, som Slutningen af det 17. og hele det 18. Aarhundrede har været Vidne til,

vare tilligemed al den Froløshed og Retskrænkelse, som karakteriserer de offentlige Forhold i den nyere Tid, en ny og eiendommelig Frugt af Tilintetgjørelsen af den kirkelige Eenhed. Thi nu er Kirkens og den kristelige Rets Indflydelse og Myndighed brudt; hvad der før var erkjendt for at være en nødvendig Forudsætning for en kristelig Samfundsorden, det blev nu af de Fyrster, der havde løskrevet sig fra den almindelige Kirke og gjort sig selv til Kirkens Overhoveder i deres Lande, tilbageviist som uberettiget Anmasselse. Fra nu af blev Politik og diplomatisk Underfundighed og Snubhed, Overlistelse og Terrorisme eenstydige Begreber, og har man ikke før faaet Dinene op for Følgerne af denne Revolution i den offentlige Retsbevidsthed, saa vilde det dog være besynderligt, om ikke Nutidens Begivenheder skulde foranledige alvorlige og tænkende Mennesker til nærmere Overveielse af dette Spørgsmaal.

Naar i tidligere Aarhundreder Kirkens Overhoved havde staaet ligeoverfor de andre Magthavere som en upartist Boldgiftsmand, der i den guddommelige Sandheds og Retsfærdigheds Navn var berettiget til at stride ind overalt, hvor de Mægtige krænkede de Svageres Ret, hvor Magten anmassede sig Besfæielse til at stabe bindende Retsforhold for Fremtiden; naar i hine Tider den høieste aandelige Autoritets Mellemkomst saa hyppig paakaldtes og i det mindste aldrig turde afvises som en ubesøiet Anmasselse, saa har den kirkelige Skilsmisse havt til Følge, at Kirken og de høiere Interesser, den repræsenterer, er kommen til at staae som et Parti ligeover for de reent verdslige Interesser, eller med andre Ord: Den europæiske Christenhed er siden Tredivaarskrigen, og tydeligst siden den franske Revolutions Tid, deelt i to fjendtlige Leire, der i den nyeste Tid have faaet et andet Udseende end før den sidstnævnte Begivenhed. Den tidligere Forstjæl og Mod sætning mellem katolske og protestantiske Interesser viser sig nemlig nu i sin sande Skikkelse som en Mod sætning mellem en af Christendommens Grund sætninger fremgaaet Samfundsorden, og paa den anden Side en Samvirken af alle Tidens antichristelige Elementer for at

tilintetgjøre alle Grundlag for den christelige Retsbevidsthed. Reformationens Grundsætninger have nemlig nu i over tre Aarhundreder udbredt Forvirring ikke blot over den Deel af Verden, hvor de ere blevne anerkjendte for officielt gyldige, men det kunde ikke være anderledes, som denne Verden nu engang er, end at politisk Skinsyge og Avind under alle foresaldende Conflictter maatte bane disse nye Grundsætninger Veien for en omfattende Indflydelse paa Verdens Begivenhederne i det Hele.

Udviklingen af den nysomtalte Skikkelse af de offentlige Retsforhold og hele den nuværende Samsundsstilstand har saaledes sit Udspring af Forkastelsen af Autoritetsprincipet; thi med den kirkelige Autoritet er al Autoritet, som ovenfor sagt, i dens højeste Princip forkastet og tilintetgjort. De protestantiske Fyrster glædede sig i næsten trehundrede Aar over den dobbelte Binding, Reformationen havde bragt dem, Emancipationen fra den kirkelige Autoritet og Plyndringen af Kirke og Klostergodsfer, og deres lokkende Exempel smittede de katholske Fyrster; ogsaa disse lode den nu for alle Vilkaarligheder priisgivne Kirke undgjelbe for hvad de andensteds tabte, og i en og anden Forlegenhed savnede; men Ingen af dem tænkte paa, at den kirkelige Autoritet var Formuren eller Bolværket for deres egen Berettigelse til at udøve Magt og kræve Lydighed; de glemte at beregne Virkningerne af den Demoralisation, som Fortidens Oprør mod Kirken og dennes Plyndring maatte afstedkomme blandt deres Underfaatter. Disse Reformationens Frugter ere imidlertid i den sidste Menneskealder komne til fuld Modenhed; thi Folkesuveraniteten, som Luther proklamerede baade paa det kirkelige og paa det verdslige Gebeet, den er i vor Tid bleven en Magt, som har rokket saa følelig ved det Fundament, hvorpaa alle Throner hvile, at en bange Anelse om store Omvæltninger i Samsundsordenen nu vækker alvorlige Betsymringer hos alle Staters Styrere. Hvorledes søge nu Jordens Mægtige at forebygge den Katastrofe, som de frygte? Man seer med Tilfredshed, at Fjenderne af al Samsundsorden vende deres Baaben mod Kirken, hvis Tilværelse generer dem, fordi den aldrig nogenfinde, hvormeget Verdensmagten end har

antastet dens Rettigheder og svækket dens Indflydelse paa Tingenes Gang, har glemt sin ophøjede Pligt, at være den ukrænkelige og uforandelige guddommelige Rets Vogter ligeover for al Tidens Uretfærdighed og Slethed*). De verdslige Herskere betragte Stormen mod Kirken som en Afleder af et Uveir, der ellers vilde vende sig mod dem selv. Omstyrtningspartiet derimod, de over hele Verden adspredte og med hverandre ved fælleds Stræben mod eet Maal forbundne Fjender af christelig Ret og Orden, de tænke anderledes. De holde vel Kortaler over de Regjeringer, der mene ikke blot at redde og opretholde, men endog at forsøge deres Magt og politiske Betydning, ved at slutte Pakt med Revolutionens Princip og lede Tidsaadens Stormløb mod den kirkelige Myndighed; men „de Røde“ vide godt, at dersom det skulde lykkes dem „at blive færdige“ med Kirken, da vilde de have let Arbejde med at blive al anden Myndighed quit; thi hvad Respekt skulde de vel have for Thronerne, naar de der beklæde dem have tilnækket dem deres Bifald til Altrenes Omstyrtning, hvad Agtelse skulde de have for

*) Forhandlingerne paa den nyere Tids Congresser og i dens diplomatiske Conferentser aabenbare paa en forfærdelig Maade Følgerne af, at der ikke længere gives nogen almindelig anerkendt upartisk Autoritet, der i den christelige Rets Navn ved saadanne Leiligheder kan optræde som Mægler og Botsgiftsmand. Nu ere de forhandlende Personer alle Parter i Sagen. Ingen af dem kjenner andre Motiver for deres Forslag og Fordringer end Egennyttens, ingen andre Midler for Opnaaelsen af deres Formaal, end Rænker og Trudsler. Spørgsmaalet om hvad der er Ret er banlyst fra disse Forhandlinger. Det ligger os Danske nær her at tænke paa Londonner Conferentsen. Den har faaet fast, at der ikke længer eksisterer nogen Folkeret. Man skulde derfor hertilands ikke have glædet sig saameget over Victor Emanuel og Keiser Napoleon, og i det Hele over Revolutionens Forgribelse paa Pavens legitime Rettigheder; thi hvad der er vederfaret vort Fædreland er Conseqventser af de Grundsætninger, der i det italienske Spørgsmaal nu adskillige Aar igiennem ere bragte i Anvendelse. Naar de toneangivende „Dplyske“ blandt Folkene tilflappe en saadan Politik deres Bifald, er ingen Lumpenhed, ingen offentlig Retskrænkelse saa stor, at man kan forundre sig over den.

Herskere, der nedværdige den Autoritet, der er Kilden til den Agtelse og Ryddighed, de selv i Kraft af en høiere, guddommelig Ret gjøre Forbring paa?

For 300 Aar siden antastede Revolutionen umiddelbart Kirken selv, den vendte sine Vaaben mod Kirkens Myndighed i de reent aandelige Anliggender, angreb baade dens Lære, dens Gudsdyrkelse og Grundlaget, hvorpaa hele dens Forfatning og Organisation hviler, og de kirkelige Demagoger toge Sagen baade consequent og praktisk, naar de betragtede Revolution ogsaa mod alle verdslige Myndigheder som en naturlig Følge af den kirkelige Omvæltning; men dengang lykkedes det disse sidste i Tusinders Blod at qvæle Uhyret, som hævede Hovedet imod dem, og de kunde dengang glæde sig over at føle sig styrkede ved Kirkemagtens Svækkelse. Nu er Alt bleven anderledes. Medens det 16. Aarhundredes Agitatorer toge Sagen fra Roden af og umiddelbart angreb Kirken selv, angreb den aandelige Magt i dens høieste Princip, for bagefter at gjøre det af med de verdslige Autoriteter, har man nu valgt den omvendte Methode. Efter som Tiden nemlig nu saa længe har gjendrevet Luthers latterlige Spaadom om Pavedømmets Undergang, saa synes endelig den Erkjendelse at være opgaaet for Nutidens Atheisme og i det Hele for alle dens antichristelige Tendentser, at Kirken er en seiglivet Institution, som man maa see at komme tillivs paa en anden Maade. Man siger nu hykkelsk, at man ikke vil angribe Kirken selv, men tværtimod, ved at befrie den for den verdslige Magt, hæve dens aandelige Indflydelse; thi det verdslige Pavedømme, siger man, har til alle Tider viist sig at have været til stor Skade for Kirken. Ved at føre dette Sprog har Atheismen knyttet den intimeste Alliance med Pietismen, og meer end een af de verdslige Stormagter boler med Revolutionen, overfor hvilken de nu alle føle sig afmægtige. Enhver af dem spekulerer paa sin Viis i dens Effecter, og Feltraabet for det store Stormløb er saaledes nu blevet „den verdslige Pavemagts“ Affskaffelse. Naar Kirken da har tabt sin Frihed og Selvstændighed, da tænker man, er dens Fald uundgaeligt, da mene de, der længes efter ret grundig at

rømme op i hvad der endnu er tilbage af christelig Samsfundsorden, at være Maalet nær: selve den katholske Kirkes Tilintetgjørelse. Kunde det tænkes, at dette Maal naaedes, da vilde det ikke vare længe, inden Thronerne overalt paa Jorden vilde falde og forsvinde, og alle jordiske Myndigheder vilde da for silbig faae Dinene op for Følgerne af deres Forræderi mod Kirken, og Tilstanden paa Jorden vilde blive et sandt Helvede.

„Pavedømmets Dage ere talte!“ Denne Phrasé har i den senere Tid paa forskjellig Maade opmuntret baade Atheister og Pietister. Men de sidste smigre sig med et forsængeligt Haab, naar de mene, at med „Roms Fald“ ville alle Hindringer være fjernebe for den almindelige Anerkjendelse af deres aandelige Herligheder, der hidtil ere blevne saa lidet paaskjønne af Mængden. Disse Fromme, der, som saadanne, ikke selv kunne tage uimidelbart Deel i Kirkestormen, gotte sig til at see denne Bedrift udført af „de Ugudelige“, og mene, at den aandelige Hjælpeløshed og Forvirring da vil blive saa stor i Verden, at der ikke vil være anden Udvei til Trøst og Frelse, end at the til deres Lægemidler! Ethvert tænkende Menneste vil derimod let forstaae, at naar den eneste virkelig uafhængige og selvstændige Repræsentation for Christendommen kunde tænkes bortfjernet, da vil Atheismen og den røde Republik gjøre kort Proces med Pietismen. Dens Repræsentanter ville under Haanlatter blive sparkede tilside overalt hvor de vilde forsøge at gjøre sig vigtige; thi protestantiske Autoriter have altid været en Batteredlighed endog paa deres egne Enemærker, og det har hidtil været Rom d. v. s. den af den romerske Biskop repræsenterede almindelige Kirke, der har værnet om de fra den adskilte Folks Samvittighedsfrihed og Tro; Rom værner til den Dag i Dag ikke blot om den fuldstændige af Christus aabenbarede Sandhed, men ogsaa om de forvanskede Stumper af den, som Protestantismen endnu holder fast ved; Rom har endelig hidtil været Skjold og Skjærm ogsaa for den i sig selv uberettigede Autoritet, som alle akatholske Kirkesøvrigheder nogensinde have haandhævet.

Det nysbegyndte Aar bebuder ualmindelige Tilfiskelser.

Vi gaae dem imøde med Tillid og Haab, forenede med hele den stridende Kirke i Bøn for Rettens og Sandhedens Seir og i Forbøn for alle vore Njender. Vi vide, at de som vente at opleve vor hl. Kirkes og Pavedømmets Undergang, endnu vilde komme til at vente længe; thi Petrus dør ikke! Paven lever og Han vil fremdeles, som altid før overleve den Herodeshyngel der tragter Jesus efter Livet!

Kirkelige Efterretninger.

Belgien. Frimurerne og en Apostat. „Brysseler Journal“ skriver: Bryssel var i November f. A. Vidne til en Skandale. En for mere end 20 Aar siden excommuniceret Præst blev „borgerlig begravet“ overeenstemmende med den af „Solidaires“ eller Fritænkerne i den nyeste Tid opfundne og siden praktiserede Maade. Den ulykkelige Apostat havde paa sit Dødsleie tilbageviist enhver Udsoning med Kirken. Naboerne fortælle, at Personer af høi Rang i Frimurerlogerne, hvis Navne man uskerbeholdent nævne, havde befundet sig ved den Ulykkeliges Dødsleie. 3 flere Dage havde man seet dem aflægge hyppige Besøg i den Afdødes Bolig, og det sædvanlig netop umiddelbart efter fromme katolske Præsters Forsøg paa at bevæge den Afdøde til Udsoning med Kirken. Men Kirkens Tjenere havde tilsidst maattet trække sig tilbage, og den „frie Tankes“ Herolde og Bannerførere vare udelukkende blevne Herrer over deres Bytte og kunde nu efter den Ulykkeliges Død sige, at de her feirede den samme Triumph som ved den noget tidligere afdøde Stormester Verhaegens Baare. Han døde nemlig som „Fritænker“, efterat Brødrene havde forhindret hans Søn og hans Døttre i at nærme sig hans Dødsleie. De kunde nu udraabe som dengang: „Lev vel Broder! vi have indtil det Sidste opfyldt vor Pligt imod Dig!“

England. Den katolske Kirkes Fremgang. „Catholic Directory“ meddeler følgende statistiske Oversigt baade for Englands og Skotlands Vedkommende ved Slutningen af Aaret 1864. England: 1338 Præster, 941 Kirker og Kapeller, 74 Mandsklostre, 187 Kvindesklostere, 10 Collegier (høiere Underviisningsanstalter). Skotland: 183 Præster, 191 Kirker og Kapeller, 6 Mandsklostere, 14 Kvindesklostere, 2 Collegier.

Tilsammen: 1521 Præster, 1132 Kirker og Kapeller, 80 Mandsklostere, 201 Kvindesklostere, 12 Collegier. Tilvæxt siden Udgangen af 1863: 76 Præster, 34 Kirker og Kapeller, 5 Mandsklostere og 14 Kvindesklostere.

Zürich. Den derværende protestantiske Geistlighed udstøder den kristelige Troesbekjendelse af Liturgien. Da for 25 Aar siden Züricherregjeringen vilde ansætte Christusfornægteren Strauss som Professor ved Universitetet, da blev der stor Larm i dette Canton og Regjeringen maatte talke af. Nu, efter Forløbet af kun en Snuede af den zürichske Geistlighed er bleven gjort det Forslag, ved Liturgien at affkaffe den kristelig apostoliske Troesbekjendelse, og at dette Forslag erklæres for tidssvarende! Et Schweitzerblad bemærker i denne Anledning: „Mod Slutningen af Aarene 30, paa Strausser-Urolighedernes Tid, kom mange Züricherbønder til Einsiedeln og tiltraabte de foran Valfartskapellet høit bedende Pilgrime: „Veed endnu et Fadervor for vor Tro (unser Gläubeli)!“ — Dengang blev den vaagnede Folkeaaend Herre over den officielle Bantro, men nu spiller den sidste i Pagt med Bengesækkene Mester, og den stakkels „Gläubeli“ gaar sin Opløsning imøde!

Bekjendtgjørelse.

Den 3die Februar 1865 er det lige tusind Aar siden, at Nordens store Apostel, den h. Ansgarius, indgik til Himmels Glæde. Denne minderværdige Dag vil i alle øvrige katolske Menigheder af de nordiske Missioner blive høitideligholdt ved en otte Dages Jubelfest til Ære for denne Danmarks første og hellige Biskop. Af flere vigtige Grunde har denne Helgens nuværende retmæssige Eftersølger, vor høiarværdigste Biskop Paulus, som Apostolik Provikar, bifaldet, at denne **tusindaarige Mindefest** for vor Menigheds Bedkommende bliver forlagt til **den 9de September** d. A. og de paafølgende syv Dage. Som bekjendt var den 9de September ogsaa i flere Aarhundreder her i Danmark helliget Sanct Ansgars festlige Minde paa Grund af hans Reliquiers Eriinlægning, der fandt Sted den 9de September. Den Hvrdeskrivelse, som Biskoppen i disse Dage har ladet udgaae til alle øvrige Menigheder i hans Provikariat og hvori Høisamme indbyder til dette tusindaarige Jubilæums festlige Høitideligholdelse, vil her derfor først blive publiceret i August Maaned.

Omendkjændt saaledes ingen af den kirkelige Myndighed anordnet Festligholdelse vil finde Sted den 3die Februar, har dog den herværende Ansgariusforening besluttet at foranledige en høitidelig Levitmesse afholdt Fredagen den 3die Februar Kl. 10 Form.

hvortil der om Aftenen Kl. 7 1/2, samtidig med den vanlige Broderskabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte, vil slutte sig en påsende kort Festsandagt.

Kjøbenhavn den 17de Januar 1865.

H. Grøder.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 22. Januar. 3. Søndag efter Epiphani.** Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 23. M. Maria's Trolovelse. — 24 Ti. Timotheus, Bisk. Mart. — 25. D. Pauli Omvendelse. — 26. Lo. Octav af h. Knud. — 27. F. Johannes Chrysoströmus, Kirkefader. — 28. L. Paul, Eneboer.
- Søndagen d. 29. Januar. 4. Søndag efter Epiphani.** Frants af Sales. Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med (tydsk) Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 30. M. Martine, Jomf. Mart. — 31. Ti. Peter Nolascus. — 1. Februar D. Ignatius, Bisk. Mart. — 2. Lo. Maria's Renselse eller Kyndelmisse (feires først. Søndag). — 3. F. Ansgarius, Danmarks Apostel og den herværende kath. Kirkes Skyts-helgen; død den 3die Februar 865*). — 4. L. Andreas Corstni, Bisk.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8 1/4. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.
- Blasius velsignelsen:** Fredagen den 3die Februar efter enhver h. Messe.
- Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte:** Fredagen den 3. Februar: Messe Kl. 8 1/4; Andagt Kl. 7 1/2 Aften.
- Paa Ansgariusforeningens Foranstaltning:** Fredagen den 3die Februar Kl. 10 Form. høitidelig Levitmesse i Anledning af den h. Ansgarius' tusindaarige himmelske Fødselsdag.

*) Ifølge en Forordning fra vor h. Fader Pave Pius IX. bliver den aarlige kirkelige Mindehøitid til Ære for den h. Ansgarius som Skyts-helgen for den katolske Kirke i Kjøbenhavn at feire paa den fjerde Fredag efter Paaske.

„Katholik Kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedredaktionskontor, Nr. Kunstbøtler C. A. Blanke-steiners, St. Kongensgade 16, og i alle Bogladet; i de danske Stater paa de kongl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartaler, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Friess Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 3.

Søndagen den 5te Februar.

1865.

Indhold: Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8de December 1864. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Belgien. Frankrig.

Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8de December 1864.

Da det i Overskriften nævnte *Altstykke* i en stor Deel af Ublandets politiske Blade er blevet kritiseret efter unøjagtige eller forfalskede Oversættelser, og det i de herværende politiske Blade kun er blevet omtalt fragmentarisk, for at ledsage de enkelte efter et tendentiøst Stjøn udvalgte Sætninger med et Echo af de Deklamationer over disses formeentlig horrible Indhold, som den udenlandske antikatholske Presse har givet til Bedste for forubindtagne Læsere: have vi anseet det for betimeligt at ledsage vort Blad med en authentisk Gjengivelse baade af selve den apostoliske Hvrdeskrivelse og af den medfølgende Sammenstilling eller Oversigt (syllabus) over de den nærværende Tid eiendommelige Bildfarelser, der af Hs. Hellighed Pave Pius IX. ere forkastede og fordømte som falske og ulykkebringende for Christenheden, som Bildfarelser, hvis praktiske Gjennemførelse truer Civilisationen og den christelige Samfundsorden med Undergang*).

I det vi saaledes opfylde en Pligt mod alle dem iblandt vore Landsmænd, hvem det er magtpaaliggende at have en selvstændig Mening om en Begivenhed, der allerede har vaft en saa ualmindelig Bevægelse i den politiske Verden, maae vi ligeoverfor den Vefindighed, der ugenert bedømmer og fordømmer Udtalelser og Facta, som den ikke kjender i deres virkelige

*) Vi opsatte Meddelelsen heraf til Slutningen af denne Artikel, da vi saaledes kunne byde alle Læsere det Hele samlet. Vi ville derhos ikke byde Publikum en Oversættelses Oversættelse, hvor fikke vi end ere paa Paalideligheden af den vi for Diebliffet benytte. Det er os nemlig ikke muligt for om nogle Dage at erholde den autentiske Latinske Originaltext.

Red. A.

Stikkelse trøste os med den Bevidsthed, at vi ikke have noget Ansvar for den blinde Fordomsfuldhed, der ikke engang vil kjen- de hvad der ved en given Leilighed er sagt og steet, men finder sig meest tiltalt ved at støtte sine Domme og Meninger til en Opinion, som den ikke føler sig istand til at bryde over- tvært med. Vi kjende desværre saa vel den Haardnakket- hed, hvor- med den største Deel af Menneffene holde fast ved dens tilvante Synsmaader, at vi ikke have megen Grund til at vente, at synderlig Mange af dem, som forlængst have stillet sig paa alle de herværende politiske Blades Standpunkt for Bedømmelsen af det italienske Spørgsmaal i det Hele; som eengang have tilegnet sig disse aldeles falske Opfattelse af Betydningen og Henigten med denne kirkelige Udtalelse, og derfor ogsaa stjænk- tet forvanskede Fremstillinger af dette Dokuments Indhold deres Tillsid, skulde finde det Umagen værd at tage denne Sag i for- nyet Overveelse. Om der imidlertid end kun skulde gives eet eneste ærligt og samvittighedsfuldt Menneske, der med Grund skulde kunne beklage sig over vor Taushed, naar vi ubekymrede lode hine fjendtlige Forvanskninger af Sandheden frit Vøb, indtil den ondskabsfulde Nyhedsfyge her, som i saa mange andre Retninger, har uddraget saa megen Væring af Vagvaskelsen, at den tilbørlig maattet kaster sig over en anden Gjenstand: saa vilde vi ikke ansee den Uleilighed for spildt som vi her anvende paa Berigtigelsen af den almindelige Mening om et Anliggende, som vi nu eengang tillægge en ganske anden Betydning som et Samvittigheds- spørgsmaal ogsaa for enhver Prote- stant, end nogen af disse vore ærede Medborgere synes at have nogen Forestilling om.

Vi kunne naturligtviis ikke tænke paa, i det Enkelte at give en fortløbende Commentar enten til de enkelte Udtalelser i selve den apostoliske Kundskrivelse, eller endnu mindre til enhver af de 80 forskjete Sætninger, der ledsage den som et Anhang. Dette er tillykke ogsaa ganske overflødigt, da det (trods det tankeløse Skraal, de kirkefjendtlige Blade have opløstet over en Deel enkelte Sætninger, som de vilkaarlig have udsøgt og — efterat have forvansket deres Mening og i denne Stikkelse gjort dem til Gjenstand for deres grundige Kritik — belagt med den oplyste offentlige Menings ja med hele Samtidens Anathem) her blot gjelder om Principet, der ligger til Grund for den hele Udtalelse, om det Hovedpunkt eller Knudepunkt, der samler alle spredte Uttringer af de to Principer, der nu befinde sig i en uforligelig Modsetning. Opfatter man paa den ene Side rigtigt de Grundsætninger, der have frembragt det i Piemont herskende politiske System, og paa den anden Side den Be- traagtning af Christendommens og Kirkens eiendommelige Væsen og Væsenmelse, som den katolske Kirke igjennem alle Aar-

hundreder har vedkjendt sig og gjort gjældende, da vil man finde, at her slet ikke er nogen Grund til at forundres over Noget, at al den Forbauselse og Forfærdelse, som Pressen i denne Anledning har opfyldt Verden med, er blind Alarm og Alarm der er gjort iblinde; thi vi ere overbeviste om, at det egentlige dybere liggende Motiv for det Spektakelstykke, som den politiske Presse i alle Lande ved denne Leilighed har givet til Bedste for Publikum, og hvorved den ret grundig har blæmeret sig, er selv mange af hiin Presses Organer meget uklart, og at den største Deel af det læsende Publikum slet ikke ahner, hvorom den nærværende Kamp imellem Kirken og Verden dreier sig.

Vi begynde da med at gjøre alle Læsere opmærksomme paa de Citater, der ere tilføiede enhver af de saa meget omtalte 80 Sætninger, og som erindre Læseren om, at ingen af disse indeholder noget Nyt. De udtale christelig-kirkelige Grundsætninger, der ved givne Leilighed tilforn ere forkyndte for al Verden, nogle af dem af tidligere Paver, og alle gjentagne og stadfæstede af den katholske Kirkes nuværende Overhoved i en Række af ældre Allocutioner og Hyrdebrev.

Vi bevare dernæst det Spørgsmaal: hvad er da Meningen med det Hele? Hvorfor har Pius IX. nu, i dette Dieblik, ladet alle disse Censurer udgaae samlede, og hvad har han navnlig til Hensigt med at formane Biskopperne i den katholske Christenhed til at modvirke disse Bildfarelser?

Naar Pressen med Hensyn til det sidste Punkt synes at have bibragt det læsende Publikum den Forestilling, at Paven opfordrer alle katholske Biskopper til et stort Korstog imod alle dem, der vedkjende sig de af Kirken forkastede Grundsætninger; naar Tidens offentlige Taleorganer opløste deres Røst og bringe alle de Alarmsignaler i Anvendelse, hvortil de i deres Læseres Bevidsthed fra Varndommen rodfæstede Fordomme frembyde forønstet Stof, naar de med profetisk varslende Ord pege hen paa alstens Skrækkebillevder, som den nyere Tids Romanforfatteres ufunde Phantasi har frembragt, naar de fremmane „den mørke Middelalder og dens barbariske Grusomheds Vederstyggeligheder — hvilke, i Forbigaaende sagt, Ingen anden end Kirken og Paverne have bekæmpet og overvundet; — naar man forsærder den fredelige Avislæser med alle disse gruelige Spøgelser fra Fortiden; naar man endelig med betydningsfulde Bink hentyder til Inquisitionens Rædsler*) og til syvende og sidst nævner

*) Vi bemærke blot i Anledning af dette skrækelige Ord, at den geistlige Ret i Rom, der nu benævnes saaledes, er en meget fredelig Institution, der kun har med den kirkelige Censur at gjøre. Den

Ordet „Befuiter“ med den tilhørlige obligate Betonning: Hvo kan da forundres over, at al Verden troer, at nu kommer den store Søslange og sluger os Alle, at nu maa hver Mand træde i Gevær for med forenede Kræfter at modstaae Uhyret! Men hvor forundrede ville forhaabentlig vore ærede Læsere blive, naar vi forsikre dem om, at hiin Formaning til Biskopperne, — om hvilken den her af Mange læste „Kölnische Zeitung“ bemærker, at den giver disse Censurer „en umiddelbar praktisk Betydning“ — findes ligeledes i alle tidligere Rundskrivelser, og er en staaende Form, som uden tvivl ethvert fornuftigt Menneſke maa finde at være suldkommen paa sin Plads i saantlige disse den hellige Faders Henvendelser til sine Brødre i Episkopatet over den almindelige Kirke. Han formaner dem Alle til at belære, paaminde og advare deres Menigheder, hvor dette maatte gjøres fornødent, ligesom han venter, at de i paakommende Tilfælde ville haandhæve Kirkens Rettigheder ligeoverfor Consequenterne af de paagjældende Wildfarelser, medens han iøvrigt overlader enhver enkelt Biskop at skjønne, hvad han i denne Henseende, i Betragtning af de i de enkelte Lande givne Forhold, formaar at udrette. Enhver der læser den pavelige Skrivelse m. m. forstaaer saaledes let, at, da den er fremkaldt ved den piemontesiske Regjeringens revolutionære Dregreb i Italien, og for nemmelig har Hensyn til de der herskende Uretfærdigheder og Lovløsheder, have de piemontesiske Biskopper en særegen vanskelig Stilling, der hvert Dieblik kan bringe dem i Conflict, som deres Colleger andensteds ikke ere ubjatte for. Men, hvor forskjelligt Forholdet imellem Kirke og Stat end paa de forskjellige Steder kan være, saa vil man dog uden tvivl finde det i sin Orden, at Paven taler som han her taler til alle sine Brødre under Tet. Hvad der for Dieblicket nærmest er henvendt til de italienske Biskopper kan mulig under uforudseelige Eventualiteter ogsaa finde Anvendelse andensteds; derfor lyder det samme Ord til Alle.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om hvad Meningen eller Diemedet er med den hele Udtalelse, og hvad den netop i dette Dieblik betyder, da er Svaret ganske simpelt dette, at naar Keiser Napoleon III. og Kongen af Sardinien — efter at den sidstnævnte Fyrste først med Vaabenmagt har sat sig i Besiddelse af største Delen af Kirkestatens Provindser og derefter flere Aar igjennem har bragt alle den moderne politiske Terror-

tidligere berygtede Inquisition var en Statsanstalt, hvis Udskieffer Paverne netop bestræbte sig for at hindre og modvirke. At disse politiske Inquisitionstribunaler forlængst ere ophævede i de Lande, hvis Regjeringer i Middelalderen etablerede dem (Spanien, Portugal, Venedig og en Tid lang Frankrig), er bekendt nok.

ismes Kunstgreb i Anvendelse for at gjøre denne Usurpation til en factisk Retstilstand — have krænket de Sømmelighedshensyn, der ellers iagttages mod enhver souverain Myndighed, ved, uden at forhandle med den hellige Stol, at slutte en Overenskomst, hvis Gjenstand er en vis Disposition over Kirkestatens indre Anliggender: Da viser Christi hylige Stedfortræder, at han kjender sin Stillings særegne Charakter; han finder sig sagtnodig i denne Forhaanelse, som ingen verdslig Hersker vilde taale, thi han har sit Forbillede for Die, og attraaer ingen anden Storhed eller Herfermagt en den, som Hans Exempel forkynder (Matth. 20, 25. 1. Pet. 2, 21. 23). Men forsaavidt som hiin Overenskomst synes anlagt paa, ikke blot at berøve den katholske Christenheds Overhoved hans endnu tilbageværende Rettigheder som Kirkestatens souveraine Hersker, men tillige at tilintetgjøre hans ved denne souveraine Stilling betryggede Uafhængighed og Selvstændighed som alle katholske christelige Landes og Folks fælles aandelige Fader og Overhoved, der kun under Forudsætning af fuldkommen verdslig Uafhængighed kan staae dem alle ligenær, og som den der staaer upartisk ligeoverfor dem Alle, være i Besiddelse af Alles fuldkomne Tillid: da skylder han sin Verdighed og sin Pligt som den christelige Rets høieste Voager paa Jorden ikke at tie, men at tale og handle overeensstemmende med sin Stillings Charakter.

Man vil nemlig nu sætte Kronen paa den lange Række af Forurettelser, der i de senere Aar ere tilspøiede den hl. Stol. En af Verdens mægtigste Herskere, der støtter sin Magt ikke til den legitime Ret, men til Revolutionens Kjendsgjerninger, og som — fordi han for sit eget Vedkommende føler sig midt i sin Magtfulde bunden ved og forpligtet til den Folkevillie, hvortil hans Adkomst til Magten ved enhver Leilighed appellerer — derfor ogsaa anseer sig for nødsaget til at fyldestgjøre den revolutionære Folkevillies Krav paa Emancipation fra den guddommelige Ret, hvortil Christi Niges jordiske Styrer ene støtter sin dobbelte Stilling som Regent, — denne Hersker har fundet det hensigtsmæssigt at benytte en i Henseende til Magt og Besiddelse indtil for faa Aar siden lidet betyvende Medlem af den europæiske Hørfamilie til at udføre sine Planer i Henseende til Omstyrningen af den tidligere bestaaende politiske Samfundsorden i Italien. Denne tidligere Hertug af Savoien og Piemont, senere Konge af Sardinien, har ikke blot, med den mægtige Imperators Samtykke og efter hans Tilskyndelse, baade sat sig i Besiddelse af flere ved Revolutionen styrkede Herskers Lande, men forgrebet sig paa den Stats Rettigheder, hvis Oprindelse fører os tilbage i de Tider, der gaae forud for Dannelsen af alle europæiske Statsamfund og Dynastier. Thi her er ikke blot simpelthen Tale om en ved sin Ælde ærværdig

verdslig Magt, der har seet alle andre Magter i Christenheden opstaae og voxer i indre Udviikling og ydre Omfang; men her er Tale om en jordisk Magt, der er blevet haad den er i Kraft af en øiensynlig Forsynsstyrelse, som ene finder sin Forklaring i denne souveraine Magts ganske særegne Bestemmelse, nemlig den at være timeligt Værn for den fri Udøvelse af den aandelige Myndighed, som Kirkens nu usynlige guddommelige Stifter har forlenet den i dens synlige Overhoved og Styrer. Det er derhos nofsom bekjendt, at Paven's Anerkjendelse og Kirkens Indvielse lige indtil det revolutionære Tidstrums Begyndelse var Udtrykket for Fyrsternes legitime Ret. Andre Stater ere blevne til og senere udvidede ved Erobringer; Kirkestaten er derimod bleven til ved en frivillig Overdragelse af Territorium og Fyrstemagt til den romerske Bispestol, og dette til alle senere Slægter talende Vidnesbyrd om de tidligst christnede Fyrsters og Folks uvilkaarlige Opfattelse af den væsentlige Betingelse for Kirkens Selvstændighed, synes dog i det mindste at fortjene alle Kkatholikers Opmærksomhed. Troer man nemlig paa et guddommeligt Forsyns Styrelse baade af Verdensbegivenhederne i det Hele og af Kirken isærdeleshed, kan man da ansee det for Tilfældighedens Værk, at under den lange Række af Omvæltninger, baade i det øvrige Europa og fornehmelig i Italien, fra Folkvandringen indtil Carl den Store, eller med andre Ord, at igjennem en Tid af næsten fire Aarhundreder, et Tidrum igjennem hvilket alle Forhold vakkede og bestandig omstiftedes, da ellers ingen anden Ret agtedes end Erobringens, — kan man da forlige det med sund Fornuft, at ansee det for en tilfældig Begivenhed, at Kirken var den eneste Institution fra den gamle civiliserede Romerverden, der overlevede alle Forstyrrelser; at den jordiske Arv, der var tillagt dens hypperste, af alle øvrige apostoliske Menigheder som saadan anerkjendte Bispestæde, at denne jordiske Arv ikke blev et Bytte for den Undergang, der antastede og tilintetgjorde Alt andet, og at denne Kirkens timelige Besiddelse, efter i det 9. og 11. Aarhundrede at have modtaget en betydelig Forøgelse, i de paafølgende Aarhundreder vel af og til blev et Bytte for fjenbtlige Erobrere, men altid igjen kom tilbage sin rette Besidder! Man vil, i Forbigaaende sagt, derfor ikke fortænke den katholske Christenhed i, at den er fuldkommen rolig i Henseende til Udfaldet af det sandsynligviis i en nær Fremtid forestaaende Hovedangreb paa Kirken.

Naar Avisfriverne nu saa længe have raabt sig hæse paa „romersk Stivindethed“, paa Paven's „blinde Forstokkelse“ ligeoverfor „Fornuftens (!) og Tidens Fordringer“, naar man harmes over, at Pius IX. ikke vil søie Revolutionspartiet i hele Europa i at virkeliggjøre dets fantastiske Theori om Italiens politiske

Enhed, da bede vi Enhver, der under den nærværende Forvirring i alle Begreber dog endnu maatte være istand til en Smule befindig Overveielse og Agtelse for Andres Ret; vi bede enhver Saadan at betænke, at, ligesaa lidt som det kan være overladt en Fyrstes personlige og uvilkaarlige Godtbejndende, at afstaae en Deel af sit Land til en rovgjærrig Nabo, der maatte faae Lyft til at plyndre ham, og ved Trudsler og Rænker søgte at tiltrodsse sig hans Samtykke til Afstaaelser, ligesaa lidt er Paven istand til at opfylde Kongen af Sardinien og det unge Italiens Begjæring; men ligesom enhver jordist Hersker kjender sine Pligter mod sit Folk og sit Land i denne Henseende, saaledes kjender Kirkens Styreter ogsaa sine. En Konge afstaaer ikke godvillig nogen Deel af sit Land; Kren kræver at han værger sig med Sværdet mod Enhver der antaster hans og hans Folks Ret. Saaledes ogsaa Kirkens Overhoved, kun med den Forskjel, at hans Sværd er Ordet, der foreholder Fyrster og Folk den guddommelige Sandheds og Retferdigheds uforanderlige Krav. Hans Folk er ikke begrændset af Have eller Floder, af Bjerge eller Dale; hans aandelige Myndighed omfatter det Rige, over hvilket Solen aldrig gaaer ned, og den Blet Jord, der af Hensyn til denne af den uophørlige Kamp imellem jordiske Interesser og alle slette Lidenskabers forstyrrede Verden, nu eengang er bleven et nødvendigt Tilbehør til Pavedømmet, den tilhører hverken ham eller noget enkelt Folk, saaledes som andre Lande tilhøre et Folk og en Fyrstestægt, men den tilhører hele den katholske Christenhed, hele den almindelige, alle Jordens Folk omfattende Kirke. Derfor kan ingen Pave godvillig indrømme den allermindste Afstaaelse deraf til nogen jordist Magt. Ere en legitim verdslig Souverains Rettigheder uafhængelige, og finder man det i sin Orden, at han paa sin Slægts Begjæring hæver en Ret, der tilhører et heelt Dynasti: skulde man da ikke finde den Lighed og den Forskjæl høist mærkværdig, der paa dette Punkt finder Sted imellem den legitime Fyrstemagt og Kirkens guddommelige Ret, eller Legitimiteten i dens højeste Princip. Paven har nemlig ikke den mindste personlige Interesse af at bevare den saakaldte „verdslige Magt“; thi at være Pave medfører slet ingen af de Nydelser, der efter Manges Mening stjænke de verdslige Fyrster et tilfredsstillende Vedertag for deres Arbejde og Regjeringsforger. Dersom det avislæsende Publikum havde den fjerneste Ahuelse om den Selvfornægtelse, om alle de andre Lidelser, om den Vægt af Ansvar og Arbejde, der er uadstillelig fra den Stilling, som hele den almindelige Kirkes Overhoved beklæder: da vilde man beundre den saakaldte „romeriske Ubhøielighed og Stiusindethed“, der er saa høit ophøiet over alle de Egennyttens, Ergjærrighedens og den aandelige eller timelige

Nydelses Motiver, der i alle andre Retninger sættte alle Kræfter i Bevægelse. Baverne have intet Dynasti at tage Hensyn til; de ere ikke Arvesyrster, og Ingen af disse i Kraft af et i personlige Fortjenester begrundet Valg til den høieste aandelige Værdighed hævede Kirkesyrster forplanter som jordist Souverain den mindste Ret paa noget andet Menneske.

Medens man ellers ved Bedømmelsen af Handlinger og Personer sætter saa høi Priis paa Charakterfasthed og Principer, at selv den meest raffinerede Egoisme og den hjertesløfeste Ergjærrighed, naar den blot med ubøielig Consequents og fuldstændig Hensynsløshed forfølger sine Formaal, ikke sjælden i Historien har omgivet moralsk foragtelige Charakterer med „Storhedens“ Glorie: har man da slet ingen Beundring tilovers for den ubøielige Consequents, hvormed Kirkens Styrere til alle Tider have hævdet Kirkens Rettigheder ligeoverfor den verdslige Magts Overtagelse, hvormed de blot ved Ordets og Aandens Vaaben have værnet om Menneskeheden's helligste Anliggender, om christelig Sandhed og christelig Ret ligeoverfor hensynsløs Uretfærdighed og Vold? Naar man ellers beundrer en ideal Opfattelse af Forholdene og en Handlemaade, der svarer dertil, hvad Mening er der da i, netop at gjøre en Undtagelse med det eneste iblandt alle Forhold, hvor Idealet for Enhver, der ikke betragter det som et fantastisk Taagebillede, men troer paa det som den høieste af alle Realiteter, gjør sine Forbringinger om Anerkjendelse og timelig Virkeligjøreelse gjældende i et Omfang, som ellers intetstedes. Vi tillade os nemlig at troe, at selv alle Ikketatholiker forsaavidt ere enige med os om Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvad der i høieste Forstand maa kaldes Menneskeverdenens Ideal, som dette umulig kan være en saadan Tilstand, hvori anarchisk Tvilseløshed og revolutionær Despotisme strides om Magten, hvori de egoistiske Videnskabers Furier vedligeholde en uophørlig Krig i det Store, som i det Smaa, men at Menneskelivets høieste Ideal er en almindelig, i den rette Brug af Friheden, i de enkelte Individens indre og sande Frihed, begrundet Fred og Enighed imellem Folkene og de enkelte Staters Borgere indbyrdes. Vide vi nu end, at andre Religionsfund udflyde en saadan Tilstand til Evigheden, til Livet i dets forklarede og fuldendte Skikkelse, fordi de mene at have en afgjort Ret til at benægte Muligheden af, at hiin Tilstand kan realiseres i denne usfuldkomne Verden, og altsaa til at betragte den katholske Kirkes høieste Ideal — Foreningen af alle Jordens forskjellige Folk til eet Broderskabsfund — som et skønt Drømebillede, der aldrig kan blive til Virkelighed i denne Verden: saa mene vi dog, at denne vor Livsbetragtning i alt Fald fortjener at respecteres, ja vi mene, at den ikke blot er meget uskabelig, men at der kan leveres ret

antagelige Beviser for, at uden denne Betragtning af det timelige Livs Forhold til Evidheden vilde Christendommen aldrig have været istand til at fortrænge Hedenstabet og overvinde Barbariet. Eller tør man maaskee nægte, at alle Forskjelligheder i Grundsætninger, at al Uenighed og Strid om vigtige timelige Formaal have deres sidste Grund i Uenighed om det højeste Formaal for hele Livet, eller med andre Ord, i Uenighed om Troen, i religiøs Splidagtighed? Men det synes dog underligt, om Evangeliets klare Ord om bets Bestemmelse, at skabe et Guds Rige paa Jorden ikke skulde være andet end en høitflingende Phrasé! Kan en saadan Betragtning forlignes med den Tro, at det er et guddommeligt Ord, der taler eens til Alle? Kunne ikke Alle blive, hvad beviislig saa Mange ere blevne. Kunde den Enighed i Tro og Kjærlighed til det Fuldkomne, der til alle Tider har forenet de bedste og æbleste Mennesker, ikke ligesaa godt forene dem Alle?

Det er dette Ideal, som den almindelige Kirke altid har haft for Øie, aldrig nogensinde har opgivet eller vil opgive. Hvor himmelvidt forskjellig end den virkelige Tilstand paa Jorden altid har været fra det ophøiede Forbillede, Kirken uafsladelig peger hen paa, vilde dog neppe noget alvorligt og fornuftigt Menneske ansee det for et Tegns paa himmelsk Wiisdom, em Kirken for længe siden havde opgivet Haabet om Muligheden af at dens Ideal kan virkeliggjøres, om den, træt af al den Møje og Kamp, som dens Tro paa denne Mulighed til enhver Tid har krævet, tilsidst lod Hænderne synke og slog sig til Ro med den slette Trøst, at „det Krogede dog aldrig kan blive lige"! Som alle tidligere Biskopper og Paver, Bekjendere og Martyrer, saaledes veed ogsaa Pius IX. godt, hvorledes Verden er, og hvorledes de Mennesker puske Alt indrettet, hvem Guds Billie og et Guds Rige paa Jorden er en Pest, hvem Sandhedens og Retten Anertjendelse og Herredømme er den værste Torn i Øiet; men denne Erfaring kan ikke bevæge ham til at forson sig med Tidens Grundsætninger, med hvad man kalder den almindelige Bevidsthed og den nærværende fremstredne Tids „Traditioner“. Thi vel have slette Grundsætninger faaet en forfærdelig udbredt Magt over alle Klasser af Samfundet; vel har Løgnen i de sidste Aarhundreder i den Grad gennemtrængt den almindelige Bevidsthed, at en omfattende Kreds af falske Forestillinger have vundet et traditionelt Hævd, der staaer som en uoverstigelig Muur ligeoverfor alle Beviser; men ikke desto mindre — Sandheden og den Autoritet, der har en guddommelig Fuldmagt til at vidne om den, kjenner ingen Forsoning med Løgnen og alle dens Traditioner; den guddommelige Ret, al Sagitimitets Grundvold, gaar aldrig paa Accord med Urettens Overgreb. Derfor

har den nyere Tid, hvis offentlige Mænd man hyppig har seet udmærke sig ved en mærkværdig Elasticitet i Meninger, der ofte stod i et mistænkeligt Forhold til Vedkommendes personlige Interessers, denne Tid har nu seet to Paver, nemlig Pius VII. og Pius IX. med ubøielig Fasthed forsvare de Grundsatninger, der ere uadskillelige fra Kirkens Tilværelse og Bestemmelse. Den høimodige uforfærdede Djørthed, hvormed disse to Paver have hævdet den christelige Kets Uafhængighed af Tidens omstiftende revolutionære Liebhaberier, fordommer factist den Charakterløshed, der ikke kjender nogen høiere Regel for sin Tænke- og Handlemaade end Fleerhedens Meninger og Ønsker. Men vore oplyste Samtidige maae uidentvivel ansee det for et ganske besynderligt Tilfælde, at Pius VII. ubøielige Standhaftighed førte Kirken feirrig igjennem Kampen med Napoleon I. Man mener derfor, at det maa prøves engang endnu, og man haaber, efter alle Indicier at dømmes, at opnaae et heldigere Resultat; thi Alt gaar jo fremad med Alt og den nærværende Slægt maa jo kunne præstere mere end dens Oldfædre!

Vi have i det Foregaaende besvaret Spørgsmaalet om hvad der er den væsentlige Mening med og Betydning af denne firfelige Udtalelse, baade i og for sig, og betragtet som et politisk Skridt af den hellige Stol, der er fremkaldt ved Tidsforholdene, ved at henvise til September Traktaten af f. A. Mundskrivelsen af 8de December 1864 er nemlig et indirekte Svar paa hjiin Overenskomst. Hvad vi dernæst i Forbindelse hermed yttrede om Pavens eiendommelige Stilling ligeoverfor verdslige Herskeres Indgreb i hans og den katholske Kirkes Rettigheder, skulde tjene til at belyse hvad vi her maae kalde Cardinalpunktet, hvormed Alt dreier sig, eller Principet, hvormed Striden gjælder, og af hvis Forstaaelse eller Misforstaaelse Opfattelsen af den hele Begivenhed afhænger. Vi ville her i Korthed betegne dette almindelige Grundlag for alle Enkeltheder i hiint Dokument, ved at sige, at Paven i de her udtalte Sætninger haandhæver Kirkens Selvstændighed, og dermed tager den christelige Samvittighedsfrihed i Beskyttelse mod den moderne Liberalismes Overgreb, i det Kirkens Autonomi er det eneste Værn, der kun kan opstilles mod Krænkelsen af Rettigheder og Friheder, der ere uafhængige baade af Volkvillien og den verdslige Regjeringsmagt.

Naar man da har seet den uforstammede Tirade gjøre Kunde igjennem Aviserne, at Paven ikke forstaaer Tidens Krav, at Kirken staaer forstenet i Middelalderens Traditioner og er bleven fremmed for Nutidens Ideer o. desl., da haabe vi, at vore foregaaende Antydninger i Forbindelse med de efterfølgende Bemærkninger ville være tilstrækkelige til at vække en

stærk Formodning hos ethvert ærligt Menneske om, at Tidens offentlige Ordførere — i deres egen tykke Ubibenhed om de paagjældende Spørgsmaal og i deres forhjippede Iver for her at tjene hvad de kalde „den gode Sag“ — stammelig misbruge den Tillid, Publikum stjenker deres Meddelelser, naar de indbilde det, at Pius IX. skulde „staae udenfor den nærværende Tid“. Vi tillade os nemlig tværtimod at mene, at er der Nogle, der baade i ældre og nyere Tider have viist, at de have fattet hvad der er den høieste Opgave for Menneskeslægstens aandelige Stræben, for en ideal Opfattelse af Frihedens Betydning for Samfundslivet — og dette skal jo i eminent Betydning være det 19. Aarhundredes Udmærkelse — da have den katholske Kirkes Overhoveder i enhver Tidsalder viist, at de baade havde aabent Die for deres Samtids Krav og Larv og at de kunde finde Midler til at tilfredsstille dem. Der har været Tider, da Kirken var ganske ene om denne Omhu og dette Arbejde, da Ungen andre end den var i Besiddelse af Midler til, uden Forstyrrelse af Samfundsordenen at sætte Stranker for Fyrsternes despotiske Vilkårlighed, for deres Indgreb i Folkenes Rettigheder, saavel som for Folkenes Angreb paa Fyrsternes. Naar i de paafølgende Tider Formerne for Staternes indre politiske Udvikling efterhaanden opnaaede en større Fasthed, som gjorde Kirkens Indblanding og Voldgift under indre Stridigheder overflødig, da spørge vi: hvem skyldes det da fornemmelig, at dette Standpunkt opnaaedes? Eller veed man ikke, at endog alle de Former for Forretningsgangen i lovgivende Forsamlinger, som først i de sidste to Menneskealderer ere blevne uadskillelige fra det constitutionelle Regjeringsystems Udbredelse i Europa, at disse Former for alle politiske Forhandlinger stamme fra Kirken; at det var paa de store Kirkeforsamlinger, at disse Former uddannedes, og at det var Kirkens Mænd, der som Fyrsternes Raadgivere og deres Politiks Ledere have forberedt den hele Tilstand, som efterhaanden har udviklet sig til at blive „det 19. Aarhundredes Standpunkt“, hvilket man nu har den Uforsømmethed at fratjende Pius IX. Beskjendtskab med! Vi troe dog, at forsaavidt det tør antages, at de, der nu kalde sig Liberale, virkelig mene det ærlig med Friheden, og virkelig troe, at det er dette Aarhundredes ophøiede Mission at frigjøre Menneskene i Ordets sande Betydning, da maae de ogsaa indrømme, at den der forsægter de aandelige Interessers Uafhængighed af de verdslige, at han tjender Aarhundredets Trang og har stillet sig paa dets Standpunkt.

(Fortsættelse.)

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Vi henlede Læserens Opmærksomhed paa efterstaaende Skrivelse til Redaktionen af „Berlingske Tidende“, hvilken dette Blad har vægret sig ved at optage, og bringe ved Leilighed i Erindring, at det her Passerede ingenlunde er noget abnormt eller paafaldende. Det konstaterer hvad vi ved forskjellige Leiligheder have ytret om den Perfidio og totale Mangel paa Agtelse for Sandheden, der er et Charaktertræk hos den nærværende Tids literære Færd. Endog i Videnskabens høiere Regioner bestemmer Partistandpunktet baade Principer og Resultater, og Dagspressen er i enhver Henseende aldeles henfynsløs. Redaktøren begrundede sin Besøttelse til at afvise denne Berigtigelse paa den Kjendsgjerning, at den paagældende Bagvaskelse nu eengang er en almindelig udbredt Mening, som han ingenlunde har opfundet, men blot har udtalt, hvorhos han tillod sig at være af den Formening, at, om end Katholikerne nok saa meget protesterede imod hiin Bestyldning, saa maatte det dog betragtes utvivlsomt, at den store Masse af det katholske Folk ikke blot paakaldte, men tilbad de Hellige!!

Berigtigelse.

„3 Aftennummeret af den „Berlingske Tidende“ for Fredagen den 13. læses en Anmeldelse af den for to Aar siden af P. Koh i den herværende katholske Kirke holdte Prædiken om *Somfru Maria* („See der din Moder“), hvori Anmelderen finder et veltalende Forsvar for „den katholske Helgentilbedelse“, som efter hans Mening skal være et Kjernepunkt i Katholicismen. Han finder „denne Tilbedelse“ lidet tiltalende, og anpriser det som en Lykke for alle Protestanter, at de kunne betragte den med dens uhyggelige Conseqventer som „et overvundet Standpunkt, der kun har en Kuriositets Interesse“.

I denne Anledning vilde jeg hermed, Høifæredede Hr. Redaktør, udbede mig Tilladelse til at gjøre deres talrige Læsere opmærksomme paa, at det væsentlige Indhold af hiin Prædiken netop er en grundig og overbevisende gjennemført Protest imod den rigtignok almindelig udbredte og navnlig i alle Skolebøger og populære Skrifter om Reformationen courserende Forvanskning af den katholske Lære og Bagvaskelse mod den katholske Kirkes Medlemmer, som gaaer ud paa, at de skulle tilbede de Hellige, altsaa tilbede Mennesker. Jeg kan nemlig ikke andet end antage, at Anmelderen strax, ved at see at Talen handlede om *Somfru*

Maria, er kommen paa den Tanke, at den maatte være et Forsvar for „Helgentilbedelse“, og at han da i god Tro, eller i Tillid af Rigtigheden af hvad han saa ofte har hørt gjentage herom, maa have anseet det for unødvendigt at gjenneamlæse et saadant formeentligt Forsvar for en Være, om hvis Forkastelighed vi ere aldeles enige med ham, og at han saaledes har troet at opfylde en Pligt mod Publikum ved at advare det mod Læsningen af denne Prædiken.

Næst endelig at bemærke, at Paakaldelsen af de Helliges Forbøn — hvilken er noget himmelvidt forskjelligt fra Tilbedelse af de Hellige — vel er den konkrete Stikfelse, hvori Kirken giver Troessætningen om de Helliges Samfund praktisk Betydning og Anvendelse for det virkelige Liv, men ingenlunde enten er noget selvstændigt Dogma eller Kirkebud, og altsaa paa ingen Maade kan kaldes et Kjernepunkt i Katholicismen: tilstiller jeg Deres Velbaarenhed disse Linier i den Overbeviisning, at De ikke blot i Sandhedens og Villighedens Interesse, men navnlig ogsaa af Hensyn til den Skade, som den i Anmeldelsen udtalte ugrundede Formening mulig kunde gjøre Forlæggeren af den her omhandlede Tale, vil ansee Dem forpligtet til den Retfærdighedshandling, at give denne Indsigelse Plads i Deres ærede Blad.

Kan det allerede ikke være nogen hæderlig Mand ligegyldigt, i et saadant enkelt Tilfælde at blive anseet for at have medvirket til Udbredelsen af en forkastelig religiøs Bidsfarelse, saa har han vel endnu mere Grund til at frabede sig de Følger, som en saadan uretfærdig Misrecommendation kunde have med Hensyn til hans Medborgeres Dombømme og Forhold til ham i det Hele.“

Kjøbenhavn, 16. Januar 1865.

Erbødigst

Udgiveren af P. Rohs Prædiken
om Somfru Maria.

Vi kunne i denne Anledning ikke tilbageholde den Bemærkning, at naar den protestantiske Dplysning driver det saavidt i sin Fastholden ved de gamle Løgne fra Reformationstiden og i sin hovmodige Ringsegt for den katholske Religions Eienommeligheder, saavel som for dens Betjenderes religiøse Dplysning og indre Moralitet, da kunde den let gjøre sig mistænkt for en falsk Tilbedelse af den allerværste Slags: Tilbedelse af enhver Løgn, der har opnaaet at blive en traditionel Magt, eller med andre Ord: Mennesketilbedelse og Selvforgudelse! Thi det vilde dog virkelig være hverken mere eller mindre end at tilkjende Løgneren en offentlig og formelig

Cultus, naar man opstiller den Grundsætning, at Paastande, hvis Usandhed man ikke kan andet end erkjende, skulle respecteres som Sandhed, fordi Fleertallet af Menneskene paa et givet Sted nu eengang have vedtaget saadanne Paastande som hensigtsmæssige. At indrømme den offentlige Mening en saadan Magt over Sandheden er det samme som at degradere Gud — thi Sandheden er af guddommelig Herkomst — og gjøre Guddommens og Sandhedens evige utrænkkelige Ret og den Ære, der tilkommer disse himmelske Magter, afhængig af Tidens omstiftende Mening, og dette maa medrette kaldes Mennesketilbedelse og Selvforgudelse. Man seer her i en anden Sphære en Afspæiling af det ny berømte Axiom i den høiere Politik: „de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret“! Heraf følger, i Kraft af denne pantheistisk-naturalistiske Verdensbetragtning: Løgnen er eengang bleven en Magt i Verden; derfor har den Ret. Både Løgnen selv og den Anerkjendelse, den moderne Tid har skænket dens Magt, har udrettet og vil fremdeles udrette de utroligste Ting, lader os beundre og tilbede denne Løgnens Almagt, tilbede Menneskeaanden i dens guddommelige Storhed, som den der uafslabelig (udaf Løgnen) producerer den altid vordende Sandhed!!

Og nu endelig det Faktum, at Blad-Redakteurer i den oplyste Protestantismes Navn prætere at være Hjertekjendere eller anmasse sig guddommelig Alvidenhed!. Vi overlade Læseren at anstille videre Betragtning over disse det ny Hedenstabs „moderne Traditioner“!

Belgien. En constitutionel Konges Frihed. Som bekjendt og tidligere ogsaa i dette Blad omtalt, gives der i Belgien forskjellige ugudelige Foreninger, hvis Medlemmer, der kalde sig Fritænkere, Solidaires o. s. v., formelig ved et Løfte forbinde sig til, hverken i Livet eller i Døden at modtage Religionens Trøst, men at leve, døe og begraves som Hedninger. De Paa-gjældende høre for største Delen til de velhavende Klasser, og vise sig meget ivrige for at gjøre Proselyter for deres ugudelige Grundsætninger blandt de fattige Klasser af Befolkningen, ved at tilbyde de Fattige materiel Understøttelse i Sygdomstilsælde, mod at disse undertafte sig den Forpligtelse, ikke at kalde nogen Præst til deres Sygeseng eller Begravelse.

Ligeoverfor dette mørke og i Sandhed dæmoniske Uvæsen er imidlertid, som man havde Ret til at vente det i det for største Delen endnu i Sandhed katolske Belgien, den kristelige Kjærlighed og Fromhed ikke uvirksom. For at gjøre saadanne Attentater paa de fattige Klassers Religiositet uafslabelig, har der begyndt at danne sig kristelige Foreninger, der gjøre sig til Formaal at antage sig fattige og forladte Syge, at skaffe

dem legemlig Hjælp og sørge for, under deres Sygdom at beel-agtiggiøre dem i Kirkenes Naademidler og efter Døden forskaffe dem en kirkelig Begravelse. Det er høist glædeligt, at disse sidste Foreninger selv paa høieste Sted i Belgien finde Opmuntring og Trøst, medens Fritænkernes Færd møder almindelig Misbilligelse. Kong Leopold har nemlig tilstillet Generalraadet for St. Barbaraforeningen i Brüssel en Gave af 1000 Francs, hvilken Intendanten for Civillisten i Kongens Navn ledsagede med følgende Skrivelse:

„Brüssel 30. November 1854.

Hs. Majestæt Kongen, der af Hjertet glæder sig over ethvert Foretagende af den kristelige Kjærlighed, har med Glæde erfaret den nylig stedsundne Stiftelse af St. Barbaraforeningen, hvis Bestræbelser gaae ud paa at understøtte Geistlighedens ivrige Bestræbelser for at skaffe de fattige Hjælp under deres Sygdomme, og efter deres Død at give deres Liggbegængelser en religiøs Charakter, der er den kristelige Broderkjærlighed værdig. At oplive den sande evangeliske Kjærlighed i denne Retning er det værdigste Svar til hine Afsindige, der under Paaberaabelse af Civilisationen og Fremskridtet absolut ville føre Samfundet bort fra Christendommens Bei og udsætte det for at falde tilbage i et sandt Barbari.

I det Hs. Majestæt ønsker at give Deres skjonne Bænk en direkte Opmuntring, har Allerhøihsamme overdraget mig at stille et Beløb af 1000 Francs til deres Disposition, hvilke jeg herved har den Ære at tilstille Dem.

Intendanten for Civillisten:
Bicomte Conway”.

I dette Brev see de „liberale“ Frimurerblade et Attentat paa „Samvittighedsfriheden“ (!), og denne Presse forlanger med stor Varm, at Regjeringen skal desavouere Intendanten, og — Ministeriets Organer istemme dette Skrig! Saaledes betragter man en ægte constitutionel Konges Samvittighedsfrihed!

Frankrig. Selv i Frimurerlogerne hnder man ikke den nøgne Bantro. I „Kreuzzeitung“ læser man i en Skrivelse fra Paris følgende om en religiøs Reaction i Logerne og i det protestantiske Consistorium: „... Denne Reaction finder for en væsentlig Deel sin Forklaring i den Umstændighed, at det revolutionære Parti har kastet Maaften bort og nu prædiker den nøgne Atheisme. Saa længe det blot gif Løs paa at opstøve „Jesuitismen“, gottebe den „ophlyste“ Philister sig; men nu bliver han lang i Ansigtet ved at see, at man for Alvor vil berøve ham den kjære Herre Gud selv. Denne Reaction giver sig Lust blandt selve Frimurerne; vi have nemlig liggende for os en Protest fra en Notabilitet i „det store Orient“ (den franske Moderloge) imod flere Pariserlogers Beslutninger om, i det ny Ordensstatut, som man er ifærd med at fabricere, at

udstryge den første Artikel i den hidtil gjældende Murerconstitution, der lyder saaledes: „Grundlaget for Frimurerordenen er Troen paa Guds Tilværelse og Sjælens Udbødelighed“. Protesten er meget udførlig motiveret og bleven tilsendt Stormesteren, Marschal Magnan. Denne Begivenhed erindrer mig om en for kort Tid siden udbrudt Conflict imellem det protestantiske Consistorium og nogle rationalistiske Pastorer. Consistoriet var endelig kommet til den Erkjendelse, at det var dets Pligt at forbyde Mænd, der ikke troede paa Christi Guddom, at prædike Christendommen. Herover spjede hele den revolutionære Presse Ild og Gift, men Fremskridtsprædikanterne maatte dog tilsidst søie sig i det Uundgaaelige. For denne Consistoriets Energi har man fortrinsviis Hr. Guizot at takke. Det katolske „Monde“ tager meget levende Consistoriet i Forsvar mod Atheisternes Angreb, ganske ligesom de bedre Protestanter hæve deres Stemme imod Paven's Udflyndring.“

Til Ansgariusforeningens Medlemmer!

Søndagen den 5. Febr. Efterm. Kl. 4½ afholdes Foreningens Generalforsamling i Skolelokalet. — Da der ved samme Leilighed ogsaa bliver meddeelt en kort Beretning om Vincents- og Marieforeningens Status, saa kunne ogsaa begge Foreningers Medlemmer erholde Udgang.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndag den 5. Februar.** 5. Søndag efter Epiphani. Ryndelmisse eller Maria's Aenselse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9¼ Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Katechese. — 6. M. Hyacintha af Mariscottis, Jfr. — 7. Ti. Romualdus, Ordensfister. — 8. D. Johannes af Matha, Ordensfister. — 9. Lo. Blasius, Bisk. Mart. — 10. F. Octav af Sct. Ansgar. — 11. L. Polytarp, Bisk. Mart.
- Søndagen d. 12. Februar.** Septuagesima. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 13. M. Katharina af Nicci, Jfr. — 14. Ti. Ihusommelse af Herrens Ben i Gethsemane. — 15. D. Joseph af Leonissa, Bisk. — 16. Lo. De japaneske Martyrer. — 17. F. Raimund af Pennafor, Bisk. — 18. L. Scholastika, Jfr.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 4. Søndagen den 19de Februar. 1865.

Indhold: Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8de December 1864. — Kirkelige Efterretninger: Frankrig.

Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8de December 1864.

(Fortsættelse fra Nr. 3.)

„Besinde vi os maaskee nu i Middelalderen?“ spørger et franskt antikirkeligt Blad med affecteret Pathos, og det forener sig med flere franske og piemontesiske Colleger om at indbilde Verden, at den pavelige Encyclica proklamerer høitideligt det uforsonligste Fjendskab mellem Kirken paa den ene Side, og Tidens Fremskridt og den moderne Civilisation paa den anden Side; at Pius IX. her bryder Staven over alle de Institutioner paa det sociale og politiske Gebet, alle de Opdagelser og Opfindelser paa Videnskabens og Industriens Enemærker, der ere dette Aarhundredes Stolthed; at Paven fordømmer baade det constitutionelle System i alle dets Modificationer og Jernbaner, Telegrafer, Dampstibe og Gasbelysning o. s. v., saa man kan vente, at han i de Provindsfer, han endnu har tilbage, har i Sinde at affasse det Alt tilhobe! Spørger man — uden at tale om den Dumbhed, at Paven nu skulde forfaste og fordømme hvad han tidligere selv, i det mindste for en Deel, har bragt i Gang i sine egne Stater, — spørger man, hvorfra Redakteurerne have denne Rundskab om Pavens Henfigter, da er alt dette Konsens deres skarpsindige Fortolkning af det sidste Led i den foromtalte syllabus, hvori den Sætning forkastes, at „den hellige Stol kan og maa forsonne sig med Fremskridtet, Liberalismen og den moderne Civilisation“. Vi tilføie udtrykkelig den Bemærkning, at der ellers i intet af de her paagjældende Dokumenter findes et eneste Ord, hvortil denne uforstammede Vøgn kan knytte sig. I de Brudstykker af Pavens Udtalelser, som det har behaget vore Bladredakteurer at gjøre Publikum bekendt med, er det netop disse

og lignende Phrafer med de dertil knyttede latterlige Deklamationer om Pavedømmet — som en Institution, der repræsenterer Stilstand, Tilbagegang og Alt hvad der er til Hindrer for Menneskeslægten's Fremgang til sand Lykke og Velvære — der udgjøre Glandspunktet i den Anretning, de her byde deres Læsere, og vi kunne da ikke andet end indstændig bede disse, baade i dette og i andre lignende Tilfælde, at stænke de Tendentser, som bestemme Retningen af alle saadanne Meddelelser, lidt nærmere Opmærksomhed, dersom de ikke ville udsætte sig for at blive førte bag Lyset ved de frækkeste Opdigtelser om et Unliggende, hvorom vi gjentage, at det er en Samvittighedsfag for enhver Protestant, ikke mindre end for enhver Katholik, at bedømme og forstaae dets Betydning overensstemmende med Sandheden*).

Medens vi overlade det til enhver af vore ærede Læseres eget Skjøn, hvad Navn en saadan Udsærd fortjener, skulle vi blot bemærke, at hine almindelige Sætninger væsenlig og nærmest have Hensyn til det saakaldte italienske Spørgsmaal og de Fordringer, Keiser Napoleon og Victor Emanuel i Revolutionens Navn have opstillet som Betingelser for den fremtidige politiske Ordning af Italiens Forhold, i den Retning, som den katolske Kirkes Fjender ansæe for ønskelig, men som Paven ikke kan efterkomme, uden at give Rettigheder til Pøris, der tilhøre hele den almindelige Kirke, og som hans Stilling som dens jordiske Overhoved derfor byder ham at bevare ukrænke. Vi have allerede i det Foregaaende omtalt dette Punkt, og meddele her blot det Fornødne med Hensyn til den meget forskjelligige Fortolkning, der kan underlægges hine i vor Tid ved alle Leiligheder anvendte Slagord: Frihed, Fremskridt og moderne Civilisation.

„Vera rebus vocabula restituantur“**) hedder det i den Allocution (af 18. Marts 1861), hvoraf hiin Passus er tagen. I Henshold hertil er altsaa Meningen med hine Ord den, at Paven anerkjender den sande og lovbundne Friheds Rettigheder i enhver Henseende, at han, saalidt som nogen af hans Forgjængere, er bleven den Mission utro, som i Aarhundreder har været Pavedømmets Noes og Hæder, at føre Menneskeslægten frem ad paa Civilisationens Vej; men at man i den nyere Tid knytter en Betydning til hine skjønne Ord, som Christendommen ikke kan godkjende. Disse Ord: Liberalisme, Fremskridt og moderne Civilisation ere jo blevne Feltraabet for den revolutionære Propaganda over hele Europa. Pius IX.

*) Dette er med megen Alvor fremhævet i et agtet protestantisk Tidsskrift i England („John Bull“).

**) D. e. „man maa gjengive Ordene deres sande Mening“, eller tilbagegive enhver Ting dens rette Navn“.

erklærer hermed, at han ikke kan forjone sig med en Frihed, der betyder Emancipation fra alle høiere Hensyn, fra Respekt for Rettigheder, der hvile paa et selvstændigt, af Statsmagten, baade den monarkiske og den demokratisk, uafhængigt Grundlag. Kirken kan forlige sig med enhverformhelt Statsform; den har sluttet Overenskomster og underhandler baade med Monarkier af enhver Art og med Republikker; den kan passe for dem Alle, forlige sig med dem Alle; den forlanger kun Frihed og Selvstændighed eller Autonomi paa sine egne Ene-mærker, og blander sig ikke i Ordningen af Landenes borgerlige Forhold. Dette overlader den til de dertil berettigede Myndigheder. Den forkaster fra sit Standpunkt ligesaa lidt Folkesouverainiteten og Afgjørelsen af politiske Spørgsmaal ved Afstemning, hvor disse Former ere lovlig vedtagne, som den forkaster Absolutismen, hvor denne er legitim berettiget. Men det følger af sig selv, at Kirken maa, ifølge sin høiere Bestemmelse, at være det legitime, conservative Princip's Støtte i Verden, principielt forkaste Revolutionen, medens den tager de factiske Tilstande som de ere, og ordner sine Forhold ved Overenskomster ogsaa med revolutionære Regjeringer, hvor disse ere factisk anerkjendte. Og, ligesom Kirken ikke befatter sig med at kritisere Foretagender og Forholdsregler, der høre under de verdslige Myndigheders Omraade, ligesom den hverken approberer eller fordømmer Regenternes og deres Kamres politiske Anordninger, saaledes følger det ogsaa af sig selv, at Kirken igjennem sit Overhoved maa protestere mod Statsmagtens Indblanding i Kirkens Anliggender, at Paven er berettiget og forpligtet til at protestere mod en Liberalisme, der optræder ligeoverfor Kirken som en tyrannisk Magt, der slet ikke vil anerkjende nogen anden Ret i Verden, end den, Statsmagten og de borgerlige Love begrunde. Demokratiske Forfatninger, i hvilke Statsmagten udgaaer fra Folkevillens Tilfjendbegivelser, kunne være ligesaa legitime som monarkiske, og Historien veed ikke at berette om noget Tilfælde, hvori Pavedømmet har i absolut Forstand forkastet Folkesouverainitetens Princip, den almindelige Afstemning. Om man nogensteds skulde finde det hensigtsmæssigt, at føre Kvinder og Børn til Valgurnen, da behøver man ikke at frygte for nogen pavelig Vanbulle! Men Kirkens Overhoved kan ikke andet end frabejde sig Anvendelsen af denne, for verdslige Sagers Afgjørelse nu almindelig anvendte Form, paa Kirkens Anliggender. Maa nu ethvert fornuftigt Menneſte allerede i hiin Region af Tilværelsen erkjende det høist Mangelfulde ved denne Afgjøvelsesmaade, saa kan man ikke andet end forbauses over den forrykte Forbring, at Christi Kirkes Overhoved skal forjone sig med „de moderne Ideer“ eller med „Liberalismen“, forsaavidt som disse Ideer

ophøie Majoritetensbeslutningen til den absolute Norm for hvad der er sandt og hvad der skal have Gyldighed paa ethvert Gæbet i det offentlige Liv.

Det er nu eengang saa, det hører til dette Livs Ufuldkommenheder, at man ikke kan veie Mennesker efter deres aandelige Gehalt, og da man altsaa ikke kan veie Personerne, er man nødt til at tælle Stemmerne; der er hidtil ikke ubfundet nogen anden Maade, hvorpaa Menneskene kunne komme tilrette med hverandre om Ordningen af Samfundets timelige Anliggender. Den Ene vil, at hans Mening skal gjælde ligesaa meget som den Andens, thi han bidrager jo sit til det Offentliges Fornødenheder, ligesom alle Andre, og paastaar derfor at have samme Ret til at tale med om ethvert Samfundsanliggende, som disse. Altsaa forlanger han at afgive sin Stemme, i det mindste til Valget af dem, der ved Afstemning skulle vedtage de borgerlige Love. Den der selv hverken har eller kan have nogen begrundet Mening om eller Kjendskab til hvad de Personer veie, hvem han giver eller nægter sin Stemme, han stemmer dog, veiledet af Andre, hvis Indsigt og Redelighed han iblinde tror er paa. Og nu de Mange, der vælges til Staternes Lovgivere, fordi de, selv ubekjendte med dens Udygtighed til at tage Deel i Ordningen af det offentlige Livs Anliggender, ved en usfrivillig Feiltagelse have indbildt sig selv, at de forstaae hvad de ikke forstaae, og saaledes vistnok meget mod deres Villie have bibragt deres Medborgere samme Bildfarelse!! — Hvorledes kommer der noget Fornuftigt ud af al denne Afstemmen? Erkjender ikke ethvert forstandigt Menneske, at det gaaer her ligesom i Arithmetiken, at Nullerne hverken tælle eller veie, men at de først blive til en Størrelse ved at der stilles et virkeligt Tal foran dem, og at, om end det saaledes tilveiebragte Overtal ved en Afstemning fører til en Afgjørelse, saa beroer dog Vægten og Betydningen, eller den praktiske Virkning for Fremtiden af det ved Tallet frembragte Resultat, den virkelige Værdi af dette Afstemningsprodukt, den beroer dog til syvende og sidst paa Fortallets eller Fortallenes, d. e. de enkelte politiske Lederes, indre Vægt og Gehalt. Naar det saaledes maa indrømmes, at Afstemninger og Majoritetsbeslutninger selv paa det verdslige og politiske Livs Omraade vilde være uden al Betydning, naar ikke en anden Factor af en væsentlig forskjellig Character hemmelig og ubemærket greb ind i dette Spil — en Factor eller virkende Kraft, hvis Naan vel er en Gru for alle Demokrater (hvormed vi her mene alle falske Folkevenner), men af hvis Hjælp de alle godt forstaae at betjene sig — en ægte aristokratisk Factor, nemlig den aandelige Overlegenhed: hvilket fornuftigt Menneske kan da unddrage sig for den Erkjendelse, at der er en Mangelfuldhed

uadskillelig fra hele dette politiske Massineri, som ofte stiller det paa eengang baade i det latterligste og bedrøveligste Lys? Thi hvor ofte er det ikke nogle enkelte begavede og klogtige Individier, der forstaae saa behændigt baade at benytte Former og behandle Personer, at det, der i Virkeligheden er i Minoritet, produceres som Majoritet! Denne kan altsaa blive et Resultat af altsens Tilfældigheder, og i ethvert Tilfælde staaer det da fast, at, er det allerede paa det verdslige Gebet en forrykt Være, at betragte Overtallet som en absolut Norm for hvad der er det Rette, da er det complet Vanvid at forlange, at Kirkens Overhoved skulde anerkjende den Majoritet, der under Navn af „Europas offenkendte Mening“ gjør Paastand paa Besøielse til at disponere over den katholicke Kirkes Anliggender, ja over dens fremtidige Skæbne, at han skulde bøie sig for Overtallets brutale Magt over den Sfære i Livet, der er høit hævet over al jordist Partilarm!

Vi tillade os her at spørge ethvert alvorligt og religiøst Menneske: hvad vilde der blive af, naar ikke det guddommelige Forsyn af og til lagde sig imellem, eller naar det ikke eengang havde knyttet saadanne Følger eller Straffe til al egoistisk Snuighed, at de selvsyge og ærgjærrige Intriganter Planer saavidt krydse og neutralisere hverandre, at den enfoldige, godtroende og rebelige Deel af Folket dog tilsidst faaer Vindene op for deres Tiffighed, og finder Midler til at opnaae hvad der er det tjenligt. Men dette naaes desværre ofte først efter sorgelige Erfaringer. Saaledes er altsaa det hele System, der ligger til Grund for de „moderne Ideer“, eller den moderne Liberalisme er reen Illusion; thi det er Autoriteten og Autoriteter, der i sidste Instans afgjøre Alt i Verden! Dette gjælder ikke mindre om det politiske, end om det religiøse Livs Forhandlinger. Protestanter tale ofte, som om Ingen af dem tænkte paa andet, end at udgraafte hvad der staaer i Bibelen, som om Enhver grundede sine religiøse Meninger paa Resultaterne af denne Granskning; man taler om en selvstændig Overbeviisning, som om det fulgte af sig selv, at det i Almindelighed var Folk om at gjøre at have en Overbeviisning, medens Intet er mindre Tilfældet end dette. Ligesom da Enhver i Henseende til sin Religion gjerne følger en eller anden Autoritet, og befatter sig ligesaa lidt med Undersøgelser om hvad der staaer i Bibelen, som med anstrængt Eftertanke over hvad han kunde læse baade i sit eget Land og i Begivenhedernes Gang, om hvad Gud og Samvittigheden kræve af ham, ganske saaledes forholder det sig med hvad Folk kalde deres politiske Overbeviisning. Den dikteres hver Dag den store Mængde af Folket af en Masse Partiblade. Ethvert af disse forsægter egoistisk sine Interesser og ophidser Videnskaberne overensstemmende med sine Formaal. De gjøre i

den tidlige Morgenstund den politiske Philister deres Opvartning, og forsyne ham med hvad han hver Dag skal tænke og dømme om enhver Ting, der „kommer paa Dagsordenen“, ligesaa Spørgsmaalene om Vaagtsvang og Næringsfrihed indtil det italienske Spørgsmaal, ligesaa Debatten om Handelsfrihed og den ubegrændset fri Concurrence indtil Spørgsmaalet om Betingelserne for den meest ophøjede, den for ethvert Menneske uundværligste Frihed, nemlig Religions- og Samvittighedsfrihed. Den naive Avislæser troer da at have en velbegrundet Mening om alle disse Ting, fordi han, uden at mærke det, er kommen saa dybt ind i Trældom under flette Autoriteter, at han ikke længer er istand til at føle sin Ufrihed, og han anseer det for sin Pligt at tilbringe de Fritimer, der levnes ham fra Dagens Arbejde, med begjærlig at slugte alle de Usandheder, den demoraliserede Partipresse bringer til Torvs. Ja, der har i de sidste Aarhundreder baade paa det religiøse og politiske Gebet udviklet sig en mægtig *Tradition*, der er den højeste Autoritet for alle „officielle Sandhedsvidner“, ligesom disse sidste igjen for alle dem, der ingen selvstændig Mening have, men dog rose sig af, at de ikke underkaaste sig nogen Autoritet*).

Læseren ville undskyldte den Udførlighed, hvormed vi dvæle ved dette Punkt, men vi tillægge det en særegen Betydning, fordi det Forbittrelsens Skrig, hvormed den „liberale“ Presse over hele Verden har modtaget den apostoliske Rundskrivelse, netop appellerer til den Samtidens „almindelige Bevidsthed“, som den selv paa den nyscountalte Maade har tilveie bragt. Det er jo den store Avispøbels, baade den skrivendes og den læsendes Majoritet, som Alt paa ethvert Gebet i Livet skal bøie sig for! Denne Rære protesterer Pius IX. for hele Jordens Afsyn paa det Høitideligste imod. Han fordømmer, som ovenfor sagt, hverken den ene eller anden Statsforfatning eller politiske Institution; han lader alle factiske Tilstande paa det verdslige Livs Gebet gjælde for hvad Menneskene ere blevne enire om at lade dem gjælde for; men han kalder med Rette den n. d. Verne Theori om Folkevilliens ubetingede og ubegrændsede Almagt over det menneskelige Samfundsliv i dets hele Omfang, en forbærrelig og ugudelig Vildfarelse, fordi den sætter menneskelig Vilkaarlighed i det guddommelige Forsyns Sted**), og altsaa fornægter Troen paa en guddommelig Styrelse og en i den guddommelige Villie begrundet Ret,

*) Skjæbnen er i denne Sære ironisk indtil Grusomhed; thi det ser virkelig ud, som om man egentlig ret er stolt af, at man har forkaftet det Eneeste, der med gyldige Beviisgrunde kan afhjemsle sin Ret til at gjælde for Autoritet!

***) S. selve Rundskrivelsen.

der staaer fast, uroffelig og uafhængig af menneskelige Love og Vedtægter. Paven taler her paa eengang som den kristelige Sandheds og de legitime Rettigheders høieste Repræsentant og Vogter. Ibet han tilbageviser alle ubeføiede Anmasselser af den moderne, af Folkevillien fremgaaede og den repræsenterende, Statsmagt, protesterer han mod den raa materielle Magts Competence til at afgjøre et Spørgsmaal, der griber dybt ind i hele Menneskeslægten, i dens aandelige Livs høieste Interesser, mod en Anmasselse, der er af den Bestaffenhed, at, i det Dieblit Paven bøiede sig for den, vilde dermed Røvemagtens Seir over den aandelige Magts hidtil dog, i det mindste theoretisk, anerkjendte Prærogativer factisk være proklameret. Det skulde i saa Fald Revolutionspartiets Maneuvrer snart overbevise Verden om!

„Man maa tilbagegive Tingene deres rette Navne!“ I hvilken Betydning afviser altsaa Pius IX. den Fordring, man har stillet til ham, at han maa forløse sig med Tidens Fremskridt, Liberalismen og den moderne Civilisation? Han forkaster den falske Betydning af disse Tidens Slagord, og værges sig imod, at Statsmagten, under en perfid Paaberaabelse af disse og lignende Phraser, i den europæiske offentlige Menings Navn antaster Kirkens Rettigheder. Det sande Fremskridt og den sande Liberalisme have derimod til enhver Tid, hvor de vare huusvilde andensteds, steds fundet Beskyttelse og Opmuntring hos den eneste Herster paa Jorden, der med Sandhed kan sige, „at han øser al sin Kraft af den evige Retfærdigheds Grundfætninger“;*) thi Paven er, som et Medlem af det napoleoniske Senat har haat Mod til at sige: „den øverste Repræsentant for den sædelige Magt i Verden“. Hvor har vel ellers den lovbundne Frihed, Friheden i dens høieste og ufortabeligste Former, fundet Beskyttelse i hine vanskelige Tider, da det europæiske Samfunds Kræfter gjærede og bruste vildt og forstyrrende imellem hinanden under den kristelige Civilisations Kamp mod Barbariet? Hvilken Magt i Verden maa det tilskrives, at Civilisationen seirede? Hvo har i hine Tider og lige indtil den Tid, da Tilintetgjørelsen af den kirkelige Eenhed lammede Kirkens Indflydelse paa de offentlige Forhold, beskyttet Folkenes Rettigheder mod en despotisk Absolutismes Brutaliteter; hvo har nægtet, uden Forstyrrelse af den offentlige Orden, ved reent aandelige Midler at tæmme den tyranniske Fyrstemand og tilbagevise dens Dregreb? Hvem Andre skylder Verden Baretagelsen og Befordringen af det sociale Livs høieste Opgaver, den kraftigste Opmuntring og Beskyttelse af Videnskab og Kunst, af den menneskelige Industri

*) Allocutionen Jamdudum cernimus af 18. Marts 1861.

og Foretagelsesaaend i Retninger, der i Betydning for Menneskets ideale Liv veie mere end alle Nutidens Opfindelser og Opdagelser paa det materielle Gebet? Hvem skylder Verden Alt dette, andre end Fortidens store Paver? Og Pius IX.! Han skal nu være bleven en Fjende af den sande Liberalisme, en Fjende af Civilisationen og stræbe efter at føre Verden tilbage i Middelalderen og Barbariet!!

Man har altsaa glemt Aarene 1846 og 1847, glemt hvad Pius IX. da gjorde, og hvad han stod i Begreb med at gjøre, dengang da Revolutionspartiet gjengjældte hans Høimodighed og hans ædle Hensigter med det skammeligste Forræderi! Man lukker Øinene for den Kjendsgjerning, at de, der nu i en Række af Aar med hykkelfste Miiner have klaget over Pavens Mistro til Friheden, over Standsningen af hans Reformplaner, — at disse, og ikke han, ere Skyld i denne Standsning; man lader, som man ikke veed, hvem der har bragt Ulykke og Forstyrrelse over Italien, hvem der for lang Tid har ført en Glendighed over dette Land, det albrig før har kjendt. I Sandhed! det bør antages til Ære for den menneskelige Følelse for Sandhed og Ret, at nu for Tiden den store Mængde af dem, der ikke kjende noget andet Evangelium end Aviserne, for hvem Læsningen af Morgen- og Aftenbladene staaer i samme Forhold til deres hele Tilværelse, som Morgen- og Aftenbønnen for religiøse Mennesker; at hele den store Mængde af disse vidunderlig disponerede Mennesker ikke have mindste Ahuelse om Bestaffenheden af de Kræfter, der som en usynlig Magt skjule sig bag ved den synlige Deel af hele dette Røgnens og Dudsstabens kunstig sammensatte Maskineri! Thi naar den forvorpne Røgnepresse nylig har tilraabt alle dem, som de trygt stole paa, ere dumme nok til at troe enhver Opdigtelse, — at „nu fordømmer Paven os Alle og kalder os Rjættere og Hedninger, fordi vi ere constitutionelle eller liberalnationale; ja han fordømmer nu Alt hvad vi tage os for osv.“: da vil dog ethvert fornuftigt Menneske indsee, at Paven ikke blot er langt fra at fordømme Personer, der meer eller mindre hengive sig til forkastelige Wildfarelser, men den saa meget omtalte pavelige syllabus siges slet ikke engang, at de forkastede Wildfarelser findes nogensteds eller hos nogen Person i deres hele Omfang og i konkrete Stikfælsler. Den forkaster eller fordømmer kun det principielle Grundlag, der, consequent udviklet i alle Retninger, maa føre til det i sig selv eller in abstracto forkastelige System. Paven veed ligesaagodt som Enhver af os, at de fleste Mennesker til deres Ulykke ere bedre end deres Grundsætninger, og factisk ikke vedkjende sig Forryktheber, der staae i logisk Sammenhæng med deres Principer!

Det er altsaa Middelalderen og Barbariet, man frygter

saa meget for at komme tilbage til! Ja vi tilstaae, at der er ikke liden Grund til at ængstes for en Tilbagegang! Men Tiden skal vise, at Pius IX., saafremt Forsynet maatte finde det nødvendigt at beflikke en saadan tugtende Ydmygelse over denne hovmodige og blasferebe Slægt, ikke har været den, der i saa Fald vilde komme til at bære Skyld for denne Ulykke; thi det er netop for at forebygge denne Guds Straffedom, at han opløfter sin advarende Røst, at han gjør baade Folkene og deres Fyrster opmærksomme paa alle de praktiske Følger af de forkastelige Grundsætninger, der nu for Tiden beherske den almindelige Tænkemaade. Man taler med Ringeagt om Middelalderen! Veed man da ikke, at Middelalderen har bygget og plantet hvad de følgende Tider have benyttet og indhøstet? Man skulde dog synes, at de som nu ikke kjende nogen priseligere Idræt, end at nedbryde og omrode, dog maatte have nogen Pietet for de Slægter, som have tilveiebragt det, som den nærværende Tid indlægger sig Berømmelse ved at kuldkaste! Thi, var der Intet at nedrive, Intet at behyve og forkleine, hvor blev da deres Roes, hvor blev da deres Bedrift, deres Storhed! Vare ellers f. Ex. det 12. Aarhundredes Mænd ikke maaste i deres Tid ligesaa moderne som I, der nu tale, som I vare satte til Dommere ikke blot over alle forbigangne og kommende Slægter, men selv over Forsynets Veie! Hvad borger Eder for, at ikke en følgende Slægt vil forundres over, at Eders raffineret-materialistiske Livsbetragtning har tilbageført en Tænkemaade, der i Ordets allerværste Betydning er forældet og langt forkasteligere, end de christelige Barbarers ved Middelalderens Begyndelse? Thi det er hverken meer eller mindre, end Pantheismens og Fatalismens af Christendommen for mange Aarhundreder siden forjagne Spøgelses, end Heden-skabets i en, ved Eders fra den christelige Fortid ubevidst nedarvede Traditioner, opsminket Skikkelse, som I arbejde paa at kalde tilbage! I Sandhed! Dersom Fremskridtet skal fortsættes i den Retning, som I have for Die, da kan Intet indestaae os for, at vi ikke ere paa god Veie til et Barbari, der vil blive langt utaaleligere end den christelige Middelalder, forbi Verden engang har havt Erfaring om noget Bedre! Eller vidner ikke, spørge vi endvidere, det afvigte Aars for vort Fædreland uforglemmelig og maaste uforgindelig tunge Tilskikkelse høit om, at Humanitet og christelig Retssfølelse allerede saa godt som have taget Afsted med de offentlige Forhold i Europa, saa det har stærkt Udseende af, at vi, dersom Alt skal blive ved at gaae frem mod det Maal, som Tidens „Liberalisme“ vil føre os imøde, hjemfalde til et ret raffineret Barbari: thi man seer jo nu endog samvittighedsløse Statsmænd benytte den religiøs indifferente Materialismes og de

revolutionære Videnskabers Indlingsfætninger, disse af retlig Samfundsorden tilintetgjørende Grundsætninger, — hvis Consequenter de paa deres egne Enemærker vilde frabebe sig — at benytte dem i den hensynsløseste politiske Egoismes Tjeneste. Luften er nemlig nu bleven saa beklumret og forpestet i Europa, de politiske Partimenneffers Hjerner ere blevene saa omtaagede af Løgn, Egennytte og en sand Fanatisme ligeoverfor den christelige Sandheds og den historiske, legitime Rets Traditioner, at Statsmænd af første Rang, den store Politiks Ledere, i hele Europas Paahør ikke skamme sig ved at gjøre bitterligt for al Verden, at de have totalt opgivet al Tro paa Muligheden af, at — vi ville her ikke engang tale om Christendom — Fornuft og Retsfærdighed kunne faae Magt over Tidens slette Grundsætninger! De have derfor grebet til den fortvivlede Udvei, hver paa sin Maade at føre sig det alle Forhold dominerende aandelige Anarki til Indtægt, og dermed høitidelig løsfige sig fra alle de Grens og den christelige Retsfærdigheds Grundsætninger, som desværre ofte nok ere blevene tilfidsfatte, men dog aldrig før saaledes i Principet blevene forhaanede som i det nys forløbne Aar!

Vort Fædrelands Sønderlemmelse betyder nemlig, at det paa den folkeretlige Legitimitets Princip hvilende europeiske Statsystem er gaaet tilgrunde, at den af Christendommen skabte og af den katholske Kirke til alle Tider hævede christelige Folkeret ikke eksisterer mere. Det er nemlig i Nationalitetsprincipets og Ikkeinterventionsprincipets Navn, at vort Fædrelands og vor Konges legitime Ret er traadt under Jodder; det er i disse af Pius IX. forkastede og fordømte*) revolutionære Principers Navn, at Næverettens, at den raa Magts Brutaliteter ere præconiserede som ledende Grundsætninger for Fremtidens politiske Udvikling! I fem Aar havde Europa været Vidne til disse falske Doctriners Anvendelse paa de italienske Forhold. England opmuntrede det revolutionære Parti og leverede de fornødne Penge, og Sardinien hvervede og organiserede den Røverbande, der dethroniserede Kongen af Neapel og truede Kirkestaten; Frankrig lukkede ikke blot Dinene for disse Skjændigheder og tillod, tværtimod dets bestemte Erklæring, Overfaldet paa den pavelige Hær i September 1860, men efter denne forræderiske Indblanding i Italiens Anliggender i Retning af sjeendelig Dphidselse imod den bestaaende legitime Orden, som man overeens om at Ikkeintervention herefter skulde slaaes fast som en almindelig Grundsætning, at dette Princip for

*) Syllabus § VII, 62. IX. 76.

Fremtiden skulde gjælde for et folkeretligt Axiom; og vore national-liberale Politikere, og med dem den hele Sværm af den ovenfor betegnede Klasse af Avislæsere jubledede i Chor over den Fissighed, hvormed man bragte disse to herlige Principer i Anvendelse mod den forhadte Pavenagt! Ja det lykkes endog nogle liberale Spektakelmagere at give det Udseende af, at hele Danmark jubledede over Anerkjendelsen af Kongeriget Italien!*)

I tidligere Tider var dog den Følelse levende hos de store Magter, at der var Fare paafærde, naar det brændte i Naboenes Huus; man vedkjendte sig dengang endnu den katholsk-kristelige Betragtning af det civiliserede europæiske Folkesamfund, at de smaa Folk havde Ret til at kræve de stores Bistand med Andres Anmasselser. Det er først vore Dages Politikere, der have udruget den Rainstanke, at enhver Magt ikke har noget høiere politisk Formaal, end at varetage sin egen Fordeel! Allerede længe har man i England seet Materialismens Ypperstepræster (Cobden & Comp.) under „den fri Concurrences“ Banner danne en Coalition af alle lave og egoistiske Videnstaber for at fortrænge ethvert Hensyn til Retfærdighed og Kjærlighed til Næsten baade fra det sociale og politiske Livs Enemærker, og proklamere Capitalens Almagt; og denne nationaleconomiske Liberalisme er nu endelig trængt igjennem og bleven Herre over Formen og Retningen af den store internationale Politik. England, hvis Nationalstolthed og politiske Vresfølelse tidligere afbragte det at forholde sig ligegyldigt ved Fastlandets Forviklinger, har ved dets Udsærd i „det danske Spørgsmaal“ opgivet det folkeretlige Hverv, det hidtil her betragtet som et Prærogativ for det store britiske Folk, og som dette Folks Regjering i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede saa ridderlig og med saa store Opoffrelser gjorde gjælbende ved sin alvorlige Indblanding i Fastlandets Anliggender. Endnu for 12 Aar siden var Stortyrken Englands Kjæledægge; hans Velgaaende var dengang „et Livsspørgsmaal“ for England. Uagtet Faren for Tyrkiets Integritet dengang dog kunde siges at være tvivlsom og noget fjerntliggende, betænkte det sig ikke paa

*) Vi sigte her til Jakketoget for den iardinske Gesandt. At gjøre sig behagelig for „Vestmagterne“ det var jo Presens Naende Thema, og den daværende Regjering, der beilede til dens Gunst tog ikke i Betænkning at tirre Østerrig, der allerede dengang i Forening med Preussen plagede og truede den med det slesvig-holskenske Brøvl, ved at anerkjende det italienske Papirkongedømme. Men den Clique, som dengang dominerede Alt, var langt fra i sit Overmod at frygte nogenjombæft; thi „Vestmagterne“ havde jo erklæret „det danske Monarkies Integritet nødvendigt for den politiske Ligevægt!“ Ja, vi have havt Glæde af disse Vestmagter!!

at kaste Handsken til Rusland. Cobdens og Manchester-Partiets Deklamationer bleve dengang afviste med Foragt; man kaldte deres sneverhjernede Tendenser „uengelske“, og hele Nationen bifaldt, at Ministeriet indvirkede Landet i en uhyre kostbar og blodig Krig — for at bevare Tyrkiets Integritet! I Aaret 1852 garanterede baade England, Frankrig og Rusland det gamle danske Riges Integritet ligeoverfor den Stat, der efter sin Natur og sine eienbommelige historiske Traditioner er særlig henviist til at profitere af næveretlige Tilstande, denne Stat, der altid hungrer efter at plyndre sine mindre Naboer og stedse veed at passe Tiden dertil. Det italienske Spørgsmaals tidligere Stadier havde, som sagt, allerede foranlediget en Vædbekamp mellem Stormagternes politiske Notabiliteter, om hvem der skulde vinde Palmen for politisk Lumpenhed. Da Preussen saa endelig fandt Tilstanden moden, efter at Lord Russels berhyggede Mæglingsforsøg havde givet Hr. v. Bismark tilstrækkelig Garanti for, at England stod i Begreb med aldeles at takke af fra sin folkeretlige Charge, som den europæiske Vigevægts Bogter, da tøvede det ikke med at gjøre sin „Erbringsret“ gjældende; og vi have seet den store Masse af det engelske Folk, der for 12 Aar siden i sin instinktmæssige nationale Selvfølelse deelte sin Regjerings ømme Følelser for Sultanens og hans Folks — en illegitim Tyrstes og et barbarisk Folks — Rettigheder; vi have seet dette Folk med forslagte Arme være Vidne til den Uret og Overlast, der i det nationale Princip's Navn er bleven tilføiet et christeligt og civiliseret Folk, som ikke blot i Henseende til Nationalitet staaer det nærmest af alle, men mod hvilket dets Regjering havde overtaget bestemte folkeretlige Forpligtelser! For at dække denne Englands Skændsel, bluedes d'Herr Palmerston og Russel siden ikke ved at gjøre vitterligt for hele Verden, at dette Englands politiske Selvmord ikke var en Følge af simpel Feighed og Neberbrægtighed, ikke var Selvomodsigtelse og principløs Uredelighed, men at deres Holdning var en nødvendig Conseqvent af et formeligt System, som England nu havde bestemt sig for; det vilde for Eftertiden ikke indblande sig i Fastlandets Anliggender, men kun beskytte sine egne Interesser, og kun forsvare sig, naar det selv blev angrebet!! Vi have seet, hvorledes Hr. v. Bismark har forstaaet at gjøre denne Erklæring indbringende for den preussiske Røverpolitik! Englands økonomiske Liberalisme har tilkæmpet sig Seiren over den nationale Vressfølelse i dette Europas rigeste og mægtigste Land; dets Regjering har i hele Folkets Navn proklameret Pengesækkens og dermed den laveste politiske Egoismes Almagt! Men dette kunde kun skee derved, at denne infame Maxime havde vundet Majoritet, ikke blot i Eng-

land, men „i den offentlige Mening“ i hele Verden! Vi see altsaa her, hvorledes den principielle Indifferentisme for hele det europæiske Samfunds Velvære for Dieblisset, i Kraft af den Magt, den har vundet over den almindelige Bevidsthed, altsaa i Kraft af Majoritetens absolute Souverainitet, nu beklæder Højædet i den store Politik! Med andre Ord: den offentlige Mening i Europa har, ved at applaudere det Ikke-Interventionsprincip, der blev befundet at være en hensigtsmæssig Opdagelse til at ruinere Kirkestaten og den hele legitime Retsorden i Italien; den „ophlyste“ europæiske offentlige Mening har, ved at sanctionere dette skønne Princip, factist anerkjendt den raa materielle Magts Ret til Verdensherredømmet. Pengemagtsens Seir i England over Retfærdighedens, Ærens og Mennefteskærlighedens Krav har nu affødt denne forsmædelige Vedtagelse af Ikke-Interventionen, som et Axiom i det frentidige politiske System, og den nordtydske Nøverstat, som fylder „Erøbringsretten“ det ophøjede Stormagts-Standpunkt, den i de sidste 200 Aar langsomt er klavret op til, ofte under vanskelige Omstændigheder — fordi Europa endnu ikke var kommen saa vidt i intellectuel og politisk Udvikling, at den almindelige Bevidsthed kunde forlige sig med Nævemagtsens principielle Berettigelse — denne altid hungrende Stormagt, der kappes med England om at repræsentere den protestantiske Oplysning og Fremstrid ikke blot i Politiken, men især i Videnskabens høieste Regioner, har nu den Tilfredsstillelse, at dens ledende Grundsætninger ere beseglede ved „Samfundsbevidsthedens“ almindelige Anerkjendelse! Altsaa: den laveste og foragteligste Materialisme er officielt anerkjendt for at være det sidste Endemaal for det 19de Aarhundredes fremskredne, i de meest skydende Phraser lovpriiste Intelligents! See, dette er det liberale Aarhundredes „Standpunkt“ — den raa Magts, Pengepungens, Nederdrægtighedens Tyranni! men dersom man ikke kalder dette Barbari, hvad da? Hvorfor da nu saa bange for Middelalderen? Den stræbte dog at komme bort fra Barbariet, og den overvandt det; den katolske Christendom overvandt det. Nu vil man igjen tilbage til det! Man kalder det rigtignok at gaae frem; men Sagen bliver derved ikke bedre, men værre, langt værre! Vi have tidligere sagt, hvorfor.

Man har da al Grund til at spørge enhver Dansk, hvad Ulempe Pius IX har tilspøiet os, vort Fædreland eller nogetsomhelst andet Folk, ved at forkaste de ovenfor omtalte, af den offentlige Mening i Europa for Dieblisset sanktionerede Grundsætninger, ved at han fordømmer den falske Liberalismes Majoritetstyrannei, fordømmer den materialistiske Egoisme, der hensynsløs opoffrer det menneskelige Samfunds

helligste Gøder og ufortabeligste Rettigheder til Fordeel for enkelte Folks og enkelte Personers umættelige Begjærlighed efter jordist Besiddelse og politist Magt; at han i Folkerettens og Legitimitetens Navn protesterer mod Revolutionens despotiske Vilkaarlighed, mod Urettens og den brutale Voldsmagts Forsøg paa, ved at besmykke sine Idrætter med sophistist Ordkràm og falske Raisonnements, endog theoretist at retfærdiggjøre sine Anmasselser, f. Ex. ved den pantheistist-fatalistist Theori om „de fuldbyrbede Kjendsgjerninger“ (faits accomplies) eller factist Uretfærdigheder, der blive til Retstilstande og Autoritetsprinciper for fremtidist Ret, naar Lykken kroner dem med et heldigt Udfald*). Man har desværre hertillands glædet sig over Revolutionens, over Ræverettens Seir i Italien; man har ogsaa her i Principet hyludet den revolutionære Nationalismens Besøielse til at revolttere mod den legitime Ret**);

*) Syll. VII. 16.

***) Syll. VII. 62. 63.

Vi undlade ikke her at forebygge en Misforstaaelse. Aviserne have indbildt Publikum, at Paven regner det for et Kjættereri, naar nogen lærer, at et Folk tør gjøre Opstand mod dets Regjering, eller at Ikke-Interventionens Principet bør billiges og overholdes. Det ene som det andet er en bevidst eller ubevidst Forvanskning. Ligesaalidt som Pius IX. i absolut Forstand forkaster „Liberalismen“, naar han med Rette fordømmer den hyffelste, falske Anvendelse af dette Udtryk til at besmykke det illiberaliste Majoritetstyrannei, ligesaalidt nægter han, at der kunne gives Tilfælde, i hvilke et Folk kan være besøiet til at frigjøre sig for et despotist illegitimt Regimente, hvad enten Despoten er en enkelt tyrannist Murrator eller en kunstig tilveiebragt demokratist Majoritet; det samme gjælder om Intervention og Ikke-Intervention. Alt kommer an paa den Betydning, der tillægges Ordene, og, for at erkjende denne, maa man agte paa, under hvilke Omstændigheder de paagjældende Sætninger ere yttrede, og under hvilke Forudsætninger de ere forkastede. Paven fordømmer med Rette saadanne Doktriner, som forkastelige Bilsfarelser, forsaavidt de fremsættes som Sandheder, der have absolut Gyldighed, eller fores tilbage til et almindeligt Princip, hvis theoretist og praktist Conseqventer man tillægger ubetinget Gyldighed og uindskrænket Anvendelse. Naar det følger af sig selv, at Kirken fordømmer alle de Bilsfarelser som Hæresier, der i den pavelige syllabus ere beteguede som pantheistist, naturalistist og rationalistist, da fortjener det paa den anden Side at stemples som en fræt Løgn, naar forskellige Blade have indbildt deres Publikum, at Billigelsen af enhver af de 80 forkastede Sætninger bliver belagt med samme Fordømmelse, som Fornægtelsen af Guds Tilværelse!! Enhver veed eller burde i det mindste vide, at Kirken forstaaer med Hæresi eller Kjættereri kun er bevidst Fornægtelse af et kirkeligt Dogma. De 80 Sætninger ere her forkastede i globo og forte tilbage til almindelige Principer, hvis Conseqventer ere antydede i deres hele Omfang og logistiske Følgerække; men ligesom Paven slet ikke forudsætter, at noget bestemt Individ vedkjender sig

man har ogsaa her lovpriist Ikke-Interventionsprincipet, saalænge det gjaldt Paven og Kirkestatens Anliggender. Men har vi ikke selv, under de langvarige Plagerier med det tydske Forbund og de tydske Stormagter, længjelsfuldt udstrakt Hænderne efter andre Stormagters Intervention, og har vi ikke Grund og Ret til at beklage os over, at vi ere blevne forraabte af dem, af hvem vi havde Grund til at vente Mellemkomst, da Uveiret endelig brød løs? Vi spørge: Var der Mening i, selv at begjære og vente Intervention, naar man kort iforveien havde fundet det i sin Orden, at Intervention nægtedes en Fyrste, der var Gjenstand for de skammeligste Antastelser af hans Rettigheder? Var der Mening i at beraabe sig paa sine egne legitime Rettigheder, naar man nylig havde gottet sig over, at en Andens krænkedes? Og hvem var den Fyrste, som man har glædet sig over at see forraabt af Alle, der vare forpligtede til at forsvare hans Ret? Det var den Gæste, der bestandig har forsvaret vort saa hensynsløst mishandlede Fædreland, idet han ikke blot hævdede sine egne Rettigheder, men — fordi han længe har forudsæet Følgerne af Tidens aandelige Forkommenhed, af den Troløshed og Uredelighed, der i de sidste Aar Menneskealderne mere end før har forpestet de offentlige Forhold — stabig har advaret baade Fyrster og Folk mod den Katastrofe, der truer hele det europæiske Samfund!

(Kortsætted.)

Kirkelige Efterretninger.

Frankrig. Peterspenge. I Dioceset Arras har Peterspengene for Aaret 1864 indbragt en Sum af 71,700 Frs. Siden Februar 1862 har dette Dioces skænket den hl. Fader ikke mindre end 300,000 Frs. I Kirken St. Thomas af Aquin i Paris er i Adventstiden indkommet 17,000 Frs. Erkebiskoppen af Cambrai bekjendtgjør i et Hyrdebrev, at hans Dioces i Aaret 1864 har skænket 145,031 Frs. Fra Aaret 1860 til Dato have de Troendes Kjærlighedsgaver fra dette ene Dioces udgjort en Sum af 696,052 Frs.

med klar Bevidsthed Principet, og endnu mindre, at han, fordi han paa sin Bii's hylde Principet, derfor gaaer ind paa enhver logisk Følgesætning deraf, saaledes vil ethvert fornuftigt Menneske let forstaae, at Forkastelsen af almindelige Sætninger ikke i mindste Maade berører de enkelte Individuers Forhold til Sandheden eller Bilsjælsjen. See ovenf. S. 56 u.

Skoleexamen.

Lirsdagen d. 21., Onsdagen d. 22. og Torsdagen d. 23. Februar Form. fra Kl. 8 af afholdes den offentlige Examen med Eleverne af den herv. katolske Kirkeskole, første Dag med Drengesklassen, anden Dag med Pigeklassen, tredje Dag med Forberedelsesklassen. Børnenes Forældre og Skolens Venner indbydes herved venstabeligt til at bære Examen med deres Nærværelse.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 26. Febr. Efterm. Kl. 4 1/4.

Rettelser.

- Nr. 3, S. 38 L. 6 f. o. timeligt — læs: timeligt.
 — 3 — 41 L. 6 f. o. Legitimitets — læs: Legitimitets.
 — 3 — 39 L. 5 f. o. uvilkaarlige Gødbefindende — læs: vilkaarlige Gødbefindende.
 — 3 — 42 L. 17 f. o. Alt gaaer jo — læs: Det gaaer jo.
 — 3 — 42 L. 18 f. n. Hvad vi her maa — læs: Hvad vi maae.
 — 3 — 42 L. 15. f. n. vi ville her i Korthed — læs: vi ville i Korthed.
 — 3 — 42 L. 9 f. n. der kun kan opstilles — læs: der kan opstilles.
 — 3 — 43 L. 7 f. o. Nogle — læs: Nogen.
 — 3 — 47 L. 10. f. o. 1854 — læs: 1864.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndag den 19. Februar. Sexagesima. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Maria's h. og ubesmittede Hjerte for Synderes Omvendelse, med Katechese. — 20 M. Titus, Bisk. — 21. Ti. Iphukommelse af Frelserens bitter Lidelse. — 22. D. Petri Bispestol i Antiochien. — 23. So. Petrus Damiani. — 24. F. Matthias, Ap. — 25. L. Vincentius og Annasthus, Mart.

Søndagen d. 26. Februar. Quinquagesima. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med (tydsk) Prædiken. Kl. 3 Andagt til Dynaaelse af en salig Død. — 27. M. Margaretha af Cortona. — 28. Ti. Ferialdag. — 1. Marts. D. Asteonsdag. — 2. So. Ferialdag. — 3. F. Iphukommelse af Frelserens Tornekrone. — 4. L. Kasimir, Bisk.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 1/4. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Tolbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Asteonsdag. Kl. 6 og 8 stille Messe. — Kl. 10 Astevielse og Høimesse. **Fredagen d. 3. Marts:** Broderstab til Jesu guddommelige Hjerte; Kl. 8 1/4 h. Messe; Kl. 7 1/2 Alt. Andagt.

NB. Alle de 40 Ugedage fra Asteonsdag til Paafstedag ere befalede kirkelige Fastedage, paa hvilke med Undtagelse af eet mættende Middagsmaal og en saak. Collation om Aftenen, al anden Rydelse af Spise er kirkelig forbuden.

Kjøbenhavn.

S. Eriers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 5.

Søndagen den 5te Marts.

1865.

Indhold: Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8de December 1864. — Kirkelige Efterretninger: Rom. England. Frankrig.

Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8de December 1864.

(Fortsættelse fra Nr. 4.)

Vi have altfaa her i Danmark haanet og spottet den eneste ærlige og oprigtige Forsvarer af vore Rettigheder! Vore „Liberaler“ have i deres materialistiske Livsbetragtning foragtet den Eneste, der, i det han forsvarede sin egen og hele det christne Samfunds Ret, ogsaa kæmpede mod den brutale Overmagt, for at beskytte vore og ethvert forurettet Folks undertrykte og foragtede Rettigheder, men derimod forgjæves sukket efter de haardhjertede og følelseløse, Pengemagten og Folkegunsten tilbedende engelske Statsmænds og den ufattelige Napoleons Bistand! Man har Nar igjennem forgjæves banket paa Dørene hos dem, man haabede skulde hjælpe os med Kanoner og Sværd, hos dem, der ved deres Afsærd mod hele Christenhedens Overhoved længe havde viist, hvad de havde tilovers for Retfærdighedens og Verdens Fordringer! Vore Patrioter have vel af og til, da det saae mørkest ud for os, krydret deres snart overmodige, snart forjagte Ord med Henviisning til Guds Bistand for „vor retfærdige Sag“, som om ikke Historien utallige Gange havde lært, at Gud meget ofte tillader, at Uretfærdighed faaer Fremgang, naar Han finder dette tjenligt for dem, det behager Ham at prøve i Trængslernes Tid. Han bruger netop Skalkene til at tugte dem, Han vil redde! Men Henviisningen til at søge Trøst i Troen paa den guddommelige Hjælp tager sig dog noget underlig ud i deres Mund, der til daglig Brug kun troe paa Virkningen af materielle Kræfter; den tager sig underlig ud paa deres Læber, som have været uudtømmelige i Forhaanelser mod den eneste Magt paa Jorden, der kan tale med Myndighed til Tyrster og Folk, fordi han har en guddommelig Ret til

uden Personsansæelse at minde baade Høie og Lave om deres Ansvar og Evigheden; fordi han er den eneste, af alle jordiske Hensyn uafhængige Repræsentant for Aandens og Sandhedens Ret til at beherske Verdensforholdene i Stort og Smaat. Men Paven har rigtignok ikke kunnet byde os Bistand med Kanoner og Pantferstibe! Han er selv udbortes hjælpeløs og har ikke andet Vaaben at væрге sig selv med end Sandhedens Ord, kun dette Sværd hæver han til Forsvar for alle Forurettede. Men Christne skulde dog ikke glemme, at Han, med hvis Navn de kalde sig, til Han, som har baade for Tid og Evighed seiret over alle Verdens og Helvedes Magter, stod temelig ligesaa afmægtig overfor Verdens og Helvedes Kræfter, som Paven! Hans Magt var Ordet, og dets Virkning Hans Seir. I Hans Spor og efter Hans Forbillede har Pius IX. altsaa utrættelig antaget sig ogsaa vort Fædrelands Sag, i det han ved enhver Leilighed modig og ufortrødent har hævet Aandens Sværd mod Urettens Umasselser!

Vi bede Eder derfor, alle I, som i sin Tid ogsaa her i Danmark horede over „den fuldbyrdede Kjendsgjernings Ret“ i Italien, dengang da dyb Kummer gjennemtrængte den høimodige Pius IX.'s Sjæl, ikke over den Uret han personlig har lidt, men over den Raaddenhed og Fordærvelse, der har faaet en Magt over de offentlige Forhold i Verden, som truer Samfundet med en almindelig Opøsning, truer den christelige Civilisation med Undergang; — vi bede Eder, I alle, der i Eders formentlige, vidt fremskredne Opøsning indbilde Eder, at være berettigede til ved enhver Leilighed, naar I troe at burde gjøre os Katholiker en lille Billighedsindrømmelse, da at identificere os med Middelalderen, og i det høieste at erkjende den katholske Christendom for at være god nok til at lade Menneskene paa de første Trin af Overgangen fra Barbariet til Civilisationen; vi bede Eder alle vel at erindre Eder, fra hvilken Kant et nyt, unægtelig moderne Barbari truer den nuværende Samfundsorden, og hvo det er, der først har seet Faren, forudsæt den Fare, der for os Danske desværre allerede er bleven en virkelig, nærværende national Ulykke, længe før I ahnedes den, ja medens I i Eders Daarskab priste de Grundfætninger, hvis første Offer vi nu selv ere blevne!

Selv Keiser Napoleon forsærdeses over de elendige engelske Statsmænds Feighed og Truløshed. Han havde dog, dengang han for nogle Aar siden enedes med England om — efter at man først havde tilladt Revolutionen at intervenere i Italien — at vedtage Overholdelsen af Ikke-Interventionen, for saaledes at give hin frit Raaderum; han havde dog hermed ikke tænkt paa, saaledes at gjøre tørt profaist Alvor af dette

saakalste Princip. Han meente blot, at denne Overenskomst med England og dette Forslag til andre Magter skulde afholde alle de Andre fra at intervenere. Han selv forbeholdt sig da at handle efter Omstændighederne. Men det er tydeligt, at den engelske Erklæring har overrasket ham og forstyrret hans Planer i alle Retninger. Derved er baade Congressplanen henvejet og den almindelige Afstemning i Slesvig for Dieblittet forpurret*)! Vi sige: for Dieblittet, thi vi stole paa Ham, der i det Skjulte leder alle denne Tids Forviklinger. Een eneste uventet Begivenhed kan sønderrive det hele Bæv af Intriguer, som Uretten langsomt spinder, og den Slags Principer, som vi her tale om, der tillaves efter Dieblittets Behov, de kunne snart ombyttes med andre!

Men vi — og vor Fremtids Skæbne!? Hvad skulde vel være Betingelsen for, at den kan faae en lysere og haabfuldere Skikkelse? Hvilken dansk Mand eller Kvinde, der har følt sig greben af Sorg over sit Fædrelands Sønderlemmelse, vilde vel have været istand til at tømme den Ralk, der nylig er raft os, dersom han ikke turde trøste sig med det Haab, at vor Skæbne endnu ikke er uigjensaldbelig afgjort? Vi trøste os altsaa ved Tanken om, at der endnu er Haab om Redning baade for os og for det civiliserede Samfund i det Hele, saa at det Anarki, der fornægter alle christelige Retsgrundsaetninger, den barbariske Egoisme, der nylig er proklameret som den fremtidige Norm for den store Politik, maa ved givne Leilighed og snart blive desavoueret af den virkelige Liberalisme og af Følelsen for Værdien og Betydningen af den sande eller den christelige Civilisation og det Fremskridt, hvis Forudsætning den er. Vi haabe, at denne Følelse — trods Alt hvad der synes at vidne om det Modsaatte — dog i det Skjulte har Majoritet for sig, og at saaledes hverken den europæiske Retsorden eller vort Fædreland endnu ere modne til Undergang. Høre vi derfor end Lumpenheben overalt, endog i „de skandinaviske Broderriger“, i Pagt med Dvækere og „Fredsvenner“ i England, prise dette Lands Statsmænd, fordi de have bevaret Verdensfreden, vi troe ikke desto mindre paa Muligheden af en Reaction mod al denne storartede Gemeenhed; men saameget er vist, at saalænge de, der have Magten, gjøre vitterligt for alle dem, der

*) Angaaende den Betydning, som det beundrede Ikkeinterventionsprincip har faaet for os, samt om den totale Revolution i alle bestaaende Forhold, som de tydske Stormagters Krænkelse af Folkeretten har afstedkommet, henvise vi Læseren til en fortrinlig skreven Artikel i „Historisch-politische Blätter“ i dette Aars første Hefte, under Indtrykket af hvilken det nærmest Foregaaende er nedskrevet.

spekulere i Bøld og Uret, at de herefter ville skjøtte sig selv, og under ingen Omstændigheder indblande sig i Andres Trætter, da er der ingen Ret mere; thi Retten bliver kun en praktisk Virkelighed, hvor der er Dommere og Fuldbyrdere af dens Krav. Skulde derimod Folkeret og Traktater for alle kommende Tider ikke blive mere end tomme Ord, der erindre om en Tilstand, der har været før, men ikke skal være herefter, da vil den nuværende raffinerede Civilisation culminere i det vildeste Barbari, mod hvilket Alt hvad man tidligere har kaldt saaledes, vil være Smaating!

Vi haabe altsaa paa bedre Tider! Men hvorledes skulle vi berede Veien for en saadan Forandring? Eller kan noget fornuftigt Menneſte maaskee mene, at der ingen Sammenhæng er mellem de ydre Omvæltninger i Verdensforholdene og Menneſtens indre Tilstand, at Alt er det pure Tilfælde? Vil man da ikke vedkjende sig en saa umenneskelig, en saa trøstesløs Livsbetragtning: hvorledes skal det da blive bedre i Verden, naar man ikke selv vil blive anderledes, ikke selv vil blive bedre, naar man ikke vil løsrive sig fra de absurde og uchristelige Sætninger, hvoraf den Hæredrik er sammenbrugget, som Folkene nu maae udbrikke indtil Værmen? Vi spørge da atter: hvad Ulykke er der saa i, at Paven, at den katolske Kirke forbømmer Sætninger, som vi fremfor Nogen have Grund til at forbande, at han paa en Tid, da Troen paa en høiere moralsk Verdensorden og paa en fra den levende Forsynstro uafskillelig Forbindelse mellem de udvortes Forhold og de indre Tilstande, saa godt som er fortrængt af en aldeles hedensk Livsanskuelse, at han da, ihukommende sit ophøjede Kald, som den af Kristus bestiftede Overhyrde over hele Christenheden, minder Alle, Høie og Lave, om den christelige Sandheds og den christelige Retfærdigheds og Kjærligheds uforanderlige Fordringer til dem.

Vi have i det Foregaaende kaldet Paven — og i ham og med ham hele den lærende Kirke, hele det katolske Episkopat og Presbyterium — for den eneste virkelige Repræsentant for de eiendommelige christelige Interesser ligeoverfor enhver verdslig Magt, det eneste uafhængige Vidne om den christelige Ret, der tør sige, at han taler, og skal og bør tale til alle Jordens Fyrster og Folk i Guds Navn; vi have talt om Paven som den eneste Myndighed paa Jorden, der har en beviiſelig, ubestridelig guddommelig Berettigelse til at optræde som hele Christenhedens Lærer, advarende hele Samtiden mod den Fordærvelse, mod de Guds Straffedomme, den iler imøde! Vi forudsee, hvorledes vore protestantiske Landsmænd ville modtage disse Udtalelser! Vi bede dem imidlertid ret indstændig, ikke at forarges over vore Øttringer, men blot forunde os Tid til at komme til Ende med denne vor Fremstilling af, hvad den

Form, hvorunder Kirken her forsvare sig mod sine Fjender, har at bethde. Den uheldede og sandhedsfjærlige Væser vil da af den følgende Udvikling see, hvorledes vi ville have disse Yttringer forstaaede, og hvorvidt vi have været besøiede til at bruge dem. Her ville vi blot gjøre denne Deel af vore Væsere det Spørgsmaal: Hvad vilde de, hvad vilde Publikum i Almindelighed, det fra al aandelig Autoritet emanciperede Publikum, der, saasnart protestantiske Geistlige vore at tale et frimodigt Ord, strax lugter hierarchiske Tendenser; hvad vilde den nuværende protestantiske, aandelig myndige og intelligente Slægt sige, om nogensemhelst afatholfsk geistlig Autoritet vovede at føre det Sprog, hvori Pius IX. igjennem sit Episkopat tiltaler hele Samtiden? Vi mene naturligtviis hermed blot, om nogen afatholfsk Biskop eller Professor fra sit Standpunkt, uden at anmasse sig en kirkelig Myndighed, som Ingen af dem har, blot i den christelige Sandheds Navn i Almindelighed vilde udtale en afgjørende Forkastelsesdom over hele Samtidens Yndlings-theorier, og stemple disse som uforligelige med Christendommens Aand, som fordærvelige for hele Verden! Vilde man ikke sige, at Manden enten var bleven gal og huke ham som en forstruet Sværmer, der ikke var kvalificeret til at repræsentere det som man nu kalder den christelige Intelligents; eller man vilde, naar man ikke turde antage dette, modtage en saadan Erklæring med Haanlatter over den Uforsømmethed, den uberettigede Anmasselse, man vilde finde i denne frimodige og hensynsløse Optræden. Thi man har jo ofte ved langt ubethydeligere Veiligheder bestyldt protestantiske Geistlige for at ville agere Smaa-paaber, eller for at anmasse sig en Myndighed, hvis Nødvendighed man iøvrigt paa mange Maader indirekte anerkjender*), men som man nu eenang ikke behøver at underordne sig, og derfor ikke heller vil taale. Utallige Mennesker føle nemlig dunkelt Fortvølede ved en saadan anarctisk Tilværelse,

*) Vi mene, at man hermed siger omtrent som saa: vi indbømme, at der er en kirkelig Autoritet i Verden, at der er en virkelig Pave; men, da vi nu eenang Intet have at gjøre med ham, saa skulle vi have os Eders Pavenykker frabede! Her i Landet have vi dog eet Exempel paa en — rigtignok kun i en snever Kredts bevidst anerkjendt — Pave, hvem hans Undergivne ubetinget hylde med en Devotion, der er ganske fremmed for den katolske Bevidstbed; thi enhver afatholfsk Pave maa nødvendig tilkjendes personlig Useilbarhed, fordi den ene af de utallige modstridende Meninger her staaer ligesaa berettiget som den anden. Den katolske Kirkes Pavedomme hviler derimod paa Kirkesamfundets Eenhed eller paa Enighed i Troen. Med andre Ord: Paven er useilbar ikke som menneskelig Personlighed, men som hele Kirkens Overhoved og Repræsentant, som hele Episkopatets, hele den lærende Kirkes Organ.

der ikke bøier sig for nogen eneste aandelig Autoritet, ikke anerkjender nogen eneste Voldgiftsmand, der har en ubestridelig højere Ret til at gjælde for en upartist Mægler i opstaaende Stridigheder, og dog kan intet kjærligt og fredeligt Menneſke andet end ønske, at det var muligt, at en af Alle anerkjendt Autoritet kunde opstilles som et Værn mod Vold og Uret, fjerne Anledningerne til Krig og forebygge indre Tvedragt i de enkelte Stater. Man vænner sig imidlertid til at betragte saadanne Ønster som fromme Drømmerier, man flaaer sig til Rom, at en saadan Tilstand har hjemme i Idealernes Verden, og aldrig kan virkeliggjøres i dette usfuldkomne Liv. Vi tilslade os dog i Modſætning hertil foreløbig at udtale, at det netop er Christendommens eller den christne Kirkes væsentlige Bestemmelse at realisere Livets højeste Ideal eller at virkeliggjøre den Tilstand, som alle bedre Menneſker i den forchristelige Tid og overalt, dunklere eller klarere, have betragtet som et ved dens egen Skyld tabt Paradiis, og som de deels, saavidt de formaaede, her stræbte at gjenvinde, deels haabede, at en fuldkommen Tilværelse hiſſet ſkulde gjengive dem. At grunde et Guds Rige paa Jorden erklærer vor Frelser jo, som bekendt, for Niemedet med Hans Aabenbarelse. Dette er det bibelske Udtryk for hvad vi have kaldt Virkelig-gjørelsen af Livets højeste Ideal; thi de christelige Idealer ere ikke henstillede som skønne Billeder, bestemte til at svære høit over vore Hoveder, og hvis Tilværelse kun fornemmes i Phantasiens og Følelsens Luftninger, kun have Virkelighed i Tankens Abstractioner. Nei, Christdommen har netop aabenbaret sin Verden beseirende Magt derved, at den har viist, at det Ideal, den opstiller, i alle dets forskjellige Retninger, i alle dets Conſequentſer kan realiseres og derfor ſkal realiseres. Men blandt disse Idealer er dette et af de væsentligste og mest omfattende, at Menneſtene eengang for alle og for alle kommende Tider ſkulde forløses fra den Hedenſkabet eiendommelige pinende og fortærende Uviſhed om hvad der er Sandhed og Ret, føres ud af alle de Labyrinth, hvori Samvittigheden under Tvivlens og den aandelige Uſikkerheds Herredømme forvilder sig. Thi uden en ufeilbar Sikkerhed for at besidde Sandheden kan der ikke være Tale om Tro, ikke være Tale om det Eneste, der fortjener at kaldes den uroffelige Grundvold for vort Haab og Stræben. Men denne Forestilling om Aabenbaringen er for os uadstillelig fra et af Christus ſelv indſtiftet ufeilbart Væremøde, som i alle sine Grader og Forgreninger samler sig i en højeste Eenhed i den øverste Biskops Person. Vi erkjende med andre Ord den almindelige Kirkes Overhørde for at være en absolut nødvendig, fra Christendom-

mens Idee uadskillelig, bestandig levende Autoritet for den christelige Sandheds- og Retsbevidsthed.

Vi vide vel her, at den bedre Deel af vore protestantiske Samtidige ville gjøre os enhver billig Indrømmelse, baade i Henseende til Pius den IX.'s ædle Hensigter og vor Betragtning baade af Pavedømmets Betydning i Almindelighed og af den nuværende Paves Competence til at tale, som han taler, til de katholske Biskopper og til hele den katholske Christenhed. Men, vil man sige: „vi Protestanter kunne ikke erkjende Paven for at være hele Christenhedens Overhoved, for at være den christelige Religions øverste, eneste selostændige og derfor eneste mulige og berettigede Repræsentant. Reformationen har for 300 Aar siden forkastet den geistlige Pave-magt, eller benægtet, at Pavens aandelige Myndighed er begrundet i en guddommelig Anordning, og vi finde det da allerede fra vort Standpunkt mærkverdigt, at Paven nu i vor Tid, og samtidsigt med at to katholske Regjeringer ansøgte den verdslige Pave-magts Berettigelse, forlanger, at alle Katholiker skulle ansee denne sidste for grundet i guddommelig Ret. Dette angaaer imidlertid ikke os; vi for vor Deel henholde os blot til den factiske Tilstand, Reformationen har erhvervet os, nemlig Individualitetens Emancipation fra al aandelig Autoritet. Dette er efter vor Overbeviisning det høieste og sidste Maal for hele den timelige Udvikling, og som ufor- eneligt hermed maae vi altsaa forkaste en udvortes synlig kirkelig Autoritet. Historien har nu eengang anvist os vor Plads i Rækken af alle dem, der — hvor forskjellige deres For- maal end ere, og hvor uenige de end ere om Midler og For- holdsregler — benægte Pavens Ret til at gjælde for hele Chri- stenhedens retmæssige Overhoved og Talsmand. Vi troe paa Menneskeslægtenes Fremskridt med det Fuldkomne, og ansee det for en Forbrydelse mod Historien, for et Oprør mod Guds Førelser med os, at vende tilbage til en Til- stand, som for os er et tilbagelagt og forlængst over- vundet Standpunkt. Den Tilstand, som Reformationen har skabt, er nu eengang bleven „en fuldbyrdet Kjendsgjer- ning“, hvis Ret den guddommelige Styrelse har befeglet ved at taale og opretholde den. Vi vilde ansee det for et For- ræderi mod den Post, hvorpaa Historiens Genius har stillet os, mod det verdenshistoriske Kalb, det er faldet i vor Lod at haandhæve, at opgive det vi maae kalde for Reformationens høieste Princip — Friheden til, uafhængig af alle andre Autoriteter, end den som Aandens Magt gjør gjældende for vor Overbeviisning, at dyrke Gud overeensstemmende med denne. Vel er al den Uenighed og Forstyrrelse, der raser i vor Veir, os ofte høist uhyggelig, men vi betragte al denne

baade religiøse og politiske Partilarm som en nødvendig, om end piinagtig, Overgang til den fuldkomne Frihedstilstand, der er Protestantismens og de af den udsprungne moderne Frihedsbestræbelsers Ideal. Vi ville isvrigt ikke trættes med Eder om, hvis Religion der i absolut Forstand har Fortrinet. Vi indrømme endog den katholske Religion, at den har mange skjønne Ceremonier og Vedtægter, baade i dens Cultus og i det øvrige Liv, som vi beklage at vi maae undvære, ja, som vi ofte bittert savne, men vi gjøre en sand Cultus af vor Selvfornægtelse i denne Henseende, og troe, at den har en stor Løn, om vi end ikke for Dieblicket føle den; vi troe, at Fremtiden engang skal aabenbare, at den evangeliske Kirke netop udaf sin overvættede Simpelhed og hvre Fattigdom har udviklet en desto større Rigdomsfylde af indvortes og aandelig Herlighed. Derfor blive vi ved Vort, og formene derfor heller ikke Eder at blive ved Eders. De menneskelige Naturer ere forskjellig anlagte, og mange forskjellige Veie kunne føre til det samme Maal!"

I denne Indsigelse mod Paveus Competence til at tale i Kraft af guddommelig Fuldmagt og med den Myndighed, som Christus har overdraget Petrus og i ham det hele Apostolat igjennem alle Tider og Slægter, finde vi et Udtryk for det Standpunkt, der isølge „de moderne Ideer" og under Paabe- raabelsen af „Tidens Traditioner" nødvendig maa tage den største Forargelse af alle de pavelige Censurer, der forkaste Tidens Yndlingsmeninger angaaende Forholdet mellem Religionen og de borgelige Love, eller Kirken og Staten, Kirken og Confessionerne, Kirken og Videnskaben eller med andre Ord Alt hvad der berører Religions- og Samvittighedsfriheden — disse Forkastelsesdomme, hvori det kirkelige Autoritetsprincip gjør Conseqventerne af den aabenbare Sandhed gjældende ligeoverfor Tidens meest udbredte Bildfarelser. Det er altsaa Autoriteten, hvorom Alt gjælder!

Vi henstillede i det Foregaaende det Spørgsmaal til vore ærede Landsmænds Besvarelse, om det fortjente at udraabes som en saa forfærdelig Udaad, at Pius IX. har fordømt de falske Sætninger, hvis Anvendelse paa vort Fædreland netop have været Aarsag i dets sidste Ulykke, — at han, den eneste anerkjendt uafhængige, selvstændige Repræsentant for Religionen og alle høiere Interesser, at han udtaler, hvad Ingen anden er istand til at udtale, og hvad Ingen anden vover at udtale; idet vi tillige erindrede om det Urimelige og aldeles Forseilede ved protestantiske Autoriteters Forsøg paa at gjøre en lignende Myndighed gjældende. Vi spørge nu videre: Hvorledes skulde det vel ogsaa have Noget at betyde for Jordens Mægtige, for Fyrsterne og deres Ministre, hvad en eller anden af deres

Underfaatter mener om deres Foretagender, hvorledes en protestantisk Geistlig bedømmer hele den offentlige Tilstand, da han i Statsmagtens Dine ikke er andet end en underordnet Stats-embedsmand med kirkelig Titel, hvem den har beskiftet til det Kalb han beklæder, med den Forpligtelse at varetage de religiøse Interesser overensstemmende med Statens politiske Formaal? Og hvormeget veier vel et hensynsløst frimodigt Ord fra Eders Geistlige ligeoverfor Folket? Ligesom Cultusministeren betragter samtlige Biskopper eller Superintendenter og theologiske Professorer som underordnede Stats-Embedsmænd, saaledes er Folket, i Kraft af de Hovedgrundsætninger, hvormed Reformatorerne theoretisk reiserdiggjorde det kirkelige Schisma, berettiget til at betragte de protestantiske Geistlige aldeles som deres Lige-mænd hvad aandelig Qualification angaaer, og som sine Tjenere, hvis Pligt det er at forkynde den christelige Sandhed i den Stikfelse som Tidsaanden eller „Tidens religiøse Bevidsthed“ kræver det, og betjene Enhver, der begjærer deres Tjeneste, med Sakramenterne, uden mindste Competence til at bedømme, hvorvidt det i de enkelte Tilfælde er passende at betjene de Paagjældende dermed. Vi vide vel, at Eders Geistlige saameget som muligt søge at skjule denne deres Mangel paa aandelig Competence baade for sig selv og Andre, at de, i enhver Berøring saavel med de verdslige Myndigheder som med Folket, behøvdigt forstaae at omgaae og undgaae enhver Anledning til Sammenstød baade med Regjeringsmagten og med Publikum. Thi vi bede Eder nævne os noget Exempel af Betydning paa, at protestantiske Biskopper nogensinde — vi ville ikke sige: ere blevene Martyrer som Forsægttere af deres Kirkevæsens Selvstændighed — men kun hensynsløst have gjort deres Overbeviisning gjældende ligeoverfor Statsmagten, eller hvad man kalder „den almindelige Bevidsthed“. De have baade talt og skrevet meget om den uværdige, afhængige Stilling, hvori deres Kirkevæsen befinder sig, om Nødvendigheden af selvstændige Institutioner o. s. v., men de have aldrig været istand til at handle overensstemmende med det, de erklære for deres Overbeviisninger. Eders Præster baade her og andensteds snakke under deres Sammenkomster og skrive meget om disse Ting, men den høiere Geistlighed, der skulde være Anførere og Ledere af Bevægelsen, befinder sig i en saadan Afhængighed af Statsmagten, at de instinctmæssig vogte sig for Alt hvad de maae befrygte, vilde compromittere det Skin af Værdighed, der endnu i Folkets Dine omgiver deres Stilling! De forstaae derfor alle den Kunst at trække sig tilbage itid!

Vi spørge altsaa Enhver iblandt de Mange, der forarges saameget over, at den katholske Christenhed anerkjender en ufeilbar Lære-Autoritet i et synligt Overhoved, vi

spørge Eder Alle: Er den Tilstand virkelig saa misundelsesværdig, at intet Individ hos Eder føler sig forpligtet til at bøje sig for nogen som helst Autoritet? Føle I dog ikke det Urimelige og Selmodsigende i, at Eders Geistlige, fra Biskopperne og ned til Landsbypræster og personelle Capellaner, paa den ene Side gjøre Fordring paa, hver i sin Kreds, i Medfør af deres Embedsstilling, at gjælde for Autoriteter, at navnlig enhver Prædikant, idet han forklynder det guddommelige Ord, optræder som aandelig Autoritet ligeoverfor sine Tilhørere; og at de paa den anden Side ikke kunne godtgjøre deres Besøielse til at optræde som offentlige Religionslærere, uden at tage deres Tilflugt til Reformationens Princip og Udgangspunkt, hvorefter der slet ikke eksisterer nogen aandelig eller kirkelig Autoritet nogensteds paa hele Jorden*)! Deres hele Existentis er altsaa begrundet i det Axiom, at der ingen Autoritet er til, og dog optræde de Alle med Fordring paa at gjælde for Autoriteter!

I følge Reformationen er der intet Præstedømme, men kun en offentlig Lærestand, men denne Lærestand har ingen Fuldmagt og Indvielse fra nogen høiere Autoritet. Enhver veed, at Luthers ikke kunde finde Kraftudtryk, der vare stærke nok til at betegne hans Ringeagt for den gamle Kirkes Ordination, og at han derfor spottede den i uhøiøvske, billedlige Udtryk. Den protestantiske Kirke har ingen Biskopper; Bispæverdigheben er i alle protestantiske Lande**) erklæret for

*) Reformationens egentlige Princip var (ifølge Læren om Bibelindholdets umiddelbare Overgang i Lasernes Bevidsthed ved en Slags miraculøs Indvirkning af den Feltigaand) et fuldføromment aandeligt Anarki. Da Absurditeten af denne Theori blev klar for Alle ved de sværmeriske Forryktheder, der udgik fra Personer, der toge Luther paa Ordet, og meente, at de forstode ogsaa at læse og fortolke Bibelen, saa indsaar denne „Reformator“ Nødvendigheden af at vende tilbage til de saa bittert forhaanede katolske Grundsætninger, naar ikke alt Stin af Religion skulde forsvinde, og al borgerlig Samsundsorden banlyses. Men den ny Kirkeorganisation kunde ikke naae at blive andet end en latterlig Caricatur af den gamle, som han saalænge havde overdænget med de haanligste Skjældsord. Luthers Kirke fik nemlig i de symboliske Bøger en Pave af Papir, og de enkelte Afdelinger af denne Kirke fik verdslige Herrer, ja Fristæderne endog deres Magistrater til Biskopper. Disse nye Biskopper tumlede ofte helt besynderligt omkring baade med Kirkevasenet og den ny, i Moralst og borgerlig Henseende næsten utrolig dybt nedværdigede Geistlighed.

***) Englands Biskopper paastaar rigtignok at have den apostoliske Succession, men denne Paastand er i den nyere Tid bleven bestridt med vægtige Grunde. De protestantiske Geistlige have i det Hele en ganske besynderlig Forkjærlighed for den afskaffede Bispæverdigheben, saavel som for saa mange andre katolske Ting. Dog, det er ikke Bærdigheden man saa gjerne vil have tilbageført, men kun Stinnet

affkaffet ved Reformationen. Hvor er da Kilden til den Autoritet, som den protestantiske Geistlighed gjør gjældende lige overfor alle Ikke-Geistlige i deres Kirkesamfund? I Begyndelsen lærte Luther, at Fuldmagten udgik fra Folket, hvilket han kaldte den øverste Dommer baade over Læren og Lærerne*); men da han saae, at denne Grundsætning, ligesom den i sig selv er en Absurditet, heller ikke kunde andet end gjøre hans Kirke til en Daarekiste, lod han sig nøie med den gode Tjeneste, denne Sætning havde gjort til at iværksætte den kirkelige Ombæltning og tilintetgjøre hele den gamle Kirkeorden. Han proklamerede nu den fyrstelige Absolutisme som enhver Landskirkes øverste Episkopat! Saaledes bleve de „lutherste Landes“ verbøslige Regenter Kirkens øverste Biskopper! Mange Steder har denne Theori affødt de latterligste Absurditeter, i det den ene protestantiske Regjering autoriserede en Lære, som i Nabolande var proskriberet; hvor Fyrster og Ministre imidlertid ikke gjorde Brug af det dem indrømmede Pavedømme, udviklede det ved Reformationen etablerede aandelige Anarki

af Bærdigheden og lidt af Myndigheden. Da Mynter var Biskop, assimerede „Kirkefaderen“ Grundtvig ikke stort hans statskirkelige Episkopat; men albrig saasnart erholdt G. ved en kongelig Raadesbeviisning Rang med Sjællands Biskop, før han selv paa egen Haand antog Biskopstitlen, hvilken Kongen aldeles ikke havde forundt ham. Det er høit mærkeligt, at man ofte seer netop dem, der ved andre Leiligheder altid tage Munden saa fuld af det Indvortes og Aandelige, og deklamere mod „Pavetirkens“ Udvortes-hed, dog røbe saa megen Lyft til at saae lidt af Stadsen, eller af det reent Udvortes, uden engang at saae det allermindste Indvortes i Tilgift! Den bestattede Dvertrømpeter ved den „kirkelige“ Phalanx blev saa glad over denne Grundtvigs Selvprostitution, at han skyndte sig at gribe en Leilighed til at anbringe omtrent følgende Tirade: Biskop Damasus, Biskop Grundtvig og Biskop Cyrillus — for at vise, at nu stod G. al pari med Oldtidens Biskopper!! Man seer, at Protestantismen, trods sin Ungdom (thi hvad er en Alder af 300 Aar for en Kirke!), allerede viser Tegns paa, at den gaar i Barndommen! — En Kirkefader og — — Rang og Titel!!

- *) Der kan vel ikke tænkes noget mere forvorpent end den aandelige Frækhed, der ligger til Grund for denne Sætning og for den Handling at turde hyde Samtiden en saadan Rejsfarbig-gjørelse for Omstyrtingen af hele Fortidens Udvikling af de kirkelige Livsformer. De der skulle belæres og veiledes „ere de frieste Dommere over al Lære og alle deres Lærere“! Man kan ikke andet end sige Amen til de Ord af en berømt Lærd, at Reformatorerne forsaavidt maae have havt Ret i det Skraal, de opløste over deres Samtids aandelige Forkommenhed, da ellers umulig et saa absurdt og forstæfeligt System, som det, de opstillede, kunde have fundet saa stor Udbredelse! Pietismens Historie lige til den nyeste Tid har iøvrigt leveret mange curiose Bidrag til at belyse den her omtalte vanvittige Grundsætnings morsomme Conseqvenser!

sig noget raskere, og vi ere heldigviis allerede hertilands komne saavidt, at man, uden at være Prophet, kan forudsige den Retning, som den religiøse Udvikling i den nærmeste Fremtid vil forfølge*).

Det er saaledes en Illusion i Ordets meest omfattende og udviklede Betydning, der ligger til Grund for al denne Tale om den „Emanicipation fra Autoritetens Nag“, som I prise Eder saa lykkelige ved at have vundet. Thi ligesom vi ovenfor have viist, at det i egentlig Forstand altid er Autoritetstro, der under alle politiske Forhandlinger samler og disciplinerer Partiernes og veblighedholder Partikampen, saaledes ogsaa her; thi alle disse ughjeldige Autoriteter, der sthjde det Princip deres Tilværelse, ifølge hvilket de slet ikke have Ret til at være til, — alle disse utallige „selvstændige“ Størrelser, der ligeoverfor Andre gjøre Paastand paa at være Autoriteter, men blot holde sig enhver Autoritet, der ikke conducerer dem, fra Livet, ved at appellere til den Grundsætning, der forkaster „enhver udbortes Autoritet i Troessager“, de have ikke desto mindre uden Undtagelse allesammen hver deres Autoritet i Baghaanden. Vigesaa forrykt som den lutherste Lære om Bibelen, der ved en ubegribelig Virksomhed af den Helligaand gjør alle dem, der skulle veiledes af den offentlige Lærerstand, lige kloge med, ja klogere end deres Lærere; ligesaa latterlig denne Lære er, ligesaa taabelig er den almindelige Snak om de protestantiske Præsters Bibelstudium og deres deraf følgende Competence til at optræde som aandelige Autoriteter. Det gjælder her som overalt kun om Skindet; thi det er en afgjort Sag, at det hænger i Virkeligheden ganske anderledes sammen med den meget omtalte selvstændige Forstning og Autoritetløshed, end som Theorien vil indbilde os. Man finder tværtimod her overalt en ret forsmædelig Trældom under Autoriteter, der have ligesaa liden Ret til at gjælde derfor, som de, der følge dem. Paa samme Maade som Prædikanten nemlig er Autoritet for sine Tilhørere, paa samme Maade er en eller anden Professor altid Autoritet for de forskjellige Præster, og alle disse Autoriteter ere bestandig udviklede i en endeløs Uenighed og Strid! Vi spørge Eder endvidere, I alle som forkaste den katholic-kirkelige Autoritet, hvad I mene, at der tiljibst maa komme ud af et saadant Vabel, af et saadant Bø

*) Det tidligere saakaldte kirkelige (Grundtvigste) Parti har alt for længe siden atter optaget Reformationens demokratiske Kirkeprincip. Tidligere gjorde man meget Bæsen af den engelske Høikirkes Succession. Nu er den fuldkomne Oplosning af al kirkelig Organisation Idealet for al deres „kirkelige“ Idret. De anerkjende nu ikke nogen anden ordnende Magt end „Friheden“!! (Cfr. Forhandlingerne paa Rigsdagen i Januar 1864.)

af Selvmodsigelse i alle Retninger? Indrømmer man ikke hermed Daarstaben samme Ret som Viisdommen, Løgnen samme aandelige Myndighed som Sandheden? I kalde denne tøilesløse Bagabønderen i alle Tankernes og Forskningens Regioner for Tænkfrihed, denne Frihed for alle Skrupler ligeoverfor Sandheden, og den Tøilesløshed, som Brugen af denne Frihed udbreder over hele det indre og ydre Liv, Samvittighedsfrihed! Vi bede Eder sige os oprigtig, om I virkelig befinde Eder saa vel i al denne Forstyrrelse, i denne Hvirvel af uforligelige Meninger om de vigtigste Ting i Livet, i denne Maelstrøm af Tvivl og fortærende Usikkerhed i Eders hele Forhold til Evigheden, at I aldrig skulde savne et bestemt ufeilbart Vidnessbyrd om hvad der er sandt og ret for Gud? Vi have ofte indtil Modbydelighed hørt Eders Præster og Profesorer udbrede sig med salvesfulde Talemaader om den Lykke, at I have en guddommelig Åabenbaring; men vi bede Eder sige os i al Oprigtighed, om dette kan hjælpe Eder det allermindeste, saalænge I ikke vide, hvad der er Eder aabenbaret, saalænge Eders Veiledere have tusinde uforligelige Meninger om hvad der er Indholdet af denne Åabenbaring? Kunne I virkelig berolige Eders tvivlende Tanke, Eders urolige Hjerter og ofte ængstede Samvittighed med den, Tro, at det maa være „Styrelsens“ Sag engang 'at bringe Orden i alt dette Vildere? Kunde det ikke let hænde sig, at Eders Tid var forbi, inden dette Vidunder skete? I burde dog ikke glemme hvad der staaer skrevet: „Den Lade døer midt i sine Begjæringer“!*) Vi for vor Deel kjende iøvrigt ikke Noget til en saadan Forsynstro, der beroliger sig med, at vor Andeel i Daarstabens Tjeneste er en højere Nødvendighed, som det maa være den guddommelige Viisdoms Sag at gjøre frugtbringende for Sandhedens og det Godes endelige Seir. Vel troe vi, at den guddommelige Viisdom baade formaaer og vil dette; men vi kalde det en daarlig Trøst for os, om Sandhedens Forherligelse og det Godes evige Forklarelse og Seir bliver vor Undergang! Og det maa den nødvendig blive, naar vi ikke søge Sandheden af et oprigtigt Hjerter, stille os i Række med dem, der forsvare den, og med vor Villies hele Energi bidrage vort til at den seirer!

Vi spørge Eder endelig: Hvad Forestilling gjøre I Eder saa vel egentlig om Kirfens eller Paven's Ufeilbarhed? Troe I virkelig al den dumme Snak som Eders selvgjorte Autoriteter, Eders løgnagtige Pamfletskrivere med eller uden bedre Viden have fortalt Eder herom? Vi have ondt ved at gjøre

*) Ordsp. 21, 25.

os fortrolige med denne Taale. Vi mene oprigtig talt, at I her som i saa mange andre Punkter, indskyde Eder under den nyssomtalte Betragtning, at I ere nu eengang hvad I ere, og maae, fremdeles vedblive at være det, og, da man jo skal have noget at sige til Forsvar eller Undskyldning for Alt hvad man tænker og foretager sig, saa ere I ogsaa berettigede til her, som overalt, hvor Talen er om, hvorfor I have skilt Eder fra Kirken, at appellere til det hele Register af de gamle Bagvaskelser fra det 16. Aarhundrede, eller hvad en af Eders største Autoriteter kalder „vor gode lutherste Tradition“, og deriblandt ogsaa til den om alle de Misbrug, som Troen paa „Pavens Ufeilbarhed“ skal have affødt. Det er ikke her Stedet til nærmere at gaae ind paa denne Sag. Denne trehundredaarige Løgnetraditions Væsen og Tendenser ere forlængst saa fuldstændig blottede, og den kirkelige Omvæltnings sande Charakter saa grundig og omfattende vurderet, at Enhver, det er om Sandheden at gjøre, nu ikke har vanskeligt ved at faae sin Videbegjærighed tilfredsstillet. Vi blive altsaa blot et Dieblik endnu ved det ene Punkt, Talen her er om, nemlig Pavens eller den lærende Kirkes Ufeilbarhed.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Indholdet af Encyclicaen og Sammenstillingen af de forfattede „Bilsfarelser“, bekræftiger naturligviis i Rom Gemytterne ligesaa meget, som i den øvrige Verden. Man forsikkrer, at Paven har tøvet med Offentliggjørelsen af dette Dokument indtil 8de December, og navnlig til det Dieblik, da han kom tilbage fra den kirkelige Høitidelighed. Da først gav han Befaling til Offentliggjørelsen. Den „Romerske Journal“ bragte Rundskrivelsen den 21de December. Omendstjødnt man havde ventet en stor Begivenhed, saa indtraadte den dog uventet. Den franske Gesandt Hr. de Sartiges, begav sig om Aftenen den 21de til Cardinal Antonelli og besværede sig over, at den hl. Faber havde ubstødt en Encyclica, uden iforveien at gjøre det diplomatiske Corps nogen Meddelelse derom. Cardinalen svarede, at den hl. Stol aldrig nogenjinde havde brugt denne Formalitet, og at dette vel allermindst kunde forlanges under de nærværende Omstændigheder, idet man, som det synes, indførte den ny Skik, endog at pleie Underhandlinger, uden at gjøre de rette Vedkommende nogen Med-

delelse om hvad man foretog sig. Denne Cardinalens Uttring havde naturligtviis Hensyn til September = Conventionen.

England. Cardinal Wiseman, Erkebiskop af Westminster, er efter en kortvarig Sygdom bleven bortkaldt af Gud fra et Liv her paa Jorden, der har været saa ualmindelig betydningsfuldt, ikke blot for hans særlige Fædreland, men for hele den katolske Kirke. Han døde i sin Residents i London, den 15. f. M. om Morgenen Kl. 8. Det er væsenlig ham, den katolske Kirke i England har at takke for dens storartede Opvoing i den nærmeste Fortid; thi han var en fremragende Mand med en omfattende videnskabelig Dannelse, hvilket i Forbindelse med hans energiske Charakter og brændende Nidkjærhed for Kirkens Sag erhvervede ham almindelig Anerkjendelse og Høiagtelse. Han var ligestor som Biskop, som Prædikant, som lærd Theolog og belletristisk Skribent. Nicolans Wiseman, af Herkomst en Irlænder, blev født i Sevilla 1802, men kom allerede i sin tidligste Alder til England. Han steg fra Trin til Trin, og blev d. 29. September 1850 af den hl. Fader udnævnt til Erkebiskop af Westminster, og Dagen herefter hævedt til Cardinalsværdigheden. Hans Stilling som Hovedet for den katolske Kirke i England var i Begyndelsen vanskelig. Hans Udnævnelse blev nemlig betegnet som et Angreb fra Pave-magtens Side paa Protestantismen. Men hans personlige Elfsværdighed, hans Velgjørenhed og Mildhed overvandt alle Vanskeligheder, og han mødte snart overalt almindelig Velvillie, og befød stor Popularitet.

Frankrig. Ifølge Pariserbladenes Meddelelser havde Regjeringen ved Februar Maanedes Begyndelse modtaget Svarskrivelser fra ialt 13 Erkebiskopper og 62 Biskopper (Frankrig har ialt 17 Erkebiskopper og 69 Biskopper). Alle disse Tilfjendegivelser af Episkopatets Stemning ere efter det væsenlige Indhold saa at sige identiske, kun i Formen mere eller mindre skarpe; de bekæmpe alle det Forbud, Ministeren har udstedt mod Encyclicaen, som uretsfærdigt og ubilligt. Baade denne Enighed i Episkopatet paa den ene Side og de kirkefjendtlige Blades hærsærkeragtige Sprog paa den anden synes at gjøre Regjeringen noget betænkelig. Man tilstaaer saagodtsom reent ud, at man har inbladt sig paa et uheldigt Felttog. Den vakkre Prinds Napoleons Organ „Opinion nationale“ kjender imidlertid ingen Grændser for sit Raseri. Vi meddele blot Slutningen af en Artikel, der har den betegnende Titel: „den ellevte Forsølgelse“*). „Timen er flaaet, hedder det, da denne farlige

*) Sigter til, at den kristne Kirke i den hedens=romerske Keisertid

Comoedie maa have Ende. Ingen Regjering kan finde sig i, at for længe at lade sig mishandle af de Sammensvorne, der bære violette Strømper. Man maa overhugge Knuden! Tropperne maae bort fra Rom! Man stille alle det katholske Parties (!) offentlige og hemmelige Selstaber under Regjeringens Tilfyn; man opfordre samtlige Biskopper til at erklære sig, om de holde med Encyclicaen eller Constitutionen, og man indbrage alle deres Gager, som foretrække Rom for Frankrig!"

Vi bede med Hensyn til Enigheden blandt de franske Biskopper Væseren at erindre den Jubel, hvormed Pressen ogsaa her for et Par Maaneder siden berettede, at den ulige store Deel af den høiere Geistlighed stod paa Napoleons Side. Denne Vøgn var allerede opdigtet, inden Noget kunde vide noget herom — for at animere „den gode Sags Venner“!

gienemgik ti flere Forfølgelser! Man længes altsaa efter at faae den elskvte bragt i Gang!!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 5. Martz. 1. Fastejøndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — 6. M. Feriisdag. — 7. Ti. Thomas af Aquin, Kirkefæder. — 8. D. Johannes af Gud, Betsj. — 9. Lo. Franciesca Romana, Jfr. — 10. F. Ihukommelse af Frelserens h. Epyd og Nagler. — 11. L. De 40 Martyrer.
- Søndagen d. 12. Martz. 2. Fastejøndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — 13. M. Gregorius den Store, Pave, Betsj. — 14. Ti., 15. D., 16. Lo. Feriisdage. — 17. F. Ihukommelse af Frelserens h. Liigtlaude. — 18. L. Erkeengel Gabriel.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eftem. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Konsthandler **C. N. Blaufenskeiner**, St. Kongensgade 16, og i alle Bogladet; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Rtl. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

C. Tiersø Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 6.

Søndagen den 19de Marts.

1865.

Indhold: Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8. December 1864.

Den apostoliske Rundskrivelse (Encyclica) af 8de December 1864.

(Stuttet.)

Saa sandt da intet fornuftigt Menneske kan tiltroe Guddommen at have gjort noget Meningsløst, saasandt kunne vi ikke troe, at Gud enten skulde have aabenbaret Menneskene den evige Sandhed og Sin Villie angaaende deres Forhold til denne og deres, i dette Forhold begrundede, Forpligtelser, ved enten blot at give dem hvad nogle af Eders Theologer kalde „et skrevet Aabenbaringsdokument“, om hvis Indhold det var umuligt, at de nogeninde kunde komme til Enighed, eller ved at henstille Kirken som en Idæe, der langsomt i Tidens Løb, under mangehaande Misvirkninger og mangehundredeaarige forsejlede Forsøg, først i den nyere Tid skulde begynde at virkeliggjøres, eller, rettere sagt, først efter henimod totusinde Aars Forløb skulde begynde at afføde nogle profetiske Glimt af og Behudelser om en fremtidig Realisation af denne med Christi Komme og Hans Apostles Virksomhed aabenbarede Kirke-Idæe*).

*) Dette er den bekjendte Grundtvigste „Dybdagelse“ eller, som Dybdageren i den senere Tid har kaldet den, „den ny Dplysning“. Denne Forbedring af „den lutherste Dplysning“ er iøvrigt kun en Modification af den nyere tydske Speculation, hvorefter Christus selv er en med Menneskevæsenet given Idæe, der først igjennem hele den historiske Udviklingsproces bliver virkeliggjort. Saavel af en Mængde tidligere Udtalelser, som af Talsen paa den nylig fejrede Ausgarius-Feest seer man, at det er først med denne ny Dplysning, altsaa „ved Martusindets Udlob“ (!), at „Ausgars Paab om Norden kjendelig begynder at gaar i Dpfyldelse, eftersom Ausgars Christendomsforkyndelse var „aandelig død“, og „Middelalderens Tankegang gjennemgribende aandsløs, da den tog Paven i Rom for den Helligaand, aabenbaret i Kjød“. Hele den gammelkirkelige Udvikling var saaledes „Krebsgang“ ikke „Frem-

Vi troe tværtimod, at Kirken bestandig har været en Virkelig-
hed i Verden, saaledes at intet Menneske kunde være i Uvis-
hed om, hvor han skulde søge den, og at Gud maa have indrettet
denne Sin egen aandelige Bygning overensstemmende med de
Grundfætninger, som vi see ethvert forstandigt Menneske følge,
naar han foretager sig noget Vigtigt; at Han med andre Ord
ikke kunde overlade det Tempel, Han har bygget til Sit Navns
Forherligelse igjennem alle Tider og til Menneskets evige Frelse,
til Tilfældets forstyrrende Magter, men at Han maa have
sørget for Tilsyn og Styrelse. Vi troe, at Gudmennesket
Jesus Kristus, den evige personlige Sandhed, ikke kan have
bedraget os i Henseende til Opfyldelsen af Sin Forjættelse,
at ville tage Bolig i dette aandelige Tempel, der er bestemt til at
omfatte hele Jorden og alle Tider og Slægter, at Han vilde være
med Sit troende Folk, og at Hans Aand skulde vejlede dem til
den hele fuldstændige kristelige Sandhed*). Men
uden en useilbar Sikkerhed for Besiddelsen af Sand-
heden vilde dette Herrens Løfte kun være et tomt Ord! Der-
for troe vi, at Kirken er useilbar i sin Lære og i sin med denne
Lære overensstemmende Praxis, for at enhver Christen
skal have en useilbar Sikkerhed for Sandheden af Alt det,
hvorpaa han grunder sin Tro, og for Opfyldelsen af sit derpaa
grundede Saligheds Haab. Vi kalde altsaa Paven useilbar,
fordi han er hele Kirkens Overhoved og den lærende Kirkes
høieste Organ. Hans øverste Hvirdeembede er Grundvolden
for den hele kirkelige Autoritet, og den hele Fylde af kirkelig
Udvikelse; alle Episkopatets og igjennem det Presbyteriets Fuld-
magter udgaae fra ham, saa at Kirkens Garanti for den useil-
bare Rigtighed af Alt, hvad der hører til Troes- og Sædelærens
aabenbarede Sandheder, er tilstede paa ethvert Sted, og i et-
hvert Samfund, hvor vor guddommelige Frelser meddeler Sit
troende Folk de hemmelighedsfulde Virkninger af Sin virke-
lige Nærværelse. Det ene er for os uadskilleligt fra det
Andet. Kristus kunde ikke være sakramentalt nærværende,
hvor der var en aldrig hvilende Splid og Strid om Meningen
af de Ord, Han har talet, og Betydningen af den Gjerning, Han
har fuldbragt!

Men I ere nu engang vante til at forundre Eder over,

skridt". Dette er først forberedt ved Luther, og det er endelig
ved Grundtvig kommet dertil, „at vi nu ogsaa efter tusind Aars
Forsøg er kristelig voxet ham (Ansgar) over hovedet" (!). Grund-
tvigs Mindetale over Ansgar blev saaledes til den mest usor-
skammede Lovtale over ham selv; Han complimenteredes derhos baade
af Kor- og Eftertaleren, saa hele Casino-forsamlingen blev en Fest
til Grundtvigs og den ny Dplyenings Forherligelse!! (S. D. Afd. 8.)

*) Joh. 16, 13.

at det er os Katholiker muligt at troe, at vi ere i Besiddelse af den hele aabenbarede Sandhed, ikke i den ubestemte Skikkelse, som I nu ansee for den eneste Form, hvori vi Mennesker i denne ufuldkomne jordiske Tilværelse kunne besidde det Evige, men i en bestemt udpræget Lærebygning, der vel tilstøder den største Frihed i den videnskabelige Fremstilling og den individuelle Tilgængelse, men ikke tillader nogen Sammenblanding eller Forvejling af Troens og Videnskabens aldeles forskellige Gebeter. I ere nu een Gang for alle, ifølge Ederes Traditioner, henviste til at ansee denne vor Betragtning af Aabenbaringens Væsen for en anmassende Indbildning, og det er denne Misfætning i Tankegang og Betragtning, denne omfattende og dybtindgribende Forskjellighed i hele Opfattelsen af Christendommen, der egentlig ligger til Grund for al den Larm, som Pressen i „de moderne Ideers“, eller den emanciperede, aandelig myndige Samtids Ravn, har gjort i Anledning af den pavelige Encyclica*). I finde det aldeles utaaleligt, at der, fordi I ere vante til at see alt Muligt og Tænkeligt, om det ogsaa i visse Henseender forfægtes som sandt, dog i dets sidste Grund givet til Priis for Tvivl, at der midt i dette Ocean af Usikkerhed, hvorunder den store Mængde af Mennesker, der ikke tør stille sig under Atheismens Banner, dog i det mindste er glebet dybt ned i Indifferentismens Sump, — pludseligt hæver sig en Røst, der, idet den udtaler et advarende Ord, dermed tillige i Guds, i den evige Sandheds Navn dømmes og straffer hele Samtidens Forkeertbed, og bestemt betegner de Vildfarelser, der nødvendig maae nedkalde den guddommelige Retfærdigheds hævnende Straffedomme. Vi forstaae derfor godt, at denne Myndighed, hvormed Paven taler i Kraft af den fra hans Stillinges Charakter uadskillelige, men i Henhold til Ederes Traditioner ubegribelige Bevidsthed om, at hans Ord have utvivlsom Gyldighed, at denne Myndighed ikke kan andet end forarge Eder! Men vi kunne hertil ikke svare Andet, end at dette er nu eengang vor Tradition. Det er den Tradition, der er uadskillelig fra den store Kjendsgjerning, der er bleven Verdenshistoriens Midtpunkt. I troe dog Alle, at Christi Komme ikke var en tilfældig Begivenhed; men var denne Begivenhed i eminent Betydning et Værk af en evig guddommelig Raadslutning, da kunde det ligesaa lidt overlades til Tilfældet, hvad der skulde komme ud af denne den vigtigste af alle Begi-

*) Den herskende religiøse Indifferentisme finder denne Troessikkerhed utaalelig, og forarges derfor ikke blot over Forkastelsen af de i syllabus § 1—III betegnede Sætninger, men inddrager Verden den Løgn, at Paven fordommer Philosophien og den menneskelige Fornuft!

venheder. Dette er for os et Axiom eller en absolut Forudsætning, hvorpaa Aabenbaringsbegrebet i dets hele Omfang hviler. Christendommen er nemlig den eneste Kjendsgjerning af Alt hvad der kan nævnes i Verden, hvorom det ubetinget gjælder, og hvorpaa det finder sin fulde Anvendelse, hvad den pavelige syllabus (I, 1. VII, 59, 61.) med Rette forkaster som en falsk, i en pantheistisk=fatalistisk Livsbetragtning begrundet Theori — saasnuart man overfører det paa menneskelige Idrætter — at „fuldbyrdede Kjendsgjerninger have Nødsnødvendighed derved, at de ere blevene Kjendsgjerninger“. Den hele christelige Livsanskuelse og den hele eiendommelige Skikkelse og Retning, som den christelige Tro har givet baade det enkelte Menneskes indre Liv og Samfundslivet i det Store, det er følgelig Alt, det Ene med det Andet, givet med selve Kjendsgjerningen, med Gudmenneskets Aabenbarelse. Hiin indre Eenhed og Enighed i Forstaaelsen af hvad Christendommen er, denne Identitet af alle christelige Slægters Fælledsopfattelse af den aabenbarede Sandhed, der som sagt er givet ligesom ud i Et med Kjendsgjerningen, og er uadskillelig fra denne, den er det egenlige og største, alt Andet omfattende Under, som efter Forsynets Villie, ikke til en Tid eller blot i Begyndelsen, men bestandig skulde være den christne Troes Udmærkelse fremfor Alt hvad der kan paavises som Virkning af andre historiske Begivenheder. Denne Eenhed i Forestillingen om, hvad det er, der er skeet ved Kristus, og hvad Hans Apostle have lært, den kalde vi paa eensgang et blivende indre Under, der er Frugten af alle de Under i det Enkelte, der ledsage Christendommens Indtrædelse i Menneskeverdenen, og siige tillige om dette vedvarende Under, eller Stabelsen og Vedligeholdelsen af den christelige Fælledsbevidsthed, at det er det selv samme i det Store og Hele, som Gjenfødselsens Under i det Enkelte. Det er nemlig den Helligaand, der i det Store og Hele, som i det Smaa og Enkelte, skaber et nyt Liv paa Jorden, giver Menneskelivet og hele Samfundslivet en heel ny og ganske anden Retning, end det havde tidligere, og vilde have i Kraft af Hedenkabets eller det naturlige Menneskelivs Traditioner. Thi Alt i Verden er Tradition, Alt i Menneskenes Tænkemaade og Domme berooer paa traditionel Autoritet. Før Kristus beherskedes de menneskelige Gemytter af en uendelig Mangfoldighed af nedarvede, indbyrdes sig selv modsigende Overleveringer, der frembragte de fordærveligste Vildfarelser baade i Erkjendelsen og Livet. Sandheden blev altsaa aabenbaret, for at aabne Menneskenes Sine for den Erkjendelse, at alle hine Traditioner vare Vildfarelser. Thi Sandheden er kun een og udelukker Alt hvad der er uforligeligt med den. Ved den christelige Overlevering, eller ved Traditionen i christelig Betydning, for-

staae vi altsaa ikke visse Troesætninger, der ere forplantede i bestemte Udtryk, og som en død Stat slæbte igjennem Tiden; thi hermed vilde vi være lige nær, da Alt gjælder om hvilken Mening der skal forbindes med de overleverede Ord!*) Dette vilde være en complet Caricatur af den Tradition, som den gamle oprindelige og almindelige Kirke henfører Alt til. Den egentlige Kjerne i dens Traditionsbegreb er nemlig den indvortes levende Strømning igjennem Aander og Hjerter fra Slægt til Slægt, denne Strømning, der udgaaer fra den ene og samme Aand, som, fordi Han er Guds Aand, er usforanderlig i Vidnesbyrdet om Sandheden og derfor overbringer de sidste christelige Slægter den samme Sandhed, som Han meddelte de første.

Saaledes finder og kjender den katholske eller almindelig-christelige Sandhed sig selv som den samme overalt og til enhver Tid. Saaledes er den her omtalte bestemte Retning i Henseende til Forestillingen om, og Opfattelsen af den christelige Sandhed uadskillelig fra den eengang for alle fuldbyrdede Kjendsgjerning over alle Kjendsgjerninger, som ved Christi Komme er bleven en Virkelighed, der har givet hele Tilværelsen en ny Skikkelse; ja netop denne ny Maade at betragte dette Liv og dets Forhold til Evigheden paa, denne ny Regel baade for Tænkemaade og Handlemaade, den er det egentlige Die-med med Aabenbaringsens eengang i Tidens Fylde fuldbyrdede Kjendsgjerning; thi denne indre Tradition, der forener Aanderne i den samme Sandhed, og sammenfletter Hjerterne i den samme Kjærlighed, den har afpræget sit Væsen i de christnede Folks hele offentlige og private Liv.

Uden denne Tro paa en guddommelig Omsorg for Sandhedens Ertjendelse og Forplantelse forekommer al Tale om „en aabenbare Religion“ os at være meningsløs; thi Kristus, den evige personlige Sandhed, er kommen til Jorden, for at Hans Ord skulde virke som Suurdeien, der gjennemtrænger den hele Masse, hvormed den forenes, som Saltet, der bevarer det Hele for Fordærvelse. Virningen af Hans Gjerning er bestemt til at omfatte Mennekelivet i alle Retninger af dets Udvikling; derfor kan Han ikke være kommen for at grunde en Mængde nye Skoler for Kritikere; Han kan ikke være kommen blot for at bringe en ny Videnskab af den allersletteste Slags for Ufset, nemlig den Theologi, der har belemt Verden med

*) Man kan ikke andet end forbauses over, at de saakaldte „Grundtvigianere“ ikke kunne faae Vindene op for denne Aandsløshed i det Grundtvigske Traditionsbegreb og den sande Betydning af Dyfkindelsen om Herrens „Egenmundsord“, hvorved al virkelig, levende Tradition skal gjøres overflødig!

en sand Hærskare af Ulykker, ligesom de Værdes uendelige Kævelerier til diæses modbydelige Afførdninger i de Værdes utallige separatistiske Conventikler. Gud har derfor omgivet den christelige Sandhed med en Autoritet, der, fordi Han har sat den der hvor den er, og fordi Han har budet den at tale baade i Tide og Utide, tør optræde med Sandhedens Wyndighed ligeoverfor al den løse Tale, der kilbrer forventede Menneffers Øren*).

Dette er som sagt vor Tradition, den gamle med Christi Aabenbarelse af Gud satte Tradition, der er uadskillelig fra eller indbefattet i selve Aabenbaringens Kjendsgjerninger: denne dobbelte Tradition, nemlig baade det eengang Aabenbaredes levende Forplantelse i den christelige Bevidsthed, og det fortløbende Vidnesbyrd derom ved en Autoritet, der er en baade indre og ydre Støtte for denne Bevidsthed. Denne christelige Samfundsbevidsthed med hele den dertil svarende christelige Samfundstilstand er saaledes for os en fait accompli, en af Forsynet fuldbyrdet Kjendsgjerning i det indre og ydre Menneffeliv, hvorom vi sige, at den ved selve sin Tilværelse beviser sin Gyldighed, beviser den christelige Aabenbarings guddommelige Oprindelse, idet den er hverken mere eller mindre, end Opsyldelsen af Gudmenneffets Forjættelser om Virkningen af det Ord Han talede, og af den Gjerning Han fuldkommede. Kun fra dette Standpunkt — man dele det nu med os eller ikke — er det muligt at forstaae, hvad der er Meningen med og Betydningen af de her omtalte kirkelige Forskaffelsesdomme. Thi intet tænkende Menneffe, der er istand til at forfølge de logiske Conseqventser af det Standpunkt, hvortil nu eengang den katholske Kirke og Paven af det guddommelige Forsyn ere henviste, vil finde det mindste Forunderligt, end sige Urimeligt eller Unnasjende i noget af de meget omtalte Anathemer, der angaae de ovenfor nævnte Theorier om Statens og Kirkens gjensidige Forhold, den katholske Kirkes Forhold til Confessionerne, til Videnskaben og Folkeunderviisningen. Thi saasandt Christendommen ikke skal vedblive at begynde forfra med enhver Menneffeslæggt og i denne med ethvert Individ**),

*) Matth. 10, 20. Luc. 12, 12. 2 Tim. 3, 14. 4, 2—3. cfr. 3, 1—5. 2 Pet. 2, 1—2. 18—19. Jud. 8. 10. 16—19.

***) Den nærværende Tids Liebhaberer for at omkalfatre de offentlige Forhold efter abstracte Doctriner, hvorefter man begynder med at kassere den hele tidligere historisk begrundede Tilstand, for at vinde et fuldkommen forudsætningsløst Standpunkt, har i det private Liv affødt noget Beslagtet, i det Mange nuomsunder ansee det for betænkeligt, at deres Børns Opdragelse faaer et afgjort christeligt Præg. De mene, at det forudsætningsløse Standpunkt sikkrer bedst et upartisk Stjøn og et fordomsfrit Valg i Pensende

men den ny Retning i Tænkemaade og Betragtning baade af dette Livs Betydning og af dets Forhold til Evigheden er bleven en af Guds Aand og ved Hans Ethrelse fuldbhørtet Kjendsgjerning, der er bestemt til fortsat Udvikling baade i intensiv Kraft og ydre Omfang, med andre Ord af Forsynet eengang for alle er bestemt til vedblivende at være en opdragende Magt, der bestandig støtter sig til Forudsætningen om det Christeliges Ret til at gjøre sig gjældende, og til at beslyttes i denne sin Ret: saasandt kan det ikke betragtes anderledes, end som et formasteligt Oprør mod Gud og mod den af Ham aabenbarede Sandhed, nu — efterat denne Sandhed netop i den Tid, da der ikke nogensteds i Verden var nogen Tanke eller Ahnelse om en saadan religiøs Tilstand, som den kirkelige Revolution i det 16. Aarhundrede frembragte, har fuldbhørtet den store Forvandling af de menneskelige Samfundsforhold, hvis indre Marsag vi ovenfor kaldte det største af alle Christendommens Underværter — nu at ville gjøre hele den sociale og religiøse Tilstand problematisk, som er Frugten af Christendommens faktiske Existens og tusindaarige Indvirkning paa alle de aandelige Kræfter, der endelig have frembragt det Høidepunkt i Udvikling, paa hvilket den nærværende Slægt befinder sig!

Vi kunne nu fatte os kort med Hensyn til Enkelthederne. Da vi fornemmelig have dem blandt vore protestantiske Landsmænd i Tanter, der ved Dagspresens deels i tendentiøs Tjendtlighed, deels i den tykkeste Bankundighed begrundede Mistydning af dette Kirkens Svar paa Tidens Forbringere, ere aldeles vildeblede i deres Dom om Meningen med og Betydningen af dette Skridt, maatte vi finde det ganske unyttigt, uden videre at give os ind paa en Forklaring af det Berettigede i Enkelthederne af den apostoliske Udtalelse. Hovedsagen er Forstaelsen af, hvorfor den christelige Sandheds og den christelige Rets fødte Repræsentant og høieste Talsmand ikke kan approbere den moderne Dogtrin om den religionsløse Stat*), eller den Lære, at Religionen har intet med Politiken og det offentlige Liv at gjøre, at den christelige Moral kun angaaer Individet, at det nuværende Samfunds historisk begrundede og af den guddommelige Forsynsstyrelse legitimerede christelige Charakter ingen Ret har til længere

til Religionen, naar Børnene komme i en modnere Alder! Man betænker her ikke, at Indifferentismen er Irreligiositet, og at Irreligiositetens Baner og Ferdemme ere høist mislige Betingelser for et upartisk Standpunkt!

*) Væseren vilde med det følgende sammenholde Encycl. S. 3—4 og Syll. 16—18. 21. 77.

at beskyttes og opretholdes af den offentlige Magt; at der saaledes i det „moderne“ Samfund slet ikke bør være Tale om Christeligheden som en berettiget Magt enten i Politik, Videnskaber eller Folkeopdragelse. I det vi bede Kæseren vel betænke den Absurditet, der ligger i disse Fordringer, bede vi ham tillige at mærke sig, at Paven ikke har andet Formaal med sine Forkastelsesdomme, end at advare Samtiden, i det han foreholder den det Ideal, der altid har foresvævet Kirken som det jordiske Afbillede af et Guds Rige eller en Tilstand, der anerkjender Guds Villie som den højeste Lov for Ordningen af alle timelige Forhold. „Den moderne Tid“ har nemlig mere og mere bragt sit antichristelige Ideal i System. Christenhedens Overhoved har nu fundet det betimeligt at erindre Samtiden om, hvor langt den har forvildet sig fra hiint christelige Ideal, og denne Frihed maa man dog i det mindste indrømme ham. Man maa saaledes taale, at Pius IX. paa ingen Maade kan indlade sig med den Fordring, som Tidens Indifferentisme har stillet til ham, at han ikke maa formaste sig til at fordomme Vidskabelse, eller erklære den katholske Tro og de katholske Traditioner for at være de eneste sande, fordi en stor Deel Mennesker nu i over 3 Aarhundreder ere ved Banens Magt sammengroede med en religiøs Tilstand, som ikke har andet at støtte sig til end en Hædsret, der grunder sig paa en ny Række af Traditioner, hvis Udgangspunkt i historisk Betjødning svæver i Luften, fordi der ligger 15 Aarhundreder imellem det og den Sag, om hvis uforsfaldede Overlevering Alt her gjælder! Den apostoliske Kirkes Overhoved kan ikke opgive sig selv, eller den Sag han er sat til at repræsentere og forsvare, ved at indrømme, at alle andre Meninger om de guddommelige Ting kunne være ligesaa berettigede. Fordi man selv, i Bevidstheden om, at Intet kan udfylde hiint Svælg af Aarhundreder, famler i Usikkerhed og, med Tilstaaelsen af at Luthers Kirke aldrig vil kunne bevise at være stiftet af Kristus og Hans Apostle, tillige maa indrømme, at den hele Bygning hviler alene paa menneskelig Autoritet — eftersom den saa meget omtalte fri Forskning og absolute Selvstændighed er en reen Chimære —: derfor er man dog uberettiget til at forlange, at den, der veed hvad han troer, og har gode Grunde hvorfor han troer det, skal indrømme Tænke- og Forskesfriheden Ret til, ikke blot for dens eget Vedkommende at omtumle sig, lig den evige Søde, i et Ocean af endeløs Tvivl, men Ret til at forlange, at der ikke maa eksistere nogen Magt eller noget Menneske i Verden, der vover at troe, tale og handle ud af Bevidstheden om at kjende og besidde den Sandhed,

som Gud eengang har aabenbaret og lovet Menneskene, at Han bestandig vilde ledsage med et ufeilbart Vidnesbyrd*)!

Det er denne Grundforskjel i den hele Betragtning, der er Kilden til al den Forargelse, som den katholske Kirkes og den katholsk-kristelige Sandheds samtlige Modstandere til enhver Tid have taget af de bestemte fattede Erklæringer, der udgaae fra dens Overhoved; og det er denne diametrale Forskjellighed, der paa en ualmindelig ophidsset Maade har givet sig Kust over Pius IX's sidste storartede Forkastelse af hele den antichristelige Retning**), der besjæler den nærværende Tid og paatrykker dens fæste essentielle Drætter sit Mærke. Man vil ikke taale den Magt, der udgaaer fra Bevidstheden om den ved guddommelige Kjendsgjerninger afhjæmlede Gyldighed af hiin indre Tradition i Gemytternes Retning, der er den røde Traad, som er indspunden i den lange Snor eller den Historiens Kjæde, der forbinder vor Tid med Apostlenes Tid. Denne af Guds Aand bevirkede faktiske Tilstand, den vil man ikke lade gjælde; men man forlanger, at alt Muligt, ifølge den moderne Videnskabs Fordringer, skal gjøres problematisk, og en splinterny Organisation begynde „paa bar Bund“ eller heelt forfra, og lader som om man ikke godt vidste, at hele denne antichristelige og revolutionære Betragtning af Historien og Menneskelivet, at selv denne Mening er — som man fuldkommen rigtig siger, naar man taler om „Tidens eller det nærværende Samfunds Traditioner“ som synonyme med de „moderne Ideer“ — traditionel, eller begrundet i hiin ny Tradition, hvis Produkt er det samlede Væv af Fordomme, hvori den saakaldte offentlige Mening i Alt hvad der angaaer katholsk-kristelige Forhold bevæger sig. Vi have saaledes paa begge Sider Traditioner og Autoriteter, hvortil vi støtte os. Det maa nu være Eders Sag at betænke, hvis Tradition, og hvis Autoritet bedst og længst kan holde Stand.

Vi stille kun den Fordring til Eder alle, der prise og be-

*) Joh. 14, 12. 17—19. 15, 26—27. 16, 13. 25.

**) Enhver, der ikke er forblindet af Partisidenskab, seer let, at naar den moderne Liberalisme forlanger Christendommens Indskydelse paa det offentlige Liv i alle Retninger aldeles neutraliseret, da sigter den praktiske Gjennemførelse af denne Doktrin til Intet mindre, end til at gjøre Christendommen og alle i den begrundede Institutioner og Tilstande retsløse. Thi naar Majoriteten af Stemmer er den højeste afgjørende Instans, saa er det Christelige — eftersom hiin „liberale“ Theori ubestridelig nu for Tiden har den almindelige Mening for sig -- afgjort proskriberet, da nærmer sig den ellevte Forfølgelse (S. S. 79)! Det er den Retning, hvori den moderne Frihedsudvikling hæfter frem mod den Tilstand, som vi ovenfor have betegnet som et nyhedens eller raffineret Barbari!

undre de nye Traditioner og alt efter Omstændighederne vælge deres Autoriteter, at I dog i det mindste ville vise os den Villighed at indrømme, at det faktiske Herredømme, den christelige Livsbetragtning nu i snart 2 Aartusinder har gjort gjældende i Verden, veier som faktisk Beviis lidt mere, end alle i Mod sætning til det senere tilveiebragte faktiske Tilstande eller fuldbyrdede Kjendsgjerninger, og at Paven altsaa er i sin gode Ret, naar han i Christendommens og den sande Civilisations Navn, saavel som i hele Menneskehedens velforstaaede Interesse reklamerer den christelige Indflydelses Ret til i det mindste at beskyttes og taales, ja at han, fordi han er den Eneeste, der kan det og tør det, er forpligtet til at tilraabe det hele Samfund af Christne og civiliserede Folk en Sandhed, der staaer for ham ligesaa klar og utvivlsom, som den for største Delen af hans Samtidige er tilhyllet af alstensk moderne Sophismer — den Sandhed, at hele den moderne Civilisation hviler paa et forkasteligt Grundlag, eller har sit Udspring af falske Lærdomme. Thi, naar Paven nu, ligesom til forskjellige Tider hans Forjængere, forkaster og fordømmer uchristelige Meninger, da gjøre de og han egentlig slet ikke andet, end at henvise til den Dom, som Gud cengang har fældet over Alt hvad der ikke er Sandhed, eller over Alt, hvad der er Frugten af den forchristelige, historiske Udvikling, fordi denne var en forsat Udvikling af det Herredømme over Menneskeaanden, som Løgneren i Begyndelsen gjorde gjældende*). Hedenstabet eller Løgnerens Traditioner ere nemlig cengang for alle forkastede og faktisk fordømte af Gud, i det Han har forkastet den hele af disse Traditioner fremgaaende Samfundstilstand. I Henhold hertil hævder den almindelige Kirkes Overhoved blot den aabenbarede katholske Sandheds Ret til at være og gjælde for hvad ikke Mennesker, men Gud har givet den Ret til at være. Men Paven stjæler mellem, hvad der er den katholske Christendoms Ret, og hvad der er en i de faktiske Forhold begrundet Nødvendighed. Som Tilstanden nu cengang er i Verden, følger det af sig selv, at der ikke kan betages alle de Aander, der have emanciperet sig fra den aabenbarede Sandheds Herredømme, Frihed til baade at tænke og tale som de finde for godt, og Paven har ligesaa lidt Magt, som han har Villie til, ved udvortes Midler at tilbagetvinge denne Tidens antichristelige Aandsretning; men han kan, som sagt, paa den anden Side ikke stille sig paa de moderne Ideers

*) Joh. 8, 44. Rom. 1, 25, 3, 4. I det G. T. bruges Ordet Løgn stadig som eenslydigt med Synd, fordi al Synd i Grunden er Løgn; thi den syndige Handling er blot en anden Form for Sandhedens Fornægtelse og Bekæmpelse.

Standpunkt, og betragte det som Idealet for den bedst ordnede Samfundstilstand*), at den kristelige Charakter aldeles udslettes og forsvinder fra det offentlige Liv. Deter altsaa i den virkelige kristelige Friheds Navn, at Paven nu protesterer mod det moderne Begreb om Statsalmagten**), der nuomstunder fremgaaer af Massesherredømmet igjennem Kamrenes Majoritetsbeslutninger, ligesom tidligere Paver have standhaftig tilbageviist Absolutismens Forgribelser paa Kirkens Frihed; det er i den sande kristelige Samvittigheds Navn, at han opbyder Alt for at bevare det europæiske Samfunds kristelige Charakter, og tilbageviser den moderne Idee og dens moderne Traditioner om den religionsløse Stat, som stridende mod det kristelige Ideal og de katholske-kristelige Traditioner. Det er nemlig en reen Chimære, at den fuldkomne Indifferentisme fra Statens Side skulde være det absolut upartiske Standpunkt, der nødvendig maatte betragte alle Religionsformer som lige gode; thi naar Massen af Befolkningen efterhaanden, under de moderne Døers vedvarende Paavirkning, bliver ret gjennemtrængt af den Overbeviisning, at Christendommen og Kirken er den værste Hindring for Samfundets Fremgang i Verden, da vil Kirken snart blive fredløs, og alle dens og den kristelige Samvittigheds Rettigheder bortmajoriserede. I denne Henseende har „Liberalismen“ i sine Bestræbelser for at berøve Kirken og Geistligheden al Indflydelse paa Skolevæsenet, altsaa for ret fra Roden af at bortstjære de kristelige Traditioners Indvirkning paa Opdragelsen, leveret Beviser for hvad den har til Hensigt; thi „paa Ungdommens Fordærvelse berøer alle dens Forhaabninger“ †)! Det er derfor paa dette Punkt, at Geistligheden nu

*) S. Encycl. og Syllabus V, 19 - 21. 23 - 31. 33 - 36.

**) Man sammenholde dermed Encycl. S. 6. 7. 8. Syll. 19. 20. 29. 41 - 44. Det er karakteristisk for Tiden og den moderne Opfattelse af Frihedens Væsen, at selv de liberale Journalisters Legren for Napoleon, for den Herrser, der ret tilgavns har forsaaret at consistere at politisk Frihed. Saafremt han vil tjene dem i at give Paven fuldkommen til Pris for hans Tjender, da er han sikker paa at roses som den der har gjort Friheden den bedste Tjeneste af Alle!

†) Syll. 45 - 47. Encycl. S. 6. Hertillands har denne Theori om Statens og Skolens fuldkomne Emancipation fra al Paavirkning af Christendommen haet en begejstret Talsmand i Grundtvig. Det er høist interessant at see en Mand, der ikke blot er en Christen, men i Ordets allersuperlativeste Betydning gjælder for positiv eller orthodox, ja hvad der er langt mere — for kirkelig i en langt højere og aandeligere Betydning end Paven, at han alt længe har anpræist det religiøse Anarki som den absolutte og fuldkomne Form for „den bedste Verden“ i aandelig og religiøs Henseende! Han har ret con amore brugt sin Pen til at gjøre Forestillingen om kristelige Lande og kristelige

alt i en lang Aarvække i Franrig, og i de sidste Aar i Belgien og det sydlige Tydskland, har udfoldet en energist Modstand mod det blasferende Hedenskabs moderne Tendenter, fordi Ungdommens Irreligiøsitet og Demoralisation, saafremt den anerkjendes som Normaltilstand for de kommende Slægters Opdragelse, maa inden kort Tid ad den sikreste Vej føre til det civiliserede Samfunds Undergang!

Vi optage nu til Slutning igjen det Spørgsmaal, som hele den foregaaende Udvikling skulde tjene til at klare og besvare: Hvad vil Paven, hvad er hans Hensigt med Rundskrivelsen til Biskopperne og med Uffentliggjøvelsen af de 80 forfæstede Sætninger? Vi besvare dette Spørgsmaal i Korthed som følger.

Pius IX. ønsker og vil, at Christendommens opdragende Indflydelse sikkes, at en christelig Aand gjennemtrænger Staternes Love og Haandhøvelsen af den offentlige Magt, Folkeunderviisningen og Videnskaben*), kort sagt, at Samfundets christelige Charakter bevares. Han gjør derfor den Ret gjældende, som Christendommen i det mindste har til Statsmagtens Beskyttelse mod den fjendtlige Retning baade i det offentlige og private Liv, der ellers vil berøve den christelige Deel af Samfundet al Frihed i Udøvelsen af deres dem som Christne medfødte naturlige Rettigheder. Kirkens Fjender forlange nemlig, under Navn af Religions- og Samvittighedsfrihed, ikke blot Frihed til selv at være ugenerte af, eller frie baade for Religion og Samvittighed, men de forlange, i Kraft af denne deres Frihed, tillige paa Grund af den Indflydelse, som den moderne Liberalisme tilkjender Tallet af Stemmer paa alle Statsmagtens Forholdsregler, at berøve de christelige Minoriteter alle naturlige Rettigheder. Paven har nu, ligeoverfor disse fjendtlige Tendenter, ingenlunde til Hensigt, som Bladene have paaløbet ham, at reklamere et

Stater latterlig. I Udlandet er det kun de allerradikaleste Fjender af Christendommen, der arbejde for dette Formaal. Men Iderligere berøre i en vis Stare jo altid hverandre!

*) Gjælder det om Videnskabeligheden i det Hele, at den er paa Livvie, at dens højeste Form, den speculative Philosophie, har afskåret alle Tankens Labyrinth i forgjæves Anstrængelse for at bringe Vognen i System, at Historien ofte behandles som Roman og dens Behandling sædvanlig har Tendenter, der ligge udenfor dens Indhold, at Forfatterstab nedværdiges til en Industri, der spejder efter hvad der gjør Lykke hos Publikum: da maa det navnlig fremhæves om de saa høit priste Naturvidenskaber, der nu ere den store halvdannede Mængdes Alfa og Omega, og i den oplyste Philipsfers Vine have godgjort Aabenbaringens Upaalidelighed, -- at denne Videnskab ret har nedværdiget sig til at være Industriens, altsaa Materialismens, Træl!

Herredomme for det christelige Element i Samfundslivet, som nu eengang — til Ulykke for Verden — er gaaet tabt med den kirkelige Eenhed. Han har ligesaa lidt Billie, som han har Magt hertil, eller som han vilde bruge denne, hvis han havde den; han minder blot Tyrster og Folk om hvad Selvopholdelsesdriften opfordrer dem til itide at betenke. Men, naagtet man ikke maa forlange af ham, at han skal betragte det nærværende aandelige Anarki, den religiøse Uenighed og Uigegyldighed, som „den bedste Verden“, som et Ideal af religiøs og social Optimisme, eller med andre Ord nægte, at den katholske Religion er den eneste sande Christendom, saa kan man baade af Kirkens Theori og Praxis med Hensyn til Confessions- og Kulturfrihed overtyde sig om Røgnagtigheden af alle de Injurationer, som de selvbestiftede Fortolkere af den pavelige Encyclica have udbredt i det store Publikum. Thi man mærke sig vel, at under dette Strig skjuler sig den vanvittige Fordring, at Paven nemlig, ved at erkjende en Mangfoldighed af Confessioner for en religiøs Normaltilstand, ved at tilkjende den vildfarende Samvittighed*) samme Ret som den der støtter sig til Sandheden — skulde aflægge en officiel Besjendelse af, at den katholske Kirke ikke er den af Christus virkelig stiftede Kirke!!

Heri samle sig tilsidst alle fjendtlige Anklager, alle den nærværende religiøs-indifferente Tids Fordringer. Man har selv ingen Tro, og man fattes alle Betingelser for, saaledes som man er, at kunne faae en Erfaring om, hvad det er at troe, og man vil alligevel ikke blive anderledes, end man er. Derfor raser man ved at see et saa storartet Vidnesbyrd om, at Troen, den utviolsomme Tro paa den af Gud aabenbarede Sandhed, endnu er en Magt i Verden, en dømmende Magt, som man hemmelig skjælver for. Man skjuler kun slet den onde Samvittigheds Krampetrækninger ved en kunstlet Foragt for den verdslig afmægtige Paves Ord! Røgnens og Bagvaskelsens giftige Udgydelser vise noksom, at man godt føler, at her er mere end tomme Ord, at disse Ord, hvori Paven under Getholder Afregning med alle de moderne Ideer, er en Handling, der skarpt markerer Partiernes Stilling i den store Kamp, som forberedes. Man har en uhyggelig Anelse om, at man seer det Banner, hvorunder Kirken samler sine Skarer til det afgjørende apokalyptiske Slag! Men man har nu eengang valgt sit Parti, og dreier man sig end ellers som Veirhanen efter alle Tidsaandens omstiftende Vinde, her føler man sig bunden af sit fore-

*) Vi forbeholde os, i en særskilt Artikel i næste Nr. at gjøre Spørgsmaalet om Religions- og Samvittighedsfrihed til Gjenstand for nærmere Overveielse.

gaaende Livs „Traditioner“, og, naar man da i sin Forlegenhed famler efter Stridsvaaben, hvilket Vaaben gjør da i en aandelig Kamp saa mægtige Tjenester som Løgneren; den har altid ved saadanne Leiligheder før præsteret ganske overordenlige Ting; hvorfor da ikke nu? Man gjør ikke uden Grund Regning paa den Godmodighed, hvormed Publikum tager Alt hvad man i denne Retning byder det, for gode Varer!

Vi tillade os derfor indstændig at advare den bedre og forstandige Deel af det læsende Publikum, om ikke at tage sig det saa let med dette Anliggende, som man hidtil synes at have gjort. Thi vi søle os, i Erindringen om alle de infame Anklager og Beskyldninger, der ere opfundne af geistlige Pamfletsfrivere, og siden med et forbausende Held praktiserede af al Verdens Journalister; vi søle os, i Erindringen om den uendelige Mængde af de meest ærefrænkende Opdigtelser baade om hele den katolske Kirkes Lære og Praxis og om dens Forstanderes Hensigter, hvilke i lange Aarrækker have været en vauelig Føde for det læsende Publikum, ikke blot berettigede, men forpligtede til paa det kraftigste at advare dette mod alt det Uvæsen, Løgneren driver i Litteraturen, hvorved det skammelig bebrages for Sandheden, og hvorved den medfødtte Følelse for Sandhed og Ret allerede er godt paa Veie til at gaae aldeles tilgrunde hos den store Mængde af Samfundet! I Ublandet have alvorlige protestantiske Røster aabent vedkjendt sig den Mening, at den uafhængige Pavenagt er et Skjold for al Fasthed og Bestændighed paa Jorden; de have i Følelsen af det conservative Princip's Nødvendighed for den fremtidige Udvikling, og i Erkjendelsen af, at dette har sin Støtte i Christendommens Grundfætninger, tilfæet, at ingen Christen kan nægte, at Pavens eller den katolske Kirkes System er det oprindelig christelige, og derfor i absolut Forstand rette, og at Pius IX's Ord til den katolske Kirkes Episkopat er et Ord, som det er paa den høie Tid, at Verden tager sig til Eftertanke. Naar man da her seer alle Pressens aandelig forkomne Organer midt under deres øvrige Uenighed, forenede i den skjønneste Gendragtighed om at bortstjæle og bortthve*) ethvert alvorligt Indtryk af en Begivenhed, der fortjener at kaldes et Vendepunkt i Tidshistorien, da lade man sig ikke bebrage af vore smaa Forhold, og troe ikke, at det overalt i Verden gaacr til som her!

Bort sidste Ord i denne Anledning være henvendt til den

*) Vi bemærke for en Sikkerheds Skyld, at vi naturligviis ikke anklage den herværende Presse for at være Dphav til alle de Tendentøsløgne om den katolske Kirke, den er saa ivrig for at udbrede. Vi finde kun den barnagtige Bantundighed, hvormed disse Publikums selvudne Opdragere famle om i Blinde paa ethvert Punkt af dette Spørgsmaal, i høieste Grad usømmelig.

Deel af vore offentlige Organer for det aandelige Livs Interesser, hvem vi tillægge den egentlige Skyld for alle Misfjendelser, alle de Vagvaskelser og Fordreielser af katholske Begivenheder og Tilstande, der nu i saa lang Tid have givet sig Luft i Dagspressen, og i det Hele synes at beherske den almindelige Bevidsthed. Vi opfordre herved udtrykkelig de høieste literaire og kirkelige Autoriteter i den saakaldte Folkekirke, og i det Hele alle offentlige Røvtalere af den kirkelige Adspjaltelses, og altsaa af Reformationens Herlighed, Alle dem, der have taget Deel i, eller stiltiende og med Velbehag været Vidne til Bestræbelserne for at forfærdige og udbrede det Vær af sjenndtlige Fordomme, der nu endelig er blevet saa dybt indfiltret i Samtidens hele Tankegang, at ingen Vøgn er saa urimelig, at den ikke finder aabne Øren; vi opfordre alle disse Røvprisere af Tidens religiøse og kirkelige Eenbighed, alle Fjender af „Pavekirken“ og dens Lære: at der ikke er mere end een sand Kirke; vi opfordre dem til at besvare følgende Spørgsmaal:

Naar der kun er een Gud, altsaa een guddommelig Villie; naar Sandheden kun er een og altsaa uforligelig med al Vøgnens Mangfoldighed; naar Hensigten med, at Kristus har stiftet en Kirke, er den, at opretholde og bevidne denne ene aabenbarede Sandhed, hvorledes og hvornaar er den da, saaledes som I paastaae, gaaet tilgrunde, og hvor er Beviset for, at den fordunklede og undergangne Sandhed for 300 Aar siden er gjenfundet og kommen til sin Ret? Kunne I finde nogen Mening i at tale om en Kirke, uden at den, der siger sig at høre til en Kirke, maa troe, at denne hans Kirke er den sande? Hvorledes kunde Sandheden gaae til Grunde i den Kirke, som Gudmennesket i 15 Aarhundreder havde opfyldt med sin Nær-værelse, den Kirke, hvori den Helligaand, Sandhedens Aand, saalænge havde havt sin Bolig? Kunne I forlige det med Tro paa den guddommelige Almagts og Sanddruheds Forjættelser, at Kristus, trods sit Ord, gav Kirken til Priis for Bild-farelse, gjorde Sandheden til Bytte for Vøgnens Kunstgreb, saa at Sandhedens guddommelige Aand forvandlede til Vøgnens Aand? Tør I paastaae, at Eders Kirke er den eneste sande? Eller, naar I ikke tør nægte, at den katholske Kirke ogsaa er i Besiddelse af Salighedsmidler, og at den katholske Tro ogsaa kan føre Menneskene til Frelse: Hvorledes kunne I da forklare os den Besynderlighed, at den guddommelige Sandhed ikke blot i en Tid, som endnu aldrig Noget har paavist, er flyttet bort fra den gamle Kirke, men har taget Bolig i en ny, der i sin Tid bragtes istand, ikke blot af Lyst til Forandring og til Smaaamodificationer af den christelige Sandhed, men fremgik af et ret grundigt Had til det Allervæsenligste i hele den tidligere Christenheds Liv, Lære og Gudsbyrkelse?

Hvornæd kunne I gjøre os dette Mirakel i Retning af det Absurde indlysende, at den ene guddommelig aabenbarede Sandhed kan samtidigt befinde sig i to modsatte Leire, hvorfra den arbeider paa at tilintetgjøre sig selv? — ikke at tale om, at de mange Kirker, eller den bestandig ynglende Uenighed i den ene Leir synes os at være et temmelig slaaende Beviis paa, at Sandheden er i ingen af dem! Vi have hidtil troet, at dette er det samme som at nægte, at der overhovedet er en Sandhed, men dette er atter det samme som at fornægte en levende Gud. Det er os høist magtpaaliggende, om et af Tidens „Sandhedsvidner“ eller Philosopher vilde forklare os hiint Mysterium. Thi, bliver Forklaringen fyldestgjørende, da maae ikke blot vi for bestandig brække vor Pen i Stykker, men der vil fra den Tid af, at man har beviist, at Selvmodsigelse er den evige Sandheds høieste Kriterium, at det Absurde er den høieste Fornuft, at Banvid er den fuldendte Viisdom, der vil da for alle kommende Tider hverken mere være Tale om pavelige Rundskrivelser eller Baver, hverken om Christendom, Autoritet eller Religion, hverken om Gud eller guddommelig Viisdom! Der vil nemlig med det saaledes leverede Beviis, for at hele Tilværelsen er Galstak, tillige være givet et faktisk Beviis for, hvad der er det sidste Endemaal for hele den „moderne“ Tids Udvikling! Navnet paa den allerfjerdte Skikkelse af denne Tilstand kan Enhver siige sig selv!!

Til Kirketidendens Læsere.

Det følgende Nummer af Kirketidenden skal meddele de kirkelige Efterretninger, der af Mangel paa Plads ikke ere optagne i de tre sidste Nummere. Med nærværende Nr. følger den pavelige „Encyclica“ og „Syllabus.“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 19. Marts.** 3. Fastejøndag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimeesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Præd. — 20. M. Joseph, Herrens Pleiefader. — 21. Ti. Benedictus, Ordensst. — 22. D. Patritius, Bisk., Irlands Apostel. — 23. To. Ferialdag. — 24. F. Ihukommelse af Herrens hh. fem Bunder. — 25. L. Mariae Rebudelse (seires imorgen).
- Søndagen d. 26. Marts.** 4. Fastejøndag. Mariae Rebudelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimeesse med Festsprædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken — 27. M., 28. Ti., 29. D., og 30. To. Ferialdage. — 31. F. Ihukommelse af Herrens allerh. Blod. — 1. April, L. Ferialdag.
- Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

Encyclica

fra Hs. Hellighed Pave Pius IX. til alle Patriarcher, Primater, Erkebiskopper og Biskopper, som staae i Samfund med den Apostoliske Stol.

Udstedt d. 8. December 1864.

Pius IX., Pave.

Ærværdige Brødre, Hilsen og Apostolisk Velsignelse!

Med hvilken Hyrde-Omsorg og Aarvaagenhed de romerske Paver, Vore Forgjængere, have røgtet det dem af Vor Herre Jesus Christus selv, i den salige Apostelfyrste Petri Person overdragne Embede, at vogte Lammene og Faarene, og utrættelig have opfyldt den Pligt omhyggeligen at føde Herrens Hjord med Troens Ord, gjennemtrænge den med Frelsens Lære og holde den fjernet fra forgiftede Græsgange, dette er velbekjendt og vitterligt for Alle, og især for Eder, ærværdige Brødre. Thi i Sandhed havde Disse, som den ærværdige katholske Religions, Sandhedens og Retfærdighedens Forkæmpere og Værger, i deres store Omhu for Sjælenes Frelse intet høiere Ønske, end det, ved deres vise Skrivelser og Kundgjørelser at afsløre og fordømme alle Kjætterier og Vildfarelser, som, i fjendtlig Modsætning til vor gudommelige Tro, den katholske Kirkes Lære, Sædernes Velanstændighed og Menneskenes evige Frelse, hyppigen have fremkaldt store Forstyrrelser, og paa den sørgeligste

Maade udsat den christelige og borgerlige Samfundsorden for Undergang. Derfor have disse samme Vore Forgjængere med apostolisk Kraft bestandig modsat sig de forbryderske Foretagender af uretfærdige Mennesker, der, idet de ligesom Havets vilde Bølger udskumme deres egen Skam og forjætte Andre Frihed, medens de selv ere Forkrænkelighedens Trælle, have bestræbt sig for, ved deres løgnagtige Meninger og fordærvelige Skrifter at rokke den katholske Religions og det borgerlige Samfunds Grundpiller, at udrydde Dyd og Retfærdighed i enhver Skikkelse, at fordærve Alles Sind og Hjerter, at drage troskyldige Sjæle og navnlig den uerfarne Ungdom bort fra den sædelige Ordens hellige Tugt, og, efter at have bragt dem paa Fordærvsens Vei, at lede dem ind i alle Vildfarelsens Snarer, og tilsidst udrive dem af den katholske Kirkes Skjød.

Det er Eder derhos ikke mindre vitterligt, ærværdige Brødre, at neppe havde det guddommelige Forsyns skjulte Raadslutning, uden Vor Fortjeneste, hævet Os til denne Petri h. Stol, førend Vi, opfyldte af den mest levende Smerte over det ved saa mange slette Lærdomme sammendragne, i Sandhed skrækkelige Uveir, og de store, aldrig noksom beklagelsesværdige Ulykker, som Vi saae disse mange Vildfarelser føre over det christelige Folk — overensstemmende med Vor apostoliske Sendelses Pligt, og trædende i Vore Forgjængeres hæderlige Fodspor, have hævet Vor Røst, og ved Offentliggjørelsen af flere Rundskrivelser og Allocutioner, saavel som ved andre Apostoliske Breve, forkastet Vor Tids fornemste Vildfarelser, og, idet Vi paakaldte Eders udmærkede biskoppelige Aarvaagenhed, gjentagne Gange have advaret og opmuntret alle Vore dyrebare Sønner i den katholske Kirke til at vogte sig for og standhaftig tilbagevise al Besmittelse af denne forpestende Gift. Det var fornemmelig i Vor første Encyclica, der blev Eder tilsendt den 9. November 1846, og i de tvende Allocutioner, som Vi

holdt i Consistorierne af 9. December 1854 og 9. Juni 1862, at Vi fordømte de uheldvarslende Affødninger af Tankernes Udskeielser, som navnlig i denne Vor Tid have vundet en Magt, der paa den afskyeligste Maade bereder ikke blot de enkelte Sjæle, men hele det borgerlige Samfund Fordærvelse, — Meninger, som ikke alene staae fjendtlige ligeoverfor den katholske Kirke, dens frelsende Lære og dens ærværdige Rettigheder, men ogsaa stride imod den sunde Fornuft og Naturens evige Lov, hvilken Gud har indskrevet i alle Menneskers Hjerter; Meninger, der have været Ophav til næsten alle andre Vildfarelser.

Men, omendskjøndt Vi hidindtil ikke have undladt ved flere Leiligheder at banlyse og forkaste de vigtigste Vildfarelser af denne Art, kræver dog den katholske Kirkes Sag og Sjælens Frelse, som Gud har betroet Os, ja selve det menneskelige Samfunds Vel, at Vi paany opfordre Eder til, med Kraft at bekæmpe andre slette Meninger, der udspringe af disse Vildfarelser, som af ligesaa mange Kilder. Disse falske og forkerte Meninger fortjene saameget mere at afskyes, som de i Særdeleshed gaae ud paa at hemme og bortlede hiin frelsende Indvirkning, som den katholske Kirke, ifølge sin guddommelige Stifters Anordning og det den af Ham overdragne Hverv, bør udøve frit indtil Verdens Ende, og det ikke alene paa hvert enkelt Menneske, men ogsaa paa Nationer, Folkeslag og deres Herskere; gaae ud paa paa at forstyrre den Overeensstemmelse og Eendragtighed mellem den geistlige og verdslige Magt, der stedse har geraadet saavel Religionen som det borgerlige Samfund til Held og Fremme¹⁾. Thi, som I vel vide, ærværdige Brødre, gives der i vore Dage ikke Faa, som, idet de overføre den saakaldte Naturalismes ugudelige og fornuftstridige Grundsætning paa det borgerlige Samfund,

¹⁾ Gregorii XVI. Epist. Encycl. „Mirari“ 15. August 1832.

vove at lære, at „det offentlige Samfunds fuldkomne Indretning og det borgerlige Fremskridt nødvendig kræve, at det menneskelige Samfund indrettes og regjeres uden Hensyn til Religionen, som om den slet ikke existerede, eller idetmindste, uden at der gjøres nogen Forskjel mellem den sande Religion og de falske Religioner“. Og de tage, tvertimod den h. Skriffs, Kirkens og de h. Kirkefædres Lære, ikke i Betænkning at paastaae, „at Samfundet er bedst indrettet der, hvor der ikke tilkjendes den verdslige Magt det Hverv, med lovlige Straffe at tæmme dem, som krænke den katholske Religion, uden forsaavidt den offentlige Ro kræver det“. Ifølge denne aldeles falske Opfattelse af Samfundets Styrelse føle de ingen Betænelighed ved at begunstige hin vildfarende, for den katholske Kirke og Sjælenes Frelse yderst fordærlige Anskuelse, som af Vor Forgjænger Gregor XVI. ærværdig Ihukommelse¹⁾ er bleven betegnet som Vanvid, nemlig, at „Samvittigheds- og Cultusfrihed ere en ethvert Menneske tilkommende medfødt Ret, en Ret, som ved Loven bør forkyndes og beskyttes i enhver velconstitueret Stat, og at enhver Borger har Ret til, med den fuldkomneste Frihed, som hverken den geistlige eller borgerlige Autoritet maa være beføiet til at kunne indskrænke, mundtlig eller gjennem Pressen, eller ved andre Midler at offentliggjøre og forklare sine Meninger, hvilke de saa end ere“. Men, medens de formasteligen paastaae dette, betænke og overveie de ikke, at den Frihed, de prædike, er Friheden til at styrte sig i Fordærvelse²⁾, og at det, „naar det altid staaer de menneskelige Overbeviisninger frit for at stride, aldrig vil mangle paa Mennesker, som vove at kæmpe mod Sandheden, og som forlade sig paa menneskelig Viisdoms Ordgyderier, medens den christelige Tro og

¹⁾ Encycl. „Mirari“.

²⁾ S. Aug. Epist. 1050. 166.

den christelige Viisdom af Vor Herres Jesu Christi egne Ord selv vide, hvormeget de bør undgaae denne skadelige Forfængelighed“¹⁾.

Og da ved Religionens Fjernelse fra det borgerlige Samfund og Forkastelsen af den guddommelige Aabenbarings Lære og Autoritet tillige det ægte Begreb om Retfærdighed og menneskelig Ret fordunkles og gaaer til Grunde, og den raa Magt sættes istedetfor den sande Retfærdighed og den legitime Ret, er det begribeligt, hvorledes nogle Mennesker, med fuldkommen Forglemmelse og Tilsidesættelse af den sunde Fornufts utvivlsomste Principer kunne vove at forkynde, „at den gjennem den saakaldte offentlige Mening eller paa anden Maade kundgjorte Folkevillie er den høieste, af al guddommelig og menneskelig Ret uafhængige Lov, og at i den politiske Verden fuldbyrdede Kjendsgjæringer faae Retskraft blot derved, at de ere fuldbyrdede“. Hvo skulde her ikke klart kunne see og fuldkommen forstaae, at, naar det menneskelige Samfund er løst fra Religionens og den sande Retfærdigheds Baand, kan det ikke have noget Andet for Øie, end det Formaal, at samle og opdyngte Rigdomme, eller følge nogen anden Lov for sine Handlinger, end Hjertets utæmmede Begjærlighed efter kun at tjene sine Lyster og Interesser? Heri ligger Grunden til, at disse Mennesker med et saa bittert Had forfølge de klosterlige Samfund, der dog have gjort sig saa fortjente af Religionen, det borgerlige Samfund og Videnskaben, og at de uophørlig raabe paa, at disse ikke have nogen retmæssig Grund til at bestaae, og bifalde saaledes Hæretikernes opdigtede Paastande. Thi, som Vor Forgjænger Pius VI. ærværdig Ihukommelse, viselig har lært, „Ophævelsen af Ordensstanden krænker den offentlige Udøvelse af Evangeliets Raad; den krænker et af Kirken, som med den apostoliske Lære overensstemmende, anbefalet Liv; den krænker disse

¹⁾ S. Leo. Epist. 164.

Orderens ophøiede Stiftere, som Vi ære paa Altrene, og som ifølge guddommelig Indskydelse have grundlagt disse Samfund¹⁾. Disse samme Mennesker forkynde i deres Ugudelighed, at man bør berøve baade Landenes Beboere og Kirken Leiligheden og Beføielsen til „i den christelige Velgjørenheds Navn at samle og uddele Almisser“, saavel som, at „den Lov bør afskaffes, der af Hensyn til Gudstjenesten paa visse Dage forbyder at forrette Hverdagsarbeide“, og foregive underfundigt, at „hiin Ret og denne Lov stride imod de sande Principer for en god Nationaloeconomi“. Endelig ere de ikke tilfredse med at udrydde Religionen af det offentlige Samfund, men ville ogsaa holde den borte fra Familiene og Privatlivet; thi, idet de lære og bekjende sig offentlig til Communismens og Socialismens usalige Vildfarelse, paastaae de, at „det huuslige Samfund eller Familien udleder enhver i dets Tilværelse begrundet Rettighed udelukkende af den borgerlige Ret, hvoraf man da maa slutte, at Forældres samtlige Rettigheder over deres Børn, og navnlig især Retten til at undervise og opdrage dem, udspringe ene af den borgerlige Lov, og derfor ogsaa ere afhængige af samme“. Ved slige ugudelige og med klog Beregning udviklede Lærdomme have disse Forførere gjort sig til Formaal, ganske at fortrænge den katholske Kirkes frelsende Lære og Indflydelse fra Ungdommens Underviisning og Opdragelse, hvorved Ungdommens bløde og bøielige Gemytter nødvendig maae blive befængte med de fordærveligste Vildfarelser og blive et sørgeligt Bytte for Ryggeløshedens Magt. Thi saaledes er det med Alle dem, som arbeide paa at bringe Forvirring baade i Kirken og Staten og forstyrre al Orden i Samfundet, ved at tilintetgjøre alle guddommelige og menneskelige Rettigheder, — de have stedse i Forening henvendt alle

¹⁾ Epist. ad Card. Rochefoucauld 10. Marts 1791.

deres forbryderske Planer og kløgtige Anstrængelser paa, fornemmelig at forføre og fordærve den uerfarne Ungdom. Paa Ungdommens Fordærvelse begrundede de Virkeliggjørelsen af alle deres Forhaabninger. Derfor lade de aldrig af med deres Kamp imod Verdens- og Klostergeistligheden, uagtet Historiens tilforladeligste Overleveringer afgive de meest glimrende Vidnesbyrd om det uvurdeerlige Udbytte, baade Videnskaben og det christelige og borgerlige Samfund have høstet af Geistlighedens Flid. De angribe dem paa enhver Maade og paastaae endogsaa, „at Geistligheden, som den sande og nyttige Videnskabs, Fremskridtets og Civilisationens Fjende, aldeles bør fjernes fra al Beskæftigelse med Ungdommens Underviisning og Opdragelse“.

Andre optage paany forkastelige og allerede ofte tilforn fordømte, af Fortidens Vranglærere opdigtede Paastande, og vove med den største Skamløshed at underkaste den Kirken og den apostoliske Stol af Vor Herre Jesus Christus selv forlenede Autoritet den borgerlige Magts Forgodtbefindende, og nægte alle denne Kirkes og denne Stols Rettigheder med Hensyn til Alt hvad der angaaer den ydre Orden. De blues ikke ved at paastaae, at „Kirkens Love ikke ere bindende for Samvittigheden, uden naar de ere bekjendtgjorte af de verdslige Myndigheder; at de Romerske Pavers Kundgjørelser og Decreter angaaende Religionen og Kirken behøve den borgerlige Øvrigheds Sanction og Bekræftelse, eller idetmindste dens Billigelse; at de Apostoliske Constitutioner ¹⁾, som fordømme de hemmelige Selskaber, hvad enten disse fordre en edelig Forpligtelse til at bevare Hemmeligheden eller ei, og belægge deres Medlemmer og Beskyttere med Anathem, ikke have nogen Kraft i de Lande, hvor disse Foreninger taales af den verdslige Magt; at den Excommunication, som Conciliet

¹⁾ Clem. XII. „In eminenti“. Bened. XIV. „Providas Romanorum“. Pius VII. „Ecclesiam“. Leon. XII. „Quo graviora“.

i Trient og de Romerske Paver have lyst over dem, der antaste Kirkens Rettigheder og Besiddelser, beroer paa en Sammenblanding af den geistlige med den borgerlige og politiske Myndighed, og er rettet paa Opnaaelsen af et reent jordisk Formaal; at Kirken ikke tør bestemme Noget, som er i Stand til at binde de Troendes Samvitighed med Hensyn til Brugen af de timelige Ting; at der ikke tilkommer Kirken nogen Ret til, med timelige Straffe at lægge noget Baand paa dem, som krænke dens Love; at det stemmer overeens med den hellige Theologies og den offentlige Rets Grundsætninger, at Statsregjeringen lægger Beslag paa de i Kirkernes, de religiøse Ordenssamfunds og andre fromme Stiftelsers Besiddelse værende Midler“. De undsee sig saaledes ikke ved aabent at vedkjende sig en af Hæretikerne opstillet og forsvaret Grundsætning, af hvilken der er opstaaet saa mange forkerte Meninger og Vildfarelser. De sige nemlig, „at Kirkemagten ikke, ifølge guddommelig Ret, er forskjellig fra og uafhængig af Statsmagten, og at en saadan Forskjel og Uafhængighed ikke kan opretholdes, uden at Kirken angriber og usurperer den borgerlige Myndigheds væsentlige Rettigheder“. Vi kunne heller ikke stiltiende forbigaae de Menneskers Dristighed, som, fordi de ikke kunne fordrage den sunde Lære, paa-staae, „at man, uden at forsynde sig, og uden paa nogen Maade at skade sit katholske Sindelag, kan vægre sig ved at billige og adlyde de af den Apostoliske Stols Domme og Decreter, hvori det udtrykkelig erklæres, at de angaae Kirkens almindelige Velfærd, dens Rettigheder og Disciplin, saalænge disse Decreter kun ikke berøre Troes- og Sædelæren“. Hvormeget denne Lære strider imod det katholske Dogma om den de Romerske Paver af Vor Herre og Gud Jesus Christus overdragne Fuldmagt til at vogte, lede og regjere den almindelige Kirke, vil være tydeligt for Enhver at indsee og begribe.

Ihukommende Vor apostoliske Pligt og overmaade

bekymrede for vor hellige Religion, for den sunde Lære, de Os betroede Sjæles Frelse, og selve det menneskelige Samfunds Vel, have Vi troet, midt under al denne Forkerthed, som hine forkastelige Meninger have affødt, paany at burde hæve Vor apostoliske Røst. Derfor forkaste, banlyse og fordømme Vi, i Kraft af Vor apostoliske Autoritet, alle og enhver af de slette Meninger og Lærdomme, som hver for sig ere blevne omtalte i denne Skrivelse, og ville Vi, at de af alle den katholske Kirkes Børn skulle holdes for at være forkastede, banlyste og fordømte.

Men I vide desuden, ærværdige Brødre, at i vore Dage Hadere af al Sandhed og Retfærdighed, og voldsomme Fjender af vor Religion udstrøe alle Slags andre ugudelige Lærdomme, idet de, ved Hjælp af forpestede Bøger, Flyveskrifter og Aviser, som de udbrede over hele Jorden, bedrage Folkene ved onskabsfulde Løgne. Det er Eder heller ikke ubekjendt, at der i vor Tid gives Mennesker, som, drevne og ophidsede af Satans Aand, ere gaaede saavidt i Ugudelighed, at de uden Sky fornegte vor Hersker og Herre Jesus Christus og med forbrydersk Frækhed angribe Hans Guddom. Men her kunne Vi ikke undlade, ærværdige Brødre, at yde Eder stor og velfortjent Roes for al den Omhu og Iver, hvormed I aldrig have undladt at hæve Eders biskoppelige Røst imod en saa stor Ugudelighed.

Derfor tale Vi atter i denne Skrivelse af Vort Hjertes Kjærlighed til Eder, I, som ere kaldede til at tage Andeel i denne Omsorg med Os og midt i Vore største Bitterheder ere Vor største Vederqvægelse, Vor Glæde og Vor Trøst, formedelst Eders udmærkede Religjøsitet og den vidunderlige Kjærlighed, Troskab og Hengivenhed, hvormed I, knyttede i Hjerternes Eendragtighed til Os og den Apostoliske Stol, bestræbe Eder for ufortrødent og punktligt at opfylde Eders biskoppelige Embedes vanskelige Pligter. Thi af Eders udmærkede Hyrdeiver

vente Vi, at I, gribende det aandelige Sværd, hvilket er Guds Ord, og styrkede ved Vor Herres Jesu Christi Naade, med stedse forøget Omhu ville vaage over, at de til Eders Forsorg overgivne Troende „holde sig borte fra det fordærvelige Ukrudt, hvorom Jesus Christus ikke freder, fordi det ikke er plantet af Hans Fader“¹⁾. I ville derfor heller aldrig undlade at indprente de Troende, at al Menneskenes sande Lykke udspringer af vor ophøiede Religion, af dens Lære og Udøvelse, og at det Folk er lykkeligt, „hvis Gud er dets Herre“²⁾.

Lærer, at „Rigernes Velfærd hviler paa den katholske Troes Grundvold“³⁾, og „at Intet saarer saa dødeligt, Intet fører saa nær til Fald og udsætter saameget for Farer, som, naar vi, menende, at det er tilstrækkeligt, at vi ved vor Fødsel have modtaget Villiens Frihed, ikke mere søge Noget hos Herren, d. v. s. naar vi, forglemmende Herren, sige os løs fra Hans Magt, for at kunne vise os frie“⁴⁾. Undlader ikke at lære, at den kongelige Magt ikke er overdraget alene for at føre denne Verdens Herredømme, men fornemmeligen for at beskytte Kirken⁵⁾, og at der ikke er noget Fordelagtigere eller Hæderligere for Staternes Styrere og Kongerne, end, som Vor meget vise og modige Forgjænger, den h. Felix, skrev til Keiser Zeno, „at lade den katholske Kirke leve efter sin Lov og ikke at tillade noget-somhelst Angreb paa dens Frihed . . . Thi sikkerligen er det fordelagtigt for Herskerne, at de, naar det gjælder Guds Sag, efter Hans Anordning underordne og ikke paatvinge Jesu Christi Præster deres kongelige Villie“⁶⁾.

1) S. Ignat. M. ad Philadelph. 3.

2) Psalm. 143.

3) S. Coelest. epist. 22 ad Synod. Ephes. apud Coust. p. 1200.

4) S. Innocent. I. ep. 29 ad Episc. conc. Carth. ap. Coust. p. 891.

5) S. Leo Ep. 156. 125.

6) Pius VII. Ep. Enc. „Diu satis“ 15. Mai 1800.

Altid, men fornemmelig nu, ærværdige Brødre! maae vi, midt under Kirkens Trængsler og det borgerlige Samfunds Jammer, og ligeoverfor vore Modstanderes ulykkelige Sammensværgelse imod den katholske Sag og denne Apostoliske Stol, samt den enorme Masse af Vildfarelser, føle Nødvendigheden af med Tillid at nærme os til Naadens Throne, for at opnaae Barmhertighed og finde Naade i forønsket Hjælp. Vi have derfor nu fundet det betimeligt til at paakalde alle Troendes Fromhed, for at de, i Forening med Os og Eder, uden Afladelse, med indtrængende og ydmyge Bønner skulle bede og bønfalde Lysets og Forbarmelsens Fader; med fuldkommen Tro altid tage deres Tilflugt til Vor Herre Jesus Christus, Som med Sit Blod har gjenvundet os for Gud, samt inderlig og vedholdende bønfalde Hans sødeste Hjerte, som er bleven et Slagtoffer af den meest glødende Kjærlighed til os, om at Han med Sine Kjærlighedsbaand vil drage Alt til Sig, og om, at alle Mennesker, opflammede af Hans allerhelligste Kjærlighed, maae vandre efter Hans Hjerte, værdige til, i Alt at behage Gud og bærende Frugt i enhver god Gjerning. Men, da det er utvivlsomt, at Menneskenes Bønner ere Gud velbehageligere, naar de nærme sig til Ham med et reent, pletfrit Sind, have Vi fundet for godt, med Apostolisk Gavnildhed at aabne de til Vor Forvaltning betroede himmelske Skatte for de Christne, for at disse Troende, mere levende opflammede til sand Fromhed, og ved Bodens Sakramente rensede for deres Synder, med større Tillid kunne udøse deres Bønner for Gud, og opnaae Hans Forbarmelse og Naade.

Ved denne Skrivelse meddele Vi derfor af Vor Apostoliske Magtfuldkommenhed alle og enhver Troende af begge Kjøen i den hele katholske Verden en fuldkommen Jubilæums-Aflad i Løbet af en Maaned hele Aaret 1865 igjennem, hvorom I, ærværdige Brødre, og de andre retmæssige Kirkeforstandere have at træffe nærmere Bestemmelse. Vi tilstaae denne Aflad paa den samme

Maade og i samme Form, som i Begyndelsen af Vort Pontificat, ved Vor Apostoliske Skrivelse i Form af et Breve af 20. Novbr. 1846, der blev sendt til hele Episcopatet og begynder med de Ord: „*Arcano divinae providentiae consilio*“, saavel som med alle de Fuldmagter, som Vi have givet ved hiin Skrivelse. Vi ville tillige, at Alt, hvad der i det nævnte Breve blev foreskrevet, skal iagttages, og ligeledes det undtages, som Vi der erklærede at være undtaget. Saaledes have Vi besluttet, uden at nogensomhelst hindrende Omstændighed, selv om den ellers kunde egne sig til særlig Omtale, skal være til Hinder derfor. Men, for at enhver Tvivl og Vanskelighed kan fjernes, have Vi forordnet, at et Exemplar af hiin Vor Skrivelse skal oversendes Eder.

„Lader os da, ærværdige Brødre, af vort ganske Hjerte og Sjæl bønfalde Guds Barmhertighed; thi Gud har opfordret os dertil, idet Han siger: Jeg vil ikke unddrage dem Min Barmhertighed. Lader os bede, og vi skulle faae; og, om ogsaa Bønhørelsen længe lader vente paa sig, fordi vi have fornærmet Ham svært: lader os da banke paa; thi der skal lades op for dem, som banke, naar kun vore Bønner, Sukke og Taarer, som vi standhaftig maae vedblive med, banke paa Porten, og naar Bønnen er eendrægtig Enhver bede til Gud, ikke for sig alene, men for alle Brødre, saaledes som Herren har lært os at bede“¹⁾. Men lader os, for at Gud saameget snarere maa opfylde Vore og Eders saavel som alle Troendes Bønner og Ønsker, med fuld Fortrøstning udvælge den Ubesmittede og Helligste Gudsmoder og Jomfru Maria til vor Forbederinde hos Ham, Hende, som har tilintetgjort alle Kjætterier i den ganske Verden, og som vor kjærligste Moder: „heel opfyldt af Mildhed og fuld af Barmhertighed lader sig røre af Alle og forbarmer sig med den inderligste Kjærlighed over Alles

¹⁾ S. Cyprian. Epist. 11.

Trængsler“¹⁾; Hun, der staaer som Dronning ved Sin Søns, Vor Herres Jesu Christi Høire, straalende i gyldent Gevandt og mangfoldig Glands, og ikke kjender Noget, som hun ikke skulde kunne opnaae hos Herren. Lader os bønfalde om den h. Petri, Apostelfyrstens, og hans Medapostel Pauli og alle Himlens Helliges Forbøn, de som allerede ere vordne Guds Venner og have naaet det himmelske Rige, hvor de, „smykkede med Kronen og bærende Palmen, og visse paa deres Udødelighed, bære kjærlig Omsorg for vor Frelse“.

Idet Vi slutteligen af Vort ganske Hjerte bønfalde Gud om, at Han vil skjænke Eder alle Sine himmelske Gavers Fylde, meddele Vi Eder, ærværdige Brødre, og alle Geistlige, samt de til Eders Varetægt anbetroede Troende, som Pant paa Vor særdeles Kjærlighed til Eder, Vor Apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved Sanct Peter den 8. Decbr. 1864, den tiende Aarsdag efter Fastsættelsen af Dogmet om den jomfruelige Gudsmoder Marias ubesmittede Undfangelse, i Vort Pontificats nittende Aar.

Pave Pius IX.

(Oversat efter den authentiske latinske Text.)

¹⁾ S. Bernard. Serm. de duodecim prærogativis B. M. V. ex verbis Apocal.

En Sammenstilling (Syllabus)

af den nærværende Tids væsenligste Vildfarelser, der ere forkastede i Hs. Hellighed **Pave Pius IX.'s** Consistorial-Allocutioner, Encycliker og andre Apostoliske Skrivelser.

§ I.

Pantheisme, Naturalisme og absolut Rationalisme.

1. Der gives intet høieste, alviist og alvidende, fra Verden forskjelligt guddommeligt Væsen, men Gud er Eet med Naturen og derfor Forandring undergivet. Gud er noget, i Mennesket og i Verden bestandig Vordende; Alt hvad der er til, er Gud og i Besiddelse af selve det guddommelige Væsen. Gud og Verden ere derfor Eet og det Samme og derfor ogsaa Aand og Materie, Nødvendighed og Frihed, Sandt og Falskt, Godt og Ondt, Ret og Uret (Alloc. Maxima quidem 9. jun. 1862).

2. Enhver Indvirkning af Gud paa Menneskene og Verden maa benægtes (Alloc. Maxima q. 9. jun. 1862).

3. Den menneskelige Fornuft er, uden nogetsomhelst Hensyn til Gud, den eneste Maalestok for hvad der er sandt og falskt, godt og ondt; den er sin egen Lov, og er tilstrækkelig til, ved sine egne naturlige Kræfter at begrunde baade det enkelte Menneskes og Folkenes Vel-færd (Alloc. Max. q. 9. jun. 1862).

4. Alle Religionens Sandheder stamme fra en den menneskelige Fornuft iboende Kraft. Derfor er Fornuften den principielle Norm, der baade kan og bør lede Mennesket til Erkjendelsen af Sandheden i enhver som helst Retning (Epist. encycl. Qui pluribus 9. Novbr. 1846. Ep. enc. Singulari quidem 17. mart. 1856. Alloc. Max. q. 9. jun. 1862).

5. Den guddommelige Aabenbaring er ufuldkommen, og derfor undergivet en vedvarende og ubegrændset Progression i Udvikling, der svarer til den menneskelige Fornufts Udvikling og Fremskridt (Ep. enc. Qui plurib. 9. nov. 1846. Alloc. Max. q. 9. jun. 1862).

6. Den christelige Tro er i Modsigelse med den menneskelige Fornuft, og den guddommelige Aabenbaring er ikke blot til ingen Nytte, men endog til Skade for Menneskets Fremgang til Fuldkommenhed (Vid. sub 5).

7. De Prophetier og Undergjæringer, som den hl. Skrift meddeler og omtaler, ere digteriske Opfindelser, og den christelige Troes Hemmeligheder et Produkt af filosofiske Forskninger; Bøgerne i begge Testamenter indeholde mythiske Digtninger, og Jesus Christus selv er et saadant mythisk Digt (Vid. s. 6).

§ II.

Moderat Rationalisme.

8. Da den menneskelige Fornuft staaer i lige Rang med Religionen, bør som Følge heraf de theologiske Fagstudier behandles ganske paa samme Maade som de filosofiske (Alloc. Singulari quidem perfusi 9. dec. 1854).

9. Alle den christelige Religions Dogmer uden Forskjel ere en Gjenstand for den naturlige Videnskab eller Philosophien; og den menneskelige Fornuft kan, blot i Kraft af den Uddannelse, som den historiske Udvikling medfører, udaf sine naturlige Kræfter og Grundsætninger hæve sig til den sande Erkjendelse af alle, endog de skjulteste Troessætninger, saafremt blot disse Dogmer blive gjorte til Gjenstand for en filosofisk Behandling (Ep. ad Archiep. Frising. Gravissimas 11 dec. 1862. Ep. ad eund. Tuas libenter 21 dec. 1863).

10. Da Philosophen er Eet, og Philosophien et Andet, saa har vel hiin den Ret og den Pligt at underkaste sig den Autoritet, som han finder at være sand; men Philosophien selv hverken kan eller bør underkaste sig nogen Autoritet (Vid. sub 9).

11. Kirken bør ikke blot aldrig erklære sig imod Philosophien, men den bør endog taale Philosophiens Vildfarelser og overlade til denne selv at rette dem (Ep. a. A. Fr. Gravissimas 11 dec. 1862).

12. Den Apostoliske Stols og de Romerske Congregationers Decreter ere til Hinder for Videnskabens fri Uddannelse (Ep. a. A. Fr. Tuas lib. 21 dec. 1863).

13. Den Methode og de Principer, af hvilke de gamle Skolastiske Lærere have betjent sig til Theologiens Udvikling, svare aldeles ikke til vor Tids Trang eller til det videnskabelige Fremskridt (V. s. 12).

14. Philosophien bør behandles uafhængig af den overnaturlige Aabenbaring (V. s. 13).

NB. Med Rationalismens System staae for en stor Deel Anthon Günthers Vildfarelser i nær Sammenhæng. Disse fordømmes i Epist. ad Card. Archiep. Colon. Eximiam tuam 15 jun. 1857 og i Epist. ad Ep. Vratislav. Dolore haud mediocri 30 apr. 1860.

§ III.

Indifferentisme, Latitudinarisme.

15. Det staaer ethvert Menneske frit for, at antage og bekjende den Religion, som han, veiledet af sin Fornufts Lys, antager for den sande (Litt. Apost. Multiplices inter 10 jun. 1851. All. Max. q. 9 jun. 1862).

16. Menneskene kunne ved Udøvelsen af enhver somhelst Religion finde Veien til evig Frelse og opnaae den evige Salighed (Enc. Qui pluribus 9 nov. 1846. All. Ubi primum 17 dec. 1847. Enc. Singulari q. 17 mart. 1856).

17. Man bør idetmindste have det bedste Haab om alle de Menneskers evige Frelse, som ikke befinde sig i Christi sande Kirke (All. Singulari quadam 9 dec. 1854. Ep. enc. Quanto conficiamur 17 aug. 1863).

18. Protestantismen er ikke andet end en forskjellig Form af den samme sande christelige Religion, i hvilken det er muligt at behage Gud ligesaa godt som i den katholske Kirke (Ep. enc. Noscitis et Nobiscum 8 dec. 1849).

§ IV.

Socialisme, Communisme, Hemmelige Selskaber, Bibelselskaber, Selskaber af liberale Geistlige.

Alle disse fordærvelige Ting blive ofte og i de stærkeste Udtryk fordømte i Ep. enc. Qui pluribus 9 nov. 1846; i Alloc. Quibus quantisque 20 apr. 1849; i Epist. encycl. Noscitis et Nobiscum 8 dec. 1849; i Alloc. Singulari quadam 9 dec. 1854; i Epist. enc. Quanto conficiamur moerore 10 aug. 1863.

§ V.

Vildfarelser angaaende Kirken og dens Rettigheder.

19. Kirken er intet selvstændigt Samfund i Ordets egenlige og fuldkomne Betydning, da dens Virksomhed og Anseelse ikke beroer paa eiendommelige og uforanderlige Rettigheder, der ere den overdragne af dens guddommelige Stifter, men det tilkommer Statsmagten at bestemme, hvilke Rettigheder Kirken har Krav paa, og drage de Grændser, indenfor hvilke det tillades den at

udøve disse Rettigheder (All. Sing. q. 9 dec. 1854. All. Multis gravibusque 17 dec. 1860. All. max. q. 9 jun. 1862).

20. Kirkemagten bør ikke udøve sin Myndighed uden Statsmagtens Tilladelse og Samtykke (All. Meminit unusquisque 30 sept. 1861).

21. Kirken er ikke beføiet til dogmatisk at fastsætte, at den katholske Kirkes Religion er den eneste sande Religion (Litt. Apost. Multipl. int. 10 jun. 1851).

22. Omfanget af den Forpligtelse, hvortil katholske Lærere og Skribenter ere bundne, indskrænker sig kun til det, som Kirkens ufeilbare Dom fremstiller som Dogmer, hvilke Alle ere forpligtede til at troe (Ep. ad Archiep. Fris. Tuas lib. 21 dec. 1863).

23. De Romerske Paver og de almindelige Concilier have overskredet Grændserne for deres Myndighed og anmasset sig Fyrsternes Rettigheder, ligesom de ogsaa have taget feil i deres Bestemmelser i Henseende til Troes- og Sædelæren (Litt. Ap. Multipl. int. 10 jun. 1851).

24. Kirken har ingen Beføielse til at anvende Magtmidler, saalidt som i det Hele til at udøve nogen direkte eller indirekte Myndighed i det Timelige (Litt. Apost. Ad apostolicæ 22 aug. 1851).

25. Foruden den Episkopatet væsenlig tilhørende Magt gives der endnu en anden Myndighed, der udtrykkelig eller stiltiende er indrømmet det af Staten, og som derfor efter Forgodtbefindende igjen kan tages tilbage af Statsregjeringen (V. s. 24).

26. Kirken har ingen medfødt og legitim Ret til at erhverve og besidde (All. Nunquam fore 15 dec. 1856. Ep. enc. Incredibili 17 sept. 1863).

27. Kirkens indviede Tjenere og Paverne bør ganske udelukkes fra al Beskæftigelse med og Raadighed over timelige Anliggender (All. Maxima q. 9 jun. 1862).

28. Biskopperne tør uden Statsregjeringens Tilladelse ikke engang bekjendtgjøre apostoliske Skrivelser (Alloc. Nunquam f. 15 dec. 1856).

29. De af Paven forlenede Naadesbeviisninger bør betragtes som ugyldige, saafremt de ikke ere opnaaede igjennem Regjeringen (All. Nunquam fore 15 dec. 1856).

30. Kirkens og de kirkelige Personers Immunitet har sin Oprindelse fra den borgerlige Ret (Litt. Apost. Multipl. int. 10 jun. 1851).

31. Den geistlige Jurisdiktion bør aldeles afskaffes, forsaavidt den angaaer de Geistliges civile og criminelle Anliggender, selv om den Apostoliske Stol ikke er bleven spurgt desangaaende, eller og gjør Indsigelse (All. Acerbissimum 27 sept. 1852. All. Nunq. f. 15 dec. 1856).

32. Uden paa nogen Maade at krænke den naturlige Ret og Billighed kan de Geistliges personlige Fritagelse for Krigstjeneste afskaffes, og denne Afskaffelse fordrer det borgerlige Fremskridt, navnlig i alle efter friere Grundsætninger indrettede Stater (Epist. ad Episc. Montisregal. Singularis Nobisque 29 sept. 1864).

33. Det tilkommer ikke udelukkende den kirkelige Jurisdiktionsmagt, i Kraft af en særegen og medfødt Ret at lede de theologiske Studier (Ep. ad Archiep. Fris. Tuas lib. 21 dec. 1863).

34. Den Lære, ifølge hvilken Paven sammenlignes med en fri Fyrste, der som saadan udøver sin Magt over hele Kirken, er en Lære, som var fremherskende i Midlalderen (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851).

35. Intet er til Hinder for, efter et almindeligt Conciliums Beslutning, eller ved en eendrægtig besluttet Handling af alle Folkene at overflytte den pavelige Forrang fra den Romerske Biskop og Staden Rom til en anden Biskop og en anden Stad (V. s. 34).

36. Et Nationalconciliums Afgjørelse tilsteder ikke nogen yderligere Drøftelse, og Regjeringen kan overensstemmende dermed tage sin Bestemmelse (V. s. 35).

37. Der kan oprettes Nationalkirker, undtagne Pavens Autoritet og fuldkommen skilte fra samme (All. Mult. grav. 17 dec. 1860. All. Jamdud. cern. 18 mart. 1861).

38. Til Kirkens Deling i den østerlandske og vesterlandske have de Romerske Pavers altfor store Vilkaarligheder bidraget (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851).

§ VI.

Vildfarelser angaaende det borgerlige Samfund, baade betragtet i og for sig og i dets Forhold til Kirken.

39. Staten besidder, som Oprindelsen og Kilden til alle Rettigheder, en aldeles uindskrænket Ret (All. Max. q. 9 jun. 1862).

40. Den katholske Kirkes Lære strider mod det menneskelige Samfunds Velfærd og Interesser (Ep. enc. Qui plurib. 9 nov. 1846. All. Quibus quantisque 20 apr. 1849).

41. Statsmagten har, ogsaa naar den udøves af en vantro Fyrste, en indirekte, negativ Ret i religiøse Anliggender; den har, som Følge heraf, ikke blot den Ret, som man kalder „Exequatur“, men ogsaa den, som kaldes „Appellatio ab abusu“ (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851).

42. I Conflicter mellem Kirkens og Statsmagtens Love har den sidste Magt Forrangen (V. s. 41).

43. Den verdslige Magt har Myndighed til at ophæve høitidelige Overenskomster (saakaldte Concordater), der ere afsluttede med den Apostoliske Stol angaaende Udøvelsen af de Rettigheder, der høre til den kirkelige Immunitet, saavel som til at erklære disse Overenskomster ugyldige og sætte dem ud af Kraft uden den hl. Stols Indvilligelse, ja endog uagtet dens Indsigelser (All. In consistoriali 1 nov. 1850. All. Multis gravib. 17 dec. 1860).

44. Den borgerlige Myndighed kan blande sig i Sager, der angaae Religionen, Sædeligheden og den geistlige Styrelse. Den kan altsaa dømme om Hensigtsmæssigheden af de Anviisninger, som Kirkens Overhyrder ifølge deres Embede udstede som Regel for Sjælesorgen; ja den kan endogsaa tage Bestemmelser om Forvaltningen af de guddommelige Sacramenter og den for deres Modtagelse nødvendige Disposition (All. In consist. 1 nov. 1850. All. max. q. 9 jun. 1862).

45. Hele Bestyrelsen af de offentlige Skoler, i hvilke en christelig Stats Ungdom undervises, kan og bør, kun med Undtagelse, i en og anden Henseende, af de biskopelige Seminarier, overlades til den verdslige Regjerings Omsorg, og det saaledes, at der ikke tilkjendes nogen som helst anden Myndighed mindste Ret til at indblende sig i Styrelsen af Skolerne, i Ledelsen af Studierne, i Meddelelsen af Graderne og i Valget og Approbationen af Lærerne (All. In consist. 1 nov. 1850. All. Quibus luctuosissimis 5 sept. 1851).

46. I de geistlige Seminarier er endog den Methode, der anvendes ved Studierne, undergivet den verdslige Myndigheds Bestemmelser (All. Nunquam fore 15 dec. 1856).

47. Hensynet til den bedst mulige Indretning af det borgerlige Samfund kræver, at Folkeskolerne, der ere bestemte for Børn af alle Folkeklasser, samt alle offentlige Anstalter, der ere bestemte for en høiere videnskabelig Underviisning og Opdragelse af Ungdommen, undrages ethvert Overtilsyn, enhver Ledelse og Indflydelse

fra Kirkens Side, og fuldstændig stilles under den borgerlige og politiske Styrelses Myndighed, alt i Overensstemmelse med de Regjerendes Skjøn, og efter den Norm, som Tidens offentlige Mening foreskriver (Ep. ad Archiep. Friburg. Quum non sine 14 jul. 1864).

48. Katholske Mænd kunne billige den Retning i Ungdommens Underviisning, hvorved der slet ikke tages Hensyn til den katholske Tro og Kirkens Autoritet, og hvorved man kun eller idetmindste fornemmelig har det jordiske Samfundslivs Formaal for Øie (V. s. 47).

49. Statsmagten tør forhindre, at Biskopperne og de troende Folk sætte sig i fri gjensidig Forbindelse med Paven (All. max. q. 9 jun. 1862).

50. Den verdslige Øvrighed har en naturlig Ret til at foreslaae Biskopper, og den kan fordre af dem, at de tiltræde Bestyrelsen af deres Dioceses, førend de have erholdt den canoniske Indsættelse og de apostoliske Skrivelser fra den hl. Stol (All. Nunquam fore 15 dec. 1856).

51. Den verdslige Øvrighed har endelig Ret til at forbyde Biskopperne Udøvelsen af deres Overhyrde-Embede, og den er ikke forpligtet til at adlyde Paven angaaende Oprettelsen af Bispedømmer og Indsættelsen af Biskopper (Litt. ap. Multipl. int. 10 jun. 1851. All. Acerb. 27 sept. 1852).

52. Regjeringen har Ret til at gjøre Forandring i den af Kirken foreskrevne Alder for Ordensløfternes Afleggelse, saavel for Qvindernes, som for Mændenes Vedkommende, og til at forbyde alle Ordenssamfund, at de uden dens Tilladelse tilstede Nogen at aflægge de høitidelige Løfter (All. Nunqu. f. 15 dec. 1856).

53. De Love maae afskaffes, deres Rettigheder og Pligter; Statsregjeringen kan endelig yde alle dem Bistand, der ville forlade den valgte Ordensstand, og bryde deres høitidelige Løfter; den kan ligeledes fuldkommen ophæve disse samme religiøse Ordener, saavel som Collegiatkirker og simple Beneficier, ogsaa dem der ere Patronatsret undergivne, samt underlægge og hævde den verdslige Styrelse Forvaltning og Dispositionsret over deres Godser og Indkomster (All. Acerb. 27 sept. 1852. All. Probe memoriteritis 22 jan. 1855. All. Quum sæpe 26 jul. 1855).

54. Konger og Fyrster ere ikke blot undtagne fra Kirkens Jurisdiktion, men de ere endog ved Afgjørelsen

af Jurisdiktionsspørgsmaal Kirken overordnede (Litt. Ap. Multipl. int. 10 jun. 1851).

55. Kirken bør adskilles fra Staten og Staten fra Kirken (All. Acerb. 27 sept. 1852).

§ VII.

Vildfarelser angaaende den naturlige og christelige Moral.

56. Morallovene behøve ikke guddommelig Sanktion, og det er ingenlunde nødvendigt, at de menneskelige Love affattes overensstemmende med Naturretten, eller at deres forpligtende Kraft udledes af den guddommelige Villie (All. Maxima q. 9 jun. 1862).

57. De filosofiske og moralske Videnskaber, ligesom ogsaa de borgerlige Love, kunne og bør afvige fra den guddommelige og kirkelige Autoritet (V. s. 56).

58. Man har ikke at anerkjende andre Kræfter, end dem, som virke igjennem materielle Stoffer, og al Sædelighed og Hæderlighed beroer paa Dygtigheden til paa enhver Maade at samle og forøge Rigdomme og paa Tilfredsstillelsen af Driften til at nyde (All. Max. q. 9 jun. 1862. Ep. enc. Quanto conf. 10 aug. 1863).

59. Retten bestaaer i den materielle Kjendsgjerning; alle menneskelige Pligter ere et tomt Navn og alle menneskelige Gjerninger have Retskraft (All. Max. q. 9 jun. 1862).

60. Der er ingen anden Autoritet end Tallene og Summen af de materielle Kræfter (V. s. 59).

61. Rettens Hellighed lider intet Afbræk ved en heldig gennemført faktisk Uretfærdighed (All. Jamdud. cern. 18 mart. 1861).

62. Det saakaldte Ikke-Interventionsprincip bør vedtages og overholdes (All. Novos et nte 28 sept 1860).

63. Man tør nægte de retmæssige Fyrster Lydighed, ja endog gjøre Oprør imod dem (Ep. enc. Qui plurib. 9. nov. 1846. All. Quisque vestrum 4 oct. 1847. Ep. enc. Noscit. et nob. 8 dec. 1849. Litt. Ap. Quum catholica 26 mart. 1860).

64. Baade Brud paa enhver nok saa hellig Eed, og hvilkensomhelst anden forbrydersk og skjændig, de guddommelige Love modstridende Handling er saa langt fra at være fordømmelsesværdig, at den endog er aldeles tilladelig, ja høist roesværdig, naar den udføres af Kjærlighed til Fædrelandet (All. Quib. quant. 20 apr. 1849).

§ VIII.

Vildfarelser angaaende det christelige Ægteskab.

65. Det kan paa ingen Maade antages, at Christus har hævet Ægteskabet til Værdigheden af et Sakramente (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851).

66. Ægteskabets Sakramente er blot Noget, der bagefter ligesom føies til Contrakten, og derfor kan adskilles fra denne, og Sakramentet selv bestaaer udelukkende i den kirkelige Velsignelse ved Brudevielsen (V. s. 65).

67. Efter Naturretten er det ægteskabelige Baand ikke uopløseligt, og i visse Tilfælde kan Skilsmisse i egenlig Betydning erklæres tilladelig ved den borgerlige Øvrighed (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851. All. Acerb. 27 sept. 1852).

68. Kirken har ikke Magt til at opstille adskillende Ægteskabshindringer; denne Magt tilkommer derimod den borgerlige Øvrighed, der ligeledes er berettiget til at ophæve de bestaaende Hindringer (Litt. Ap. multipl. int. 10 jun. 1851).

69. Kirken begyndte først i de sildigere Aarhundreder at fastsætte de Omstændigheder, der hindre og ophæve Ægteskabets Gyldighed, ikke i Kraft af egen Ret, men i Medfør af den Ret, som den laante af den verdslige Øvrighed (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851).

70. De Tridentinske Canones (Troesregler), som udtale Ban over dem, der vove at nægte Kirken Beføielse til at opstille hine adskillende Ægteskabshindringer, ere enten Dogmet uvedkommende, eller maae forstaaes om denne laante Magt (V. s. 69).

71. Den af Tridentinerconciliet fastsatte Form for Afslutningen af Ægteskabet er ikke forbindende under Straf af Ugyldighed, hvor Statslovene foreskrive en anden Form, og erklære et efter denne ny Form afsluttet Ægteskab for gyldigt (V. s. 70).

72. Bonifacius VIII. er den Første, der har fremsat den Paastand, at det ved Ordinationen aflagte Kydskhedsløfte gjør Ægteskabet ugyldigt (V. s. 71).

73. Der kan ifølge en reen borgerlig Contrakt bestaae Ægteskaber i Ordets sande Betydning imellem Christne; og det er en falsk Mening, at Ægteskabsoverenskomsten mellem Christne enten altid er et Sakrament, eller at der slet ikke finder nogen gyldig Overenskomst Sted, dersom Sakramentet udelukkes derfra

(Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851. Lettera di S. S. Pio IX al Re di Sardegna 9 settembre 1852. All. Acerb. 27 sept. 1852. All. Mult. grav. 17 dec. 1860).

74. Ægteskabssager og Forlovelser høre ifølge deres Natur under den verdslige Ret (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851. All. Acerb. 27 sept. 1852).

NB. Hertil kan ogsaa regnes to andre Vildfarelser, nemlig om Afskaffelsen af de Geistliges Cølibat, og om Ægteskabets Fortrin for den jomfruelige Stand. (Disse ere forkastede, den første i Epist. encycl. Qui plurib. 9 nov. 1846; den sidste i Litt. Ap. Multiplices inter 10 jun. 1851.)

§ IX.

Vildfarelser angaaende Pavens verdslige Herredømme.

75. Om Foreneligheden af det verdslige Herredømme med det geistlige finder der Meningsforskjellighed Sted imellem den christelig-katholske Kirkes Sønner (Litt. Ap. Ad apost. 22 aug. 1851).

76. Afskaffelsen af den verdslige Magt, som den Apostoliske Stol besidder, vilde i høi Grad bidrage til Kirkens Frihed og Lykke (All. Quib. quant. 20 apr. 1849).

NB. I disse særlig fremhævede Vildfarelser ere flere andre indbefattede. De forkastes samtlige ved den udtrykkelige Fremstilling af den Lære om Pavens verdslige Magt, hvilken alle Katholiker bør holde fast ved. (Denne Lære bliver bestemt fremsat i All. Quib. quant. 20 apr. 1849; i All. Si semper antea 20 mai 1850; i Litt. Ap. Quum Cathol. Eccl. 26 mart. 1860; i All. Novos 28 sept. 1860; i All. Jamdud. 18 mart. 1861; i All. Max. q. 9 jun. 1862.)

§ X.

Vildfarelser, der angaae den moderne Liberalisme.

77. I denne vor Tid er det ikke længere gavnligt, at den katholske Religion, med Udelukkelse af alle andre Cultusformer, gjælder for den eneste Statsreligion (All. Nemo vestrum 26 jul. 1855).

78. Det fortjener derfor at roses, at der i visse katholske Egne ved udtrykkelige Lovbestemmelser tilstaaes Indvandrere Udøvelsen af en hvilkenksomhelst Cultus (All. Acerb. 27 sept. 1852).

79. Det er en falsk Sætning, at den borgerlige Frihed for enhver Cultus, og ligeledes den fulde Frihed for Alle til at offentliggjøre hvilkesomhelst Meninger og Tanker, bidrager til Sædernes og Gemytternes Fordærvelse, og udbreder den religiøse Ligeegyldigheds (Indifferentismens) forpestende Gift (All. Nunquam fore 15 dec. 1856).

80. Den Romerske Pave kan og bør forsone og forlige sig med Fremskridtet, Liberalismen og den moderne Civilisation (All. Jamdud. cern. 18 mart. 1861).

(Oversat efter den autentiske latinske Text.)

Katolsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 7.

Søndagen den 3die April.

1864.

Indhold: En ung lutherst Theologs Strupler angaaende den lutherste Gudstjeneste. — Fordomme imod den katolske Kirke (sluttet). — Den katolske Kirke har overlevet sig selv. — Jeg vil have det rene Evangelium, den oprindelige Christendom. — Blandinger. — Kirkelige Efterretninger: London.

En ung lutherst Theologs Strupler angaaende den lutherste Gudstjeneste. I Anledning af „Martin Luthers tydske Messe og Gudstjenestes Anordning“.

Til en gammel Theolog.

(Indsendt fra Norge.)

Et lidet, mærkværdigt Skrift er bleven oversat af Hr. Candidat Telleffen og tilbudt det norske Publikum: „Martin Luthers tydske Messe og Gudstjenestes Anordning“*). Med Begjærlighed har jeg læst det. Det var mig særdeles kjær at see, hvad dog gamle Luther har anordnet i denne høist vigtige Sag; thi jeg maa oprigtig tilstaae Dem, at jeg længe har næret forskjellige Tvivl om vor lutherste Gudstjeneste, i Særdeleshed siden jeg læste det lille Skrift, som Sognepræst Krogh udgav i 1857: „Oplysning om, hvad den lutherste Gudstjeneste har været, hvad den er, og hvad Menigheden i den har mistet“. Denne Titel viser tilstrækkelig, at vor Gudstjeneste, saadan som den store Reformator har stænket os den, maa siden være bleven reformat til det Værre. Og i Sandhed faaer man kun et bebrøveligt Billede af vor Gudstjenestes Paalidelighed, naar man

*) Christiania 1863, paa Cappelen's Forlag.

læser dette Skrift. Dog jeg vil nu ei specielt indlade mig paa at omtale det. Nok er det, jeg vidste ikke, hvad jeg skulde tænke om vor Gudstjeneste, men haabede dog at kunne berolige og tilfredsstille mit Hjerte ved at see vor Luthers egen Messes-ordning; jeg længtes virkelig efter at komme paa det Rene med min Tro og Samvittighed. Men hvor høiligen blev jeg ikke stuffet! Jeg fandt i hele Luthers reformatoriske Gjerning kun Vilkaarlighed, Usikkerhed, Fattigdom og Modsigelser — og min Tvivl og Sjæleangest er derved kun bleven forøget i høi Grad.

Men for at følge en vis Orden vil jeg aabenbare Dem mine Tvivl

1. angaaende selve den gamle Gudstjenestes Forkastelse og den nyes Indførelse;
2. angaaende den lutherste Gudstjenestes Indhold i Almindelighed;
3. angaaende Ceremonierne, og
4. angaaende det latinske Sprog i Særdeleshed.

I. Angaaende den gamle katholske Gudstjenestes Afkaffelse, og den nyes Indførelse.

Hvorfor har Luther affkaffet og fordømt den gamle, katholske Gudstjeneste og indført en ny? Lader os kun her tale ganske ærligt og aabenhjertigt; det nytter ei at stufte sig selv i en saa alvorlig Religions-sag. Vi vide jo, og selv mange af vore Theologer tilstaae det ligefrem, at den katholske Gudstjeneste, Messes-offeret med dets væsentlige Ordning, gaaer tilbage til de ældste christne Tider; at den er anordnet af store og hellige Kirke lærere, som stode Christus og Apostlene over tusind Aar nærmere end Luther. Vi vide, at denne Gudstjeneste med Grefrhgt blev bivaanet af de helligste Christne, ja af hele Christenheden lige indtil Luthers Dage. Vi vide endogsaa, at der ved menneskelig Skrøbelighed havde indfneget sig en eller anden Misbrug ved dens Udførelse; holdtes den undertiden ogsaa uden tilbørlig Andagt og Alvor, saa var dog selve Gudstjenesten den samme, som Kirken havde fra de ældste Tider. Den katholske Kirkes principielle og praktiske Seighed og Fastholdenhed ved det Over-

leverede, er netop en Garanti for, at dens Gudstjeneste væsentlig maa være den samme, som den har faaet fra Apostlene og deres nærmeste Efterfølgere. Har ikke den lærde Protestant Grabe, som nøiagtig har grandstet den christne Oldtid og udgivet den h. Kirkefader Irenæus' Skrifter, offentlig bekjendt, at det katholske Messesooffer er bleven frembaaret i den hele første christne Tid, lige fra Apostlene af, og at de ældste Fædre — en Clemens Romanus, en Ignatius, Irenæus, Justinus, Tertullian og Chyprian — vidne derom? Han slutter sit Vidnesbyrd med disse mærkværdige Ord: „Maatte da, efterdi flere protestantiske Lærere i dette Punkt have erkjendt den apostoliske Kirkes sande Lære, og Luthers og Calvins Vildfarelseser, maatte de Alle forene sig i den fælles Beslutning, at gjengive den guddommelige Majestæt denne høieste Ære, som skyldes den; maatte de til dette Endemaal igjen indføre Brugten af de hellige Liturgier (o: Messerordningerne), som de have gjort ilde i at forkaste, og i hvilke tydeligt findes den rette Maade, paa hvilken dette h. Offer bør frembæres for Gud.“*)

Dette være tilstrækkeligt: en saa alvorlig og lærd Protestants Bekjendelse og Klage er i Sandhed nedslaaende for os. Det er da indlysende, at ligesaa berettiget som enhver christelig Lærer var til at dadle og revse hiin Mangel paa Andagt og hine Misbrug, ligesaa uberettiget er hvilketsomhelst Mennefte til at forgribe sig paa selve Gudstjenestens indre Væsen. Jeg tør sige, at Saadant vilde være et formasteligt Bovestykke for en Engel — end sige for et Mennefte; thi jeg veed ikke, hvad jeg skulde troe om Christi Gjerning og Forjættelse, dersom Han i over tusind Aar kunde lade sin Kirke henligge i den affhyeligste Afgudsdyrkelse, som man iblandt os vover at paastaae det. Maa ikke denne blotte Tanke oprøre det christne Sind?

Sdetmindste haabebede jeg at see, at Luther gav os klare og solide Grunde, hvorfor han affkaffer det Ælbgamle og i Christenheden Nedarvede, og indfører det Nye; si ikke Grunde for den gamle Gudstjenestes Falskhed og for hans Forbedrings Paalidelighed.

*) Grabe: Anmærk. til Irenæi adv. Hæres. l. IV. c. 17, alias 32.

Men besværrer finder jeg Intet af alt dette i Luthers Værk. Han kan ikke give et sikkert Beviis for, at han har en særegen Sendelse af Gud — Gud selv var han dog vistnok ikke — han giver os overhovedet ingen passende Grunde, men forstaaer sig desto hyperligere paa at vrage det Gamle, at skjende og bespotte den katholske Gudstjeneste som et Afguderi, som et Gøgleri, ja som et Djævelsværk o. s. v. o. s. v. Han sætter sig ligefremt ud over hvad Kirken har lært og overleveret ved de gamle Kirkefædre.

Ligesom vore øvrige Theologer, saaledes er ogsaa Hr. Telleffen traadt i vor Faber Luthers Fodspor. Han kalder ogsaa den katholske Gudstjeneste „et latterligt Gøglespil“. Kan man nu alvorlig mene, at de mange tusinde katholske Præster, hvilke vi ei kunne nægte Alvor, Selvfornægtelse og trofast Opfyldelse af deres Kaldspligter, ja at en Ansgarius, en Vincents af Paul, en Dominicus, en Carl Borromæus og saa mange andre kun gjorde et Gøglespil, naar de forrettede den katholske Gudstjeneste? Og de Millioner Christne, som under inderlig Bøn deeltog i denne Gudstjeneste, de skulde ogsaa deri kun have seet et latterligt Gøglespil? Jeg maa bekjende, at jeg ikke alene føler mig stødt men bedrøvet over en saadan Talemaade fra vor Side; jeg kan deri ikke see andet, end en stor Mangel paa christeligt Sindelag, Kjærlighed, Retfærdighed, ja endogsaa paa blot human Dannelse. En slig Talemaade synes mig snarere at vidne om vor Mangel paa sande og virkelige Grunde mod den katholske Kirke. Der behøves hverken stor Kærdom eller Dannelse for at skjende endog det Helligste og Erværdigste. Men for fornuftige Mennesker sømmer det sig, med Forstand og Maadehold at bevise, at man har Ret, og at Modstanderen har Uret. Fornemmelig i en saa vigtig Sag som denne, fordres der Beviser, afgjørende Beviser paa, at det er Guds h. Ord og Villie man udfører, — Skjældsord ere til ingen Nytte, tvertimod til Skade. Vel forlanger Luther, at alle hans reformatoriske Værker skulle betragtes som udsprungne af Guds Ord. Men med min bedste Villie kan jeg dog ikke betragte Luther som noget mere end et almindeligt skrøbeligt

Menneske, og jeg kan ikke tage hans Ord som Guds Ord, og hans Billie som Guds Billie, med mindre han klart har beviist mig, at det er Gud, som taler og virker ved ham. Udgiver ikke ogsaa enhver Sværmer sine Indbildninger for Guds Ord og Billie? I alt Fald troer jeg ikke, at Gud kan finde sit Velbehag i Bespottelser og grove Skjældsord.

Men det spørgeligste af Alt er, at den Forbedring, som vi skulle erholde som af Guds eget Ord, udgaaer efter Luthers egen Bekjendelse fra — — — Løgnens Land. Ja det er sandelig ydmygende og nedslaaende for os Protestanter at sige det, det er jo paa selve Djævelens Argumenter og Formaninger, at Luther støtter sig ved Afstæffelsen af den katholske Mæsse! De har uden Tvivl i Luthers Skrifter læst hiin mærkværdige Disputats, han havde med Løgnens Land, angaaende dette Punkt. Han fortæller den jo ganske udførligt*). Det er af Djævelen, at han lader sig overbevise om, at den katholske Mæsse er et Afguderi, og at den som saadant bør afstæffes. Hvilken daarlige Mester og Lærer, denne Løgnens Fader! Skulde Djævelens Fjendskab mod denne Mæsse ikke netop være et slaaende Bæviis for, at den virkelig ærer Gud, og er ham velbehagelig! Jeg tilstaaer, at da jeg læste dette i Luthers Skrifter, opfyldtes min Sjæl af en nogenlunde lignende Angst og Forvirring, som Luther selv tilstaaer at have lidt ved denne Disputats med Djævelen: dog følte jeg det ikke paa Grund af selve Argumenternes Styrke, men af Skam over at vor Luther har ladet sig overbevise af den, og at han forbedrede Kirken efter en saadan Mesters Forskrifter.

Jeg slutter sørgmodig dette første Punkt, idet jeg selv tilstaaer, at jeg aldeles ikke føler mig tilfredsstillet med den lutheriske Forbedring. Paa den ene Side seer jeg den katholske Guds-tjeneste bevaret med den dybeste Vrefrygt lige fra de første christne Tider, ikke alene indtil Luthers Tid — men ogsaa efter den, lige til den Dag idag: paa den anden Side kan jeg ingen gyldige Grunde see, hvorfor Luther har kunnet forkaste

*) Luthers Bærker. Altenburg T. VI. p. 86 b.

den katholske Gudstjeneste. Hans Argumenter og Beviser ere kun Skjældsord; deres Rilde er — — — skaan mig for at nævne den igjen. Lad mig nu gaae over til det andet Punkt.

(Fortfætted.)

Fordomme imod den katholske Kirke.

(Sluttet.)

Jeg kommer nu til den egentlig praktiske Side af Sagen, nemlig Midlet, hvorved disse Fordomme maae overvindes. Alt kommer i denne Henseende an paa, at vi Alle udtale vor Tro der hvor det gjælder om at fremstille den paa en ret klar, forstandig og overbevisende Maade og paa denne Maade forskaffe den den rette Aerkjendelse. Desværre ere vi ofte meget slette Advocater for vor Tro, eller det fatter os meget mere altsfor ofte paa den nødvendige Bestemthed, Færdighed og Mod til ret at forsvare vor Tro, og derfor opfatte Folk, der ofte kunne være ret lærvillige, ikke hvad vi sige i den rette Mening, og da de ligeledes ikke finde den ægte Fremstilling i deres Bøger og Blade, saa blive de i deres Fordomme. Naar en katholsk Lægmand forstaaer at fremstille sin Tro med ret overbevisende Klarhed, naar han paa en vindende Maade er istand til at vise, hvorledes de gængse Anskuelser og Opfattelser saa godt som altid ere begrundede i Bilsfarelse, saa gjør dette ufeilbarlig det dybeste Indtryk, og vore Modstandere maae komme til Erkjendelse af deres Feiltagelse, og indsee, at Alt forholder sig ganske anderledes, end de have tænkt sig. At forsvare Sandheden er ikke endda saa meget vanskeligt; det kommer kun an paa, at man selv ret forstaaer den, og med et varmt Hjerte kan overtage Forsvaret for dens hellige Sag. Naar vi fremdeles i Omgang med ethvert Menneſke, hvad Tro han end be- kjender sig til, vise os opfyldte af Kjærlighed til ham, saa vil man ikke mere kunne sige, at vi ere fordommelsesſyge Menneſter, og at vort Hjerte er fuldt af Intolerance og Had; thi naar Folk saae de Kjærlighedsgjærninger, hvortil vor Kirkes Grundfætninger forpligte os Katholiker, da maa dog engang Dækket tages dem fra Dinene, og de Fordomme, som de havde imod os, forsvinde. Og, naar vi endelig i Alt hvad vi gjøre, vise os kloge og dygtige, saa kan man ikke mere holde

os for dumme; og naar Folket, som det er i sin Orden, samler sig eendrægtig om sin Geistlighed, saa kan man ikke længere sladdre om den forhadte Clerus-Kaste!

Dengang da man i England var isærb med at vedtage Loven mod de geistlige Ordener, traadte alle Katholiker i begge Parlamentets Huse uden Undtagelse sammen og erklærede høitidelig: Disse Klosterdammer og Munkke, der stulde pines til Døde ved denne Lov, ere vore Søstre og vore Børn, vi stille os paa deres Side og vi ville ikke finde os i den Uret, man har i Sinde at begaae imod dem. Og saaledes udeblev denne Lov. Saaledes maae alle Lægsfolk holde sammen med deres Præster, da ophører af sig selv al den taabelige Snak om den Skilsmisse, der skal finde Sted mellem Folk og Geistlighed, og at Præsterne ikke stulde være Mænd af Folket. Ligeledes, naar alle Katholiker, der bestyre en Forretning, føre den med Overblik og Dhygtighed, da falde de i denne Retning gængse Fordomme bort af sig selv. Religionen forbyder jo ikke, at man med Iver besørger verdslige Forretninger, at man er en dhygtig Kjøbmand, Industriel eller Deconom. Frelseren siger meget mere: „Himmerige lignedes ved en Kjøbmand;“ den der altsaa er Kjøbmand, han bestræbe sig for at være en dhygtig Kjøbmand. Og Han siger endvidere: „Himmerige er at ligne ved en Mand, der gav sine Tjenere Talenter at forvalte, for at de stulde aagre dermed;“ og den Tjener, der havde erhvervet rige Procenter, roses i Evangeliet. Og ligeledes hedder det: „Kirken lignedes ved en Ager, der bærer rige Frugter.“ Saa langt er det fra, at Christendommen forbyder Dhygtighed i Alt hvad der hører til Erhverv og jordist Bedrift, og derfor havde ogsaa i Middelaalderen de katholske Lande en blomstrende Industri. Det maa saaledes være vor Bestræbelse, at Enhver enkelt iblandt os ikke blot gjør sin Person, men sin Religion Være. Derved falde Fordomme bort af sig selv, og naar dette er skeet, da ville vi uden synderlig Vanskelighed kunne række hverandre Haanden til fuldkommen religiøs Enighed. Det er sandt, der kunne vel endnu være store Vanskeligheder, og de Differentser, der ere os imellem, ere endda ikke saa smaa, men ved Guds Naade bygger den gode Villie hurtig en Bro over den adskillende Kløft, og da vil i en ikke altfor fjern Fremtid det guddommelige Ord blive opfyldt, at de, hvilke vi elske som Brødre efter Kjød, fordi de have et fælleds Fædreland med os og som Brødre efter Aanden, fordi de tillige med os troe paa den ene Herre Jesus Kristus, skulle forene sig med os og blive Børn af den ene Guds Kirke! Fordommene mod os og Kirken have hidtil været vel ikke den eneste, men den største Hindring, og desværre beslitter man sig fra forskjellige Sider endnu bestandig paa at forstørre og forøge disse istedetfor at fjerne dem. Philosophien

og Politiken, Historien og Naturvidenskaben, de videnskabelige Tidsskrifter og Dagbladene, fort sagt, Alt bliver benyttet til at bestyrke de godmodige Læsere i deres Fordomme. Fremfor Alt maae nu de Værde kæmpe imod disse forbundne Magter med Videnskabens Vaaben; men ogsaa De, mine Herrer af den verdslige Stand, have tilligemed os Præster den Opgave at virke med til Gjenoprettelsen af den religiøse Enighed. Naar vi Alle i Forening med hverandre arbejde for dette Formaal, saa ville vi fremstynde hiin Dags Frembrud, om hvilken Frelseren siger: „Der skal blive een Hyrde og een Hjord,“ og da, mine Herrer, er vort Maal opnaaet; da feire vi under vort Hoved, Jesus Christus, den store katholske Generalforsamling!

XX.

Den katholske Kirke har overlevet sig selv.

Svar. Den har nu bestaaet i næsten nitten Aarhundreder, og omtrent ligesaa længe er dette blevet sagt om den.

Ethvert Aarhundrede, ethvert ryggesløst Menneske, enhver Ophavsmand til en ny Sekt eller Branglære troer, at det store Dieblik nu er kommet, da den katholske Kirke skal gaae tilgrunde: Enhver af dem troer sig berettiget til at istemme et De profundis (Gravsang) for Pavedømmet, for det katholske Præstedømme, for Messen og alle Kirkens gamle Troesartikler... og dog kommer dette Dieblik aldrig.

Saaledes skrev allerede i det første Aarhundrede efter Kristus, en hedensk Statholder til Keiser Trajan: „Om kort Tid vil, takket være Forfølgelsen, denne Sekt (d: den katholske Kirke) være tilintetgjort og ikke meer blive Tale om den korsfæstede Gud...“ — Trajan er død, og den korsfæstede Gud behersker endnu altid Verden!

Ligeledes roste sig tre hundrede Aar senere Julian den Frasalbne af „at forfærdige Galilæerens (Jesus Christi) Liigkiste“ d. v. s. at tilintetgjøre Hans Religion og Kirke... Julian er død, og Galilæeren og Hans Kirke leve endnu.

Saaledes talte ogsaa i det 16. Aarhundrede Luther, denne ulykkelige frasalbne Munk, som af Stolthed og Gjenstridighed lavede en ny Religion, om Pavedømmet som noget Forældet, med hvilket det snart vilde være forbi. „O Pave,“ udbrød han, „o Pave! medens jeg lever, er jeg dig en Pest,

efter min Død vil jeg være din Undergang!!!“ — Luther er død, og hans Protestantisme opløser sig overalt, men Pavedømmet vedbliver at bestaae, og er nu meer end nogenjinde livskraftigt, blomstrende og æret! ¹⁾)

Voltaire, denne personlige Fjende af Jesus Christus, Voltaire, som undertegnede sine Breve: „Voltaire, Christmoque“ (Christus=Spotter), eller „Ecrasons l'infâme“ (nemlig: lader os tilintetgjøre Christus og Hans Kirke), denne Voltaire skrev til en af sine Venner: „Jeg er kjed af at høre paa, at tolv Mænd vare tilstrækkelige til at grunde den katholske Kirke: jeg skal vise, at en Eneeste er tilstrækkelig til at ødelægge den.“ — „Om tyve Aar,“ skrev han til en Anden, „vil det være forbi med Galilæeren!“

Og tyve Aar derefter, paa selv samme Dag, bøde Voltaire under en Fordømts Fortviøvelse, forgjæves raabende paa en Præst, som hans philosophiske Venner ikke vilde tilstede Afgang til ham . . .

Kirken lever endnu stedse; den gaaer igjennem alle Aarhundreder, og overvinde paa sin fredelige Vandring Alle, som søge at overvinde den.

Det Samme vil ogsaa blive Tilfældet med Hensyn til vore moderne Philosophers og Socialisters storpralende Systemer, som i deres Bestedenhed opkaste sig til „Reformatorer“ af Jesu Christi Religion og troe at kunne erstatte den katholske Kirke.

Imidlertid ere de endnu langt mindre farlige, end deres Forgængere; de Stakler! de indsee ikke engang deres egen Svaghed. De troe at skabe noget Nyt, medens de kun øge Voltaire's, Calvins, Luthers, Arius' gamle Sætninger o. s. v.

Have de da glemt Frelserens Ord, som Han henvendte til den første Pave og de første Biskopper: „Gaaer hen og lærer alle Folk; og see, Jeg er hos eder alle Dage indtil Verdens Ende?“ Have de glemt hvad Han sagde til Apostelfyrsten: „Du er Petrus og paa denne Klippe vil jeg bygge Min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overbælde den?“ Troe de at kunne tilintetgjøre det, som Gud har grundlagt?

¹⁾ Til evig Skam og Skændsel for Luther og alle hans Tilhængere blive hine af Satan indstudede Spotteord endnu bestandig aftrykte i de lutheriske Katechismer, saa at enhver uhildet og fornuftig Christen kan see, at Luther var en Løgneprophet, da han udtalte disse Ord; thi 300 Aar ere herunder og de ere ikke gaaede i Dødsdøds! „Mentita est iniquitas sibi: Dndstaben lyver til sin egen Skade!“ Ps. 26, 12.

Nei, den katholske Kirke „har ikke overlevet sig selv“, og behøver heller ikke at befrygte dette, saalænge Verden ikke overlever sig selv. Kirken frygter intet; den fjender det guddommelige Princip af sin Kraft og sit Liv, og dens nuværende Modstandere vil den overvinde med endnu større Lethed og No, end dens tidligere.

XXI.

Jeg vil have det rene Evangelium, den oprindelige Christendom.

Svar. Dem vil jeg ogsaa, og intet andet, og jeg besidder dem netop, naar jeg er en god Katholik; og du, du kan besidde dem paa samme Vilkaar.

Naar du er en god Katholik, lever du efter Evangeliet i dets hele Sandhed; du har da den samme Christendom, den samme Tro, den samme Religion, som de første Christne.

Tiden har kun forandret Christdommen i nogle ydre Former; dens Væsen er det samme, fuldkommen det samme, saalænge den har bestaaet.

Disse Forandringer, disse Udviklinger, som bringe de mindre tænkende Mennesker til at troe, at den nuværende Christendom er forskjellig fra den oprindelige, ligge i Sagens egen Natur, og vi møde dem i alle Guds Værker.

Er da Mennesket et fra sig selv forskjelligt Væsen i sit første, i sit tiende, i sit tredivte Aar? Ingenlunde; det er den samme Person, som lidt efter lidt udvikler sig, indtil den naaer sit Væsens Fuldkommenhed.

Den samme Orden hersker i Guds overnaturlige Værker.

I Apostlenes Dage var den katholske Kirke i sin Oprindelse, man saae endnu ikke dens hele Rigdom, dens Magt, dens Liv, men alt dette eksistere ligesuldt, beredt til, i Aarhundredernes Løb at udvikle og aabenbare sig.

Jo mere man studerer den christelige Oldtid, desto fuldkommere vil man anerkjende Sandheden af det, som vi her have sagt.

Dette grundige Studium af den christne Oldtid har ført et stort Antal af lærde Protestanter og Bantroe tilbage til den katholske Kirke, idet de i den christelige Kirkes Historiebøger for de tre første Aarhundreder fandt paaafaldende Spor og

Grundideen til alle katholske Lærdomme og Institutioner; bl. A. Biskoppen af Rom's, den hl. Petri Efterfølgers, aandelige Forrang; hans, ligesom ogsaa de øvrige Biskoppers, Apostlenes Efterfølgers, Autoritet i Troessager; Gudstjenestens Pragt; Messesoferet med alle dets Ceremonier, som vi endnu udføre, og af hvilke de fleste stamme fra det apostoliske Aarhundrede; Dyrkelsen af den hl. Jomfru som Guds Moder; Trefrygten for Helgenerne, Reliquierne, Billederne; de syv Sakramenter, deriblandt det hemmelige Skriftemaal o. s. v.

For ikke lang Tid siden har man i Katakomberne (de første Christnes underjordiske Grav- og gudstjenstlige Forsamlingssteder) i Rom, og navnlig i den h. Agnes' Katakombe, som skrives sig fra Midten af det andet Aarhundrede, opdaget fuldstændige Kapeller med flere Altare, som indeholdt Martyrers Reliquier, med Malerier og Billeder af den h. Jomfru, med en pavelig Stol, Bievandskar, Skriftestole o. s. v. Og alligevel misbruger man hertillands endnu paa en afstyelig Maade Almuens Lettroenhed, idet man foreprædiker den, at den sande Christendom, de første Tiders Christendom findes andetsteds end i den katholske Kirkes Tro og Liv!

„Christen“ og „Katholik“ har altid været eenstyldige Ord, og de gode Katholiker i vore Dage adskille sig kun ved Dragten fra de første Aarhundreders gode Katholiker; Troen, Aanden, Gjærningerne ere de samme.

Alle Branglærere have fremsat den samme Paastand, som nuomstunder Samfundets og Troens foregivne „Reformatorer“ vove at fremsætte; de have alle sagt, som for 300 Aar siden Luther og Calvin sagde: „Vi ville „reformere“ Christendommen, idet vi tilbageføre den til dens oprindelige Reenhed. Du katholske Kirke! I, katholske Præster! I forstaae slet intet deraf; I have forvansket Sandheden, Troen, Jesu Christi Være. Kun vi ere i Besiddelse af den, og ville give Verden den tilbage! Hører derfor Alle: Den menneskelige Elendighed er tilende, en ny Tidsalder skal nu begynde!“ ...

Lad dem tale, men troe blot ikke et eneste Ord af hvad de sige!

Vor rene, ægte katholske og ægte evangeliske Livsvandel! lad den kraftigere end alle Ord tjene som Svar. — En sand Christen, en sand Katholik, en Helgen, det er det bedste Beviis mod dem!

Blandinger.

Den fromme Biskop af Amiens forelagde engang en Protestant, der i sit Hjerte havde vendt sig bort fra Protestantismen, men dog følte Betæneligheder ved at antage den katholske Tro, følgende tre Punkter til Overveielse: 1. Man har aldrig seet noget Exempel paa, at en Katholik, der tidligere havde levet i Uegtyldighed for sin Religion og ført et syndigt Livnet, men siden blev greben af Anger over sit forrige Liv og fattebe den Beslutning at omvende sig til Gud, at en saadan Katholik nogensinde, tilskyndet af denne ublandet — rene Bevæggrund, er bleven Protestant, hvorimod det er en Kjendsgjerning, at mange Protestanter, der følte sig grebne af Vængsel efter at forlige sig med Gud, ere blevene Katholiker. 2. Det er u hørt, at en Katholik i sin Dødsstund og ligeoverfor Evigheden har affvoret sin Tro og bekendt sig til den protestantiske Lære, medens det paa den anden Side fortjener vel at mærkes, at mange Protestanter i denne afgjørende Stund, have taget deres Tilflugt til den gamle Kirkes Moderstjød. 3. Endelig er det vitteligt, at Protestanterne ere enige med os i at anerkjende saadanne Lærere i den gamle Kirke for Helgener, som bestandig og paa det bestemteste give et Lærebegreb Vidnesbyrd, der staaer i fuldkommen Modsetning til det protestantiske. Denne Kjendsgjerning maa dog vel nøde dem til at indrømme den simple Consequents, at man maa kunne blive hellig ved at troe hvad disse Kirkelærere have troet. —

Vi tillade os til denne sidste af den høiærværdige Biskop anførte Kjendsgjerning at tilføie endnu en Følgeslutning, nemlig, at en Lære, der paa alle Punkter har nedbrudt og forkastet og bestandig gjør sig til Formaal at forhaane og bagvaske den Lærebbygning, der ikke blot i den kirkelige Oldtid, men igjennem en lang Række af Aarhundreder indtil den Dag i Dag har givet Beviser for, at den er istand til at føre Menneskene til Hellighed *), — at en saadan Lære umulig kan frembringe Hellige! For Rigtigheden af denne sidste Følgeslutning har den hele protestantiske Udvikling levet et storartet historisk Beviis! Protestantismen har i sit System ingen Plads for Læren om en virkelig Helliggjørelse; den driver Spot med den katholske Forestilling om den guddommelige Naades Virkninger, nægter

*) 2: Den høieste religiøse og sædelige Fuldkommenhed, der er en Virkning af en alene ved den guddommelige Naade mulig harmonisk Udvikling af alle høiere og lavere Kræfter, der tilsammen udgjøre Menneskets Væsen.

Muligheden af sand Hellighed og — har derfor ingen Hellige at opvise; thi vel at mærke Pietisme er ikke Hellighed.

De ovennævnte tre Punkter, hvilke den fromme Biskop forelagde den efter Frelse længselsfulde Sjæl til Betragtning, ere simple, men Sæden faldt her i en velberedt Jordbund; Naaben virkede og den katholske Moderkirke kunde snart derefter glæde sig over et nyt for dens Ære nidkjært Varn.

En barmhjertig Søster. Grev Julius de Mornay døde i Aaret 1852 i Paris i Marschal Soult's Hotel. En barmhjertig Søster sad ved Foden af Grevens Seng og pleiede ham med sand christelig Dpoffrelse og Omhyggelighed. Nonnen var en Pige paa 22 Aar og af ubestrikelig Skjønhed. Grevens Døden nær. Den barmhjertige Søster betragtede ham med Taarer i Øinene. Da slog Uhret i Gemakket halv 9. Nonnen reiste sig, bøjede sig for sidste Gang hulkende over den Døendes Pande og gjorde sig færdig til at gaae. „Min Søster,“ sagde en Præst, der knælede ved den Døendes Seng, „hvad gjør De?“ „Jeg maa gaae,“ svarede Pigen med taarefyldte Øine. „De maa dog blive! De maa lukke Deres Faders Øine!“ „Nei!“ svarede Nonnen, „min Ordensregel byder mig at være tilbage i Klosteret Kl. 9! Jeg maa adlyde; den Smerte, som jeg tager med mig, vil gjøre mit Dffer og min Lydighed desto fortjenstligere!“ Hun omfavnede derpaa atter sin Fader, der ikke mærkede til dette hendes sidste smertelige Leved, og bortfjernede sig derefter under Bøn og Taarer. Grev Mornay døde endnu i den samme Nat. — Pigen var Louise de Mornay, Sønebatter af Hertugen af Dalmatien. Fire Aar tidligere var hun bleven Novice, og siden barmhjertig Søster i Hospitalet Enghien, der er grundlagt af Hertuginde af Anmale i Faubourg Saint Antoine. Hun kunde have havt 100,000 Livres i Rente og til hendes glimrende Vaaben have føiet et andet ligesaa glimrende. Hun har imidlertid foretrukket at hedde „Søster Louise“ og hellige sin skønne Ungdom til saadanne ubekjendte Mennefters omhyggelige Pleie, der i et Hospital tage Afsted med et sørge- ligt og møjsommeligt Forbeliv.

En Biskops Apostolat under hans Fangenskab. Fra Rom skriver man til „Bien public“ i Gent: „ . . . Gud

er vidunderlig i Sine Hellige, hvilke Han har kronet med Herlighed i Himlen; men Han er ogsaa stor i de Hellige, som kæmpe for Hans Kirke paa denne Jord. I otte Maaneder har Erkebispfen af Spoleto, Msgr. Arnaldi, været indespæret i Citabellet della Rocca, fordi han ikke har villet underkaste sig den piemontesiske Regjerings Fordringer. Ved Prælatens Ankomst udgjorde 700 Forbrydere Befolkningen paa hans nye Opholdssted; ifølge den piemontesiske Bestyrelses „Fremskridt“ bleve disse forhindrede fra al Underviisning og Brug af de h. Sacramenter — intet Under, at de Ulykkelige's sædelige Tilstand fra Dag til Dag blev slettere. Man havde berøvet den modige Befjender et Dioces; men et nyt Dioces blev ham her tildeel. Disse forkomne Sjæles Helliggjørelse forekom ham som et af den h. Jomfru, hans mægtige Beskytterinde, anvist Apostolat, og trods sin svage Sundhed og gjentagne Feberanfald helligebe han sig denne Opgave med alle sine Kræfter. Ja, Maria gjorde Underværker; lad os mærke os Resultaterne. Fra hans Indtrædelse i Citabellet til Dato har den ivrige Prælat to Gange givet de Fængne fuldstændige otte Dages Exercitier, og ved Slutningen af disse have de Alle uden Undtagelse skriftet og modtaget den hellige Nadvere. Hvilken Trøst for den fromme Erkebiskop midt i hans Smertes! I det Hele har en fuldstændig Forvandling af dette Fængsel fundet Sted; en Røverhule, hvor man før kun hørte Forbandelser af Gud og Menneffer, er nu bleven et Fredens og Bønnens Huus. I enhver Celle beder man hver Aften i Fælledsstab Rosentfrandsen. Alle Fangerne have den 8. December erholdt Scapulieret og en Medalje med den ubesmittede Undfangelse. Gud give, at alle Garibaldianere og „Fremskridtsmænd“ i Italien kunde nyde den Lykke at blive indesluttede en Maanedstid i Citabellet della Rocca med Erkebiskop Arnaldi!“

Kirkelige Efterretninger.

London. 16. Januar. Frafaldnes Forsoning med Kirken. I det Dieblig jeg er i Begreb med at affende dette Brev, gjør man mig opmærksom paa en Artikel i „Standard“, som jeg ikke troer under nogen Betingelse at turde forholde deres Læsere. Dette strengt protestantiske Blad viser, ved at offentliggjøre den, Retfærdighedsfølelse nok til at gjøre Læseverdenen bekjendt med et Factum, der er den skønneste Triumph

for alle Englands Katholiker i en Sag, der har beredet dem mange haarde Angreb. De kjender uidentvold den famøse Historie om de forfulgte spanske Protestanter, med Hensyn til hvilken det hele protestantiske Europa, og navnlig England, have troet sig kaldede til at intervenere hos den spanske Regering. Standard bringer nu i sit Dagsnummer strax efter Telegraphdepefcherne — altsaa som en vigtig Efterretning — følgende Meddelelse:

„El Comercio,“ en Journal i Cadix, offentliggjør et Brev fra Martin Escalante, hiin Spanier, hvis Videlser for Protestantismens Skyld have vakt saa stor Sympathie i England. Det hedder:

Til Redacteuren af Comercio. Min Herre! Jeg beder Dem venstabeligt, i Deres ærede Blad at offentliggjøre den Kjendsgjerning, at jeg efter 11 Aar, tilbragte i aandeligt Mørke og Død, atter har aabnet mine Dine for den katholske Sandheds Lys, og for nærværende Tid er beskæftiget med aandelige Dvælses i den h. Philip Neris Huns, for at forberede mig til en offentlig og høitidelig Affværgelse af alle protestantiske Lærdomme ligeoverfor den h. katholske, apostoliske og romerske Kirke, hvilken jeg alene anerkjender for den sande og guddommelige. Jeg troer hvad den troer og hvad den foreskriver mig at troe; jeg haaber paa det som den haaber; jeg elsker hvad den elsker; jeg forbømmer Alt hvad den forbømmer. Derfor forbømmer jeg alle Vildfarelser og Kjætterier, hvori jeg ved mine Angreb paa Kirken til min Ulykke har gjort mig skyldig. — For alt dette beder jeg min Gud om Tilgivelse, min Gud der er uendelig riig paa Forbarmelse mod Syndere, og mod hvis Godhed jeg har beviist mig saa utaknemmelig; jeg beder den allerfalgste, ubesmattet undfangne Bomfru Maria, hvem jeg stammelig har fornærmet, og ligeledes den h. katholske Kirke, hvilken jeg i min Blindhed saa heftig har forfulgt, om Tilgivelse; fremdeles mit ædle katholske Fædreland, Spanien, Skuepladsen for mine hærtilfælde Standler, saavel som alle min kjære Fødebyes Gibraltars katholske Beboere, min elskede Hustru og Børn, hvem jeg har givet et saa slet Exempel — alle Troende og endelig den ganske Verden, med den Bøn, at Alle ville bede til Gud for den Ulykkelige, der skriver dette, at han fra denne Dag af som et lykkeligt og saligt Menneſte maa hellige sit hele Liv til Guds og hans h. Kirkes Tjeneste, fast besluttet paa at leve og døe som romersk-katholsk Christen. Jeg beder Dem derfor at lade min Anger og denne min fuldstændige Gjenkaldelse blive bitterlig for Alle, førend jeg udtaler den i det h. Tempel, hvor Herren vil forunde mig den Naade i Forening med mine elskede Børn at blive deelagtiggjort i Kirken hellige Myſterier. — Jeg kan ikke slutte uden at bevidne den

geistlige Forstander og den ærværdige Congregation af den h. Philip Neri min inderligste Taknemmelighed.

Martin Escalante.

Endnu tilføjer Standard følgende Meddelelse af det spanske Blad „Epoca“ af 7. Januar: „Don Nicolas Marselan, een af hine spanske Protestanter, er efter et Ophold i flere Maaneder i England vendt tilbage til den katolske Kirkes Stjød; han har affvoret sine Bidsfarelser og er bleven forsonet med Kirken ved Erkebiskoppen af Granada.“

„Standard“ ledsager disse interessante Actstykker med den Bemærkning: „Man tør vel vente, at det vil være en rum Tid, inden Lord John Russell igjen vil befatte sig med den Slags Interventioner!“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- 3. April.** Hvide Søndag. Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe, under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og feire deres første hellige Communion; efter Messen: Meddelelse af Confirmationens h. Sacrament. — Efterm. Kl. 5 høitidelig Fests- og Takkeandagt med Prædiken og Te Deum.
- NB.** Søndagen den 3. April finder den anden Dvartals-Indsamling af „Peterspengen“ Sted; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af St. Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.
4. **M. Mariae** Bedudelse (feires først. Søndag). 5. **Ti. Vincentius Ferreri**, Betsjender. 6. **D. Gabriel**, Erkeengel. 7. **To. Benedict**, Abbed. 8. **F. Franz de Paula**, Betsjender. 9. **L. Jfidor**, Biskop og Betsjender.
- 10. April.** 2. Søndag efter Paaste (Mariae Bedudelse). Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias ubesmitte Hjerter for Syndernes Omvendelse, med Katechese. — 11. **M. Leo**, Pave og Betsjender. 12. **Ti. Julius**. 13. **D. Hermenegild**, Martyr. 14. **To. Ihu**-kommelse af Alterens h. Sacramente. 15. **F. Petrus af Lampasus**, Martyr. 16. **L. Johannes af Nepomut**, Martyr.
- Søgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgari Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapelstet (Toldbodveien Nr. 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Hr. Kunsthandler **C. A. Blankenheimer**, Sjørnet af Admiralg. og Formstr. 12, 2. Sal, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Nummere à 8 s.

Kjøbenhavn.

3. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 8.

Søndagen den 16de April.

1865.

Indhold: Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions- Frihed? -- „Jeg behøver ikke at gaae i Mesen; jeg kan ligesaa godt bere til den gode Gud hjemme hos mig selv.“ -- „Men jeg har ingen Tid.“ -- Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Rom. Holland. England.

Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions- Frihed?

(Fortsættelse fra Nr. 7.)

Naar derimod allerede denne Omstændighed i og for sig, dette complet parodiske Forhold mellem Læren og Livet, vidner om, at en gennemgribende Vildfarelse paa dette Punkt maa finde Sted, da have vi med den anden ovenomtalte almeenhedede Tirade om den retskafne Vandel, som det Alt afgjørende Moment, og dens antydede Forudsætninger, nemlig Læren om den usyulige Kirke og denne Læres Conseqventser: den confessionelle og religiøse Indifferentisme, henvendt Opmærksomheden paa den historiske Forklaringsgrund*) til dette i psychologisk Henseende saa høist mærkværdige Phænomen, at, efterat Christendommen i snart to Aartusinder har arbejdet paa Slægtens Udvikling, og naaget hele den christelige Civilisations Eiendommelighed hviler paa Forudsætningen af guddommelig aabenbarede Troessandheder, er det blevet Resultatet af al den Strid, der har været ført om den egenlige Mening med Aabenbaringen, at den christnede Menneskehed er kommen tilbage til Hedenskabet's religiøse Standpunkt! Thi at erklære Samvittigheden i og for sig for hellig eller for uaf-

*) Vi mene naturligvis hermed Reformationen baade som historisk Faktum og som vedvarende Aarsag til Opposition mod det tidligere traditionelt udviklede Samvittighedsforhold.

hængig af enhver høiere Autoritet*), det er en ægte hedenst, en pantheistisk eller naturalistisk Doktrin, og bliver som saadan i enhver af de concrete Stikfæller, hvori den optræder med Prætension paa at reformere den nærværende Samfundstilstand i religiøs og social Retning, med Rette forkastet i den pavelige Syllabus**) som en Være, der tilintetgjør Aabenbaringsens og Kirkens Autoritet. Ja man kan sige, at hiin Forklaring paa, hvad Samvittigheden er, og den dermed sammenhængende Sætning om den retskafne Wandel, som det Alt bestemmende i Menneskets Forhold til en høiere Verden, fører os endog udover det civiliserede Hedenskabs religiøse Forestillinger, idet dette dog anerkjendte bestemte — om end kun i vilkaarlige, reent menneskelige Vedtægter begrundede — religiøse Forrifter som bindende.

Religiøse Vedtægter og Forrifter! Ja, det er dette Ord, som løser Gaaden, naar man skal forklare, hvad Samvittigheden er og hvad Samvittigheden lærer. Thi vidner ikke, som vi ovenfor antydede, baade Historien og al indre Erfaring, at, ligesom Menneskene strides i det Uendelige om hvad der er fornuftigt, og den Enes Fornuft forkaster som Daarskab hvad den Andens Fornuft kalder Viisdom, saaledes staaer ogsaa Samvittighed imod Samvittighed. Eller tillader selskaber maaskee Samvittigheden de samme Synsmaader og Handlinger hos den politisk Radikale, som hos den Conservative, hos Katholiken, som hos Protestanten, hos Jøden, som hos den Christne? Derfom Samvittigheden er en Guds Stemme, som veileder, advarer og straffer ethvert Menneske, og dømmer hans Indre efter en Lov, som Gud selv umiddelbar har indstrevet i deres Hjertes; derfom ethvert Menneskes Samvittighed saaledes er en uantastelig Helligdom — hvorledes forklarer man sig da, at eet Folk og eet Menneske kan have Skikke og Sædvaner, som forbyndes og straffes af andre; at Hinduernes Samvittighed tillader dem at brænde Enter, Chineseernes at dræbe deres Bjørn, at de dannede Grækere og Romere Samvittighed kunde forsvare og anbefale Kaster, som en Christen betragter med Afsky;

*) Det af protestantiske Elsasere redigerede Pariserblad „Temps“ giver i sin Polemik imod den pavelige Kundskrivelse følgende Ord tilbedste om Christendommens Forhold til den „moderne Bevidsthed“ eller de „moderne Traditioner“: „Hvad er vel Kjernen i Principerne af 1789, andet end Menneskets Reifeværdiggjørelse ved sig selv — Samvittighedens Hellighed, som er uafhængig af enhver udenfor den værende Magt, af enhver Lov, som den ikke har givet sig selv? Hvorledes kunne altsaa de, som ere Repræsentanter for Arvefyndens, Freløsningsens og Raadens Religion, uden det affskyeligste Hysteri vedfænge sig disse Principer?“ (!)

**) Fernemmelig principielt i I, 3—4 og III, 15—18. Cfr. VI, 47. Encycl. S. 3—4.

hvorledes forstaaer man, at Samvittigheden hos det selsomme Menneske til den ene Tid forkaster hvad den til den anden har billiget, og omvendt?

Skal der da forbindes en fornuftig Mening med den heromtalte Forklaring paa, hvad Samvittigheden er (at den nemlig er Guds Stemme i Menneskehjertet), da forudsætter den Kundskab om Noget, som Gud har foreskrevet som en Lov, Han kræver opfyldt, da viser hiin Forklaring, hvorved den nyere Tids Indifferentisme vil gjøre en guddommelig Aabenbaring og positive Troessandheder overflødige, netop hen til de traditionelt forplantede kristelige Forestillinger om Gud og Hans aabenbarede Villie, som den Marsag og Forudsætning, uden hvilken hverken Tingen eller Forestillingen og dens Udtryk kunde existere. Gud kan altsaa kun siges at tale i Mennesket, naar Han iforveien har talt til Mennesket, eller paa en Maade, som Mennesket har anerkjendt for overbevisende og forpligtende, aabenbaret ham bestemte Sandheder som bindende Forskrifter for hans Handlemaade. I og for sig er Samvittigheden nemlig, ligesom Fornuften, hverken meer eller mindre end en Evne, der ingenlunde er det Samme for det ene Menneske, som for det andet, men paa det sædelige Livs Enemærker virker, ligesom Fornuften paa Erkjendelsen, i Forhold til og betinget af den Grad af aandelig Udvikling, hvorpaa Individet befinder sig; og dette Sidste afhænger jo atter af det Udviklingstrin baade i intellectuel og moralsk Henseende, som Slægten til enhver Tid har naaet. Saaledes er det klart, at Samvittigheden ingenlunde i og for sig, eller i absolut Forstand, kan gjøre Krav paa Almeengyldighed, eller optræde med Prætenjion paa at respecteres som et „noli me tangere“ (rør mig ikke!), saaledes som de nuværende Frimurerreligioner og alle lignende nyhedenske Tankeprodukter anmasse sig Besøielse til. Samvittigheden viser — Ordet taget i sin Almindelighed — hen til en bestemt religiøs-sædelig Forskrift, og er en Evne i den menneskelige Sjæl, der efter denne af Mennesket anerkjendte Forskrift billiger eller forkaster hans Handlemaade. Hvorledes Samvittigheden veileder Mennesket til at stjelne mellem Ret og Uret, hvorledes den dømmes Menneskets Tanke og Handlinger, det berøer altsaa paa Bestaffenheden eller Værdien af den Forskrift, der afgiver Normen for dens Virksomhed.

Enhver veed, hvilke Besynderligheder man undertiden kan opleve, ved at høre eller læse aldeles modsatte Meninger om de vigtigste Ting forsvares af Folk, som hver paa sin Side appellere til Fornuftens og Logikens Medhold for deres Paastande og Beviisførelser. Det følger af sig selv, at er det Ene fornuftigt, da er det Andet fornuftstridigt, ligesom der ikke er Noget

til Hinder for, at begge Parter jo kunne forsægte de største Absurditeter som Sandheder, der for Enhver af dem ere saa indlysende, at de slet ikke finde nogen Anmasselse i at forlange dem anerkjendte som almeengyldige for enhver Tid! Uagtet Alle saaledes beraabe sig paa Fornuften, saa lærer Erfaringen dog ikke desto mindre, at der i visse Tilfælde kunne være omtrent ligesaa mange „Fornufter“ som der ere Individider, og Erfaringen lærer desværre, at denne Fornuftmangfoldighed er allerstørst just der, hvor det burde være Menneffene af den allerstørste Vigtighed, at der var Overensstemmelse og Enighed i Fornuftens Udsagn! Eller — for at tage Exemplet fra det, som ligger nærmest, fra den mangleaarige Strid, der hertillands har været ført, tidligere imellem Orthodorien eller den statskirkelige Christendom paa den ene Side, og Rationalismen paa den anden, og senere (efterat Rationalismen, som man ofte har hørt Medlemmer af Statsgeistligheden mene, skal være bleven et overvundet Standpunkt) fra Stridighederne mellem den saakaldte „Grundtvigske Kreds“ og de bibelske Theologer*) — paa-trænger sig ikke her den Overbeviisning Enhver, der ikke er hildet af Partilidenkab, og forud er behersket af Fordomme, at alle disse Stridende tilsammen nøddendig maae have Uret, fordi de Alle have indviklet sig i de groveste Selvmobsigelser? Denne

*) I Mæret 1825 angreb Grundtvig Prof. Clausen, fordi denne vedkjendte sig Rationalismen, som den rette Consequens af Reformationen, og altsaa den rette Opfattelse af Christendommen, og beskylde ham for at være en falsk Lærer, der havde forbrudt sig mod den Embedsæed, der forpligtede ham til at foredrage den statskirkelige Orthodori for Studenterne. Det har ofte forundret os, at det ikke dengang faldt Prof. Clausen eller nogen af hans Venner ind at føre Beviis for, at Grundtvig i selve sit bekendte Stridskrift havde godtgjort, at han i en fra Statskirkens Standpunkt langt strafbarere Betydning, end Clausen, var en falsk Lærer, idet han i hiint Skrift ganske stillede sig paa Katholicismens Standpunkt, ved, rigtignok i stor og ubestemt Almindelighed, at gjøre Traditionsbegrebet gjældende, som det eneste Raaben, der sikrede den kristelige Sandhed mod Rationalismens Vilkaarligheder. Denne „Opdagelse“ af den gamle katholsk-kristelige Troesregel — rigtignok med den væsentlige Misforstaaelse, at han antog den Apostoliske Troesbekjendelses Ord og Bogstav for at være identisk med Skirkens Troesregel og altsaa Tradition — denne Opdagelse havde altsaa en relativ Sandhed, men G. har som bekjendt senere gjort en anden Opdagelse, der stiller ham paa et aandsligt Standpunkt, der er langt forkasteligere end baade Orthodoriens og Rationalismens. Thi hans Lære om „Herrens Mundsord“ har siden igjennem forskjellige af hans duperede Samtid ubemærkede Svingninger ført ham saa dybt ned i Indifferentismens Svævedynd; at man nu ikke kan paavise andet som en fast og betegnende Eiendommelighed ved hans Standpunkt, end et almindelig uviklet Had til den katolske Kirke!

Norm for Bedømmelsen af, hvad der udgives for at være fornuftigt eller sandt og rigtigt, har Gud nemlig givet Mennesket med Forstanden, saa ethvert Menneske, hvis Forstand er i den normale Tilstand, ad denne indirecte Vej, nemlig ved at komme til Visshed om, hvad der paa Grund af indre Selvmodsigelse ikke kan være Sandhed, kan gjøre sig det muligt, at komme til Sandhedens Erkjendelse. At Rationalismens uendelige Mangfoldighed af Fornustterkjendelser ere et Væv af indbyrdes Modsigelser, behøve vi ikke nærmere at forklare, saalidt som, at det Samme gjælder om den bibelske Orthodoxy, i hvilken som helst Stikelse vi end ville betragte den; thi ogsaa den er noget meget forskjelligt, og den orthodoxe Fornuft er ikke mindre vilkaarlig og egenfindig end den rationalistiske, om end de Orthodoxe ofte have søgt en særdeles Afbefaling ved at forfjættre og proskribere Fornuften. Den Grundtvigiske Modification af „Lutherdommen“ har imidlertid den store Fortjeneste, at have præsteret et temmelig fuldstændigt Beviis for Forkert-
heden og Forkasteligheden baade af hans egne eiendommelige nye Opdragelser og af alle hans Modstanderes Lærdomme! Man søie hertil alle de ovenfor omtalte lidige Kampe mellem det 16de og 17de Aarhundredes Theologer, der ikke blot Alle havde Fornuft, men Alle vare saa orthodoxe, at selv de, der dengang forfjættredes af deres Colleger, vilde forekomme Størstedelen af Nutidens Mennesker at være urimelig rettroende*). Man tænke sig fremdeles under Et alle Stridigheder mellem det antike og moderne Hedenskabs philosophiske Skoler, hele denne Uendelighed af Fornustspekulationer, hvorom Eftertiden i det Hele har sædet den Dom, at den største Deel af disse Lærebygninger kun ad en negativ og indirekt Vej have fremmet Sandhedens Erkjendelse, nemlig ved at godtgjøre eller foranledige Andre til at godtgjøre deres egen Ufornuftighed!

Den simple Henvisning til disse Kjendsgjerninger synes fuldstændig at godtgjøre Fornuftens Utilstrækkelighed,

*) d. v. s. Slaver af en saa aandløs Vogstavro og en saa blind Underkastelse under rent menneskelige (Luthers eller Melancthons) Autoriteter, at den nærværende Slægt, saafremt den kjendte deres Meninger, næsten vilde fristes til at drage deres Erklighed i Dvivl. Rationalismen var en naturlig Reaction mod den orthodoxe Fanatisme, den var Fornuftens Rødraab mod Theologernes videnskabelige og umenneskelige Barbari; og den grove Bantro og religiøse, eller rettere irreligiøse Ligegyldighed, der senere har overfømet den protestantiske Verden, har sin naturlige Grund i den klare Erkjendelse af Orthodoxoriens Absurditet. Hvor man nu ikke kjender den positive Christendom i anden Stikelse end som protestantisk Orthodoxori, følger det af sig selv, at den danne Verden overfører det Fornuftstridige i hiint selvmodsigende System paa Christendommen selv, og derfor opgiver det Hele!

naar Talsen er om den Forfkrift eller de Forfkrifter, hvillse Samvittigheden skal anerkjende som en forbindende eller forpligtende Norm for dens Paamindelser og Domme. At Samvittighedens Virksomhed forudsætter en Erkjendelse af et høiere Livs bydende Krav, og altsaa er betinget af Fornuftens Brug, følger af sig selv; men al Fornuftvirksomhed viser atter tilbage til en anden Forudsætning, som tilstrækkelig forklarer den ovenfor omtalte Uoverensstemmelse mellem de utallige uforligelige Meninger, der alle appellere, i Videnskaben til den dybere Tænkningens Resultater, i det daglige Liv til „den sunde Fornuft“. Denne dybest liggende Aarsag til Menneskets hele indre Retning i Henseende til Sympathier, Tænken og Willen er hans Forhold til Sandheden, enten dette nu er den ene virkelige Sandhed, eller det som han anseer for Sandhed. Christendommen bringer Ordet Sandhed i den nøieste Forbindelse med Ordet Aand, og den moderne Religion, hvis ubestemmelige Elasticitet vi ovenfor have omtalt, dette blandede Udvalg af christelige og hedenske Elementer, som den Dannede efter Smag og Behag indretter til sit særlige Behov, denne moderne Religion pleier ogsaa at forbinde disse Ord nøie med hinanden, men den tager dem begge i en ganske anden Mening end den, hvori den christne Kirke og den christne Tro — i den eneste Stikkelse, hvori denne fremtræder som noget Bestemt, der igjennem alle Tider er sig selv liig og altsaa den samme — altid har brugt disse Ord. Sandheden, i moderne Forstand, er nemlig noget Flydende og altid Vordende; man skjelner imellem Sandheden i dens evige eller absolute Stikkelse og dens timelige Former, der ifølge den Relativitet, som er uadskillelig fra Timeligheden, alle ere ufuldkomne, og pege hen paa en Fuldeendelse, som Fremtiden skal føre videre, og først Evigheden tilfulde skal aabenbare. Ordet Aand er et endnu mere dunkelt og ubestemt Begreb, der i den moderne Bevidsthed antager de besynderligste og foranderligste Stikkelser. Det Æneste, der vil findes Enighed om, er en almindelig Forestilling om, at dette Ord betegner det Indre i Tingene, den indre Side af Tilværelsen, i Modsætning til alle concrete eller med bestemte Ting og Tilstande givne Former. Her aabner sig nu den videste Tumleplads for den menneskelige Vilkaarlighed og Lunefuldhed; jo videre Nogen driver det i subjectiv-personligt Liebhabereri og bizar Originalitet, desto aandrigrere gjælder han for at være. Aanden i Naturen og det menneskelige Aandslivs dunkle Naturside er det Gebet, hvorpaa de Dannedes svævende Forestillinger om det Aandelige bevæge sig med særegent Velbehag; thi hvo prætenderer ikke paa at have Aand, og hvo vil ikke gjerne gjælde for aandrigr? Uden at ansees derfor gjælder man jo ikke engang

for noget synderligt i det selskabelige Liv, endfige i de moderne Værdes Raug og i Literaturen.

Saaledes gaar det med de to uadskillelige Ord Aand og Sandhed. Den moderne æsthetiske Religiositet og dens philosophiske Fødselskjalper finde dem uundværlige, og anbringe dem idelig; disse Ord benyttes med ikke mindre Flothed af alle Døgnliteraturens Blænfere til at dupere de Enfoldige, thi de have nu eengang en god Klang i Menneftenes Øren; der knytte sig dybt rodfæstede, om end dunkle, næsten udslattede Erindringer til dem om Ham, som kom til Verden for eengang for alle at give et afgjørende Svar paa det Spørgsmaal: „Hvad er Sandhed?“ Thi det er Ham, som ikke blot har bragt disse to Ord i hiin uadskillelige Forbindelse, men givet dem begge den allerbestemteste Betydning, ved baade at kalde Sig Selv Sandheden, kalde Sig for Konge i Sandhedens Rige, og ved at love dem, der troe disse Hans Ord, at Han vilde sende dem Sin Aand, Sandhedens Aand, for at vejlede dem til den fulde Erkjendelse af den Sandhed, Han var kommen for at aabenbare*). Her er Alt bestemt og afgrændset; her er Intet flydende og ubestemt. Sandheden er den bestemte Opfattelse og Tilguelse af Christi Ord, af Betydningen af Hans Gjerning, som den Helligaand skulde bevare og forplante usforandret og eens for Alle indtil Verdens sidste Tider. Naar den moderne Tids Profeter da bruge begge Ordene i en ganske anden, ofte aldeles modsat Mening, med stor Virtuositet og ofte med stort Held til alskens aandelig Dienforblindelse**),

*) Joh, 14, 6. 18, 37. 14, 17. 16, 13.

**) Ved Siden af al den løse Tale om Aand og Aandrigbed, der føres af de i egentligste Forstand moderne Mennefter (æsthetiske Indifferentister) fortjener det ogsaa at fremhæves, at Pietismen, navnlig i den Skikkelse, der i den sidste Menneftalder har været i Vælden hertillands, gjør sig til af at staae i et ganske særegent Forhold til Aanden i specifikt kristelig Betydning. De Moderne tale vel nemlig meget om „Aand“, men ere bange for Ordet; Den Helligaand. Heri ligger en vis Værlighed, en Sky for det Hellige, som de sole, er uforligeligt med deres Forestillinger om „Aand“. Pietisterne derimod, der ansee sig for særlig privilegerede i Henseende til den rette Aandelighed, og ved Dvæls og Bane have erhvervet sig Virtuositet i at bringe den Helligaands Navn i Forbindelse med deres oprubrte Tirader, de gaae mærkelig nok ikke desto mindre altid udenom det, der er Hovedsagen ved Væren om den Helligaand, nemlig Kirkens Eenhed, Traditionen, den blivende Autoritet, og dennes ufeilbare Vidnesbyrd om den ene Sandhed, Indvielsen (et Begreb, der, lostrøvet fra Forudsætningen om Kirkesamfundets Eenhed, er blotlet for alt Indhold) m. m. Den Grundtvigske Lære om „Herrens Egenmunds Ord“ fornægter nemlig aldeles Troen paa den Helligaand, og man har aldrig nogenstunde hørt eller læst et Ord af denne rigtignok i verdenslig

da kommer dette af det uudslættelige Indtryk, den christelige Sandhed engang har gjort paa Menneskene, det kommer af den gode Klang, Christi Navn og Hans Autoritet engang har havt i Christenheden; det kommer af, at den moderne uchristelige eller nyhedenste Civilisation har tilbagelagt et langt Levnetsløb under Paavirkning af Christendommens opdragende Indflydelse, for at ende med at vende tilbage til den Tilstand, hvori Christendommen forefandt Menneskeslægten, dengang da den menneskelige Aand havde arbejdet sig træt i tvivlende Grublen og hævede Blikket længselsfuld mod Himlen, i Forventning om, at en Gud maatte stige ned til Jorden, for een gang for alle at gjøre Ende paa denne fortærende Uvisshed om hvad der var Sandhed. Ja, Menneskeslægten er nu for en stor Deel vendt tilbage til det Gamle; men den nuværende, blasfemede Tid kan, ligesaa lidt som Oldtidens raffinerede Bantro, undvære Religion. Ligesom derfor i Oldtiden den civiliserede Bantro, efterat have opgivet Troen paa de nationale Guder, som Fortidens Digtere og Philosopher havde forherliget, fornødrede sig til den groveste Overtro paa barbariske Folks religiøse Mytterier: saaledes fejrer den store Fleerhed af den nulevende Slægt sine religiøse Mytterier i den romerske Kaisertids Pantheon (Templet for al Verdens Guder), kun med den Forskjel, at Kristus, som dengang var den eneste Gud, der var udelukket, nu indrømmes Gudspladsen i Templet!

Alle Religioner ligegode! Enhver salig ved sin Tro, naar han blot lever retskaffent! Enhver Religion blot relativ Sandhed; alle religiøse Forskrifter derfor kun betinget og midlertidig gyldige; den ene Samvittighed altsaa ligesaa berettiget som den anden — thi Tro paa bestemte, overnaturlig aabenbarede Sandheder er en Utling, og Tro paa en guddommelig Foranstaltning til Bevarelsen og Forplantelsen af denne Sandhed, eller Tro paa en synlig Kirke, paa en gudmenneskelig Autoritet med ufeilbar Sikkerhed for Sandhedens Besiddelse, denne Tro hører hjemme i den af Præsteherreedommet Mørke omtaagede Middelalder — ! Dette er Hovedindholdet af den tidsmæssig organiserede Bevidsthed! Naturvidenskaben har jo dernæst gjort alle

Forstand ualmindelig aandrige Mand, der berører de nysnævnte Punkter, hvorimod man ikke kan andet end yde den Drødigdom og vidunderlig udviklede Phrasologi al Anertjendelse, hvormed han behandler det Dunkle og Hemmelighedsfulde, Alt hvad der angaaer det Overordentlige og Vidunderlige i Aandens Væsen og Virken; men han har aldrig formaaet at tale et tydeligt og virkelig oplysende Ord i Retning af det praktisk Vigtige og Betydningsfulde ved denne Lære; og dog taler han nu næsten aldrig om Andet end om den Oplysning, Aanden i den senere Tid har skænket Menigheden ved ham (!).

Undere og alt Overnaturligt tvivlsomt, og man glæder sig over, at Menneskeaanden endelig er for alle kommende Tider bleven forløst fra tidligere Tiders Overtro, derved at den har frigjort sig fra den overnaturlige Troes trykkende Aag! Men under al denne Deklamation bliver man ikke vaer, at man har hildet sig i et forfærdeligt og fordærveligt Selvbedrag, at man, ved at forkaste den eneste Autoritet, der kan være en Støtte for Menneskets tvivlende og grublende Tanke, netop gives redbningsløs til Priis for den groveste Overtro paa uberettigede og derfor falske, reent menneskelige Autoriteter; man seer ikke, at man, ved at bryde med de Traditioner, der ere de eneste i Verden, der kunne godtgjøre deres guddommelige Oprindelse og gyldige Autoritet, ved simpeltthen at henvise til deres factiske Eksistens, til deres Fasthed, deres indre Sammenhæng og Uforanderlighed, til deres Virkninger paa den menneskelige Aands og de menneskelige Samsundsforholds Udvikling; — at man herved har tabt alt aandeligt Fodfæste, at man har bortbyttet den Sikkerhed for Sandheden og den Frihed, som Christus har bragt, med den forsmædeligste Trældom under Menneskelærdomme (Soh. 8, 32. Gal. 5, 1). Man forglemmer, at man, ved at bryde med disse Traditioner og forkaste den Autoritet, der er givet med dem og opretholder dem, har hengivet sig til et fantastisk Drømmeri om en aandelig Selvstændighed og Uafhængighed, som den virkelige Tilværelse paa det bestemteste fornægter. Thi Alt hvad der dukker frem i den menneskelige Tilværelse, støtter sig til Tradition, og den her omtalte Indbildning om et saadant absolut uafhængigt Standpunkt for ethvert Individ er derfor hverken meer eller mindre end et traditionelt forplantet Produkt af den nyere Tids revolutionære Aand, og har tilligemed denne sit Udgangspunkt i den ældgamle Tradition, der begynder med Syndefaldet og fortsættes igjennem hele Hedenskabets Historie! Men denne falske Tradition, som Sandheden selv fører tilbage til Vøgnens Aand (Soh. 8, 44.), den er det netop, som Christus er kommen til Verden for at tilintetgjøre i alle dens Virkninger!

(Fortsattes.)

XLIII.

Jeg behøver ikke at gaae i Messen; jeg kan ligesaagodt bede til den gode Gud hjemme hos mig selv.

Svar. Men beder du ogsaa ret slittigt hjemme? Tag mig det ikke ilde op, kjære Ven, — jeg kan jo tage feil; men

jeg har dig en Smule mistænkt for, at du beder ligesaa lidt hjemme, som i Kirken!

Det kommer ogsaa aldeles ikke an paa, om man kan bede til Gud ligesaa godt hjemme, som i Messen; Spørgsmaalet er dette: forlanger Gud, at du paa Søn- og Helligdage ikke alene skal bede til Ham hjemme, men ogsaa i Messen? Og Svaret derpaa lyder: Ja, Han forlanger det!

Du mindes dog vel endnu, at vi allerede en Gang tidligere have talt sammen om Kirkebudene, og at vi dengang bleve enige om, at: „Det som den katholske Kirkes Hyrder befale angaaende Religionsfager, er bindende for de Christnes Samvittighed“, fordi hine udstede disse Love i Kraft af den af Jesus Christus Selv dem givne Fuldmagt. Sammenlign de Ord, som Frelseren Selv talte til Sine Disciple ved deres første Udsendelse: „Hvo som hører eder, han hører Mig!“ Lukas 10, 16; Matthæus 10, 40.

Da nu Kirken befaler os, paa alle Søn- og Helligdage at bivaane den hl. Messe, gjør man sig altsaa skyldig i Ulydighed mod vor Herre Jesus Kristus, mod Gud Selv, naar man paa en Søn- eller Helligdag forsømmer at gaae i Messen.

Og dette Bud er et meget vigtigt; thi Aarsagen, hvorfors Kirken har givet det, er meget vigtig, nemlig: Nødvendigheden af den offentlige Gudsdyrkelse. Vi leve jo ikke blot som enkelte, enestaaende Mennesker, hver for sig, vi leve ogsaa som Christne, d. v. s. som Medlemmer af et Religions-samfund, som Medlemmer af den katholske Kirke, der er stiftet af Gud Selv. Og denne Kirke har ogsaa som Samfund Pligter imod Gud at opfylde, sællede Pligter, som paa hvile ethvert Medlem foruden dets særskilte Pligter som Individ.

Denne det christelige Religions-samfunds, d. e. Kirkens, offentlige Gudsdyrkelse, bestaaer netop deri, at vi med Andagt bivaane det hellige Messeooffer, ved hvilket vi Alle forsamle og forene os i vor Guds Nærværelse, i Hans Tempel, paa de Dage, som til dette Diemed ere fastsatte, dels af Gud Faderen Selv, dels af vor Herre Jesus Kristus, dels af den Helligaand ved de hl. Apostle og deres Efterfølgere*).

Hvo som paa disse Høitidsdage nu ikke slutter sig til den øvrige christelige Familie, — og en saadan er den hele Christenhed, og i det Smaa enhver enkelt katholsk Menighed, — hvo som udelukker sig fra samme, giver i en vis Forstand Afkald

*) Vor Herre Selv har fra Verdens Skabelse af indsat een Dag i Ugen som Hviledag til Forhøvelse af Skabelsen, og Kirken har bestemt Ugens første Dag til den nye Pagts Sabbath. Søndagen kaldes og er saaledes Herrens Dag, den Dag, paa hvilken vi fortrinnsvis og især skulle beskæftige os med Ham og forberede os til Eviigheden, som vil blive den evige Hviledag, den evige Søndag.

paa sit Christennavn, paa de Forrettigheder, han besidder som Christen, som Guds Barn, som Jesu Christi Discipel, som Medlem af den katolske Kirke.

Det er aabenbart en svær Synd, paa en Søn- eller befalet Festdag at forsømme den h. Messe, naar ikke et virkeligt Nødstilfælde undskylder os. Jo bedre du, min Ven, har erkjendt det hellige Messesoffers Ophøiethed, Hellighed og guddommelige Fuldkommenhed, desto sværere er din Synd, naar du forsømmer det, og desto klarere vil du da ogsaa erkjende, at det er saaledes.

Den hellige Messe er hele Religionens Middelpunkt.

Svovledes kunde det ogsaa være anderledes? Den h. Messe er jo den ublodige Gjentagelse af Jesu Christi Offer, Han, Som er hele Religionens Middelpunkt, de Christnes Gud, alle Tings Begyndelse og Endemaal. I Messen er Jesus Kristus nærværende, levende, forklaret, i Sin Guddom og i Sin Menneskehed, og fuldbringer der paany Sit hele Livs højeste og vigtigste Handling, Sit Offer.

Mennesket havde ved sin Synd løstrevet sig fra Gud, og selv hans Bøns Nøgelse var nu bepletet og ureen. Jesus Kristus, Guds Søn, er bleven Menneske, har lidt for os, er død for os og har ophævet denne Forstyrrelse, gjenindsfort den hellige Orden. Han er det store Offer for Verdens Frelse. Han har forløst os, og atter skjenket vore Sjæle den Helligaand, Som er Sjælens evige Liv. Saasnart vi ved Naaden ere forenede med Jesus Kristus, d. v. s. naar Hans Naad opliver og heliger vor Sjæl, da besidde vi det evige Livs Spire, og naar vi i vor Dødstime befinde os i denne lykkelige Naadens Stand, komme vi til det evige salige Liv, for at forblive der i al Ewighed. Jesus Kristus er saaledes vor Forløjer, Offeret for vor Sjælefrelse. Hans hele Liv har været et storartet Offer for os, men dette naaede sit højeste Gløds punkt i den blodige Offerdød paa Korset, i hvilken Han paa den h. Langfredag frembar Sig Selv for os til Sin himmelske Fader.

Seer du nu, — Messen er jo intet andet, end den ublodige Fornæelse af dette Jesu Christi Offer, igjennem alle Aarhundreder og for alle Generationer. Imellem Korsofferet og Messesofferet gives der slet ingen væsentlig Forskjel, det er eet og det samme Offer, som kun bliver frembaaret paa en forskjellig Maade. Offerpræsten er een og den samme: Jesus Kristus, synlig og blodig paa Kalvariebjerget, ublodig og skjult under det h. sacramentale Slør paa Alteret. Disse Forskjelligheder bestaae kun i det Ydre og ere aldeles uvæsentlige; Sagen, Væsenheden, selve Offeret, er eet og det samme.

Det har været vor skjærlige Frelsesers Villie, at alle Mennesker

skulde have den Lykke at være Vidner til deres Forløsnings Offerhandling; at i den h. Messie Enhver personlig af Ham kunde modtage al den Naade og Velsignelse, som Han paa Korset har fortjent for Alle.

I Consecrationens eller Forvandlingens Dieblit, i Midten af den h. Messie, nedstiger Jesus Christus, Forløsningsens store Offer, paa Alteret, og fremstiller Sig paany for Sin himmelske Fader, for da i vort Navn at tilbede Ham, takke Ham, bede Ham om Tilgivelse, hvilken vi selv formedelst vore Synder ere aldeles uværdige til at erholde, — og endelig for i vort Navn ogsaa at bede Ham om al den Naade og alle de Gøder, til hvilke vi saa hellig trænge.

Ved Forvandlingens hemmelighedsfulde og guddommelige Ord, som Præsten, eller, rettere sagt, Jesus Christus Selv ved Sin Tjener udtaler, bliver den samme Kjærlighedens Undergjerning, som af Christus er bleven fuldbyrdet paa den første Skjærtorsdag, daglig fornyet paa vore Altene. Brød og Viin blive nemlig ogsaa her forvandlede til Jesu Christi Kjød og Blod, og beholde endnu kun den blotte Stikkelse af Brød og Viin; saaledes, at der efter Forvandlingen ikke mere findes Brød og Viin paa Alteret, men kun Jesu Christi Kjød og Blod, Jesus Christus Selv, levende og sandelig nærværende under Stikkelser af Brød og Viin, saa at Han altsaa i det allerhel- ligste Alterens Sacramente forener og sammenfatter alle Sit dødelige saavel som Sit forklarede Livs Tilstande og Hemmeligheder.

Jeg har sagt dig, min Ven, at Forvandlingens Dieblit er det egentlige Offers Dieblit; i dette Dieblit fremstiller Jesus Christus Sig paany for Sin himmelske Fader, hengiver Sig til Ham og fornyer Opoffrelsen af Sit Liv, Sine Lidelser og Sin Død for vor Forløsning, for vor Frelse, som Han engang har fuldkommet paa Korset. Alt det, som skeer før Forvandlingen, er kun en Forberedelse til dette tilbedelsesværdige Offer i Consecrationens eller Forvandlingens helligste Dieblit; Alt det, som endnu følger efter samme, er Offerets Fuldbendelse og Tafsiggelsen for det.

Efter Alt, hvad jeg her har sagt dig, kjære Ven, haaber jeg, at du for Fremtiden vil tale om den h. Messie i en anden Tone.

Kom, jeg beder dig, kom herefter i Forening med alle dine Brødre, kom til din Herre og Frelser; for dig saavel som for de Andre nedstiger Han og offerer Sig Selv i denne store Hemmelighed. Dig elsker Han, dig velsigner og benaader Han her. — Og du, som trænger saa meget til Ham, du, som uden Hans Bistand ikke formaaer at frelse din Sjæl fra Fortabelse, du vilde tilsidefætte eller endog maafsee foragte Ham? Du vilde foretrække lave, smaalige Syfler, en reen Bagatel, et Intet for

Ham, den Allerbhelligste, den Allerbbedste? Nei, det vil du her= efter ikke mere gjøre. Følg mit Raad! Gaa i dig selv, forbedre dig, opfyld en Pligt, som rigtignok er alvorlig og uund= gaelig, men dog tillige let at opfylde. Kast dig om Søndagen ned i Støvet for din Gud og Frelser, overvei det Liv, du har ført i den forløbne Uge, og saml dig her ved Alteret nye Kræfter til den kommende. Gud vil da give dig Sin Naade og Bel= signelse, og du vil leve lykkelig.

XLIV.

Men jeg har ingen Tid.

Svar. Har du Tid til at spise?

Naturligviis.

Og hvorfor spiser du da?

Hvilket Spørgsmaal! Jeg spiser for ikke at døe, thi Høden er Legemets Liv. —

Og hvad er vel meest værd, din Sjæl eller dit Legeme?

Hvilket besynderligt Spørgsmaal atter! Udentviul min Sjæl.

Nuvel, — men, min kjære Ven, da bør du dog ogsaa idet= mindste gjøre ligesaa meget for denne din Sjæl, som for dit Legeme. Du finder eller du tager dig Tid til sørge for dit Legemes Liv; — og til at sørge for din udbødelige Sjæls Liv, dertil stulde du ingen Tid finde?

Sæt engang det Tilfælde, at din Principal fik det Indfald, ikke at give dig nogen Tid til at spise; hvad vilde du da gjøre? Jeg antager, at du udentviul lod ham og hans Forretning i Stikken og sagde: „fremfor Alt maa man leve.“

See her, med endnu langt større Hæd tilraaber jeg dig: „Fremfor Alt, ja selv førend du tænker paa dit Legemes Liv, fremfor alt Andet sørg for, at din Sjæl ikke døer! thi den er den fornemste Deel af dig selv; den er det, som gjør dig til et Menneske, thi ved vore Legemer ere vi næsten kun Dyr, Sjælen især udgjør Mennesket, ved den især adskille vi os fra Dyrene.

Og Livet for denne Sjæl giver Religionen dig, idet den forener din Sjæl med Gud.

„Jeg har ingen Tid til at udøve denne Religion!“ Vil du endnu tale saaledes? Nei, det vil du sikkerlig ikke mere.

Tag dig denne Tid til din nødvendigste, fornemste, vigtigste Forretning; tag dig den for enhver Priis, ligemeget

hvorfra, og paa hvilkensomhelst Tings Beføstning; tag dig Tid til at udøve din Religion!

Og i Sandhed, intet Menneske i Verden har Ret til at forholde dig denne Tid; Ingen, — hverken din Principal, din Mester, dine Lærere eller dine Forældre! Ingen, uden nogen- somhelst Undtagelse. Ingen Skabning kan frarøve dig din Sjæls evige Frelse; og skulde Noget fordrifte sig til at antaste denne din helligste Skat, da maatte du i dette Tilfælde følge Apostlenes store Regel: „Man skal adlyde Gud meer end Mennesker.“

Men, indvender du maaskee, min Stand, mit Embede &c. hindrer mig i at arbejde for min Sjæls Frelse.

Er dette ogsaa virkelig sandt? Spørger jeg dig alvorligt. Overvei nøie det Svar, du vil give! thi hvis du efter modent Overlæg siger Ja, da er det nødvendigt, at du opgiver din Stand, dit Embede &c. og vælger et andet.

Og hvorfor? — Livet forgaar hurtigt, men Evigheden bliver, den ophører aldrig. Derfor maa Tanken om Evigheden, Hensynet til Evigheden lede og beherske vort hele Liv.

„Hvad gavner det Mennesket, om han end vinder den gaafte Verden, men derhos tager Skade paa sin Sjæl?“ saaledes taler Jesus Christus selv (Matth. 16, 26.).

Lader os tale oprigtigt om denne Sag. Jeg spørger derfor endnu engang: forholder det sig virkelig saaledes, at du ikke kan frelse din Sjæl, ikke kan leve christeligt i din Stand? Er det virkelig din Stand, som forhindrer dig i, nu og da i Dagens Løb at opløste dit Hjerte til Gud, og opoffre Ham dine Bønner, dine Arbejder, dine Kors og Lidelser? Din Stand nødvendiger dig dog sandelig ikke til at bande, at misbruge Guds h. Navn, at gaae paa Kroer, Spille- og Bærtshuse, og hvad alle disse Forlystelsessteder monne hedde (som jevnlig kun ere de nærmeste Leiligheder til Udsvævelser og Lidelighed). Hvis du vilde anvende den Tid, som du offrer til disse usømmelige Dimeb, bedre, nemlig til at virke for din Sjæls Frelse, da vilde den være tilstrækkelig, ja meer end tilstrækkelig, til at opfylde alle dine Christenpligter.

Ligesaa lidt hindrer din Stand dig i, Aftenen før de store Festsdage, efter fuldbragt Dagværk, at gaae hen til en Skriftefader, for at søge og erholde dine Synders Forladelse, og tilige Naad og Dymuntring til et front og dydigt Levnet.

Naar du betragter denne Sag i dens rette Lys, min Ven, da vil du indsee, at man i Samvittighedsanliggender altid har eller finder Tid til at gjøre det, som man vil gjøre. Men man maa ville det; en alvorlig, fast, stærk Villie og Udholdenhed maa man have.

Siiig derfor aldrig mere: „Jeg har ingen Tid til at op-

fulde mine Pligter som Christen," — du vilde derved i høi Grad kun stusse dig selv.

Maaskee kan du med Dette sige: „Sag har ikke saa megen Tid; det er mig ikke saa let, som jeg kunde ønske.“ — Det er nok muligt. Men betænk det vel, betænk det atter og atter, at Gud seer paa Hjertet og paa den gode og ærlige Villie; det er Hjertet og Villien, som Han forlanger af os. Til ret af Hjertet at elske den gode Gud, til at flye og affkye Synden, til at angre vore Forseelser, dertil behøve vi ikke megen Tid; ligesaa lidt til hver Dag at bede vore Bønner, og hver Søndag at høre en hellig Messie (den stille h. Messie varer jo kun en lille halv Time!); og ligesaa lidt endelig til hver Maaned eller hver anden Maaned at gaae til Strifte og til den hellige Communion. Andre Mennecker gjøre aít dette, og endnu mere. Sag kjender ikke Faa, som aldrig lade en Søndag hengaae uden at modtage de hellige Sacramenter; og de ere dog derfor ikke mindre gode Ferretningsmænd og Arbeidere. Hvorledes bære vel de sig ad? Spørg dem, følg deres Exempel, og lad det fremfor Alt hos dig ligesaa lidt som hos dem, mangle paa den gode Villie. Vær da forviisjet om, at du ligesom de vil blive en god Christen; og ogsaa leve som saadan, og engang med dem komme i Himmelen, og ikke i Helvede. Dette staaer fast; Hvo som ikke vil offere den gode Gud sin Tid, ham vil den gode Gud heller ikke skjænke Sin Ewigheid.

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Ansgariusfesten. Vi have af Mangel paa Plads endnu ikke seet os istand til at omtale Ansgariusfestens Høitideligholdelse. For den herværende katholske Merigheds Vedkommende er det overflødigt, i det Enkelte at omtale den Maade, hvorpaa Dagen feiredes. Det er nemlig tilstrækkelig bekendt, at den egentlige fuldstændige Festligholdelse af hvad den katholske Kirke kalder en Martyrs eller Betsjenders Fødselsfest for det himmelske Liv, ifølge et bispoppeligt Reskript, her i Kjøbenhavn først vil finde Sted den 9. September eller paa den Dag, da den h. Ansgars Reliquier efter hans Canonisation bleve høitidelig sctinlagte i Bremen. Dog gif naturligtviis den 3. Februar ikke hen uden kirkelig Høitidelighed, idet Ansgariusforeningen foranstaltede en høitidelig Levitmesse, hvorved den kjøbenhavnske Kirke-Patrons Fortjenester og Dyder erindredes

i en kort Prædiken under selve Messen. Søndagen den 5. Februar samledes desuden en Deel af den herværende katholske Menighed i broderlig Forening med nogle af deres protestantiske Venner til en selskabelig Sammentkomst i Anledning af den nysnævnte Fjsttag.

Ligesom ogsaa de protestantiske Menigheder i Ansgars Dioces i Nordtyskland feirede Dagen, saaledes blev den ogsaa her i Danmark, skjøndt rigtignot paa en noget mat Maade, høitideligholdt, ved at det blev paalagt Geistligheden i deres Prædiken paa Søndagen den 5. Februar at omtale den danske Kirkes Apostel, og erindre Menighederne om hans Dødsdag. Den hl. Ansgar blev saaledes mindet paa samme Maade, som enhver anden af det Offentlige fortjent Personlighed kan ihukommies. Vi finde dette ganske i sin Orden; thi den særegne Betydning, som en tusindaarig Jubelfest for en af den europæiske Missions-tids første Apostle og af hele Kirken feirede Helgener har for den katholske Bewidsthed, den er jo ved Reformationen bleven tillintetgjort. Rigtigheden af denne Bemærkning har faaet en uvurderlig Stadfæstelse i den naive Maade, hvorpaa det danske Missionselskab, der i de senere Aar har allieret sig med sine tidligere Antipoder, Grundtvigianerne (eller disse sidste med det), foranstaltede „Ansgars Dødsdag“ ihukommet paa selve Dagen i „Casinos mindre Sal“*). Vi have allerede tidligere leilighedsviis berørt dette Punkt (S. Nr. 6. S. 81) og minde her blot om, at naar Ansgar betragtes som en stakkels vankundig Munk, der vel bragte de første Spirer af Christendommen her til Landet, men blandede med, ja næsten skjulte af den groveste Overtro paa Middeldalderens fabelagtige Menneſtepaafund, og det først var Luther, der nogenlunde udrensede den katholske Christendom, og siden Grundtvig, som, tusinde Aar efter Ansgar, og trehundrede Aar efter Luther, ikke blot har gjort en splinterny og meget stor Opdagelse om Mangles ved Ansgars og hele Middeldalderens Christendomsforfyndelse, der vare undgaede Luthers Opmærksomhed, men tillige i Grunden gjort den Opdagelse — som blot hans Beskedenhed hindrer ham i med fuldkommen Uforbeholdenhed at udtale — at Luther paa en anden

*) Den store Sal var nemlig Ratten isforveien benyttet til en Carnivalsfest! Grunden til Valget af dette besynderlige Lokale var den, at „den grundtvigiske Bennekreds“, som her spillede Hovedrollen, vilde vise Biskop Martensen, at de ikke anerkjendte ham som deres kirkelige Foresatte, idet de have deres egen Biskop, hvis blotte Aarvarelse gjør et hvilkeſjempeſt Locale, hvor han fører Ordet, til „den hellige almindelige Kirke“. Biskop Martensen har nemlig for en Tid siden gjort Paastand paa lidt Tillyv med den stedse byppigere Afbenyttelse af Kirkerne til allehaande Moder, ved at forlange, at Vedkommende skulle isforveien indgive et Andragende om at maatte samles i Kirkerne, og anmeldte Diemedet dermed.

Maade, aldeles har forkludret og fordærvet Christendommen: da matte denne Casinofest ganske naturlig blive en Fest, ikke til Ihukommelse af Ansgars forlængst forkaftede Gjerning og altsaa, endnu mindre til Ære for ham, men en Fest til Ære for det Samtidige, for det som er steet tusinde Aar efter Ansgar — en Fest til Ære for Nutidens store Opdager og til Forherligelse af hans Opdagelser eller findrige Opfindelser og „ny Oplysning“. Og saaledes var det ogsaa i Virkeligheden. Vi henvise vore Læsere til den i „Danst Kirket.“ Nr. 8 meddeelte Beretning om denne eiendommelige Subelfest. Ansgar er der blot Anledningen; Grundtvig er Festens Midtpunkt eller Glandspunkt. Han priser selv Nutidens Lykke, at den efter tusind Aars Forløb „er christelig voget ham (Ansgar) over Hovedet“. (!) Thi „Ansgars Christendomsforlyndelse var aandelig død“, ligesom „Middelalderens Tankegang gjennemgribende aandløs.“ (!) Det Oplostende og Styrkende for den katholske Ihukommelse af Kirkens Vidner bestaaer, i fuldkommen Modsetning til denne Betragtning, som vi ikke behøve at karakterisere nærmere, i den Bevidsthed, at vi den Dag idag ere i Besiddelse af den samme uforandrede christelige Være og Tro, som disse Vidner forkyndte, og at den guddommelige Forsynsstyrelse, der heri har givet os et uantasteligt Vidnesbyrd for, at den christelige Sandhed kun er een, at denne Styrelse vil fremdeles bevare denne Sandhed og den Kirke, der vaager over den, fra al Sammenblanding med Løgn og Vildfarelse. Det høitidelige ved vor festlige Ihukommelse af Ansgars Liv og Død bestaaer derfor netop deri, at vi vide, at vi have endnu den Være og den Tro, som blev os bragt ved den hl. Ansgar og alle hans Medarbejdere paa den store Missionsmark, — hvor alle de Spirer bleve nedlagte, der siden bære Frugt i de paafølgende Tidrs christelige Civilisation, i al den christelige Trøst og i det Lys, der har fordrevet Hedenskabets Mørke og aandelige Fortabthed — at vi endnu have denne Være uforvansket, at denne samme Tro endnu forener os i fælleds Kjærlighed og Enighed, ligeoverfor den jammerfulde Tvedragt, der forstyrrer baade den indre og ydre Fred blandt Menneskene. Vi skulle i et følgende Nr. meddele Noget, om hvorledes denne Subelfest er fejret i Hamborg.

Rom. Omendstjøndt de franske Regjeringsblade vedblive med at gjøre Hr. de Sartiges Samtale med Paven af 4. Marts tvivlsom, og navnlig drage den ved denne Leilighed stedfundne Dmtale af Udførelsen af Conventionen og de franske Troppers Fjernelse fra Rom i Tvivl: saa anseer man dog i Rom det Medsatte for at være utvivlsomt. Hr. de Sartiges, der godt vidste, at Pius IX. aldrig vilde forunde ham en Audients i Anledning af Conventionen, har nemlig forstaaet paa en temmelig

upassende Maade at tilskuige sig en saadan. Han yttrede nemlig til Understatssekretairen, Mfgr. Berardi, hvor lykkelig han vilde føle sig ved, i Fastetidens og Jubileets Begyndelse at kunne modtage den pavelige Betsignelse. Paven opfyldte strax dette Ønske. Men neppe var det skeet, førend Gesandten kastede Maaften, og, idet han ledede Samtalen hen paa Conventtionen, meddeelte den hl. Fader, at hans Regjering var fast besluttet paa at bringe September-Traktaten til Udførelse, d. v. s. inden en Frist af to Aar at trække de franske Tropper bort fra Rom. Hr. de Sartiges skal tillige indstændig have raadet den hl. Fader til at forøge sin Armee, for at sikke den indre Koligthed i den Trediedeel af hans Stater, som Traktaten levrer ham, og lykkeligjøre sin halve Million Undersaatter med „den moderne Civilisations“ Velgjerninger. Denne høist usømmelige Afsærd fortørnede i høi Grad Paven, der i kategoriske Udtryk afbrød Samtalen. Dette forhindrede dog ikke Diplomaten i, nogle Dage efter, af det Consistorium, der er afholdt den 27. f. M., at tage Anledning til atter at berøre hiint Thema, nemlig den franske Besætnings Vortfjernelse. Da var det, at Pius IX. gav ham det korte Svar, der i denne Tid er løbet Verden rundt i alle Aviser: „quod facis, fac citius!“ (hvad Du gjør, det gjør snart!) Disse Christi Ord til Judas*) var Alt hvad denne det moderne Forræderies Plageaand opnaaede ved sin usømmelige Paatrængenhed. Gesandten veed nemlig godt, hvad ethvert fornuftigt Menneste bør kunne forstaae, at den h. Faders Bærdighed byder ham at ignorere hiin uden hans Vidende afsluttede og hans souvereæne Rettigheder tilintetgjørende Dvereenkomst. Vi ledsage endnu disse Meddelelser fra Rom med den Esterretning, at Franskmændene proviantere sig som sædvanlig for en lang Fremtid, og at det Omfang, hvori denne Foranstaltning udføres, ikke synes at tyde paa nogen Reduktion af Trossestyrken, end sige paa en nær forestaaende Rønning.

— General Lamarmoras Gemalinde (hendes Gemal er Kong Victor Emanuels Premierminister) opholder sig for nærværende Tid, ligesom i de tidligere Aar, henimod Paasketiden, i Rom. Denne Dame, en Engländerinde af Fødsel, er for nogle Aar siden fra Protestantismen traadt tilbage til den katolske Kirke og gjælder for en ivrig Katholikinde, der har ganske andre Meninger om „det romerske Spørgsmaal,“ end hendes Gemal. Paven har modtaget hende med stor Velwillie.

*) Væseren forstaaer uden tvivl Meningen med disse Ord: „J kunne for mig trække Eders Tropper bort, naar J ville; imorgen om det saa skal være! Jeg er beredt paa Alt!“

Holland. Martyrerne af Gorkum. For nogen Tid siden berettede Berlinerbladet „Kreuztg.“ fra Rom, „at den derværende nederlandske Gesandt, Grev Duchastel, havde nedlagt Protest imod den forestaaende Canonisation af Martyrerne i Gorkum, idet han erklærede, at han maatte ansee denne Handling for en Fornærmelse mod det Fyrstehuus, han repræsenterer, paa Grund af, at disse foregionne Martyrer i Virkeligheden blot vare nogle til Hertugen af Albas Hær hørende Soldater, der i den nederlandske Befrielseskrig bleve dræbte af Prindsen af Oraniens (Stamfaderen til det nuværende nederlandske Kongehuus) Soldater.“ Denne Efterretning have andre Blade siden bragt i Omløb, og den „Berlingske Tidende“ forsømte ikke at glæde sine Læsere med denne Meddelelse, der skulde afgive et Vidnesbyrd om, hvorledes den hl. Stols Forlægenheder med hver Dag vorede, idet Paven's fjendtlige Optræden mod den nærværende Tids hele Retning bestandig ferygede Antallet af hans Fjender. Vi erindre ikke, hvilke andre Støttepunter den „Berl. Tid.“ henviste til for Sandsynligheden af Pavedømmets snarlige Undergang, men skulle kun her indstrænke os til en lille Berigtigelse af hiin ved de omtalte Blade udbredte „interessante“ Historie om nogle simpelthen i Krigen faldne Soldater, som Paven, blot for at trodse sund Fornuft og den offentlige Mening, skal have „fattet den forrykte Beslutning at erklære for Helgener“!

Saafernt det virkelig skulde forholde sig rigtigt, at den nederlandske Gesandt har protesteret mod den her paagjældende Canonisation, da har han ikke blot gjort sig skyldig i en latterlig Annasjelse, men fremført en beviislig falsk Paastand. Hine foregionne „Soldater af Hertugen af Albas Hær“ vare nemlig i Virkeligheden 19 Geistlige (Franciscanere, Dominicanere, Augustinere &c.), hvoriblandt de 17 havde Præstevielser. Blandt disse sidste vare flere i en Alder af 60 til 70 Aar og Een over 90 Aar gammel. De bleve hverken grebne med Vaaben i Hænde eller dræbte i Krigen, men døde som Offere for den skjændigste Troløshed og den meest uhorste Grusomhed. Staden Gorkum overgav sig nemlig til Prindsen af Oranien paa den udtryffelige Betingelse, at der ikke maatte tilføies Beboerne noget Dndt. Men tværtimod denne Capitulation tog man af de Vedkommendes geistlige Stand Paaskud til at undtage dem fra hiin Betingelse, og slæbte dem til Brille, hvor de den 9de Juli 1572 maatte lide den skrækkeligste Død paa Grund af deres Vedhængenhed ved den hl. Stol, og fordi de ikke vilde fornægte deres Tro paa Christi virkelige Nærværelse i det allerhelligste Alterets Sacrament, hvilket for en Katholik er det Samme som en Fornægtelse og Bespottelse af det i Sacramentet personlig nærværende Gudmenneske. Man indsybe de

disse Geistlige levende og nøgne i Sække, der vare fuldte med Rottes! Efterat de under deres Bødlers fannibaliske Subel en Tid vare martrede paa Landjorden ved levende og langsomt at søndergnaves og gjennemrodes af disse væmmelige Dyr, kastede man dem endelig i Vandet. Dette er et historisk Faktum, som det i Amsterdam udkommende katholske Blad „Tyd“ har leveret Beviisligheder for. Vi tilføie, at man for-gjæves vil lede, selv i den mørke og „fanatiste Middealderes“ Historie, efter Sidestykker til en saa raffineret diabolisk Grusomhed, som denne og flere andre af hiin Tids Protestanter udførte Bedrifter i samme Retning. Det er imidlertid ikke desto mindre slaaet traditionelt fast, at Protestantismen altid har udmærket sig ved „Mildhed og Tolerance“ (!), og at det kun er Katholicismen, der under Religionskrige og andre Conflicter har været intolerant og grusom. Vi bede ved denne Velighed godtroende Læsere af Aviser og populær historiske Skrifter, at gjøre sig lidt nærmere bekendte f. E. med paalidelige Kilder til Tredivaarskrigens Historie. De ville da overrastes ved at støde paa forskjellige Bedrifter af Gustav Adolf og den svenske Hær, der ville gjøre et mærkeligt Staar i deres tilvante Forestillinger.

Vi vente naturligviis ikke, at enten den „Berlingske Tid.“ eller noget andet Blad skulde tage mindste Notits af hvad vi her have anført til Beviis for Pavenes Besøielse til at canonisere hine Præster, hvis Død vi mene i Ordets egenligste Betydning fortjener at kaldes ikke blot en Marter- men Martyrdød! Vi vide godt, hvorfor man finder det hensigtsmæssigt at vedligeholde Opinionen, som den nu eengang faktisk hersker, og at man vurderer den heldige Omstændighed høit, at man aldrig kan nødes til at tilbagekalde de ondsfabsfulde og infame Løgne om alle Slags katholske Forhold, som Pressen med saa stor Hedebonhed bringer i Omløb.

England. Vi supplere vor tidligere korte Meddelelse om Cardinal Wiseman med følgende Notitser efter et Brev fra en Geistlig ved en af de tydsk-katholske Menigheder i London. Hans Forældre vare begge af gammel-irsk anelig Herkomst, og levede afvexlende i Waterford og Sevilla, da Cardinalens Fader forestod et betydeligt Handelshuus, der havde Etablissementer og Contorer i begge disse Byer. Han begyndte, efter at have tilbragt en kort Tid i en Privatskole paa det førstnævnte Sted, sine Studier i Ushaw-College ved Durham i de nordlige England. Han foreneede en sjelden Flid med ualmindelige Aandssevner, hvilket i Aaret 1818 bevægede hans Forældre til, efter hans Læreres Raad at sende ham til Rom, for at uddannes i det der aabnede engelske Collegium. Efter i sit 24de Aar at være viet til Præst, blev han Doktor i Theologien og kort efter Professor i de østerlandske Sprog ved

det romerske Universitet og ikke længe efter Rector for nyåbnede Collegium. Efter et Skrift, henhørende til østerlandsk Sprogstudium, vakte han i Rom Opmærksomhed ved nogle fortrinlige Foredrag om Forbindelsen mellem Videnstaben og den aabnbarede Religion, hvilke han siden, under et Besøg i England i 1836, offentliggjorde. Ved samme Leilighed tildrog han sig yderligere sit Fædrelands Opmærksomhed ved de Forelæsninger over den katolske Kirkes Være, som han holdt i den nuværende St. Marys Kirke i London for et meget stort Publikum, der mere bestod af Anglikanere end Katholiker. Dr. Wisemans Navn var dengang i Alles Munde; hele England læste begjærlig Bladenes Meddelelser om disse ualmindelige Foredrag. Han grundede tillige under dette Ophold i England det gedtegne Tidsskrift „Dublin Review“, hvortil han stadig leverede Artikler, der afsnodte hans protestantiske Landsmænd anerkjendende Agtelse. Efter et forbigaaende Ophold i Rom vendte han i 1840 tilbage til England som Biskop af Melipotamus i. p. og Coadjutor hos den apostoliske Vicar, Biskop Dr. Walsh, og blev kort efter (i 1847) Provicar for Londoner-Districtet. Han udøvede i denne Tid betydelig Indflydelse paa den daværende Oxforder-Bevægelse og navnlig paa Dr. Newman's Conversion. Efter i Aaret 1849 at have succederet Dr. Walsh, blev han i det følgende Aars August Maaned kaldet til Rom, for snart efter at vende tilbage som Erkebiskop af Westminster og den romerske Kirkes Cardinal. Denne Udnævnelse betydede det katolske Hierarchies Gjenoprettelse i England. Ligesom Cardinal Wiseman havde en væsentlig Andeel i de denne Foranstaltning indledende Skridt, saaledes har han Fortjenesten for, med Visdom og Fasthed at have gennemført selve denne betydningsfulde Organisation, og for i de henrundene 14 Aar at have opnaaet Resultater, der have overgaaet de dristigste Forventninger; thi denne store Kirkefyrste og første Erkebiskop vil altid leve i udsødelig Ihukommelse, fordi den katolske Kirke i England daterer en ny Periode fra hans Virksomhed. Hele England var i Aaret 1850 i en grændseløs Ophidselse og Raseri over Paven's formeentlige Erobringsplaner og ikke mindre over den ny Erkebiskops storstilede og dristige Hjrdebrev; men Cardinal Wiseman har forstaaet ikke blot at forsone den fornuftige Deel af det engelske Folk baade med hiint Foretagende af den apostoliske Stol og med sig selv, men ogsaa at sikkre sin Kirke en Agtelse indgydende Stilling der, hvor den tidligere for ikke mange Decennier siden var hadet, foragtet og forfulgt indtil grusom Mishandling, og derfor fristebe en kummerlig Tilværelse. I 1850 kunde der ikke være Tale om et festligt Indtog; da maatte den høie Afsøde paa Grund af den ophidsede Stemning, som Pressen havde tilveiebragt, næsten snige sig hemmelig ind i

fit Dioces, og en Tidlang holde sig skjult i St. Georgs Cathedral; men hvor forandret er Alt blevet i de siden forløbne 14 Aar!

Nu, i Aaret 1865, sørger hele England over Tabet af en af sine bedste Sønner, og man saae under hans sidste Sygdom Hendes brittiske Majestæts Miniistere ikke blot ved deres Tjenestkab men personlig at indfinde sig i den endnu ikke officiel anerkjendte romersk-katholske Erkebiskops Residents, for at erkynbige sig om den Syges Befindende. Denne Modsætning imellem fordem og nu fremstillede sig navnlig paa en ivinesaldende Maade ved hans Liggbegængelse. Havde hans Indtog i sin Tid været uanseligt, da var den synlige Deel af hans Bortgang fra Skuepladsen for hans Birken storartet. Den 22. Februar Kl. 11 feiredes i Moorfields-Kirken (St. Mary) den høitidelige Sjælemesse i Overværelse af alle katholske Magters Gesandter og de katholske Medlemmer af det høie Aristokrati. Fleertallet af den tæt sammentrængte Mængde, der fyldte Kirken, tilhørte pinessynlig Landets meest fremragende katholske Familier; dog deeltog ogsaa et betydeligt Antal Protestanter andægtigt i Sørgehøitiden. Det midterste Rum fyldtes næsten af Medlemmer af den katholske Geistlighed, der havde samlet sig fra alle Dele af Landet. Efter „Requiem“ holdt Dr. Manning Ligtaalen, der varede 1½ Time. Ligtoget aabnedes af Biskopperne og de øvrige Geistlige i 50 sortbetrukne Vogne. Efter den med 6 Heste bespændte Ligvogn fulgte i en uoverskuelig Vognrække det øvrige Følge. Hele den over to engelske Miil lange Vej var opfyldt med Mennesker; ikke blot Balconer og Vinduer, men selv Tagene vare besatte med Tilskuere. I det mindste de tre Fjerdedele af de Pontifer, som Toget passerede, vare luffede. Overalt og hele Tiden herskede Stilhed og Orden, og under mange synlige Beviser paa Befolkningens Deeltagelse ankomm Spidsen af Processionen først Kl. 5 til Kirkegaarden. Veiret var affyreligt, men ikke desto mindre fyldtes Pladsen indtil de fjerneste Kroge. Det begyndte allerede at mørknes, da Ceremonierne vare tilende. Ogsaa i Sevilla blev Cardinalens Begravelsesdag fejret paa den meest storartede Maade under en stor Tilstrømning af Mennesker. Municipalaadet tog den Beslutning at opkalde den Gade, hvor Cardinalen er født, med hans Navn, og at indmure en Minde-tavle med Inscription i det Huus, der dengang tilhørte hans Forældre. Dog har England tiltænk sin store Søn det skjønneste og værdigste Minde. Man holder nemlig allerede „meeting“, for at komme overeens om at tilveiebringe Vidler til Opførelsen af en „Cathedrale for Erkestiftet Westminster“. Denne Idee har mødt almindelig Sympathi, og en foreløbig Committee er allerede i Virksomhed. Blandt de Prælater, der have meest Udfigt til

at succedere Cardinal Wiseman havde man først nævnt den berømte Convertit, Dr. Manning, Domprovst i Westminster, der tidligere beklædte en høj Stilling i den anglikanske Kirke, men i Aaret 1851 vendte tilbage til den katolske Kirke. Senere var den Mening en Tidlang almindelig udbredt, at Paven havde bestemt sin virkelige Kammerherre, Msgr. George Talbot, der tilhører en af Englands ældste og meest anseede Slægter og ligesom Manning er Convertit, til den Af dødes Efterfølger. Senest betegnes Biskoppen af Elifton, Joseph Clifford, som den der har meest Sandsynlighed for at blive stillet i Spidsen for den engelske Kirkeprovinds.

— En Conversion. „Morning Advertiser“ skriver: Vi see os istand til herved at anmeldte, at Lady Herbert (Lord Herberts Gemalinde) definitivt er traadt tilbage til den katolske Kirke.

— De engelske Katholiker have nu for den Kathedralkirke, som de ville bygge til Mindesmærke om Cardinal Wiseman, erhvervet den Plads, der ligger ligeoverfor Green-Park, eller Grunden, hvorpaa for nærværende Tid Lord Palmerstons Bolig, Cambridge-house, staaer. Det Aaremaal, for hvilket Lorden har leiet dette Palads, er nemlig snart udløbet, og Besidderen, en Katholik, har forpligtet sig til, naar dette Tidspunkt indtræder, at overlade Pladsen til Wiseman-Comiteen. Man kan ikke andet end see et glædeligt Varsel for Englands Fremtid i denne forunderlige Omstændighed, at den gamle Frimurerstormesters Bolig — det Huus, der i en lang Aarrække har været Arnestedet for alle Nutidens rænkfulde Anslag mod Kirken og mod den hele i den historiske og legitime Ret begrundede Tingenes Orden, hvilke have ført en sand Hærskare af Ulykker, ja ret kjendelig ført Guds Straffedomme over den europæiske Mennestehed, og tilsidst sat en undslettelig Skamplet paa det stolte Englands Navn — at dette „forbandede Huus“, hvor en i Sandhed sataniisk Kløgt, i Paagt med den laveste Egennytte og en Patriotisme, der ikke er Dyb, men Forbrudelse, saa uførtrodt har fredet om Grundfætninger, der i egentligste Forstand have forraadt hele det nærværende Samfunds helligste Interesser, — at dette uhyggelige Huus snart vil blive jævnet med Jorden og give Plads for et Guds Tempel, der til de kommende Tider vil overlevere Mindet om en anden engelsk Stormand, hvis Navn og hvis Fortjenesters Glands og ideale Værd engang med Guds Hjælp vil give en bedre Slægt Bod for al den nærværende under Lord Palmerstons Auspicier i Materialismens Dynd dybt nedfunkne Tids Jammerlighed; thi Cardinal Wisemans Navn vil prange som en lysende Stjerne paa Fremtidens Himmel, og Frugterne af hans Daad skulle velsignes, naar alle Ugudeliges Ihukommelse forlængst er raadnet (Ordspr. 10, 7);

naar den for kort Tid tilbage saa feirede, men alt nu foragtelige engelske Premierministers Navn kun nævnes i Forbindelse med Bedrifter, der ville blive Gjenstand for en lykkeligere Tids sørgeligste Erindringer!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 16. April.** Jesu Christi Opstandelse. 1. Paasfedag. Kl. 6 Korsfets høitidelige Optagelse; Procession og Høimesse. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 Besperandagt.
- Mandagen den 17. April.** 2. Paasfedag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 18. Ti., 19. D., 20. To., 21. Ti. og 22. hvide Lørdag: Octavdage.
- Søndagen den 23. April.** Hvide Søndag. Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe*), under hvilken Recommunicanterne fornye Daabspagten og annamme den første h. Communion; efter Messen meddeles Confirmationens h. Sacrament. — Kl. 5 Efterm. høitidelig Fests- og Takke-Andagt med Prædiken og Te Deum.
- NB.** Søndagen d. 23. April afholdes den anden Kvartals-Collect af Peterspengen; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paaskrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sct. Michaels-Brøderklub kunne nedlægge deres Contingent.
24. M. Fidelis af Sigmaringen, Mart. 25. Ti. Markus, Evangelist. 26. D. Maria af det gode Raad (de bono consilio). 27. To. Cletus og Marcellinus, Paver og Mart. 28. F. Leo, Pave, Bstj. 29. A. Petrus, Mart.
- Spøgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.
- Onsdagen den 19. April.** Form. Kl. 9 holdes Recommunicanternes og Confirmandernes Religions-Examen i Skolelocalet, hvortil deres Forældre og andre Skolens Venner herved indbydes.

*) Det var at ønske, at foruden Recommunicanternes og Confirmandernes nærmeste Slægtninge ingen andre Verne vilde communicere under denne høitidelige Messe Kl. 9.

„Katholsk Kirkevidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscriptionen paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler **C. N. Blaufenstein**, St. Koenigsgade 16, og i alle Bogladet; i de danske Stæder paa de hgt. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

G. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 9.

Søndagen den 30te April.

1865.

Indhold: Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed? — "Jeg fan ikke. Det er for svært." — "Men man vil gjøre sig lystig over mig! Man bør dog ingen Særling være; man maa gjøre som de Andre." — Kirkelige Efterretninger: Rom. Mexico.

Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed?

(Fortsættelse fra Nr. 8.)

Vi ville her i Korthed samle Hovedpunkterne i den foregaaende Udvikling, for at de derpaa byggede Følgeslutninger kunne fremtræde i desto klarere indre Sammenhæng. Vi begyndte med at godtgjøre Urimeligheden af, uden videre og ubetinget at kalde Samvittigheden for Guds Stemme i Hjertets Indre, samt med at vise, hvorledes denne Definition, saaledes som den almindelig forstaaes, hænger paa det næieste sammen med den moderne Indifferentisme eller religiøse og confessionelle Eigegyldighed. Vi erindrede i Mod sætning hertil om, at den, kun forstaaet i Overensstemmelse med den traditionel-christelige Opfattelse af Samvittighedsforholdet, eller under Forudsætning af den aabenbarede Sandheds Autoritet, har en fornuftig Mening. Samvittighedens Vidnesbyrd forudsætter nemlig Noget den vidner om, en Norm eller Lov, hvorefter den dømmer, i Henhold til hvilken den billiger eller straffer Menneskets Handlingemaade. Dette stadfæster ogsaa Historien, eftersom alle Folk have anerkjendt bindende religiøse Forskrifter og forpligtende, om end kun menneskelige, Vedtægter og Love. Samvittighedens Virksomhed paa det sædelige Livs Eumærker forudsætter derfor Fornuftens Evne til at erkjende de høiere Sandheder, for hvis bydende Magt den skal bøie sig, thi gjen nem Fornuftens giver den guddommelige Sandhed sig Vidnesbyrd, og udbreder Klarhed over det, som den guddommelige Hellighed og Retfærdighed igjennem Samvittigheden paaminder om. Vi bemærkede, at, ligesom Samvittighedens Udsagn ere

meget forskellige, indtil de meest stærkende Modsigelser, saaledes ere ogsaa Fornuft-Erkjendelsens Resultater af en saa modsat Veffaaffenhed, at dens Uformuenhed til udaf sig selv at foreskrive Mennesket den Lov, hvorefter Samvittigheden bedømmer hans indre og ydre Liv, maa være indlysende for ethvert tænkende Menneske. Naar Samvittighedens Udfagn da vise hen til en religiøs-sædelig Forskrift, som Erfaringen og Historien viser, at Fornuften ikke kan afgive, da maa der være noget Andet, noget Dybereliggende, der bestemmer Retningen eller Farven af Fornuftens Virksomhed, og dette sagde vi, er Menneskets **hjertelige** Forhold til **Sandheden**, d. v. s. om han kryder sig om Sandheden, om han søger den i Hjertets Oprigtighed og Alvor, om han elsker den, eller om han befinder sig ligesaa vel ved at lede og døe uden Sandheden. „Den som er af Sandheden, hører min Røst (Joh. 18, 37).“ Spørgsmaalet om Menneskets Forhold til Sandheden er altsaa Spørgsmaalet om, hvad han elsker høiest af Alt, om Sandheden er ham det Helligste af Alt i Verden, eller om den kun har en underordnet og betinget Værd for ham. Vi erindrede fremdeles om den Løshed og Letfærdighed, der baade i Livet og i Litteraturen, ja selv paa de Steder, hvor den guddommelige Sandhed skulde forkyndes og af den store Mængde antages for virkelig at blive forkyndt, aabenbarer sig i den vilkaarlige Maade, hvorpaa det Objective i Christendommen sammenblandes med alstens subjective Meninger, den sande eller hellige Aandelighed med den menneskelige Naturs usande og vanhellige Produktioner; og vi henviste som til et betegnende Udtryk for denne aandelige Løshed og Overfladisthed den flotte Misbrug, der drives med Ordene „Aand og Sandhed“, saavel som med Alt, hvad der berører Forholdet mellem det indre Liv og de ydre Former, hvorledes man forguder aandelig Naturbegavelse under Navn af Aandrighed, medens man ikke synes at have nogen Ahuelse om, hvad Christendommen kalder Aand og Aandelighed. Endelig viste vi, hvorledes hele denne aandelige Løseløshed, al denne aandelige Ubundenhed og falske Selvstændighed er en traditionelt forplantet Virkning af hiin første Løgn, som er Sjælen i det Oprør mod den guddommelige **Sandhed**, der drager sig igjennem hele Menneskeflægtens Historie som den bestandig udfordrende og angribende Magt, idet den fremkalder Sandhedens og alle gode Kræfters Reaction mod Løgnens, Bildfarelsens og alle onde Kræfters forstyrrende Indretter.

Naar vi saaledes have ført det heromhandlede Spørgsmaal tilligemed alle de enkelte Punkter, det omfatter, tilbage til den guddommelige Afgjørelse, hvorved der eengang for alle er gjort Ende paa den pinefulde og fortærende Uvissheds om

hvad der er Sandhed; hiin guddommelige Afgjørelse, der for den forløste Menneſſeflæggt igjennem alle Lider ſkulde være Forudsætningen for al Fornuftens Forſten og al Forſtandens Grublen, den uforanderlige Sandhed, hvorefter Samvittigheden dømmer klart og ſikkert om hvad der er Ret og Uret: da have vi paa eengang baade godtgjort det Meningsløſe i at kalde Samvittigheden for en Guds Stemme i Menneſkehjertet, ſaa længe man ikke kan blive enig om, hvad Gud har talet, eller ſaa længe man ikke troer, at Han overhovedet nogensinde har talet til Menneſkene, og klart og beſtemt kundgjort dem ſin Villie. Vi ſtulde nu i det Følgende viſe det ikke mindre Selvomſigende og Forkaſtelige i den anden Sætning, der har en ſaa høi Cours i det moderne Samsunds Katechiſmus, nemlig den, at det ikke har ſtort at betyde, hvad man troer, naar man blot lever ſkikkeligt.

Saaſremt det alſaa er den af Gud aabenbarede Sandhed, der ene kan foreſkrive den Norm, hvorefter Samvittigheden i det Enkelte dømmer Menneſkets Tanker og Handlinger, og derfor er Sjælen i den Lov, ſom baade i det Hele og Store beſtemmer Menneſkets Forhold til en høiere Tilværelſe, og for alle ſærlige Tilfælde opſtiller Regler for hans Vandel: da følger det af ſig ſelv, at vi, under Anvendelſen af denne Sætning paa det Enkelte, altid have beſtemte aabenbarede Sandheder for Die, eller med andre Ord, at vi altid tale om den aabenbarede Sandhed i faſte Former og beſtemte Skikkelſer; thi det er uforeneligt med Begrebet om Gud, ſaa velſom baade med Begrebet om Sandheden i og for ſig, og med Foreſtillingen om, at Menneſkets evige Frelſe beroer paa hans Forhold til Sandheden — at betragte denne ſom noget Vordende og Flydende, hvis rette Mening er ubeſtemmelig. Men, man mærk ſig vel: ſaaſnart man ſeer bort fra det Beſtemte, det i ſtrængſte Forſtaud Objective og abſolut Gyldige, da har man umuliggjort alle Forudsætninger for det at kunne troe i Ordets Chriſtelige Betydning. Til den ovenfor omtalte Foreſtilling om Sandheden, ſom noget der altid befinder ſig i en uendelig Vorden, ſvarer derfor et ſaadant Begreb om Troen, ſom gjør det at troe eensbetydende med vilkaarlig menneſkelig Menen, et Begreb om Troen, der gjør det til en temmelig ligegyldig Sag, hvad man troer, om dette er Sandhed eller Løgn, fornuftigt eller urimeligt. Alt kommer blot an paa hvorledes man troer, eller, ſom man ſaa ſmukt ofte ſiger: paa den „Inderlighed“ hvormed man troer det ſom man troer*). Dette

*) Vi bringe her i Grindring, hvorledes Begreberne Aabenbaring og Tro ere blevne i deres inderſte Baſen forkaſtede ved Reformationen. Fornægtelſen af Kirkenſ guddommelige Autoritet, eller Forkaſtelſen af dens ufeilbare guddommelige Lærautoritet tilintet-

sibste indrømmer man en vis Betydning, alt i Forhold til som man har Evne til at opfatte Livet fra den æsthetiske Side. Dette hører nemlig med til den Harmoni imellem det Indvortes og det Udvores, som er en uundværlig Betingelse for det dannede Menneskes Velbefindende. Men man kommer ikke videre hermed, end til at fodre og dog kun tildeels mætte sin Forsængelighed og Hovmod med den Bevidsthed, at man har hævet sig til et Standpunkt, der netop dispenserer fra den høit anpriste „sædelige Wandel“, som man ganske rigtig føler er en tom Phrase, men som dog ansees for god nok, ja nødvendig for Smaafolk, og, paa Grund af dens mulige Virkninger, heldig for Samfundet i det Hele, medens den er uden al Betydning for Bedkommende selv! Kan man nemlig blot bringe det dertil, med sand og dyb Underlighed at omfatte en Livsbetraktning, der er riig paa alle Slags harmonisk forbundne Muligheder i Retning af interessante — om end af nok saa enorm indre Usandhed gjennemtrængte — Combinationer; kan man blot bringe det saavidt, da giver man den sædelige Wandel eller det retskafne Lovnet en god Dag! Thi man føler instinctmæssig, at naar Sandhed og Løgn gjælde ligemeget, da er ogsaa Forskjellen mellem Ret og Uret væsentlig ophævet! Men Selvbedraget bestaaer her i, at man forbytter Navnene paa Tingene, og dermed forvansker alle Begreber, hvori Sandhed og Løgn, Ret og Uret ere det Afgjørende. Man ærer Løgneren som Sandhed, og priser Uretfærdighedens Idrætter som Produkter af den fuldendte Civilisations Rettsbevidsthed i dennes meest ud-

gjorde al Mulighed for Troen, forsaavidt denne er en fast, uroflig Overbeviisning om aabenbarede Sandheder i en bestemt og sikker Mening. Troen gif da, efterat dens objective Grundlag var borttaget, totalt op i Begrebet Tillid; men hvortil? Luther og Melancthon lære, at man har ingen Tro, naar man ikke troer med utvivlsom Sikkerhed paa sin egen Salighed! Hvad Garanti have nu disse Reformatorer givet for, at denne overvæltede dristige Tillid til Guds Barmhertighed ikke vil blive bestæmmet? Ingen anden end deres dristige Paastand, at deres Lære er useilbar rigtig ligeoverfor hele den tidligere Kirkes Bidnesbyrd! Og nu — deres egen Sikkerhed for Rigtigheden af hiin Lære om Troen! Hvorpaa grunde de den? Ene og alene paa deres Skriftklogskab! Men denne have jo alle Andre samme Ret til at gøre gjældende! Og denne Ret have Theologerne ogsaa i den Grad benyttet, at man er kommet til det heromtalte Resultat, at det er ligegyldigt hvad man troer; det kommer kun an paa Underligheden i Troen eller paa „Troens Hvorledes“. Der behøves da blot en Smule sund Menneskeforstand for at see, at en guddommelig Aabenbaring er den overflødige Ting af Verden, ja vilde være den største Absurditet, naar det er ligegyldigt, hvad der er Sandhed, og naar Underlighed i at troe paa Løgneren kan føre Mennesket til samme Salighed, som Tro paa Sandheden!

vilkebe Skikkelse. Man kommer endelig ikke videre med denne Uopriisning af „Troens Hvorledes“, end til at vende op og ned ikke alene paa hele den indre, men ogsaa paa den ydre Tilværelse; thi baade den aandelige og den borgerlige Verdens Proletarier, hvem man alt for lang Tid siden har indpræntet, at det er ligegyldigt, hvad de troe, naar de blot opføre sig skikkeligt, de have ogsaa paa deres Viis tilegnet sig de nyeste Grundsætninger om Troen eller om Troens Indergylighed, som det Alt Afgjørende! Man har saalænge arbejdet paa at bibringe dem Lyst til at læse, og de have nu saalænge mættet deres Videbegjærighed og tilfredsstillet deres Læselyst med Romaner, der forherlige Sletthed og Ryggeløshed i alle Skikkelser, med Aviser, der ret indøve deres Publikum i Alt hvad der nedværdiger det Dphøiede og Hellige, fremkalder Ugyldighed for Sandheden og nedbryder Retbevidstheden, — at man useilbarlig om ikke lang Tid vil komme til at smage de bittere Frugter af hele dette System! Man indbilde sig nemlig ikke, at man i den uendelige Fremtid, man troer at have for sig, kan holde den religionsløse og vantro Proletarier i Uve med hiin Phrasen om den sædelige Vandel, som man for sin egen Person troer sig hævet over, og ligesaa lidt, at man ved Soldater og Politik kan betrygge sig mod Følgerne af den Oplysning, man har bibragt ham. Thi ogsaa han har paa sin Viis uddannet sig for hvad han kalder Livsnydelse, om denne end ikke trænger til al den aandelige Staffage, som den til det finere Selvfab hørende liberale Politiker og æsthetiske Verdensmand ikke kan undvære; ogsaa han er paa sin Viis bleven Politiker! Han begynder mere og mere at føle sit individuelle Værd, sin Berettigelse til at gjøre en Overbeviisning gjældende, som han begrunder i en Tro, hvilken hans Læremestere har indpræntet ham baade med Ord og Exempel, er ligesaa god som alle Andres Tro! Derfor er ogsaa hans Overbeviisning af ligesaa stor Betydning og Værdi som de Lærdes og Fornemmes, ligesom hans Stemme tæller ligesaa godt som deres. Man seer derhos af den Agitation, der nu fortiden i Europas store Lande bemærkes i Arbejderklassen, at denne fjerde Stand har faaet Sinene op for sin Maafebetydning; at den klart seer, at de liberale Snakkere i den sidste Menneftalder stammelig have bedraget den for Opfyldelsen af alle de revolutionære Stryderiers store Løfter. Man har brugt dem til at gjøre Arbejdet, til at brække Brostenene op i Gadekæmpene og labe sig lemlestede og nedstyre paa Barikaderne, men de have ikke haft anden Nytte eller Nydelse af de Offere, de have bragt, af de Omvæltninger i Samfundsforholdene, som man har brugt deres Arme til at fuldbyrde, end at see Eliten af Borgerstanden, det nuværende moderne Samfunds Matadorer, navnlig

Fabrikherrer og Grosferere med Velbehag, brede sig i det sociale Velværes Høisæde, og mere og mere samle Capitalformuen i det Store paa deres Hænder, medens Haandværkeren trykkes ned i Arbeidsklassen og dennes Vilkaar bestandig blive kummerligere! Men Arbeiderstandens Selvfølelse voxer jevnt og stadig; den føler nu, at Fremtiden hører den til, og den har god Grund til at vente dette, dersom Alt skal blive ved at gaae i samme Spor og samme Retning som hidtil.

Der er da kun Eet, der kan bevare Samfundet for moralsk Forraabnelse i Indifferentismens brede, bundløse Sump og den dermed følgende sociale Undergang, og dette Ene er netop **Troen** i den eneste ægte gammel-christelige Betydning af dette Ord. Thi den Emancipation fra Fortidens Traditioner, der nu i mere end trehundrede Aar har vendt op og ned paa alle Forestillinger om denne Tilværelses Forhold til det Hiinsidige, den er endelig i det sidste Par Mennekealder efterhaanden kommen til Bevidsthed om sin Betydning for det praktiske Liv, og bleven sig selv klar i sin Stræben efter at realisere den Frihed fra Overlevering og Autoritet, som dens Ophavsmænd i det 16. Aarhundrede bebudede og gjorde et overilet og derfor mislykket Forsøg paa voldsomt, og med eet Slag at gjøre gjældende i dens hele Udstrækning*). Hiint stor=

*) Luthers „Evangelium“ eller hans Forkyndelse af den kristelige Friheds absolute Ret, indbefatter ligesom i Spiren det hele Indbegreb af Begrebsforfalskninger, der nu i de siden forløbne Aarhundreder efterhaanden er blevet saa fast sammengroet med og indfiltret i alle de Menneskers Tankegang, der have brudt med og Historien og Troen paa en Forsynestyrelse, der vaager ogsaa over det indre Livs Udvikling, at disse Fjender af al Tradition ikke desto mindre nødes til at begrunde deres hele Eksistens og alle deres formentlige Retstræng paa denne Ordforfalskning og Begrebsombytning, der nu er bleven til en ny traditionel Magt! Det 16. Aarhundredes evangeliske eller kristelige Frihed beraabte sig nemlig paa den Helligaand, paa Aandens Ret til at beherske Tilværelsen. Men at Luthers Proklamationer til „det kristelige Folk“ om at realisere denne Frihed, ved at tilintetgjøre ikke blot Kirkens men ogsaa al verdslig Autoritet, hans Opfordringer til at myrde alle baade geistlige og verdslige Forsatte, der vilde hindre dette „Evangeliums“ Fremgang; at disse vilde Optraad til Stormløb mod hele den hidtil bestaaende Samfundorden ikke vare en Forkyndelse af Aandens men af Hjødets Frihed, det blev aabenbart for al Verden ved det forfærdelige Bondeoprør, der siden paa hans egen Opfordring kvaltes i Tusinders Blod. Vi mene med Joie at kunne sige, at dette Faktum er tilstrækkeligt til at vise, hvad den saakaldte Reformation egentlig var, nemlig Prologen, hvormed den revolutionære Eras store Skuespil aabnedes. Den senere Tids revolutionære Bevægelser og Transaktioner frembyde nemlig intet Træk i Stort eller Smaat, der ikke finder sit Forbillede i de Sandheds- og Rettsforfalsk-

artebe Fragsald fra den kirkelige Eenhed og alle dennes Traditioner har nemlig nu saa længe fortsat Indøvelsen af den Kunst, at forbytte Tingenes rette Navne, at ombanne alle Begreber overeensstemmende med den ny Verdensbetragtning, hvis Conseqventer vi gjerne tilstaae dengang hverken var eller kunde være hiin foregivne Emancipations første Herolde klart bevidste, — at den nuværende Tid kan rose sig af det Fremskridt, at hele den tidligere (den forematoriske) Tids Betragtning af Samvittighedsforholdet er undergaaet en total Omvæltning, saaledes at hvad der dengang anerkjendtes for Sandhed nu gjælder for Løgn, hvad der dengang anpristes som aabenbarede Troessandheder nu betragtes som fordærvelig Overtro, Alt hvad der dengang stod uroffelig fast baade i Bevidstheden og i Livet, nu er blevet flydende og vaklende! Thi, bestemmes Samvittighedens Vidnesbyrd nemlig af det som erkjendes for Sandhed, da følger det af sig selv, at Samvittigheden bliver en anden, saasnart Sandheden bliver noget andet, end den var før. Derfor sige vi med god Grund, at Reformationen har hidført en total Forandring i Samvittighedsforholdet, idet hele den tidligere kristelige Tids Anerkjendelse og Hylдинг af den aabenbarede Sandhed blev forkastet. Det blev fra nu af Religion: at spotte og haane hvad Fortiden havde tilbedet, at ansee for Afgudsdyrkelse og forbande som en Vederstyggelighed, hvad der havde været en Helligdom for Forsædrene. Men, naar saaledes Alt i den aandelige Verden blev stillet paa Hovedet, Alt hvad Menneffene ikke kunne besidde uden igjennem Tro paa en overnaturlig Tingenes Orden, der er kundgjort med guddommelig Myndighed, og indført i den menneskelige Tilværelse, beseglet med guddommelige Undere, og opretholdt af en Autoritet, som Christenheden hidtil havde æret som en guddommelig Indstiftelse:

ninger, i det samvittighedsløse Forræderi mod det trofskyldige og vildeblete Folk og mod Christenhedens hoieste Interesser, hvori Revolutionens Patriarker i det 16. Aarhundrede gjorde sig skyldige. Man bragte nemlig først Nøre i Masserne af Folket, og brugte dette til at jage Skrak i Fyrsterne. Da man saa derved havde lært disse, at det ny Evangelium ikke blot kunde frelse dem, men berige dem og udvide deres Magt, da kjøbte man deres Bistand ved at give Kirken til Priis for Udplyndring og Trældom under den verdslige Magts despotiske Vilkaarlighed. Dette var den forjættede aandelige Frihed i dens anden Phase! Under denne, eller under den fyrstelige Absolutisme, har den ny Traditions Forialstning af al gangbar Mønt i den aandelige Verden ret faaet Tid og Ro til at udvikle og befæste sig og derved forberedt den tredje og sidste Phase, der afgiver et fuldstændigt, omfattende og udviklet Billede af alle de oprindelige revolutionære Elementer, der i det 16. Aarhundredes forvirrede Nøre pege hen paa en fjernere Fremtid, der skulde høste Frugten af dets Udsæd!

da fulgte det af sig selv, at ogsaa Begrebet Tro maatte undergaae den ovenfor antydede Forvandling og blive til noget heelt Andet, end det var før. Man havde tilforn troet den kristelige Sandhed i den bestemte traditionelt forplantede Mening, hvori den var bevidnet af Kirken, man havde troet den saaledes som det stod uroffeligt fast for den kristelige Bevidsthed, at den fra Begyndelsen af var aabenbaret, og fordi den var aabenbaret af Gud, og fordi ingen Christen tvivlede om, at den Autoritet, der forenede i sig Fylde af alle Garantier for Besiddelsen af Sandheden, var udrustet med guddommelig Ufeilbarhed. Naar da siden en stor Deel af Christenheden gik ind paa den Betragtning af Overlevering og Autoritet, at den første var Løgn, og den sidste en Annækselse, der i Aarhundreder havde bedraget Menneskene for Sandheden: da kunde det jo ikke være andet, end at baade det at troe og det som troes for de Slægter, der tilegnede sig denne ny Betragtning af Historien og Aabenbaringen, maatte blive noget ganske andet, end det havde været før og maatte vedblive at være for den Deel af Menneskeheden, der fortsatte den historiske og kristelige Udvikling i Overensstemmelse med den tidligere traditionelle Opfattelse af den aabenbarede Sandhed, og det deri begrundede Samvittighedsforhold.

(Fortsattes.)

XLV.

Jeg kan ikke. Det er for svært.

Svar. Sliq dog hellere: jeg vil ikke. „Man kan Alt hvad man vil“, siger et gammelt Ordsprog, og dette gjælder intetsteds mere, end i Samvittighedens, Sjælefredsens Anliggender.

Min Ven, det er ikke Kraften og Evnen, som mangler dig, men derimod friskt Mod og god Villie. Du sliper Uleiligheden, du søger at undgaae den, du stræmmes tilbage. Men den sande Christendom indgiver Mod. Den gode Christen ligner en tapper Soldat, hvem hans Fjenders Angreb kun endnu mere ansporer til Kamp, og som intet frygter. Han stoler paa Jesus Kristus, og øjer af denne Tillid sin hele Kraft. Snubler han, eller falder han engang, da reiser han sig strax igjen og begynder Kampen paany, og kraftigere end forhen.

„Jeg kan ikke“. En jammerlig Talemaade. Den Dorne, som om Morgenen gaber, strækker sig, kaster sig i Sengen

og atter falder isøvn istedetfor at arbejde, siger ogsaa: „Seg kan ikke“.

Den Dag vil imidlertid komme, da du vil indsee, at du havde kunnet; men da vil du i Sandhed ingen Tid mere have, thi da vil Tiden til at arbejde for Sjælens Frelse være udløben. Denne Dag vil komme; men da vil du allerede staae for Jesu-Christi Domstol, og af Hans Mund høre hiint skrækkelige Udsagn: „Viger bort fra Mig, I Forbandede, til den evige Ild, som er beredet Djævelen og hans Engle!“ (Matth. 25, 41.) Da vil du rigtignok begribe, at du havde kunnet, men af, for seent.

Dog ligger der i din Paastand Noget, som desværre kun er altfor sandt. Nei, du kan i Sandhed ikke overvinde dine Lidenskaber og onde Begjæringer, og øve de ophøiede christelige Dyder, du kan det ikke, naar du ikke vil søge den hertil fornødne Kraft der, hvor den alene er at finde. Nei, du kan ikke undlade at begaae de Synder, som ved Vanen næsten ere bleve til en anden Natur, naar du ikke anvender hine Midler, som Jesus Christus, din Frelser og Forløser, i dette Tiemed har nedlagt i Sin Kirkes Hænder.

Og disse Midler? — du kender dem godt, min Ven; i hine lykkelige Dage, da du endnu var uskyldig, reen og dydig, fordi du endnu var en god Christen, dengang har du selv benyttet dem, og af egen Erfaring erkjendt, hvor søde og mægtige de ere.

Disse Midler ere: Bønnen, Helligholdelsen af Søndagen, Religionsunderviisningen i Prædiken og Katechese, dog fremfor Alt Annammelsen, den hyppige og værdige Annammelse af Bodens og Alterens h. Sacramenter, Afholdelsen fra farlige Leiligheder, fra syndige Forlystelser, slette Selskaber og slette Bøger.

Nei, naar du ikke anvender disse Midler, og ikke anvender dem alvorligt og med Udholdenhed, da formaaer du tilvisse ikke at blive dydig. Men ved Hjælp af disse Midler bliver det dig ikke blot muligt, men Intet i Verden vil blive dig lettere og sødere.

See dig engang lidt om! hvor mange unge Mennecker, hvor mange af enhver Alder og Stand gives der ikke, som have endnu langt heftigere Lidenskaber, end du; de have ikkedestomindre styret og tæmmet dem, og ere bleve Herrer over sig selv. Manges En er udsat for langt talrigere og større Farer, end du, har langt større Hindringer og Vanskeligheder af enhver Art at overvinde, end du; han undgaaer hine Farer og overvinder disse Hindringer, og er da Seierherre. Hvorfor skulde du ikke kunne, hvad han har kunnet?

Fat blot Mod! Der mangler dig Intet undtagen Modet.

Den som vil, han kan! Saa snart man kun ret alvorligt vil det, da er man en Christen.

XLVI.

Men man vil gjøre sig lystig over mig! Man bør dog ingen Særling være; man maa gjøre som de Andre.

Svar. Min Ven, jeg spørger dig atter, istedetfor at svare dig. Er du et Faar, eller er du et Menneſte? Jeg veed nok, at Faarene blindthen løbe efter hverandre; naar Klokkefaaret springer i en Afgrund, saa følger det næste efter; det tredie springer da efter det andet, og saaledes fremdeles indtil det sidste, ethvert, fordi de andre have gjort det. Faarene gjøre ligesom de Andre! Men skulle ogsaa Menneſkene handle paa denne tankeløse Maade? Og dog ere desværre kun altfor mange Menneſter i denne Henseende sande Faarehoveder; kun altfor Mange styrte sig i timelig og evig Fordærvelse, fordi de Andre ogsaa gjøre det!

Du siger, at man „ingen Særling“ bør være? Og dog, siger jeg dig, er man forpligtet til at særskille eller adskille sig fra den store Masse, ikke af Hovmod, eller fordi man foragter de andre Menneſter; men fordi man ogsaa midt i denne Verden, som er meget lastefuld, skal være dydig.

Desværre danne ofte de Døde Fleertallet, de angibe Tønen og føre det store Ord. Den, som nu vil følge en anden, nemlig den rette, Vei, han er vistnok tvungen til at affondre sig, at gjælde for en Særling. Denne Affondring er altsaa Særkjendte, den uundgaaelige Betingelse for den evige Salighed.

Vor Herre og Frelser Jesus Kristus har selv udtrykkelig og tydeligt befalet det i Sin Hjergrædiken, i hvilken Han har sammensatt Sin ophøiede Sædelæres Hovedgrundtræk (Matth. Kap. 5, 6, og 7.): „Gaaer ind ad den snevne Port! thi Porten er viid og Veien er bred, som fører til Fordærvelsen; og Mange ere de, som gaae denne Vei. Men hvor trang er ikke Porten, og hvor smal er ikke Veien, som fører til Livet; og kun Faa ere de, som finde den.“ (Kap. 7. V. 13 og 14.)

Atter paa et andet Sted i Evangeliet, ved Sine Apostles første Udsendelse, siger Jesus (Matth. 10, 28.): „Frygter ikke for dem, som ihjelslaae Legemet, men ikke kunne ihjelslaae Sjælen; frygter meget mere Ham, som baade kan nedstyrte Legemet og Sjælen i Helvedes Afgrund.“

Endnu en anden Gang, da Han underviste Sine Disciple og Folket om de Betingelser, som udfordres til at efterfølge og holde sig til Ham, sagde Han: „Thi, hvo som skammer sig ved Mig og Mine Ord, ved ham vil ogsaa Mennefskets Søn skamme Sig, naar Han kommer i Sin Herlighed“ (Lukas 9, 26.). Endelig (Matth. 10, 22.): „Men hvo som er standhaftig indtil Enden, han skal blive salig“; d. e. hvo som holder ud trods alle Hindringer, navnlig trods al Spot, trods alle flette Exempler og Forførelser fra de Ondes Side. Disse Advarslar, disse Trudsler, disse Forjættelser ere, synes mig, tydelige nok.

Og hvo er Den, som advarer, som truer, som forjætter? Det er den høieste og endelige Dommer Selv, Som har gjort disse Udsagn, Han, Som ikke har talet et eneste Ord forgyæves, Som sagde hine betydningsfulde Ord (Matth. 24, 35.): „Himmel og Jord skulle forgaae; men Mine Ord skulle ikke forgaae.“

Du maa altfaa, min Ven, naar du ikke vil gaae evig tabt, rigtignok leve i Verden, men ikke med Verden; og langtfra at slye denne Affondring og at skamme dig ved den, maa du tværtimod regne dig den til Hæder; thi det er den, som gjør os til Jesu Christi Efterfølgere.

„Men man vil gjøre sig lystig over mig,“ indvender du? Naa da, hvad skaber det? lad dem kun lee; deraf døer du endnu ikke. Lad Hunden gjøe ad Maanen! siger den hl. Frants af Sales. Lee du igjen af dem, thi de ere i Sandhed latterlige, hvorimod du besidder den sande Viisdom. Hvem tilkommer det at udlee den Anden? Daaren den Vise, eller den Vise Daaren?

Hvis nu Nogen vilde udlee dig, fordi du spiser med en Gaffel og ikke med dine Fingre, eller fordi du gaaer paa dine Fødder og ikke paa dit Hoved, — vilde du vel derfor lade være at spise med en Gaffel, eller vilde du maastee forsøge at spadsere paa dine Hænder? Sikkerlig ikke! Men hvorfor da ikke? Fordi du veed, at det, som du gjør, og Maaden hvorpaa du gjør det, er ret og fornuftig, hvorimod det, som man forlangte af dig, vilde være taabeligt. Men hvor langt mere taabeligt vilde det nu ikke være, dersom du vilde sætte din udødelige Sjæls evige Frelse paa Spil, for i en kort Tid at leve efter nogle Daarers Hoved, hvis Vefindighed og Viderlighed du dog i dit Hjertes Underste foragter.

Roes fra saadanne Mennefsers Mund, det er den sande Skjændsel! deres Dadel derimod er i Sandhed Roes, thi den er et Tegn paa, at man ikke er dem liig.

Naar du altfaa siger „man vilde gjøre sig lystig over mig; jeg vil derfor hellere undlade at tjene min Gud,“ saa vilde dette være ligesaa klogt og fornuftigt, som naar En vilde foretrække

ikke at tjene sit Fædreland, af Frygt for, at han derved jo kunde fortørne sit Fædrelands Fjender.

Dog maa du heller ikke forestille dig Sagen altfor slem. Du kommer ingenlunde til at staae alene, naar du beslutter dig til at bryde med Verden og tjene Gud. Rigtignok gives der flere slette end gode Mennesker, men de Dydiges Antal er dog altid langt større end man troer, isærdeleshed naar Religionen atter mere og mere gjenvinder sit velgjørende Herredømme over Gemytterne og bliver befæstet i samme. Hos de virkelig dannede Mennesker er det en ærefuld Anbefaling, naar der kan siges om dig, at du er en god Christen.

Vær altsaa tjenstfærdig, forekommende og velvillig imod Enhver; spøg ogsaa med de Andre over Alt, hvorover man uden at fornærme Gud, tør spøge; og troe mig, de ville snart, hvad din Religion angaaer, lade dig være i Ro og Fred, isald de ellers virkelig nogensinde maatte have foruvølget og ubleet dig for sammes Skyld. Kun maa du ikke strax ved den første spydige Hentydning, ved det første skjæve Blik, ved det første meblidende Smil &c. tabe Ligevægten og aflade fra dit Forsæt.

Lad du de Andre, som ville det saaledes, gaae tabt, styrte sig i Fordærvelsen; du, som bedre veed, hvorledes Sagen forholder sig, sørg du for at frelse din Sjæl.

Lad Enhver lee, som vil lee. Den som leer sig selv, leer bedst.

Rirkelige Efterretninger.

Rom. Aviserne trøste sig atter i den seneste Tid ved at høre Paven sige og tale om hans sandsynlig nær forestaaende Død. Vi kunne paa det bestemteste forsikre, at Hs. Hellighed ikke blot i Forhold til sin høie Alder befinder sig legemlig vel, men tillige, tiltrods for den Vægt af Befyringer, han har at bære, altid glæder sig ved en aandelig Friskhed og indre Tilfredshed, der har sin Grund i en Omstændighed, som af gode Grunde maa være hans Fjender aldeles ubegribelig, nemlig den urokkelige Tillidsfuldhed, der er uadskillelig fra den Retfærdiges Liv. „Den Retfærdige lever af Troen;“ og, medens alle Hadets ustyrlige Videnskaber sønderlide hans Fjenders Indre og fortære deres Livskraft, tjender Pius IX. ingen anden Videnskab, end Kjærlighed til sine Medmennesker, navnlig sine Fjender; men denne Videnskab tærer ikke paa Menneskets Kraft, den nærer den tværtimod. Den er en Ild fra

Himlen, som kun Bønnen kan drage ned til Jorden; og Pius IX. tilbringer daglig en lang Tid i Bøn for det nærværende Samfund's Fremtid! Det er Hjemmeligheden ved hiint Aviserne og deres Publikum saa gaadefulde Velbefindende! De kunne ikke forstaae, at deres ondskabfulde Dunster ikke for længe siden have faaet Bugt med Pius IX.'s Liv! Og de have Grund hertil; thi, lignede han dem, maatte han vistnok for længe siden have græmmet sig ihjel! Vi kunne ydermere glæde den diaboliske Deeltagelse, Aviserne saalænge have stjæntet den hl. Faders Helbredstilstand, med det Sandsynligheds Prognostikon, at en Alder af nogle og halvfemsjindstyve Aar ikke har været nogen Sjældenhed i hans Familie, for ikke at tale om hvad Gud under saa ganste særegne Omstændigheder kunde gjøre tværtimod alle naturlige Sandsynligheder!

Mexico. Som bekjendt blev i det af republikanske Cabaler og revolutionære Omstiftelser i en lang Række mishandlede Mexico under Præsident Suarez's Regimente udøvet de uhorfteste Voldsgjerninger og Retskrænkelser mod den katolske Kirke; Kirkegodsjerne bleve plyndrede og tildeels solgte, Ordensfolkene fordrevne fra deres stille Asyl; næsten alle Biskopper maatte vandre i Landsflygtighed, og kom til Rom. Disse, ligesom forskjellige tidligere sydamerikanske Tilstande, ere Frugten af den ogsaa i adskillige europæiske Lande, f. Ex. Belgien, Baden o. fl., udbredte Frimurerliberalisme, der i Europa forhaabentlig snart har udspilt sin Rolle, men, som det Følgende vil vise, endnu synes at være i høi Cours i Amerika. I to Allocutioner (af 1856 og 1861) havde den hl. Fader bittert beklaget sig over hine Skændselsgjerninger. Da fremkaldte for et Par Aar siden de republikanske Partimænds Overmod Conflicten med Frankrig, der foranledigede den Intervention af Keiser Napoleon, som frigjorde den store Masse af Folket fra den „liberale“ Minoritet, der tidligere havde tyranniseret det. For at gjøre Ende paa det revolutionære Uvæsen, der saalænge havde forstyrret al indre Fred og hindret en rolig fremskridende Udvikling i dette af Naturen saa rigt begunstigede Land, enedes Frankrig og Østerrig om at give det en monarkisk Forsatning, og det viste sig strax, i hvor høi en Grad denne Idee blev imødekømt af Befolkningens Sympathier. Erkehertug Maximilian af Østerrig blev med stor Genbrægtighed kaaret til Keiser af dette Folk, hvis Kjerne altid er forbleven den katolske Religion tro, og som tunget af Nødvendigheden har maattet bøje sig for de republikanske Tyranners Luner, og lade sig bruge som Redskab til at udfægte deres ærgjærrige Partikampe. Nu vendte de landsflygtige Biskopper tilbage til deres Diocefer. Maximilian I. begav sig fra Wien tilligemed sin Gemalinde først til Rom, og udbad sig før Afreisen den hl. Faders Velsignelse. Vi-

skopperne med deres Geistlige og hele Befolkningen modtog ham ved hans Ankomst med Jubel, og Alle ventede, at den mexicanske Kirke, samtidig med Befæstelsen af den borgerlige Magt, vilde gjenvinde sin gamle Glands. Men disse Forhaabninger ere desværre blevne stufede. Den unge Kaiser har ladet sig hilde i det tidligere Regjeringsparties Grundfætninger, da han ikke udenfor dette har kunnet finde den uundværlige Forretningsroutine hos dem, han maatte vælge til Ministre. Den 29. November f. A. ankom nemlig den pavelige Nuntius, Msgr. Meglia, til Mexico; men den 27. December overrastes man af et kaiserligt Reskript, der beklager, at Nuntiusen ikke havde Fuldmagter til at underhandle om de vigtigste kirkelig-politiste Spørgsmaal, og giver Ministeren Escubero Ordre til for sit Vedkommende at forelægge de nødvendige Lovforslag. I disse stilles vel de af alle liberal-doktrinære Theoretikere saa meget yndede Bestemmelser om Civilægteskaber og andet lign. — hvilke disse Regjeringsmænd ansee for uomgængelig nødvendige Grundbestanddele af enhver Forsatning, endog hvor der i de faktiskste Forhold ikke viser sig mindste Nødvendighed derved, eller yttre sig Trang dertil og Dunst derom hos Befolkningen — foreløbig i Bero; men Kirkegodserne blive fuldstændig inddragne eller „nationaliserede“, Stolagebyhæerne affastede, og Geistligheden faaer til Vederlag Anviisning paa Gagering af den tomme Statskasse! „Monde“ har for kort siden offentliggjort den Skrivelse af 18. October 1864, som den hl. Fader medgav Msgr. Meglia til Kaiser Maximilian.

I denne Skrivelse udtaler Paven sin Bekymring og Smerte i Anledning af de sørgelige Efterretninger, han har modtaget om de kirkelige Forhold i Mexico, og besværger Kaiseren, ved Alt hvad der bør være en katholsk Fyrste helligt, uden Hensyn til menneskelige Klogstabs Beregninger, i Tillid til Guds Bistand modig at lægge Haand paa det Værk, hvortil Gud har kaldet ham, da Han udvalgte ham til Herfker over en katholsk Nation, for at læge de Saar, som et uchristeligt og demoraliserende Regimente havde tilspiet den, ved igjen at bringe dets allerhelligste Religion i Væ. I dette Niemed sender han, som han haaber, at understøtte Kaiserens personlige Dunster, sin Repræsentant, for tydelig at tilkjendegive sin Mening og sine Hensigter. Efterat den hl. Fader har erindret om, at hele den mexicanske Befolkning altid har været ublandet katholsk, gjør han Kaiseren opmærksom paa Urimelighederne ved det moderne Constitutionsmageri, hvorefter man overfører de abstracte Theorier om Cultusfrihed, Civilægteskab Underviisningens Uafhængighed af Geistlighedens Tilshyn, Frihed for Pressen til at forhaane Religionen og dens Tjenere

m. m. i Lovgivningen, uden at der i de faktiske Omstændigheder og concrete Forhold er mindste Anledning dertil. Den hl. Fader sammenstiller disse doktriner-liberale Lovbestemmelser, med den Medfart den katholske Kirke samtidig har lidt, med Inddragningen af Kirkegodserne, Klostrenes Ophævelse og Forbudene mod at deres tidligere Beboere leve i Fælledskab, samt de Ophidselser mod Geistligheden, hvorved en Presse, der gjør sig til Organ for alle slette Bestræbelser, søger at tilveiebringe en offentlig Mening, der endnu er Befolkningen fremmed. Den hl. Fader mener med Rette, at denne det liberale Partis Intolerance tilstrækkelig betegner Hensigten med de ovenfor omtalte Grundlovsbestemmelser*). Disse urimelige og uheldbringende Lovbestemmelser kan den katholske Kirkes Overhoved ikke andet end forlange afskaffede, og den denne Skrivelse overbringende Nuntius har derfor en almindelig Fuldmagt til, i Paven's Navn og under Biskoppernes Medvirkning at bane Veien for en fuldstændig Reorganisation af de kirkelige Forhold.

Dette er det væsentlige Indhold af den pavelige Skrivelse. Naar Kaiseren derefter i det ovennævnte Reskript af 27. Decbr. udtaler sin Forundring og Beklagelse over, at den pavelige Nuntius ikke har fremlagt den fornødne Instruction til Underhandlingen, fristes man næsten til at troe, at Kaiseren slet ikke har læst den ham af Msgr. Meglia overbragte Skrivelse, hvori Pius IX. ifølge den ophæiede Consequents, der udmærker alle hans Handlinger, tydeligt nok giver tilkjende, at han ikke kan opgive det Mindste af den katholske Kirkes Rettigheder, samt at hans Nuntius er affendt med den meest udstrakte Fuldmagt til enhver Forholdsregel, der kunde føre til Kirkens Befrielse og Reorganisation. Enhver, der imidlertid er lidt nærmere bekendt med den nyere Politiks Sophistik, forstaaer let Meningen af hiin kaiserlige Phrase, der har en saa mærkværdig Vighed med de kaiserlige Tirader, man saa længe har hørt fra en anden Kant, med de hykkelske Beklagelser af det romerske Hof's Uforsonlighed, hvorved Skylden for alle Vanstueligheder bestandig væltes over paa Kirken og dens Overhoved, medens den selvbestikkede Forsoner mellem Kirken og „den moderne Tid“ altid frem-

*) Man sammenholde disse pavelige Ytringer med den i Encyclicaen og Syllabus udtalte Forkastelse af disse abstracte liberale Sætninger, og man erindre vel, at Paven fuldkommen anerkjender Cultusfrihedens Nødvendighed, hvor de faktiske Forhold kræve det. Den fuldkomne uforstyrrede Frihed, som Jøderne i umindelige Tider, og siden de protestantiske Hovedconfessioner nyde i Rom, er en faktisk og talende Gjendrivelse af Pressens uredelige Insinuationer, som om Pius IX. for nylig havde faaet det forrykte Indfald at fordømme Religions- og Samvittighedsfrihed!

stiller sig tvættende sine Hænder i Ustyldighed. Det er nemlig mere end en simpel Formodning, at den unge Monark's seneste — med hans fra Begyndelsen af utvivlsom gode Villie og med hans vistnok i sin Tid (under hans Ophold i Rom) oprigtig meente Løfter aldeles uforenelige — Afsærd er fremkaldt ved Instructioner fra den franske Kaiser, til hvem han unægtelig staaer i et eienbømmelig=uheldigt Erkjendtlighedsforhold. Dette er jo ogsaa ganske i sin Orden; thi efter den i Frankrig totalt mislykkede Demonstration mod den pavelige Encyclica maatte naturligtviis den moderne Tids kaiserlige Messias ansee det, ikke for en gunstig Leilighed til at hævne sig paa den hl. Stol, men for en hellig Pligt mod Civilisationen og sine eienbømmelige Traditioner, at benytte den frugtbare Forbund, hvor de mexicanske Forhold i et saa beleiligt Dieblik synes at frembyde nye og gunstige Chancer for den videre Udvikling af hans sælsomme Forsoningspolitik! Sagen er nemlig den, at den pavelige Nuntius ikke medbragte Fuldmagt til Concesssioner. Dette betyder i det moderne liberale Sprog det samme som, at han slet ingen Fuldmagter havde medbragt!

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 30. April Efterm. Kl. 4 1/2.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 30. April. 2. Søndag efter Paaske. Katharina af Siena. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med (tydsk) Prædik. Kl. 3 And. med Katechese. — 1. Mai M. Philippus og Jacobus, Ap. — 2. Ti. Athanasius, Bisk. Kirkelærer. — 3. D. Kors=Dopfindelse (Korsmisse). — 4. D. Monika, Enke. — 5. P. Pius V. Pave, Bisk. — 6. L. Evangelist Johannes' Martyrium.

Søndagen den 7. Mai. 3. Søndag efter Paaske. Sct. Josef's Stiftsfest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præd. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 8. M. Erkeengel Michael's Aabenbarelse. — 9. Ti. Gregor af Nazians, Bisk. Kirkelærer. — 10. D. Antoninus, Bisk. Bisk. — 11. D. Frants af Hieronimo, Bisk.

Fredagen den 12. Mai. Sct. Ansgar's festlige Mindedag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levimesse med Præd. Kl. 3 Vesperandagt. — 13. L. Anselmus, Bisk. Bisk.

Søgnedagsgudstjeneste i Sct. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); Kl. 7 og 8 1/4. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Karetlet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lordag stille Messe Kl. 6.

Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen d. 5. Mai, Messe Kl. 8 1/4, Andagt Kl. 7 1/2 Aften.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 10.

Søndagen den 14de Mai.

1865.

Indhold: Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed? — „Man skal ikke være heldøret og stinbellig.“ — „Livet, saaledes som Christendommen fordrer det, er virkelig allfor kjedsommeligt, allfor trist! Regte sig Alt, være bange for Alt! Hvilket Liv er ikke dette!“ — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn.

Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed?

(Fortsættelse fra Nr. 9.)

Den Omvæltning, som Tilintetgjørelsen af den kirkelige Enhed og alle de den betingende Traditioner har affødt, har nemlig gjennemtrængt den hele Kreds af menneskelige Forestillinger; men paa Grund af den gamle kristelige Overleverings seige Vedhængen ved den kristnede Verden, er det lykkedes den Aand, der som en ledende Tanke besjæler den heromtalte Verdensbetragtning, at vedligeholde et Skin af Enhed med Fortiden. Man bruger nemlig de selvsamme Udtryk og Talemaader, der gaae tilbage til de sidste Forudsætninger for den menneskelige Tanke, men Alt har under denne langvarige Misbrug af det kristelige faaet en anden Betydning. Sa, Ombytningen af Venevnelserne paa Tingene indskrænker sig ikke til det som betegnes med Ordene Sandhed og Løgn, Fornuft, Samvittighed og Tro, men følgerigtig ogsaa til de tilsvarende Begreber Ret og Uret, eller Godt og Ondt; men, fordi hele Menneskets Forhold til den aandelige og indre, saavel som til den ydre Verden, nu eengang beroer paa Tro eller Ikke-Tro i den oprindelige gammel-kristelige eller katolske Betydning, beroer paa og bestemmes af Tro eller Ikke-Tro paa en guddommelig aabenbaret Sandhed og paa en deri begrundet sædelig Verdensorden, derfor henviser vi ovenfor til Vantroens og Indifferentismens store praktiske Resultat for Masserne af Befolkningen, der ikke be-

fatte sig med Theorierne, ikke gruble over disses Forbringere, men desto bedre forstaae at tilegne sig de praktiske Resultater af Professorernes og Publicisternes Velærelser. Man behøver nemlig blot at kaste et flygtigt Blik paa den menige Mand's hele Tilværelse, for at faae de meest slaaende Beviser for Rigtigheden af den gamle Være, at Alt beroer paa hvad Mennesket troer, om han troer paa Sandheden eller paa Løgnen, om det er Sandheden eller Løgnen, der bestemmer og behersker hans hele indre Liv. Ethvert alvorligt Menneske, der ikke er blind for hvad baade den nyere Tids Historie og den daglige Erfaring lærer, maa nemlig indrømme, at Immoraliteten har gjort forbausende Fremskridt baade i de høiere og lavere Klasser af Samfundet, i samme Forhold som Troen paa Sandheden er bleven Menneskene en ligegyldig Ting. Den Frygt er derfor neppe ugrundet, at den store religionsløse Masse, naar Følelseløsheden for alt Høiere og den dermed følgende Samvittighedsløshed engang naaer sin fuldenbte Modenhed vil tage en forfærdelig Hævn over dem, der bære Skylden for deres største Ulykke!

Vi støtte os derfor til hvad Erfaringen alle Dage har lært baade i det Store og i det Enkelte, naar vi paastaae, at, kun hvor der er Tro paa Sandheden, som den Magt, for hvilken Alt skal bøie sig, ligeoverfor hvilken alle Egenkærlighedens og Misundelsens Tilskyndelser forstumme, at kun der vil man finde Agtelse for det Sædelige, kun der kan der være Tale om en virkelig sædelig Tænkemaade, der da nødvendig maa aabenbare sig i en sædelig Wandel. Thi det er Menneskets Forhold til Sandheden, der bestemmer hele hans Liv*); hans Handlinger svare til Væsenheden af det, der gjælder ham for at være en religiøs Forskrift, eller for at være den Sandhed, hvorefter hans Samvittighed skjøner og dømmes. Det følger da af sig selv, at naar et Menneske ingen Tro har — i den Forstand, at han ikke troer paa Sandheden, fordi han ikke kjender den — da har hans Samvittighed intet Holdepunkt, ingen Regel eller religiøs Forskrift, hvorefter den med Sikkerhed kan bedømme hvad der rører sig i hans Villie. Har han derimod kjendt Sandheden, den positive christelige Sandhed, men forkastet den, fordi hans Hjertes Tilbøieligheder og Lidenskaber oprøre sig mod dens Forbringere, da maa han, ved at forkaste den, nødvendig blive samvittighedsløs og slet i en ganske anden Betydning, end Hedningen eller nogetfomhelst iblandt den nærværende Tids Mennesker, der aldrig har været berørt af den christelige Sandhed, er istand til at blive. Thi et saadant Frafald fra Sandheden eller Forræderi mod Sand-

*) 2. Joh. 4. 3. Joh. 3. 4. Joh. Ab. 21, 27. 22, 15.

heden har den Straf, at Forræderen bliver blind for sin hele indre Tilstand, og taber med den forfaste og forhaanede Sandhed al Evne til at erkjende og bedømme sig selv. Det er et saadant Trafald fra Sandheden, der frembringer Hykleriet i dets egentligste og inderste Væsen som Selvbedrag*). Hykleren har ved egen Skyld tabt alle Betingelser for at kunne veiledes og advars af Samvittigheden. Med Sandheden og den sande Religiositet tager ogsaa al indre Moralitet Afsted fra et saadant Menneske. Han kan hverken tænke eller handle sædeligt, fordi Sandheden er bleven ham ligegyldig, eller fordi han elsker Løgnen (Mat. 22, 15.). Saaledes er Samvittighedens Vidnesbyrd betinget af Troen, om man troer paa Sandhed eller paa Løgn; thi uden Tro kan Mennesket ikke leve. Ingen kan andet end antage noget for Sandt, for at være en Virkelighed, hvortil han støtter, eller hvori han begrunder sin Berettigelse til at leve og handle som han gjør. Slet Intet at troe er umuligt.

„Folk troe enten paa Evangeliet eller Aviserne“ har for nylig en navnkundig og høitstaaende Mand**) sagt. Disse Ord markere paa en høit træffende Maade en Eiendommelighed ved den nærværende Tid, idet de nævne den Magt i Nutiden, der er den væsentlige Hindring for at en stor Deel Mennesker komme saavidt, at de føle Trang til Sandheden. Avisernes overflabige, altid færdige Domme om de vigtigste Anliggender, der, hvorledes de end i andre Henseender kunne være, saagodt-som altid ere enige i at affærdige det Religiøse, eller Alt hvad der angaaer Troen og den aabenbarede Sandhed, som Noget, det er under den nærværende Tids Værdighed at stænke Opmærksomhed; disse Udbrud af blaseret Fjendtlighed mod ethvert Tegn paa, at det Christelige gjør sig gjældende med Bevidsthed om at være en selvstændig Magt, og som tillige ere gjennemtrængte af en næsten systematisk Forfalskning af alle herhenhørende Begreber og Udtryk, samt den Travlhed Publikum har med, fra Dag til Dag at indrette sig efter disse Belærelser, alt dette er vistnok den væsentligste Hindring for den indre No, der hører til at bestæftige sig alvorligt med Spørgsmaalet om, hvad der i evig Betydning er Sandhed. Saaledes ere Aviserne Nutidens Surrogat for Evangeliet! Enhver troer hvad han mener, at alle Andre troe, eller i alt Fald hvad han mener, der er Fleest om at troe. Dette er den højeste Regel for ethvert Menneske, hvis Skjønnen og Handlen ikke ledes af christelig Tro og christelig Samvittighed.

Naar vi her have talt om Menneskets Forhold til Sand-

*) Joh. 9, 39—41.

**) Biskop Dupanloup.

heden, og Forholdet imellem hvad han troer, og hvad hans Samvittighed derefter billiger eller fordømmer; naar vi fremdeles antyde de Forfjellen imellem det indre Livs hele Tilstand hos den, der har opjivet den christelige Sandhed, fordi hans Tilbøieligheder og Videnskaber ere i Strid med dens Fordringer, og Tilstanden hos dem, der aldrig have kjendt den christelige Sandhed: da skulle vi dog ikke undlade at forebygge en Misforstaaelse, som om vi nemlig betragtede ethvert enkelt Menneske af den store Mæsse — der deels med meer eller mindre udviklet Bevidsthed have sagt sig løs fra den christelige Tro, deels henleve i meer eller mindre forskyldt Uvidenhed om dens Væsen og Fordringer — som Monader, eller som Enkelte i absolut Forstand. Vi befinde os nemlig i den meest afgjorte Modsaetning til den Betragtning, der ved Protestantismens Hovedprincip om den individuelle Selvstændighed har vundet stor Udbredelse i Verden, og hvorefter ethvert Individ staaer ganske isoleret baade ligoverfor Gud og Mennesker. Vi have navnlig i det Foregaaende stærkt betonet den Sandhed, at Alt i Menneskelivet støtter sig til Tradition, at ethvert Menneskes hele indre Liv kan siges at være et traditionelt Produkt, baade af Fortidens Udvikling og Samtidens Fælledsbevidsthed, at altsaa intet Individ staaer isoleret, saa den protestantiske Lovpriisning af den ved Reformationen tilveiebragte Emancipation fra al Autoritet er en complet Humbug, ved hvis Hjælp man skjuler for Tankeløsheden, at denne formeentlige Selvstændighed i Virkeligheden bestaaer i blind Tro paa en traditionel Løgn, der er bleven til en ny og i enhver Henseende uberegtiget Autoritet! Thi spørger man, hvorledes det enkelte Menneske kommer til Besiddelsen af sine Meninger og Domme om aandelige Ting, da vil Ingen betænke sig paa at henvise til Tidsaanden eller Samtidens herskende Livsbetragtning; og spørger man videre, hvorledes denne bliver til, hvorledes enhver Svingning i det aandelige Liv siden det 16. Aarhundredes Brud med den kirkelige Eenhed er foregaaet, da giver Historien det Svar, at Reformationens revolutionære Princip, der gjør det enkelte Individ Skjøn til den høieste dømmende Instants i Henseende til Meningen af den aabenbarede Sandhed, har frembragt en Række af Forsøg paa, igjennem en saadan forudsætningsløs filosofisk Forstning at virkeliggjøre denne Indbildning om, at det enkelte Menneske kan løsrive sig aldeles fra alle Indvirkninger af den tidligere Tids Udvikling, saavel som fra al Paavirkning af Samtidens Tænkemaade og hele aandelige Tilstand. Men her møder os strax et Slags Vidunder i Retningen af det Absurde!

Naar man nemlig overstner alle de Forsøg, som den fra den christelige Tro emanciperede Tænkning i det siden Reformationen tilbagelagte Tidsrum har gjort paa at forklare

Forholdet imellem Tid og Ewigheid, Aand og Materie, da maa ethvert tænkende Menneske forbauses over den Besynderlighed, at alle de uchristelige og antichristelige philosophiske Systemer, som hiin Reformationens Grundtanke og Hovedprincip har bragt for Lyset, ligesaa den engelske Deisme og Materialisme og igjennem alle Naturalismens og Rationalismens Afstynginger indtil den nyere Tids spekulative Pantheisme, hvert til sin Tid har prætenderet at være den sande og rette Guds- og Verdensbetragtning, og følgelig gjort Fordring paa at antages for gylldigt baade af Samtid og Eftertid. Ikke desto mindre har den afa-thelske philosophiske Tænkning's Ypperstepræster nu i over et Par Aarhundreder bekæmpet hverandre, forsaavidt de vare samtidige, og i alt Fald forkastet Fortidens Systemer, men alle tilhobe have de beraabt sig paa den autonomiske Fornufts Competence. Reformationens Ophavsmand kom, som ovenfor omtalt, meget snart til Erkjendelse af det Forrygte i det opstillede Princip, der kun er brugbart som Agitationsmiddel, og derfor ogsaa tilgavns blev brugt som saadant; thi, saasnart de vare komne til Magt, og saaledes blevne istand til at dekretere, hvad alle Andre skulde holde sig efterretteligt, kastede de hiint i Begyndelsen med saa stor Varm udraabte og som revolutionært Banner høit opløstede Princip aldeles overbord, og opstillede den, under Navn af den gammellutheriske Orthodoxi, af misforstaaede og uredelig fortolkede Bibelsteder, slet sammensliffede selvmødfigende Værebhygning, der snart blev ethvert tænkende og virkelig religiøstfjndet Menneske en Vederstyggelighed. Dog, Fornuften kunde ikke andet end oprøres over den vanvittige Anmaselse, hvormed det Absurde producerede sig som den useilbare Norm for den eneste rigtige Opfattelse af den guddommelige Sandhed, og Tølelsen saavnede Alt hvad der fyldestgjør Hjertets Trang. Man kan derfor sige, at alle hine naturalistiske og rationalistiske Systemer vare ligesaa mange Protester af Fornuften og den sunde Menneskeforstand mod den hæretiske Orthodoxies Fornuftsstridighed. Men det Værste var, at de protestantiske Fritænkere her forvekslede „Reformatoreernes“ ufornuftige Theologi med Christendommen selv. Thi de vare i Kraft af den ny Tradition, som Bruddet med den gamle Overlevering havde frembragt, fra Ungdommen af henviste til at slye enhver Berøring med den sidste, altsaa opdragne til at hade den, men ikke saaledes som man haver noget man kjender, og hvis Forkastelse man altsaa gjør sig rede for; nei ingenlunde! Ingen Protestant har siden den næste Menneskealder efter Reformationen i Regelen lært andet om den gamle Kirkes Være og Gudsdyrkelse, end hvad der kan betegnes som et Væv af Tødentøsløgne og perfid Bagvaskelse! Dette er Røglen til Forstaaelsen af det vidunderlige Phænomen, at, medens fra det

eløste til det femtende Aarhundrede de største Aander og dybsindigste Tænkere, Historien kan opvise, fandt de christelige Troes-sandheder at være Udtrykket for den uudsigelige Hemmelighed, som den menneskelige Tanke i den forchristelige Tid havde ahnnet og forstet efter, og som den forgiæves havde søgt at gribe; at, medens — for ikke at tale om Augustinus og andre den christelige Oldtids Tænkere — Thomas Aquino, Bonaventura og Scotus i de aabenbarede Sandheder, saaledes som Kirkelæren forplantede dem, fandt en Afspeiling af den guddommelige Fornufts fuldkomne Tanke, og altsaa det uforanderlige og urokkelige Grundlag, der maa lede og bestemme al den menneskelige Fornufts og Forstands Virksomhed: saa kom de Tænkere, der i Kraft af det 16. Aarhundredes nye Grundsætninger stillede sig paa det til disse svarende, ovenfor betegnede, Standpunkt, til det Resultat, at Christendommen eller den aabenbarede, i Kirkelæren forplantede, Sandhed var den pure Ufornuft, et Bæv af urimelig Dværgtro! Alle disse Philosopher vare saaledes i deres egen Udbildning selvstændige Tænkere, men havde dog ikke desto mindre gjort sig til Trælle for den groveste Dværgtro paa uhjemlede menneskelige Paaastande, for blind Autoritetstro paa traditionelt forplantede falske Forudsætninger for deres Tænken, uaagtet de dog Alle gjorde Fordring paa at gjælde for Autoriteter for deres Samtid og Eftertid! Men det Vidunderligste ved det Hele er endnu det, at Ingen af alle disse Tænkere fandt sig foranlediget til at tænke nøiere over den sande Betydning af det mærkværdige Faktum, at de alle vare vendte tilbage til det Princip, der tjente den kirkelige Revolutionens Patriarcher til at sætte Verden i Bevægelse, uaagtet disse selv havde forkastet det, for at paaprælle den emanciperede og kirkelig reformerede Deel af Menneskeheden en Lære, som disse Tænkere alle vare enige i at fordømme, og vare berettigede til at fordømme, fordi de kjendte og vare istand til at vurdere dens Absurditet, medens de havde forkastet den katholske Kirkelære, uden at kjende den, i blind Kulsværgtro paa Luthers og de andre kirkelige Agitatorers Autoritet. Man kan ikke andet end forbauses over al denne aandelige Forstyrrelse, i Kraft af hvilken Verden endnu den Dag i Dag sætter blind Lid til de saakaldte Reformatorers Dom om den gamle Kirkelære, endnu hylde Reformationens absurde Princip om Individets Ret ligeoverfor det traditionelle Element i Tilværelsen, medens Alle længe have været enige om at forkaste dens foregivne System — eller den ny Opfattelse af Christendommen, den benyttede alle Terrorismens Magtmidler for at paaactroyere de kommende Slægter, — som theologisk og filosofisk Nonsens. Der er i det mindste ikke megen Bogis i denne Underkastelse under Reformatorernes Autoritet; thi er deres positive Lære uforenelig med Fornuftens

Forbringere, da ligger dog vel heri et Beviis for, at deres Forfalskelse af det Gamle, tilligemed den Friheds- og Selvstændigheds- teori, hvortil de støttede deres Berettigelse, ikke var bedre begrundet! Og man vedbliver endda at proklamere Tænkefrihed og Troes- og Samvittighedsfrihed i deres Navn, der ikke blot selv have leveret de evidenteste Beviser for, at de have forfalsket Tanken og Tænkningens Love, forvansket alle Begreber, der ere betingede af Troen og Samvittighedsforholdet, men navnlig med Hensyn til **Frihedens** Begreb fuldkommen stillet Alt baade i den indre og ydre Verden paa Hovedet! Vi troe nemlig ikke at sige for meget, naar vi paaftaae, at der aldrig har været kjendt Mage til Tyranni i Verden, til al den Undertrykkelse af Troes- og Samvittighedsfriheden, der er udøvet „i den rene Væres“ Navn baade mod Katholiker og mod formentlige Branglæverer!

Saaledes ere alle, selv de radikalste Omvæltninger i hele Slægtens og i de enkelte Folks indre Liv usforstaaelige, naar man ikke opfatter dem i deres traditionelle Forbindelse med Fortiden. Reformationens Princip var et Produkt af alle Oldtidens og Middelalderens hæretiske Traditioner in globo. Men dette Princip, der kun i formel Henseende fremtraadte som noget Nyt, blev da Kilden til en ny Række af Traditioner, der ikke kunde andet end udvikle en Uendelighed af Modsigelser, fordi Principet var falskt og selvmodsigende.

Efterat vi i det nærmest Foregaaende have henviist til det traditionelle Element i dets hele Omfang, som den indre skjulte Kraft i den historiske og aandelige Udvikling, som den Magt, der gjør sig gjældende i alle de instinktive Indflydelser, der bestemme den Enkelte med Hensyn til hans Tanker og Meninger, skulle vi give disse Anthydninger om den traditionelt forplantede Forstyrrelse i den efterreformatoriske Tids Tankegang en særlig Anvendelse paa Forfalskningen af det ovenfor fornemmelig betenede Frihedsbegreb. Vi ville dermed bane os Veien til Fremstillingen af, hvorledes den moderne Tid opfatter sit Krav paa Samvittighedsfrihed. Vi bede Læseren ikke at glemme, at med den Forandring eller Forvandling, der i de tre sidste Aarhundreder efterhaanden er foregaaet med Forestillingen om hvad der er Sandhed, er ogsaa Samvittigheden tilligemed dens Norm eller Lov, nemlig **Troen**, blevet noget andet, end hvad de forhen vare, ligesom den moderne Betydning af Ordene Ret og Berettigelse og Rettens Forhold til Magten tilligemed det gjensidige Forhold mellem den indre og ydre Frihed ere undergaaede en total Omvæltning. Det er nemlig Friheden, og hele den Række af høitklingende Slagord, der knytte sig til dens hellige Navn, der for nærværende Tid skriver Protestantismen et saa glimrende og mægtigt Anbe-

salingsbrev i den moderne liberale Verdens Dine. Thi den fra alt historisk Sammenhæng med den kristelige Fortid emanciperede Deel af Nutidens Mennesker er endelig ganste instinctmæssig kommen til den rette Betragtning af Reformationen, som Forspillet for hele den senere revolutionære Æra, som den europæiske Menneskeheds første Skridt paa den revolutionære Bane; Luther er i deres Dine stor, og rager ud over sin Samtid netop derved, at han har ført Menneskeslægten ind paa dette ny Udviklingsstrin. Den gigantiske Energi, hvormed han udførte denne Vebdrift, den titaniske Trods, hvormed han i Begyndelsen stod eenlig baade ligeoverfor Samtidens kirkelige og sociale Institutioner og hele Fortidens Overlevering, alt dette gjør ham nu til en Heros i den Slægts Dine, der tildeels selv, eller i alt Fald deres umiddelbare Forgjængere, tilforn ikke havde stort tilovers for ham, fordi der dengang ikke knyttede sig anden Erindring til hans Navn, end den al Verden forlængst modbydelige gammeldags Orthodoxy med dens tyranniske Censur og kirkelige Politi og spionerende Angiver- og Vægtersystem. Dengang sagde Nationalisterne med et lønligt Suk over de Vaand Regjeringernes Pietisme hist og her lagde paa deres fri Forsten: Havde Luther levet i vor Tid, da vilde han have talt ganste anderledes, da vilde han være gaaet langt videre! Alt som derfor den politiske Frihed efterhaanden gjennembrød Skranterne for den videnskabelige Frihed, da kastede Nationalismen sig begjærligt over Principet i Reformationen, over Oppositionens og Negationens Ret ligeoverfor det Bestaaende og Positive, og godtgjorde sin Berettigelse til at gjælde for den ægte Protestantisme. Luthers selvmodsigende System forkastede man som et Produkt af de Fordomme, hvori hans Samtid endnu var hildet. Man undskyldte ham, ligesom man hjemodig undskyldte Christus og Apostlene i Henseende til de deres Samtid beherskende Fordomme! De vare enten selv hildede i disse, eller accommoderede sig efter dem! Ligesaa Troes- og Frihedshelten fra det 16. Aarhundrede. Han var jo født i den fordærvede katholske Kirke, og det kunde derfor ikke være andet, end at han, sig selv ubevidst, endnu var stærkt befængt med den gamle Suurdei, og derfor ikke kunde andet end overføre Hovedelementerne af den katholske Tradition paa den ny Væreform, han opstillede*). Men man har, som sagt, i den seneste Tid faaet

*) Vi minde her om, hvad vi ved en tidligere Leilighed have bemærket, at man er i en stor Vildfarelse, naar man troer, at det saakaldte Positive i den lutherske Lære i egentlig Forstand er af katholsk Perkomst eller en Levning af katholsk Tradition. Vi bemærke her blot, at alle Ord rigtignok ere de samme, men at den reformatoreiske Theologi og populære Talebrua forbinder en ganste anden, en aldeles forskjellig Mening dermed. Vi nævne blot her de vigtig-

et langt mere omfattende Blik for Luthers og Reformationens sande Betydning.

(Fortsattes.)

XLVII.

Man skal ikke være heldøret og skindhellig.

Svar. Nei, tilvisse! Man skal ikke være heldøret; aldrig være skindhellig! Men hvem taler ogsaa herom?

Skindhellighed er ikke Religion; den er en Misbrug, som Mange drive med Religionen. Men disse Menneffers Feil, som drive sige Misbrug med Religionen (i Regelen gjøre de det kun, fordi de ikke forstaae det bedre), tør man dog ikke lægge selve Religionen til Last. Gives der noget somhelst Godt, som ikke bliver misbrugt? Misbrugene bør man forfaste, men den rette Brug bør man bibeholde.

Man skal være virkelig from, men ikke skindhellig og heldøret. Gud elsker Fromhed, men Skindhellighed mishager Ham. Andagt vil Han finde i vore Hjertes, d. e. Opoffrelse af vore Tanker og af vort hele Sindelag til Hans Tjeneste, til de Pligter, som Han paalægger os; Han fordrer, at vi skulle elske Hans h. Lov. Skindhellighed derimod vil Gud ingenlunde see i dit Hjerte, d. e. hine intetsigende Sværmerier, hine ynkdærdige, maaskee endog overtroiske religiøse Smaaligheder, formeddelt hvilke den væsentlige Hovedsag kun altfor ofte bliver tilfjedesat for de ubetydeligere Biting, de for-gængelige Midler blive forbyttede med det uforgængelige Maal.

Iøvrigt maa man dog ogsaa tilstaae, at disse Misbrug hverken ere saa store eller saa flemme, som mange Menneffter foregive. For det meste skade de kun hine Personer selv, som drive dem; og de, som gjøre sig skyldige i denne Feil, ere i Regelen Saadanne, — (for nemmelig Fruentimmer, thi Mændene hælde just ikke til denne Tænke- og Handlemaade) — som ikke ere tilstrækkelig underviste om den ægte Fromheds og den sande Religiositetets Væsen. De forvikle og fortabe sig derfor i disse blot ydre Religionsøvelser, som i sig selv kunne være meget

tigste af disse Begreber, og overlade Sammenligningen til Enhvers egen Estertante: Guds Billede, Fornuft, Villie, Frihed, Samvittighed, Lov, Evangelium, Synd, Anger, Bod, Syldstgjørelse, Retfærdiggjørelse, Helliggjørelse, Ydmyghed, Retfærdighed, Tro, Haab, Kjærlighed, gode Gjerninger, Sakramenter, Christi Kjærdørelse, den Helligaands Virken, Kirken &c. Der er derhos tre Begreber, der slet intet Indhold have i Protestantismen, men man har alligevel behøvd de to mæ Drd, nemlig Skriftemaal og Absolution, Kirkestugt og Indvielse.

heldbringende, saalænge de ikke blive overdrevne. Deres Maanerer ere paafaldende, undertiden selv latterlige, de pine deres Samvittighed med intetfjædende Skrupler; drevne af en utidig og uforstaaelig Iver bruse de op ved den ringeste Anledning, og trættes eller ivre hvor og naar det havde været langt raadeligere at tie, osv. See, dette er falsk Fromhed. Unegtelig er det en Feil. Men Gud give, at der ingen værre Misbrug havde indsnegget sig paa Jorden! Alle de Mennesker, som skrige saa høit paa „Skihellighed“, som gotte sig over „Bedesøstrene“, ere i Reglen selv hundrede Gange værre end Hine, mod hvilke de drage tilfælt; de minde mig uvilkaarligt om hiint Menneske, som formedelst et affkyldigt Ord var bleven idømt Tugthuusstraf paa Pivstid, men som harmedes over at see, at en Tyv blev bestemt til at være hans umiddelbare Staldbroder i Fængselet og ved Tvangsarbejderne. De see Splinten i deres Broders Nie, men Bjælken i deres eget blive de ikke vaer.

Er ikke Lidelighed, et usædeligt Liv, Drukkenskab, ubluø Taler, slet Exempel, Forsømmelse af de helligste Pligter, fuldstændig Uvidenhed med Hensyn til Religionen, — ere de ikke skrigende Misbrug, ja virkelige Laster? Ja, vi tør frit paastaae det: iblandt ti af hine Mennesker, som holde saa meget af at drage tilfælt mod „Skihellighed“ og „Bedesøstrene“, gives der maastee neppe Een, som ikke selv er nedsunken i en eller anden af saadanne Laster! Deres hele Liv er næsten ikke andet end lutter Misbrug, -- kun den ene Misbrug, som ligger i Skihellighed, ønske de at bevare sig frie for! Men jeg spørger dig, min Ven, svar mig oprigtigt: Vilde det ikke være tusind Gange bedre for dem, hvis de kunde tilbytte sig denne ene Feil for alle hine andre Laster?

En Heldøre skal du ikke være, nei paa ingen Maade; men vær en Christen, en god Christen! Elsk din Gud, tjen Ham trofast, overhold alle Hans Bud, opfyld alle dine Pligter for at behage Gud, af Kjærlighed til Gud, til Guds Ære, og aabn dit Hjerte for den Lære, som Jesus Christus har paalagt Sine Tjenere at forkynde dig.

XLVIII.

Livet, saaledes som Christendommen fordrer det, er virkelig altfor kjedsommeligt, altfor trist! Negte sig Alt, være bange for Alt! Hvilket Liv er ikke dette!

Svar. Holdt! Tøv dog lidt, min Ven! Ikke saa hidsig! Saa galt er det dog ikke! Det christelige Liv fordrer ikke, at du skal „være bange for Alt, og negte dig Alt“. Du over-

driver Sagen til din egen Skade. Vel er Kirkens Lov et Nag; men Jesus Kristus, vor Herre, Som dog Selv har paalagt Sine Troende samme, har ogsaa Selv forsikret og forkyndt (Matth. 11, 30.): „Mit Nag er sødt og Min Byrde er let.“

See dig iøvrigt lidt om i dine Omgivelser! Uden Tvivl kjender du sande, gode Christne. Lade de virkelig til at være saa bedrøvede, saa mørke, saa fortrædelige, saa ulykkelige? Dvertimod maa jeg sige dig, at hos alle i Sandhed gode Christne, som jeg kjender, staaer den indre Tilfredshed, Nødskaftenhed og Glæde ligesom skreven i deres Ansigt, saa at det blotte Syn af dem gjør En godt.

Rigtig nok kan jeg ikke nægte, at man, naar man vil være en virkelig god Christen, maa vaage over sig selv, og slye visse Forlystelser, som ere farlige eller endog skadelige for Ens Dyd. Jeg nægter ikke, at Williens Kamp mod Lidenstaberne ofte er meget haard og besværlig. Men, min Ven, kan du paavise mig en eneste Stilling i Livet, som ikke medfører sine Kampe, sine Offre? Har du ikke, for at lære din Forretning, for at erhverve dig dit Livsophold, maattet udstaae adskillige Ubehageligheder, og taalt megen Modgang, og hænder dette dig ikke endnu bestandig? Koster selv din Fornøielse dig ikke i Reglen mangt et Offer?

Og med alt Dette kan du virkelig for Alvor endnu fordre eller vente, at den største, den vigtigste, den nødvendige af alle Forretninger her i Verden, nemlig Opnaaelsen af din **evige Salighed**, Intet skulde koste, slet Intet? Nei, det kan du rimeligviis ikke forlange. Og i Virkelighed er det ogsaa aldeles umuligt.

Verden seer, hvorledes en from og ærlig Christen beder, gjør Bed, paalægger sig en vis Tvang, giver rigelige Almisser, undertrykker sine Lidenstaber, nægter sig sandfælige Fornøielser; den seer, kort sagt, hvorledes han gjør dette og hiint, som vilde forekomme den (Verden) selv meget besværligt; og derfor indbilder den sig da, at en Christens Liv er kjedsommeligt og altfor strengt. Men dette er jo kun Skallen! Kast et Blik i det Indre, paa Hjærnen, og du vil da snart see, at Hjertet er heel opfyldt af himmelsk Glæde, og at dets ædelmodige Følelser ere istand til at gjøre alle hine Offere, som tilhyneladende ere saa piintlige, lette, ja selv behagelige og søde. En god Søn, som for sin Moders Skyld paalægger sig mangt et Savn, føler han sig ikke netop ved disse Savn dobbelt lykkelig? Ja, det christelige Sindelag, den christelige Kjærlighed forvandler alt det Bittre, som er forbundet med vore Pligters Opfyldelse, til Sødme, ligesom Bierne forvandle den bittre Saft, som de udsuge af Timianen, til Henning. Forsøg engang det

christelige Liv, og du vil da snart selv overtøde dig om mine Paastandes Sandhed.

Disse Ting maa man selv ved egen Erfaring lære at kjende; Ord formaae ikke at tydeliggjøre dem for den, som ingen Erfaring har i disse Sager. Vend engang dit Blik tilbage til din Barndoms Dage. Der gives vistnok kun faa Mennesker, som ikke idetmindste paa den skjønne og høitidelige Dag for deres første hellige Communion have nydt hin rene Lykke, som Guds Kjærlighed bereder Hjertet. Dengang var du lykkelig; og hvorfor? Fordi du var reen, uskyldig, from, med eet Ord, fordi du var en sand og god Christen.

Af, bliv igjen, hvad du dengang var, og du vil ogsaa igjen blive lykkelig. Din Barndoms Gud lever endnu, og er endnu den Samme: Han har ikke forandret Sig, saaledes som det har været Tilfældet med dig! Han elsker dig endnu stedse; hver Dag, hver Time venter Han, at du, den forlorne Søn, skal vende tilbage. Frygt ikke for Ham! Han er jo din kjærlighedsfulde Frelser, de angrende Synders Tilflugt. Han har Selv sagt os: „Jugen, som kommer til Mig, vil Jeg støde fra Mig.“

Tag Hans søde og lette Nag paa dig, det christelige Livs Nag, og du vil gjenfinde Hjertets Ro og Fred, den eneste sande Glæde i denne Verden, og efter din Død vil du opnaae den evige Glæde i Himmelen.

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn*). I „Dagbladet“ læste man for et Par Maaneder siden en Beretning om, hvorlunde der i Belgien her og der havde dannet sig Foreninger af Menneskevenner, der af sand dektagende Kjærlighed for de fattige Klasser, og navnlig for at befrie disse for de katholske Geistliges ufaldede Indtrængen i Familieme og deres ublue Fordringer(!), havde gjort sig til Formaal, at foranstalte „billige borgerlige Begravelser,“ samt at de stemme „Elevikale“ strax havde været ved Haanden med deres affkkelige Barbara-Forening, der truer med vent at forspilde Frugten af hine ædle Menneskevenners høihjerte Be-
stræbelser. „Dagbladet“ taler hverken om Fritænkeme eller

*) Denne Artikel er skreven i Januar Maaned, men har af Mangel paa Plads maattet holdes tilbage.

Frimurerne, heller ikke om deres priselige Hensigt at forspilde deres fattige Medmenneskers Forhold til Evigheden; om denne Judas-handel med Fattigfolks Sjæle siges ikke et Ord. Det ærede Blad omtaler kun den belgiske Konges Gave til Barbaraforeningen (S. d. Bl. Nr. 3) som en høist paafaldende Abnormitet, som noget man ikke havde ventet af Kong Leopold, om hvem man altid har troet, at han var en virkelig liberal og ægte constitutionel Konge, der „stod over Partierne,“ og ikke kunde være istand til at indblande sig paa en saa uconstitutionel Maade i „reent private Forhold“, ved at stille sig paa et Partis, nemlig „de Clerikales“ Side. Havde Kongen tilstillet det modsatte Parti det fornævnte Bøsel, da vilde baade de liberale Blade i Belgien og vort fortræffelige liberale Dagblad uden tvivl have priist hans oplyste Taft for Tidsaandens Krav! Man maa dog sige: Lykkelig det Publikum, der daglig faaer saadanne Efterretninger at læse om hvad der passerer i andre Lande, og kan glæde sig over at see altsens ligesaa troværdige Historier om Clerikale, Jesuiter og katholske „Skandaler“ m. m. ledsagede af ligesaa paalidelige Ræsonnements over de meddelte Fakta! Den der daglig læser saadanne Ting, og øver sig flittig i at tænke og snakke overensstemmende med disse Anviisninger, maa useilbarlig Gjernehaanden blive et fuldkomment Frenskridtsmenneske. Ja det bør virkelig ikke forglemmes, at Yogien og Moralens i Aaret 1864 ere i den belgiske „liberale“ Frimurerpresse blevne berigede med den usorlignelig kostbare Opdagelse, at den ægte Liberalitet culminerer i at tyrannisere, eller, hvis man ikke er i Besiddelse af Midler hertil, da at terrorisere Andres Samvittighed, i det man beskylder dem for, at de, ved at benytte deres Frihed i Menneskærlighedens Tjeneste, gjøre sig skyldige i „et Attentat paa hele Samfundets Samvittighed“; fremdeles med den værdifulde Opdagelse, at det er en menneskelig Gjærning, at berøve fattige Medmennesker Religionens d. e. deres eneste Trøst, at afslutte en sand Judas-handel med dem om deres Sjælefred, idet man forpligter dem til at sælge for en usel Almisse, hvad Guds Ord lærer, at den ganste Verden ikke kan opveie; med den Opdagelse, at en constitutionel Konge ikke har Ret til saameget som at give en Almisse, fordi det behager abstillige af hans Undersaatter at gjøre dette til et Partispørgsmaal! Retsphilosophien skal altsaa fra nu af frakjende en Konge Ret til at handle som Privatmand, Ret til at følge Hjertets Drift til at gjøre vel, naar dette af visse Grunde mishager dem iblandt hans Undersaatter, der nødvendig vilde forstyrres i at gjøre ilde! Den ved alle disse Absurditeter bearbejdede og tilbørlig afrettede offentlige Mening opstiller da endelig den Theori, at det er en en christelig Konge uvedkommende Sag, i Tilfælde, hvor han ikke er beret-

tiget til og ikke formaaer, ved Befalinger at modvirke Nttringerne af en antichristelig Tænkemaade, ved sin Handling og sit Exempel at søge at modvirke det Onde; og den samme oplyste offentlige Mening insinuerer tilsidst, som et i den høieste politiske Viisdom begrundet Axiom, den Sætning, at en constitutionel Konge, hvem man saaledes har fratjendt alle de Menneskerettigheder, der ellers erkjendes for enhver baade offentlig og privat Mands ufortabelige Eiendom — Ret til at følge Fornuftens, Hjertets og Samvittighedens Tilskyndelser, eller med eet Ord Samvittighedsfrihed; at en constitutionel Konge ligesoverfor sine Undersaatters forvorne og frække Irreligiøsitet skal være forpligtet til den moraliske Medværdigelse, at lade sig stræmme ved deres Trubler til at gjøre sig skyldig i en Vøgn, ved at desavouere en hæderlig og christelig Handling, hvorved han har opfyldt en af de helligste Regentpligter!!

Vi have skjænknet denne Begivenhed og Dagbladets Beretning derom en særegen Opmærksomhed, fordi den giver ethvert alvorligt Menneske Anledning til de frugtbareste Betragtninger over Forholdet mellem den enorme Tid, der nuomstunder anvendes paa Avislæsning, og det Udbytte de ivrige Læsere have af at denne Læsen! Aviserne rose sig jo ved enhver Leilighed af, at de frembringe, beherske og danne den offentlige Mening om alle mulige Anliggender; de bestemme den almindelige Mening, og ere atter dennes Produkt og Organer. Det er et højt mærkværdigt Betylforhold! Naar Journallitteraturen kan siges med Sandhed at raade for alle Samtidens Domme og Foretagender, hvad maa da Følgen blive, naar der gives visse Cnemærker, indenfor hvilke Vøgnen upaatakt hersker i denne saa indflydelsesrige Presse? Vi kunne kun forklare os dette sørgelige Phænomen af en Fordomsfuldhed, der ved Tidens og gammel Banes Magt gjør Menneskene fuldkommen følesløse og blinde ligesoverfor Sandheden i gammeltdags christelig Betydning, saaledes at selv den offentlige Menings Vedere sandsynligviis staae i den Formening, at det høieste Trin af menneskelig Dyd, i Henseende til det som de stulde Sandheden, er ikke Sanddrubhed i simpel dagligtdags Forstand, men Sanddrubhed i anden Potens, om vi saa tør sige, nemlig den Pligt og den Dyd, at man fornemmelig har for Die hvad der bør være, eller seer Tingene og Tilstandene i Idealets Lys, altid stuer ud i Fremtiden, og behandler og bedømmer alt Nærværende væsenlig som Midler, der tjene til hine Fremtidsidealers Virkeliggjørelse. Saaledes kunne vi alene forklare os Tilblivelsen og Virkningerne af den eiendommelige Tradition, der i denne revolutionære og antichristelige Verdensperiode har udviklet sig. En stor Deel af den offentlige Menings men-

neffeventlige og velmenende Organer i alle europæiske Lande ansee jo nuomstunder Kirkens og Christendommens Tilintetgjørelse for den største Lykke, der kunde times Menneskehed. I deres Dine er det derfor det uskyldigste og dybtigste Forehavende af Verden, at arbejde utrættelig for dette Formaal, og det maa da med Rette ansees for en strafværdig Misgjerning, at forstyrre saadanne Menneskevenner i deres gode Hensigter med de lavere Classer af Befolkningen. De nysnævnte traditionelle Forestillinger, f. Ex. om Papiisme, Propaganda, Ultramontane, Clerikale og Jesuiter gjøre en ganske fortrinlig Virkning i denne Retning. Ethvert af disse Slagord for sig, eller i det mindste et Par af dem i Forening, virke ikke blot paa Nutidens oplyste Philister, men ikke mindre paa Pietisten som Synet af den røde Farve paa en gal Tyr, og man har saaledes bragt det saa vidt med Frembringelsen og Forarbejdelsen af „den ideale Sandhed,“ med Anordningen og Anretningen af Fortidens historiske Stof, ja endog med en tidsmæssig Omdannelse af Logikens og Metaphysikens høieste Principer, at denne Revolution i Menneskehedens aandelige og indre Tilstand, hvis Alt gik efter Ønske, useilbarlig maatte afføde en total Umvæltning i alle ydre Forhold, en ny og berlig Fremtid, en saa fuldkommen Emancipation fra alle de gamle Traditioner, at, har Verden for staaet paa Venene, maa Alt herefter komme til at staae paa Hovedet — det der før er kaldet Vogn herefter blive Sandhed, det der før er kaldet Daarskab den høieste Viisdom! Alt er anlagt paa Fremskridt, alt gaaer løs paa den Fremtid man samler imøde!

Vi spurgte før: hvad maa Følgen blive af denne Cultus, hvormed Vognen overalt nuomstunder feires, og det netop især i Livets høieste Sphære, den, som umiddelbart berører Ewigheden? Ja, hvad maa Følgen blive af denne det store Publikums frivillige Underkastelse under Vognens souveraine Myndighed, Følgerne af denne Trældom under de allerupaalideligste menneskelige Autoriteter, der ikke have anden Ret til at beherske Medmenneskers Tankegang og Omdømme, end den pure Tilfældighed! Thi hvilket fornuftigt Menneske vil dog mene, at et Individ, fordi han vælger den Bestæftigelse at udgive en Avis, derved erhverver sig Privilegium paa, ikke blot at tænke i alle deres Navn, der Intet tænke, men paa, i den offentlige Debat at repræsentere alle disse ikke tænkelige Individuer som Personligheder, der igjennem ham tilkjendegive deres Mening, altsaa Privilegium paa, i en fingeret Majoritets Navn at dekretere de Grundsætninger, der skulle bestemme og lede Samtidens Tankegang og Meninger baade om himmelske og jordiske Anliggender, dekretere, hvad der skal gjælde for tidsmæssigt d. e. for at være i Overensstemmelse med

den Tidssaauds Synsmaader, hvilken den „ophlyste“ Presse selv daglig producerer og organiserer? Og dog forholder det sig virkelig saaledes. Tusinde tænke og tale udaf de Aviser, de hver Dag læse, og befinde sig i den naive Indbildning, at det er dem selv, der tænke og tale, medens de i Virkeligheden hverken ere meer eller mindre end Redacteurernes Talerør. Saaledes dekretterer Pressen alle tidsvarende Meninger, og banlyser alle ubeleilige, uhensigtsmæssige Synsmaader; saaledes udvifler sig den offentlige Mening, saaledes fastsættes „Tidens Standpunkt“! Man appellerer da til „Majoriteten,“ den repræsenterer jo dette Standpunkt, den er Tidssaaudens concrete Stikfelse, den er den sidste og afgjørende Instants! Men hvem er det saa egentlig der afgjør Alt? Og hvilken er saa den egentlige Magt, der tilsidst bestemmer Alt, og regjerer Samfundet?! Vi gjentage vort Spørgsmaal: Hvad maa Følgen blive af en saadan Tilstand? Vi overlade Besvarelsen af dette Spørgsmaal til vore ærede Læseres egen Estertanke!

Rettelser.

Nr. 9, S. 143, L. 8 f. o. forrematoriske — læs: forreformatoriske.
 — Erindringslisten S. 152, L. 5. f. o. Korsopfindelse — læs: Korsfindelse.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 14. Mai. 4. Spndag efter Paaske. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædik. Kl. 3 And. med Katechese. — 15. M. Jsidor, Bekj. — 16. Ti. Johannes Nepomut, Mart. — 17. D. Vaskhalis Baylen, Bekj. — 18. Lo. Venantius, Mart. — 19. F. Peter Coelestinus, Pave, Bekj. — 20. L. Bernardin af Siena, Bekj.

Søndagen den 21. Mai. 5. Spndag efter Paaske. Felix af Cantalizio, Bekj. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Præd. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 22. M. Stanislaus, Mart. Første Bededag. 23. Ti. Ubaldu, Bekj. Anden Bededag. 24. D. Vor Frue som „de Christnes Hjelp“. Tredie Bededag.

Torsdagen den 25. Mai. Jesu Christi Himmelfart. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsandagt med Te Deum. — 26. F. Philip Neri, Bekj. — 27. L. Magdalena af Pazzi.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eiterm. Kl. 3—9. — I Karetet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

Paa de kirkelige Bededage, den 22., 23. og 24. Mai, holdes om Form. Kl. 9 en hvitid lig Messe, hvorfor den stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$ bortfalder.

Kjøbenhavn.

S. Liers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 11.

Søndagen den 28de Mai.

1865.

Indhold: Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed? -- Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn.

Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed?

(Fortsættelse fra Nr. 10.)

Man har nu faaet et langt dybere Indblik i det moderne Frihedsbegrebs Sammenhæng med hvad Fortiden har gjort for at berede Jordbunden, og i Alt hvad der siden i samme Retning er pløiet og faaet, end den forrige Menneskealder havde, for hvilken Luthers frihedssjendste Orthodoxi endnu stod som en privilegeret og Friheden hemmende Magt, og hvis fromme Dunster ikke gik stort videre end til Forskningsfrihedens Ret i Aandens Verden! Den moderne Tænkning forstaaer nemlig at mediere alle Modsigelser, og saaledes ogsaa den mærkelige Contrast imellem Reformationens nysontalte oprindelige Jakobinisme eller Proklamationen af den ubegrændede individuelle Frihed paa Aandens Enemærker og — det siden etablerede statskirkelige Tvangssystem. Man beroliger sig med at kalde baade det Eine og det Andet en historisk eller providentiell (d. e. i Forsynets Styrelse begrundet) Nødvendighed; man betragter Orthodoxiens forbigaaende Tyranni som en Reaction, der ifølge en aandelig Naturlov maatte afløse den første tøilesløse Frihedsperiode. Thi den revolutionære Materialisme, som naturligtviis har oudt ved at bare sig for Latter ved at tænke paa sin Oldfaders Begrundelse af hans Ret til at præke Oprør mod hele den bestaaende Samfundsorden, naar han beraabte sig paa den Helligaand, der virker med uimodstaaelig Magt i de Troendes; denne Materialisme ifører sig, saasnart det gjælder om at træde op med filosofisk Værdighed, Pantheismens iøvrigt forslidte,

igjennem alle tidligere Aarhundreder paa faa mange Maader vendte og fliffede Klædebon. Vi have navnlig ofte forundret os over, at den pantheistiske Betragtning af den historiske Udviklingsgang ikke blot bringes tiltorvs i Journal- og Romanliteraturen, men at den, tilfskaaret og formummet efter Mødens nyeste Mønsterkaart, endnu bestandig gaaer igjen ogsaa i den alvorlige Videnskab og driver sine Tassenpillerkunster med at bortescamotere alle gammeldags Forestillinger om objectiv Sandhed og Ret, og i disse forsvundne Størvellers Sted inthronisere en heel ny Opfattelse af, hvad der herefter skal gjælde for den Alt bestemmende Magt i Samfundet. Hemmeligheden i den hele Trajik, der nu drives med en Virtuositet, der gjør alle tidligere Tidens Phrasemagere tilfamme, bestaaer nemlig i, ved Hjælp af en pantheistisk = fatalistisk Nødvendigheds lære, at bringe de tre her omtalte Begreber: Ret, Frihed og Magt i en tilforn ukjendt indre Forbindelse*).

Vi erindre altsaa om, hvorledes den i protestantiske Grundfættninger opdragne Deel af Menneskeheden, trods af deres Pukfen paa aandelig Selvstændighed, er given til Priis for alstfens vilkaarlige traditionelle Paavirkninger, der ere begrundede i en falsk, med Aabenbaringens Begreb aldeles uforænelig Opfattelse af Christendommens Væsen og Bestemmelse, samt at denne indbiltte Selvstændighed hverken er meer eller mindre end den compleetteste Trældom under falske uberetigede Autoriteter, under den groveste Overtro paa enkelte Menneskers og de ved dem gestaltede forbigaaende og stedse veksende Tidsmeningers Ufeilbarhed. Hele denne Forstyrrelse have vi ført tilbage i den menneskelige Tankegang til Reformationens Oprindelse, til dens indre Væsen og historiske Virkninger, hvis fulde omfattende Betydning — navnlig i deres Anvendelse paa de tre alle Verdens-Forhold beherskende Begreber, Frihed, Magt og Ret — har faaet en Klarhed for den nærværende Slægts Livsbetragtning, i Sammenligning med hvilken den foregaaende Menneskealder's Basunstød for den reformatoriske Oplysnings og Friheds Herligheder, nu lyder som en Barnetrompet ved Skindet af en Tællepraas! Thi Luthers pantheistiske Nødvendigheds lære (i Kraft af hvilken „Alt i Verden skeer med Nødvendighed“), hans Fornægtelse af Friheden i metaphysisk Betydning er nu saalænge theoretisk bearbejdet af Philosophien, og Revolutionen har nu saalænge gjort sig gjældende baade i Literaturen og i Livet, at Aalverden endelig har lært, idetmindste praktisk at mediere (d. e. forlige) Mødsætningen mellem Frihed og Nødvendighed,

*) Vi henvise her ikke blot til en tidligere omtalt Reformationstale (af 1863), men til Talerens senere Skrift „Grundideernes Logik“.

denne Modsætning, hvormed tilforn kun Theologer og Philosopher brøde deres Hoveder!

„Alt steer med Nødvendighed“, sagde Luther, „Friheden er kun et Skin, thi al menneskelig Gjerning er i egenlig Forstand Guds Gjerning“. *) Vi vide vel, at denne Lære, uagtet den er symbolisk slaaet fast i det sidste lutheriske Bekjendelseskrift (s. A. 1577), forlængst er forsvundet fra den protestantiske Bevidsthed; thi Livet og den sunde Fornuft neblægger altid Protest mod al aandelig Unatur, men Forsynet har nu eengang ordnet Alt saaledes i den aandelige Verden, at alle Forgriberer paa Sandhedens Helligdom straffe sig selv i deres Virkninger. Saaledes er det ogsaa gaaet her. Man tage sig blot til Eftertanke, at denne Mand, der i en stor Deel af Verden i tre Aarhundreder er bleven æret som en Guds Prophet, samtidig med Fornægtelsen af Friheden i metaphysisk Betydning **) proklamerede den meest tøilesløse Frihed baade paa det kirkelige og det verdslige Livs Gebet, at han med Læren om „et Christenmenneskes Frihed“ forkyndte Kjødets fuldkomne Emancipation fra Aandens Herredømme, og Samfundets Ret til, under Paaberaabelse af „Evangeliet“ og den Frihed, det skænker den Troende, at frigjøre sig fra al Autoritet, vel først fra Kirkens, men, saafremt nogen udvortes Magt skulde sætte Skranke for denne vilde ubundne Frihed, da ogsaa fra dennes Dyrindighed. Denne kjødelige Selvraadighed henførte han til den Helligaand, der virker uimodstaaelig eller tvingende i de Forløste! Denne Luthers Forfalskning af Frihedsbegrebet, denne grove Sammenblanding af den berettigede, al Samfundsliv og al menneskelig og historisk Udvikling betingende udvortes eller personlige Frihed med tøilesløs Selvraadighed, medens han forkastede Friheden som Selvbestemmelsesøve, og i hele sit private og offentlige Liv viste, at han ikke havde nogen Ahnelse om, hvad den christelige Frihed, eller det forløste Menneskes Frihed betyder, den dømmer tilstrækkelig det hele saakaldte Reformationsværk. Ja, Historiens hævnende Straffedom over alle hiin tidligere Tids Misbrug af christelige Ord og Forestillinger er i den seneste Tid bleven bitterlig for Alle i den Anvendelse paa det borgerlige Livs Forhold, som hiin

*) I hans Skrift mod Erasmus „de servo arbitrio“.

**) Ved Frihed i metaphysisk Betydning forstaaes, at Friheden er en fra Menneskets Væsen uadskillelig Egne, saaledes, at baade Be.rbet om Guds Forsyn, Hans Retværdighed og Kjærlighed, og enhver Forestilling om et Forhold mellem Gud og Mennesket, om Godt og Ondt, Ansvar og Tilregnelser, kort sagt alle religiøse Begreber ere utænkkelige uden Menneskets fri Selvbestemmelse, Selvvirksomhed og fri Samvirken med Gud, eller Modstand mod hans Raade.

pantheistiske Nødvendighedslære i denne revolutionære Tidsalder overalt har fundet. Man mærke sig nemlig vel Følgende: Det er denne Lære, at Alt hvad der skeer, skeer med Nødvendighed, at Alt, hvad der kommer frem i den historiske Udvikling, er Skabninger af Historiens Genius — som efter en ubøielig Naturlov bestandig skaber og ordner, og atter forstyrrer det Frembragte, for at berebe Veien for nye Skikkelser — der ligger til Grund for den Sætning om „de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret,“ der spiller en saa stor Rolle i Nutidens politiske Sophistik. Hvad der — uanset hvorledes, om med Ret eller Uret — har gjort sig faktisk gjældende eller er blevet en anerkjendt Magt i Samfundet, det er derved blevet Udgangspunktet for en ny Retstilstand; thi der gives jo ligesaa lidt nogen objectiv Ret, som der eksisterer nogen objectiv Sandhed! Er Begrebet om Sandheden, som ovenfor omtalt, noget Flydende, fordi Sandheden er noget bestandig Vordende, da maa det Samme gjælde om Retbegrebet. Alle Retstilstande betragtes som Produkter af den historiske Udvikling, eller som betingede af de Magter, der til enhver Tid beherske Samfundsbevidstheden og igjennem den bestemme alle hdre Forhold. Saaledes er Magten i høieste Forstand Grundlaget for al offenlig Ret, og Magten! — hvorfra udgaar den i vor Tid? den moderne politiske Doctrin udleder den eensidig af den frigjorte Folkevillie. Altsaa er Magten i dens meest udviklede Skikkelse en Skabning af Friheden!

Den kirkelige Omvæltning i det 16. Aarhundrede havde, ved at tilintetgjøre den kirkelige Autoritet og Kirkens Selvstændighed, gjort Tyrstemagten almægtig. Først den franske Statsomvæltning af 1789 bragte Revolutionsprincippet til fuldstændig Anvendelse, ved at gjøre Folket til uindskrænket Tyran over sig selv! Det 17. Aarhundredes Statsalmagt er altsaa i Kraft af Revolutionstheorien overført paa Folket. Dette forsoner Nutidens Frihedsvener med Absolutismens tidligere Anmasselser; thi nu er hiin Statens Almagt bleven Folkets Arv! Nu betragtes Regenterne som Folkets Embedsmænd, og Folkemagten i dens abstrakte eller tænkte Hæelhed som Kilden til Herskemagten; thi det souveræne Folk kan ikke anerkjende nogen anden Regent end sig selv! Kongedømmet af Guds Naade og Begrebet Legitimitet ere blevene latterlige og Gjenstand for den oplyste og myndige Tids Ringecagt, medens man dog baade theoretisk og faktisk erkjender de konstitutionelle Hersternes Ukræntelighed, og stiller dem over al Partiernes Varm og Strid, over alle de Rivaliteter, der strides om den Ære at tjene Kongen og Folket, hvilke i Forening give de Love, som Regjeringen fuldbyrder. Som Lovgiver deler det souveræne Folk vel saaledes Magten med Mo-

narken, men det betragter sig dog forsaavidt som den vigtigste Factor i Henseende til Udøvelsen af denne Deel af den politiske Myndighed, som Alt i parlamentariske Forsamlinger afgjøres efter Majoritetsbeslutninger, og disse sidste i Regelen afgjøre, hvilke Principer der skulle lede den samlede offentlige Magt, og til hvilke Personligheder Gjennemførelsen af hine eller den egenlige Regjeringsmagt skal anbetroes. Ja, medens den i Theorien almindelig forhaanebe Legitimitet i de fleste Lande igjennem hele det revolutionære Tidsrum dog i det mindste er bleven faktisk respekteret, har man i den nyeste Tid seet en af de mægtigste Regenter, den nuværende Hersker over det Folk, der oftest praktisk har gjort Følkesuveranitetens Princip gjældende, ved to Gange at affætte et gammelt legitimt Dynasti og eengang fordrive et illegitimt, som det selv havde kaaret, — man har seet denne mægtige Monark, de Franstes nuværende Kaiser, ved forskjellige Leiligheder appellere til den almindelige Stemmeret, som den retlige Grundvold for hans Adkomst til Herredømmet, ligesom han baade ved Ord og Exempel har bidraget til at skaffe den Mening Popularitet, at Folket i en Deel af et Land (naturligvis med Undtagelse af hans eget) har Ret til ved Afstemning at vælge en anden Hersker og slutte sig til et tilgrændsende Folk, alt som Slægtskab og nationale Sympathier udøve en frastøbende eller tiltrækkende Kraft. Fremtiden vil engang tilfulde aabenbare Virkningen af denne Grundføtning, ligesom Aaret 1864 allerede har givet temmelig klare Antydninger om, i hvilken Retning den vil blive anvendt*). Her vilde vi blot bestæftige os et Dieblik med Betragtningen af den Rolle, som den revolutionære Nødvendigheds lære har spillet i hele den nyere Tids Udvikling, med Betragtningen af den Forsølskning af Frihedsbegrebet, som denne Theori har affødt.

„Alt hvad der kommer frem i Historien skeer med Nødvendighed“ — denne Sætning havde for det 16. Aarhundredes „Reformatorer“ og deres Virksomhed en Betydning, som Ingen af dem havde nogen klar Forestilling om. De fremsatte den som en abstract Theori, der skulde tjene til at støtte deres Lære om Guds Gnevirkning ved Menneskets Retfærdiggjørelse, men det følger af sig selv, at hiin Lære maatte have en mægtig Indvirkning paa selve Reformationens Fremgang og Udbredelse. Ligesom denne Betragtning forvissede dens Opbyggelsesmænd om, at deres Forehavende — Forstyrrelsen af hele den fra Fortiden overleverede Kirkeorden — ikke var deres, men Guds Gjerning, at deres Tanker og Handlinger i denne

*) Vi tænke her paa Polen og vort eget Fædreland. Det er nemlig kun forsaavidt denne Slags „Principer“ kunne fremme Stormagternes Interesser og lette hensigtsmæssige Arrangements imellem dem indbyrdes, at deres Ænskelighed og Billighed anprises!

Henseende vare Indskydelser af en høiere Magt, der som en blydende Lov fordrede baade deres egen og Andres Underkastelse under sit Herredømme: saaledes er ogsaa i den senere protestantiske Verden den Anskuelse bleven almindelig herskende, at Reformationen, og hele den Tilstand den har frembragt, har, som eengang fuldbyrdet Kjendsgjerning, Krav paa at gjælde for en af Forsynet eller Verdensstyrelsen legitimeret Factor i den verdenshistoriske Udvikling. Man slutter omtrent som saa: dersom det ikke havde været Guds Villie, at den religiøse Bevægelse i det 16. Aarhundrede skulde have taget den Retning, som den tog, og finde den Udbredelse, som den uægtelig i en forbausende kort Tid fandt, da havde dette storartede Forsald fra den katholske Kirke været umuligt; men det var en i hele den tidligere Historie begrundet Nødvendighed, det var altsaa Guds Villie, og det er følgerig en Taabelighed, nu efter 300 Aars Forløb at tænke paa at gjøre Reformationens Ret tvivlsom, end sig at ville mene, at det kan føre til Noget, nu at opstille Beviser for, at den hele Omvæltning baade i Tausernes Verden og i de udvortes Forhold, som hiin Begivenhed har fremkaldt, var et uberettiget revolutionært Angreb paa en Tingenes Orden, der skulde være et Værk ikke af Mennesker men af Gud. Man taler nemlig om „Gud i Historien“ eller Historiens Genius, der som den levende bejjælende Aand leder hele den timelige Udvikling og er eet med den, som bliver sig selv klar, eller arbejder sig frem til fuldendt Selvbevidsthed igjennem den hele Række af forbigaaende Former, der een efter anden sønderbrydes, for at give Plads for noget Fuldkomnere!

Denne Betragtning af Historien kaldte vi ovenfor „pautheistisk=fatalistisk, fordi den sammenblander Gud med Verden; thi den er, hvor godt den forstaaer at benytte det hele Forraad af kristelige Ord og Talemaader, ikke desto mindre et Opkog af Oldtidens hedenske Philosophi, der gjorde Verdens-Altet (Pan) til Gud (Theos), og betragtede hele Tilværelsen, eller denne af Guds Væsen gjennemtrængte timelige Udvikling, som behersket af en Skjæbne (Fatum), der som en tvingende Nødvendigheds Lov leder alle Menneskenes Tauser og fremkalder deres Handlinger. Denne Pansanskuelse staaer derfor i den uforligeligste Modsetning til Christendommen, der forkynder Læren om en fri personlig Gud, der igjennem Menneskenes Frihed styrer og ordner Tingenes Gang. Christendommen lærer, at baade det enkelte Menneske og hele Slægter bære Ansvar og Skylden for deres Idrætter, og straffes allerede her i Tiden ved selve Følgerne af deres Gjærninger; den forkynder, at den Gud der har skabt Verden, og som derfor staaer udenfor Verden og over Verden,

engang vil holde Dom over Verden, at Verdens Frelser fillige er dens Dommer, samt at Verdensdommen bestaaer deri, at Alt, hvad der her med Urette har vundet Magt, og gjort sig til Ret, derved at det er blevet „fuldbyrdet Kjendsgjerning“, skal gøres om for Evigheden, ligesom ethvert enkelt Menneſte af Evangeliet opfordres til at gjøre Bod for enhver begaaet Uret og vende om fra den forferte Vej. Kristus forelægger enhver Enkelt og hele Slægten det Valg, enten at dømmes efter deres Idret og forkastes, eller at gjøre det med Uret Fuldbyrdede om for Evigheden! Dette gjælder baade om Reformationen og om alle andre fuldbyrdede Kjendsgjerninger, om de end have nokſaa mange Aarhundrebers Hævd for deres faktiske Ret.

Overeensstemmende med hiin Opfattelse af Reformationens Betydning har altsaa enhver fremragende Aand, der tilegner sig den Verdensanskuelse, som har affødt den kirkelige Revolution, og som denne bestandig forplanter og befæster, den samme Competence som Ophavsmanden til det afgjørende Brud mod alle Fortidens Traktioner, til at anſee sig for en Faktor i den historiske eller videnskabelige Udvikling. Hvad han tænker og handler, det gjør han Altſammen tilskyndet af en høiere Magt, af den Aand, der leder Alt baade i den indre og ydre Tilværelse. Han tør berolige sig med, at i hvad han end tænker og hvad han end gjør for at virkeliggjøre sine Tanker, naar det blot er mærket med Aandens Stempel (man spørger ikke om, hvilken Aands!) eller er autoriseret ved Bevidstheden om Genialitet og Samtidens Anerkjendelse, — da er han i sin Ret, da har han en høiere Fuldmagt til at gjøre sine Anskuelser gjældende; det maa være Styrelſens Sag at lede de Conflictter, hans Ideer og Beſtræbelſer foranledige, forſaa vidt de gribe forſtyrende ind i Samtidens Tankegang eller bevirke Forandringer i retlig beſtaaende Forhold. Saaledes er ethvert philoſophiſt Geni, enhver ſocial, kirkelig eller politiſt Reformator et Moment i det guddommelige Væſens Selvdudvikling igjennem den hele Række af historiske Omſkiſtelſer! Sandheden er jo noget Relativt og Flydende; i dens absolute Stikſe aabenbarer den sig ikke for de Dødelige, ſaa længe Tideligheden varer. Det Samme gjælder om Retten i enhver Stikſe, hvori den her i Verden kæmper mod for-meentlige Overgreb, mod Uretſædighed og Undertrykkelse. Ogsaa her er Alt relativt og ſvævende. I denne Verden beroer nemlig egentlig Alt paa Magten; thi i Aandens Verden gjælder, ligesom i den phyſiſke Verden, „den Stærkeres Ret“, Geniets Ret. Her er Magten Kilden til al Ret. Det kan, ſiger man, nu engang ikke være anderledes! Den absolute, beſtemte og ubetinget gyldige Sandhed er forbeholdt en

fuldkommere Tilværelse, i hvilken det skal være det fra denne stykkevisse Tilværelse forløste Menneſſes høieſte og ædleſte Glæde, i hvilken netop dette ſkal være det fuldendte Livs Salighed, at ſee, hvorledes Gud har ført al dette Livs Forvirring, al den uendelige Strid om hvad der er Sandhed, til en god og glædelig Ende! Da ſkal ogſaa, trøſter man ſig med, den under den heromtalte Sandhedsudvikling paa ſaa mange Maader krænkede Retfærdighed ſkee Fyldeſt og finde almindelig og fuldkommen Anerkjendte, ligesom man ogſaa i et bedre Liv venter at ſee al den Forſtyrrelſe bragt i Rigtighed, ſom er afſtedkommet af alle de Tyranner, der have misbrugt Friheden — dette Ord, der altid har ſpillet en Hovedrolle i Herſefhygens og Toileſløſhedens forføngelige Ordgyberi — til at forøge den menneſkelige Ulighed i Henſeende til Velvære, og tilveiebringe en ſand Trældom under Trykket af indbildte Fornødenheder, under den materielle og forkrænkelige Tilværelſes Blyvægt!

Ogſaa vi troe og haabe dette Sidſte; men vi troe hverfen, at den liberale Radikalismes Hylleri og dottrinære Despotisme er en Nødvendighed, der intet Anſvar medfører for Evigheden, eller at Alt vil blive godt af ſig ſelv; vi troe tværtimod, at det er ethvert ærligt Menneſkes Pligt her i Tiden at bekæmpe al Uret og Underfundighed, at proteſtere mod Løgnen, naar den anmaſer ſig Sandhedens Blods, mod Uretten, naar den vil bytte Navn med Retten, mod Hylleriets, naar det lover Frihed, men giver Trældom. Hvad iøvrigt det Udbytte angaaer, ſom Verden har høſtet af alle de Omvæltninger, der ſynes hyppigere og hyppigere at ſkulle gjentage ſig ſiden Aaret 1789, da Reformationens Grundsætninger, efter at være forarbejdede og modnede i England, endelig i deres hele Omfang exploderede i det katholiſke Frankrig; da er det ganſke utviviſomt, at vel et forholdsviis ſtørre Antal af Menneſker end i tidligere Tider, have ſaaet Leilighed til at tilfredſtille deres ærgjærrige Higen efter at ſaae Deel i Magten; men den øvrige Deel af Menneſkene ere, uden at mærke det, og blandede af den almindelige Fremgang i materiel Udvikling, og af alle Midler, hvorved Nydelſeſhygen tilfredſtilles, nedſunken i en ſaadan Afhængighed baade af deres egne Lidenſkaber, og af den unaturlig forviklede Skiftelſe, ſom alle offentlige Forhold, under den revolutionære Svindels Indflydelse ere blevne befængte med, at deres indre Ufrihed forspilder den Binding, ſom den nyere Tids uviklede Former for det offentlige Liv ellers kunde bringe dem. Man hører ſaaledes jevnlig blandt de fortaerſkede Ransjer, hvori politiske Taſtenpillere anmeldte deres Præſtationer, Samvittighedsfriheden anprives ſom den høieſte Form af den udvortes Frihed, og Lovtalen over denne Frihed gjenslyder paa alle Læber. Heri ſynes at ligge en Anerkjendte af den

indre, den sande eller den christelige Friheds Værd, da denne kun igjennem hiin kan vinde Indflydelse paa Samfundslivet. Vi skulle imidlertid i det Følgende vise, at dette ingenlunde er Meningen; vi skulle godtgjøre, at, naar man raaber saa høit paa Samvittighedsfrihed, og anpriser den med samme Begeistring, hvormed man anbefaler Handelsfrihed og Næringsfrihed, da have i det mindste de, der kunne kaldes Chorførerne eller Concertmestrene, noget ganske Andet in mente, eller componere imidlertid et ganske andet Thema, end de øieblikkelige Recitativer og Chor give Publikum Formodning om. Det forholder sig hermed ligesom med de Forsikringer, man ofte hører om, at Gjen og Samvittigheden snart fordre, snart forbyde dette eller hiint, samtids med at Kjendsgjerninger vidne om, at det er noget ganske Andet, der bestemmer Handlemaaden. Men — Verden vil nu eengang bebrages, og den lader sig bebrage og maa finde sig i at lade sig føre bag Lyset af forsængelige og herskesyge Ordgydere, fordi Mængden af Menneskene dele deres Tænkemaade, der vilde de dem! De mene det selv ikke ærligere med Næsten! Saaledes bliver den Ufrihed forklarlig, hvormed Mængden saa villieløs giver sig i Partiaandens Ledebaand, saa den steds er til Tjeneste for enhver Ordgyder, der lover den Frihed, for ved dens Hjælp at faae Andeel i Magten. Under den almindelige Travlhed med en Interesse for det offentlige Vel, hvoraf kun en forholdsvis lille Brøkke af Samfundet har Fordeel, nemlig de Partimennesker, der give sig af med at danne en offentlig Mening, ved hvis Hjælp de opnaae Frihed (d. e. Magt) til at raade over deres Medmenneskers Velvære; under al denne Larm taber den store Mængde — der indbilder sig at være fri, fordi den har Ret til at være med ved at vælge og afstemme overeensstemmende med deres Wille, af hvem den har gjort sig aandelig afhængig — bestandig mere alle Betingelser for at kunne vinde Friheden i den Skikkelse, der ene har Betydning for Ewigheden. Det Spørgsmaal, hvad denne indre Frihed er, uden hvilken Friheden i alle dens ydre Former kun er et Gjøglebillede, der blænder og bestandig bringer nye Skuffelser, det har, som sagt, Luther og alle hans Efterfølgere og Forgudere i den nyere Tid sørget for saa grundig at forvirre, at dets Betydning baade for det personlige Liv og for de offentlige Forholds Udvikling er gaaet saa godtsom tabt for den moderne Tids Mennesker.

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Alviserne have for et Par Uger siden bekendtgjort Criminal- og Politirettens Dom over den ombværende Præbikant M. Sommer, der i de sidste Aar har valgt Hovedstaden til Tummleplads for den Agitation mod Folkekirken, som han tidligere havde drevet deels i flere af Sjællands Kjøbstæder, deels i forskjellige Egne paa Landet. Vi finde denne Dom saa betegnende med Hensyn til den herskende Kirkes hele Stilling, ligeoverfor Publikums og de verdslige Autoriteters Burdering af dens Betydning, at vi finde os seranddigede til at gjøre den til Gjenstand for nogle Bemærkninger.

Vi skulle ikke opholde os ved den Belysning, at den Tiltalte, uagtet det udtrykkelig hedder, at han er friunden for alle de nærgaaende Udtalelser mod Folkekirken og dens Gudsdyrkelse, i et Par af ham udgivne Bøger, for hvilke han har kunnet paaberaabe sig afdøde Dr. S. Kierregaards Autoritet, alligevel er dømsfældt for nogle Haandsord om Sakramenter og Kultus, der vel ikke just i samme Form ere brugte af Kierregaard, men dog, saavidt vi skjønne, i Realiteten ikke gaae videre end den sidstnævnte Forfatters Ytringer. Hvad vi derimod fra vort Standpunkt ansee for et den hele religiøse og kirkelige Tilstand karakteriserende Træk, er, at Vedkommendes Erklæring om at have et indre Kald til at være Missionær, og optræde som Reformator, synes at være godkjendt af Metten, der ligeledes Intet har fundet at erindre ved Paagjældendes Forsikring om, at hans Lære er i god Overensstemmelse med den lutheriske Kirkes, hvis Tro han netop „bestræber sig for at hævde i dens Reenhed“; medens hans Dømsfældelse motiveres ved, at han har forhaanet Formerne for den udvortes Gudsdyrkelse, ved at kalde denne „et Falsum og en Gudsbespottelse“, og raileret med Sakramenternes Forvaltning! Det er dernæst betegnende, at Metten kun har fundet „en skarp Kritik“, men Intet, der medfører „Ansvar“ i de om Folkekirkenes Geistlighed brugte Udtryk, at den er „et Plattenlagerlang“, „en Corporation af Falsknere og Bedragerer, Forhaanere og Bespottere, af Leiesvende, der medarbejde den sande Christendom og udøve en demoraliserende Indflydelse“. Vi kalde dette betegnende for hele Tilstanden, at saadanne Ytringer, fremsførte med en Stund, hvis hele Virksomhed er betinget af Agtelsen for dens indre og ydre Moralitet, intet Ansvar medføre; forsaavidt derhos Forestillingen om Penge er uadskillelig forbunden med det ene af hine Skjældsord, da indeholder det endog den Anklage, at Folkekirkenes Geistlighed driver Handel med Varer, der ere uden Værdi, og altsaa „slaaer Blader“, naar den lader sig

betale for Ting, som Folketjens Medlemmer ved Lovgivningen ere nødte til at modtage af den! Man kan nu vistnok ikke andet end indrømme, at Grændsen her er meget vanskelig at drage, naar man f. Ex. mindes den Skylregn af Haansord, der for noget over et Aar siden i Landets Folkerepræsentation haglede ned over Geistligheden, og den hele ringeagtende Maade, hvorpaa det bestaaende Kirkevæsen ved denne Leilighed og paa dette Sted behandlede*). Vi omtale disse Ting som et Vidnesbyrd om den forvilede Tilstand, hvori det hele protestantiske Kirkevæsen befinder sig. Thi, hvad har denne Statsinstitution, denne Gudstjeneste, som Statsmagten efter „Reformationens“ Anviisning har indrettet, hvad har den at betyde, naar de Personer, der bære den, mere og mere blive Gjenstand for almindelig Ringeagt. At den folkekirkelige Geistlighed, som Stand betragtet, ikke staaer høit i Henseende til almindelig Agtelse og Tillid, det er en Kjendsgjerning, som ingen Rettergang og ingen nok saa streng Afstraffelse af Uqvemsord mod den vilde være istand til at annullere. Thi, at Statsgeistligheden ikke er i Besiddelse, fornemmelig af Wienigmands og navnlig de lavere Klassers Tillid, derfor behøves intet andet Beviis, end Adresseavisen, der hver Uverdag anmelder Gudstjenester baade i den ene og anden Kroq af Byen for de forskjelligste Sekter, og vi kunne tilføie, at der holdes obscure Privat-Gudstjenester eller gudelige Forsamlinger paa endnu flere Steder, som det Offentlige ikke har nogen Kundskab om.

Vi nævne blandt saadanne Forsamlinger blot Mormonerne. At denne Stampet paa det protestantiske Sektvæsen endnu bestandig, efterat have ført ikke saa Tusinder af de nordiske Landes Befolkninger ikke blot i aandelig — dette anslaaer man nu fortiden ikke høit — men i timelig Nød og Glendighed, uden at Geistligheden (der forskjellige Steder, i det mindste paa Landet, har prøvet Styrke med denne Sekts Prædikanter) har formaact at forhindre eller standse dette Uvæsen, det maa dog erkjendes for et talende Beviis for, at den af Staten beffiktede Geistlighed ikke har Folkets Tillid, omendstjondt dens Medlemmer alle ere videnskabelig dannede og vistnok i det Hele taget personlig agtværdige Mænd. Hvor ondte disse nu end skulde have ved, ligeoverfor Historien og for en streng videnskabelig Analyse af Aabenbaringsbegrebet og de kristelige Dogmers Forhold til dette, at godtgjøre deres Ret til at være hvad de ville anses for, kan man dog ikke nægte, at de ligeoverfor det menige Folk, for hvilket den lutherste Christendom staaer som den

*) See Folkethingets og Landstingets Forhandlinger i Januar 1864 angaaende Forslagene om Sognebeboernes Ret til at betjene sig af udenfogens Geistlige i deres egne Kirker.

eneſte fra Fortiden modtagne Form for det egenlige Chriſtelige, maatte kunne føre stærke Vaaden baade mod diſſe og andre Sekterere, hvis Menneſtefiſtere ere Perſoner af en ſaadan Qualitet, at man maa forbanſes over, at de ere iſtand til at vinde Folket for deres Bildfarelſer! Man ſeer ikke deſtomindre, at dette gaaer glat for diſſe Folk. Vi ville imidlertid ikke opholde os ved Mormonerne; denne vederſtyggelige Sekts vøgende Udbredſe er Alle bitterlig. Deres forvorpne, indtil den høieſte Grad af Foragtelighed uvidende Miſſionærer ſkjænter Almuen ſin Tilid, medens den faktisk erklærer ſine egne Geiſtliche, at den ikke troer hvad de ſige, om de end nok ſaa grundig gjendrive Mormonernes Lære baade af Bibelen og den ſunde Menneſkeforſtand!

Hvad Sektvæſenet og omſtreifende Vægprædikanter derimod i Umindelighed angaaer, da ſtulle vi blot henviſe til en lang Narræfkes Erfaring, og appellere til alle Deres Vidneſbyrd, der have havt Veilighed til at gjøre ſig beſjendte med de ſidſte 40 Aars religiøſe Bevægelse her i Landet, navnlig til den ældre Deel af Geiſtligheden, naar vi her bringe i Erindring, at enhver omløbende Ordgyder, om han end bringer det dummeſte Snak tiltorvs i den allerſletteſte Form, beſtändig har fundet Tillob og Udeſt hos Befolkningen, medens denne ikke ſkjænter den folkelig Gudſtjenefte ſynderlig Dpmærſomhed. Et hyderligere Beviis paa det officielle eller autoriferede Kirkevæſens Hjælpeløſhed afgiver det i denne Erfaring begrundede Faktum, at Geiſtligheden oftere paa ſine Conventer har forhandlet om Henſigtsmæſſigheden af at forene ſig om at lønne ſaadanne Vægprædikanter, for at de, ved at vække den religiøſe Trang hos Befolkningen, kunde underſtøtte Geiſtlighebens Beſtræbelſer! Naar man ved ſlige Veiligheder har anført ſom Grund for Unſteligheden af en ſaadan „indre Miſſion“, ſom man har kaldet det, at ſaadanne Prædikanter ſtaaer Folket nærmere, fordi de i egenlig Forſtand ere udgaaede af dets Midte, og have lettere ved at vinde deres „Fortrolighed,“ end den af Staten beſtittede Geiſtliche, da er det forbauſende, at de Herrer, der have anbefalet denne Foranſtaltning til „det kirkelige Livs Vækkelse og Fornyelſe,“ have kunnet ſkjule for ſig ſelv, at de hermed have givet en Tilſtaaelse om Forſængeligheden af deres hele Exiſtens og Virksomhed, i det de paatalde ſaadanne Perſoners Viſtand, ſom ikke kunne give mindſte Garanti enten for fornøden Kundſkab eller for moralſk Paalidelighed. Thi det pietetiſtiſke Kriterium (Mærketegn) for at en Perſon er gudelig opvakt, at han kan til enhver Tid tale ſom en gammel Andagtsbog, giver dog ingen Betryggelſe for, at Tungen, naar ſaadanne Folk ſtulle tale uden Forberedelſe om de for Menneſket allervigtigſte Ting, ikke løber løbſt, og fremfører, om ikke betænkelige Bildfarelſer, ſaa dog idetmindſte uſammenhængende Nonſens, og de Herrer

Geistlige, som the til den Slags Understøttelse af deres Lærer- og Sjaelesørger-Virksomhed, maae kun have havt et ringe Bekjendtskab med Menneskers og navnlig de ubannebe Klasers Skrøbeligheder, naar de kunde troe, at saadanne Folk vilde arbejde paa at reise eller ophjælpe den sunkne Tillid til Geistligheden! Det er nemlig Forbandelsen, der er som en vedvarende Torn i Røddet paa Affaldet fra den kirkelige Eenhed, at Principet heri, nemlig den revolutionære Adspaltelses- og Forstyrrelsesaand hængler bestandig fort! Enhver søger at gjøre sig vigtig, at gjøre sin egen — om end nok saa ringe — Betydning gjældende! Hvor uimodstaaelig er ikke for saadanne Folk den Fristelse, at beundres som Talere, at kunne stikke Præsten ud, uagtet han har studeret og nyder en anseelig Løn for at præke. Man mærke sig endelig den latterlige Modsigelse, at saadanne Lægprædikanter ikke simpelthen skulde være Præsternes Medhjælpere, men egentlig tilveiebringe Grundbetingelsen for, at den geistlige Virksomhed overhovedet kan blive mulig og bære Frugt, nemlig Folkets Tillid, og det uagtet de selv fattes enhver Garanti for Tillid og Paalidelighed!

Det var, for at tale i Pietismens Tungemaal, netop saadanne „Opvakte“ eller „begavede“ eller „troende“ Lægfolk, der for en Deel Aar siden førte en betydelig Deel af den sydsjællandske og fynske Almue ind i Gjendøbernes (nu Baptisternes) Wildfarelser. Begyndelsen hertil var nemlig separatistiske Conventikler, der levedes af „Opvakte“. Adskillige Landsbygeistlige ansaae det da for klogt at understøtte og opmuntre dette religiøse Røre, der dengang forfulgtes af den verdslige Dyrighed. Disse Belyndere meente sig i Besiddelse af Evne til at lede og beherske Bevægelsen, og saaledes gjøre den uskadelig for Statskirken, ligesom de paa den anden Side kjendelig paavirkedes af Fristelsen til at overfløje dem blandt deres Colleger i Folkgunst, der animerede Dyrigheden til at undertrykke Røret. Vedkommende kjendte imidlertid kun slet deres egne Kræfter; thi om end Almuen fandt sig i ogsaa at høre deres Præst præke i en Skolestue eller i Storstuen i en Bondegaard omkaps med een eller flere blandt de Opvakte, tilkjendte den dog altid disse Palmen! Det siden Religionsfrihedens Indførelse sig frodigt udviklende Sektvæsen har siden viist, at Bevægelsen er voxet Geistligheden aldeles over Hovedet, men den mener ikke desto mindre endnu, ikke at kunne modarbejde den paa nogen bedre Maade end ved at fremme hvad den kalder den indre Mission, eller Udsendelsen af Colporteurur og Lægprædikanter! Hr. Sommer blev af Hensyn til hans formentlige Brugbarhed i denne Retning til sin Tid ansat som Skolelærer i Haderslev, uagtet han ikke havde underkastet sig nogen Examen. Men det varede ikke længe, førend han begyndte at praktisere for egen Regning, og navnlig —

naar Jagen af de Geistlige vare nærværende i hans Forjamlinger — at gjøre dem og den offentlige Gudsdyrkelse til Gjenstand for sin Kritik. Det Interessanteste er, at hans Lære har været meget foranderlig, og har til enhver Tid svaret til de Bøger, han for Diebliffet bestjæftigede sig med. Dette er jo ganske naturligt, da disse Dilettanter intet kunne vide fra første Haand; men det Eiendommelige ved denne Haderslevske Prophet er, at han har sat sig et langt høiere Maal, end hans øvrige Colleger, idet disse i Almindelighed øse al deres Kærdom og Veltalenhed af ældre og nyere Opbyggelsesbøger, og nøies med en mere beskedne Kredts af Beundrere, medens S. i Haderslev øste al sin Viisdom af Magnus Giriffons Skrifter, paa sine Rundreiser i Sylland og senere i Amerika mulig af andre høitflyvende Inspirationer, men her i Kjøbenhavn producerer sig som Kierkegaardianer. Han har derhos baade i sine Taler og i sit Forsvar for Dietten fremstillet sig som „Reformator“ i det Store, og navnlig angivet som sit nærmeste Formaal, totalt at ruinere og fortrænge hele Statsgeistligheden, og efterat denne er skaffet aldeles af Veien, da at restituere den lutheriske Tro i dens Reenhed og reformere Gudsdyrkelsen overeensstemmende med den hellige Skrift. Vi tvivle imidlertid om, at han har læst eller i det mindste været istand til at forstaae andre af Kierkegaards Skrifter, end de to, som ere angivne i Criminalrettens Dom, nemlig „Diebliffet“ og „dette skal siges 2c.“ Med disse to Kalve var det, at han navnlig hele forrige Sommer pløiede paa Nørrefælled, omgiven af en meget lille Kredts af Tilhørere, for Størstedelen af den laveste Folkelasje. I en af disse Taler bekæmpede han paa det stærkeste Læren om Christi Guddom*), hvilken han paastod, var ubeviislig, da den ingensteds var udtalt i den hellige Skrift! Som Bilag til hvad vi ovenfor have sagt om disse Propheters Talerbegavelse og Theologi, skulle vi imidlertid bemærke, at saasnart S. gik udenfor sit egenlige Thema — at nedrive Alt, og navnlig forhaane Geistligheden (Pavebømmet og det katholske Hierarchi ligesaa Paven til Capellanen fik naturligviis samme Skudsmaal, som i de lutheriske Kirker), da var det ganske kjendeligt, at han ofte hverken vidste ud eller ind, men han lod sig ikke genere af den

*) Man seer, at denne Reformater, naar han paastaar, at han ikke er i Overeensstemmelse med Folketirkens Troeslærdomme, maa forstaae dette paa en ganske eiendommelig Maade, ligei som hans gode Hensigt at fore hin Kirkes Lære tilbage til dens oprindelige Reenhed, herved faaar en heel curios Betydning. Dog — man bør ikke forundres videre herover, naar man seer, at han kan være begejstret for „den lutheriske Tro i dens Reenhed“ men finde det foreneligt med denne Begejstring, at kalde den lutheriske Nadværelse for en „Forsmiddagsstrost med Biin og Oblat“!!

fuldstændigste Uklarhed og Forstyrelse i Tankegang og Sammenhæng, men forstod ved Hjælp af en tilvant mekanisk Tungefærdighed at glide bort fra Sagen, naar han løb vild og „ikke kunde mere“!

Denne Slags Reformatorer har Protestantismen Tid efter anden frembragt i Mængde. Den største Deel af dem have blot afstedkommet Forvirring i mindre Kredse; de ualmindelig begavede nævnes af Historien som Stiftere af de forskjellige Selter. Luther meente at have rensset Christendommen og reformeret Gudsdyrkelsen i Overeensstemmende med den hellige Skrift; men man seer, at han er langt fra bleven færdig. Hans uhoviste Stjæltsord mod Paver, Biskopper og Cardinaler, ja mod selve hele Fortidens Kirke overgik langt M. Sommeres pøbelagtige Udtryk. Denne alle senere Reformatorers Udfæder gennemførte virkelig i hele Lande den Opgave at fortrænge Geistligheden, ja at tilintetgjøre hele den gamle Kirkeorden; men man har bestandig seet den samme Protest imod hans kirkelige Indretninger gjentage sig fra neden af i den „Kirke“, som han grundede, i denne saakaldte Lutherste Kirke, som aldrig har været nogen Kirke, fordi der aldrig har været Enighed i Troen, aldrig Enighed i Andet, end i det at være uenig og lives om Alt! Ingen kan nemlig sige, enten hvad denne Kirke er, eller hvor den er; thi den er ikke det samme det ene Sted som det andet, og paa ethvert Sted er der atter ingen Ende paa de Enkeltes Uenighed om Alt. Luther meente at reformere „efter den hellige Skrift“, og beraabte sig paa den Helligaand, der lærte ham at forstaae den rette Mening af Skriften. Men „den Helligaand“ lærte Mange af hans Samtidige og Efterfølgere ganske modsatte Ting; ja denne lutherste Helligaand kræver absolut, at Gudsdyrkelsen maa have ligesaa utallige og afvejlende Former, som Troen har forskjellige Skikkelser hos de Enkelte. Dette er med andre Ord, at det er Noget med selve Reformationens Princip givet, at al offentlig og fælles Gudsdyrkelse, alt kirkeligt Samfundsliv er en Urimelighed og Umulighed. Enhver maa have sit for sig selv og saaledes som det behager ham. Derfor ville Oppositionsaandens Indsigelser og Protester aldrig forstumme, saalænge der er Noget tilbage, som ikke Enhver selv har indrettet efter sit Hoved, altsaa saalænge der er Noget at angribe! Og naar man engang er bleven færdig med det Altsammen, hvad da? Hvad vilde f. Ex. Propheten fra Saderslev gjøre, naar paa engang hele den ham saa forhadte Corporation var ryddet afveien? Vilde han da gjøre Fyldest for dem Alle?

Sa hvad vil Enden engang blive paa denne „indre Mission“, som Folketjens Geistlighed i sin Fortvivlelse tager under sine Vinger og protegerer, uagtet den for længe siden burde

have feet, at denne Nødhjælp maatte fremstjynde dens Undergang? Ulykken er, desværre for den, at den ikke vil see enten dette eller i det Hele taget hvad der kunde redde den selv og fremme Folkets sande Vel! Skulde det være ganske umuligt for den at komme til Erkjendelse af, at det her er Principet, at det er den saakaldte lutherste Kære, der er Skyld i al denne Glendighed? Det vil med andre Ord sige, at, om der vare „Sommere“ i tusindviis, saa have de alle den selvsamme Ret ligeoverfor Geistligheden og hele den bestaaende Tilstand, som Luther i sin Tid havde mod den katholske Kirke og Geistlighed! Vil man holde paa Principet, maa man tage Consequenterne med. Vi bede til Slutning derfor blot Enhver besvare sig selv det Spørgsmaal: Hvad kalder man den Magt, der frembringer Tilstande, om hvilke man maa sige, at Consequents i Principer fører til en brat og sikker Tilintetgjørelse, og at de Inconsequentser, hvormed man vil afværge denne, kun formaae at forhale Undergangen, medens man derimod søger Massen af Forsyndelser og Bidsfarelser og Vægten af Skyld og Ansvar for hele Samfundet?

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 28. Mai.** 6. Søndag efter Paaske. Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Hoimesse med (tydsk) Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 29. M. Gregor VII. Pave, Betsf. 30. Zi. Ferdinand III. Konge, Betsf. 31. D. Angela Mericia. 1. Juni. To. Octav af Christi Himmelfart. 2. F. Hermenegild, Mart. 3. L. Vigilie til den h. Pintssest. **Faste**dag.
- Søndagen den 4. Juni.** Den Helligaands Scudelse. 1. Pintsedag. Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Besper.
- Mandagen den 5. Juni.** 2. Pintsedag. Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Festeandagt. — 6. Zi., 7. D., 8. To., 9. F. og 10. L. Octavdage.
- Onsdag den 7., Fredag den 9. og Lørdag den 10. Juni** ere kirkelige Tamperdage og derfor befalede Faste
- Søgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgarii Kirke: stille Messie Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); Kl. 7 og 8 1/4. — Striftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kavellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messie Kl. 6.
- Brøderskab til Jesu guddommelige Hjerte:** Fredagen den 2. Juni: Messie Kl. 8 1/4, Andagt Kl. 7 1/2 Aften.

„Katholsk Kirkevidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Govedommissionair, Sr. Konsthandler **C. A. Blankensneider**, St. Kongensgade 16, og i alle Bogladre; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Tiersø Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 12.

Søndagen den 11te Juni.

1865.

Indhold: Det hellige Messesoffer. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Kjøbenhavn. Fredericia. Baden. England. Irland. Frankrig. Nordamerika.

Det hellige Messesoffer*).

(Af det biskoppelige Hyrdebrev i Anledning af Fasten.)

Forrige Aar have vi ved Begyndelsen af den h. Fastetid gjort det allerh. Alterens Sakramente, i hvilket Jesus Christus boer iblandt os, og paa en hemmelighedsfuld Maade forener Sig med os, idet Han hengiver Sit allerh. Kjød og Blod som Spise og Drikke for vore Sjæle, til Gjenstand for vor Betragtning. Men Han er i denne vidunderlige Hemmelighed ikke blot bleven et Livsens Brød for os, Han vedbliver deri ogsaa at være vor Ypperstepræst og Slagtofferet for vore Synder. I det h. Messesoffer fornyer Han nemlig uafslælig hiin vidunderlige Hemmelighed, som Han fordem Aftenen før Sin Lidelse, i Spisefalen i Jerusalem, har feiret og indstiftet for alle Tider, den ny Pagts ublodige Offer, denne hemmelighedsfulde Ihufommelse af Hans Lidelse og Død, som det andet Kirkebud forpligter alle Troende, og det under en svær Synd, til med Andagt at bivaane paa alle Søn- og Festsdage. Vi indbyde eder til, idag med Andagt, Erfrygt og Kjærlighed at betragte denne ophøiede Hemmelighed, dette al Naadens Væld, hvis Dybde er uudgrundelig, hvis Indhold er uudtømmeligt, hvis Betsignelse er umaalelig. Maatte da Han, som boer iblandt os i denne h. Hemmelighed og er Verdens Lys, oplyse os der- til med Sin Naade!

*) Vi have iaar fundet det meest passende, paa Grund af Indholdet, at opsætte den sædvanlige Meddelelse af denne vor høiarv. Biskops umiddelbare Henvendelse til sine Menigheder, til den Tid, da den katolske Kirke over hele Jordens Kreds feirer Christi Legemsfest, den Hemmelighed, der er Glands punktet i dens Cultus; det stedse og overalt værende Udtryk for dens Bevidsthed om at være det sande Guds Tempel, som den forklarede Fortøner opfylder med Sin virkelige sakramentale Nærværelse. Ileb.

Offeret er i sit Væsen ligesaa gammelt som Menneskefælgten, det er det Væsenlige i Gudstjenesten, hvortil Mennesket, som denne Verdens fortrinligste Skabning, fremfor Alt er kaldet ligeoverfor sin Skaber. Offeret er ikke Andet end den hvitidelige Frembærelse og Hengivelse af sig selv, af sine Kræfter og sine Evner, af sin Villie og sine Tilbøieligheder eller ogsaa af sine jordiske Giendele til sin høieste Herres og Skabers Ære og Forherligelse, hvem Mennesket tilbeder i Bevidstheden om sin fuldkomne Afhængighed af den guddommelige Almagt, hvem han lover og priser i Erkjendelsen af Hans uendelige Majestæt, Herlighed og Elskværdighed, hvem han takker for Hans uendelige Kjærlighed og Godhed, hvem han i Følelsen af sin Skyld og den guddommelige Retfærdighed og Hellighed anraaber om Tilgivelse, til hvem han endeligen henvender sine Bønner i Følelsen af sin Nød og Hjælpeløshed og i Bevidstheden om den guddommelige Almagt og Barmhertighed. Offerets Væsen er følgelig det indre Sindelag hos den Offerende, som vil give Gud hvad der tilkommer Gud. Men da Mennesket ikke er en reen Aand, men et aandelig-legemligt Væsen, der i sig forener to Naturer i een Person, saa maa hans Gudstjeneste og følgelig ogsaa hans Offer, al Gudstjenestes Kjerne og Væsen, ikke blot være et aandeligt og indvortes, men det maa tillige ogsaa blive et synligt og udvortes, hvilket netop skeer derved, at Mennesket frembærer Noget, som tilhører ham, som har Verd for ham og som er ham dyrebart, til Gud, anvender og hengiver det til Guds Tjeneste som Udtryk for det ham bejsælende indre Sindelag, hvormed han hengiver og offerer sig selv til Gud. I denne almindelige Betydning er Offeret begrundet i Menneskets Væsen; han er født og fra Begyndelsen af kaldet til Præstedømmet, han skal som to Naturers Eenhed i begge forherlige Gud og anvende den hele for ham skabte jordiske Natur til den Allerhøiestes Ære og Forherligelse. Han vilde have opfyldt dette store Kald, hvis han trofast havde bestaaet den første Prøve, hvis han havde givet Gud den Ham tilkommende Ære ved at opfylde det første guddommelige Bud, ved, i Lydigheid mod Gud, at bringe det Offer at afholde sig fra det forbudne Træes Frugt. Men vi vide, at det Modsatte desværre skete, at det første Menneske af Stolthed og Ulydigheid fatte sig op imod Gud og unddrog Gud det Lydigheids Offer, som han skødte ham, at han i taabelig Forblindelse bragte sin egen Tilbøielighed, sin store Egentjærlighed Paradisets forbudne Frugt som Offer, at han betyngede sig med Skyld og Strafverdighed overfor Gud, og fjernede sig fra Ham.

Den derved frænkede guddommelige Retfærdighed fordrede som Sone for en saadan Forbrydelse den formastelige Skabnings Død og Forkastelse, Opfyldelsen af den Straf, hvormed

Han havde truet ham, og som Mennesket fuldkomment havde fortjent, medens det aldrig nogensinde formaade at yde den Fornærmedes uendelige Majestæt nogen tilsvarende Fyldestgjørelse. Men den guddommelige Barmhjertighed, som fra Evighed af havde besluttet at aabenbare sin hele Rigdom mod den falbne Slægt, traadte derimellem og opfandt et Middel til at forsone den retfærdige Guds Vrede, til at forskaane Menneskeslægten og dog berede den guddommelige Retfærdighed en fuldkommen Fyldestgjørelse ved et Offer af uendeligt Værd, idet Guds Søn selv besluttede at antage den menneskelige Natur, læsse Menneskeslægtenes Skyld paa Sig og som Gudmenneske bringe Sin himmelske Fader Offeret af den fuldkomneste Lydighed, af en Lydighed indtil Døden, ja indtil Døden paa Korset; et Offer, hvorved Gud skulde forherliges mere end alle Skabninger nogensinde vilde have formaaet at forherlige Ham, et Offer, hvorved der skulde ydes en mere end tilstrækkelig, ja overflødig Fyldest for Menneskeslægtenes Skyld, og tilvendes Alle, som bleve deelagtige deri, fuldkommen Forløsning og Gjenforsoning. Vi vide, hvorledes Guds eenbaarne Søn i Tidernes Fylde har fuldbyrdet denne den guddommelige Forbarmelses og Kjærligheds Raadslutning ved Sin Menneskevordelse, ved Sit rene, hellige og guddommelige Liv, der i alle Henseender var et fuldkomment Offer af frivillig Lydighed mod Hans himmelske Fader, men fremfor Alt ved Sin bitter Lidelse og Død, hvorved Han, det Guds Lam, som bærer Verdens Synder, har fuldbyrdet det blodige Soneoffer for vore Synder.

Da Han havde fejret Paaskemaaltidet med Sine Disciple og ved denne Keilighed indstiftet det allerhelligste Saframente, det kostbareste Pant paa og Erindring om Hans Kjærlighed, rejste Han Sig for at bede den hypperstepræstelige Bøn, der ligesom var den nærmeste Forberedelse og Indvielse til det forestaaende blodige Offer, og ved hvilken Han forud vilde tilvende Sine Egne dets Frugter. Derpaa forlod Han Salen og gik, idet Han med Sine Disciple holdt den sidste Lovsang, Sin Lidelse imøde i Gethsemani Have. Her begyndte Han at zittre og forsage, og sagde: (Marc. 14, 33, flg.) „Min Sjæl er bedrøvet indtil Døden.“ Han fjernede Sig fra Sine Disciple, faldt ned paa Jorden paa Sit Ansigt, bad og sagde: „Min Fader, hvis det er muligt, saa tag denne Kalk fra Mig; dog skee ikke Min, men Din Villie!“ Saaledes bad Han trende Gange, idet Han udtalte de samme Ord, og Hans Sved faldt som Blodsdråber ned paa Jorden. Det Dieblif, da den guddommelige Frelser, Lammet som var slagtet fra Begyndelsen af, efter Sin himmelske Faders Villie skulde lide for Verdens Synder, var kommet; derfor greb Dødsangest Ham, thi Han saae Sig belæsset med al Verdens Synder; et

Bjerg af Synder laae paa Hans Skuldre, Han saae hver enkelt af den frygtelige Mængde Synder, af de lastefulde og græselige Ugjerninger, som ligesaa Eva's første Synd i Paradiset indtil Zuba's sorte Forræderi nogensinde har opflammet den guddommelige Retfærdighed og hvilke der endnu lige indtil Dommedagen vilde stee. Han saae dem med Sin guddommelige Alvidenheds Øie i hele deres usigelige og for os ubegribelige Afstyrelighed og Strafvarbighed, og følte Sig belæsset med deres Skyld, som det Slagtoffer, paa hvilket den himmelske Fader havde lagt alle vore Misgjerninger. Deraf kom da hiin navnløse Angest, hiint stræffelige Træk, der udpressede Blodet af Hans Arer og kastede Ham til Jorden, saa at Han var som en Orm og ikke som et Menneske, saa at Hans menneskelige Natur bævede tilbage for den stræffelige Lidelseskraft, som Han skulde drikke; indtil Han, efter i tre Timer at have bedet, blev styrket af en Engel fra Himmelen, og med Dffermod gif Sine Bødler imøde. Ved Forræderens Rys lod Han Sig overantvorde i deres Hænder. Thi ligesom Han vilde bringe Sig Selv som Dffer for Synderne, saaledes vilde Han ogsaa offres ved Syndernes Hænder. Han overlod Sig aldeles til Sine af Helvedes Misundelse og Had mod Ham opfyldte Fjenders, Pharisæernes, Ypperstepresterne og det af dem vildledte Folks Vilkaarlighed. Som et Lam, der føres til Slagterbænken, lod den guddommelige Lidelsesmand Sig mishandle af Menneskehedens Udsud, spotte og forhaane af Ypperstepresterne, dømmte af de uretfærdige Dommere, hudstryge og krone med Torne, sætte Sig i Rang med, ja endogsaa under en Worder, indtil Han endeligen, forladt af Sine Disciple, belæsset med det tunge Kors, omringet af Sine Fjender, naaede Retterstedet. Der lader Han Sig nedkaste paa Korsets Alter, og fæstes dertil med Nagler igjennem Hænder og Fødder; da Han derefter løstes i Veiret med det, hænger Han i tre samfulde Timer mellem Himmel og Jord, fuldbyrdende det store Dffer, bedende, lidende og døende for Verdens Synder. Men i det Dieblis, da det store Bærk var fuldbyrdet, da Himmelen var forsonet med Jorden i det guddommelige Lams Blod, da afslagde hele Naturen Vidnesbyrd om Guds Søn, som Menneskene paa en saa forfærdelig Maade havde fornægtet. Solen forsmørkedes, Jorden rystede, Klipperne revnede, Gravene aabnede sig, de Døde opstode og i Jerusalems Tempel sønderredes Forhanget foran det Allerhelligste fra øverst til nederst, som Tegn paa, at den gamle Pagt med sine Dffre, der kun vare Forbilleder og Skyggebilleder paa Gudmenneskets Dffer, havde faaet Ende og var gaaet i Opfyldelse. Dette ene store Forsoningsoffer, som i Tidernes Fylde fuldbyrdedes paa Korsets Alter ved Gudmenneskets Blod for alle Tider og Folkeslag og for alle Mennesker, er den eneste Frelsens og Naadens Kilde,

det eneste Haabets Pant for alle Slægter fra Adam af og til Tidernes Ende.

Til Menneskeslægtens Forløsning var Gudmenneskets blodige Offer paa Golgetha fuldkommen, ja overflødig tilstrækkeligt, og der kan ikke være nogen Tvivl om, at Han fremfor Alt ved dette Offer har opfyldt Sit ypperstepræstelige Kald, om hvilket saavel Profeterne i den gamle som Apostlene i den nye Pagt saa ofte have talt. Men ligesom allerede Hans hele forudgaaende Liv her paa Jorden fra Kribben af indtil Korset var et Offerliv, saaledes er Hans ypperstepræstelige Embede ingenlunde endt med Hans Offerdød; Han er gaaet levende frem af Graven med Sine Bunder, de glørrige Mindesmærker om Sin Seier over Synd, Død og Helvede, og 40 Dage efter opfaren til Himmelen, hvor Han nu som evig Ypperstepræst beder for os ved Guds Throne, hvilket den hellige Apostel Paulus gjentagende forsikrer os om i sit Brev til Hebræerne, og som allerede den kongelige Prophet har forudsagt det om Messias i den 109. Psalm: „Herren har svoret og det skal ikke angre Ham: Du er en Præst evindeligen.“ Han, i hvis Navn Alles Kneie skulle bøie sig i Himmelen, paa Jorden og under Jorden, er som Ypperstepræst opfaren til Himmelen. „En saadan Ypperstepræst have vi, som sidder ved Majestætenes Thrones Høire i Himmelen, som den sande Helligdoms og Tabernakels Tjener, som er oprettet af Herren og ikke af et Menneske.“*) „Jesus Christus har, fordi Han forbliver evigt, et evigt Ypperstepræstedømme.“**) Der, ved Guds Throne, i den himmelske Glorie offerer Han uafsladeligen Sit Korsoffer, Sine Bunder, Sin Død, Sit hele Offerliv til Sin himmelske Fader for alle Medlemmer af den stridende Kirke her paa Jorden, der frembærer Han som den triumpherende Kirkes Hoved og i Forening med alle dens Medlemmer Bønnens Offer til Sin himmelske Fader til Tilbedelse, Taksigelse, Lovpriisning, Afbigt og til Opnaaelse af al den Naade, som Hans Brødre trænge til. „Han lever der evindeligen for at bede for os.“***)

Men førend Jesus Kristus forlod denne Jord, indstiftede Han herneben Sin Kirke, gennem hvilken Forløsningens Værk skal fortsættes indtil Tidernes Ende. Og eftersom Han, i Overmaalet af Sin guddommelige Kjærlighed paa en hemmelighedsfuld Maade vilde blive blandt os i denne Kirke, og ikke forene Sig blot een Gang med den menneskelige Natur ved Menneskevordelsen, men i den h. Communion paa det Underligste med hvert enkelt

*) Hebr. 8, 1.

**) Hebr. 7, 23.

***) Hebr. 7, 25.

Menneske, har Han i Sin ubegribelige Almagt, Viisdom og Kjærlighed ogsaa opfundet et Middel til at det store Forsoningsoffer, som Han een Gang for alle fuldbyrdede paa en blodig Waade paa Korset for den hele Slægt, og som Han nu uaf-ladeligen vedbliver ved Guds Throne at opoffre til Sin himmelske Fader for hele Kirken, at det tillige paa en ublodig og hemmelig-hedsfuld Waade kan frembæres her paa Jorden, i vor Midte, ved Hans Stedfortræderes, ved menneskelige Præsters Hænder, for derved at tilvende alle de enkelte Medlemmer af Sin Kirke, Sin Forløsningens Velgjerning, Tilgivelse, Naade og det evige Liv. Naar der aldrig gaves nogen Religion uden Offer, og naar al Religions Væsen og Kjerne bestaaer i Offeret, hvorved Mennesket paa en væsenlig Waade forenes med Gud, da kunde Offeret allermindest mangle i den ene sande, af Gudmennesket stiftede Religion, i Christi Kirke. Han har givet den det i det h. Messesoffer, som Han Aftenen før Sin Lidelse indstiftede ligesom i Sit Testamente, da Han ved den sidste Nadvere, i Sine Apostles Midte, ifølge Sin et Aar tidligere givne Forjættelse forvandlede Brød og Viin til Sit allerhelligste Kød og Blod og gav Sine Apostle begge Dele at nyde. At Han dermed vilde feire og anordne et Offer for den nye Pagt, som Han stod i Begreb med at stifte i Sit Blod, det antyde allerede de Ord, af hvilke Han ved denne Heilighed betjente Sig. „Han tog Brødet, velsignede og brød det, gav det til Sine Disciple og sagde: „Tager og æder, dette er Mit Legeme, som hengives for Eder, gjør dette til Min Ihukommelse. Ligesledes tog Han Kalken, takkede og rakte den til Sine Disciple, idet Han sagde: Driker alle deraf, thi dette er Mit Blod, den nye Pagts Blod, som udgydes for eder og for Mange til Syndernes Forladelse. Gjør dette til Min Ihukommelse“*).

At denne høitidelige Handling skulde være et Offer, frem-gaaer allerede af Forbindelsen med Høitideligholdelsen af Paaske-lammets forbillige Offer, i hvis Sted den nye Pagts sande Offerlam nu skulde træde. Men endnu tydeligere see vi dette af Sammenligningen mellem Jesus Christus og Melchisedek i den 109. Psalm og i Hebræerbrevet, hvor hiint Sted „Du er en Præst evindeligen efter Melchisedeks Orden“ udtydes af Apostelen. Melchisedek offrede Brød og Viin**, men Christus offrede under Brødets og Vinens Skikkelser Sit allerhelligste Kød og Blod, det eneste sande Offer, paa hvilket Melchisedeks Offer kun var et Forbillede. Christus kaldes en

*) Matth. 26, 26; Marc. 14, 22; Luc. 22, 19; 1. Cor. 12, 23.

***) 1. Mos. 14, 18.

Præst evindeligen efter Melchisedeks Orden, fordi Han har indstiftet et saadant Offer efter Melchisedeks Forbillede for alle Tider; det samme Offer, som Propheten Malachias allerede forudsagde saa klart og tydeligt med de Ord: „Jeg har intet Velbehag i eder, og vil ikke mere modtage noget Offer af eders Hænder. Fra Solens Opgang indtil dens Nedgang skal Mit Navn være stort iblandt Hedningerne, og paa alle Steder skal der frembæres et reent Madoffer for Mit Navn; thi Mit Navn er stort iblandt Hedningerne*). Sødernes Offere ere ophørte; i deres Sted er den nye Pags rene Madoffer kommet, der ikke som den gamle Pags Offere kun feires paa eet Sted, men frembæres paa alle Steder fra Solens Opgang indtil dens Nedgang, overalt hvor den nye Pagt har udbredt sig blandt de forhenværende Hedninger.

At ogsaa Apostlene selv betragtede og frembare Herrens Nadvere som et Offer, det bevise de Ord af den h. Apostel Paulus, hvori han snart taler om de Christnes Alter, af hvilket „de ikke tør æde, som tjene Tabernaklet“ (Søderne**), snart sammenligner Herrens h. Nadvere med de jødiske og hedenske „Offere“ og begges Virkninger***).

At endeligen dette den nye Pags Offer, fra Christendommens Begyndelse af, fra den apostoliske Tid af altid og overalt i Christi Kirke er bleven feiret saaledes som Jesus Kristus selv Aftenen før Sin Lidelse har feiret og indstiftet det, derfor afgiver den samlede Overlevering et aldeles sikkert og uimodsigeligt Beviis. Derom vidne Altrene i alle Aarhundreders Kirker, som jo uden Offeret vilde tabe al Betydning. Derom vidne alle Liturgier i den gamle Tids Kirker saavel i Østerlandet som i Vesterlandet, i hvilke det h. Messioffer overalt og uden Undtagelse udgjør hele Gudstjenestens Middelpunkt. Derom vidner Præstedømmets Institution i den christelige Kirke, der, som det kan paavises, gaaer tilbage til Christendommens første Oprindelse, der ikke som det levitiske Præstedømme i den gamle Pagt forplantedes ved kjødelig Nedstamning, men ved Præstevielsen, paa sakramentalst Maade, men som, ligesom hiint, kun faaer sin væsentlige Betydning og Værdighed fra Offeret, fra Consecrationen. Lader os endnu høre nogle af de h. Fædres udtryffelige Vidnesbyrd derom fra den christelige Oldtid:

Den h. Ignatius, Biskop af Antiochia og Discipel af Apostlene, skriver til Menigheden i Philadelphia, for at advare

*) Mat. 1, 10.

**) Hebr. 13, 10.

***) 1. Cor. 10, 16—21.

den mod Uenighed: „Giver altsaa Agt paa at I kun bruge een Eucharistie, thi eet er vor Herre Jesu Christi Kjøb og eet Hans Kalks Blod, eet Alter, ligesom ogsaa kun eet Episcopat.“ Bogter eder for Uenighed, siger den Hellige, thi der gives kun eet Offer, fordi overalt kun et og det samme Offer, Kristus Selv, frembæres ved Sin Kirkes Tjenere.

Den h. Martyr Justinus, der levede i det andet Aarhundrede og opnaaede en stor Berømtthed ved sine Forsvarsskrifter, som han for at opnaae den christelige Troes Bestyttelse stillede til Keiserne Antoninus Pius og Marcus Aurelius, saavel som ved andre videnskabelige Værker og fremfor Alt ved sit hellige Liv og sin hellige Død, han beskriver i disse Forsvarsskrifter ganske aabenbart og tydeligt Høitideligholdelsen af det h. Messjeoffer, saaledes som det dengang, naar Forfølgelserne kun tillode det, afholdtes paa skjulte Steder, og i alle væsentlige Ting fuldkomment overensstemmende med den Maade, hvorpaa den h. Messe feires nutildags. I sin Samtale med Jøden Tryphon sammenligner han det h. Messjeoffer med Jødernes forbilliedige Offere og siger: „De, der frembære til Gud det Offer, som Jesus Kristus har foreskrevet, ere Ham, som Han Selv har forud forkyndt, velbehagelige. Men de Offere, som frembæres af eder (Jøder) og af eders Præster, dem viser Han tilbage, idet Han siger: „Jeg vil ikke modtage eders Offere af eders Hænder; thi fra Solens Opgang indtil dens Nedgang er Mit Navn stort blandt Folkene, men I vanhellige det.“ Saaledes udlægger Justinus i Overensstemmelse med alle Kirkefædre det ovenfor anførte Sted hos Malachias 1, 10. om det h. Messjeoffer, den nye Pagts Offer i Modsetning til den gamle Pagts Offere.

Den h. Irenæus, en middelbar Discipel af den h. Evangelist Johannes, som ligeledes tilhører det andet Aarhundrede, forlod Lilleasien, sit Fædreland, og blev Biskop af Lyon i Frankrig. Han skrev et Værk mod Branglærerne, hvori han forsvarer den katholske Tro overfor de dengang udbredte Branglærdomme og blandt Andet aldeles klart og tydeligt vidner om Læren angaaende det h. Messjeoffer. „Jesus,“ siger han, „gav Sine Disciple Anviisning paa at offre Gud Førstegrøden af de stakte Ting (Brød og Viin), ikke som om Gud behøvede disse, men forat de selv ikke skulde være ufrugtbare og utatnemmelige; Han tog naturligt Brød, takkede og sagde: Dette er Mit Legeme. Ligeledes forjikkrede Han om den med naturlig Viin fyldte Kalk, at det var Hans Blod, og lærte saaledes den nye Pagts nye Offer, som Kirken modtog af Apostlene og frembærer i hele Verden for Gud.“

Om det samme Offer finde vi de utvivlsomste Vidnesbyrd hos den h. Cyprian, den store og lærde Biskop af Carthago,

der i det tredie Aarhundrede udgjød sit Blod for Troen, hos den h. Gregorius af Nyssa, Cyrillus af Jerusalem, Chrysostomus, Ambrosius, Augustinus og hos næsten alle Fædre uden Undtagelse, ja hvad der har endnu mere at betyde, i de almindelige Kirkeforsamlinger, hvor Kirkens Tro paa det h. Messesooffer overalt har udtalt sig ved det ufeilbare Læremembede, paa samme Maade, som det h. Kirkeraad i Orient forkyndte den i det 22. Møde, Can. 1. med de Ord: „Naar Nogen paastaar, at der i den h. Messe ikke frembæres Gud noget sandt og egenligt Offer, da være han udelukket;“ og Cap. 1. sammest.: „Endskjøndt Jesus Christus, vor Herre og Gud vilde offre Sig Selv eengang ved Sin Død paa Korsets Alter til Gud Fader, for derved at fuldbyrde den evige Løsning, skulde Hans Præstedømme dog ikke ophæves med Døden; Han vilde meget mere efterlade Sin elskede Brud, Kirken, et for den menneskelige Natur fornødent synligt Offer, hvorved hiint blodige Offer, der eengang maatte fuldbyrdes paa Korset, skulde fremstilles, Mindet om det bevares indtil Tidernes Ende og dens frelsende Kraft tilegnes os til de Synders Forladelse, i hvilke vi dagligen gjøre os skyldige. Derfor har Han under den sidste Nadvere i hiin Nat, da Han blev forraadt, som den evige Høimestepræst efter Melchisedeks Orden opoffret Sit Legeme og Sit Blod under Brødets og Vinens Skikkelse til Gud Faderen og ligeledes givet Sine Apostle dem at nyde under de samme Tegn, idet Han indsatte dem som den nye Pagts Præster og befalede dem saavel som deres Efterfølgere i Præstedømmet at frembære det samme Offer med de Ord: „Gjør er dette til Min Ihukommelse,“ saaledes som den katolske Kirke altid har forstaaet og forklaret dem.“

(Sluttet.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Vor h. Fader, Pave Pius IX. (født 13. Mai 1792) feirede den 13. Mai d. A. sin 73 Fødselsdag, og vil, da han 16. Juni 1846 blev udvalgt til Pave, saaledes i denne Maaned indtræde i sit Pontifikats 20. Aar. Af det hele Antal af 258 Paver, der have styret Kirken, ere der ikke mere end 8, der have overskredet den nuværende Paves allerede tilbagelagte Regjerings tid. Af disse 8 have 3 regjeret i 22 Aar, 3 i 21 Aar, Pius VI. over 24 Aar, og Pius VII. i 23 Aar. Som bekjendt er ifølge

Kirkehistoriens Vidnesbyrd den første Paves Apostlen Petri Pontifikat det eneste, der har naaet 25 Aars Varighed. Med Hensyn til Pius IX.'s ualmindelig gunstige Helbredstilstand, prophetere Romerne, at han i Forening med sine fornævnte to berømte Navnebrødre vil bringe Antallet af de Paver, hvis Tid er kommen den hellige Petrus nærmest, op til 3, og saaledes opfylde det latinske Ordspreg: omne trinum perfectum. Vi tilføie: ad multos annos!

— En Convertit. Mr. Georges Tylee, tidligere Generalmajor i den engelske Armee i Ostindien, er for nylig død i den evige Stad. Han havde allerede i Hindostan affsvoret Protestantismen. Anledningen til hans Conversion var Iagttagelsen af den Forskjel, der fandt Sted mellem de katolske og protestantiske Missionærers Optræden, hvilken Forskjel han havde haft Leilighed til umiddelbart og i Nærheden at iagttage. Hans Fødestad, Devize, har ham at takke for en prægtig Kirke, der nylig er bleven indviet.

— Sand Tolerance. Det württembergste pietistiske Organ „Christenbote“ melder med stor Triumf: „Paa Strid fra Cardinal Antonellis Bolig i Rom bliver for Tiden hver Uge afholdt en gudelig Forsamling eller Vedetime for protestantiserede romerske Katholiker; og ikke langt derfra er en Anstalt, i hvilken over 100 Mænd, Kvinder og Børn daglig modtage evangelisk Underviisning“. Saaledes det protestantiske Blad. Dræffende bemærker hertil det Stuttgarter katolske Søndagsblad: „Hvad vilde vel „Christenbote“ sige, dersom Jesuiter vilde etablere sig i Nærheden af Cultusministeriet i Stuttgart, eller Kapucinerne gjorde Wine til at grunde et Hospiz i den svabiske Residents? den vilde uden tvivl svare med et siffigt Smil: „derfor have vore Statslove og vore evangeliske Brødre draget tilstrækkelig Omsorg!“ Paven derimod og den forfærdelige Antonelli taale protestantiske Omvendelsesanstalter i deres nærmeste Nærhed? Paa hvis Side er her Tolerancen?

Kjøbenhavn. Over hele Verden maa den katolske Christendom nu for Tiden finde sig i at være Gjenstand for alle slags forfalskede Fremstillinger, baade af dens Lære og dens faktiske Forhold, ligesom det er blevet et staaende Tilbehør til de protestantiske Traditioner, fra Tid til anden bestandig paa ny at opkøge alstens gamle Løgne om katolske Præster, Munkke, Nonner &c. og at sætte dem i Circulation igjennem Dagspressen. Paa denne Maade arbejder man paa at vedligeholde den rette Stemning imod den katolske Kirke! Naar man saaledes stadig seer, at Løgnen er en Allieret, der er Kirkens Fjender aldeles

uundværlig, saa uundværlig, at den er den egentlige virkende Kraft i alle baade ældre og nyere Angreb paa Kirkelæren, Gudsdyrkelsen og alle kirkelige Institutioner; naar man seer Løgnens Land bestandig paany appellere til alle flette Videnskaber, i det forfængelige Haab, at det engang skulde lykkes at udslukke den sidste Gnist af Følelse for Sandhed og Retfærdighed hos den store Mængde Mennesker, der tankeløs glider afsted med den saakaldte „offenlige Menings“ brede Strøm, og troer blindt alt hvad der hører til Dagsordenen at troe og tænke: da kunne vi kun, i samme Grad som Bagvaskelsen vøyer i Dumhed, og forlanger Opgivelse af al sund Menneskeforstand som Betingelse for tidsmæssigt Fremskridt i Oplysning, bestyrkes yderligere i vor Overbeviisning om, at det sikkest kan overlades den Industri, som Pressen i vor Tid driver med Løgner, at tilintetgjøre sig selv!

Vi bemærke dette baade i Anledning af tidligere Avisløgne, og navnlig med Hensyn til en i „Folkets Avis“ for 3. Mai indeholdt Historie om Klostrene i Mexico. Det maa nemlig antages for umuligt, at noget fornuftigt Menneske for Alvor kan troe saadanne Opdigtelser. Naar alligevel mange mere sig over dem og see deres Udbredelse med Velbehag, da kunne vi ikke betragte dette anderledes, end som en stor Ulykke for Bedkommende selv, eller en Straf, der rammer dem, som en selvforstølt Virkning af deres indre Immoralitet.

Naar „Fædrelandet“ af 2. Mai vil gjøre den Betragtning gjældende, at det ikke har stort at bethyde med Katholicismens Fremgang i England, hvilken efter dets Formening mere er begrundet i et ved forskellige besynderlige Omstændigheder bevirket Skin, end i virkelige og faktiske Forhold, da indskrænke vi os her og for denne gang blot til at erklære hiin Fremstilling i „Fædrelandet“ for aldeles falsk og grundet paa engelske høikirkelige Blades tendentiose Combinationer. Foruden at Talangivelserne ere meningsløse og derfor uforstaaelige, strider Resultatet af hele Fremstillingen aldeles imod en tidligere (11. Novbr. f. A.) af „Fædrelandet“ selv meddeelt, med Sandheden væsentlig overensstemmende Beretning. (See Nr. 26 for 1864).

Fredericia. Som Svar paa Dr. Zentzens Skrift „Om Romerkirken“ er paa Boghandler Niemannscheiders Forlag udkommet: „Den katolske Kirke og Romerkirken“ af Dr. Coppenrath, Præst ved den katolske Kirke i Fredericia. Dette Skrift (192 Sider 8vo.) skal i næste Nr. nærmere blive omtalt.

Baden. Den 13 Mai blev den Høiærv. Erkebiskop Hermann af Freiburgs 93aarige Fødselsdag feiret med mange

Glædesyttringer overalt i By og Land. Den gamle Erkebiskop, der med stor Kraft og Standhaftighed i de sidste Aar har forsvaret Kirkens Retligheder mod den „liberale“ Kammermajoritetens Angreb paa Underviisningsfriheden og i det Hele mod Statsmagtens Samvittighedstyrrani, bringer i en Skrivelse, der er opløst fra alle Prædikestole, sin Tak for de talrige Brevise paa Hengivenhed og Kjærlighed, som han i Anledning af sin Fødselsdag har modtaget baade fra Geistligheden og Folket.

England. Under 30te April har den hl. Fader udnævnt Domprovst Dr. Henrik Edvard Manning til Cardinal Wiseman's Efterfølger som Erkebiskop af Westminster. Manning er født 15de Juli 1808 i Hertfordshire, har studeret i Oxford, og blev i 1833 anglikansk Præst i Yavington, 1840 Archidiacon af Chichester. I Aaret 1851 traadte han tilbage til den katolske Kirke, og blev ikke længe efter viet til Præst. Indtil 1854 levede han i Rom, sysselsat med theologiske Studier. Fra denne Tid af har han arbejdet i England med stor Over og ualmindelig Virkning. Dr. Manning har ført flere Protestanter tilbage til Kirken end nogen anden engelsk Geistlig i vor Tid. I 1857 blev han Domprovst af Westminster, 1860 Huusprælat og apostolisk Protonotar. Den ny Erkebiskop er ligesom hans Forgjænger, til hvem han var knyttet ved det indermest Venstabsbaand, en ualmindelig lærd Mand og en udmærket Taler; de af ham udgivne Skrifter ere næsten udelukkende Prædikener og Controverskrifter.

Glæden over den apostoliske Stols Valg er almindelig blandt alle Englands Katholiker, naar man undtager en meget lille Minoritet, der ikke kan frigjøre sig for sine Fordomme mod Convertitter. Disse Folk synes at betragte sig selv som privilegerede i deres Egenstabs som „gamle“ eller „fødte Katholiker,“ ligesom Bøderne fordm (Ap. Gj. 10, 45. 11, 1—3.) begrundede deres religiøse Adels og formentlige Eneret til Christendommen paa deres Herkomst. De synes at have glemt Petri Ord (Ap. Gj. 11, 17. 18), der ikke tilstede saadanne Privilegier, medens det dog vel maa bemærkes, at disse „fødte Katholiker“ Intet have imod, at Hedninger blive Katholiker, men blot forarges over, at Protestanter vende tilbage til den sande Kirke, som deres Forfædre have skilt sig fra! Denne Begivenhed har i det Hele faaet en psykologisk Interesse, ved at aabenbare mange Hjerters Tanke i en Retning, der giver den skarpsindige Sagtager Leilighed til at gjøre interessante Studier over den høist mærkværdige Forskjellighed i Indifferentismens Yttringsformer. Medens nemlig hine „fødte Katholiker“ tilskyndende vurdere deres Religion saa høit, at de ikke unde alle og enhver af deres Medmennesker Andeel i hvad de mene at have udeluf-

kende Ret til, og saaledes blive irreligiøse og ukatholske Egoister af lutter religiøs og katholsk Midkjærhed, og med det Samme — idet de mene, at „Enhver bør blive ved Sit“ — attestere, at den ene Religion er dem ligesaa god som den anden, og altsaa vise, at de i Grunden slet ikke bryde sig om Religion for dennes egen Skyld: saa seer man paa den anden Side flere engelske Blade af Betydning, i Anledning af Dr. Mannings Udnævnelse, at give deres protestantiske Midkjærhed Luft i Tirader, der i en ganske anden Form forraade den samme Angst for at forstyrres i deres indifferente Velvære i denne bedste Verden. Rige- som nemlig de engelske Blade i sin Tid, i Anledning af Encyclicaen, gjorde den skarpsindige Bemærkning, at dersom Paven var useilbar i 1846, saa har 1864 beviist hans Feilbarhed, eller omvendt, saaledes sværger „Times“ nu paa, at Pius IX. paa den Dag, da han udnævnte Dr. Manning til Cardinal Wisemans Eftermand, har givet det eklatanteste Beviis paa sin Feilbarhed! Et andet Blad beretter (vel at mærke, ingenlunde af Interesse for Katholikerne), at denne Efterretning har forfærdet alle Englands Katholiker, men kan ikke andet end være Protestanter velkommen. Det har imidlertid i Slutningen af samme Artikel det Uheld, at komme til at give Protestanterne et advarende Vink om den ny Erkebispes store Klogskab, der, efter dets Formening, let kan have betænkelige Virkninger, hvad enten den bringer religiøs Fred eller Ufred!

Irland. Man regner, at ikke mindre end 1,800,000 Ir- lændere i Løbet af de sidste 9 Aar ere udvandrede til de andre Verdensdele. Tidligere døde disse forpinte Mennesker i Tusindviis af Sult, og Nesten fristede en kummerlig Tilværelse for at betale den ublu Forpagtningsafgift til deres rige engelske Plagere, hvem Overdaadighedens Fedme gjør føleløse for deres Medmenneskers Lidelser, og Tienden til en i yppig Orkesløshed levende protestantisk Geistlighed, der i England eller Udlandet fortærer sine rige Præbenter. Nu foretrækker dette ulykkelige Folk at udvandre! Saadanne Frugter har det i England herskende politiske System bragt denne efter sin naturlige Bestaafenhed rige og ualmindelig folkerige Provinds. Den engelske Liberalismes politisk-religiøse Hyleri, der nu i mere end en Menneskealder har oversvømmet det katholske Sydeuropa med Colporteurver af Tendentstractater og andre kirkefjendtlige Smaastrifter, saavelsom med Bibelselskabsagenter, der udbrede forfalskede Oversættelser*) af den hellige Skrift, har i den senere Tid paa sin Viis

*) Foruden en Mængde urigtige og vilkaarlige Gjengivelser af Bibelsæder indeholder Luthers Oversættelse flere beviislige Forfalskninger

ogsaa udstrakt sine menneskefjærlige Bestræbelser til Irland. Den i denne Retning virkende Propaganda sender nemlig aarlig en Sum af ikke mindre end 2,500,000 Fr. til Irland, for at anvendes til fattige og forældreløse Børns protestantiske Opdragelse. I det Siemed at modvirke denne Handel med Menneskejæle danne de sig for 8 Aar siden i Dublin under Navn af „den hellige Virgittas Vaisenhuss“ en katolsk Forening. Man skulde ikke troe det muligt, at den Dame, som grundede denne Stiftelse, fik den Løn for sin gode Villie, at blive straffet med 6 Maaneders Fængsel; det har ikke desto mindre været Tilfældet. Foreningen selv har imidlertid Regjeringen ikke faaet Bugt med; den har dog reddet over 500 faderløse Børn fra Affald fra deres Tro, og bevaret dem for den katolske Kirke.

Frankrig. Kapucinerprovincialen P. Laurent har nylig udgivet et Værk om Moses's Kosmogoni, under Titel af: „Geologiske, philologiske og bibelske Studier over Moses's Kosmogoni“. Forfatteren, der er en berømt Geolog og allerede i flere Aar har været Medlem af Frankrigs geologiske Selskab, holder, i Modsetning til de almindelige nyere Forklaringer, fast

af saadanne Hovedsteder i det ny Testament, der ere af stor theologisk Betydning med Hensyn til Opfattelsen af Christendommens Hoveddogma om Afskærmelsesloven. Dette er een af de flere væsentlige Grunde til Kirkens Forbud mod Læsning af protestantiske Bibler. Naar det i Tidens Lob er lykkedes den protestantiske Kirkes geistlige Lognere at udbrede og besætte den Bagvaskelse, at den katolske Kirke i absolut Forstand forbyder Folket at læse i Bibelen, af Frygt for, at de ved at læse i Bibelen skulde gjøre Opdagelser om, at Kirken og Geistligheden vildledte dem, og faae Vinene op for „Misbrug og Vildfarelser“, som Kirken og Præsteskabet ikke skulde være tjente med, at Folket seer i deres sande Lys, da hænger dette Lognens Kunstgreb noie sammen med den hele Charakter og Tendens, som er den protestantiske Benyttelse af Bibelen ligejom medfødt. Denne uafsladelige Snakken om Bibelen (der iøvrigt, som bekjendt nok, læses meget lidt af Protestanterne) har nemlig gjort fortrinlig Nytte som Agitationsmiddel. Altsaa Forfalskningen af Bibelordets Mening er een Grund, hvorfor Kirken forbyder Læsningen af protestantiske Bibler; men der gives endnu andre og vægtige Grunde herfor. Bibelselskabernes Virksomhed er nemlig i det Hele og væsentlig hverken mere eller mindre, end en kirkefjendslig Demonstration, idet de forfalskede Bibeloversættelser jevnlig ledsages af antik katolske og revolutionære Traktater, og udbredes af Colporteurer, der bearbejde Besøknungen i Retning af religiøs, sædelig og politisk Corruption. Til dette Formaalet Dyrnaactie betjener man sig af Bibelen! Det maa vel derfor kaldes det kompletteste Hykleri, naar de saakaldte „Bibelvener“ stadig raabe at Verdens Bibelføragtere og Folk, der for deres eget Vedkommende aldrig læse i Bibelen eller bryde sig det mindste om hvad der staar i den, i Gævær, fordi den katolske Kirke forbyder Bibelselskaberne.

ved den Mening, at Verden er skabt i 6 Dage, hver paa 24 Timer. „Monde“ omtaler Værket med stor Anerkjendelse.

Nordamerika. En ualmindelig frugtbringende Mission. Bladet „Tablet“ beretter fra Troy, en By i Bispedømmet Albany, der tæller omtrent 40,000 Indbyggere med 4 katolske Kirker, og er Sædet for Kirkeprovindsen New-Yorks Centralseminar, at i dette Foraar de to Jesuiterfædre Damen og van Goch der have afholdt en 18 Dages Mission, der fandt en saa stor Deeltagelse, at Kirkesøren hver Dag maatte lukkes to Timer før Prædikens Begyndelse. 12000 Personer modtog ved denne Leilighed den hellige Communion, deriblandt Nogle for første Gang i deres Liv. 97 Convertiter bleve under Missionen optagne i den katolske Kirke; andre begyndte at modtage Underviisning. — Ogsaa i Buffalo bleve for nogen Tid siden 150 Børne, mest Convertiter, confirmerede; i Kansas traadte Oberst Blair tilbage til den katolske Kirke, for ikke at tale om andre Conversioner. Nye Kirker reise sig i Mængde rundt omkring i de forskjellige Egne af dette store Land. To store Vaisenhuse ere under Bygning, Skolebygninger, Seminarier, Ordenshuse, m. m. Alle disse Foretagender finde den velvilligste Understøttelse ved storartede Indsamlinger. — Et i Chicago udkommende tydsk Blad beretter, at uagtet Kirkenes Tal altid vozer, maae Katholikerne i Amerika sikkre sig et stadigt Kirkebesøg ved hvert Aar at betale betydelige Summer for deres Kirkestol ved Siden af de anseelige Bidrag, de stadig yde til Opbyggelsen af Kirker, Skoler, høiere Værestatter, Vaisenhuse o. lign. Saaledes betale enkelte Katholiker f. Ex. aarlig for en Kirkestol i den ny Cathedral i Philadelphia 1000 Dollars; i en anden Kirke bleve Stolene for uhlig udleiede, og Størstedelen af dem (med en Plads for 5 Personer) naaede hver især en Sum af 60—65 Dollars, altsaa c. 20 Rd. for hver Person! I en lille ny Kirke betaler Menigheden, der i Gjennemsnit bestaaer af tydske Arbeidere, over 400 Dollars kvartaliter for sine Kirkepladser. — Meddelelsen sammenligner hermed Tilstanden i Europa, hvor Kirkerne mange Steder vilde staae tomme, naar der skulde betales synderligt for Pladsen, hvorimod Befolkningen ved visse Leiligheder ikke finder noget Offer enten af Tid eller Penge for stort for at sikkre sig Afgang til Theatrene. Man finder sig da taalmodig i at betale fabelagtige Priser for en enkelt Theaterbillet, og desuden honorere et Bud for at tilbringe halve Nætter eller Dage udenfor „Kunstens Templer“ i det dog altid usikkre Haab om at opnaae en saa stor Vykke. Man vilde hertillands vistnok ansee det for Galsskab at gjøre sig samme Uleilighed for en Plads i Kirkerne, og vi forundre os

ikke videre herover. Men hvorfor er det ikke videre forunderligt? Hvorfor bryder man sig saa lidt om Kirkerne?

— Et stort Dioces. Rangs med Brebderne af Mis-souri strækker sig det apostoliske Bivariat Nebraska over et Fladerum af c. 540,500 engelske Quadratomile. Om trent 150,000 Katholiker leve i disse udstrakte Regioner, deriblandt c. 5000 katolske Indianere. Kun 8 Præster foruden Biskoppen virke i denne vidtløftige Mission. Man kan her sige: Høsten er stor og Arbejderne saa!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 11. Juni. Den allerhelligste Treenheds Fest. (Trinitatis Søndag.) Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Dynaaelse af en salig Død. 12. M. Johannes af St. Jacundo, Bskj. 13. T. Antonius af Padua, Franziscaner. 14. D. Basilius, Kirkelærer.

Torsdagen den 15. Juni. Christi Legemsfest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Levitimesse. Aften Kl. 8 Festsandagt med Prædiken. Ogsaa paa de følgende syv Aftener beldes Kl. 8 en høitidelig Andagt til det allerhelligste Alterens Sacramente, og sidste Aften, den 22. Juni, sluttet den festlige Octav med en høitidelig Procession. 16. F. Francisus Regis, Bskj. 17. L. Octavdag.

Søndagen den 18. Juni. 2. Søndag efter Pinteje. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Aften Kl. 8 høitidelig Octav-Andagt med Prædiken. — 19. M. Juliana af Falconieri, Jfr. 20. T. Octavdag. 21. D. Aloysius af Gonzaga, af Jesu Selskab. 22. To. Octav af Christi Legemsfest. 23. F. Festen for Jesu guddommelige Hjerte (fejres paa forstkommende Søndag). 24. L. Johannes den Dovers Fødsel.

Loverdag den 24. Juni er befalet Vigilie=Fastedag.

NB. Torsdagen den 15. og Søndagen den 18. Juni afholdes den tredie Dvartals-Collect af Peterspengen (Denier de St. Pierre) paa vedtagen Maade.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Konsthandler **C. A. Blankensteiner**, St. Kongensgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartaler, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 13.

Søndagen den 25de Juni.

1865.

Indhold: Det hellige Messseoffer. — En dansk-katholsk literær Nyhed,
— Kirkelige Efterretninger: Italien. Amerika.

Det hellige Messseoffer.

(Af det bisfoppelige Hyrdebrev i Anledning af Fasten.)

(Sluttes.)

Det forraader et uhyre Ukjendskab om den hl. Oldtid, naar nyere Branglærere have voget at fremsætte den Paastand, at Læren om det hl. Messseoffer er en Opfindelse fra Middelalderen, og at man ved at afskaffe det er vendt tilbage til den første christne Tids oprindelige simple Gudstjeneste. Nei, fra Apostlenes Tid af, og til den Dag idag var det hl. Offer Christendommens levende Midtpunkt, var paa alle Steder og til alle Tider hele Gudstjenestens Kjerne. Det frembares i Forsølgelsens Tider i underjordiske Huler, og, foragtede den pieneslyntligste Livsfare, flokkedes de Christne sammen for at deeltage i Høitidelighedsdelen af dette hl. Offer, som man pleiede at frembære over de hl. Martyrers Gravsteder, hvorom Altrene over Blodvidnernes Grave i Katakomberne endnu den Dag idag aflægge Vidnesbyrd. I mange Aarhundreder havde Branglærerne heller ikke engang voget at drage Læren om det hl. Messseoffer i Tvivl, en Lære, i hvilken alle Aarhundreder igjennem enhver katholsk Christen fra Ungdommen af blev indviet ved Deeltagelsen i den offentlige Gudstjeneste saavelsom i den christelige Underviisning. Naar nyere Branglærere ikke have undseet sig ved at angribe denne Troeslære, og at forkaste denne Kirkens Skat, da staae de i den meest afgjorte Modsigelse til alle Aarhundreders eenstemmige Tradition, og dreves til et saadant Skridt kun, fordi Troen paa det hl. Offer ikke kunde bringes i Samklang med deres Opfattelse af Troen overhovedet, af Retfærdiggjørelsen og Forløsningsværket. Thi den katholske Tro er ikke alene en Fastholden ved det for Aartusinder siden aabenbarede Guds Ord, den fordrer ikke blot en Fortrøstning til de Fortjenester, som den for 18 Aarhundreder siden for os bøde

Frelser har erhvervet; men den forlanger af os en troende Hengivelse og Opoffring til Frelseren, som endnu altid vedbliver at være tilstede i, at virke og offre i Sin Kirke, den fordrer af os en levende Forening med Ham i Tro, Haab og Kjærlighed, hvorved vor hele Tilværelse og Liv skal blive en frivillig Gudstjeneste og et frivilligt Offer. Men for at dette kan muligjgøres for det faldne Menneske, hvis svage Natur i og for sig ikke er saa store Fordringer vozen, har Christus værdiget at forblive i vor Midte og at komme vor Svaghed til Hjælp med de høihl. Sakramenters rige Naadeskat, men især med det hl. Messjeoffer, og deri berede os en uudtømmelig for alle let tilgængelig Kilde til al Naade. Saaledes er da Jesu Christi Offer for os ikke en blot historisk Tilbragelse, hvorom der kun er en Erindring i Historiens døde Bogstaver tilbage. Nei, den engang for os paa Korslet i Sit Blod opoffrede Forløjer er en evig Ipperstepræst, der vedvarende fornyer Sit Offer paa en ublodig Naade i Himmelsens Glorie saavel som under det sakramentale Hylsters Slør paa vore Altere, for at tilvende alle Medlemmer af den forløste Slægt Frugterne af Sit blodige Offer, og gjøre dem det muligt at tage Deel i samme paa en med deres Natur aldeles overensstemmende Naade.

Efter at vi nu have erkjendt det hl. Messjeoffers guddommelige Oprindelse og Væsen, ville vi gaae over til endnu i Korthed at betragte dets Frugter og den Naade, hvorpaa vi selv skulle tage Deel deri. Da Messjeofferet væsentlig er et og det samme Offer som Korsofferet og det evige Offer, hvilket den guddommelige Forløjer endnu altid frembærer for os til Sin himmelske Fader i Himmelen, saa følger deraf, at det ogsaa væsentlig stemmer overens med samme i Virkninger og Frugter. Paa Korslet var det Hans Offer, som Han een Gang for alle bragte Sin himmelske Fader til hele Slægtens Forløsning; i den hl. Messe er det Hans, men ogsaa vort Offer, idet Han derved tilvender os dets Frugter og fornyer det i vor Midte, for at vi kunne frembære det tilligemed Ham, og tage Deel i Hans Offer. Vi have af os selv Intet, der kunde være Gud værdigt og fortjene at offres Ham af os. Men i det hl. Messjeoffer frembære vi Gud et Offer, som er Ham uendelig velbehageligt, som beviser Ham en uudsigelig Ære, som bringer Gud Lov og Tak paa en Ham i Sandhed værdig Naade, som bereder en fuldkommen Fyldestgjørelse for al Skyld og forskaffer alle vore Bønner sikker Bønhørelse. Ved dette hl. Offer tilvendes Kirkens Medlemmer alle de ved det blodige Korsoffer erhvervede Naadegoder. Her er det Væld, fra hvilket alle de h. h. Sakramenter udgryde sig ligesom Kanaler over Kirkens Have. Her er det Hjerte, hvorfra Naadens Liv

ledes ind i alle Venner af Jesu Christi mystiske Legeme, ligesom Blodet i det menneskelige Legeme udgaar fra Hjertet og meddeler sig gjennem Aarerne til alle Dele af Legemet. Her er den Sol, fra hvilken alle Straaler af det overnaturlige Lys og det aandelige Liv udbrede sig i Guds Rige. Her opnaae Synderne Bodens og Omvendelsens Naade, de Nødsfærdige Mod og Kraft til Vedholdenhed, de Fristede, Prøvede, Lidende Naade til standhaftigen at holde ud i deres Kampe, Lidelser og Gjen-
 vorbigheder. Her lærer enhver Troende af Jesu Christi Forbillede, hvorledes han skal efterfølge Ham i Hengivelsen af sig selv, ved sin Lybighed, ved Offeret af sig selv; her modtager han den nødvendige Naade til at fuldbringe det. Heraf øser den til Gud indviede Jomfru saavel som Ordensmanden Lys og Kraft til, med Glæde at bringe Gud alle jordiske Tilbøieligheder som Offer og til at efterfølge Jesus paa de evangeliske Naads trange Veie. Her faaer den ivrige Sjælehyrde saavel som Missionæren i de fremmede Lande, dagligen paany den fornødne Styrke til, ikke at bukke under for det apostoliske Embedes Missonneligheder, Savn og Farer. Her er den Kirke, af hvilken især den apostoliske Overhyrde, vor hl. Fader, dagligen paany øser, for overfor en vantroende Verden og talløse Fjender at kunne bevare et Hjerte fuldt af Tro, Fortrøstning og Kjærlighed og forkynde Sandhedens Ord for dens Fjender uden Frygt og Tilbageholdenhed. Her have de h. Martyrer øst den vidunderlige Kraft til, efter den Korsfæstedes Exempel glade at offre deres Liv under de frygteligste Qvaler for den hl. Tro. Ja, i det hl. Messioffer have alle Aarhundreders Hellige fundet den overnaturlige Hjælp, uden hvilken det ikke er muligt for den menneskelige Svaghed at bevare det store Forbillede, som den guddommelige Frelser ved Sin Være, Sit Liv og fremfor Alt ved Sit Offer har fremstillet os til Efterligning uafsladeligen for Die, og trofast at følge det i det jordiske Liv. Her have de Alle fundet Kraft til, Enhver efter sin Eiendommelighed og efter Maalet af den ham tildeelte Naade, i deres Liv at danne sig efter Jesu Christi Dyder og Fuldkommenheder. — I det hl. Messioffer finde endvidere alle Anliggende og Bønner sikkest Bønhørelse; her er der Hjælp at finde for enhver Nød, for ethvert legemligt og sjæleligt Onde, ikke blot for de Levende men ogsaa for de i Christo Hensøvede, som endnu hinsides Graven have at lide for deres Synder. Ogsaa de faae Deel i det hl. Offers Frugter, og vi have intet virksommere Middel til at forskaffe dem Vederqvægelse og Forkortelse af deres Lidelser, end naar vi frembære dette hl. Offer for dem, ved hvilket der, hvergang det feires, uden tvivl frelles mange Sjæle, ikke alene her paa Jorden ved Bodens Naade, men ogsaa hinsides Graven ved Freløsningen fra Renselsesstedet. Endogsaa den triumpher-

rende Kirke, som allerede er forenet med den guddommelige Yppersteprest i Himmels Glorie, tager inderlig Deel i det hl. Messoeffter, i hvilket det er os forundt, at deeltage i det himmelske Offer. Hvo kan tvivle om, at de hl. Engle omgive deres Konge og Herre, Englenes Glæde, paa Alteret i dette hl. Offer, i hvilket Han, som vor hellige Kirke udtrykker sig, fornyer vor Freløsnings Værk, den Hemmelighed, som Englene, efter hvad den hl. Apostelfyrste siger*), hige efter at skue? Fremfor alle Engle og Hellige er det den jomfruelige Gudsmoder, der staaer sin guddommelige Søn nærmest ved Guds Throne, ligesom hun ogsaa stod Ham nærmest under Hans blodige Offer paa Golgatha, og endnu altid ved enhver ublodig Fornælse deraf forener sig paa det Underligste med det i Forbønnen for alle Medlemmer af den forløste Slægt. Og hvorledes skulde ikke alle Hellige tage den inderligste Deel i dette Offer, ved hvilket de Alle ere blevne frelst og helligede! hvorledes skulde de ikke see ned til os med den inderligste Kjærlighed og længes efter vor Frelse og Helliggjørelse! Det hl. Offer er jo dog det Midtpunkt, i hvilket den stridende og triumpherende Kirke berøre hinanden og flokke sig om al Naadens Kilde. Med Rette siger derfor den gudfrygtige Thomas a Kempis: „Naar Præsten celebrerer,ærer han Gud, glæder han Englene, opbygger han Kirken, bringer han de Levende Hjælp, de Afsøde Hvile og gjør sig selv deeltagtig i alle Gøder“**).

Men før at den rige Betsignelse, som Deeltagelsen i det hl. Offer bringer, virkeligen kan tilvendes alle Troende, ønsker den hl. Kirke, at Alle maae bivaane det ret ofte og med Andagt. Den har derfor befalet alle Troende, idetmindste paa alle Søn- og Festsdage med Andagt at bivaane den hl. Messe; og hvo der ved egen Skyld forsummer at efterkomme dette Kirkens Bud, gjør sig skyldig i en svær Synd. Maatte hine Christne lægge sig dette ret paa Hjerte, som saa let og ofte af ubetydelige Aarsager troe, at de kunne frigjøre sig fra denne Pligt for deres Fornøielses, deres Vekvæmmeligheds eller for en timelig Fordeels Skyld; maatte de erindre sig de første Christnes Iver, som i de blodige Forsølgelses Tider ikke engang ved Dødsfare lode sig afholde fra at bivaane det hl. Offer! — Men den blotte legemlige Nærværelse er endnu ikke tilstrækkelig til Opfyldelsen af dette Bud; de Christnes Gudsdyrkelse skal altid og overalt, men især under denne hl. Hemmelighed, være en Tilbedelse af Gud i Aand og i Sandhed, d. v. s. være forenet med Aandens Opmærksomhed og Hjertets Andagt. Rangfra være derfor al frivillig Adspredelse af Aanden

*) 1. Petr. 1, 12.

***) Christi Efterfølgelse, IV. 5, 3.

og Sandferne og Alt hvad der er imod den Grefrygt, Idmyghed og Samling, som det guddommelige Offer Majestæt fordrer af os. I levende Tro, Haab og Kjærlighed skal den Christne under Høitideligholdelsen af denne hl. Hemmelighed slutte sig til Jesus Christus, forene sig med Hans Offer og offere sig selv til den himmelske Fader. Med inderlig Deeltagelse skal han ihukomme sin Forløseres Lidelser og Smerter under Hans blodige Offer, med Anger og Sønderknuselse mindes sine Synder, bede til Gud med fuld Fortrøstning om Tilgivelse og foredrage Ham alle sine egne saavel som Andres Anliggender. Især i Forvandlingens høitidelige Dieblit, da Offerlammets h. Legeme og Blod opløstes for at frembæres til den himmelske Fader, offerer ogsaa den Christne, i Anden knælende under Korset paa Golgatha, sig selv med Christus, idet han siger: „Jesus, Dig lever jeg, Jesus, Dig døer jeg, Jesus, Din er jeg i Liv og Død, Din er jeg i Tid og Ewigheid. Amen.“ Men under Præstens Communion søger han, naar det ikke er ham tilladt, at deeltage deri ved den virkelige Annammelse af Himmelbrødet, idetmindste at forene sig med Frelseren ved en inderlig Attraa derefter, for derved at virkeliggjøre det væsentlige Siemed med Offeret, som bestaaer i Foreningen med Gud. Den hl. Kirke ønsker inderligt, at ogsaa Rægsfolk mere eller mindre vilde ved den virkelige Communion deeltage i ethvert hl. Offer, der feires. Det har været os en Glæde at see, at den hyppigere Annammelse af det hl. Sakramente har udbredt sig paa mange Steder af det os betroede Dioces, og at den smukke Sædvane flere Steder hersker, at under enhver Sjelemesse Slægtningene af den Afdøde, for hvis Sjæle den læses, deeltage deri ved den virkelige Annammelse af den hl. Communion, for saaledes at kunne offere det guddommelige Offerlam paa den virksomste og for dem selv meest heldbringende Maade for den Afdøde.

Maatte alle Troende være ret gjennemtrængte af Grefrygt, Hviagtelse og Kjærlighed for dette ubestridelig største Vært af den guddommelige Kjærlighed! Maatte Alle ret erkjende, vurdere og benytte den Skat, som er skjult i samme! Ligesom der ikke gives nogen Hemmelighed, imod hvilken Helvede og dets Tilhæng — den vantro Verden — er mere forblindet og forbitret, end det hl. Messioffer, som de fra de første christelige Aarhundreder af og indtil den nyeste Tid have bestræbt sig for at nedværdige og foragteliggjøre ved alle mulige Indvendinger, Tvivl, Bespottelser og Vagbaskelser: saaledes gives der paa den anden Side heller ikke nogen anden Hemmelighed i Kirken, der af den sande Katholik æres og elstes saa høit som denne. Hvo der elsker Jesus, elsker ogsaa Hans Offer, elsker Ham fremfor Alt i Hans Offer, og søger derfor at deeltage saa ofte og saa inderligt i det, som det er ham muligt. Netop derfor er Iver for og

Andagt under Deeltagelsen i dette hl. Offer en Maalestof jaavel for de enkelte Troendes, som for hele Menighedens katolske Tro og katolske Kjerlighed, ligesom omvendt Eiegyldigheden og Lunkenheden for Deeltagelsen i dette hl. Offer er et Tegn paa Lunkenhed og Eiegyldighed i Troen og i Kjerligheden til Jesus Christus og Hans Kirke. Smerteligt er derfor for enhver god Katholik Synet af en tom Kirke under Høitideligholdelsen af det hl. Offer midt i en talrig Menighed, medens Stuepladserne for verdslige Glæder og jordiske Forretninger altid ere fulde af Saadanne, der bringe deres sandselige Tilbøieligheder og Eidskaber Alt til Offer. Men endnu smerteligere er det, at see store Landsstrækninger i det Os betroede Dioces, som fordm vare opfyldte af Helligdomme, i hvilke dagligen det hl. Offer feiredes, nu øde og ganske berøvede disse. Lader os bede om, Elskede i Herren, at den Almægtige ogsaa der igjen vil aabne denne Raadefilde, og lader os Alle fatte den Beslutning, i Fremtiden at bivaane det h. Messcoffer paa alle Søn- og Festsdage uden Undtagelse, og om Hverdagene saa ofte som Forheldene tillade os det, med levende Tro og sand Andagt, for derved altid mere at forene os med den guddommelige Frelser, og blive deelagtige i Frugterne af Hans hl. Offer. Naar vi ikke kunne bivaane det hl. Offer i Kirken, ville vi dog ikke undlade, idetmindste i Anden og i Bønnen at deeltage deri og anbefale os til Andeel i dets Virkninger.

En dansk-katolsk literær Nøhed.

I vort forrige Nr. anmeldte vi foreløbig et større Skrift af den indtil forrige Efteraar ved St. Knuds Kirken i Fredericia ansatte katolske Geistlige Dr. Coppenvath. Vi skulle dennegang nærmere omtale baade Bogen selv og hvad der har foranlediget dens Udgivelse.

Det er bekjendt, at der allerede langt tilbage i den Tid, da den statskirkelige Evang haandhævede den lutherste Religions exclusive Monopol paa Om sorgen for den danske Befolknings Forberedelse for Indtrædelsen i det Liv, som engang skal afløse det nærværende, at der under hiint, den religiøse Intolerances enevelbige Herredømme over hele den øvrige Deel af Landet, kun i Fredericia fandtes et Asyl for Troesfriheden, idet Katholiker, Reformerte og Jøder her levede fredelig mellem hverandre, og de forskjellige Confessioners geistlige Repræsen-

tanter indbyrdes pleiede selskabelig Omgang og jevnlig mødtes i selskabelige Sammenkomster i Familierne, uden Hensyn til disses religiøse Eiendommelighed. Man var ligelædes vant til ikke blot ved enhver „stor Begravelse“, som man kalder det i Smaa-byerne og paa Landet, at see baade den katholske og reformerte Præst samlede med Byens lutheriske Geistlige, men det ansaaes endog i hine gode gamle Tider for at høre med til skyldig gjensidig Opmærksomhed, at tage Deel i de andre christelige Confessioners kirkelige Høitideligheder. Den hl. Messie bivaanedes saaledes hyppig af Protestanter, der, naar der ingen Formiddagspræken var i den nærmeste lutheriske Kirke, ønskede at høre en Præken i katholsk Kirke*). I hvorvel dette gemtligge Forhold mellem de forskjellige Religionsbejendere smagte temmelig stærkt af Indifferentisme, saa kan det paa den anden Side dog ikke nægtes, at denne Cordialitet gjorde et velgjørende Indtryk paa enhver Fremmed; thi endog i Kjøbenhavn var den almindelige Tænkemaade i denne Retning saa bornert og Fordommens Magt saa stor, at det tiltrods for Byens Størrelse og Alt det meget, der i saa mange Retninger lægger Vælsag paa Opmærksomheden, useilbarlig paa den her omtalte Tid vilde have vaakt Opsigt, om nogen af Byens Honoratiories oftere havde besøgt det daværende saakaldte katholske Kapel. At gaae i reformeert Kirke**) derimod betragtedes af en dobbelt Grund ganske anderledes. Deels har man nemlig aldrig nogensteds i Verden i det sidste Aarhundrede havt Grund til at frygte for, at den lutheriske Kæres Heenhed skulde lide nogen Skade af den reformerte Kirke; thi begge disse Kirker havde i dette Tidsrum omtrent ligestor Skade fra en ganske anden Kant og havde saaledes ikke noget at lade hverandre høre. Deels ansaaes af mange dannede Lutheraner den reformerte Kirke for at være i Besiddelse af en finere, eller endnu mere raffineret og renset

*) Prædikenen holdtes i Almindelighed strax citerat Eoangetiet var læst for Alteret. Saaledes maatte Protestanterne høre Messen for at kunne høre Prædikenen, og Katholikerne horte Prædikenen tilligemed Messen. Til begge de lutheriske Kjøbstadiogne er annecteret et Landegn, af hvilken Grund der kun hver anden Søndag er Formiddags-Gudstjeneste i Kirkerne.

**) I Aarhundredens Tid taaltes den katholske Gudstjeneste i Kjøbenhavn blot af Hensyn til de katholske Magters Gesandter, og man kunde da ikke Andet end tillade fremmede Katholiker at nyde Gædt af en Rettighed, som politiske Hensyn havde gjort det nødvendigt at tilstaae. I det 16. Aarhundrede gjaldt enhver af de protestantiske Confessioner for „ene saliggjørende“, hvor den ene eller anden Kæreform dominerede; men da de Reformerte under Christian 5te -- af Hensyn til at Dronningen horte til deres Religionsamfund -- fik Cultusfrihed, da var Iveren paa begge Sider allerede temmelig affjølet!

Christendom end den plumpe gammeldags lutherste Orthodoxi, hvis Nadderlære altid har været „et Kors“*) for enhver virkelig from og tillige tænkende Protestant, ligesom den altid har været og er til største Forargelse for Nationalismen; hvortil endnu kom den hyderligere Fordeel for de mulig Reformertjindede, der havde den Vhkte at forstaae franste Prædikener, at disse antoges for at gaae i Kirke ikke for Religionens Skyld, men for at perfectionere sig i det Franste! Begge Motiver i Forening vare saaledes anbefalende i Retning af rensset religiøs Smag og Dannelse. Den daværende franst-reformerte Geistlige stattedes derhos høit i den fornemme Verden, og det var derfor overordentlig fiint at give ham Fortrinet for hele det lutherste Cleresi.

Heelt anderledes var det derimod med „det katholske Kapel“, der dengang laae skjult bag en høi Muur, som man passerede forbi, uden at ahue, at bag denne Muur befandt sig det eneste virkelige Alter i hele Byen, eller det eneste Alter, der har en virkelig Indvielse paa Grund af dets reelle Forbindelse med det evig gyldige Soneoffer, igjennem de jordiske eller legemlige Vidnesbyrd om Martyriet for dette Offers helliggjørende Kraft, og hvorfra al den Velsignelse udstrømmer, som Gudmenneskets Forjættelser knytte til hans Nærværelse iblandt et Folk. At besøge dette forborgne Sted, og især, hvis nogen Protestant skulde overbevises om at have knælet for dette Alter — det kunde blive en temmelig mislig Sag! Man har altid i protestantiske Lande haft en stærk Følelse af, at den katholske Kirke er farlig, at den er det eneste religiøse Samfund, der, som man ved visse Keiligheder har udtrykt det, er farlig for den religiøse Fred og Enighed (d. e. den religiøse Søvn og Ligegebyldighed for Sandheden) i et Land, der har den formeentlige Vhkte, saa grundig, som vort Fædreland og de to andre skandinaviske Folk at være afstaarne fra al Forbindelse med den gamle og almindelige christne Kirke. Det er nemlig bekjendt nok, at den store Masse af Befolkningen først over en Mennefskaelder eller to senere ret fik at vide hvad Reformationen havde at betyde, og at en lang Tid efter 1536 Almuen baade her og

*) Denne Lære er nemlig den rene Pantheisme. Den maa derfor forekomme ethvert religiøst Menneske, der forstaaer dens egentlige Bases og Mening aldeles uforstaaelig. Den skarpe tænkende Calvin forskaffede den derisom som indkommen uchristelig. Vi tilføie, at enhver troende Lutheraner, der ærlig vil udtale hvad han tænker og føler, maa gjøre den oprigtige Tilskaaelse, at han hverken kan troe eller fatte denne Lære, ligesom Enhver, der kjenner lidt til de lutherste Tilstande, maa bekjende, at det allerede vilde være store Ting, om den calvinste Betragtning af Sakramentet i dens hete Alvor var levende i de lutherste Menigheders Bevidsthed!

i Norge og Sverrig levede i den Tro, at de vare Katholiker *). Man frygtede da siden med Grund for Virkningerne af fornøjet Bekjendtskab med den gamle Tro; og da det nu var udsførligt af det ovenomtalte Hensyn aldeles at banlyse Katholicismen, søgte man ved Hjælp af alle Despotismens Strækkemidler at indjage Alle en Rædsel for al Berøring med den, og Virkningerne af dette System have længe overlevet den Tid, i hvilken det havde praktisk Betydning. Men Folkets Opdragelse i Overeensstemmelse med de reformatoriske Traktioner og med det Bagnvaskelsesystem, der fra Slægt til Slægt var forplantet med Religionsunderviisningen, vedligeholdt dog den gamle Angst for Alt hvad der betegnedes med Tillægsordet katholsk. Naar man tilmed betænker, at Katholikerne efter Tallet var en aldeles forsvindende Størrelse i Kjøbenhavn, medens deres Religion i det 60 Gange mindre Fredericia deels ikke stod i et saadant Misforhold til de øvrige Confessioner, og tillige paa Grund af den fra gammelt Tid lovhjemlede Tolerance og den dermed følgende velvilligere Stemning blev betragtet som i det mindste ligesaa kristelig og agtværdig, som nogen af de andre kristelige Confessioner, er denne Forskjel let forstaaelig. Denne fordragelige Tone kunde, som ovenfor sagt, ikke forfeile sin velgjørende Virkning paa Enhver, der, efter at have levet andetsteds her i Landet, tog Ophold i Fredericia. Denne Luftning af Frihed i den Sfare, hvor Friheden er ethvert aandeligt Menneske allermundværliøst, var dengang en Eiendommelighed for denne By, som havde en kjendelig Indvirkning paa Beboernes Tænkemaade og moraliske Holdning; thi Intet, som i sig selv er godt, eller er overeensstemmende med Villighedens og Retfærdighedens Fordringer, gaar glip af sin indre Vøn; det virker paa Tænkemaaden i det Hele og tjener til at uddanne Hjertets bedre Følelser i alle Retninger.

Saaledes var Forholdet imellem de forskjellige religiøse Bekjendelser i Fredericia allerede længe før Religionsfrihedens Tid. Man stulde nu troe, at denne Foranstaltning i intet Tilfælde kunde have en ufordeelagtig Indvirkning i denne Henseende, og det kan vel heller ikke siges at have været Tilfældet. Men det er ikke desto mindre besynderligt, at man først for et Par Aar siden har oplevet den Nyhed i Fredericia, at en lutherisk Geistlig har rettet et direkte Angreb baade paa den katholske Tro og paa

*) Man gik her ganske anderledes tilværks end i Tydskland og England, hvor Messen blev afskaffet under de voldsomste Optrin. Det samme skete vel her i Kjøbenhavn og i Kjøbstæderne; men paa Landet skulde man Obergangen. Man beholdt, „for at skaane Almuens Overtro og Fordomme“ et slags Skriftemaal og alle Ceremonier ved Altartjenesten. Folket vidste for en stor Deel ikke andet, end at det blot var Biskoppernes Myndighed, der var afskaffet.

den katholske Præst personlig, hvorimod her i Kjøbenhavn, Centrummet for hele Landets Intelligents, den protestantiske Geistlighed i Forening med Bladredakteurerne ere utrættelig virksomme for at bevare den fjendtlige Stemning mod den katholske Religion, ved at holde alle de gamle Usandheder om den, baade de gangbare Forvanskninger af dens Lære og den forvrængede Fremstilling af dens øvrige Forhold, i Cours, medens dog paa den anden Side alle disse Calumnianter i en høist mærkværdig Endregtighed vide at undgaae Alt, hvad der kunde bringe dem i Conflict med Katholicismen, som med en levende concret og dem nærstaaende Virkelighed. De have, som sagt, nu alt længe i al Gemytlighed diverteret sig med alskens Smæden over den katholske Religion og Kirke i Almindelighed, og trolig holdt baade alle de Løgne i Omløb, som Fortiden har testamenteret den ligesindede Nutid, og dem, som altid paa ny fabrikeres i Udlandet med det Formaal at ægge Stemningen og hidse Videnskaberne; men de ignorere alle med en vidunderlig instiinctmæssig Taft og Consequents Alt hvad der nu og da fra vor Side er fremsført til Berigtigelse og Oplysning. Vor Kirketidende har i den Arrætte, den har bestaaet, i det Hele hidtil fulgt den Fremgangsmaade, der i denne Henseende er en stiltiende og selvfølgelig Overenskomst over hele den katholske Verden — at overlade Løgnen og Bagvaskelsen det Arbejde at ødelægge sig selv, at tie ligeoverfor Gemeenheder, som intet fornuftigt og sædeligt Menneske kan stænke Tiltro, og kun da at tage til Gjenmæle og føre Beviser for, at det store Publikum vilbledes ved hadefulde Tændtsløgne, hvor disse Løgne fremtræde i en saadan Skikkelse, at det kunde være til Forargelse for vore Troesbrødre, om vi taug aldeles stille. Vi ere nemlig i den eiendommelige Stilling ligeoverfor vor Kirkes Fjender, at vi alligevel aldrig kunne hamle op med dem paa dette Gebet, og derfor, ihvad vi end vilde gjøre, for at værges os mod alle Løgnens ondskabsfulde Angreb paa vor Tro, dens Repræsentanter og vor Kirkes Institutioner, nødvendig maatte faae Udseende af at være de Tabende i alle deres Dine, som tilkjende den Part Seierspalmen, der skraaler høiest og tæller meest.

Vi ere desuden her i Landet, som faa mange Steder, i Minoriteten; men skulde nogen indvende, at det dog er jammerligt, at de katholske Interessers Udsøvere, naar Retten er paa deres Side, ikke kunne raabe endnu højere end deres Fjender: da er det os vel bitterligt nok, at vi have Massen af de katholske Folk paa vor Side, medens Revolutionspartiets Skraalere i Virkeligheden — Gud være lovet — allevegne udgjøre en meget lille Minoritet i Christenheden, men rigtignok en Minoritet, hvis Skraal og Spektakler kan vende op og ned paa hele Riger og Lande.

De straalte og stjøe i Folkens Navn, medens det egenlige Folk overalt forholder sig lidende under hele det nærværende Nøre; det finder sig taalmodigt i alle de Ulykker, som Revolutionen bringer over det, fordi det ikke har Mod og Klogskab til med Held at frigjøre sig for de „liberale“ Tyranners Terrorisme. Dertil kommer endnu, at Vaabnene i denne Kamp ere saa ulige, at der aldrig kan være Tale om fra vor Side at overtyde Andre om vor Ret, end dem, der allerede iforveien have i deres Samvittighed en ganske anden Maalestok for hvad der er Sandhed og Ret, end det almindelige Echo af hvad Dagspressen bringer tiltorvs! Naar vi sige, at Vaabnene ere ulige, da mene vi dermed, at alle virkelige Katholiker for det første baade kjende Guds Bud og Evangeliets fuldkomne Lov, samt at de søge alvorligt at efterleve den kristelige Kjærligheds Fordringer. Af denne Grund ere de ube af Stand til at overbyde deres Modstandere, naar det gjælder om hvem der kan opdrive meest af saarende og krænkende Angreb paa Næstens Ære. Thi det vilde virkelig ikke falde vanskeligt, naar man fra vor Side vilde opbyde den speidende Narvaagenhed, den lurende Opmærksomhed, som hele den religionsløse Verden utrættelig henvender paa vor Kirkes Anliggender og dens Geistlighed, — paa de protestantiske Kirkers Tilstande og Personer, at forshyne Avispublikummet med det rigeligste Forraad af Skandale! Men sande Katholiker sætte Religionens Væsen i noget ganske andet end den protestantiske Pietisme, der lader det beroe med at tale forblummet om den ene saliggjørende Tro, saaledes at det Afgjørende i Henseende til Religiositeten bliver en vis Anskuelse af Aabenbaringens Forhold til Historien og den menneskelige Aand, en vis Synsmaade i Henseende til Troens livets Fremkomst og Grundbetingelser *). Heraf kan man forklare sig den katholske Presses taalmodige Ringeaagt for dette diaboliske Uvæsen, og tillige forstaae, hvorledes endog de Protestanter, der i det mindste troe om sig selv, at de mene det alvorligt baade med Fromhed og Moralitet, kunne betragte den nuomstunder saa stærkt græsferende Dagvaffelseshyge mod vor Kirke ikke blot med Ligegyldighed, saa Ingen af dem, der dog vide det Bedre, finder sig foranlediget til alvorlig at protestere mod den offenkjendte Uegnagtighed, men endog med taus Velbehag — i den Forventning, at naar den katholske Kirke engang skulde bukke under for den enorme Vægt af alle de usande Bestyld-

*) Vi erindre til et Exempel her om den saakaldte Grundtvigianisme, hvorefter den af dette Parti anpriste „Lutherske Dplysning“ om „Troen alene“ og den dermed sammenhængende Forkastelse af al indre Moralitet er forbundet med de bekjendte „nye Opdagelser og Dplysninger.“ Det synes her virkelig, som om Phrasen er det Alt afgjørende!

ninger, hvori al Verdens af Pressen fabrikerede offentlige Mening synes enig, da maa Touren f. Ex. komme til dem, der i Væren om „det lille Ord af Herrens Mund“ eller andet lignende troe at besidde et ufeilbart Lægemiddel for alle Tidens Brøst.

Med dette Babelstaarn af onstabsfuld bagvaskende Vognagtighed staaer altsaa vor Kirke og dens Repræsentanter i samme Stilling som den katholske Kirke i dens allerførste Begyndelse, og den har ikke andet at trøste sig ved her i Verden end dens Stifters og uhyrlige Overhoveds Forjættelser*) og den Bevidsthed, at den altid bliver sin Charakter tro og lader Verden lyve, smæde og stjæle uden at stjæle igjen. Ethvert alvorligt Menneſke, der har noget nærmere Kjendskab til dem, der gøtte sig til den forhaabede Virkning af dette System, vil ubentvøit finde det hårdeligere at lastes og belyves af Ugudelige og Hyflere, end at roses af dem, og det virkelig religiøse Menneſke — han seer et slaaende Beviis for aandeligt Slægtskab med den i Tidernes Fylde forhaanede og forskæbte Sandhed, deri, at det eneste Religionsfund, der kan godtgjøre, at dets Herkomst naaer op til den Apostel, hvem „Herrens egen Munds Ord“ beviislig har indfat til at leve bestandig i sine retmæssige Efterfølgere: at dette Religionsfund fra Begyndelsen af har været Gjenstand for Verdensmagtens Undertrykkelse og Forsølgelse, og dog har overlevet alle sine Fjender; og at det, efterat have i over et Aartusinde overøst den christnede Verden med Velgjerninger, i de sidste Aarhundreder er blevet Gjenstand for Angreb af en anden Bestaafenhed, og navnlig i de tre sidste Aarhundreder stadig overvældes med de hadefuldeste Bestyldninger og Anklager, som om dets Tilværelse var den eneste Hindring for Verdens Velvære og Lykke, og dog bestandig staaer uanfægtet som Huset paa Klippen og Staden paa Hjerget, og besvarer alle de hadefulde Bestyldninger med at gjøre vel mod dem som belyve og bagtale det! Hele Tilværelsens Hemmelighed skjuler sig i Spørgsmaalet om hvad der er Sandhed. Kampen mellem Sandheden og Vognen er hele det jordiske Livs, hele den historiske Udviklings Midtpunkt, og som Sandheden engang er aabenbaret til Verdens Forløsning fra Vognens Magt, saaledes skal den andengang aabenbares for at dømme Vognen. Men den Garanti, som den katholske Tro giver sine Bekjendere for Besiddelsen af Sandheden, den forlener dem en saa uroffelig Sindero, under alle de giftige Angreb, hvormed Vognen antaster alt hvad der er dem heiligt, at de slet ikke plages af den urolige og hidſige Trang til at retfærdiggjøre sig, der i det Store, som

*) Matth. 5, 10—12. 10, 24—26. Joh. 15, 18—21. — 1 Petr. 2, 12. 10—23. o. m. a. St.

i det Smaa, er et Tegn paa, at den der føler den, ikke har fundet Hvile i Sandhedens Erkjendelse og i Samvittighedens Fred. Deraf kommer det, at Katholicismens Ordførere aldrig angribe, men altid ville befindes at optræde afværgende og afvisende, hvor Omstændighederne gjøre det fornødent, og ved saadanne Veiligheder med christelig Besindighed paavise de i deres Modstanderes hele System liggende Grunde til Misgjælden og Bagvaskelsen. Dette have da ogsaa vi efter Eone gjort, men — og det var dette vi med disse Bemærkninger vilde constatere — hertil tier man haardnakket, men vedbliver at løve, smæde og haane!

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Italien. Den sørgelige Tilstand, hvori Revolutionen har bragt de kirkelige Forhold i den største Deel af Italien, vil inden kort Tid forhaabentlig tilhøre en Fortid, af hvis mørke Skygger de sidste Spor vel seent ville forsvinde, men som paa den anden Side bestandig vil mindes og virke paa den kommende Tids Udvikling i Overensstemmelse med den Lov, til hvilken det guddommelige Ord bestandig henviser, som begrundet i Guds Riges inderste Væsen eller i dettes altid uforandrede Modsetning til den fjendtlige Verden. Denne Lov, der nu engang i denne syndige Verden leder og behersker al Udvikling, er Nødvendigheden af Kamp, Ridelser og Trængsler. Thi i Prøvelsernes Ild luttres alle gode Kræfter; Fastheden og Udholdenheden herdes, Svagheden og Lunkenheden forfærdes for sig selv, og vækkes af Egegyldighedens Dvale. Ingen har vistnok kunnet andet end ønske, at de sidste fem Aars Begivenheder i Italien vare blevne ligesaa ukjendte for den nærværende Tid, som vi gjerne vilde haabe, at lignende Omvæltninger og Angreb paa den offentlige Ret — paa de Grundpiller, der bære al Samfundsorden og alle Garantier for Religionens Indflydelse paa den offentlige og private Moralitet over hele den christne Verden, maae stedse blive fremmede for de følgende Tider. Thi Alt hvad der fører baade den Enkelte og Verden i det Store ind i Prøvelsernes Ild er i sig selv altid af det Onde. Folkene, saavel som Individerne, maae bestandig sigte sig selv, at deres Ulykker og Trængsler kunde været undgaaede, naar de itide havde betænkt, hvad der tjente til deres Fred. Men ligesom

Gud har anordnet den menneskelige Frihed som et Moment i sin Forsynsstyrelse, som en af ham selv sat Skranke, der betinger Formen for Udførelsen af hans Raadslutninger, og ligesom Han derfor paa den ene Side ikke forhindrer, at Vognens Mand bebaarer og henriver alle de Mennesker, der ikke elske Sandheden, men have Velbehag i Uretfærdigheden: saaledes er paa den anden Side den indre Sammenhæng mellem alle udvortes Begivenheder og den moralske Verdensorden indrettet saaledes, at Følgerne af alle Udfeilser — af alle de Uretfærdighedens Overgreb, der ere en Virkning af en almindelig udbredt Forfalskning af alle Forestillinger og Begreber om Bestingelserne for Menneskeslægstens Fremskridt — at disse Følger, der i sig selv ere et Onde, og som saadant en af Gud anordnet Straf, tillige virke heldbreedende og rensende paa den bedre Deel af Menneskene. Derfor kommer Intet af Alt det, som vi kun see tilbage paa med Afsky og Forfærdelse, naar vi tænke paa de tallose Offere for timelig og evig Fortabelse, der — saaledes som Verden nu engang er, og saaledes som Menneskene nu eengang ville det — altid er den Priis, for hvilken ethvert Opving imod det Vedre sædvanlig maa kjøbes: Intet af Alt dette kommer med Nødvendighed; det er Altsammen forskyldt ved Menneskenes Forvendthed og Mangel paa Aarsvaagenhed; det kunde Alt have udeblevet, naar den herskende Tænkemaade havde været en anden! Det er altid til Gavn for Menneskeheden at mærke sig denne Sandhed, ja ofte man under og efter tunge Prøvelser finder Anledning til at trøste sig med Haabet om, at disse maa bære Frugt i Erfaringer, der blive heldbringende for Fremtiden, og at der af Trængslernes rensende Ild maa fremgaae en Fornyelse af den indre Kraft, hvorved Christi sande Kirke nu i snart to Aartusinder ikke blot selv er gaaet feirrig ud af Kampen mod Forstyrelsens Magter, og ikke blot har bevaret det menneskelige Samfund for Oplosning og den europæiske Civilisation fra Undergang, men har forstaaet at forvandle de timelige Ulykker til en Binding for Evighed!

Et saadant Haab have vi en velgrundet Anledning til at knytte til den af Dagspressen allerede i nogle Uger vistnok paa en ganske anden Maade og med ganske andre Forventninger omtalte Underhandling mellem den apostoliske Stol og den sardiniske Regjering angaaende Besættelsen af de italienske Bispesæder. Det er nemlig bekjendt, et en stor Deel af Biskopperne ikke blot i de annecterede Provinser af Kirkestaten og i Neapel tilligemed de øvrige dethroniserede Tyrsters Lande, men ogsaa i Lombardiet, ja i selve Piemont, i kortere eller længere Tid have været fordrevne fra deres Residens og for en Deel fængslede, samt at de af den hl. Fader foretagne Ud nævnelser, hvor Ba-

cancer i den forløbne Tid ere indtraadte, ere blevne virkningsløse, paa Grund af, at de af Paven præconiserede Biskopper ikke kunde aflægge Hylbingsæden til Victor Emanuel som Konge af Italien*). Aviserne have gøttet sig over, at Paven har gjort det første Skridt til en Udføning. Ingen, der har noget Begreb om Betydningen af den pavelige Værdighed og om det Tiendommelige ved hvad der er Stort og Dødeligt i Guds Dine, vil undre sig over, at Pius IX. i en egenhændig Skrivelse har foreholdt Kongen af Sardinien det uhyre Ansvar, hvormed han betynger sin Samvittighed, idet Befolkningens overhaandtagende Demoralisation og Forvildelse er en nødvendig Følge af den sørgelige Tilstand, hans Politik har fremkaldt. Paven advarer derhos Kongen med Alvor og Værdighed, idet Han, dersom denne skulde overhøre hans Bøn, vilde nødes til at gribe til yderlige Forholdsregler. Kongen — om hvem den hl. Fader ved en tidligere Leilighed skal have sagt, at han vidste om ham, at han ikke har opgivet Troen — skal have sældet Taarer under Læsningen af den pavelige Skrivelse, og usfortøvet sendt en Underhandler til Rom. Denne har siden Slutningen af April haft flere Audientser hos den hl. Fader. Underhandlingerne skulle indskrænke sig i strengeste Forstand til hiint reent kirkelige Spørgsmaal, med Udelukkelse af alle egenlig politiske Anliggender, saa at her ikke kan være Tale om, at Kirkens Overhoved og Kirkestatens Souveræn, som Aviserne have meent, skulde indsee Nødvendigheden af en „Forsoning“ med Revolutionen! Her er kun Tale om de religiøse eller reent kirkelige Forhold; men Ingen kan betvivle, at, saafremt disse igjen blive ordnede, vil dermed den Ulykke være hævet, der kan betragtes som Kilden til al den øvrige Zammer, da vil det farligste Saar, som Revolutionen har tilføjet dette Land, væsentlig være lægt. Vi nødes til her at lade det berøve med at tilføie, at den Overeenskomst, der skal danne Grundlaget for alle Forhandlinger i det Enkelte, er i streng Overensstemmelse med de Grundsætninger, Pius IX. hidtil ufravigelig har støttet sine Fordringer til. Kirkens Selvstændighed bør ikke trædes for nær, og alle land-

*) For at give Læserne et Begreb om Omfanget af Forsølgelserne mod Geistligheden meddele vi efter „Unita cattolica“ følgende Statistik angaaende denne Deel af Revolutionens Bedrifter: 1. Domfældte ere: en Cardinal-Erkebiskop, en Erkebiskop, 7 Biskopper, 3 Capitular-Bicarer. — 2. Stillede for Retten, men irifundne: 2 Cardinal-Erkebiskopper, 6 Erkebiskopper, 7 Biskopper. — 3. Tvungne til at opopholde sig i Turin: 2 Cardinal-Erkebiskopper, 3 Biskopper, en Capitular-Bicar. — 4. Døde af Rummer og Mishandling: en Cardinal-Erkebiskop, 15 Biskopper og en Capitular-Bicar. — 5. 3 Landsfugtighed: en Cardinal-Erkebiskop, 1 Erkebiskop og 24 Biskopper. — 6. Biskopper der ere udnævnte, men ikke i Besiddelse af deres Bispesæde: 3 Erkebiskopper, 14 Biskopper.

flygtige og fængslede Biskopper, saavel som de af Paven udnævnte, begive sig til deres Residenser. Det vil være Fremtiden forbeholdt, at aabenbare baade de umiddelbare og fjernere Følger af denne uformodede Vending i de italienske Forhold!

Amerika. Et fransk Blad taxerer Katholikernes Antal i de forenede Stater i Aaret 1860 til 4,400,000. I mange Aar have de formeret sig i et stærkere tiltagende Forhold, end Nationen i det Hele. I Aaret 1808 kunde man regne en Katholik paa 68 Protestanter, i Aaret 1830 En paa 29, i 1840 En paa 18, i 1850 En paa 11 og i 1860 En paa 8. Saafremt det samme Forhold i Fremgangen skulde vedligeholdes, da vilde Katholikerne ved dette Aarhundredes Udgang næsten udgjøre en Trediedeel af hele Folkemængden.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 25. Juni Efterm. Kl. 7.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 25. Juni. 3. Søndag efter Pintsje. De hh. Apostelsyrsters Petri og Pauli festlige Mindedag; og: Fest for Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med (tydsk) Prædiken. Aften Kl. 8 Festsandagt til Jesu guddommelige Hjerte, med Prædiken. — 26. M. Johannes og Paulus, Mart. 27. St. Francis Caracciolo, Bekj. 28. D. Leo, Pave, Bekj. 29. St. De hh. Apostelsyrster Petrus og Paulus (fejres paa den foregaaende Søndag.) 30. F. St. Pauli Juhommelse. 1. Juli L. Octav af St. Johannes.

Søndagen den 2. Juli. 4. Søndag efter Pintsje. Maria Besøgelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsandagt med Katechese. — 3. M. Fest til Ære for Jesu allerh. Blod. 4. St. Bonifacius, Biskop, Mart. 5. D. Norbert, Biskop. 6. St. Octav af Peter og Paul. 7. F. Pulcheria, Keiserinde. 8. L. Elisabeth, Dronning.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 7½. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsgaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kavellet (Lørdobovveien 14): Tirsdag, Torisdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

Fredagen den 7. Juli. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 7½ høitidelig Messe. Aften Kl. 7½ Andagt.

„Katholsk Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Lovredaktionair, Hr. Konsthändler **C. N. Blaufenstein**, St. Kongensgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 Sk.

Kjøbenhavn.

E. Leters Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 14.

Søndagen den 9de Juli.

1865.

Indhold: Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed? — En dansk-katholsk literær Nyhed. — Kirkelige Efterretninger: Sverrig. Italien.

Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed?

(Fortsættelse fra Nr. 11.)

At den sande indre Frihed kun vindes ved Selvbeherstfelse, det vidste allerede Hedningerne; men det er dog først Christendommen der har lært Verden, at det Onde, som paa dette Punkt skal overvindes ligger dybere, end at det kan overvindes ved den philosophiske Selvbeherstfelse, som vi iøvrigt fra Hebenstabet's Standpunkt ikke kunne nægte var Hviagtelse og Beundring. Naar Christendommen nemlig kræver Selvfornægtelse, og gjør denne Dyd, der atter viser tilbage til Idmygheden — denne Grundtone eller indre Stemning og Retning af alle Hjertets Tanker og Følelser, der er saa eieendommelig for det christelige Sindelag, at de hebenste Sprog slet ikke havde noget Udtryk for den — til Betingelse for Deelagtighed i den Frigjørelse, som Evangeliet forjætter, for den Seir over Verden, som Troen forkynder (1. Joh. 5.): da betegner den med dette Ord det som er Roden og Kilden til den ægte Selvbeherstfelse, den grunddigte Modsatning til den egoistiske i aandeligt Hovmod og i Bevidstheden om udvortes Magt begrundede Selvraadighed. Thi ligesom det fra Lydighed mod Gud affaldne Menneske ikke kan vinde Hans Velbehag og fornøse til Samfund med Ham, uden at opgive sig selv og sit Eget, uden at løsrive sig fra Kjødets og Verdslighedens Herredømme over sit indre Væsen, saaledes maa han ogsaa, for ikke at hindre Noget af sine Medmennesker i at opnaae denne indre Frigjørelse fornægte sig selv eller opgive Dnsfer og give Afkald paa Krav, som han baade har en naturlig Afkomst til, og som ikke i og for sig staae i Strid med hvad hans Samvittighed fordrer. Den hebenste

Selvbeherstelse kunde, som Oldtidens Historie og dens Viis-
mænds private Liv viser, fortræffelig forliges med Ringeagt
for Medmenneskers Frihed, og i Naturens Orden be-
grundebe Rettigheder; thi Forestillingen om alle Menneskers
Lighed ligeoverfor Gud den var fremmed for den hedenste
Bevidsthed. Den hedenste Selvbeherstelse var Frugten af det
dannede og verdenskløge Menneskes Stolthed, som skammede
sig for sig selv over, ikke ved visse Veiligheder at kunne lægge
Tømme paa sine Videnskaber, saameget mere, som han var sig
bevidst at være stillet saa gunstig med Hensyn til udvortes
Frihed og Magt, at han paa mange Maader kunde tage sig
Erstatning for hvad han nu og da af Kløgttab opoffrede. Det
kan være meget tilfredsstillende for det menneskelige Hovmod,
at fremstille sig ligeoverfor Verden som hævet over alle Livets
Smaaligheder, medens man, naar man ikke er Gjenstand for
Verdens Dindomme, giver sine Lyster og Videnskaber Tøilen!
Disse høitpriste og beundrede hedenste Statsmænd, der i offen-
lige Forsamlinger holdt Lovtaler over Friheden, tyranniserede i
Hjemmet deres Slaver! De rivaliserede med huerandre i den
Kunst, at overtude Folket om, at det var frit og gjorde Brug
af sin Frihed, naar det viste dem den Tillid at stemme efter
deres Luste, og vare saaledes under al deres politiske og per-
sonlige Uenighed dog alle enige i at bedrage det Folk for
Friheden, hvis Forsængelighed de smigrede. Det kan imid-
lertid ikke nægtes, at de hedenste Lovtalere over Friheden vare
ærlige i Sammenligning med den nyere Tids liberale Ord-
kunstnere. Thi hine lagde kun slet Skjul paa, at Friheden for
dem var eensbetydende med Magten, hvorimod de sidste for-
træffelig forstaae denne Kunst.

Naar da det enkelte Menneske kun kan vinde sin indre
Frihed igjennem Selvfornægtelse, og naar det hermed tillige
er givet, at uden Sindets indre Frigjørelse fra Afhængighed af
alle lavere Tilskyndelser, vil den udvortes Frihed i enhver
Stikelse, alt i Forhold til Graden og Omfanget af Vedkom-
mentes Magt, blive misbrugt til at befordre Egoismens, Egen-
nyttens og Urgjærrighedens Hensigter: da er det en Selvfølge,
at Friheden i enhver af sine ydre Former maa anerkjende de
Grændser, som Samvittigheden henviser til, naar den
dømmer over Forsætter og Handlinger efter den Lov, der er
givet os tilligemed Troen paa den aabenbarede Sand-
hed. For den christelige Verdensbetragtning er altsaa den ind-
vortes Frihed, Aandens Frigjørelse fra Sjødets og hele
Udvorteshedens Magt, eller den med Forsløsningen i Gud-
mennesket skjenkede Frihed den Norm, hvorefter alle udvortes og
offenlige Forhold i de ved Christendommen civiliserede Stats-
samfund ifølge en indre Nødvendighed skulde ordnes og udvikles.

Hvad man derimod i den forchristelige Periode kaldte Frihed i politisk og statsborgerlig Forstand var allerede af den Grund et Blændværk, fordi den Frihed, der betinger al virkelig menneskelig Udvikling, baade Individets og Samfundets, slet ikke eksisterede; thi Hedenskabet's sociale Institutioner anerkjendte ikke hvert enkelt Menneskes Ret til personlig Frihed eller Raadighed over sig selv. Friheden i den Skikkelse, hvori den er uadskillelig fra Menneskets Væsen og sidste Diemed, og hvorved han er hævet over hele den ufri Skabning, nemlig som Valgfrihed og Selvbestemmelse, den forbeholdt Hedenskabet en vilkaarlig begunstiget Deel af Samfundet, den var blot Magthaverens og de frisødte Borgeres Prærogativ; Slaverne maatte derimod finde sig i Afhængighed af disses Luner, altsaa i at betragtes som Ting, ikke som Væsener, hvis sidste Diemed er frivillig Underkastelse under og Forening med deres evige Op-hav. Det gjaldt derfor ogsaa her, at Styrelsen aabenbarede sin retfærdige Dom over dem, der saaledes forgrebe sig paa dens Helligdomme; thi naar Friheden i denne Betydning er Grundbetingelsen for Opnaaelsen af Menneskets sidste Diemed, og altsaa en Ret, der tilkommer Alle uden Forskiel paa, hvorledes og hvor de ere stillede i den udvortes Tilværelse: da var det hverken mere eller mindre, end en retfærdig Gjengjældelse, naar Gud, saaledes som Apostelen vidner (Rom. 1.), straffede hine Magthavere i denne Verden med at give dem hen i et Sind, som ikke duer, med at lade dem villieløse nedsynke i Trældom under de laveste Begjæringer og Lyster, saa at vi see dem, der, hvor det gjaldt om at vinde Menneskers Hjerter, snart stillede deres philosophiske Selvbeherstelse, snart deres uegennyttige Frihedskjærlighed offentlig til Stue, see dem, der skaltede vilkaarlig med Millioner Medmenneskers Skæbne, fornedrede under de ufornuftige Skabninger i Afhængighed af Sandjelighedens Magt. Det er derfor et af de meest ophøiede Vidnesbyrd for Christendommen, at denne Unatur med alle dens Skjændsler er bantlyst af det menneskelige Samfund, ikke ved Revolution mod den bestaaende Tilstand, der i den antike Verden baade i formel Henseende var lovlig og ved hele Fortidens Hævd sammenvojet med Bevidstheden, men i Kraft af Sandhedens og Retfærdighedens Magt over Hjerterne. Thi, det er Sandheden og dens Erkjendelse, der ene har Magt til at frigjøre Menneskene (Zoh. 8. 31. 32), til at bringe Forløsning fra Syndens, Forkrænkelighedens og al den indre Ufriheds Herredømme. Langsomt og under Kamp mod denne Verdens Vælde, mod dens Magthaveres despotiske Undertrykkelse af Samvittighedens helligste Ret udbredte Troen paa den guddommelig aabenbarede Sandhed sig, og omdannede efterhaanden Samfundsbevidstheden. I det den tyranniske, kjødelige Volbsmagt saaledes

maatte bøie sig for Aandens og Samvittighedens uimodstaelige Ret til at hylde den aabenbarede Sandhed, og indr omme dem, der indvortes vare frigjorte ved Kristus, Frihed til i det Udvortes at ordne baade Gudsdyrkelsen og Samfundslivet overeensstemmende med Troen paa Sandhedens og det overnaturlige Livs Seier over Vildfarelsens Magt og Naturlivets Trang, da blev tillige den udvortes, den personlige og borgerlige Frihed anerkjendt, som en Ret, der tilkommer alle Mennesker, og som i sig selv ikke har andre Skranke end dem, den indre Frihed omgiver den med, eller med andre Ord: de Skranke, som Samvittigheden foreskriver. Men den Norm, hvorefter den kristelige Samvittighed bedømmer Alt, er, som vi strax i Begyndelsen gjorde gjældende, Troens Lov eller den aabenbarede Sandheds Forstrif. Den udvortes Frihed og alle Menneskers Lighed ligeoverfor de verdslige Love er saaledes efter den historiske Orden en Virkning af den indre aandelige Frihed, som Kristus skjænker alle Forløste, i det samme Han forkynder deres Lighed for Gud; men denne ydre Frihed for det personlige og borgerlige Liv har under hele den følgende kristelige Kulturudvikling atter været Betingelsen baade for den kristelige Troes Udbredelse og for Civilisationens Seier over Barbariet. Dermed nemlig, at Christendommens Troesk re bygger Udviklingen af alle Dogmer, navnlig i Læren om Mennesket, paa dettes Bevidsthed om et frit personligt Forhold til Gud, og dens Sædelære bestandig foreholder det Valget mellem Godt og Ondt som en Afgjørelse, der beroer paa det egen Villiesbestemmelse: fordrer og forudsætter den, under de Forhold, som den ved sine Grunds tningers indre Kraft og Seier over denne Verdens fjendtlige Magter selv har frembragt, at Enhver, der betjender sig til den kristne Tro, ogsaa har Frihed til at indrette sit Liv efter den Sandhed, som Gud har aabenbaret. Kunde man altsaa end godt, ligesom de første Christne, antage og befjende den kristelige Tro under den utaalelige Undertrykkelse af Samvittighedens Ret*), kunde man

*) Naar Troen er en frivillig Handling, og dens Forudsætning altsaa er Overbeviisningens Frihed, og naar vi derfor alle prise Friheden som den nødvendige Betingelse for det kristelige Livs Forplantelse og Udvikling, maa det aldrig glemmes, at den indre Frigjørelse af Aandens høieste Livsytringer aldrig har aabenbaret en s rre intensiv Kraft, end dengang da de Christnes Samvittighedsfrihed indskrænkede sig til at bevise deres indre Frihed ved Martyriet, eller til den Ret at d e for deres Overbeviisning. Det var al den Frihed, som Hedenskabet undte Christendommen i Begyndelsen; men Frugten af den derved tilkæmpede Seier over Verdens og Helvedes Magter blev Samvittighedsfriheden og den personlige Frihed i enhver Stikfelse, hvori disse betinge Menneskeslægtens virkelige Fremgang i Udvikling.

altsaa godt være en Christen i Trællestand, og uden at have Samvittighedsfrihed; ja er det en afgjort Sag, at den indre Frihed og Uafhængighed af alt Jordist har aldrig straalet i en herligere Glands, end under den romerste Keisertids Samvittighedsstranni: Saameget er dog vist, at, om end Troen selv under saadanne Tilstande kunde bevares og forplantes, og det indre religiøse Liv netop paa Grund af hine Trængsler og Forfølgelser maatte aabenbare sin høieste indre Fulbendelse, — saa var det dog først den Samvittighedsfrihed, som ingen Magt i denne Verden, men ene det guddommelige Forsyn skjænkede den forfulgte og undertrykte Kirke, der gjorde det muligt, at den i det Store kunde faae Indvirkning paa Verdenslivet; gjorde det muligt, at Troens forborgne Kræfter kunde blive frugtbare for det menneskelige Samfundsliv!

Ligesom i Begyndelsen, saaledes gjælder det da fremdeles for alle følgende Tider: Friheden, den personlige Frihed i Ordets almindelige Betydning, den kjender intet større Gode, ingen højere Form for sin Tilværelse end Samvittighedsfrihed; denne sidste giver Friheden i enhverformelst Stikkelse, hvori den fremmer Kulturudviklingen, Værd og Vigtighed. Udbannede Former for Borgernes politiske Rettigheder, Handels- og Næringsfrihed kunne være baade gavnlige og ønskelige, men de ere ingen Livsbetingelser for et Samfund, og allermindst for et christeligt Borgersamfund; thi dets Livsbetingelse er først og sidst den, at alle offentlige Institutioner udvikles overeensstemmende med Christendommens Grundsætninger, fordi dette ene betrykker den eiendommelige Cultur, som Christendommen majsommelig har sfaabt, og fordi det under almindelige Forhold er de af denne Cultur frembragte Livsformer, Love og Vedtægter, der nære og befæste Kjærligheden til den Magt, der har frembragt og udviklet den hele Samfundsbygning. Men alt dette er utænkeligt uden Tankens og Overbeviisningens Frihed. Vi bemærke udtrykkelig, at naar vi ovenfor have talt om den udvortes eller personlige Frihed, i den meest indskrænkede Betydning, hvori dette Ord tages, som en Forudsætning for det christelige Livs Udvikling, og i Forbindelse hermed betegnet denne Frihed i dens umisteligste Form, nemlig Samvittighedsfriheden, som den, der under almindelige Forhold beskytter og freder om alle christelige Interesser: da have vi hermed tillige antydet, at Personlighedens Udvikling i Ordets fulde christelige Betydning er Frugten af Aandens Herredømme over Menneskets lavere Natur, altsaa af den christelige Frihed, og følgerlig i sig selv ingenlunde Vilkaaret derfor. Efterat Christendommen saaledes ved sine første Bekjendelses heltemodige Opoffrelse er bleven en anerkjendt Magt, der i aandelig Forstand har erobret Verden, er under almindelige eller normale Forhold

Friheden til, uhindret af alt Udvortes at efterkomme Samvittighedsens Tilskyndelser, eller følge Sandhedens Forordringer til Samvittigheden, blevet en Forudsætning for Christendommens hele opdragende og civiliserende Indflydelse.

Det har nemlig i den lange Række af Aarhundreder, der udfylde Tiden mellem hiint store Vendepunkt i Verdenshistorien — den kristelige Samvittigheds Emancipation fra Verdensmagtens Forfølgelse og Undertrykkelse — og det 16de Aarhundredes Brud mod de kristelige Traditioner og den kirkelige Eenhed, været uadskilleligt fra Christenhedens Tauegang, at, naar Hedenskabets Tvivl og Usikkerhed ligeoverfor Evigheden var Kilden til al dets sædelige Fortabthed og sociale Glendighed, og naar paa den anden Side en guddommelig Aabenbaring om hvad der er Sandhed derfor var den største Velgjerning, der kunde blive Verden til Deel, da maatte det ogsaa være en høiere guddommelig Bestemmelse, at denne Sandhed skulde gjennemtrænge hele det menneskelige Samfundsliv, og at ingen Deel af samme skulde blive uberørt af Sandhedens seirende Magt. Derfor affpeilede sig det Christeliges Magt over Samfundets Overbeviisning, eller dets indre Herredømme i Samvittighederne, i alle sociale og politiske Forhold paa en eiendommelig Maade, der danner den skarpeste Modsetning til alle det gamle Hedenskabets Traditioner og Livsformer. Der er neppe noget fornuftigt Menneske, selv ikke den meest vantro, der vil forlange noget Forsvar for den kristelige Troes Berettigelse til at udøve denne Indflydelse baade paa det offentlige og private Liv, og endnu mindre noget alvorligt Menneske, han være nok saa ligegyldig i religiøs Henseende, der vil benægte det Heldbringende i den Fornæelse og Forryngelse af Verdenslivet baade i det Store og i det Smaa, som Christendommen har frembragt, og allermindst det baade sædelige og intellektuelle Opsving, som i en forbausende kort Tid blev hele den kristnede Folkeverden til Deel. Det er derfor fuldkommen i sin Orden, at man taler om „kristelige Folk“ og „kristelige Stater“, ihvorvel Enhver veed, at det er meget langt fra, at de enkelte Individier i de saakaldte kristelige Lande alle er bejælede af Christendommens Aand. At desuagtet den kristelige Eiendommelighed indtil den nuværende Tid har vedligeholdt sig, efter at Vantroen næsten igjennem et heelt Aarhundrede har arbejdet paa, i Gemhytterne at nedbryde den Grundvold, hvorpaa hele denne Eiendommelighed hviler: det skulde dog være tilstrækkeligt til at overbevise ethvert tænkende Menneske om, at man her ikke staaer ligeoverfor et Værk af Mennesker eller af Tilfældet, men at man heri maa anerkjende et Vidunder af den guddommelige Almagt, Visdom og Kjærlighed, af den Langmodighed, der ikke trættes ved Menneskenes Utaknemmelighed og Gjenstridighed, men vedbliver at gjøre vel ogsaa mod de Utaknemmelige og Onde

(Luc. 6, 35). Denne Seighed i alle de Elementer af den menneskelige Udvikling, der have deres Udspring i den saa længe ringeagtede kristelige Tro, denne Besynderlighed, at Virkningerne af den vedblive fra Slægt til Slægt, hvor Vilkaaret derfor fra Menneskenes Side forlængst er ophørt, dette synes dog at være et Vidnesbyrd om, at her ikke blot aabenbarer sig en høiere Styrelse, men at Forsynet maa have en ganske særegen Hensigt med dette Vidunder. Vi troe, at denne Hensigt er den, at gjøre det muligt for den engang kristnede Verden, selv efter de største Forvildelser fra Sandheden, til enhver Tid at kunne optage Traaden paa ny, og fortsætte den afbrudte Udvikling af Fortidens kristelige Traditioner.

(Sluttet.)

En dansk-katholsk literær Nyhed.

(Sluttet.)

Under disse Omstændigheder kunne vi ikke andet end paafljøne den Hensynsløshed, hvormed Dr. Zentzen har brudt overtvært med Fortidens Traditioner i Fredericia, og forsmaaet den almindelig herskende Praxis: i Almindelighed at nedrive den katolske Kirkes Lære, dens Institutioner og Praxis, medens man haardnakket unddrager sig for alt Ansvar for de fremførte Insinuationer. Denne Nabenhed og Uerlighed fortjener som sagt fra vor Side den største Paafljønnelse; thi det er ikke behageligt for noget Menneske at bemærke, at hans Tilværelse reent ignoreres, og denne Følelse er naturligtviis saameget mere fortrædelig for os, som vi have den Bevidsthed, at hiin almindelig brugte Fremgangsmaade er et politisk Kneb, som fortræffelig lader sig praktisere netop hertilands, efter som man godt veed, at Folket tænker ikke stort over den Kjendsgjerning, at den saakaldte lutheriske Kirke er en næsten forsvindende Minoritet ligeoverfor den katolske Folkeverden, naar man betragter Forholdet i det Store. Ja, hvad lader der sig ikke sige og gjøre i Medfør af denne Taneløshed hos det store, religiøst indifferente Publikum. Her ere jo alle Mennesker Lutheranere, og hvem tænker videre end paa det Nærmeste! Da Mængden ikke bryder sig stort om Religion, hvem tænker da anderledes paa deres egen religiøse Misere, end med den velgjørende Følelse, at man dog er langt bedre end Katholikerne, om hvem de fromme Zionsvægtere og de oplyste Bladredakteurer bestandig have saa mange slemme Ting at fortælle; og nu — den mod Christendommen fjendtlig stemte Deel af Publikum, den finder forsaavidt en Nydelse i alle Dagvæstelser mod Katholi-

cismen, som den ganske rigtig har en Fornemmelse af, at, kan det blot lykkes at faae Bugt med den katholske Kirke, da behøver man ikke at gjøre mange Omstændigheder med de protestantiske! Det vil gaae af sig selv! Derfor har dette System hidtil havt Lykken med sig; og derfor hilse vi med Glæde ethvert Tegn paa en Forandring til det Bedre i denne Retning, og takke Dr. Zeuthen for den Aabenhed og Ærlighed, hvormed han er gaaet tilværks.

Anledningen til den Conflict, vi her omtale, var en tjenstvillig Aands Opfordring i Fredericia Avis til Dr. Z. om at udtale sig i mundtlige Foredrag om, hvad den anonyme Phi-lister kaldte „den tilslørede Jesuitisme“;*) det ansaaes for ønskeligt, at Publikum advaredes mod dennes Farlighed. Dr. Zeuthen efterkom Opfordringen, men denne Beredvillighed blev slet ikke paastjønnet enten af hans Sognefolk eller af Beboerne i det Hele. Saavidt vi veed, fandt Hr. Doktoren det passende at afbryde disse Udtalelser efter 4 à 5 Foredrag. Et Inserat i Fredericia Avis udtalte sig stærkt misbilligende om den Maade, hvorpaa han uden al Anledning havde brudt den kirkelige Fred. Vi kunne nu ikke andet end billige, at Dr. Z., efter saaledes at være bleven forstyrret i et Forehavende, som vi antage, at Intet uden hans Overbeviisning tilskyndede ham til, greb Pennen, for at bibringe hele den danske Læseverden de Forestillinger om „Romerkirken“, som man i hans nærmeste Kreds havde taget saa liden Notits af.

Vi billige af vort ganske Hjerter den Aabenhed og Freidighed, hvormed Hr. Doktoren her optræder, uagtet vi ere aldeles ude af Stand til at fatte, hvorledes en saa lærd og filosofisk dannet Mand, som Forfatteren til dette Skrift bitterlig nok er, kan have saadanne Overbeviisninger, som dem, han her vedkjender sig. Vi henvise i denne Henseende til Dr. Coppenraths Skrift, som fornemmelig har sin Styrke i dets logiske Styrhed; og vi beklage kun, at Forfatteren ikke et eller andet Sted i Skriftet har sammenstillet i en kort Oversigt alle de Ytringer af hans Modpart, hvori denne netop beviser det Modsatte af hvad der er hans Hensigt at godtgjøre. Naar man nemlig sammenholder alle Dr. Z.'s stærke Udtalelser mod den katholske Kirkes exclusive Berettigelse til at gjælde for den af Kristus stiftede Kirke, saavel som hans Angreb paa Primatet og Pavedømmet i det Hele, da har Dr. Coppenrath med stor Grundighed og Nøiagtighed paaviist, at alle disse formeentlige Beviser imod de angrebne Punkter indeholder alle logiske Forudsætninger for Sandheden og Gyldigheden af det, som angribes og be-

*) Dette latterlige Udtryk skulde hentyde til, at Dr. Coppenrath har studeret i et af Jesuiter ledet Collegium i Rom.

nægtes. Vi ville her blot tale om Sagen i Almindelighed, og meddele derfor ingen Uddrag af Bogen, men henvise Læserne til denne selv, og skulle kun gjøre opmærksom paa det høist interessante indirekte Beviis, som Dr. Z. leverer for Protestantismens fuldkomne Forkastelighed. Thi vi kunne sige, at hverken vi eller nogen anden Forfatter enten hertillands eller i den os bekendte Deel af den katholske Literatur har udkastet en mere Skildring af Protestantismens Fremtid, end den Dr. Z. her har givet*). Vi kunne altsaa, som sagt, ikke fatte, hvorledes en saa alsidig dannet Mand som Dr. Zeuthen har kunnet finde det forligeligt baade med Logikens Fordringer og med sin psykologiske Erfaring og Studium, at sammenstille saadanne Ræsonnements og saadanne Kjendsgjerninger som dem, hvorpaa han bygger sin Forkastelsesdom over den katholske Kirke. Hvad det specifikt Theologiske derimod angaaer, da kunne vi godt forstaae Alt; thi Ingen, selv de lærdeste og i alle andre Henseender alsidigste og videnskabelig dannede Theologer hertillands kjende synderlig til Katholicismen af katholske Kilder; de vedblive at øse af det plumrede Væld, som udstrømmer fra det 16. Aarhundredes Fordreielser og Forfalskninger af den katholske Kirkefære og Betydningen af den gamle Kirkes Kultus og praktiske Vedtægter. Saaledes er det ogsaa gaaet Dr. Z. Han forraader dette paa ethvert Punkt. Vi ville lade ham med mange Andre vederfares den Retfærdighed, at de i alle andre Henseender kunne være grundige Videnskabsmænd; men vi paa-staae med Bestemthed og kunne godtgjøre hvor og naar det forlanges, at Alt hvad den theologiske og polemiske Literatur her i en Række af Aar har bragt for Dagen, vidner om det fuldkomneste Ubekjendtskab med de første Elementer af katholsk Theologi. Man bliver ved at slæbe omkring med det hele Læs af historiske Usandheder og dogmatiske Forvanskninger af Kirke-leren, som Protestantismen nu eengang har kanoniseret, og som det vel maa anses for uomgængelig nødvendigt at fastholde, nedens Ingen af de Herrer Geistlige synes at bekymre sig det alermindste om det Spørgsmaal, paa hvis Besvarelse Berettigelsen af deres Existens eller deres Competence i dennes hele Omfang hviler, eller med andre Ord — Spørgsmaalet om Deformationens Berettigelse.

Herved er nu Antet at gjøre; vi kunne med vor bedste Villie ikke nøde Vedkommende til at gaae ind paa en Under-søgelse, og vi maae overlade det til Tiden at vise, hvad der engang maa komme ud af dette System. Men ogsaa paa dette Punkt maae vi takke Dr. Z. for hans uforbeholdne Ytringer.

*) Dr. Coppenraths Skrift: den katholske Kirke og „Romerkirken“, S. 14—18.

Thi, i hvor fjendtlig han end overalt optræder mod vor Kirke, finde vi ikke blot i den Sags Interesse, hvorefter det her gjælder, men ikke mindre for vore Modstanderes egen Skyld Grund til at glæde os over, endelig en Gang at see en almindelig agtet protestantist Geistlig faktisk at forkaſte det feige og foragtelige System, der, støttende sig til den herskende Tankeløshed og de i Gemytterne dybt rodfæstede Fordomme, uafslædelig gjentager de samme Vøgne, ja tillader sig ligeoverfor det største Religionsſamfund i Verden en Afsærd, der overſkrider alle Grændser, som i andre Forhold Hensyn til Sømmelighed og Frugt for juridisk Ansvar paanøder Krestjænderen. Dette System har Dr. J. faktisk viist, at han foragter, og dette gjør hans Charakter megen Ære, og vi vilde af Hjertet ønske, at alle Protestanter, baade Lægsfolk og Geistlige, men fornemmelig de sidste, dog engang kunde bekvemme sig til at opgive den almindelig udbredte slappe Holdning i religiøs Henseende, hvorefter man betragter Reformationen som „en fuldbdyrdet Kjendsgjerning“, der som saadan er legitimeret og staaer ligeberettiget med den katholske Kirke; hvorefter Protestantismen for de Folk og Lande, der nu engang ere blevne protestantiserede, er et historisk givet Grundlag for deres fremtidige aandelige Udvikling, som maa agtes for at være en Helligdom, der skal æres og vogtes med ubrødelig Trofskab, medens man dog er saa naadig ikke at nægte, at den katholske Religion, om den end er ufuldkomnere end den protestantiske, er i Besiddelse af Alt hvad der er fornødent til Menneskets Frelse! Thi denne confessionelle Indifferentisme er i høieste Grad fordærlig for Menneskets indre Moralitet, navnlig hans Forhold til Sandheden, idet den gjør ham det umuligt nogenſinde at komme paa det Punkt, at han føler Trang til at komme til Erkjendelse af den evige Sandhed. Vi ønske derfor, som sagt, Intet mere, end at alle Protestanter og navnlig de forskjellige protestantiske Confessioners beskikkede Bøgere og Talsmænd vilde stille sig paa det Standpunkt, hvorfra man ene kan finde Mening i Reformationen, nemlig, at Katholicismen er absolut forkaſtelig, og at de selv vilde sige sig selv alvorligt, at de bør kunne gjøre sig Rele for, hvorfor de finde den forkaſtelig, og hvorfor de staae Protestantisismen deres Bifald; thi det er dog i høi Grad foragtligt, at holde Kootaler over Reformationen og nedrive og forhaane den katholske Kirke, naar man hverken kjender den oprindelig lutherſke eller den katholske Lære. Vi sige den oprindelig lutherſke, uden Hensyn til alle de Forskjelligheder, der gjøre det umuligt for de protestantiske Confessioner at komme til Enighed. Thi det er Luther, der, i Modsætning til alle Fortidens katholske Kirkefædre og Kirkelærere, er bleven hele et protestantisk Kirkesamfunds „Kirkefader“ i eminent Forstand, og

Alle, der ville være Protestanter, maae med ham forðømme den katholske Kirke med hele dens Hierarchi til Helvedes Afgrund; de maae med ham kalde vor Kirke for „Satans Hore“, for „Babels Skjæge“, og dens Overhoveder for Antichristens Forløbere. Vi afvise nemlig paa det bestemteste hiin godhedsfulde Indrømmelse fra den Kant, at den katholske Kirke har Alt hvad der er fornødent til Salighed, saameget mere, som de der betjene sig af denne lumpne Phrase, kun tye til den, naar deres Smædeshytem enten bringer dem i Forlegenhed ligeoverfor Mennesker, eller naar de anfægtes af deres egen onde Samvittighed; thi til daglig Brug belære de i allehaande Opbyggelseskrifter for det menige Folk og i Skolebøger baade Store og Smaa om den katholske Kirke ganske overeensstemmende med hiin Kirkefaders Anviisning.

Hvor bitter Dr. J. altsaa end er, saa anprise vi af vort ganske Hjerte hans Exempel til almindelig Efterfølgelse baade i Sandhedens Interesse og af Hensyn til vore Fjenders personlige Forhold til samme. Kun ad denne Vej kan der være Tale om at komme til gjenfaldig Forstaaelse og en virkelig Forsoning. Fjendskab kan blive til Venkab, men Ligegyldigheden maa afsolut ende i en fuldkommen Følelseshed for Alt! Vi bringe her Biskop Martensens uforglemmelige Ord i Erindring: . . . „thi unægtelig er dette Spørgsmaal Midtpunktet i Nutidens kirkehistoriske Crisis: var det den rette Vej, Reformatorerne anviste, eller have de taget Feil af Veien? Er Reformationen rigtig, eller er den ikke rigtig?“*) Ja, dette er unægtelig det Spørgsmaal, hvorom Alt dreier sig, hvortil alle Nutidens kirkelige Differentser og dermed ogsaa Dr. Zentzens og Dr. Coppentraths Mellemværende maa føres tilbage; men dette vil den protestantiske Geistlighed i dens Heelhed paa ingen Maade see. Den vender sig haardnakket bort fra dette Spørgsmaal, og lader, som om Spørgsmaalet dermed slet ikke eksisterede. Den troer, at den opfylder enhver Pligt, som dens protestantiske Samvittighed foreskriver den, ved, som man saa smukt kalder det, at opretholde „de lutherske Traditioner“, istedetfor at huske paa, at Reformationens Princip ikke er Tradition, men fri Forskning. Thi Reformationen forcastede principielt al Tradition, og det kan altsaa ikke forsvares at opretholde den ved Traditioner, der netop ere blevne til i Kraft af en kun 300 Aar gammel Protest mod et Traditionsprincip, der dengang var 1500 Aar gammelt, og uden hvilket den hele tidligere Historie bliver uforstaaelig! Det er derfor ganske vist

*) „Forsvar mod den saakaldte Grundtvigianisme.“ Det er vel oprindelig Ord af en anden Forfatter; men Biskoppen bekræfter dem og gjør dem til sine.

Nutidens Opgave paany at tage hiint Spørgsmaal under alvorlig Behandling. Man vil da snart komme til den Erkjendelse, at Ordene „Kirke“, „sand Kirke“ og „ene saliggjørende Kirke“ ere fuldkommen eensbetydende, samt hvor fortvovlet det er, at tale om Kirken som en guddommelig Institution, og hvor meningsløst det er at kalde sig Medlem af en Kirke, naar man ikke er overbeviist om, at den Kirke, man tilhører, er den eneste sande!

Dette er alt hvad vi forlange af vore Modstandere. Blot Ærlighed og Oprigtighed! Vi bede dem under denne Forudsætning isøvrigt indstændigt, kun at give deres Hjertes Tanker Luft, og forsikke dem om, at vi ikke skulle liste os bort fra Kamppladsen, men at vi skulle møde deres Bestyrdninger med samme Besindighed og Ro som den, hvormed Dr. E. har veiet enhver af Dr. J.s Paastande. Vi angribes bestandigt, og ere altfor længe bleve angrebne paa en saadan Maade, at al Uleilighed med at forsvare sig er spildt Umage; og man vil da forhaabenlig i det mindste ikke nægte, at vi lægge en ikke almindelig Besædenhed for Dagen, naar vi offentlig udtale vor taknemmeligste Paastjønneelse af et i høi Grad bittert Angreb, blot fordi vor Modstanders Udfærd er aaben og ærlig og af den Bestaffenhed, at den har gjort et Forsvar muligt. Det fortjener ogsaa at paastjønnes at en Boghandler i Fredericia*) har viist sig saa uhyldet af de almindelige smaalige Forbomme, at han ikke har frygtet for at paatage sig Forlaget af et tolv Aft stort katholsk Skrift. Her i Kjøbenhavn vilde man forgyæves løbe Byen rundt for at finde en Forlægger til et langt mindre. I den Grad terroriserer Geistligheden og Universitetet Boghandelen. Vi ønske derfor det her omtalte Skrift talrige Kjøbere baade for dets egen Skyld, og af Hensyn til dets Forlægger, saameget mere, som det kan erholdes i alle Boglader for den hjerst billige Priis af 64 f.

Kirkelige Efterretninger.

Sverrig. Saavidt vi erindre har vor Kirketibende i tidligere Tider ikke havt andet at meddele fra Sverrig, end

*) Vi kunne, foranledigede ved visse her gjorte Erfaringer, ikke afholde os fra at bemærke, at den heromtalte Forlægger er Byens første Boghandler og baade en meget dannet og almindelig agtet Mand, der tillige beklæder en anseet Stilling i Samfundet. Han har nemlig, som Commandeur for Byens samlede Borgervæbning, Majors Rang og Charakter. Man sammenligne dette med Hovedstadens Tilstande i denne Henseende!

bedrøvelige Efterretninger om den intolerante Statskirkes Følgeser og Blagerier mod de enkelte fødte Protestanter, hvis religiøse Trang i den katholske Religion havde fundet den Tilfredsstillelse, som den forgjæves havde søgt i Statsreligionen. Det glæder os derfor at kunne underrette vore Læsere om, at Søndagen efter Pintse, den 11te Juni d. A. indviedes i Gothenborg en ny Skjøn, i reen gothisk Stiil opført lille katholsk Kirke. De gamle Skranke for Katholikernes Samvittighedsfrihed staae vel endnu ved Magt, men der er dog Grund til at antage, at Sverrig ikke for alle kommende Tider vil vedligeholde det nu overalt i den civiliserede Verden med Afsty betragtede System; og Antallet af Katholiker, der ere fødte udenfor Sverrig, var desuden blevet saa stort i den sydlige og vestlige Deel af dette Land, at den apostoliske Vicar i Stokholm, Biskop Studach, alt i længere Tid har været beskæftiget med Forberedelserne til det Værk, som han nu har havt den Glæde at see fuldbragt. De tyndt spredte Katholikers sørgelig isolerede Stilling i religiøs Henseende har i mange Aar været Hjenstand for den nidkjære Overhyrdes aarvaagne Deeltagelse; men det er ikke Smaating at bygge en Kirke, hvor alle Vidler dertil fattes i den nærmeste Kreds. Desto større er derfor Glæden for den, hvem det er lykkedes, med store personlige Offere, blot understøttet af den kristelige Kjærligheds Gavnildhed, at fuldføre et saadant Værk til Guds Navns Forherligelse og hans Riges Udbredelse. Historien beretter om alle de gamle storartede Kirkebygninger, baade her i Norden og andensteds, at de katholske Biskopper og deres Geistlighed i Christendommens første Tider have deels selv skænket, deels tilveiebragt de betydelige Summer, som disse herlige Temples Opførelse har udkrævet*). Den heromtalt Kirke i Gothenborg vil ligeledes engang kunne fortælle Efterverdenen, at den er opført af en Biskop, den første katholske Biskop i Sverrig efter Reformationen. Man overrastes vilkaarlig ved Indtrædelsen i denne Helligdom, idet man, uagtet de smaa Dimensioner, dog modtager det fulde Indtryk af den gothiske Stiils imponerende Alvor og Storhed. Da Kirken kun har eet Langsib, seer man vel ikke her de fritstaaende Søilegrupper,

*) Saaledes anvendte dengang og anvender endnu den Dag i Dag overalt i Verden den ugiftige katholske Geistlighed Alt det, der af deres Indkomster overstrider hvad deres nødtorftige Underhold kræver; man erfarer bestandig nye Vidnesbyrd herom, uagtet først Reformationen og siden de politiske Revolutioner baade have uoplyndret Kirkerne og Geistligheden saa grundig, og saa omhyggelig baaret Omfarg for, at den sidste ikke nogenfinde i Fremtiden skulde blive besværet af oversflodigt Gods, at man maa forbaufes over hvad den katholske Verdens Gavnildhed endnu bestandig formaaer at tilveiebringe.

der i store Kirker bære de majestætiske Hvalvinger, men de slanke, skjønt forjirede Halvpilller i Sidemuren i Forening med den samlede Virkning af Hvalvingernes Architektur gjør Bygmesteren, Hr. Heres (en i Gothenborg bosat Katholik), megen Ære. Denne Kirkebyggnings Længde er omtrent som den kjøbenhavnske, men den er nogle Aen smalere.

Da Ceremonierne ved en Kirkes Indvielse, paa Grund af Mængden af Bønner og Consecrationsformularer, ere af et stort Omfang, og visse Dele af Consecrationen vilde være udførlige, naar Kirken var opfyldt af Mennesker, udførtes det, der i streng Forstand hører til denne Handling, om Løverdagen, hvorimod den første høitidelige Messje feiredes om Søndagen. Kirken var tet opfyldt af Mennesker, og Høitideligheden forherligedes ved en af et udmærket bøhmisk Orchester udført overordenlig skøn Messjekomposition af Musikdirektøren ved Operaen i Gothenborg, Hr. Czapek, hvis opløstende Indtryk forhøiedes ved et udsøgt Sangchor af Dilettanter, der med imødekommende Belvillie havde tilbudt deres Vistand. Da Biskoppen kun assisteredes af to Præster, celebrerede han Messjen som Levitmesse. I den svenste Prædiken, der holdtes strax efter Evangeliets Op-læsning, gav Pastor Bernard fra Stokholm en Stildring af den katholske Gudsdyrkelses Eiendommelighed, hvoraf navnlig nogle Antydninger i kulturhistorisk Retning om den ældre Kirkebyggningsperiode, og især om Indvielseshøitidelighederne, de senere Kirkevielsesfester og de i denne Anledning feirede Messers Betydning baade for det christelige Livs Udvikling og Civilisationens Fremme. Den ukonstlede Bektalenhed og mandige Kraft i denne Tale, hvis Virkning forhøiedes ved et fertrinligt Foredrag og et for en Afkeindsødt ualmindeligt Herredømme over Sproget, imponerede kjendelig den store Forsamling, hvis lydløse Stilthed umiskjendelig vidnede om Forundring over hvad de her hørte.

Dette var den første Prædiken i denne Kirke. Vi ville ønske og haabe, at den udmærket dygtige Geistlige, der er beskikket til Præst for denne nys grundlagte katholske Menighed i Gothenborg, Hr. Pastor Richte, bestandig maa see sig omgivet af en Tilhørerkreds, den være nu stor eller lille, i hvilken de Ord der tales, bære blivende Frugter. Kirketidendes Væfere kjende Pastor Richte, tidligere katholsk Præst i Christiania, fra en for to Aar siden meddelt Afhandling om Helgenbyrkelsen, der var foranlediget ved en af en norsk protestantisk Geistlig fremkaldt Controvers. Saa glædeligt det er for den ny svenste Menighed at have faaet en saa erfaren, begavet og kundskabsriig Mand til Sjælesørger, kunne vi, efter hvad vi leilighedsvis alt længe have hørt om Hr. Richtes Virksomhed i Christiania, ikke andet end beklage, at den apostoliske Biskop har seet sig nødsaget til at fjerne ham fra et Sted, hvor hans utrættelige og opof-

frende Nidkjærhed i Opfyldelsen af alle præstelige Pligter havde erhvervet ham Menighedens udelte Hengivenhed, og hans videnskabelige Dygtighed og personlige Elskværdighed rundet det dannede protestantiske Publikum's udelte Anerkjendelse og Højagtelse.

Hr. Lichtle var i 10 Aar Sognepræst ved St. Olafs Kirken i Christiania. Ogsaa denne Kirke er bygget af Biskoppen. Msgr. Studach har saaledes den Fortjeneste at have forebygget Katholicismens Undergang i de to skandinaviske Riger; thi han skyldes Grundleggelsen og Pastorationen af den katholske Menighed i Christiania for henimod 20 Aar siden. Den store skjøne i gothisk Stil og af 3 Vangstube bestaaende Kirke, blev paabe-gyndt, saavidt vi vide, for c. 12 Aar siden og fuldbendt i Aaret 1856 eller 57. Spørger man, hvilke udoortes Midler det guddommelige Forsyn har betjent sig af, for atter at bane den her i Norden meer end noget andet Sted i Verden undertrykte og proskriberede katholske Christendom Vei til de Folk, hvis daad-rige Fortid staaer i saa inderlig Forbindelse med dens Virkninger paa deres folkelige og politiske Udvikling; spørger man med andre Ord, hvorledes en katholsk Biskop er kommen til Sverrig, da vil det uden tvivl være Læserne bekendt, at det var afbøde Kong Oscars katholske, endnu efterlevende Dronning, Josephine af Leuchtenberg, der har indført Msgr. Studach i Sverrig. I en Række af Aar har denne Geistlige fungeret som apostolisk Vikar, indtil han under sit Ophold i Rom i Aaret 1862 modtog det Deviis paa Pave Pius IX's Paastjøn-nelse af hans Fortjenester, at blive udnævnt til Biskop af Ortheusa i. p. Vi ønske af Hjertet og haabe, at den gamle apostoliske Christendom, hvis Eftervirkninger endnu ikke ere aldeles ud-slettede af det egentlige Folks Sæder og Tænkemaade, i en lykkeligere Fremtid maa udøve en fornående og styrkende Virkning paa de nordiske Folkstammer, uden hvilken deres Fremtid ligeoverfor en vis protestantisk Stormagts Planer synes meget problematisk.

Italien. Rom og Frimurerne. I Turin have 13 Fri-murerloger forsamlet sig, for at raadslaae om, hvilken Holdning man skal iagttage ligeoverfor Regjeringens Underhandlinger med Rom. Alle uden Undtagelse have forenet sig i den Beslutning, at man bør paa enhver Maade søge at forhindre en hvil-ken som helst Overenskomst mellem Regjeringen og Paven. Denne Dagsbefaling blev uden Ophold tilstillet alle „liberale“ Blade af de forskjelligste Farver. Uheldigviis have imidlertid de „liberale“ Blade i den senere Tid haft stor Afgang i Abon-nenttal og friste kun en kummerlig Tilværelse, medens de ka-tholske Blade have haft en bethdelig Tilgang og deres Antal desuden er voxt. Dette er ogsaa et Tidens Tegn. — Revo-

lutionspartiets Mænd vente længselsfuldt paa Offentliggjørelsen af et fulminant Manifest fra Stormesteren for alle italienske Frimurere, Garibaldi. Man venter, at den gamle Stormfryder i dette Dokument vil i sit velbekjendte Sprog tordne løs mod Pave og Cardinaler, og udslynge en Vanbulle mod Victor Emanuel, som efter alle hans Beundreres Mening vil blive Pavens Excommunication ligesaa overlegen, som de to Verdners Helt er stor og mægtig i Sammenligning med den aldrende Pius IX!

Rettelser.

- Side 201 Linie 1 f. o.: (Sluttet) læs: (Stuttet).
 — 210 — 2 f. o.: Intelligent, læs: Intelligent, saavel som andenledes.
 — 210 — 9 f. n.: Vi ere desuden . . . læs: Vi ere nemlig.
 — 210 — 17 f. n.: Vi ere nemlig . . . læs: Thi vi befinde os.
 — 212 — 6 f. o.: Med . . . læs: Mod.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 9. Juli. 5. Søndag efter Pinte. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 10. M. Felicitas med sine syv Sonner, Mart. 11. Ti. Veronika Juliani, Jfr. 12. D. Johannes Gualbert, Abbed. 13. Ld. Anacletus, Pave, Mart. 14. F. Bonaventura, Kirkelærer. 15. L. Apostlenes Udbredelse.

Søndagen den 16. Juli. 6. Søndag efter Pinte. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt for Syndernes Omvendelse, med Katechese. — 17. M. Alexius, Bekj. 18. Ti. Camillus af Lellis, Ordenssifter. 19. D. Vincents af Paul, Ordenssifter. 20. Ld. Hieronymus Emiliani, Ordenssifter. 21. F. Henrik, Keiser. 22. L. Maria Magdalena.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 7¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kavellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Kunsthandler **C. A. Blankesteiner**, St. Kongensgade 16, og i alle Boglaeder; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

© Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 15.

Søndagen den 23de Juli.

1865.

Indhold: Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed? -- Jeg er ikke værdig til at annamme de hl. Sakramenter. Man maa ikke misbruge de hl. Ting. -- Jeg har begaaet for svære Synder; det er umuligt, at Gud kan tilgive mig. -- Ungdommen maa først hengaae og udraase. -- Senere, naar jeg ikke mere har saa mange Forretninger, vil jeg ove Religionen. Senere naar jeg kommer til at døe, vil jeg skrifte oprigtigt. Nei, sandelig, jeg vil ikke døe uden at have annammet de hh. Sakramenter. -- Slutning. -- Kirkelige Efterretninger: Tydskland. Nordamerika.

Hvad er Samvittigheden, og hvad betyder Menneskets berettigede Krav paa Samvittigheds- og Religions-Frihed?

(Eftattet.)

Den her fremsatte Betragtning af Christendommens Forhold til Verden er født med den og sammenvæzet med Kirkens Bevidsthed om at være i Besiddelse af den guddommelige Sandhed, der er aabenbaret for at forløse den hele Menneskeflægt fra Vognens og Bildfarellens, og dermed fra al det Ondes Magt. At Sandheden ikke kan forholde sig indifferent ligeoverfor Vognen, ligger i dens Natur. Den kan altsaa ikke være overbærende eller vise Tolerance mod Bildfarelsen, som saadan, eller være saa føielig, at betragte den som jevnbyrdig og ligeberettiget med sig; dette ligger i Sandhedens Væsen, medens paa den anden Side den christelige Kjærlighed byder Overbærelse med enhver Bildfarende, forsaavidt han ikke griber anmaasende og forstyrrende ind i den Samfundsorden, som Troen paa den christelige Sandhed med saa store Anstrængelser har tilveiebragt. Thi den afgjørende Seir, Kirken een gang for alle har vundet over Vognens fjendtlige Magter, den staaer som et verdenshistorisk Resultat, som en af det guddommelige Forsyn fuldbyrdet Dom i den store Kamp, der er Midtpunktet i hele den menneskelige Tilværelse! Derfor har Kirken, i Bevidstheden om, at den er sat til at være Sandhedens Vogter og til at haandhæve hiin engang vundne Seir, aldrig kunnet forholde sig ligegyldig ligeoverfor de bestandig

paa ny opdukkende Bildfarelser, der fra Tid til anden truede den christelige Samfundserden med Undergang. Kirken kunde ikke lægge Hænderne i Skjødet, see Tingene an, og henstille det til Fremtiden, hvad der skulde komme ud af saadanne Bevægelser. Den besejrede enhver Bildfarelse med aandelige Vaaben, og det christelige Samfund ansaae sig i en Dække af Aarhundreder for forpligtet til at beskytte Kirken mod alle Indgrib i dens lovlige Rettigheder og Friheder, saamt til paa enhver Maade at sikke den uforstyrret Udøvelse af dens Virksomhed.

Dette gjensidige Forhold imellem Kirken og Statsmagten er imidlertid i den nyere Tid blevet Gjenstand for den bitterste og hadefuldeste Kritik, naaget man, som ovenfor bemærket, ved en besynderlig Selvmodsigelse til daglig Brug høit anpriser „den christelige Civilisation“ i alle dens Virksomheder, og ubetinget giver den Fortrinet for — Barbariet. Thi at alle Folkeslag og alle Tilstande, der ere uberørte af Christendommen, ere hjemfaldne til Barbariet, er man dog almindelig enig om. Men ikke desto mindre har man, uden mindste Henhyn til de virkelige, for Middelalderen eiendommelige Forhold, gjort Kirken den Vebredelse, at den har opretholdt sin Indflydelse paa de offentlige Forhold, saavel som paa de enkelte Individider ved Intolerance og Samvittighedstvang ligeoverfor alle de hæretiske Tendenser, som ansøgte den kirkelige Eenhed, og opponerede mod Pavedømmets Autoritet. „Den moderne Tids Traditioner“ støtte sig her til den Betragtning, hvori Protestantismen i 300 Aar har begrundet sin Competence, nemlig at alle de af Paver og Concilier i de foregaaende Aarhundreder forkastede Bildfarelser vare profetiske Glimt af og Forbud paa det klare Lys, der endelig i det 16. Aarhundrede „gjenembrød Middelalderens Mørke“ og gjorde den aandelige Frihed og „Samvittighedens Ret“ gjældende ligeoverfor den kirkelige Autoritets formeentlige Samvittighedstyranni. Men man behøver blot at spørge ethvert Menneſte, der har noget Begreb om, hvad Talen her er om, hvorledes det vel vilde have seet ud i Verden, dersom Kirken, strax efterat Constantin den Stores Edikter havde tilstaaet de Christne Samvittighedsfrihed, havde viist sig tolerant i den Forstand, hvori den nyere Tids Liberalisme*) anpriser Tolerance og Religionsfrihed! Enhver Tænkende kan selv besvare sig dette Spørgsmaal, og den der ikke er hildet i Partiaandens tendentiøse Gensidighed

*) Vi bemærke i Forbigaaende, at Historikeren Grundtvig ofte i de stærkeste Udtryk har beklaget, at Christendommen ved hine Edikter, d. e. ved at erholde Samvittighedsfrihed, er bleven en Magt ikke blot i den aandelige, men ogsaa i den politiske Verden. Efter hans Mening fik Verdsaligheden dermed Herredømmet over Kirken!

vil indsee det Absurde i at maale hine Tider med den Aen, som Nutiden betjener sig af.

Denne Partisthed for alt Antikatholisk staaer imidlertid i den nøieste Forbindelse med hele Tidens Eiendommelighed, navnlig med den overalt fremtrædende Fortjærlighed for Naturlivet, altsaa for det Hedenste; med dens egoistiske Selvsorgudelse, der i den rastløs fremskridende materielle Udvikling seer Indbegrebet af al menneskelig Storhed og Herlighed, og derover reent glemmer, at den Civilisation, hvorpaa Nutiden opfører alle Vindesmærker om sin Storhed, er den Tids Vedrift, for hvilken den christelige Sandhed var det høieste af Alt. Det følger endvidere af sig selv, at, naar det store Fleertal af Menneskene nu ere enige om, at det er ligegyldigt, hvad man tror, og enige om, at denne Ligegyldighed for hvad man antager for at være Sandhed er et nødvendigt Resultat af al den Tvivl og Usikkerhed, som den protestantiske Videnskab har fremkaldt med Hensyn til det Spørgsmaal, hvad Gud har aabenbaret, eller hvad der er evig gyldig Sandhed, og endvidere ere enige om, at den protestantiske Videnskabs Net støtter sig til Reformationen, som til en Kjendsgjerning, hvis Gyldighed man antager, at den guddommelige Verdensstyrelse har beseglet ved dens gjennemgribende Indvirkninger paa hele den nyere Tids eiendommelige Udvikling: da maa den formeentlig meest oplyste Generation, der nogensinde har levet paa Jorden, ansee alle dem for Daarer, der leve i den urimelige Indbildning, at der gives en absolut Sandhed, der maa være eens og uforanderlig for alle Tider og Slægter. Men, naar saaledes den med Fortidens christelige Bevidsthed sammengroede Overbeviisning om en objectiv Sandheds Almengyldighed og Uundværlighed baade for Menneskehedens aandelige og timelige Velvære, naar den er gaaet aldeles tabt: hvorledes kan det da være anderledes, end at den Slægt, der anseer denne sin Tilstand for et nødvendigt Produkt af den historiske Udvikling, og hvis enkelte Individuer derfor i denne Henseende føle sig uden Skyld og Ansvar, forarges over den katholske Kirke, der nu, som i Middelalderen og Oldtiden, uanfægtet af „den moderne Videnskabs“ og „den oplyste offentlige Menings“ eenstemmige Fordømmelsesdom vedkjender sig hiin Betragtning af Sandheden, som en bestemt objectiv Realitet, og gjør baade Individerne-og hele Samfundet ansvarlige for deres Forhold til Sandheden. Thi Kirken er i denne, som i alle andre Henseender altid bleven sig selv lig, og det er just hiin Alvor og denne „Stivhed“ og Seighed, der forarger; thi for en Tid, hvori Alt aandeligt er blevet flydende og svævende, er denne Uforanderlighed det Utaaleligste af Alt, hvorimod hiint Indifferentismens Standpunkt er en

Consequents af den med Reformationens Hoveddogme udbredte tidligere omtalte pantheistiske Nødvendighedslære eller Læren om „de fuldbyrdede Kjendsgjerningers Ret“.

Denne Theori kunne vi fra vort Standpunkt ikke betragte anderledes, end som en Carikatur af det katholske Begreb om Troen og Kirken. Thi hiint Beviis for en Anskuelses Gyldighed, der ubledes af Kjendsgjerningens seirende Magt, har kun Anvendelse paa den Christendom, den Tro og den Kirke, der har fuldbragt det Underværk, i Løbet af faa Aarhundreder at have omvendt og civiliseret Verden, der ved Sandhedens indre Kraft har besejret alle Hedenstabet's dybt rodfæstede Traditioner og Institutioner, samt ved sine Vidners utrættelige Anstrængelser og Opoffrelser har bevaret Verden for Tilbagefald til det fortrængte Barbari. Det kan kun siges med Sandhed om den katholske Kirke, at dens Ret til at gjøre hvad den har gjort, og handle som den har handlet, er beviist af dens Daad og med selve den Kjendsgjerning, at den er endnu den samme, som den var i Begyndelsen, og har overlevet alle sine Fjender, overlevet alle de Dumstiftelser og Forstyrrelser, der øiensynlig i samme Grad have hjem søgt alle Samfund og Institutioner, som de bleve fremmede for eller bekæmpede det Ideal, som Kirken altid har foreholdt Verden. Den akatholske Verden har forfæstet det katholske Begreb om Troen, der netop er rodfæstet i denne Betragtning af Sandheden og dens Ret, men overført den Forestilling, der gennemtrænger hiint Begreb fra først til sidst — nemlig at Mennesket er forpligtet til at troe Sandheden som noget uforanderlig Bestemt, fordi Gud har aabenbaret den med tydelige og klare Vidnesbyrd om, at det virkelig er Ham, der har aabenbaret den, og saaledes som Han har aabenbaret den — paa det i sig selv aldeles Intet bevisende Faktum, at Reformationen i mindre end to Decennier fandt Indgang og Udbredelse i forskjellige af Europas Lande! Dette sidste er umægtelig en historisk Kjendsgjerning, men den beviser som sagt aldeles Intet for Reformationens Ret, og den leverer ligesaa lidt noget Beviis for Gyldigheden af hiin Betragtning, der støtter sig til Resultaterne af den protestantiske Videnskab. Thi, vil man i denne Henseende appellere til den factiske Tilstand, som en af Forsynet sat Nødvendighed, der tilstrækkelig afhjemler Protestantismens Ret til at gjælde for den sande og den fuldkomneste Skikkelse af Christdommen, da maatte man bevise, at Gud fremdeles har vedblevet at vedtjene sig Protestantismen, eller at den rivende Fremgang og Udbredelse, som denne fandt i et Tidsrum af uægtelig forbausende kort Udstrækning, bestandig var tiltaget, eller i det mindste jevnt havde vedligeholdt sig. Men det Mobsatte er netop Tilfældet. Reformationen har siden Folkenes første Ovrerrumpling af

Omvæltningens Terrorisme ikke blot slet ingen Fremskridt gjort, men lige fra den Tid, da den ikke længere opretholdtes ved den meest despotiske Samvittighedsstoang, aabenbaret en stedsse vorende indre Opløsning, aabenbaret, at den fuldkomne religiøse Ligegehlidighed eller en irreligiøs Indifferentisme maatte blive det sidste Resultat af hele den protestantiske Udvikling! At den nærværende Tids offentlige Mening anseer denne Tilstand for et normalt Produkt af den christelige Culturudvikling, ja at alle katholske fødte og døbte Atheister og Indifferentister anbefale Protestantismen, fordi den er vendt tilbage til det gamle aabne Spørgsmaal: „Hvad er Sandhed“, og ikke er istand til at beskytte et eneste af de efter den reformatoriske Udrensning tilbageblevne positive Dogmer mod den nyere Videnskabs Alt bortskyllende Kritik, det er vistnok ganske i sin naturlige Orden. Men det staaer ikke desto mindre utvivlsomt fast for Enhver, der føler sig greben af Sandhedens Magt, for Enhver, der veed af egen indre Erfaring, hvad det vil sige at kjende Sandheden og troe paa en guddommelig aabenbaret Sandhed — at denne Tro er bestemt for Alle uden Undtagelse, og at den katholske Kirkes Betragtning og Praxis derfor er uadskillelig fra den christelige Bevidsthed, naar den aldrig har tolereret Bildfarelsen anderledes, end under Forbehold af, at den selv staaer grundfæstet paa Sandhedens urokelige Klippe. Vi tillade os derfor at betvile, at, fordi den nærværende Tid for Diebliffet unægtelig har det sidste Ord, den derfor i absolut Forstand skal blive den sidste dømmende Instants!

Hermed have vi betegnet den tidligere Christenheds Forestilling om Samvittighedsfrihed, saaledes som den er blevet til med selve Christendommen, og som Begrebet om den har udviklet sig af den levende Bevidsthed om, at der gives en guddommelig aabenbaret Sandhed. Den Frihed og den Ret, som Hedenskabet igjennem tre Aarhundreder havde nægtet den christelige Samvittighed, den paalagde den frigjorte og seirende Sandhed den Forpligtelse, at taale den vildfarende Samvittighed; men det er fremfor Alt dette, at Christendommen bestandig forudsætter og hævder Sandhedens Ret, der i høieste Grad forarger Verden; det er denne Forudsætning, hiint Forbehold, at Bildfarelsen, ved at taales, ikke hæves til lige Rang og lige Ghlidighed med Sandheden, det er dette, som egentlig danner Grundlaget for det Bjerg af Anklager og Bagvaskelser, som for nærværende Tid optaarner sig mod den katholske Kirke. Det er nemlig vitterligt for Alle, der med Opmærksomhed have fulgt Gangen i den nærværende antikatholske Agitation, at Ordene: Samvittigheds- og Religionsfrihed, have faaet en ganske anden Betydning end den nys angivne. Nutidens doktrinære Liberalisme forlanger nemlig, at

Staterne skulle forholde sig aldeles indifferente ligeoverfor Religionen, og at Lovgivningen skal garantere alle Religionsmeninger, ikke blot samme ubvortes Rettigheder, men tilkjende dem alle samme Ret til paa det aandelige Gebet at gjøre sig gjældende. At den Religionsfrihed, som den nyere Tids politiske Bevægelser i Kraft af denne Doktrin have medført, ogsaa er kommen den katholske Kirke tilgode, hvor denne i protestantiske Lande tidligere var berøvet enhver Ret baade til at gjøre sig gjældende for Overbeviisningen og i Samfundslivet, det er unægtelig blot skeet i Wiebfør af Conseqventsen, og ikke for at gjøre Bod for den tidligere Tids oprørende Uret*); thi i alle protestantiske Lande var det Sekterne, man herved fornemmelig havde for Sic, ligesom Liberalismen, som ovenfor bemærket, i katholske Lande ingenlunde gjorde sig til Formaal at frigjøre Kirken ligeoverfor Statsmagten, men skjænkebe Protestantismen den henlynsfuldeste Opmærksomhed, netop fordi dens Udbredelse er et væsentligt Middel til at fremme den nærværende antikirkelige Politiks Formaal. Dette gaaer nemlig ud paa, igjennem Statsmagten at tilintetgjøre Kirkens Frihed og Selvstændighed, og det er derfor hverken i Frihedens Interesse, eller af Fortjærlighed for det protestantiske Dogme, at Revolutionspartiet i Sydeuropa begunstiger den protestantiske Propaganda. Naar altsaa det nu herskende doktrinairt-liberale System overalt consequent proklamerer alle religiøse Meningers og Religionsformers Ligeberettigelse, og man nu kalder dette almindelig Samvittigheds- og Religionsfrihed, da gjør sig her et stort og for hele Fremtidens Udviklingsgang følgerigt Princip gjældende, nemlig Indifferentismens Absolutisme, hvilken vi ovenfor have betegnet som Protestantismens egenlige verdenshistoriske Resultat; thi dette er blevet ikke mindre virksomt for den katholske, end for den protestantiske Verdens aandelige og politiske Udvikling. Ligesom nemlig paa Protestantismens Gebet den fremskredne Tidsaands Profeter længe have været lede ved

*) Da dette Spørgsmaal hertillands forhandlede paa den grundlovgivende Rigsdag i Marts 1849, var det ganske tydeligt, at Frihedens Talsmænd tænkte fornemmelig paa den store Udbredelse, Sektvæsenet havde vundet, og navnlig paa Statskirkens Samvittighedsdvang mod Conventiklerne og Baptisterne. Det bør da ikke forglemmes, at Sjællands daværende Biskop, da han ikke kunde forhindre, at alle Sekter, selv Mormonerne, fik Religionsfrihed, gjorde Forsamlingen opmærksom paa Farligheden ved at udstrække denne Frihed til den katholske Kirke; han fandt det raadeligt at undtage den alene! Dette gode Raad blev til Ure for Forsamlingen og vort Fædreland ikke fulgt. Det vilde unægtelig have været den største Skandale, den nyere Tids Lovgivning kunde opvise, om det var blevet fulgt!

den orthodoxe Pietismes Prætenfioner, saaledes ere den katholske Verdens Indifferentister opfyldte af et endnu langt lidensfabeligere Had til den kirkelige Autoritet, thi disse føle, at de have en langt stærkere Magt at bekæmpe end de andre.

Den almindelige Anerkjendelse af hiint Princip over hele den moderne Verden, den Cultus, hvormed det overalt fejres, er i egentlig Forstand den levende og praktiske Incarnation af den reformatoriske Selvstændigheds eller den fri Forsknings Princip. Efterat dette længe i Videnskaben har famlet forgjæves efter et absolut eller forudsætningsløst Standpunkt, er det endelig blevet til Kjød og Blod i Livet. Det er der gaaet op i Friheds- og Lighedsbestræbelserne. Medens man paa det materielle Gebet er langt fra at ville indrømme alle Tanker og Alles Tanker Ret til at gjælde for lige gode, vil man ikke taale noget Exklusivt i Aandens Verden; der skal Alt være lige godt og gjælde lige meget. Kun saaledes tilveiebringes formeentlig et Standpunkt, der forholder sig fuldkommen upartisk til enhver Ytring af Tænkesfriheden! Saa langt er man kommen bort fra den gammelkristelige Betragtning, at Tanken og Tænkesfriheden er givet Menneftet for at forske efter Sandheden, og ikke for vilkaarligt at famle sig frem fra den ene Vidfarelse til den anden. Samvittighederne have frigjort sig fra det med Christendommen givne Vidnesbyrd i Mennefshjertet, at Sandheden ikke er et tomt Ord (Joh. 18, 37) men den højeste Virkelighed, at den skal søges og at den kan findes, at Mennefets Stæbne for al Evighed beroer paa, om han føler Trang til den og elsker den, eller ligegyldig vender sig bort fra den. Den uindskrænkede Samvittighedsfrihed, som Nutidens doktrinære Indifferentisme med saa stor Bram udraaber for at være Indbegrebet af denne ophyste Tids baade religiøse og politiske Wiisdom, Høidepunktet af de to sidste Mennefsalderes Fremskridt, det sidste Resultat af alle tidligere Slægters Strid om hvad der er evig gyldig Sandhed, -- denne Samvittighedsfrihed bestaaer altsaa i en i alle Retninger af Tilværelsen tilveiebragt Emancipation fra det i tidligere Tiders Tro paa en guddommelig aabenbaret Sandhed begrundede Samvittighedsforhold. Vidfarelsen erkjendes af den „liberale“ Doktrin for principiel ligeberettiget med Sandheden; enhver Reklamation og Protest fra dennes Side er ubønhørlig banlyst! Materialismen føler nemlig under denne fuldstændige aandelige Fallit en stor Trøst, en eiendommelig Beroligelse ved Tanken om, at hele Verden befinder sig i samme Misere! Det Eneste, der forstyrer denne hyggelige Ro, er den katholske Kirkes uforsvarede Seighed i at gjentage det gamle Ord om Lyset, der er kommet til Verden, og endnu bestandig skinner for Verden, om Ansvarer ligeoverfor Sandheden og om Retfærdig-

hed og Dom (Soh. 3, 18—21). I Aarene 1793 blev i Frankrig Christendommen proskriberet; men dette viste sig snart at være en affindig Overivelse. Man vil nu ad en sikkrere Veinaae jamme Maal i dets fulde Omfang, eller for hele Verden. Indifferentismen har jo nu overalt rundet Majoritet i den offentlige Mening, og al offentlig Magt bevoer jo paa hvad der kan staffe sig Majoritet. Naar da den store Flerhed i Samfundet er enig om det Fordærvelige i at der eksisterer en Magt i Verden, der er den eneste Hindring for, at Menneskeslægten fuldstændig kan komme i Besiddelse af alle den fri Udviklings Goder, uden længere at forstyrres af den gamle anmasjende Fordom om den christelige Sandheds Ret til at gjøre sig gjældende i det offentlige Liv, da slutter man med en Sikkerhed, der ikke taaler nogen Indsigelse, at denne besværlige og alle Fremskridt i Oplysning og timeligt Velvære bestandig paa ny hemmende Magt nødvendig maa fjernes.

Tilintetgjørelsen af al Autoritet paa Jorden er Revolutionens sidste Niemeed, og man gaaer nuomstunder mere grundig og systematisk tilværks end nogensinde før. Man føler, at Pavedømmet er det stærke Skjold, der hidtil har skjærmet Alt hvad der endnu staaer uantastet af Tidens Dmflistelser. Derfor er det nærmeste Formaal for den nuværende Bevægelse den katholske Kirkes Degradering til Ligestilling med de protestantiske Landskirker og Sekter. Dermed vilde den første Deel af det Ideal endelig være virkeliggjort, som Reformationen allerede for tre Aarhundreder siden opstillede, men som hidtil kun er gennemført deelviis i Verden, nemlig Kirkens Sammensmeltning med Staten. Thi den sidste Deel af hiint Frihedsideal: Tilintetgjørelsen af al verdslig Autoritet, maatte Reformationen strax opgive for sikkert at naae Fri-gjørelsen fra den kirkelige Autoritet.

Al offentlig Magt udøves nu i Frihedens Navn, i Folkenes Navn. Kirken, som Alt andet, siger man, er til for Menneskenes Skyld og ikke omvendt. Naar da Folkevillien igjennem dens eneste sande Udtryk, nemlig de lovgivende Forsamlingers Majoritetsbeslutninger, udtaler sig for den totale Omvæltning i alle af den christelige Verdensanskuelse begrundede Retsforhold, som den liberale Doktrin i stedse høiere Toner fordrer, da vil det være forbi med al Frihed for den af Overbeviisningen om den guddommelig aabenbarede Sandhed ledede Samvittighed; thi man seer overalt den katholske Kirke ansægtet i dens Virksomhed for igjennem Folkeopdragelsen at vedligeholde Samfundets christelige Charakter. Friheden vil da blive den magthavende indifferente Majoritets Prerogativ! Saaledes vilde man komme tilbage til det Standpunkt, hvorfra det udlevede civiliserede Hedenskab i den romerke Keiserheds første Aar-

hundreder betragtede Christendommen; thi dette var tolerant ligeoverfor alle Religioner, undtagen den, der i Bevidstheden om at være den ene sande ikke kunde indbømme de falske at være ligesaa sande.

Vi haabe imidlertid, at det guddommelige Forsyn vil bevare baade den christelige og borgerlige Samfundsborden for alle de Ulykker, der ville hjemføge Verden, saafremt Alt ikke snart tager en anden Vending. Trelsen er alene at vente af den Kraft og det Sammenhold, hvormed vor Kirkes Styrere i Forening med alle dens levende Medlemmer under den guddommelige Naades almægtige Bistand veed at hævde de Grundfætninger, der nu i snart to Aartusinder have overvundet alle tidligere Vilsfarelsers Forsøg paa at lamme og dermed fortrænge Christendommens Indflydelse paa Samfundslivets Udvikling. Kirken har (i den apostoliske Kundskrivelse) udtalt Forkastelsesdommen over alle de falske Værdomme, som Tidens herskende Indifferentisme, har affødt. Under dette Banner, som hele Kirkens Overhyrde har opløstet over hele den katholske Christenhed, skal med Guds Hjælp den katholske Sandhed og den sande Frihed vinde Seir over den Magt, der atter truer med at kaste Verden tilbage i et nyhedensf Barbari, der vilde blive langt forfærdeligere end Oldtidens!

XLIX.

**Jeg er ikke værdig til at annamme de hellige Sacramenter.
Man maa ikke misbruge de hellige Ting.**

Svar. Nei; men man skal dog bruge dem! Troe mig, min Ven, næstefter Sacrilegiet (s): den bitterlig uværdige Annammelse er Forsømmelsen af den h. Communion den største Vanære, som man kan tilføie Jesus Christus i det allerh. Sacramente.

Der gives to Slags Mennesker, som bør annamme de hellige Sacramenter: de Gode, som ville vedblive at være gode; og Synderne, som alvorligen stræbe efter at blive gode.

Ved at holde dig tilbage flyer du Livet. Eller fjerner man maaskee Vandet fra Ilden, naar man har isunde at varme det? Afholder man sig fra Lægemedlet, naar man vil helbredes for en Sygdom?

De hellige Sacramenter ere aandelige Lægemedler. Modtag dem, ikke fordi du er værdig dertil (Ingen er værdig til at modtage Gud), men for at blive mindre uværdig; ikke fordi du er stærk, men for at helbredes for din Svaghed.

Gaa hen til Jesus Christus; uden Ham kan du ikke blive frelst. Gaa hen og opøg Ham der hvor du kan finde Ham: i Skriftemaalet, hvor Han renser Sit Tempel, som er dit Hjerte; og i den hellige Communion, hvor Han personlig drager ind i denne Bolig, som han nys har renset.

Gjør hvad der staaer i din Magt, og frygt ikke. Hav blot lidt god Villie; og du vil da altid forbedret vende tilbage.

L.

Jeg har begaaet for svære Synder; det er umuligt, at Gud kan tilgive mig.

Svar. Umuligt? Staffels Sjæl, som ikke kjenner Jesu Christi Hjerte!

Siig mig, har du begaaet større Synder end Magdalena? Magdalena, som førte et forargeligt Levnet, Magdalena, den offentlige Synderinde, som blev forskudt af Enhver, som om den fjerneste Berørelse med hende allerede var en Besmittelse! — Husker du ikke hendes Historie?

Den gode Jesus er bleven indbudt til Gjæstebud hos Pharisæeren Simon. Han sidder tilbords, paa den Maade som var Skik og Brug hos Jøderne. En Kvinde træder ind i Salen, hun kaster sig for Frelserens Fødder, og uden at sige Noget, men grædende griber hun Hans hellige Fødder, hun væder dem med sine Taarer, hun bedækker dem med Kys. . . .

Pharisæeren gjentkjenner hende, det er jo Magdalena, den offentlige Synderinde! „Hvis denne Mand var Guds Søn,“ tænkte han ved sig selv, „vidste Han ogsaa, at denne Kvinde er en affhyelig Synderinde! . . .“ Men Jesus forstaaer hans Tanker og siger: „Simon, jeg har Noget at sige dig.“ — „Mester, tal,“ svarer Pharisæeren. — „En Mand havde to Skyldnere; den ene skyldte ham femhundrede Guldstykker, den anden halvtredshundstyve Penninge. Han eftergav dem Begge deres Gjælb. Hvilken af disse To, tænker du, vil nu elske ham meest?“ — Udentviol hiin, svarer Simon, hvem han eftergav den største Gjælb. — „Du har Ret,“ siger Jesus Kristus. Og, idet han vender Sig mod den staffels Magdalena: „Seer du denne Kvinde? Da jeg traadte ind hos dig, har du ikke givet Mig Fredens Kys; men hun har, siden hun er traadt ind i dit Huus, ikke ophørt med at kysse Mine Fødder. Du har intet Vand tilbudt Mig, for at toe Mig som det er Skik; og hun overøser Mig med sine Taarer. . . . Sandelig, sandelig, siger jeg dig, mange Synder blive hende forladte, fordi hun har elsket Mig meget!“ — Dernæst, udenvibere at ændse den stolte Phari-

sæers Knurren siger Han til den hellige Magdalena: „Dvinde, gaa bort i Fred og synd ikke mere.“

Dg efter dette kunde du endnu mistroie om Guds Godhed? . . . O, nei! din Frelsers Hjerte er endnu altid det samme. Det venter paa dig med en vidunderlig Blidhed. Sil hen til Ham, og kast dig ned for Hans Fødder; gaa hen og begræd dine Feil. De ere store, ja vist; men Hans Godhed er endnu større! Han har udtalt det uted Sine guddommelige Læber: „Aldrig vil jeg forstøde den, som kommer til Mig.“

Erindre Ham om de Lidelser, som Han har udholdt for dig; mind Ham om Hans Krybbe, Hans Fattigdom, Hans Lidelser, Hans Tornekrone, Hans Hudstrygelse, Hans Kærs, Hans Død. . . Erindre Ham om Hans Moder, Hans elskelige Moder, som Han netop har stænknet dig, for hos Ham at være din Forbederinde, din Tilflugt, dit Haab. . .

Dpøg dernæst, med et angrende Hjerte, Syndsforlæbelsens Meddeleer, Barmhjertighedens Dommer, Skriftefaderen. . . Bed ham om Overbærenhed og Bistand. Dg han vil hde dig den, tvivl ei derpaa; thi Gud vil, at han skal hjælpe Alle, og altid. Da vil du under dine Taarer, høre hiint store, det ewige Livs Ord, ved hvilket Magdalena opstod til et nyt Liv, og som af Synderinden Magdalena har gjort den vidunderlige hellige Maria-Magdalena: „Dine Synder ere dig forlabte; gaa bort og synd ikke mere.“

LI.

Ungdommen maa først hengaae og udraase.

Svar. I hvilke Ting mener du? maastec i Narrestreger? i Synder og Laster? i at sætte Penge, Ære, Sundhed og Saelighed paa Spil, og sætte Alt til i Svirebrødres Selskab? i at gjøre hvad Gud har forbudt? Det er dog sandelig en besynderlig Sædelære! af hvilket Sted i Evangeliet, du, min gode Ven, kan have uddraget den, kan jeg ikke tænke mig; ja, selv den naturlige Forstand, Fornuften, fordømmer en saadan Moral.

Ganske vist; Ungdommen maa ogsaa hengaae, den maa gjen nemleves, men ikke gjen nemraases; den maa, ligesom hele Livet, gjen nemleves i Udøvelse af det Gode og Afholdenhed fra det Slette og Onde; i trofast Pligtopfyldelse. Imellem Ungdoms- og Oldingsalderen gives der kun een Forskjel, nemlig, at Ungdommen besidder en større Livlighed og Kraft; — og hvad følger deraf? deraf følger kun, at Ungdommen bør gjøre det Gode med større Iver, med større Nidkærhed og Varme.

Ungdommen bør, ligesom hele Livet, hengaae paa en for Gud og alle gode Mennesker velbehagelig Maade, saa at den kan være en Indledning til en ærværdig, af Gud velsignet Alderdom, en fjern Forberedelse til hiin store Høst, som Sjælen, naar den tager Afsted her fra Jordelivet, skal indsamle ved Overgangen til Evigheden.

Gives der i Verden noget Skønnere, end en reen og dydig henlevet Ungdom? Noget mere Dørende og Effkærdigt, end en kydst, beskeden, virksom Yngling, som samvittighedsfuldt opfylder sine Pligter?

Saa! gid den christelige Ungdom vilde erkjende sin Værdighed og Storhed! Den vilde da for ingen Priis i Verden offere sin Reenhed, hvori dens saunde Hæder bestaaer!

Er den først tabt, denne, den rene Ungdoms straalende Krone, kan den aldrig mere gjenvindes. Angeren har sit Værd og sin Bøn; — men den er dog ikke det Samme som Uskyldighed!

LII.

Senere, naar jeg ikke mere har saa mange Forretninger, vil jeg øve Religionen. Senere, naar jeg kommer til at døe, vil jeg skrifte oprigtigt. Nei, sandelig, jeg vil ikke døe uden at have annammet de hh. Sacramenter.

Svar. Altsaa senere, siger du?

Saa, vel!

Det vil da sige, hvis der endnu gives et senere for dig, og hvis i Dødens Dieblit Midlerne staae til din Raadighed; men, — sandelig, dette er meget tvivlsomt. Hvor Mange have ikke, ligesom du, sagt: „Imorgen; senere!“ — men pludselig gaves der for dem intet „senere“ meer, undtagen: Døden, og efter Døden Dommen, og dernæst Evigheden! Hvor mangen En har ikke forsømt Skriftemaalet, saalænge han endnu godt kunde have skriftet; men da han endelig engang vilde, — saa kunde han ikke meer.

Du vil skrifte naar du skal døe, siger du? Men, siig mig, hvo indestaaer dig for, at Gud ikke sender dig Døden før dit Skriftemaal?

„At,“ svarer du, „Gud er barmhjertig!“

Gaauste vist; og som Beviis herfor tilbyder Han dig netop idag dine Synders Forlæbelse, som du dog sandelig ikke har fortjent. Men, betænk det vel: den samme Gud, som forjættede den angrende Synder Tilgivelse, har ingenlunde ogsaa tilsiikret ham den kommende Dag. Nei, tværtimod, Han har for-

manet ham til, uopholdelig at holde sig i Beredskab, fordi Døden vil komme uforvarende. Hør blot hvad din Herre og høieste Dommer Selv siger: Matth. 24, 42. „Vagter, thi I vide ikke, i hvilken Time eders Herre kommer. 44. Værer beredte, thi Menneskets Søn vil komme til en Tid, som ei er eder bekjendt. 50. Ja, Herren vil komme paa en Dag, naar Tjeneren ikke venter det, og til en Time, da han ikke veed det. 51. Og den utro Tjener vil Han forlaste, . . . og der skal være Graad og Tænders Gnidsel“.

Nu, hvad siger du til slige Udtalelser?

Hvilken Daarsskab er det da ikke, at bygge sin evige Salighed paa et tomt „Maaskee“, og maaskee at tabe den!

Hør engang en Tilbragelse, som er forfærdelig, men sand: En Yngling havde af Efterladenhed allerede i længere Tid forsømt sine religiøse Pligter. Troen havde han imidlertid bevaret, og han trostede sig, ligesom du, med dette: „Senere hen skal jeg skrifte: For ingen Priis i Verden vilde jeg dø uden at have annammet det hl. Vandringsbrød!“ — Pludselig bliver han meget syg. Hans Moder taler om hans Sjæls Frelse, om en Præst, om Skriftemaalet. Men han tøvede, og opfatte det atter. Dødet tog overhaand. Omjæder besluttede han sig til at skrifte, og strax ilede man efter Præsten. Men det var seent paa Aftenen og Præsten var netop bleven kaldet til en anden Syg. Atter hengik nogen Tid, inden man fik hentet ham tilbage derfra; endelig fandt man ham, og han ilede til, saa stærkt han kunde: — men det var for seent, — i et heftigt Anfald var den Ulykkelige død, og havde udaandet sin Sjæl under grusom Fortvivlelse.

Exempler paa pludselige, aldeles uforudsete Dødsfald forekomme næsten daglig. Endnu for kort Tid siden styrtede i Paris en Haandværker, som var Familiefader og Medlem af „den hl. Frants Kaver's Forening til gjensidig Understøttelse“, fra en ikke ubetydelig Høide ned paa Steenbroen; han blev liggende død paa Stedet, uden at have givet en Lyd fra sig, — men denne Mand havde adlydt Evangeliets Advarsel; han pleiede at skrifte og communicere hver ottende Dag.

Hvis noget Lignende endnu iaften hændte dig, vilde du da ligesom han være beredt til at indgaae i Evigheden?

En anden Mand gaaer over Gaden, han valter og styrter omkuld; man kommer ham til Hjælp, og bærer ham ind i den nærmeste Voutik; en Læge bliver tilkaldt; han undersøger hans Tilstand, men maa erklære, at den Ulykkelige veibliklig var død, endnu spændt han havde naaet Jorden. Men denne var ikke forberedt.

Vil du virkelig endnu stole paa den kommende Dag, naar det gjælder om din Sjæls Frelse? Taler du endnu

fremdeles om et „senere?“ Kan du endnu lægge dig roligt til at sove med denne Tanke: jeg vil visselig endnu før min Død skrifte?

En fattig Lærling havde for flere Maanedes siden annammet den første hellige Communion; han havde ved denne Leilighed rigtignok kun fattet eet Forsæt, men dette ene, alvorligt og bestemt: „naar jeg begaaer en Døds synd, vil jeg endnu samme Dag skrifte, og ikke gaae tilsengs, før end jeg har gjort det.“

Den frygtede Ulykke håndte ham. Det var en Løverbag; Veiret var meget daarligt, og Præsten boede langt borte. I Førstningen sagde Paul til sig selv: „Nuvæl, om et Par Dage vil jeg gaae til Skrifte.“ Men pludselig mindebes han det Løfte, han paa sin første Communiondag havde aflagt, og en Stemme i hans Indre tiltraabte ham: „Gjør hvad du har lovet; gaa strax til Skrifte.“ Han tøvede endnu. Endelig kastede han sig i denne indre Kamp paa Knæ og bad et „Hil Dig Maria“, for derved at opnaae den Naade, at erkjende Guds hellige Villie. Bønnen er Sjælens Frelse. — Paul stod op og begav sig paa Veien. Paa Hjemveien mødte han en Dame, som spurgte, hvorfra han kom. Han fortalte hende det med glædefraalende Ansigt, og forsikrede hende, at han nu vilde sove i Fred, da han atter havde gjenvundet den kjære Guds Naade og Venskab.

Hans Moder pleiede om Søndagen at lade ham sove lidt længere, end paa Søgne dagene; og efter Sædvane vækkede hun ham derfor næste Miergen først Kloffen sky, idet hun bankede paa Døren til hans lille Stue og kaldte paa ham. Men efter et Quarters Forløb var han endnu ikke staaet op; Moderen kaldte paany, og, da han ikke svarede, gif hun ind og raabte: „Op, op! doovne Dreng! Stammer du dig ikke? Kloffen er næsten halv otte!“ Men Drengen rørte sig ikke, — Moderen gif hen til Sengen og greb hans Haand, — den var iiskold, — hun forskrækkedes og betragtede ham nsiere, — med et rædsomt Skrig faldt den stakkels Moder bevidstløs til Jorden, — hendes Søn var død; Liget var allerede koldt.

Hvor lykkelig var han, at han ikke havde opsat sit Skriftemaal til „senere“, ikke engang til den følgende Dag!

Kjære Ven! gid du, som læser disse Linier, maatte være ligesaa viis! gid du vilde gjøre ligesom han!

Slutning.

Maaskee, min kjære Læser, at du i Verden, paa Værkstederne, i Dagbladene og andelsbeds møder endnu andre Ind-

vendinger, som fremsættes mod den hl. Religion; thi jeg har her kun fremført dig hine, som ere de meest udbredte. Men jeg indestaaer dig for, at de alle tilsammen ikke ere andet, end tomme Sophisterier, d. v. s. Paastande og Domme, som have Sandhedens Skin, men i Virkeligheden ere falske Slutninger. Ligeoverfor Sandheden kan Ingen beholde Ret.

Skulde du nu træffe paa en saadan, her ikke berørt Indvending, saa følg mit Raad, og opsig en værdig Præst, — Gud være lovet, der findes Saadanne i vor Midte! — om en velvillig Imødekommen kan du være forsikret. Meddeel ham oprigtigt hiin Indvending; han vil vise dig, hvorledes du skal løse den.

Stræb efter, bestandig at gjøre dig nøiere bekendt med din hl. Religion; jo bedre man kjender den, desto høiere elsker man den; jo mere man elsker den, desto mere øver man den. Mången En ytrer Fjendskab mod den, blot fordi han ikke kjender den, fordi han forestiller sig den ganske anderledes, end den er; — og paa denne Maade kan man rigtignok have frit Spil til at udskjelde og udlee den!

Sej, søster, at disse mine fortrolige Samtaler med dig, kjære Væser, maatte have været din Sjæl til Gavn og Frelse.

Hvis et eller andet Punkt isærdeleshed har tiltrukket sig din Opmærksomhed, saa læs atter og atter Afhandlingerne derover, og overvei samme. Og ifald de Grunde, som jeg har forebragt, synes dig at være utilstrækkelige, da vær overbevist om, at det kun er *min* Skyld, men at det ikke maa tilskrives selve den hellige Sandhed, som jeg har villet forsvare.

Den Omstændighed, at jeg i mine Svar maatte fatte mig saa kort som muligt, og dernæst ogsaa mine ringe Evner maa du erkjende for Aarsagen, naar du i dette Forsvar træffer paa svage Sider.

Gid det maatte være lykkes mig! gid jeg maatte have bidraget til, i dit Hjerte at forhøje Vrefrygten for Troen, Kjerligheden til Dyden, Iveren for din evige Sjælefrelse! Her-efter alene har jeg stræbt i denne lille Bog. Hvis dette skulde være lykkes mig, havde jeg jo bidraget lidt til din Frelse, og min lille Bog var da en god Gjerning!

Sej beder Gud om, at Han vil velsigne min lille Bog, velsigne dig, kjære Væser, og tillige stjænte mig selv Sin Velsignelse.

Hermed tager jeg Afsted med dig, kjære Væser; lev vel til vi, om Gud vil, gjense hinanden i Himmelen!

G. S.

Kirkelige Efterretninger.

Tydskland. Differentjerne med Hensyn til Besættelsen af Erkebispedømmet Köln ere endnu ikke hævede. Den Minoritet i Domkapitlet, der virker for at fremme den preussiske Regjering's Interesser, har paa sidstnævntes Vegne forelagt Capitlet en Valgliste, som Majoriteten har tilbageviist, fordi den anser det for sin Pligt at hævede Capitlets Valgret i dennes hele Omfang, og foretage de videre fornødne Skridt i denne Retning.

Nordamerika. I Anledning af den skjændige Bestyldning af et i Newyork udkommende Blad, at Sammensværgelsen mod Præsident Lincoln for største Delen skulde have bestaaet af Katholiker fra Staten Maryland, har et andet Blad oplyst, at kun een af de Anlagede er Katholik, nemlig Lægen Dr. Widd, der forbandt Booths forstuede Been; men det er beviist for Retten, at denne Mand var aldeles uvidende om D. S. Misgjerning.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 23. Juli. 7. Søndag efter Pinte. Apollinaris, Mart. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — 24. M. Martyrerne i Gorkum. 25. S. Jacobus, Ap. 26. D. Anna, den b. Zofruens Moder. 27. So. Stapulkerjefst af Karmel. 28. F. Nazarius og hans Staldbrodre, Mart. 29. L. Martha, Jfr.

Søndagen den 30. Juli. 8. Søndag efter Pinte. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med (lydsk) Prædiken. Kl. 3 Andagt. 31. M. Ignatius af Lojola, Bekj. 1. Aug. S. Petri Lankjefst. 2. D. Alphons af Liguori, Bekj., Ordensstifter. 3. So. Sterban's Finding. 4. F. Dominikus, Bekj. Ordensst. 5. L. Maria af Sne.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag) og 7¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lordag stille Messe Kl. 6.

Fredagen den 4. August. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 7¼ høitidelig Messe. Aften Kl. 7½ Andagt.

„Katholsk kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Lovredningsstjenait. Hr. Kommissær **C. A. Blankensteiner**, St. Kongensgade 16, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

© Triers-Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Tolste Aargang.

Nr. 16.

Søndagen den 8de August.

1864.

Indhold: Den katholske Kirke i Danmark, frigjort ved Grundloven og de derved vundne Resultater. — Skriftemaalet. — Det er en Opfindelse af Præsterne! — Kirkelige Efterretninger: Rom. England.

Den katholske Kirke i Danmark, frigjort ved Grundloven og de derved vundne Resultater.

(Slutning, see Nr. 15.)

I Fredericia, hvor den anden katholske Menighed i det egentlige Danmark findes, har Katholicismen siden Efteraaret 1860 taget et nyt og glædeligt Opving. Den hidtilværende Præst ved St. Knuds Kirke, som ikke havde vidst ret at nytte den givne Religionsfrihed til Fremme for det kirkelige Liv, blev af Provicaren fjernet, og Dr. theol. Joseph Coppentrath, der havde studeret i Rom, blev indsat i hans Sted¹⁾. Han drog Omforg for, at Kirken blev restaureret og udsmykket, og ved Indførelse af de nye danske liturgiske Bøger (see ovenfor), ved Prædikener i det danske Sprog og ved Catechisationer har han atter vakt det religiøse Liv og den katholske Bevidsthed hos Menigheden, der ogsaa i numerisk Henseende er i raft Tiltagende.

¹⁾ Der opstod i denne Anledning en Retsstrid, idet den af Provicaren affatte Geistlige ikke vilde afgive Kirkens Røgler osv. til den i hans Sted indsatte Præst. Paa den verdslige Kirkeforstanders Opfordring blev hiin af Kongens Foged (14. Januar 1861) tvungen til at forlade Præsteboligen og afgive Kirkens Røgler. Han indskjød imidlertid Sagen for den verdslige Domstol, der senere erkjendte Provicarens Affættelsesdecree for gyldigt og efterretteligt.

I de øvrige katolske Menigheder i det danske Monarchi¹⁾ har den apostoliske Provicar draget Omsorg for, at der virke dygtige Mænd i Missionens Tjeneste; men den store Intolerants, som ifølge en forældet Lovgivning endnu indtil den nyeste Tid herskede i Slesvig, Holsteen og Lauenburg, gjorde hidindtil næsten ethvert Skridt fremad umuligt. Men Kirkens utaaelige Lænker synes for Tiden ogsaa der at skulle vorde løste. En Petition til den holsteenske Stænderforsamling (1863) fra ansete og fremragende lutheriske Personligheder androg paa, at den høie Forsamling velvilligst vilde virke hen til, at der tilstodes de katolske Troesbrødre en friere Stilling, end Loven for Tiden tillod. Den kongelige Commisarius bemærkede hertil, at Regjeringen agtede at indbringe et Forslag til Ordningen af Katholikerne Forhold, hvilket ogsaa virkelig skete. Smidertid har ved denne Leilighed den holsteenske Stænderforsamling udviist en vanærende Sneverhjetethed mod Katholikerne, som var Aarsagen til, at den nye Lov blev meget utilfredsstillende. Dog tør man vel neppe gjøre sig noget Haab om, at hele dette Forhold vil blive tilfredsstillende ordnet, før hele det danske Monarchies forviklede Forfatningsforhold og den politiske Splid mellem Kongeriget og Hertugdømmerne have faaet en endelig Afgjørelse.

Da jeg tidligere har omtalt den katolske Kirke i Hamborg, skal jeg her kortelig berøre samme. Den hele hamborgske Menighed tæller ialt c. 6000 Katholiker med 4 Sognegeistlige. Den nuværende apostoliske Provicar har ogsaa draget faderlig Omsorg for denne store Menighed ved at forsyne den med ivrige og dygtige Præster. Disse have siden 1861 paabegyndt Udgivelsen af et katolsk Kirkeblad for de nordiske Missioner i det tydske Sprog²⁾. En Mission af Jesuiterfædre holdt i 1862 en Række Prædikener, der vakte umaadelig Sensation og hidrog meget til at vække det kirkelige og religiøse Liv blandt Hamborgs Katholiker. Siden 1862 har Menigheden faaet oprettet en katolsk Realskole under Ledelsen af Dr. Becelaere, der

¹⁾ See Kapitel VI.

²⁾ Det har iblandt andet meddeelt interessante historiske Oplysninger om flere af de nordiske Missionskirker.

er vel bekendt med vore nordiske Sprog og Forhold¹⁾. Desuden have Nonnerne af „den h. Karl Borromæus“ oprettet et Vaisenhuus for katholske Vaisenbørn og i den allernæste Tid ogsaa et katholsk Hospital. Her er Kirken saaledes i Fremvæxt og Opblomstring.

Ogsaa til Færøerne og Island har Katholicismen banet sig Vej i den næste Tid, skjøndt ikke uden stor Møje, Kamp, og Modstand fra Protestanternes Side²⁾. Disse to „Bilande“ høre siden 1855 til den af Hs. Hellighed Paven da oprettede apostoliske Præfectur for Nordpolarlandene, hvis nuværende apostoliske Præfect D. Bernard, residierer i Staden Whæd i Skotland. Allerede i 1857 bleve Missionairer udsendte til Island og Færøerne. Paa det første Sted reistes et Alter i Grønnefjord, og senere et andet i Reikjavik; men Regjeringen lagde snart Hindringer iveien for Katholicismens Fremme, idet de gamle Intolerantslove bleve gjort gjældende. Den absolute Regjeringsform er nemlig endnu herskende paa Island, og Islændernes Fordring om en constitutionel Forsatning er bleven tilbageviist af Regjeringen. Missionsvirksomheden er foreløbig opgivet i dette Land. Paa Færøerne, hvor Religionsfriheden er gjældende, har Missionen vundet Fodfæste. I Staden Thorshavn er siden 1859 opført en lille smuk katholsk Kirke og Missionshuus. Her virke to Geistlige for Katholicismens Udbredelse og en lille Menighed har dannet sig³⁾.

1) Han har oversat og udgivet nærværende Værks to første Dele under Tittlen: Histoire de l'église catholique en Danemark depuis le neuvième siècle jusqu'au milieu du seizième. I—II. Bruxelles & Paris 1861.

2) Cf. en Skrivelse fra Præsten paa Færøerne, aftrykt i Skandinaviske Kirketidende for 1859, p. 277.

3) I en Privat skrivelse af 24. Novbr. 1862 fra den fromme og nidkjære Pastor Bauer, der i 8 Aar har virket i Nordpolarmissionens Tjeneste, hedder det: „De veed uden Tvivl, at jeg har en liden, men ret smuk Kirke, et Baanhuus og nogle Convertiter. De absurdeste Fordomme ere nu for Tiden temmeligt svundne, Folket bliver ogsaa mere fortrolig med mig, Nogle begynde endog allerede at

Saa ringe end Resultatet af alle hine Bestræbelser er i Forhold til den Seier, som den katholske Kirke, i Kraft af Herrens Forjættelse, skal vinde i Norden som overalt i den ganske Verden, saa er det dog stort, naar man seer hen til alle de Magter, som modarbejde Kirkens Interesser og Fremgang i Danmark. Af hine Magter ere der fem, som jeg vil kalde de „fem antikatholske Stormagter,“ af hvilke jeg skal give en kort Skildring.

Den første „Stormagt“ er da Fordommene, der ere udsprungne af Reformationskampens Lidenskabelighed, og gennem tre Aarhundreder pleiede og nærede ved Ubekjendtskabet med Katholicismen, der blev holdt skjult og fangen af en despotisk, intolerant protestantisk Regjering. Folkets Lærebøger, videnskabelige Værker, Digtning og Frøfagn vrimges af disse Fordomme¹⁾. Selv saakaldte „dannede“ Mennesker mene virkelig, at Katholikerne tilbede Helgener og Reliquier, at Paven ansees for ufeilbar i Alt hvad han gjør og siger, at en mekanisk Oprensning af sine Synder for Præsten af Katholiker ansees for at være tilstrækkelig til at opnaae Syndsforladelse osv. osv.

Den anden „Stormagt“ er den lutheriske Geistlighed, hvis Fleertal ved Underviisning i Skrift og i Tale bearbejder Folket til Fjendskab mod Kirken. De undsee sig ikke ved at fremstille den ærværdige, store og almindelig udbredte Moderkirke som en lille afmægtig Sect, medens den lutheriske Sect fremstilles som det „store Kirkesamfund“ med det „rene Ord“ og de „rene Sacramenter“. Ved Universitetet fortælle de theologiske Professorer Studenterne altsens Fabler, Anecdoter og Opspind, hvorved den katholske Kirke bespottes, forhaanes og latterliggjøres, istedetfor at gjøre dem bekjendte med denne

rose den katholske Religion, især ere Embedsmændene uden Undtagelse meget venlige mod mig og besøge mig; men der gives alligevel endnu Modstand nok.“

¹⁾ Blandt Almuen er det almindeligt at sige om den, der er tosset eller forskruet, „han er katholsk i Hovedet“. Ordet „Jesuit“ bruges til at betegne den største Kjeltring, og ved „Munk“ forestiller man sig som oftest liberlige, gudsforgaaene Mennesker (!!!).

Kirkens virkelige Historie! Den katholske Kirke benævnes sædvanligt: „Pavekirken“, den „papistiske Religion“, „Romerkirken“ osv. Angeliserede og smukt colorerede Livsbilleder af Luther og Reformatorerne sættes i Omløb, bibelske Historier med grove ubeviste Besskyldninger mod Kirken gives Ungdommen ihænde. Ja, man stammer sig ikke ved at skrive offentligt „Mormoner, Katholiker og lignende Secterere“!*)

Den tredje „Stormagt“ er Pressen. Denne er i Danmark, og i særdeleshed i Kjøbenhavn, i det Hele taget demoraliseret. De store Dagblade ere enten indifferente eller ligefrem fjendste mod al Christendom, altsaa fremfor Alt mod Katholicismen. De blandt den lutherste Geistlighed, som mene det ærligt med Christendommen, som forbre christelig Tro og christeligt Levnet, blive i Reglen forhaanede og udfjeldte. De haandgribeligste Løgne, de ondstabsfuldeste Dypspind og de meest fordreiede Referater angaaende den katholske Kirke optages i Bladene som „interessante Nyheder“, og overbevises Redactionen om, i denne Henseende at have faret med Løgn, negte de i Reglen at optage nogenformhelt Berigtigelse, endfise en Tilbagekaldelse af den af dem udstedte falske Mønt. De bidrage mægtigt til at nedbryde Moraliteten ved at anbefale og rose Alt, hvad der tilfredsstiller Nydelsesshygen og kilbrer Sandfælgigheden. En slibrig Roman, en equivok Farce eller en vellystig Danserinde skjæntes den største Opmærksomhed og Velvillie; ja, medens man giver lange anbefalende Anmeldelser af en dresseret Abekats Præstationer, forbigaaer man med Taushed det gebiggeste Værk, naar dette ikke falder i deres Smag eller passer i deres Kram.

Den fjerde „Stormagt“ er Indifferentismen, som har greben om sig vidt og bredt. Man troer gjerne, at der er meget Smukt og Godt i Katholicismen; man er ingenlunde ubetinget Luther hengiven: han har feilet i flere Stykker; man troer ingenlunde Alt, hvad der staaer i Biblen; men man er „Christen“, det vil sige: man beider aldrig, angrer aldrig sine

*) Man glemmer i sin antikatholske Iver ganske, at Mormonernes lidelige Sect henhører til Protestantismens Afspødninger.

Synder, gaaer sjelden eller aldrig i Kirke, taler sjældent om Religionen; men man er en „hønnet“ Mand, der „gjør Ret og Skjel,“ og „det er jo nok.“ Om noget er Sort eller Hvidt, Løgn eller Sandhed, Ondt eller Godt — det er altsammen indifferent: man passer sin Dont — gjør hvad man lystet — og bekymrer sig forresten kun om sine verdslige Affairer. I Hovedstaden hører de Fleste til denne sørgelige Kategori¹⁾.

Jeg kommer nu til den femte „Stormagt“: Nydelses-
syggen. Denne har som en Kræftskade angrebet Mængdens
Aand, Sind og Hjerte, saa at Belleuet, Bellhst, Fraabseri,
Drukenstab, Dands, Comediespil, Forlystelser og alskens Gjøgleri
søges som det ene Fornødne, og Sligt begunstiges af Autori-
teterne og anbefales af den demoraliserede Presse, som var det
Menneffets høieste Maal.²⁾ Endeel af Nydelsessyggenes Slaver
gaae vel engang imellem i Kirke; men det er for at høre en
sentimental rørende Prædiken eller en stjern eller „deilig Tale“,
eller maastee en — Kirkeconcert! Hvor gudsforsladt den store
Mængde har gjort sig ved at bedøve Samvittigheden i sandfelig

¹⁾ „Det er ikke blot Enkelte, som i vore Dage ringeagte Kirkens
Naademidler, hele Familier, hele Huse høre aldrig Guds Ord, søge
aldrig Herrens Samfund. Af Kjøbenhavnns 150,000 Indvaanere er
der kun 6000 regelmæssige Kirkegangere!“ Saavidt den prot.
Prædikan Blævels Udsagn. Förhandl. vid det andra Skand.
Kyrkomötet p. 59. Saavidt har Protestantismen nu bragt
det i Danmark, efterat den i over 300 Aar har været eneberegtiget!

²⁾ „Søndag Formiddag er for Mængden en Arbejdsdag, Søndag Efter-
middag og Aften er en Kjødets Dag, hvorpaa alle lystet tilfreds-
stilles. Hovedstaden er i de sidste Aar bleven opfyldt med en
Mængde Forlystelseskæder; mange af dem ere Skjendselens og For-
førelsens Steder. De ere opfyldte næsten hver Aften af en Mængde,
som er umættelig i sin Begjærighed efter Nydelser. Den billige
Udgangspris lokker Tusinder og Tusinder dertil, selv de Fattige
pantfætte ofte deres Klædningsstykker og nødvendige Eiendele, for
at faa Penge til at more sig for. Stadens Gader ere om Aftenen
befolkede af faldne Dvinder, hvis Antal i de sidste Aar er steget til
det Dobbelte“ osv. l. c. pp. 58—59. Naar man af Frugten
kjenner Træet, hvad maa man da sige om Protestantismens Træ,
som bærer saadanne Frugter?

Rhdelse, kan man see af de mange Selvmord, som forekomme i Danmark; ja de forekomme her i større Mængde end i noget andet civiliseret Land!')

At bekæmpe disse onde Magter er et Kæmpeværk, hvortil der ei alene hører stor Digtighed og Udholdenhed; men ogsaa materielle Midler, hvorover den saa tidt udplyndrede Kirke ikke raader. For den Priis, som Kirken byder Folket hver fjortende Dag et godt Blad, for den Priis leverer Djævelen det et slet Blad hver Dag, og giver saa ovenikjøbet en letfærdig Roman i Tilgift. At Nogle af de Mange, i en saa forvildet Tidsperiode, og under saa frygtelige Omstændigheder, søge hen til den katholske Kirke med dens rene og høie Idealitet og strenge Moral, det er isandhed Mirakler af Gud! Og naar katholske Geistlige midt iblandt en saa fordærvet, chaotisk Mængde, for-maaer at finde dem, der ville frelles, da steer det kun ved store Anstrengelser i Forening med Guds usynlige Bistand og Kraft.

Den danske Regjering har i det Hele taget viist sig velvillig mod den katholske Kirkes Geistlige i Danmark. Naar den i den senere Tid har krænket Religionsfrihedens Princip, om ikke ligefrem den guddommelige Frihed, ved at forbyde Forældre af forskjellig Religion at sætte deres Børn i de katholske Skoler, da skyldes Initiativet dertil den lutherske Geistlighed, der med Hensyn til Almue-skolevæsenet har megen Indflydelse. Kong Frederik VII. hvis Moder, Prindsesse Charlotte Frederikke, som bekjendt, traadte over til den katholske Kirke, var naadig fundet mod sine katholske Undersaatter og har viist i Gjerning, at han vilde, at Kirken skulde være fri i hans Rige.?) Endnu kort

1) Statistiske Data vise, at der paa 100 Døde i Danmark kommer 1 Selvmorder! Et gyseligt Tidens Tegn!

2) Mange vare endog af den Mening, at Kong Frederik VII., ligesom Dronning Victoria, hemmeligt var Katholik. Til Bestyrkelse for denne Mening tjener følgende mærkbare Sted af en dansk Forfatter, som for nogen Tid siden besøgte det berømte Balsartssted: Klosteret Einriedeln med det underfulde h. Mariabillede. Han siger nemlig: „forat end ikke det protestantiske Danmark skal savnes

før sin Død gav han vor apostoliske Provicar Tillabelse til at holde Gudstjeneste i Hertugdømmerne naar og hvor han vilde, da Loven om Religionsfriheden her ikke strax kunde gives. Ogsaa Danmarks nuværende Hersker, Hs. Majestæt Kong Christian IX. har tilfagt de danske Katholiker Sin landsfaderlige Raade og Velvillie dengang Sognepræsten ved Sct. Ansgari Kirke kort efter Thronbestigelsen tolkede for Hs. Majestæt de Hrefrygtens og Hengivenhedens Tøller, der baade bejælede ham og hans geistlige Medbrødre saavel som alle sande og op- rigtige Katholiker i Danmark for deres retmæssige Konge og Herre.

Kirken kan saaledes med Tillid til Hs. Majestæt Kongens naadigste Bestjærmelse og Velvillie og Regjeringens Liberalitet, rolig og uforskyret forfætte sit store Missionsværk i Danmark, og som den haaber, ret snart ogsaa i hele det danske Monarchi. Den er ikke mere i Fængsel og i Lænker i et fremmed Land, — nei, den staaer fri og stærk, haabefuld og kjærlig i sit Hjem, omgiven af en Flok trofast hengivne Børn; ja, den har Ret til at kalde Danmark sit Hjem; thi her har den arbeidet for hele Folkets aandelige og evige Vel gennem syv Aarhundreder! Den har Ret til at kalde hele det danske Folk sine Børn; thi den var deres Forsædres elskede Moder! Et trehundrebaarigt Fangenskab, fuldt af Forhaanelser og Trængsel, har ikke formaaet at kjølne dens Moderhjerter. Dette er endnu opfyldt af det samme Dnske og har endnu det samme Maal, som da den første Gang vendte sig til Nordens Folk: at skjænke alle sine Børn, selv dem, som have undertrykt, forhaanet og miskjendt den — timelig og evig Lykke og Fred.

Saa, det vil den, og kun det alene! Derom er jeg levende

i Fortegnelsen af troende Hoveder, der af from Iver have valsfartet til Maria af Einsiedeln som Pilegrimme, skal jeg nævne, som det sidste Curiosum, at Klosterprotokollen for 1826 imellem de Communicerende har optaget: Frederik Carl Christian, Prinds af Danmark. See „Maria af Einsiedeln“, et Reisebillede af P. P. Barfoed, i „Illustreret Tidende“, II. B. 1860—61 fol. p. 139.

overbeviist. Og denne Overbeviisning har bevæget mig til at skildre dens Liv og Virksomhed, dens Seire og Triumpher, dens Trængsler og Kampen her i mit dyrebare Fædreland gjennem et Tidsrum af over 1000 Aar, fra den h. Ansgar til vore Dage.

Den katholske Kirke i Danmark er min Moder. Jeg har malet hendes Billede og gjort det med al mulig Nøiagtighed og Correcthed i sin Heelhed som i alle enkelte Træk. Som ethvert blot menneskeligt Værk har det sine Feil; men Contourerne ere sande og den historiske Colorit ægte.

For Dig, kjære Læser, stiller jeg da mit Billede, og beder Dig ret nøie og længe at betragte det. Du, som elsker hende, hvem det fremstiller, lad Betragtningen deraf endmere styrke din Kjærlighed og Beundring for hende; og Du, som ikke elsker hende, fordi Du ikke kjendte hende, lær af dette Billede at kjende hende, og at elske hende, som er din Moder, og som kun brænder af Vængsel efter at give Dig Fred paa Jorden og aabne Dig Vej til evig Lyksalighed.

XXXVI.

Skriftemaalet. — Det er en Opfindelse af Præsterne!

Svar. Dette er lettere sagt, end beviist!

Nei, — Præsterne have ikke opfundet Skriftemaalet; Jesus Christus, vor Herre, Han, Som har indsat Præsterne, Han har ogsaa anordnet Syndernes Bekjendelse eller Skriftemaal, som det uundgaaelige Middel for at opnaae Syndernes Forlabelse.

I Sandhed, slaae op i Evangeliet, kjære Ven! Hos den h. Johannes vil du i det 20. Kap., 19. og følgende Vers læse: „Om Aftenen paa den første Dag i Ugen (Herrens Opstandelses Dag), dengang de Elleve vare forsamlede, (i den samme Sal, i hvilken Jesus den foregaaende Torsdag havde indstiftet det hellige Nadveroffer) og af Frøgt for Jøderne havde tillukket Dørene, kom Jesus og stod midt iblandt dem og sagde til dem: „Fred være med eder!““ Efter denne

Hilsen viste Han dem Sine Hænder og Sin Side. *) Og Apostlene glædede sig over at gjensee Herren. Da sagde Jesus endnu engang: „Fred være med eder! Ligesom Faderen haver sendt Mig, saaledes sender Jeg eder.“ Ibet Han sagde dette, aandede Han paa dem og sagde: „Annammer den Helligaand! Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte, og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne.“ Disse Frelserens egne Ord trænge sandelig ikke til nogen Forklaring. Det er klart, at Herren, idet Han udtaler dem, giver Apostlene, Sine første Præster, Fuldmagt til at „forlade Synder“. Men Præsteværdigheden og al den Magt, som er meddeelt samme, skal vedvare indtil Verdens Ende, thi Frelseren siger jo, at Han udsender Sine Apostle „saaledes“ som Faderen har udsendt Ham; men Faderen har udsendt Ham med Myndighed til atter at befuldmægtige Andre; altsaa maae ogsaa Apostlene være udsendte med Myndighed til igjen at befuldmægtige Andre d. v. s. til at overdrage deres egen apostoliske Magt til Andre; og hos den h. Matthæus i det 28. Kap. 20. Vers læses der, at Herren har sagt til Apostlene: „Dg jeg er hos eder alle Dage indtil Verdens Ende;“ men det kunde Han ikke have sagt, naar ikke Apostelværdigheden skulde vedvare indtil Verdens Ende. — Siin Fuldmagt er imidlertid saa bestemt og ubetinget, at fra den Tid af ingen Synder kunne forlades paa anden Maade, end ved en gyldig apostolisk Præsts Absolution, eller ved idetmindste at have den faste Villie, at modtage samme.

Denne sidste Tilfætning har jeg forsættelig vedføjet; thi hvis Nogen er i det Tilfælde, at det er ham aldeles umuligt, at tye til en Skriftefaders Hjælp og Bistand, da kan han ved den saak. fuldkomne Anger opnaae sine Synders Forladelse umiddelbart af Gud Selv. Dog er hermed den ueftergivelige Pligt forbunden, at han foruden den fuldkomne Anger tillige har det faste Forsæt, saasnart det bliver ham muligt, da ogsaa at ville efterkomme Jesu Christi almindelige Bud, som befaler, at enhver svær Synd skal aabenbares i Bodens Domstol. Altsaa

*) Den h. Lukas tilføier i sit Evangelium Kap. 24, V. 37—39: „Overraskede og forskrækkede troede de at see en Aand. Da sagde Han til dem: „„Vi ere I forfarbede og hvorfor opstaae slige Tanker i eders Hjerter? Seer Mine Hænder og Fødder! Det er mig Selv; føler I seer! En Aand har jo ikke Kjød og Been, som I see at Jeg har;““ endvidere i det 41—43. Vers: „Men da de af Glæde og Forbauselse endnu ikke kunde troe det, sagde han: „Havde I her noget at spise?““ De rakte Ham da et Stykke af en stegt Fisk og noget af en Honningkage. Dg efterat Han for deres Vind havde spist, tog Han det Tiloversblevne og gav dem det.“

bliver selv i saadanne særegne Tilfælde Synderne kun i Betragtning af Bods-sacramentet tilgivne af Gud.

Men Præsten kan dog visselig ikke forlade Synderne uden at han kjennder dem. Naar en Bods-færdig blot viser sig for Præsten, veed denne jo ikke engang, om han overhovedet har syndet. Derfor er det uundgaaelig nødvendigt, at den Bods-færdige aabenbarer sin Samvittighedstilstand, at han bekjennder sine Synder, og han maa gjøre det paa en saadan Maade, at Præsten kan være istand til at dømme, om han kan forlade ham hans Synder, eller om han skal beholde ham dem, d. v. s. udsætte Syndsforlæbelsen, indtil Synderen vender tilbage i en mere passende Sjælstilstand, med en bedre Forberedelse. Og heri bestaaer jo netop „Skriftemaalet“.

Naar du, min Ven, nu har hørt hine saa uendelig tydelige Ord, som din Frelser har udtalt, da maa din simple, sunde Mennekkesforstand blive nødsaget til at tilstaae, at: „Ingen Anden end Jesus Christus Selv har indstiftet Skriftemaalet“.

Enhver, som nægter dette, beviser derved, at han er lige-saa ukyndig i Historien, som i Evangeliet. Historien beviser os nemlig ved mangfoldige Kjendsgjerninger, at man, allerede siden den Christelige Tidsregnings første Aarhundreder, har bekjendt sine Synder for en Præst, enten offentligt eller i Hemmelighed; at man ansaae den derpaa følgende af Præsten meddeelte Absolution som den uestergivelige Betingelse for Syndsforlæbelsen, og at dette overalt, til alle Tider, ifølge guddommelig Anordning var Skik og Brug i Kirken.

Den katholske Kirkes Modstandere, som forkaste Drestriftemaalet, fordi det er dem ubehageligt og besværligt, have forgjæves anstrengt sig for at udfinde den Mand, som skulde have opfundet dette Skriftemaal. Kun en fuldstændig Uvidenhed med Hensyn til Kirkehistorien kunde bevæge den Ene eller Anden til at erklære: „At Drestriftemaalet blev opfundet paa den i Aaret 1215 under Pave Innocents III. i Rom afholdte tolvte almindelige og fjerde lateranensiske Kirkeforsamling.“

Rigtignok blev det paa samme i den 21. Troesregel (Canon) befaleet: „At enhver Troende idetmindste een Gang om Aaret skal straffe alle sine Synder for en beskikket Præst, samt af ham lade sig paalægge en Bod, og efter sammes Fuldbyrkelse i Paasketiden annamme det alleh. Sacramente.“ Men dermed er endnu ingenlunde beviist, at selve Drestriftemaalet, selve Skriftemaalet ikke allerede tidligere har bestaaet i hele Kirken, hermed er kun en bestemt Regel fastsat. Tvertimod vidne utallige Kjendsgjerninger om, at det ogsaa tidligere har været anordnet. Jeg skal her kun anføre nogle enkelte.

I Aaret 1153, altsaa næsten halvfjerdsindstyve Aar før det nævnte Concil, var den udmærkede Kirkelærer Richard af Sanct Victor død, og denne skriver: „Undseelsen for at skrifte er kun Mennefefrygt; men Mennefefrygt modstaaer den guddommelige Naade.“

I Aaret 1072, altsaa næsten hundrede og halvtredsendestyve Aar før den omtalte Kirkeforsamling var den hellige Bernhard død; han skriver: „Hvad gavner eder et halvt Skriftemaal? den, som i Skriftemaalet holder Noget hemmeligt, han lyver for Gud Selv.“

I Aaret 847, over trehundrede og tredsendestyve Aar tidligere end hiint Concil, som skal have opfundet Skriftemaalet, havde Erkebiskop Rhabanus Maurus af Mainz paa en Provincialsynode i Mainz anordnet: „At Præsterne ogsaa skulle høre de Døendes Skriftemaal og paalægge dem en Bød, — (som rigtignok kun kunde fuldbyrdes i Tilfælde af en muligviis indtræffende Helbredelse) — og først efter dette Skriftemaal og den derpaa følgende Absolution meddele dem det hellige Vandringsbrød og den sidste Salvelse.“

Hundrede Aar tidligere, end Rhabanus Maurus, havde ligeledes i Mainz Tysklands store Apostel, Erkebiskop Bonifacius, forordnet: „At der hos enhver Hovedsmand i Krigshæren skulde være en Præst, for ogsaa i Leiren og paa Valpladsen at høre Soldaternes Skriftemaal.“ Omtrent samtidig hermed gav Biskop Chrodegang i Metz følgende Befaling: „Alle Troende skulle idetmindste skrifte tre Gange om Aaret; de som ville, kunne gjøre det oftere; Munkene skulle skrifte hver Løverdag.“

Naar altsaa næsten femhundrede Aar før det af Pave Innocents afholdte Concilium, som har befalet idetmindste eet Skriftemaal om Aaret, denne Biskop allerede har befalet tre Skriftemaal; saa har dog sandelig Pave Innocents ikke opfundet Skriftemaalet, men derimod kun fastsat den yderste Grændse for den efterhaanden tiltagende Lunkenhed.

Næsten trehundrede Aar tidligere har Pave Leo den Store, som bøde i Aaret 461, med følgende Ord formanet sin Menighed til Bød: „Skrifter, aflægger en hemmelig Bekjendelse af alle eders Synder for Præsterne alene; thi kun da kunne I af Gud opnaae eders Synders Forlabelse.“

I det fjerde Aarhundrede efter Christi Fødsel har Kirkesribenten Pacianus paa den meest indtrængende Maade advaret mod den svære Synd, i hvilken Enhver gjør sig skyldig, som efter af faldt Undseelse og Mennefefrygt at have fortiet sine Synder i Skriftemaalet, dog alligevel ikke ubseer sig for, med et besudlet Hjerte at nærme sig til Herrens Bød.

I det samme Aarhundrede har den hl. Ambrosius,

Erkebiskop af Mailand, gjentagne Gange talte til sin Menighed om Skriftemaalets Nødvendighed og han var selv et Mønster for alle Skriftefædre. Med Hensyn til den offentlige Bød og det offentlige Skriftemaal anordnede han „at det kun skulde finde Sted der, hvor det var nødvendigt, fordi Synderen havde givet offentlig Forargelse osv.“

Hans store Discipel, den hl. Augustinus, taler med følgende Ord nogle saakaldte store Aander til Rette: „Man maa gjøre Bød saaledes som Kirken foreskriver det. Ingen sige: „jeg gjør i Lyndom Bød, jeg skrifter for Gud, og Gud, af Hvem jeg venter Tilgivelsen, ved hvad der foregaaer i mit Hjerte.““ Hvorledes? Har da Jesus Christus forgyæves sagt til Sine Apostle, d. e. til Præsterne: „Hvad I løse paa Jorden, det skal ogsaa være løst i Himmelen?““ Er da Nøglemagten forgyæves bleven anbetroet Kirken? I tilintetgjøre Jesu Christi Ord.“

Endnu tidligere fordrer allerede den hl. Athanasius, Biskop af Alexandrien i Egypten, Skriftemaal selv over de blot i Tanker og Begjæringer begaaede Synder.

Den hl. Kirkefader og Martyr Chyrianus, som i det tredie Aarhundrede, i Aaret 258, døde som Biskop af Karthago i Afrika, formaner de Troende til at skrifte deres hemmeligste Feil, og opmuntrer dem til at efterfølge Hines Exempel, som, efterat de et Dieblik havde næret den Tanke, at offere til Guderne, for at undgaae Dødsstraffen, „med Enfoldighed og Smerte nærmede sig til Herrens Præster for at skrifte denne Synd, og aabenbarede deres Samvittighed, hvis Byrde de nedlagde for Præsternes Fødder og bade om det velgjørende Lægemiddel for at blive helbrede.“

Sammesteds var i Aaret 220 Tertullianus død; han har altid forlangt „Syndernes Bekjendelse“ og eftertryffeligt advaret mod „af Undseelse at opsætte denne Bekjendelse.“ „Bekjender, saa længe I leve, saa længe I altsaa endnu kunne erholde Tilgivelse.“

Allerede den hl. Irenæus, som i Begyndelsen af det andet Aarhundrede var Erkebiskop af Lyon i Frankrig, og en Discipel af den hl. Polikarpus — hvilken sidste var en umiddelbar Discipel af den hl. Apostel Johannes, — fortæller om Syndere, der som Følge af deres „Bekjendelse“ havde omvendt sig; og om Andre derimod, som vare fortvilede, fordi de af falsk Skam ikke havde aflagt denne „Bekjendelse“.

Ogsaa den hl. Pave Clemens, som ved Slutningen af det første Aarhundrede leed Martyr døden, taler om Skriftemaalets Nødvendighed, som en af Alle anerkjendt Sag.

Selv „Apostlenes Gjerninger“ berette i det 19. Kapitel,

18. Vers: „Mange Troende kom og bekjendte og sagde hvad de havde gjort.“ Dermed skal dog vistnok ikke være sagt, at de have skriftet deres gode Gjerninger?

Betragt altsaa, min Ven, hvilken fuldkommen Overensstemmelse der gives mellem Evangeliets Ord og Historien! Lader os altsaa gjøre det Samme, som vore Forfædre have gjort, lader os skrifte for Præsterne; thi dem har Gud overdraget det Hverd at meddele os Hans Barmhertigheds Gaver. Og paa anden Maade kunne vi ingen Tilgivelse erholde.

Efter alle disse Vidnesbyrd af Helgener og Kirkefædre, der ogsaa af Kirkens Modstandere maae anerkjendes som saabanne, kan jeg nu vistnok gjentage min Paaastand:

„At Skriftemaalet ikke er blevet indstiftet af nogen Anden, end af Ham, Som har anordnet Kirkeforjamlinger, grundlagt Kirken, stiftet vor Religion; Som har stabt Menneftet og den hele Verden, af ingen Anden, end Guds evige Søn, Som i Tidernes Fylde er bleven Mennefte, for at frelse Menneftelægten.

Og af lutter Barmhertighed har Han indstiftet Skriftemaalet, for at forviise os om vore Synders Forlædelse, og saaledes skjænte vore Sjæle Fred.

Thi, — naar vi blot have bedet Gud om Tilgivelse for en Synd; da have vi kun Visshed for at vi have bedet: men endnu ikke for, at vi have erholdt Tilgivelse. Naar derimod Præstens sacramentale Ord: „Jeg absolverer dig for dine Synder i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn“ ere udtalte over os, og naar vi paa vor Side have gjort det, som paahviler os: da have vi fuldkommen Visshed for, at vor Sjæl er renset. Thi Jesus Christus Selv har sagt: „Hvem J forlade Synderne, dem ere de forladte.“ (Joh. 20, 22.)

Desuden modtage vi i Bodens hellige Sacramente, ligesom i alle de øvrige hellige Sacramenter en heel og fuldstændig Tilvendelse af Frelserens Fortjenester; Jesus Kristus fuldstændiggjør Selv vor Bods Ufuldkommenhed og Utilstræffelighed. Hvis vi derimod vare overladte til os selv, vilde Guds Naade kun blive os tilvendt i samme Maal, som vi selv bleve befundne værdige dertil, — og vor egen Værdighed er sandelig altid faare ringe.

Forresten har Frelseren, da Han anordnede Skriftemaalet, kun ved Religionen helliget Det, som efter Tingenes naturlige Orden er en af vort Hjertes stærkeste Drifter og dets dybeste Trang. Thi ethvert Mennefte, som har begaaet noget Ondt, føler sig først da lettet og ligesom retfærdiggjort, naar han har tilstaaet, bekjendt sin Overtrædelse.

Gives der vel Noget, der i Dieblikke, hvor Sjælen var

opfyldt af Smerte, ikke havde følt Længsel efter at udøse sit Hjertes Sorg i en Vens Bryst?

Dg en saadan Hjertensudgydelse er Skriftemaalet. Synden er det sande Døde, som tynger paa et retskaffent, ærligt Hjerter, og Præsten er da den Ven, for hvem vi i h. Forsørgelse aabenbare vor Anger og som trøster os i vor Sorg. Han gjør endnu meer end blot at formilde vort Hjertes Kummer; han borttager den aldeles og giver os istedetfor den en reen og god Samvittigheds rolige Fred og Glæde.

Min Ven, kan du endnu vægre dig ved at tilstaae, at Guds uendelige Godhed imod os fremlhyer af denne Indsigtelse af Skriftemaalet?

Men hiint uoverlagte Ord: „Præsterne have opfundet Skriftemaalet,“ lad os oversætte det paa godt Dansk, og da vil det for det meste sige saa meget som: „Jeg har ikke lyst til at skrifte, fordi jeg

- 1) er et hovmodigt eller udsvævende Menneske, og kun vilde have altfor Meget at skrifte, og fordi jeg
- 2) ikke gider forbedre mig, da jeg holder for meget af mine Synder!“

Alle I, som tale imod Skriftemaalet, vove I at paastaae, at jeg heri har taget Feil?

Airtelige Esterretninger.

Rom. Et Vidnesbyrd fra fjendtlig Side. Rigeoverfor de Bagvaskelser, der saa gjerne af den flette Presse blive anvendte, naar det gjælder om katholske Institutioner og Personligheder, er det høist behageligt, naar imellemstunder og saa en Repræsentant af denne flette Presse afgiver en upartist Dom. Saaledes skriver Correspondenten for den mod Katholikerne meget fjendtlig stemte „Temps“ fra Rom Beretninger om den h. Faders og Cardinalernes Liv, som kun lidet stemme overeens med de gjængse Løgne. „Intet er mere usandt,“ siger han, „end den Paastand, at Paven og hans Omgiwelse skulde føre et uvirksomt Liv. Der gives intet om end nok saa ubetydeligt Spørgsmaal, at Hs. Hellighed ikke forlanger nøie at underrettes derom, for derpaa at kunne afgive sin Dom. Statssekretæren kommer hver Morgen, for at arbejde med Hs. Hell., men ikke for at arbejde, ligesom ogsaa Minister Colbert arbejdede med Ludvig XIV., men med den Forskjel, at Hs. Hellighed kender Alt paa det Nøiagtigste og arbejder ret alvorlig, at Hs. Hell. er overordentlig flittig, at Han hver Dag arbejder uafbrudt omtrent ni Timer, og aldrig jager eller spiller, at Hs.

Hellighed selv paa sine Udflugter hører Foredrag og giver Audientser, at i det Hele taget, Hs. Hell. fører et til det Vidunderlige grændsende virksomt Liv, og at der overhovedet i hele Europa ikke findes en Konges eller en Ministers Palais, i hvilket der føres et kun tilnærmelsesviis saaledes virksomt Liv. Det er dette, hvad jeg maa sige, for at rette de falske Domme og Efterretninger om Livet i Vatikanet."

England. Lady Gertrude Douglas, Datter af Marquis af Queensberry, har i disse Dage taget Sløret og befinder sig nu i Klosteret i Hammerschmidt. Hun indtog i Verden en glimrende Stilling, men hun foretrak Klosterets Tensomhed og Armod for den dyre Glands, som hendes Adel gav hende Krav paa; Familien Douglas hører som bekjendt til een af de ældste og berømteste Familier i England. — I Preston, den meest katholske By i England, blev den 19de Juni lagt Grundstenen til den sjette katholske Kirke. — I Rugby blev den 29de Juni den nye katholske Kirke aabnet, som en Privatmand, Capitain Washington Hibbert har ladet bygge. Ogsaa den tidligere mindre Kirke, Klostrene for de barmhjertige Brødre og af Søstrene „af Forsynet" har den ædle Capitain ladet bygge — med en Befosning af 500,000 Frcs.

Kirkelig Kalender og Grindringsliste.

Søndagen d. 7. August. 12te Søndag efter Pintsfe. (Cajetan, Ordens=siister). Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Soimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 8. M. Cyprianus og Staldbrodre, Mart. 9. Li. Felicitas og 7 Sønner, Mart. 10. D. Laurentius, Diacon og Mart. 11. Lo. Libertus, Mart. 12. F. Clara, Abbedinde. 13. L. Cassian, Mart. Vigilie = Fastedag.

Søndagen d. 14. August. 13de Søndag efter Pintsfe. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Soimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese.

Mandagen d. 15. August. — Den allerhelligste Jomfru Maria's Optagelse i Himmelen (Maria's Himmelfart). Kl. 8 og 12 stille Messe, Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 Besperandagt. — 16. Li. Spacanthus, Bisk. 17. D. Liberatus, Mart. 18. Lo. Helena, Keiserinde. 19. F. Thecla og Agapitus, Mart. 20. L. Bernhard, Abbed og Kirke lærer.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Onsdag og Fredag); og 7/4. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): Tirsdag, Lørdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

Correspondance. Til „den danske Conv." Vi takke. I eet af de følgende Nr.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 17.

Søndagen den 20de August.

1865.

Indhold: De Gensiede (forts.). — Cardinal Wiseman paa Dødsleiet (sluttet). — Kirkelige Efterretninger: Rom.

De Gensiede.

(Fortsættelse fra Nr. 16.)

Naar Grundtvig da beskylde Prof. Clausen for at være „en falsk Lærer i den danske Statskirke“, og stærkt fremhævede hans Ansvar som de vordende Geistliges Lærer, ved at bibringe disse Forestillinger om Christendommen, der aabenbar vare i Strid med den dansk-lutheriske Kirkes symboliske Bøger, og naar navnlig afsøde Dr. Lindberg særlig fremhævede denne Side af Sagen og med stor Udsørlighed fra dette Standpunkt forsvarede Grundtvigs Besøielse til at kalde Clausen en falsk Lærer: da fremtræder allerede her den kirkelige Gensiedthed, eller den uklare og vildledende Gensidighed, som vi paa ethvert Punkt af disse Stridigheders senere Gang bestandig ville faae Leilighed til at iagttage, ligesom den upidenskabelige Løshed og Vilkaarlighed, der karakteriserer den hele Række af senere Controverser, forbilledlig betegnende og varslende allerede dukker frem i dette deres Udgangspunkt.

At Prof. Clausens Lære var i Strid med det i de lutheriske Symboler opstillede selvmodsigende Lærebegreb, kunde nemlig endnu mindre bebreides denne Videnskabsmand, end man kan bebreide Grundtvig, at han selv i „Kirkens Gjenmæle“ aldeles brød med selve det protestantiske Princip om Skriften som den eneste Kilde til den christelige Aabenbaringssandhed. Thi at vi ikke kunne andet end billige dette sidste, følger af sig selv; men fra et protestantisk Standpunkt maa Grundtvigs Færd kaldes aldeles forkastelig og usømmelig — paa eengang baade at gjøre det katholske Kirkeprincip og Forpligtelsen til lutherisk Rettroenhed gjældende mod sin Modstander. Vi skulle nærmere forklare os herom.

Det var, som vi have bemærket, netop Reformationens Skriftprincip, hvori Prof. Clausen begrundede sin Ret til den fri Forskning, som jo altid har været betragtet som Reformationens kosteligste Skat og den Arv, den har testamenteret de kommende Slægter, naturligviis for at gjøre Brug af den, og ikke for blindt at eftersnakke Reformatorenes praktiske Anvendelse af denne Grundsætning. Clausen betragtede den gammel-lutheriske Orthodoksi som alle nyere protestantiske Theologer af nogen Betydning baade længe før ham og efter ham have gjort, som forældet, og ansaae med Grund enhver protestantisk Theolog kaldet til, i Reformatorenes Land og overensstemmende med de af dem opstillede Grundsætninger at fortsætte deres Protest mod den tidligere traditionelt udviklede Form for den kristelige Lære og Gudsbyrkelse; thi den historisk-kritiske Forskning er i Forbindelse med den saakaldte høiere filosofihist-spekulative Kritik saa eiendommelige og consequent berettigede Frugter af den kirkelige Oppositionsaand, at de fra Protestantismens Standpunkt ikke kunne afvises. Reformatorerne havde altsaa gjort sig skyldige i den meest himmelraabende Inconsequent, naar de, ved i de symbolske Bøger at fastsætte exclusive og bindende Normer for Læren, selv tilintetgjorde det Princip, uden hvilket der aldrig vilde være blevet Tale om den kirkelige Umbæltning, som i Historien har faaet Navn af Reformationen! Vi have allerede tilstrækkelig antydet, at denne selvomdiggende Svingning i Bevægelsens Gang var et Produkt af hvad man med ligestor Ret kan kalde Nødvendighed og Tilfældighed. Det blev nemlig, saafremt ikke al baade kirkelig og borgerlig Orden skulde opløse sig i et fuldkomment Chaos, nødvendigt for Agitationens Ophavsmand at slutte sig til Tyrkemetagen, ligesom denne fandt sin Regning ved at benytte de fra Kirken fratagne Geistlige til at anmasse sig en despotisk Magt over Kirken og tilintetgjøre dens Selvstændighed og Frihed. Men det Hele kan med Rette betegnes som en Tilfældighed, Omstændighedernes Tvang medførte. At dette nedværdigende Trælleaag i Realiteten endelig er blevet brudt — uagtet den gamle Form, hvorunder det i over et Par Aarhundreder har hersket, endnu bestandig er en Torn i Øjeblikket for den Organisationstendents, som overalt i vore Tider arbejder paa i alle Retninger at skabe nye Former, der ere et sandt Udtryk for Aanden og Livet i disses virkelige Nærværelse — dette er en Virkning af den sunde Menneskeforstands Protest mod Orthodoxiens Ufornuft og oprørende Samvittighedstvang, altsaa, som vi ovenfor have sagt, den fri Forsknings og væsentlig Rationalismens Fortjeneste.

Man har nu vel Grund til at spørge: Hvad kunde Grundtvig, hvem den nærværende Tid ikke kjender anderledes end som

den meest uindskrænkede Friheds allerdjærveste og hensynsløseste Talsmand*), den meest afgjorte Fader af al Trældom og Trællesind, — hvad kunde han have at indvende mod den videnskabelige Frihed, som hans Modpart appellerede til, den Frihed, som endelig i den sidstforløbne Menneskealder har baaret Frugt i den ogsaa hertillands ved Lovgivningen garanterede almindelige Religionsfrihed, hvilken netop Grundtvig sætter en ikke ringe Værd i at have bidraget væsenlig til at fremme, ja som hans begejstrede Tilhængere næsten betragte udelukkende som en Frugt af hans offentlige Virksomhed? Saalidt vi kunne være tiljinds at forkleine Grundtvigs Fortjenester i denne Henseende, kunne vi dog ikke tilbageholde den Bemærkning, at han dengang, og endnu længe efter var en begejstret Lovtaler af Absolutismen**), og at det saaledes kunde synes i sin Orden, at han, der fra 1810 til 1825 var symbolsk rettroende Luthe- raner, forsvarede den kirkelig-bureaukratiske Politistats og den lutheriske Orthodoxies Standpunkt ligeoverfor den Mand, der ikke blot dengang repræsenterede den videnskabelige Frihed i Modsetning til Symboltvangen og den aandelige Ufrihed i det Hele, men snart efter viste sig i den forreste Række af dem, der i Perioden efter 1830 forberedte det i 1848 paafulgte politiske Omsving. Ja, dette vilde have været ganske i sin naturlige Orden, dersom Grundtvig i Aaret 1825 virkelig fuldstændig havde indtaget dette Standpunkt. Men det er ingenlunde Tilfældet. Han var vel endnu i politisk Henseende Absolutist; men vi sagde allerede ovenfor i Forbigaaende, at Grundtvig var uberegtiget til at angribe Clausen, fordi denne forkastede det fornuftstridige gammellutheriske (Vke-) System, eftersom han selv gjorde det, som fra den lutheriske Kirkes Standpunkt maatte kaldes en ulige større Forsyndelse mod Protestantismen, idet han samtidig aldeles forkastede det protestantiske Skriftprincip.

I „Kirkens Gjenmæle“ gjorde nemlig Grundtvig Traditionsprincipet eller det katholske Kirkeprincip afgjort gjældende mod Reformationens Appel til „Bibelen alene“, og paaviste meget

*) I Januar 1864 spurgte Cultusministeren paa Rigsdagen under Forbandingerne om det kirkelige Forfatningsspørgsmaal, hvem der — eftersom den reent verdslige Regjeringsmagt dog ikke kunde afgjøre de indre kirkelige Spørgsmaal — skulde bestemme og ordne Alt hvad der hørte ind under disse sidste? Da gav Grundtvigianeren Barfod ganske i G.'s Mand det uforglemmelige Svar: Det skal Friheden!! Talen var nemlig om den berømte grundtvigiske Præstefrihed. Det var altsaa det Samme som hist i „Fædrelandet“: Jagen Autoritet! det fuldendte Anarchi og Enkeltmands despotiske Vilkaarlighed — det er Poidepunktet af den kirkelige Frihed!

**) Vi henvise angaaende dette Punkt til den hele Række af Grundtvigs Skrifter, der høre til Perioden før 1848.

træffende alle de mislige Vilkaarligheder, der fulgte af den tøylesløse rationalistiske Skriftfortolkning; men, som bestandig i hele den lange Periode af 40 Aar, der siden er tilbagelagt, see vi allerede her den lunefuldeste Vilkaarlighed karakterisere netop hans egen Afsærd, samtidig med at han ikke kjender nogen Grændse for de Kraftudtryk, hvormed han fordømmer sine kirkelige Modstanderes aandelige Blindhed og Bunkundighed! Han støttede dengang de katholske Bevissgrunde, hvormed han meente at tilintetgjøre baade Prof. Clausen og Bibeltheologien, navnlig den rationalistiske, paa nogle over hele den katholske Verden almindelig bekjendte Ytringer af Irenæus om Traditionen, Troesregelen og den apostoliske Succession (Rækkefølge), men stirrede sig her aldeles blind paa de Sandheder, som den guddommelige Raad pludseligt ved hvad man kalder et vidunderligt Tilfælde*) havde opladt hans Dine for. Han stirrede paa dem som paa Alt hvad han siden har seet paa, med eet Dje, eller med andre Ord, han saae kun sa meget af Sandheden, som det convenerede ham at see, og saae derfor tilsidst slet Intet! Spørge vi nemlig, hvad han her „opdagede“, eller hvad Udbytte hans Læsning i Irenæus bragte ham, da bliver Svaret: den fuldstændigste Misforstaaelse af Alt, hvorpaa det netop her kommer an. Han var nemlig gaaet til Læsningen af Irenæus med den Protestantismen eieendommelige Opfattelse af Traditionsbegrebets Væsen, eller med de Fordomme, der have deres Grund i den tilsvante Betragtning og Behandling af Bibelens Vidnesbyrd. Orthodoxien har nemlig kjørt sig fast i den Indbildning, at Intet maa gjælde for christelig Sandhed, med mindre det af Bibelen kan bevises, at den paagjældende Lære, Institution eller Vedtægt var tilstede eller i Brug i den apostoliske Tid, og Rationalismen hylder den samme Grundsætning, naar det gjælder om at opponere imod den katholske Tradition, medens den ligeoverfor den symboliske Rettroenhed gjør Udviklingsprincippet gjældende, selvfølgelig ikke det historiske (thi det vilde være det samme som det katholske) men den stedse veylende Tidsaands eieendommelige Opfattelse. Vi tillade os at betegne denne Betragtning af Christendommen som aandeløs, deels fordi den fornægter den sande og med de aandelige Naturlove overensstemmende Udvikling, hvorom her ene kan være Tale, og deels fordi denne absurde Forkægtelse i Fortvivlelse tager sin Tilflugt til en aldeles uberettiget og alt Degreb om Udvikling forvanstende Frem-

*) Det siges almindeligt, at G. kort i Forveien paa en Auction havde kjøbt Irenæi samlede Bærter, og at Læsningen deri førte ham til den kirkelige „Dydagelse“, hvorom han selv og hans Benner aldrig ere bleve træt af at tale.

gangsmåde. Denne samme bøde Forestilling, der fordømmer al levende Bevægelse i Mandens Verden til Stilstand og behandler aandelige Anliggender, som om man havde med materielle Ting at gjøre, den overførte Grundtvig paa Kirkefædrenes Tale om den christelige Overlevering og Troesregelen. Enhver i sin Religion nogenlunde undervist Katholik veed nemlig godt, hvad de gamle Kirkefædre forstaae ved „Troesregelen“, at de nemlig ved dette Ord forstaae de enkelte Troesætninger i en bestemt Mening, eftersom Troesandhederne, saaledes som disse ere formulerede i Bekjendelsen, ikke mindre end Skriftens Ord ere udsatte for en Mangfoldighed af Misforståninger — at Troesregelen med andre Ord er den kirkelige Fællesbevidsthed om hvad der er Gjenstand for den christelige Tro; hvorimod Grundtvig dreiede de bekjendte Ord af Irenæus om Troesandhedernes levende Forplantelse og Nærværelse i de troende Menigheders Hjerter bestandig hen til den apostoliske Troesbekjendelses bestemt formulerede Ord, som han paastod, nødvendig maatte være mundtlig overleverede fra Slægt til Slægt, medens hverken han eller Lindberg vare istand til at paaavise Symbolet i fuldstændig Skikkelse enten hos Irenæus i det andet eller Cyrillus i det fjerde Aarhundrede. Dette sidste var nemlig en Fordring, som alle Skriftmennesker krævede fyldestgjort, og Dr. Lindberg, som her gjerne vilde være Alt for Alle, søgte da at sammenfætte det apostoliske Symbolum i fuldstændig Skikkelse af de hiit og her i Cyrills Homilier forekommende Hentydninger til det; men baade han og Grundtvig forsvarede dog det ny Standpunkt, eller den „mageløse Opdagelse“*), endnu bestandig med Henviisning til den mundtlige Overlevering, som Bæveren af det egenlige christelige Liv, som det første og oprindelige Meddelelsesmiddel, hvortil al skreven Overlevering — derunder baade det ny Testaments hl. Skrifter og alle skrevne Gjenparter af Daabsbekjendelsen indbefattede — maae tilbageføres.

Grundtvigs Standpunkt var altsaa dengang utvivlsomt katholsk, forsaavidt han blot ganske i Almindelighed betonede den mundtlige Overlevering eller det i Hjerterne umiddelbart forplantede christelige Liv, og hævdede dets Prioritet i Sammenligning med alle senere skriftlige Udviklinger og Reflexioner over Troesandhederne. Men hans totale Misforståelse af hvad det her kommer an paa, nemlig: det der netop er Traditionens Princip — den christelige Fællesbevidsthed

*) En begejstret Discipel af G. har siden kaldet denne „Opdagelse“ (under eet med den senere „Oplysning“) for — et Mirakel, fordi „det forisener at kaldes et Vidunder, at en kirkelig Reistagelse, der er saa mange Aarhundreder gammel, har kunnet rette sig“!!!

om hvad der er christelig Aabenbarings sandhed, eller den af Sandhedens Aand enhver christelig Generation meddelte, eller fra Slægt til Slægt forplantede Fællesfølelse for den rette Opfattelse af de overleverede Troes sandheder, denne umiddelbare instinctive Takt, som Kirkefæderne kalde *sensus communis* eller *sensus ecclesiasticus* (den kirkelige Mening af Ordene i Modfætning til fjætteste Forvansninger) — denne totale og ubegribelig absurde Mistydning af hvad der hører til den katolske Kirkes Børnelærdomme, den er bleven Kilden til den unægtelig i Kirkehistorien næsten „mageløse“ Skjæbhed, Eensidighed og subjective Vilkaarlighed, der er det eiendommelige Præg, hvormed hele Grundtvigs efterfølgende Virksomhed som Skribent og geistlig Taler er stemplet. Det er denne eensidige Maade at betragte historiske Kjendsgjerninger og Phænomener i Aandverdenen paa, som vi have benævnt med Udtrykket: aandelig Eensidighed, hvorved vi forstaae et falskt Syn paa Gjenstanden, der, ved kun at fæste Blikket paa enkelte Punkter af den, seer disse forkeert, fordi de ere Dele af en Heelhed, og, for at opfattes rigtig, altsaa maae sees i Forbindelse med eller under Et med denne Heelhed. Naar Grundtvigs Modstandere da baade dengang og siden have beskyldt ham for katolske Tendenser, da har man gjort ham høilig Uret. Vi skulle tværtimod i det følgende tilstrækkelig godtgjøre, at serfaavidt han ved hiin besynderlige Læsning i Irenæus mennefskelig talt gauste tilfældig kom i en streifende Berøring med den katolske Sandhed, da blev dette ingenlunde for ham en Anledning til at betragte denne Tilfældighed som et Vink af en høiere Styrelse om nærmere Underfølgelse og Prøvelse, men en Anstødssteen, der afgjort har udøvet en frastødende Indvirkning, og derved givet hans hele paafølgende Liv en Retning, der er bleven saa bevidst antikatolsk, som den neppe er seet hos nogen anden Notabilitet (af positiv Retning) i den protestantiske Kirke.

Vi ville begynde vore Oplysninger angaaende dette Punkt med at besvare det Spørgsmaal, hvad det var, Grundtvig begav sig paa Opdagelsesrejser for at finde. Her kan ikke svares Andet, end at det var **Kirken**, hvis Begreb er tilligemed den tilsvarende Virkelighed gaaet aldeles tabt for Protestantismen. Al den ørkesløse Tale om Troesbetjendelsen og Sikkerheden for at have denne i dens rette Form, og den hele forblommede Maade, hvorpaa Grundtvig og hans Efternaftere have gjort hiin Sikkerhed til Betingelse for Daabens sakramentale Virkning — idet de tillige have lagt en mærkvaerdig Opindsomhed for Dagen, ved fra Tid til anden at „opdage“ nye betingende Omstændigheder, som de, naar disse i nogen Tid have været Gjenstand for en Deel løs offentlig Duntale, atter lade falde, saasnart de ere saa heldige atter at finde paa noget Nyt — al

denne uendelige Snakken om Daaben og Bekjendelses-Ordslyd, den har, alle de Bedkommende vistnok ubevidst, kun været en Underholdning, der har tjent til at aflede Opmærksomheden fra Hovedspørgsmaalet. Det gjentog sig her, hvad Christenheden i en anden Skikkelse havde oplevet i det 16de Aarhundrede; thi der steer jo aldrig noget Ngt under Solen! Det saae nemlig dengang ud, som om hele den kirkelige og theologiske Strid samlede sig om Læren om Menneskets Retfærdiggjørelse og om Nadverens Sakrament; disse to Punkter fremkaldte nemlig hver sin Række af langvarige Stridigheder, af hvilke den om det førstnævnte Punkt angaaer Dogmet i dets hele Omfang, den om det sidstnævnte tillige hele den kirkelige Kultus. Bevægelsespartiet søgte dengang ligesom at skjule for sig selv, hvor det egentlig vilde hen. At det arbejdede paa at nedbryde eller tilintetgjøre Kirken, var det naturligviis ikke bevidst, ligesaa lidt som det havde været raadeligt at udtale denne Hensigt; thi et saadant Foretagende vilde snart været knuust under hele Samtidens eenstemmige Fordømmelsesdom. Denne Uklarhed over Følgerne af de Grundsetninger, man benyttede for at rokke den Grundvold, hvorpaa den kirkelige Autoritet hvilede; denne Uklarhed laae i, at Angrebet ikke udgik fra en fjendtlig Magt udenfor Kirken, men de Opponerende vare Mænd, der selv ikke blot vare fødte Katholiker, men tilhørte den lærende Kirke og paastode at have et høiere Kald til at reformere Kirken. Ordet „Kirker“, flere Kirker, var et Begreb, der dengang laae ganske udenfor Christenhedens Bevidsthed, af den gode Grund, at det i sig selv er en Uting! Altsaa alle de Stridende stode i Begyndelsen udvortes i Kirken eller indenfor Kirken; thi, selv efterat Luther og hans Tilhængere vare excommunicerede, protesterede de naturligviis ogsaa mod denne Handling af den kirkelige Autoritet, og den sidste Repræsentanter vedbleve at fortsætte Forhandlingerne med dem om de angrebne Punkter af Kirkelæren, fordi man bestandig haabebe at komme til Forstaaelse. Anathemet eller den kirkelige Udelukkelse blev derfor ikke udtalt, førend Oppositionen havde afviist al Overenskomst, og faktisk constitueret sig til et Indbegreb af forskjellige „Landskirker“, der tilsammen gjorde Paa-stand paa at være den rette og sande Kirke. Dette blev Resultatet af disse Forhandlinger; thi al Tale om „Kirke“ er meningsløs, naar den, der bruger dette Ord, ikke er overbevist om, at han er i den sande Kirke; og at denne sidste kun kan være een, det havde man dengang lettere ved at forstaae end nu, da den modsatte Usandhed ret er sammengroet med Livet! Det var en fortviolet Sag dette „Enten—Eller“, og under hele den langvarige Strid seer man derfor bestandig Spørgsmaalet om Kirken dukke frem for Reformatorenes og

navnlig for Luthers Samvittighed som et ængstende Spøgelse, der forvoldte ham de saameget omtalte „Anfægtelser“, der siden ved Exemplets forbilledlige Magt have faaet et Slags Borgerrvet i Protestantismen! Disse Anfægtelser ængstede hyppig Reformatorens Samvittighed med det Spørgsmaal, som han udtrykker i de bekjendte Ord: „Er Du den eneste kloge? Have alle Andre faret vild i den lange Tid? Hvad, om det skulde være Dig, der farer vild og bringer saa Mange i Vildfarelse og evig Fordærvelse? Hvad gjør Du? Du sætter Dig op imod Kirken, om hvilken vi bekjende i Troen: Jeg troer en hellig almindelig Kirke o. s. v.“*) Ligesom disse Anfægtelser imidlertid for Luther bleve en Anledning til yderligere at drive hans Videnskab frem i den eengang valgte Retning, eller til at hærde hans Villies Energi, saaledes er det siden gaaet ikke faa af dem, hvem han, som i meget Andet, saaledes ogsaa i denne Henseende har været et Forbillede. Anfægtelsen faaer nemlig sædvanlig et Udfald, der bestyrker den Anfægtede i hans Meninger, ved at tale om overvundne djævelske Fristelser. At Djævelen saaledes kan gjøre og ofte har gjort Menneftene saare vigtige, men rigtignok kun forbigaaende Tjenester, ved at indbilde dem, at deres Samvittigheds advarende Stemme var hans (Djævelens) forførende Røst, som de skulde opbyde al deres Kraft for at modstaae, det er ganske utvivlsomt!

(Fortsættes.)

Cardinal Wiseman paa Dødsleiet.

(Sluttet.)

Dagen efter, Søndagen d. 5., da den hl. Messe var bleven celebreret i Forværelset, og Cardinalen havde modtaget den hl. Communion, indsaandt Domkapitlet sig ifølge hans Opfordring om Eftermiddagen. „Aftenen iforveien, fortæller Morris, havde den Syge talt til mig om hans Bængsel efter for anden Gang at modtage den sidste Salvelses hl. Sakrament.“ Dette var nemlig meddelt ham tidligere under hans ovenfor omtalte bevidstløse Tilstand. Da man siden underrettede ham derom, havde han sagt: „Det var dog mærkeligt, at jeg skulde modtage den hl. Salvelse i bevidstløs Tilstand! Jeg har mit hele Liv igjennem gjort mig til Regel, hver Aften at bede om den Naade,

*) Luth. Bærk. Jen. Udg. II. B. F. 441.

at jeg maatte beholde min Samling ligetil det Sidste." Dog, hans Endeligt var jo dengang heller ikke endnu kommet. — Man iførte nu Cardinalen hans kirkelige Dragt med Rochet, Stola, Vestsfors og den ham af Propagandacollegiet i Anledning af hans Ophøielse til Cardinalværddigheden skjænkede Saphirring.

Derpaa traadte Domherreerne i deres Chordragt ind, og dannede en Halvkreds om den venstre Side af Sengen. Pius IX.'s Portræt i Legemsstørrelse, siger M., dette Maleri, som Enhver, der har betraadt dette Bærelse, vil erindre sig, saae ned paa os, og syntes at udgjøre en Deel af denne Gruppe, der var bestæftiget med en af de høitideligste af Kirken anordnede Handlinger*). Det erkebiskoppelige Kors var opstillet foran den nederste Ende af Sengen, og blev staaende der ogsaa i de følgende Dage af hans Liv. Under Provstens Fraværelse — Dr. Manning opholdt sig dengang i Rom og befandt sig nu, ifølge en telegraphisk Melding om Erkebiskoppens Tilstand, paa Hjemveien — besprængte Canonicus Maguire, som Capitlets Senior, den Syge med Vievand. Jeg knælede derpaa ned ved Siden af ham og forelæste Pave Pius IV.'s (den tridentiniske) Troesbekjendelse. Efter tilendebragt Oplæsning blev i Anledning af Eden, hvormed den slutter, Evangeliet rakt ham til Kys. Han lagde Haanden paa det og sagde: „Jeg ønsker at udtale for Capitlet, at jeg hverken nu eller nogenstunde i mit hele Liv har havt den sagreste Tvivl eller den mindste Betænelighed med Hensyn til nogen eneste Artikel af denne vor Tro. Jeg har steds bestræbt mig for at indprænte og befæste den, og overantvorder den uantastet til min Eftermand.“ Derpaa blev Misfalet holdt op for ham, og han kysede det med de Ord: „Saa sandt hjælpe mig Gud og dette Hans hl. Evangelium.“ Han spøiede til: „Nu ønsker jeg at modtage den hl. Olie af Deres Hænder, som Beseglingen paa min Troesbekjendelse.“ Denne blev ham meddelt af Missionens Rector, Canonicus Hunt. Han sagde derefter med svag Stemme: „Efterat jeg nu af Dem har modtaget alle Kirkens Gaver og Velsignelser, har jeg kun nogle faa Ord at henvende til Dem... Jeg føler, at Tiden

*) „Cæremoniale episcoporum“ giver nøiagtige Forrifter for, hvorledes Biskoppen, som hele Menighedens Overhyrde og Forbilled, skal forholde sig under en farlig Sygdom. Hele denne Anordning er begrundet i dette hans Forhold til den ham betroede Hjord. Som han skal være dens Mønster i Livet, saaledes ogsaa i Døden. Vi fremhæve navnlig den skønne og for enhver katholsk Christen betydningsfulde Forfrist, at den døende Biskop i sin Geistlighed Overværelse høitidelig bekjender Kirkens Tro med den Forsikring, at, som han har levet i den, saaledes vil han ogsaa døe i denne Tro.

er kommen, da jeg staaer i Begreb med at tilbagegive i den almægtige Guds Hænder Omsorgen for det Dioces, som jeg faalænge har forvaltet. Jeg ønsker at lade Dem alle vide, at hverken jeg selv, eller Nogensomhelst af min Omgivelse eller mine Stebsfortrædere nogensinde har tilladt sig noget Indgreb i den af Gud anordnede Maade og Orden, hvorefter der skal træffes Foranstaltninger for Gjenbesættelsen af den erkebiskoppelige Stol. Jeg er opfyldt af Bekymring for Diocesets Vel. De ville vælge den Mand, som De ansee for den dueligste og værdigste til at beklæde dette høie Embede. Endnu har jeg et Ord at sige: De ville gjøre Alt for at befordre Fred, Kjærlighed og Enighed. Sa — — Fred og Enighed — her maa ingen Priis være for høi, skulde det end blive nødvendigt, at vi bragte vore egne personlige Meninger som Offer for Fredens Skyld! Og, har nogensinde i den forbigangne Tid Noget forstyrret Freden og Enigheden, saa lad det i Guds Navn være overgivet til Forglemmelse. Lad Alt være glemt, og lad os tilgive og gjensidig elste hverandre! — — Jeg veed, at jeg har ikke været værdig til at være en Efterfølger af de store Biskopper, som De have havt, og jeg har ikke i den Grad, som jeg burde, fremmet Guds Ære og Hans hellige Moders Dyrkelse, og Andagten til det allerhelligste Alterssakrament; og jeg har heller ikke opbygget Dem med min personlige Fremhed. Jeg beder derfor til Gud, at Han vil tilgive mig, og jeg beder Dem, at De ville tilgive mig, og jeg beder Dem ogsaa, at De ville bede Gud om Tilgivelse for mig!" Derpaa sagde han med meget svag Stemme: „Sit nomen Domini benedictum (Herrens Navn være velsignet),“ og uddeelte den erkebiskoppelige Velsignelse. Nu traadte hver enkelt af Domherverne efter sin Rang hen til ham, kysede ham paa begge Kinder og trak sig derefter tilbage.

Samme Søndag Aften blev en gjentagen smertelig Operation anseet for nødvendig; thi der havde i den høie Tinding dannet sig en stor Karbunkel. Lægen havde vel forsøgt at forebygge dens Udbredelse ved at brænde den med Helvedsteen; ikke desto mindre blev dog Anvendelsen af Kniven en Nødvendighed, og Bylben blev aabnet ved tre Indsnit i Form af en Stjerne. Alle tidligere Operationer vare udførte med to Indsnit; det tredje kom ham derfor ganske uventet, men han gjorde kun en ubetydelig Bevægelse derved. Lægerne ansaae denne Operation for en uundgaaelig Pligt; thi den var i høi Grad farlig, da Kniven kun i en Afstand af almindeligt Skrivpapirs Tykkelse foer forbi Pulsaaererne i Tindingen, og Patienten var saa svag, at han ikke kunde undvære en Draabe Blod. Han sagde til en af dem: „Jeg maa jo undertaste mig, hvad De ansee for

rigtigt. Forglem det ikke. Jeg er given i Deres Hænder; gjør med mig, hvad De vil!"

Natten derpaa kaldte Cardinalen paa Forstanderinden og sagde: „Hvordan er det, at jeg er her?" I den Tro, at han meente Bærersket, svarede hun: „De kom jo i Fredags herved.“ — „Nei, jeg mener, hvoraf det kommer, at jeg endnu er her! Man lovede mig jo, at jeg i Nat skulde have været i Himlen!“ Hun svarede: „Man gjør bestandig Forsøg paa at beholde Dem længere hos os. Det er rigtignof meget egennyttigt, men vi behøve Dem endnu en Tid.“ Da sagde han ganske sagte, som om han ikke vilde, at Nogen skulde høre det: „Da man skar mig saa skrækkeligt, da kunde jeg ikke lade være at tænke ved mig selv, at det var dog meget ufjærligt, at man søgte at holde mig borte fra Himlen. Den hele Dag havde jeg nærret det Haab, at jeg i denne Nat skulde komme hjem.“

De paafølgende Dage henlevede den Syge i stor Udmatelse; men han var Klogheden selv. Under hele hans Sygdom udstødte han ikke et fortrædeligt eller klagende Ord; han modtog enhver, endog den ubetydeligste, Tjeneste med de venligste Ytringer af Taknemmelighed. Hele Dagen tilbragte han i Tausshed, eller gjorde kun en og anden Bemærkning; men han var hele Tiden fuldkommen ved sin Bevidsthed og samlet i sig selv. Han viste sig for os som en Mand, der er ganske fordybet i stille Betragtning. Det var rørende at see, hvorledes han, der var saa svag, at han neppe formaaede at synke det mindste, dog som et Barn adløb de Forskrifter, som Lægen i den tilvante rolige Autoritetstone anordnede. „Jeg tager det — sagde han i et Dieblik, da vi rakte ham noget — af puur Kydighed, thi det nytter mig dog ikke det mindste.“

Derefter kom han tilbage til Afslæggelsen af hans Troesbekjendelse for Domkapitlet. Han forlangte hele denne Handling optagen i et formeligt Document, der til Bitterlighed for alle kommende Tider skulde opbevares i Westminster's Stiftsarchiv, og tilføiede: „Vil De udføre dette mit Hverv og vel erindre Alt, hvad jeg har sagt Dem?" — „Jeg har hvert Ord i Grindring, svarede M., og skal gjøre Alt, hvad De har befalet mig.“ Saa ofte han i den paafølgende Nat opvaagne, phantasjerede han; dog ogsaa da opbyggede hans Ord. Hans første klartbevidste Ord Fredag Morgen vare Anmodning om den hl. Communion. Han fik her en skøn Velighed til at vise, hvor ubetinget hans Kydighed var. Da man nemlig spurgte ham, om han ikke endnu vilde vente lidt, da Lægerne om saa Dieblikke vilde indfinde sig, gav han sig strax tilfreds og lod sin Stola atter tage af. Men da jeg efter deres Dørtgang spurgte ham, om han nu vilde modtage den hl. Communion, bemærkede han, at dette maatte vi afgjøre. M^{rs}. Searle rakte ham da

det hl. Vandringsbrød, og dette blev hans sidste Communion. Siden forlangte han sin Rosenkrands, og ønskede, at man i nogen Tid vilde lade ham være i Ro.

Om Aftenen Kl. 9 kaldte han mig atter hen til sig. Jeg knælede ned ved Siden af ham, efterat jeg paa hans Begjæring havde bragt ham i en mere opreist Stilling. „Er der nogen Anden i Stuen?“ spurgte han. Jeg svarede: „Nei, Ingen andre, end Forstaunderinden,“ og spøiede til: „Ogsaa hun er nu gaact.“ — „Er der nu Ingen andre end Dem her i Stuen?“ „Nei, svarede jeg, slet Ingen.“ — Han tøvde da omtrent 5 Minuter for at udhvile sig, lagde da sin Arm over min Skulder og sagde: „Jeg har al Grund til at være taknemmelig mod vor Herre og Frelser. Jeg kan ikke sige Dem, hvilken Glæde, jeg føler i min inberlige Kjærlighed til Ham, og jeg takker Ham uafsladelig. Jeg har uafbrudt opvaakt disse Følelser i mit Hjerte. Jeg ønsker Intet mere, end at være fuldkommen ligedannet med vor guddommelige Frelser, og begjærer Intet andet, end at opfylde Hans hellige Villie. Min Aand bekræfter sig uophørlig med den Tanke, hvad det betyder at være hos Gud. Jeg ønskede at kunne meddele, hvorledes dette nu forekommer mig ganske anderledes, end jeg i sunde Dage tænkte derom. Dog, jeg er ikke istand til at sige Noget herom.“ Jeg svarede: „Det vil De kunne, naar vi engang mødes i Himmelen.“ — „O, der vil der blive os noget langt Herligere til Deel.“ Jeg sagde: „Ja, vi ville finde Himlen langt herligere og mere oplyst, end vore dristigste Forventninger ahue.“ Han svarede: „Millioner Gange Millioner herligere — og bestandig multiplicerede! O, hvo kan dog endnu holde ud at leve et Dieblit længere,“ spøiede han kort efter til. „Ja, naar han kunde være i Himlen,“ sagde jeg. — „Ja vel, naar han kunde være i Himlen! Jeg føler mig saa urimelig svær og tung, det holder mig tilbage fra Himlen. Vi maae opløses, for at kunne være med Kristus.“ Siden, da Forstaunderinden var vendt tilbage, gjorde han et Forsøg paa at meddele sin Betragtning af Himlen; dog, han var alfor udmattet, og kunde ikke finde de rette Ord. „De maae ikke troe, bemærkede han, at jeg phantaserer; det gjør jeg ikke.“ Saaledes var det ogsaa, men kun enkelte Sætninger vare forstaaelige, og siensynlig nægtede Hukommelsen ham de Ord, i hvilke han vilde udtrykke sine Tanker. Jeg forstod kun de Ord: „Opad og frem igjennem alle Englenes Skarer til Guds Fabersavn,“ og, idet han tænkte paa den evige Bestuelse af den guddommelige Herlighed: „Jeg har aldrig hørt, at Noget blev kjed af at betragte Stjernerne.“

Løverbag Eftermiddag d. 11. Februar fandt den sidste Operation Sted. Denne medførte vel en siensynlig Lettelse, men de strækfelige Saar smertede ligetil det Sidste. Han spurgte,

om det var Aften eller Morgen, og forlangte den hl. Communion. „Seg kan endnu ikke komme op til min Gud, men Han vil komme ned til mig. Seg skal see Ham, men Han vil først komme her til mig. Hvorfor er man ikke allerede kommen? spurgte han kort efter; jeg er færdig.“ — Forstanderinden svarede: „Lægerne ville være her om nogle Minuter; vil De ikke hellere vente, til de ere gaaede?“ Heri indvilgede han, for ikke at forstyrres i sin Andagt. En af dem vilde give ham noget Viin, men han kunde ikke synke den, og ubetvørl indsaae han dermed Nødvendigheden af at finde sig i at undvære den hl. Communion; han talte i det mindste ikke mere derom.

Samme Nat talte han til Forstanderinden om det herlige Værk, som Gud havde for med England og Irland, om, hvor gjerne han selv havde vedblevet at virke derfor, men at der jo intet Haab var om hans Helbredelse; om hvor lidt Gud behøver Menneskers Hjælp, og uden den kan fuldbringe de største Ting. Han talte ogsaa om Opstandelsen, men Hukommelsen nægtede ham de rette Ord. Han bad Forstanderinden og sin Tjener indstændigt at bede Gud om hans snarlige Opløsning for altid at kunne være med Kristus.

Søndagen d. 12. Februar talte han tre eller fire Gange, men hvergang kun nogle enkelte Ord. Denne Dags Morgen indtraf Domprovst Dr. Manning fra Rom efter en lang og besværlig Winterreise. I det første Dieblif, han traadte ind i Bærelset, kjendte Cardinalen ham ikke. En halv Time efter svarede han paa det Spørgsmaal: „Vil Deres Eminence give Dr. Manning Deres Velsignelse?“ — „Ja vel, saasnart han kommer.“ Paa den Bemærkning: „Han er her!“ saae han sig om, og rakte sin Haand ud efter ham. Dr. Manning, der knælede ved Siden af ham, lagde den paa sit Hoved og sagde: „Den hellige Fader sender Dem sin særdeles Velsignelse, og har overdraget mig at forsikke Dem om hans store Kjærlighed til Dem, navnlig i disse Dieblifke.“ Cardinalen sagde tre Gange: „Seg takker ham.“ Noget efter tilføiede han ligeledes tre Gange: „Bring ham min Tak!“ Strax efter blev det hl. Messesoffer feiret i hans Forgemaal; han spurgte da: „Bliver ikke nu den hl. Messe læst?“ Han sagde da Intet mere, førend han Kl. 7½ om Aftenen spurgte Forstanderinden: „Hvad betyder denne store Fred, denne store Sjælefred; hvoraf kommer den?“

Bed Midnat kunde man ikke mere forstaae, hvad han sagde. Hans Mund og hans Tunge vare saa tørstede og forbrændte af det hurtige og tørre Aandedræt, at han kun af og til for-maaede at tale tydeligt.

Da Lægen Tirsdag Morgen d. 13. Kl. 2 holdt ham i sine Arme, for at være ham behjælpelig med at vende sig, hørte han blot det Ord: „Dødsangsten . . .“ Aandedrættet faldt ham

bestandig sværere, medens vi trøstede ham med at forrette Bønnerne for den Døende, der er stedt i den sidste Strid. Kl. 4 sagde han til Forstanderinden: „Det gaaer nu hurtigt med mig.“ Kl. 7½ sagde jeg til ham: „Sag læser nu den hl. Messe for Dem — for en lykkelig Død. De kan høre det herfra.“ „Sag takker Dem,“ svarede han; „Gud velsigne Dem!“ Disse Ord vare de sidste, jeg hørte; dog havde Forstanderinden nu og da i Dagens Løb hørt de Ord: „Min Gud, min Gud!“ — hans stadige Vængselsfut under hele hans Sygeleie.

Endnu sex og tredive lange Timer og derover varede hans Dødstamp. Onsdag Morgen d. 15. Februar Kl. henimod 8 gik han over til den evige Hvile, medens overeensstemmende med hans Nafste Kirkens Ord i hans sidste Diebliffe Lød for hans Øren. Dog, hans sidste Timer vare uden Strid. Han sov rolig og fredelig ind, just som Msgr. Thompson og Msgr. Manning havde læst den hl. Messe for hans lykkelige Død. Efter Bønnen for den hjemvendende Sjæl, bragte jeg det hl. Offer for hans Sjælefred, og umiddelbart paa min Messe fulgte Msgr. Searle's. Saaledes nedlagde den uforglemmelige Erkebiskop sin Hyrdestav, og tog Afsted med sin Hjord midt under Bønner og hl. Messeoffere.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den i vort forrige Numer efter „Arztg.“ meddelte Efterretning, at Underhandlingerne mellem den hl. Stol og den piemontesiske Regjering ikke skulde være afbrudte, men blot stillede i Bero, har desværre viist sig at være et overilet Udtryk for Forhaabninger, som vistnok derfor ikke kunne betragtes som aldeles opgivne, men dog maae tilstaaes for dennegang at være skuffede. Sandheden er, at Underhandlingerne strandede paa den sardiniske Regjerings Forsøg paa igjennem disse Forhandlinger at præjudicere det politiske Hovedspørgsmaal, angaaende hvilket den hl. Stol ligesaa Begyndelsen havde forlangt, at det skulde holdes udenfor Forhandlingen, der udelukkende skulde have Ordningen af de kirkelige Forhold til Gjenstand. Den sardiniske Affending, Hr. Vegezzi, havde for sit Vedkommende hidtil strengt respekteret hiin af den hl. Stader stillede Betingelse; og hans oprigtige Smødekommun og personlige Tillid til sin Regjerings velmeente og alvorlige Hensigter kunde ikke andet end yderligere styrke det Haab, som alle Velsindede maatte nære om at see en

snarlig Ende paa den ulykkelige Tilstand. Men mod Slutningen af Forhandlingerne modtog han nye Instruxer fra sin Regjering, der gave hele Spørgsmaalet en anden Vending. (Herom videre i næste Nr.)

Bekjendtgjørelse.

Den h. Ansgars tusindaarige Jubelhøitid vil blive festlig fejret i den herværende Ect. Ansgars Kirke fra Loverdagen den 9. til Loverdagen den 16. September d. A. — Torsdagen den 7. Sept. Formiddag Kl. 11 indtræffer, om Gud vil, vor kirkelige Overhyrde, den Høiarværdigste Apostoliske Provifar og Biskop Paulus hertil og overfører fra Bremen hertil en Deel af den h. Ansgar's Reliquier, som den 9. Sept. 865 bleve skrinlagte af Helgenens første Efterfølger, den h. Erkebiskop Nembert, i Ect. Peters Kirken i Bremen. — Fredagen den 8. Sept. udfører Biskoppen den høitidelige Consecration af den i sit Indre nu fuldstændig decorerede Kirke, en Function, der tager sin Begyndelse Kl. 7 Morgen, og sluttet henimod Middag Kl. 12 med en Pontifikalmesse, under hvilken der holdes dansk Prædiken. En udførlig Fortlaring af alle de enkelte Cæremonier ved en Kirkes Consecration findes i „Skandinavisk Kirketidende“ Aarg. 1860: Nr. 24, og Aarg. 1861: Nr. 2, 5, 10, 12 og 13. Som bekjendt, blev den herv. katolske Kirke efter sin Fuldstørelse i A. 1842 kun simpelthen velsignet af en Præst, men den kunde ikke blive consecreret eller indviet, fordi denne Function aldrig kan forrettes af nogen anden end en Biskop.

Løverdagen den 9. Sept. aabnes Jubelfesten med høitidelig Pontifikalmesse; og hver Dag i Octaven holdes offentlig Gudstjeneste med Prædiken baade Formiddag og Eftermiddag. Klokkesletten vil blive noiere bekjendtgjort i det følgende Nr. af Kirketidenden.

Søndagen den 10. Sept. meddeler Biskoppen Confirmationens h. Sacrament. Alle de voksne Troende, som endnu ikke have modtaget dette h. Sacrament, anmodes herved om, ret snart at melde sig hos en af de herværende Geistlige, og derpaa at indfinde sig i Kirken Søndagen den 27de ds. Eftermiddag Kl. 5, for at høre en foreløbig Underviisning om dette Sacraments Bæsen og Betydning.

Omskjøndt der ikke kan være Tale om nogen streng Forpligtelse for de herv. Troende til at bivaane de forestaaende kirkelige Festsigheder, ville de dog vistnok med Glæde gribe denne Leilighed, for ved deres talrige og værdige Deeltagelse at aflægge et offentligt og høitideligt Bidnesbyrd om, at de danske Katholiker i det nittende Aarhundrede ikke have glemt, men endnu taknemmelig paa-skjønne de uslatterlige Goder og Belsignelser, der ere blevne deres Forfædre i det niende Aarhundrede tildeel ved den h. Ansgarius. Og hvad der endnu særlig vil opmuntre alle herværende Katholiker til en ret ivrig Deeltagelse, er ogsaa den glædelige Omstændighed,

at, foruden Hans Biskoppelige Raade — Sanct Ansgars retmæssige Efterfølger — samtlige Geistlige, som siden 1850 have virket i den herværende katolske Menighed, nemlig Dhr. Pater Jurstrassen, Domkapitular og Dechant Schürhoff, Seminar-Regens Kobuck, Pastor von Euck, Vikar Jurzick, ville i hine Dage gæste os, og forene sig med Menighedens nuværende Sjælsørgere, for at medvirke til Festens Forherligelse.

Kjøbenhavn, den 16de August 1865.

H. Grüder.

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 27. August Efterm. Kl. 4.

Rettelser i Nr. 16.

Side 249 Linie 1 f. o.: cocos, læs: coecos.

— 263 — 3 f. n.: jordiske, læs: juridiske.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 20. August. 11. Søndag efter Pintse. Joachim, den h. Zomfrues Kæder. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 21. M. Jobanna Franzisca af Chantal, Enke. 22. Ti. Octav af Maria Himmelfart. 23. D. Philippus Venitius, Betsj. 24. To. Bartheolomæus, Av. 25. F. Ludvig, Konge, Betsj. 26. L. Bernhard, Kirkelærer.

Søndagen den 27. August. 12. Søndag efter Pintse. Marias ubemittede Hjertes Fest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 28. M. Augustinus, Kirkelærer. 29. Ti. Johannes den Døbers Halsbukkelse. 30. D. Rosa af Lima, Jfr. 31. To. Raymundus Nonnatus, Betsj. 1. Sept. F. Joseph af Calasanz, Ordensh. 2. L. Stephanus, Konge, Betsj.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6 (Mandag, Dnsdag og Fredag) og 7 $\frac{1}{2}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Etem. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Lødbødveien 14): Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe Kl. 6.

Fredagen den 1. Sept. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Messe. Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.

„Katholik kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcomissionair, Hr. Kjøbmand **C. B. Lohrer**, Gøthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de fyl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 18. Søndagen den 3die September. 1865.

Indhold: De Gensiede (forkf.). — Den hl. Ansgarius. — Festen i Hamborg og Altona 3—11. Februar 1865. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

De Gensiede.

(Fortsættelse fra Nr. 17.)

Det er altsaa i Grunden Kirken og intet Andet, al Strid dreiede sig om allerede i det 16de Aarhundrede, og det Samme gjælder om alle de kirkelige Controverser, der have deres Udgangspunkt i Grundtvigs Angreb paa Clausen. Stridsspørgsmaalet dreier sig her som hist om, hvor den sande Kirke er, og alle andre Spørgsmaal og Stridigheder have kun tjent til at bortlede Opmærksomheden fra den Sandhed, at Forkastelsen af den katholske Lære og Gudsdyrkelse er det Samme som at nægte Kirkens Tilværelse. Reformationen begyndte jo nemlig med at angribe Læren om Bodens Sakrament, eller med andre Ord, at benægte Kirkens eller den aandelige Autoritets Competence, rigtignok først paa et Yderpunkt (Afsladen), der ikke direkte berørte Dogmet selv, men man følte snart, at dette var en reen Tilfældighed; og det gik nu i en Haandevending, at hele Dogmet om Bodens blev erklæret for en Misbrug, der skulde reformeres d. v. s. fuldkommen afflaffes; thi Grundtrækkene til den ny Lære om Synden, den tilregnede Retfærdighed og „Troen alene“ vare allerede før Aaret 1517, om end i en ikke ret udfødt Skikkelse, tilstede i Luthers Bevidsthed*). Oppositionen mod Læren om Retfærdiggjørelsen opslugte snart alle de kirkelige Dogmer i deres hele indre Sammenhæng, og hele Striden angik derfor, som vi ovenfor have jagt, Spørgsmaalet om Kirkens Tilværelse; den angik det Spørgsmaal, som man kun ved et Selvbedrag, hvis indre Motiver vi have antydet, ikke kom til at see i dets sande

*) Man see herom de mærkelige Vidnesbyrd hos Döllinger. Reform. III. B. S. 9—21.

Skikkelse: det Spørgsmaal, om den eneste Institution, man dengang kjendte under Navn af Kirken, var en guddommelig Indstiftelse, eller ikke. Thi havde den katolske Kirke forfeilet sin Bestemmelse, havde den i Aarhundreder lært Menneskene Bilsfarelser istedetfor Sandhed, da kunde den ikke være stiftet af Christus. Var det fremdeles muligt at bevise Falskheden af den Udvikling af den christelige Lære, som den Kirke havde forplantet, der ligeoverfor alle tidligere Tidens hæretiske (tjætteriske) Retninger og Paaastande hidtil bestandig havde høvdet sin Ret til at bære Navn af den almindelige eller katolske; var det med andre Ord muligt at bevise, at denne Kirke ikke var hvad den udgav sig for at være, da var al Tale om „en Kirke“ meningsløs. Thi, var den katolske, eller den eneste Kirke, der før Reformationens nye Landskirker bleve til kunde være Tale om, ikke den rette og sande Kirke, hvorfra vilde man vel da faae en Kirke? — en Kirke, som kan bevises at være stiftet af Christus! Man har nemlig hidtil ikke beviist, og vil aldrig kunne bevise, at noget senere opstaaet Religionsfælleskab har denne fra Kirkens Begreb uadskillelige Egenkab. Er den katolske Kirke ikke den sande Kirke, da har der aldrig været nogen Kirke — og selvfølgelig heller aldrig nogen Kristus! Dette har man først i den nyere Tid klart begrebet, idet Bantroen nu vender sine Vaaben mod Christendommen i dens Heelhed, og Umvælningspartiet opbyder derfor al sin Kraft for at tilintetgjøre den katolske Kirke, fordi det i den seer den eneste selvstændige Repræsentation for det eiendommelig og virkelig Christelige. Nutidens Agitatorer forstaae godt, at naar den katolske Kirke kun er en menneskelig Indretning, da er hele Christendommen en Fabel!

I det 16de Aarhundrede bildte man sig derimod ind, at man kunde troe paa Christendommens Guddommelighed og troe, at Bibelen indeholdt Guds rene Ord, uagtet man nægtede Kirkens guddommelige Oprindelse og brød Staven over dens Rærautoritet; og denne Skuffelse førte den kirkefjendtlige Tankegang ind i en saadan Forvirring, at man reent overfaae, at uden Kirkens Vidnesbyrd og uden Troen paa dette Guddommelighed kan der hverken være Tale om Bibelen eller nogensomhelst af dens Ord udledet Aabenbaringsandhed; thi de hl. Skrifter ere samlede og overleverede af Kirken, og Begreberne: Inspiration, Kanon, Authenti og Integritet (Ægthed og Fuldstændighed) have udviklet sig af reent traditionelle Forestillinger. Man begreb ikke Sammenhængen imellem Troen paa guddommelig aabenbarede Sandheder og den med denne Tro nødvendig givne Sikkerhed for disses Besiddelse; man skjulte for sig selv, at, dersom Menneskene i 15 Aarhundreder vare blevne bedragne ved et Væv af falske

Forestillinger om Christendommen, da vilde dermed Troen paa en sand og sanddru Gud og et guddommeligt Forsyn i sit inderste Væsen være tilintetgjort. Sagen var nemlig den, at alle det kirkelige Omstyrtningsparties Propheter i det 16de Aarhundrede vare forsaavidt gjennemtrængte af Fortidens katholske Traditioner, at der aldrig kunde opkomme den ringeste Tvivl i deres Tanker om Guds Eenhed og Personlighed, om Treenheden, Christi Guddom, hans Død og Opstandelse osv. Det kunde aldrig falde dem ind at benægte nogen af de Kjendsgjerninger, der ere Gjenstand for den kristelige Tro. De tvivlede derfor ikke i mindste Maade om deres Ret til at gjælde for katholske Christne, ja de meente jo at være dette i en langt eminentere Betydning, end ikke blot deres Samtidige i Almindelighed, men selv end hele den lærende Kirke og dens Styrere! I det de gif ud fra denne Forudsætning, forlangte de derfor, at hele Kirken skulde lade sig belære af dem i Henseende til den rette Opfattelse af Forløsningsværket, og erinde, at den hidtil havde aldeles misforstaaet baade Betydningen af Aabenbaringens Kjendsgjerninger og af Herrens og Apostlenes Ord desangaaende. Men dette var, som vi ovenfor sagde, det samme som at forfaste hele den tidligere Kirke og dermed den hele historisk udviklede Christendom, eller Christendommen i den eneste Skikkelse, der altid havde været den samme. Hvad satte man nu istedetfor det, som man forfastede, men som man vilde skjule for sig selv og Andre, at man forfastede? Ja, dette er det samme Sted, den protestantiske Theologies Achilleshæl! Det er denne mislige Omstændighed, dette bløtunge forviklede Væv af falske Forudsætninger og underfundige Følgeslutninger, der nu i Aarhundreder have knuget den rene Læres fri Aandebånd som et trykkende Mareridt! Thi hvor mange Talere og Skribenter have ikke opbudt Alt hvad de mægtede af storladen Ordrigdom for at forherlige **den usynlige Kirke**, hvormed det lykkedes Luther og Melanchthon paa Papiret at faste baade deres Samtid og Eftertid Sand i Dinene! Og dog — ethvert nok saa løst Blik paa det virkelige Liv maatte lade alle disse Ordkunstnere føle, at de uheldig havde spildt deres Flid og Olie! Thi, har der aldrig været, og skulde der efter Guds Villie aldrig være nogen synlig Kirke, hvorledes kunne da de synlige Stats- eller Landskirker, hvormed Reformationen erstattede den nedbrudte eller affkaffede katholske Kirke, have Ret til at være til? Hvorledes vil man forsvare den Selvmodsigelse, at den ny Lære om, at der aldrig har været nogen anden sand eller af Kristus stiftet Kirke, end den usynlige, at denne Lære overførtes fra Papiret (den augsburgske Betsjendelse) til det virkelige Liv ved en Mængde forskjellig, meget haandgribelige, af de verdslige Dyrigheder indrettede „Statskirker“, der paa den føle-

ligste Maade ved udvortes Tvangs midler haandhævede hin ny Lære om den usynlige Kirke og den „evangeliske Frihed“ eller Afstæffelsen af enhver aandelig Autoritet?

I Læren om den usynlige Kirke*) og den i det Foregaaende omtalte Appel til enhver Enkeltmands Vibelløsning samt den dermed sammenhængende Forkastelse af det katholske Præsteembede og den kirkelige Læres Autoritet fremtræder klart det man kalder Reformationens Princip, det som vi have betegnet som den eiendommelige aandelige Virkekraft og Retning i den hele kirkefjendtlige Bevægelse, i Modsætning til det Omsving, vi ovenfor omtalte som en af reent ydre Omstændigheder paanødt Tilbagegang til katolske Grundfættninger. Vi bede derfor her den tænkende Læser at sammenstille denne sidstnævnte Selvmodsigelse, denne forbausende Inconsequents, med det i det nærmest Foregaaende omhandlede Angreb paa hele den overleverede Kirkelære og det daarligere jennemførte Forsøg paa at sætte en ny istedetfor den; thi det maa dog være indlysende for Enhver, at de, der forfæstede hele Fortidens kirkelige Overlevering, og grundede deres Ret hertil paa den Paastand, at Christus overhovedet slet ikke har stiftet nogen udvortes eller synlig Kirke, og at den katholske Kirke derfor er en blot menneskelig Indstiftelse og dens Overlevering givet til Priis for menneskelige Tilfældigheder, — at de ingen Ret havde til at binde Samtiden og Eftertiden ved saadanne Lærebestemmelser og Forskrifter for Gudsdyrkelsen, som de symboliske Bøger fastsætte. Denne totale Forandring i hele Reformationen bevægelsens Charakter

*) I katholsk eller gammelkristelig Betydning forstaaes ved den usynlige Kirke Indbegrebet af de virkelige Troende eller de sande Christne, eller Christi virkelige Menighed. Dens Tilblivelse og Fuldkommelse er Formaalet for den synlige Kirkes hele Virksomhed. Den sidste er altsaa Forudsætningen for den første, eller med andre Ord: den usynlige Kirke fremgaaer af, eller bliver bestandig til ved den synlige, ligesom den atter er den skuffte Livskraft eller Sætt i det synlige eller udvortes Kirkesamfund, der bestandig indvortes fra fornyes udaf den. Medlemmerne af den usynlige Kirke ere saaledes den synlige Kirkes Bærere, men denne sidste, betragtet baade som Institution og som Samfund, er i Tiden altid det Første, fordi den kristelige Aabenbaring er en udvortes Kjendsgjerning; thi Guds evige Ord er blevet Kjød og har levet synligt blandt Menneskene. Naar Protestanterne dreles nægte den synlige Kirkes Realitet, deels i alt Fald gjøre den usynlige Kirke til det absolut Første, og betragte den udvortes Kirke (den katholske) som en menneskelig og derfor tilfældig og feilende Anstalt, da seer man deres Theori om Bibelen i dens hele Absurditet, idet de begrunde dens ufeilbare Autoritet og Troen paa dens guddommelige Oprindelse paa et reent menneskeligt og altsaa feilbart Vidnesbyrd.

kan derfor ikke betragtes anderledes, end som en Reaktion mod den oprindelige kirkelig-politiske Fanatisme, som Klogskaben uvilkaarlig fremkaldte. Besindigheden krævede, at man opgav det Uudfjorlige og Urimelige, hvis Gjennemførelse vilde have kastet hele Christenheden tilbage i et Barbari, der maatte tilintetgjøre al Samfundsorden. Man opnaaede nu ikke engang fuldstændig at gjøre de nye Principer gjældende paa Troens og Kirkens Gebet og foretrak her endog en nedværdigende Afhængighed af Statsmagten for Undertastelse under den retmæssige kirkelige Myndighed. Denne Afhængighed af Statsmagten, denne Trældom under Theologernes og de verdslige Magthaveres vilkaarlige kirkelige Bestemmelser, den var den Priis, hvormed man betalte Ydsriuelen fra den kirkelige Eenhed, den blev for lang Tid Frihedens hele Udbytte „Reformationen“! Dennes Ophavsmænd havde raabt sig hæse paa den Anklage, som man endnu den Dag idag bestandig hører gjentaget af det 16de Aarhundredes snart radikale, snart pietistiske Efternølere, nemlig den Anklage mod Kirken, at den sætter Tro paa „Menneskesætninger“ over „Guds rene Ord“, og Paven's Autoritet over Christi Myndighed, og — de gjorde nu Verden bekendt med et nyt Pavedømme og med et Trælleaag under enkelte Menneskers og en enkelt Tids Yndlingsmeninger, der snart blev saa utaaleligt, at det fremkaldte et aandeligt Anarchi (Fritankeriets og Rationalismens), der atter i en senere Periode over en stor Deel af Verden virkeliggjorde Reformationens revolutionære Grundfætninger i deres hele Omfang*).

Saaledes var man da allerede paa Reformationstiden kommen tilbage til den Nødvendighed, at maatte forbyde og tilintetgjøre Reformationens egenlige (negative) Princip, ved at indrette en ny Kirke overeensstemmende med de katolske Grundfætninger, man med saa stor Varm havde forkastet, fordi hiin Lære om den usynlige Kirke med et blot usynligt Overhoved og en reent usynlig Styre, Lærer og Vovgiver (Christus og den Helligaand) vel havde viist sig brugbar nok til at forstyrre den gamle Kirkeorden, men var aldeles uskikket til at tilveiebringe Noget som helst, der lignede en lovlig ordnet

*) At den franske Revolution af 1789 staaer i den nøieste indre Forbindelse med Reformationen, er en Betragtning, der langtsaa ikke er eiendommelig for katolske Historiefriivere; dens indre Sandhed og uafviselige Gyldighed er anerkjendt og yderligere godtgjort af to protestantiske Notabiliteter, nemlig W. Menzel og P. Leo, hvis Fremstillinger man neppe vil affærdige med den underfundige Ybrase, hvormed man (i Skolebøger) affærdiger Børn, nemlig at denne Omvæltning med alle dens Afspiligheder havde hjemme i et katolsk Land!

Tilstand*). Derksom Underfundigheden i denne Fremgangsmaade havde været Omvæltningens Ledere klart bevidst, da maatte en saadan Politik stemples som Frugten af en sand diabolisk Kløgt; men vi ere langtfra enten her eller andensteds at fælde nogen Dom over de indre Motiver; vi holde os blot til Kjendsgjærningerne, og skulle i denne Retning siden henvise til et høist mærkværdigt Sidedestykke fra vor Tid til denne Fremgangsmaade. En synlig Kirke eller synlige Kirker viste sig altsaa snart at være en Nødvendighed i denne synlige Verden, og den væsentligste Betingelse for en udvortes og synlig Kirkeorden er selvfølgelig ikke blot Noget, der idetmindste ligner en Styrelse, men ogsaa en egen Lærestand. Denne sidste Besøielse havde Reformationen, som forhen omtalt, i Begyndelsen afgjort benægtet; thi i en usynlig Kirke, der bestaaer af lutter Hellige, er der ingen Plads for en saadan. Luther siger i sit berømte Brev til Bøhmerne — hvori han baade i de usømmeligste Udtryk forhaaner og aldeles forkaster den katolske Ordination i dens hele Omfang — at „den Troende, som paa en indvortes Maade belæres umiddelbart af Gud, er den frieste Dommer over alle sine Lærere!“ At det er absurdt at tale om Lærere der, hvor de, som skulle belæres, ere klogere end alle Lærere, er en Selvfølge; og den kummerlige løse Phrasé, hvormed hiin „Reformator“ bejnykter Opgivelsen af sine oprindelige Grundsaetninger, — at et Læremøde er nødvendigt „for Ordens Skyld“, er derfor et saa jammerfuldt Skjul over Reformationens aandelige Vankepot, at man maa

*) Vi benytte her Leiligheden til med Henjyn til „den usynlige Kirke“ atter at gjøre opmærksom paa det Vidunder af Taufeløshed i den senere protestantiske Theologi, i Kraft af hvilket man i hele den øvrige Opfattelse af Christendommen stiller sig paa den usynlige Kirkes luftige Standpunkt, og navnlig lader Kirken (d. e. den sande egenlige Kirke) bestaae af alle de over hele Verden adspredte Mennesker, der ved den hl. Skrifts Belærelse og den Helligaands Veiledning og indre Vidnesbyrd komme til Troen paa Kristus; men naar man skal bevise sin Ret til at beraabe sig paa den hl. Skrift og godtgjøre dennes guddommelige Oprindelse, dens Egtthed osv., da henholder man sig til den katolske Tradition, til Kirkens og Fædrenes Vidnesbyrd! Fra den usynlige Kirkes Standpunkt kan den hl. Skrifts Egtthed og Guddommelighed nemlig ikke bevises. Der er kun Conseqvens i den nybegynte Skoles Opfattelse af dette Forhold. En af dennes navnkundigste Ordførere (A. Ruge) siger derfor meget træffende, „at det er netop den protestantiske Kirkes Mission at udrydde den evangeliske Christendom; thi Luther var en Forløber for den endnu større Hegel, og Protestantismen kan godt existere uden den med Bildfarelser opfyldte og forældede Bibel, blot ved Videnskab og Dannelse“. Dette er rene Ord, som Enhver kan forstaae!!

forundre sig over, at den antikatholske Pietisme indtil den seneste Tid har kunnet tage tiltakke med en saadan Begrundelse af den akatholske Geistlighed's Competence*), at den nemlig er nødvendig for at forebygge Uorden! At man siden i de lutherste Statskirker indførte en Ordinationscæremoni, fremstiller hele det her omtalte Væv af Selvmodsigelser og Urimeligheder i dets Fuldbendelse, eller i den Skikkelse, der i en senere Tid skulde blænde de Slegter, der forlængst havde glemt Reformationens første samlende, af øieblikkelige og tilfældige Omstændigheder ledede Fremgangsmaade — med et falskt og bedaarende Billede af en berettiget kirkelig Tilværelse.

(Fortsættes.)

Den hl. Ansgarins.

Om saa Dage vil den herværende katholske Menighed have den Glæde, paa en særdeles høitidelig Maade at feire Mindet om Nordens første Helgen, om en af Kirkens herligste Troeshelte, et ægte apostolisk Sendebud, hvis Fortjenesters Glans et Aartusinde ikke har mægtet at fordunkle, og hvis Ihukommelse fremdeles skal feires, saalænge Christi Navn nævnes og æres i vort Fædreland. Thi det var hans Forhyndelse af Korsets Ord, der først banede den christelige Sandhed Vej til de nordiske Folks Hjertes; og spørge vi, hvad der bevirkede den vidunderlige Forandring i et vildt og krigerisk Folks hele Tænkemaade og Charakter, at det, ubetvinget af andre allerede christnede Folk, i Løbet af et Par Aarhundreder godvillig bøiede sig under Christi milde Nag, — spørge vi herom, da beretter baade Samtid og Eftertid, at det ene var ved Sagtmodighed og Kjærlighed, at denne Nordens Apostel overvandt Hjerternes Haardhed. Hans ubestrikelig selvfornægtende Liv, hans utrættelige Opoffrelse for Sjælens Frelse var for Hedningerne et talende Vidnesbyrd om den christelige Kjærligheds

*) Vi skulle i det følgende nærmere omtale den Controvers, der for nylig (i „Berlingske Tidende“ for Juli d. A.) er ført om Hensigtsmæssigheden af at indføre den engelske Høitirkes formentlige katholske Ordination og apostoliske Succession i den danske Folkekirke. Denne Strid, bemærke vi blot her, har ret blottet saavel den folkekirkelige Tilstands fortvivlede Hjælpeløshed, som de Ordførendes totale Mangel paa Begreb om den Sag, de tvistes om.

Umagt, og for ham selv og den Kirke, hvis Udsending han var, en Stadsfæstelse paa Herrens Ord, at de Sagtmodige skulle arve Jorden.

Det er nemlig Hemmeligheden ved det Vidunder, der i en saa forbausende kort Tid foregik med de europæiske Folk i hiin store Missionstid; det er dette, der forklarer os det menneskelig talt ellers aldeles Uforklarlige ved denne gennemgribende indre og ydre Forvandling i Folkenes Liv, — at hine Fredens Sendebud ikke blot i naturlig Forstand vare mægtige i Ord og Gjerning, men at de i Sandhed vare hvad Kirken kalder dem, og hvad alle dens tvende Vørns ærefrygtsfulde Dyrkelse*), uanfægtet af dens Fjenders vanhellige Spot, høitidelig for al Verden bekjender: at de vare Hellige, „hvem Verden ikke var værd (Hebr. 11)“, at de vare levende Afbildninger af Ham, der har overvundet Verden, og hvis Aand i Hans Hellige bestandig aabenbarer Troens Magt til at overvinde Verden. De vare hævede over Naturlivets Tvang og Kjødets Villie, og det overnaturlige Livs Seir gav deres Ord en Magt, som endog er os ganske ufattelig, naaget vi saalænge have været fortrolige med Talen om Guds Aands skjulte Dybheder i vore Tungemaal, og som vilde blive os lige uforklarlig, selv om vi forudsatte, at Evangeliet var kommet til Fortidens Hedninger under samme Vetingelser, som de, hvorunder vi høre det forkyndt. Lad os engang ret betragte denne Forssjel.

Vi høre Ordet om de evige Ting i et uddannet Sprog, der forlængst er gennemtrængt af hele den eiendommelige Indvirkning, som Christendommen og den christelige Civilisation har frembragt. Vi ere her vante til at høre den menneskelige Tale opbyde al et udviklet Sprogs Kunst, for at efterspore Tankens og Følelsens hemmeligste Veie. Vort tilvante Moderemaal forner sig i de æbleste Udtryk blødt og høieligt om vor Sjæls dybeste Kjørlser. Og dog, trods alt dette, hvor sjælden virker den blotte Tale om de himmelske Ting, selv i dens meest fuldendte Skikkelse, smykket med Videnskabens Glands, henrivende ved Kunstens Tryllemagt, — hvor afsmægtig er dog den blotte Tale ligeoverfor det Under, der er dens høieste Diemed: Forklarelsen af det jordiske Liv i det rene og klare Lys, der omstraalet de himmelske Hemmeligheder. Overalt, hvor det virkelig lykkes Ordet, om end nok saa svagt, at berøre dette sit Formaal, der maae tilsvarende overnaturlige Kræfter have

*) Vi bemærke her, hvad der idvrigt er overflødig for dem, der kjende den kirkelige Talebrug, at det latinske Ord (colere, cultus), der oversættes ved Dyrkelse, ikke udelukkende angaaer Forholdet til Gud, men ogsaa betegner den høieste Ære, hvorfor Mennesker og deres Minde kunne gøres til Gjenstand.

virket i det skjulte, Kræfter, der ligesom ligge bag ved den Talendes Ord, og ved en gaadefuld høiere Raadevirkning berede Forbunden i de Hørendes Hjerter. Det er nemlig kun i samme Grad, som Troens, Kjærlighedens og Bønnens Aand har gjort dem, hvem Herren har kaldet til, ikke blot at være sin Sandheds, men sin Kjærligheds Dolke, stærke til at forsage Verden og seire over Kjødets Magt, til at fornægte sig selv, for at vinde Sjæle for Guds Rige; det er kun i Forhold hertil, at det Ord, som tales, virker, om end skjult og langsomt, den Gjerning, hvortil det er udsendt; men Virkningen udebliver aldrig, naar denne Betingelse virkelig er tilstede. Det vidner Historien, det vidner Kirkens lange Erfaring, det vidner Tankefølgens indre Nødvendighed i den Livsphaere, hvori de overnaturlige Kræfter røre sig. Naar da den større Deel af Menneskene sædvanlig forholder sig saa uimodtagelig, saa ligegyldig og følesløs ligeoverfor Talen om det Evige, da har dette ikke blot sin Grund i, at det, som tales, ikke har noget Tilknætningspunkt i deres Hjerters Savn og Kængsel, i deres Tanker, Følelser og Tilbøieligheder, men tillige deri, at de savne Alt, hvad der berger dem for, at det der tales om, er noget Virkeligt, at det menes alvorligt og skal tages alvorligt. De forlange derfor i det mindste at see Noget i den Talendes Personlighed, som giver dem Sikkerhed herfor; thi, kan denne ikke byde dem Andet end Ord, da have de ingen Tillid til ham: da fattes det, som gjør dem det muligt at troe, hvad der siges, og dette, som her mangler, og som maa kaldes en nødvendig Betingelse for, at det guddommelige Ord kan blive troet og bære Frugt, er altsaa Troens Virkninger i dens indre Liv, som anbefaler den. Denne Sandhed bestyrkes ved den forbausende Magt, den lette Virkning, som Ordet har i en ganske modsat Livsphaere, der nemlig, hvor Talens Formaal er at opflamme og ægge de urene Lidenskaber, der beherske den store Mængde. Her virker Ordet som Tandstøffet paa det brændbare Legeme; thi her findes den Overensstemmelse imellem den Talendes og de Hørendes indre Liv, som sikker Talens Virkning. Ogsaa her ere skjulte Kræfter virksomme bag den Talendes Ord og i de Hørendes Hjerter. Ja, Historien vidner noksom om, at det i denne Retning ikke er vanskeligt at forvandle Ord til Handling, der hvor Egnens, Egenkjærlighedens og Misundelsens demoniske Kræfter beherske baade de Talende og Hørende.

Saaledes er det, hvor Menneskeverdenen udelukkende er undergoven Syndens og Naturlivets Herredømme. Vi begribe derfor let den ringe Virkning af den guddommelige Sandheds Forhændelse under vore Forhold, uagtet alle Omstændigheder ere ulige gunstigere for os, uagtet alle Betingelser

for at forstaae og elste denne Sandhed nu saa længe have været tilstede, og i en saa udviklet Skikkelse. Thi denne Sandhed har jo netop den Bestemmelse at bekæmpe Løgnen og udrydde alle de onde Kræfter, hvori den gjør sit Herredømme over Verden gjældende.

Hvorledes, maae vi da undrende spørge, hvorledes kan det være gaaet til, at den hl. Ansgarius, som var født og opdragen i Frankrig, og lige til den Tid, han betraadte vort Fædrelands sydlige Grændse, for at forkynde Christi Evangelium, havde levet i Tyskland, — at han ikke blot kunde gjøre sig forstaaelig for vore Forfædre, men at han kunde tale om det, som intet Die har seet, og intet Øre hørt, og som ikke er opkommet i noget Menneskes Hjerter, om hvad Gud har berebt dem som elste Ham, eller finde aandelige Ord for de aandelige Ting, og tolke Guds hemmelighedsfulde Viisdom*) saaledes, at de, der hørte ham, kunde skjønne, hvad Gud i sin Kjærlighed havde tiltænkt dem, og skjelne den Aand, som i hans Ord talte til dem, fra den Tale, som denne Verdens Aand fører?

Saa, hvorledes kunne vi forklare os den hele vidunderlige Virkning af den hl. Ansgars, af den hl. Winfrieds (Bonifacius) og deres Medarbejders Bestræbelser for Guds Riges Udbredelse i Hedningeverdenen, uden at gaae tilbage til Pindse-dagens Under, der bragte det forbaufede Folk til at spørge: „Ere ikke Alle disse, som tale, Galilæer? Hvorledes høre vi dem da tale hver paa vort eget Maal, hvorudi vi ere fødte?“ Hvad forklarer dette Under, uden „Aandens og Kraftens Beviiisning“, som ledsagede Ordet om Christi Kors; hvad, uden den umiddelbare, uvilkaarlige Fornemmelse af, at Gud var virkelig tilstede i det hemmelighedsfulde Offer, hvori den opstandne og herliggjorte Forsoners Sendebud feirede hans forborgne Nærværelse!

Vilde altsaa Virkningen af hine første Troesvidners Forfyndelse, baade den samtidige og den blivende, allerede være noget Overordentligt, om vi tænkte os de menneskelige Tilstande og alle Betingelser for at høre og forstaae dengang at have været ligesaa gunstige, som de nu ere: hvor underfuld bliver da ikke hiin storartede, og i saa kort Tid fuldbyrdede Forvandling af hele det folkelige Liv, naar vi betænke, at vore Forfædres og de øvrige Hedningefolks Sprog dengang vare ganske fremmede for alle Udtryk for det aandelige Livs Hemmeligheder. Thi det var jo først Christendommen selv, der skabte Ordene, idet den aabenbarede Tingene. Saaledes gjentager sig, hvergang Aanden fuldbyrder den ny Skabelse paa

*) Disse Ord af 1. Cor. Cap. 2 ere tagne af Epistelen, der hører til Pindse-dagens h. Messes.

et Folk, hiint ubegribelige Under, som Herren forjættede sine Apostle: „De skulde tale med nye Tunger.“ Andet Svar giver det guddommelige Ord os ikke paa det Spørgsmaal: „Hvorledes er dette muligt?“ Kun Underet kan forklare det Underfulde! Vi Nulevende med alle Aarhundreder før os, der ere blevne deelagtige i de overordentlige Virkninger af hiin første store Missionstid, vi forbauses over disse, men mægte ikke at udgrunde deres Ophav; thi den virkende Kraft er den Aand, som ransjager Guddommens Dybheder, og virker paa Menneskets Aand som Veiret, hvis Susen høres, medens Ingenfatter, hvorfra den kommer (Joh. 3). Og, som Herren stadfæstede Apostlenes Ord ved medfølgende Tegn, og forjættede dem, at de skulde lægge deres Hænder paa de Syge og helbrede dem, at de i Hans Navn skulde uddrive Dævle, tage paa Slangar, og drikke Gift, uden at den skulde skade dem, saaledes arbejdede Han ogsaa med deres Efterfølgere i den apostoliske Gjerning*). Vi see Guds Hellige til enhver Tid hævede over Naturlivets snævre Stranker, og derfor mægtige til at løsne Forfrænkelsehedens trykkende Vaand paa deres Medmennesker; fordi deres eget indre Liv var et Guds Naadeunder, see vi dem begavede med Evne til at vise deres Tilhørere de samme Tegn, der havde ledtaget Christendommens første Fortyndelse.

Hermed have vi angivet Grunden til den af naturlige Aarsager aldeles uforklarlige Fremgang og Udbredelse, som den christne Tro havde i hine første Aarhundreder, da den korsfæstede Forsoner oprejste sine indviiede Altare og feirede sit ublodige Offer's Mysterier i den nordeuropæiske Hedningeverden. Det var disse apostoliske Sendebuds hellige Liv, det var Troen paa det Guddommeliges virkelige Nærværelse i den Tilbedelse, de forkyndte; det var den guddommelige Almagts og Kjærlighed's Under med Aandens kraftige Vidnesbyrd i Hjerternes længselsfulde Higen efter Sandhed og Fred med Gud — det var Alt dette i Forening, der saa vidunderlig greb Folkene i hiin deres Besøggelses Tid, og gjorde en brat Ende paa Overtroens og Tvivlens lange Nat. Tilbedelse, Hengivelse, Tak og Bøn ere ligesom Livsaarerne eller Sjælen og Hjertet i alt virkeligt religiøst Liv, og alle Hedninger havde knyttet disse indre Handlinger til de Offere, hvormed de dyrkede deres Guder. Var nu end deres Gudsdyrkelse falsk, fordi deres Guder vare Afguder, saa vide vi dog, at Offeret er den af Gud selv fra Iibernes Begyndelse indstiftede Form for den religiøse Erfrygt, og at det i alle dets usande og usuldkomne Skikkelser varslar om det sande og fuldkomne Offer, om Tilbedelsen i Aand og Sandhed (Hebr. 7—10). Dette sande Offer og denne sande

*) Disse Ord af Marc. 16. ere tagne af Jeshu's Evangelium.

Tilbedelse faae de for deres Dine i den ophøjede hellige Handling, hvori den sande Kirke feirer den sande Forsoners virkelige Nærværelse; thi denne Handling, det sakramentale Offer, og Tilbedelsen af alle Tings Ophav og Fader i det i enhver christelig Helligdom nærværende Gudmenneske bringer det menneskelige Hjerte den hele Fylde af Alt hvad det i Religionsøvelse og Gudsdyrkelse søger af Tilfredsstillelse og Trost, af Visshed og Sikkerhed for Besiddelsen af det Evige. Denne Handling, Kirkens første Livsyttring paa ethvert Sted, hvor dens Sendebud betræde en fremmed Jordbund, den tolker det gaadefulde Ord om Korset, førend Talen endnu formaaer at overvinde Hindringerne for dets fulde Forstaaelse. Dette Guds Wiisdoms- og Kjærligheds-Vidunder — Forsoningens Alter med den evige Ypperstepræst og Midler i Himlen nærværende paa Jorden; det eengang fuldbyrdede blodige Offer paa Korset, bestandig virksomt i det ublodige paa Alteret — det løfter Sløret, der er udbredt over den underfulde Gjerning, vi her tale om. Af Samfundet med den korsfæstede og gjenopstandne Christus i det eucharistiske Offer øste den hl. Ansgarius og alle Guds Hellige den overnaturlige Kraft, der gjorde dem ligedannede med Ham, som i Opoffrelse og Lidelse, saa og i Herlighed og Kraft. Thi i det hl. Messioffer har Guds Aand samlet alle vor Troes Hemmeligheder i en Heelhed; denne Handling er baade selv et vedvarende Under, og den stedse rindende Livskilde til Alt hvad der nogeninde er steet og fremdeles steer af det som maa kaldes stort og underfuldt i Guds Rige — Kilden til den Forløsning fra Naturlivets Baand, der aabenbarer sig i Guds Helgeners Magt til ved Tegn og underlige Gjerninger at stadfæste deres guddommelige Sendelse.

(Fortsætted.)

Festen i Hamborg og Altona 3—11. Februar 1865.

Vi finde det betimeligt, i Anledning af de forestaaende Festdage at meddele vore Læsere en kort Underretning om, hvorledes den tusindaarige Jubelfest for den h. Ansgarius blev fejret i de katolske Kirker i Hamborg og Altona.

Før Festen vare de to Redemptorister P. P. Hugues og Zobel, af hvilke den Første er en født Hamborger og Convertit, tilligemed Rapuciner-Provincialen P. Laurentius fra Münster ankomne til Ansgars gamle Erkesæde, det forlængst protestantiserede Hamborg. Det maa vistnok findes ganske i sin Orden,

at den katholske Kirke i denne Materialismens Metropole feirede Mindet om sin første Apostel og Erkebiskop ved en storartet Mission. Thi i Hamborg synes Protestantismen fuldstændig at det moderne Fremstridts Veie at have tilbagelagt den Udvikling, der fører tilbage til det Punkt, hvorfra Christendommen begyndte; vi bemærke dog blot, at denne Verdensstad langt fra ikke er ene om dette Væddeløb. Den har overalt Medbeilere, der gjøre den Seirspalmen stridig.

Den apostoliske Provivars Nærværelse forhøiede Høitideligheden, der aabnedes med et festligt Optog til Kirken, i hvilket den for sammes Altar bestemte Reliquie blev baaren af en Geistlig foran den hl. Ansgars og de ham succederende katholske Biskoppers retmæssige Efterfølger, der under Assistanse af 7 Præster celebrerede en høitidelig Pontifikalmesse, og i en Tale, der gjorde et opløstende Indtryk paa alle Tilstedeværende, priste den Helliges Dyder, anbefalede hans særdeles Dyrkelse og viste hen til hiin kostelige Skat, der var fremstillet paa Alteret. „Jeg har, saaledes lød omtrent hans Ord, overbragt Eder en Reliquie af den hl. Ansgar, Hamborgs første Biskop, Eders aandelige Fader. Det er den Helliges Underarm, en Reliquie af ham, der selv ærede de Helliges jordiske Levninger saa høit, at han, da et fjendtligt Overfald fordrev ham fra Hamborg, forlod Alt, baade Kirkeprydelser og Bøger, og Intet reddede uden de Helliges Reliquier. Betragter derfor med Ærefrygt denne Reliquie! Det er den Arm, der har døbt Tusinder, rakt Livets Brød til Saamange, virket utallige Undergjerninger, der velsignende har astørret Taarer, løst Syndens ogammerens Daand.“ Missionen aabnedes med Prædiken af P. Clarentius, og samme Dags Aften (Fredag) prædede P. Zobel. Søndagen den 5te Febr. var isærdeles høitidelig. Efter Levitmessen prædede P. Clarentius om Troen i dens sande, katholske Betydning, om de Hindringer, den har at overvinde, om de Farer, der volde dens Undergang. Efter den stille Messes Kl. 12 talte P. Hugues om Skriftemaalet, og skilbrede navnlig ud af sin egen Erfaring den Trøst og Velsignelse, som det i Protestantismen sødte og opdragne Menneske finder baade i Bekjendelsen og den sakramentale Absolution. Begge disse Taler — saavel som alle de øvrige — bleve hørte med stor Opmærksomhed og af talrigt forsamlede Tilhørere, hvoriblandt ikke saa Protestanter. Mandag Aften prædede Biskoppen om den katholske Kirkes Eenhed, Hellighed, Almindelighed og apostoliske Charakter. Hans Ord i Forbindelse med hans almindelige Personlighed forseilede her ligesaa lidt som ved nogen anden Leilighed, hvor vor med Rette saa høit agtede og elskede Overhyrde optræder, sin vækkende Virkning. Den hamborgske Meddelelse kaldte denne Tale for Perlen i den hele Festlighed, og betegner

dens Virkning paa den af Vantro, Indifferentisme og grov Materialisme omgivne Menighed som en vederqvægende og op=livende Dug.

Festen sluttede Fredag Aften med, at Kapuciner = Provin=cialen ifølge særegen Fuldmagt uddeelte den pavelige Velsig=nelse med fuldkommen Afslutning paa de sædvanlige Betingelser. Derpaa fulgte under det Allerhelligstes Exposition et firstemmigt „Magnificat“ og Te Deum med den sakramentale Velsignelse.

I Altona prækede daglig Carmeliterprien P. Augustin (Hermann) fra London. Ogfaa han er Convertit (af den bekendte Hamborger Jødefamilie Cohen). Denne ualmindelig begavede Taler knyttede alle sine Præfener til den hl. Ansgarius' Liv, og de gif alle væsentlig ud paa at styrke og hæve den katolske Følelse ved at paavise Eenheden i den katolske Kirkes Være overalt og igjennem alle Tider, at den er den Dag idag den samme, som den h. Ansgarius for tusinde Aar siden for=kyndte.

Meddelelsen gjør til Slutning en træffende Bemærkning om de mislykkede protestantiske Forsøg paa Høitideligholdelsen af denne Jubelfest. Thi det Hele var i Hamborg, som her i Kjøbenhavn, en Partidemonstration, uden al Deeltagelse fra Fol=kets Side*). En blot og bar Mindefest til Erindring om „Ansgars Dødsdag“ er uden al religiøs Betydning, og den katolske Helgenkultus er nu engang bleven banlyst fra den protestantiske Forestillingskreds. Han bemærker derfor meget træffende, at denne „zarte Afslægter af den christelige From=hed ikke kan fæste Rod i Protestantismens kolde Jordbund, men kun indenfor den katolske Kirke kan udfolde sig i sin over=jordiske Skjønhed.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. De i vort forrige Nr. anthvdede Punkter, hvorpaa Underhandlingerne mellem Piemont og Rom ere strandede, vare Formen for Biskoppernes Trostabsæed og Overeens=komsten angaaende Confiscationerne af Kirkegodset. Med Hensyn til det sidste Punkt forlangte Regjeringen Pavens ubetingede Samtykke, tilligemed Absolution baade for Sælgere og Kjøbere af den plyndrede Kirkeformue! Med Hensyn til Biskopperne,

*) Vi henviser i denne Henseende til dette Blads Nr. 8. I Hamborg bragte man en Collect for Gustav-Adolfforeningen i Forbindelse med Festen!!

da havde den apostoliske Stol indrømmet, at ikke blot de i Kongeriget Sardinien residerende Biskopper, men ogsaa de, der hørte til de annecterede, ikke romerske, Lande (Neapel, Toscana osv.), maatte aflægge Trostabsseed til „Kongen af Italien“, hvormod den bestemt har vægret sig ved, at Biskopperne i de tidligere romerske Provindsjer skulde underkastes denne Forpligtelse. Denne sidste Fordring derimod, tilligemed den uhyggelige om Kirkegodset, rykkede Regjeringen nu frem med paa Underhandlingernes sidste Stadium, efterat den havde modtaget de utvetydigste Beviser paa den hl. Faders Forsonlighed og indervlige Kængsel efter at see disse Forhandlinger kronede med et lykkeligt Udfald. Man gjorde Regning paa, at Diebliffet var beleiligt til at bevæge den hl. Stol til en indirekte Anerkjendelse af Kongeriget Italien; man stod i den Formening, at den 73aarige Olding, der styrer Petri Stib, endelig engang maatte være bleven saa forpint og træt af disse Qvælerier, at han, for at faae Fred, skulde indgaae Forlig med Uretfærdigheden! For saantidig at udøve et Tryk paa det romerske Hof, forkyndte i samme Dage en Rundskrivelse fra Cultusministeren, at Regjeringen i næste Sessjon vilde forelægge det italienske Parlament Lovforslag angaaende Ophævelsen af Kloostere og Umbannelsen af Skolevæsenet. Udfaldet har imidlertid viist, at man aldeles har forregnet sig med Hensyn til Virkningen af hele denne unægtelig ret kloge Maneuvre. Pius IX. glemmer ligesaa lidt, hvem han er, og hvad han strider for, som Cardinal Antonelli gaaer i nogen diplomatisk Fælde!

Det er iøvrigt en „offentlig Hemmelighed“, at Kong Victor Emanuel for sin egen Person ikke ønsker noget mere, end at forsones sig med den apostoliske Stol, men at han uafsladelig bearbejdes af sin interessante Svigersøn, Prinds Napoleon, der under hine Forhandlinger i et Brev til sin Svigerfader skal have forsøgt sin Lykke som Prophet, ved at forudsige Kongen alle mulige Ulykker som Følge af en Overeenskomst med Rom. Det er imidlertid heldigt, at denne Prindses uheldige Gjæsteroller baade paa Valpladsen (i Krimkrigen) og i den store Politik afgive al Sandsynlighed for, at hans profetiske Begavelse er af samme Qvalitet som hans Feltherre- og Statsmandstalent. Hertil kommer endnu Regjeringens Angst for de radikale Blade og de hemmelige Selskaber, der opbyde Alt for at terrorisere baade Regjeringen og den offentlige Mening.

Udkommet er:

Den hl. Ansgars Liv, fort fremstillet, tilligemed de for Festen d. 9—16. September 1865 bestemte Bønner og Kirkehymner, under Titel: „En lille Bog om den h. Ansgarius“. Erholdes i Bogladerne for 1 $\frac{1}{2}$.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 3. Sept. 13. Søndag efter Pintje. De h. Skytse-
engles Født. Form. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoi-
messe Kl. 8 1/2 Andagt med Kateheje. — 4. M. Rosa af Vi-
terbo, Jr. 5. L. Laurentius Justiniani, Bekj. 6. D. Rosalia
af Palermo, Jr. 7. L. Octavdag af Skytsenglestest; —
Fastedag som Vigilie til Kirkeindvielsen.

8. Sept. Maria Fødsel — (Fetres offentlig paa forstkoms-
mende Søndag).

Høitidelig Indvielse eller Consecration af Sct. Ansgarii
Kirke ved den Hoiærværdigste Biskop, fra Kl. 7 af; først hen-
ved Kl. 8 1/2 bliver Kirken tilgængelig for Publikum; henimod
Kl. 10 eller 10 1/2 høitidelig Pontifikalmesse med dansk
Prædiken.

9. Sept. Sct. Ansgars tusendaarige Jubelfest. Kl. 6, 7, 8
og 9 stille h. Messe. Kl. 10 festlig Pontifikalmesse
med tydsk Festsprædiken. Aften Kl. 8 Høitidelig Andagt med
dansk Festsprædiken.

Søndagen den 10. Sept. 14. Søndag efter Pintje. Maria Fødsel.
Form. Kl. 6, 7, 8 og 12 stille h. Messe. — Kl. 9 høitidelig
Messe, efter hvilken den hoiærv. Biskop meddeler Confirma-
tionens h. Sacrament. Aften Kl. 8 festlig Octav-Andagt med
dansk Prædiken.

Mand. d. 11. — Tirsd. d. 12. — Onsd. d. 13. — Torsd.
d. 14. — Fred. d. 15. — og Lørdag d. 16. Sept. holdes
Form. Kl. 6, 7, 8 og 9 stille h. Messe; Kl. 10 Høimesse
med tydsk Prædiken; Aften Kl. 8 høitidelig Octav-Andagt
med dansk Prædiken.

Tirsdag Aften d. 12. Sept. Kl. 7—8 vil desuden en fælles
og høitidelig Korsvei-Andagt blive afholdt; — Onsdag
Aften Kl. 7 1/2 holdes fælles Rosentrandsandagt.

De tre første Dage i Jubel-Octaven, nemlig Lørdag,
Fredag og Lørdag, holdes de 40 Timers Bøn under ved-
varende Udstilling af det h. Sacramente fra Kl. 8
Morg. til Kl. 9 Aften; sidste Aften sluttet hele Octav-
høitiden med Procession igjennem Kirken.

NB. For at forebygge Uordener vil Udgangen til den høitidelige
Gudsstjeneste i denne Festtid kun tilstedes mod Foreviisning
af en Kirkebillet. Katholikerne kunne gratis erholde disse Bil-
letter hos dHr. Geistlige og Kirkeforstandere, Gros-
jerer Menne (Hystenstræde 3); Cancellist Kreß (N. Kongens-
gade 67), samt hos dHr. Lohrer (Gothergade 5) og Hoff-
mann (Gotherg. 27). — Naar der eiser Gudsstjenestens Be-
gyndelse endnu er Plads i Kirken, vil oglaa Publikum uden
Billet kunne faae Adgang.

Biskoppen indtræffer hertil Lørdagen d. 7. Sept., sand-
synligviis Form. Kl. 11, og bliver høitideligt modtagen i Kirken.

Kjøbenhavn.

Katolsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 19. Søndagen den 17de September. 1865.

Indhold: De Gensiede (forts.). — Den hl. Ansgarius (sluttet). — Kirkelige Efterretninger: Italien. Dönabrück. England. Mexico.

De Gensiede.

(Fortsættelse fra Nr. 18.)

Uforligeligheden af den absurde Theori om den usynlige Kirke med denne Tilbagegang til hvad man maa kalde katolske Grundsætninger (d. v. s. en ordnet kirkelig Tilstand), som Nødvendigheden bydende krævede, har altsaa paa den ene Side sit concrete Udtryk i Luthers Forkastelse af den gamle Kirkes Ordination samt i den hermed følgende Være om det almindelige Præstedømme, og paa den anden Side i den ny Værestand (altsaa dog et Slags særligt Præstedømme), som man fandt nødvendigt „for at forebygge Uorden"! Det fortjener her at bemærkes, at denne Værestand i Begyndelsen betragtedes som en Samling af Individier, hvilke Menighederne efter Behag valgte, ligesom Luther i den ovennævnte Skrivelse til Bøhmerne giver disse Sekterere Anvisning paa den meget simple Fremgangsmaade, de skulde følge ved Valget og Indsættelsen af deres „Lærere". Disse skulde nemlig „ved Haandspaalæggelse (!) og Bøn" beklædes til deres Værembede af dem, som de skulde belære! Den ny Værestand skulde altsaa betragtes som Repræsentanter for dens Valgeres almindelige Præstedømme. Man sagde, at det kristne Folk i Daaben har modtaget den præstelige Charakter og Indvielse, og at det som et saadant helligt og præsteligt Folk overdrager Udøvelsen af sine Rettigheder til enkelte Personer, som det behager at udvælge dertil. Saaledes anvendte Luther den gamle kristelige Være om alle Christnes Deelagtighed i Christi præstelige Værdighed, forsaavidt de alle ere helligede ved det Offer, Han har frembaaret og i al Evighed frembærer for Gud. Naar man da ovenikøbet knyttede en Ordinationsceremoni til hiin Bestikkelse ved „Haandspaalæggelse af Menighedens Eldste", da

gjorde man sig stiblig i den Urebelighed, at blænde Folket med Skinnet af den gamle kirkelige Orden, som man i den radikale Omvæltnings første Hebe under en sand Skyldregn af Forhaanelser havde forkastet. Saaledes lykkedes det Magthaverne i Forening med den kirkelige Forstyrrelses servile Ophavsmand at afdæmme den ødelæggende Strøm, der truede med Tilintgjørelsen af alt menneskeligt Samfundsliv i Kirke og Stat, og man fandt det nu hensigtsmæssigt, efterat have affastet Tingen selv, nemlig: Dfferet i den christelige Cultus (og dermed Alt hvad der betinger en virkelig Cultus), det christelige Præstedømme og Indvielsen dertil, — at gjenoptage en Form, som slet Intet havde at gjøre med den albeide forandrede Tilstand. Reformationen har som bejendt i Henhold til sit oprindelige Princip — Forkastelsen af hele den Organisation, der er uadskillelig fra den historisk overleverede og udviklede Tilstand — affastet den biskoppelige Værdighed, stemplet den apostoliske Succession som ubevistlig og unødvendig, og saaledes principielt forkastet det særlige Præste-Embedet i dets hele Omfang; men ikke destomindre har man dog alt længe haft lutheriske Biskopper og Præster, der ved givne Leilighed belære Publikum meget opbyggeligt om deres „hellige Embede“ og Betydningen af deres „Indvielse“ til samme! Vi bede Læseren vel mærke sig al denne ubeviste Underfundighed i den Selvmobsigelse eller Principløshed, vi her tale om, fordi den ret klart beviser vor tidligere udtalte Paastand, at den hele kirkelige Omvæltnings sidste Diemed nødvendig maatte være, overalt i Verden at tilintetgjøre den gamle Kirke, og lade den nye Tingenes Orden indtage dens Plads. Ordet „Kirke“ betegner nemlig nu eengang et exclusivt Begreb; thi som Sandheden kun er een, saaledes er Veien eller Midlet (d. e. Kirken) kun een: fordi Sandheden alene bringer Mennesket Forløsning (Joh. 8, 32), derfor er Kirken (den sande Kirke) den ene saliggjørende, og derfor maatte ogsaa enhver af Reformationens nye Kirker betragte sig som den ene saliggjørende og fordømme baade den gamle Kirke og enhver af de jevnaldrende Medafparanter til dens udelukkende Adkomst til hiint Navn. En saadan Tilstand derimod, som den, hvori vi befinde os — flere Kirker og en Mangfoldighed af Sekter, der alle tilsammen gjælde for saliggjørende „Kirker“ — er en Absurditet.

Det var Alt dette, som gik op for Grundtvig under hans ovenfor omtalte Bestæftigelse med hiint Hovedspørgsmaal, hvorpaa det hele Mellemværende mellem Katholicismen og Protestantismen berøer; og det skal paa ingen Maade nægtes, at det indenfor det Virvar af aandelig Forstyrrelse, der ved Tidens og Vanens Magt har vundet Herredømme over den protestantiske Tankegang, maa kaldes en værdifuld Opdagelse,

at hele dette Bæd af ulogisk Spidsfindighed, theologisk Sophisteri og politisk Behændighed er en Bygning, der hviler paa Sand, og at det var nødvendigt at forlade det falske Spor og vende tilbage til „de gamle Kirke=Stier“, dersom man ikke skulde gaae tilgrunde i det Hængedynd, hvori man befandt sig. Men vi have allerede paavist den Grundforkerthed, hvormed Grundtvig begyndte sit Reformationsværk, eller den falske Forudsætning, der er Grundlaget for hele hans Tankegang, idet han ikke havde Die for Andet end den apostoliske Troesbekjendelses Ordlyd, istedetfor at see, at det, hvorpaa Alt kommer an, er Traditionsbegrebet i dets hele Omfang.

Spørger man nu, hvori det kan have sin Grund, at en i andre Retninger saa klarvigt Mand, som Grundtvigs, her paa cengang kunde lade sig hilde i en Misforstaaelse, der er ubegribelig for Enhver, der, blot begavet med almindelig sund Menneftesforstand læser de paagjældende Ytringer af Irenæus, om hvis Mening der aldrig har hersket mindste Tvivl i den katolske Kirke; spørger man, hvori dette ene kan ligge, da kunne vi ikke udfinde anden Forklaring herpaa, end Grundtvigs hæretiske Selvsølelse og ærkeprotestantiske Natur, der her kom i Collision med det specifikt Christelige eller Katholske. Dette sidste bestaaer nu vistnok ingenlunde — som „Oplysningens“ Marodeurer endnu ofte behage at betegne det — i Fornuftens ubetingede Underkastelse under en vilkaarlig (mennekelig), blot udbortes Autoritet, hvilken man har fuldkommen Ret i at fratjende al Myndighed over Menneftets Mand, da netop Giendommeligheden ved hele den christelige Betragtning af Livet og Videnskaben grunder sig ene paa den guddommelig aabenbarede Sandheds Autoritet, der har sin ydre, for enhver Tid nærværende Skikkelse i den kirkelige Væreautoritet. Men, da Protestantismen nu eengang betragter den katolske Kirke som en recent mennekelig Indretning, der, begunstiget af tidligere Tidsforhold er bleven hvad den er, saa maa den ogsaa forkaste dens Autoritet i Troesfager, og Grundtvig har til alle Tider været sig selv liig i den Hyldest, han har bragt denne falske Opfattelse af det Gudmennekelige i Kirkens jordiske Skikkelse, der bestandig bevidner Christendommens Hovedlære, at Gud er bleven Mennefte. Hans Deklamationer mod Papismen og hans utrættelige Vorpriisning af Luthers Bedrifter, hans ubetingede Beundring af denne Reformators Radikalisme ligeoverfor enhver Myndighed, der stod ham imod, ere tilstrækkelig bekyndte, og han har aldrig nogensinde tilbagekaldt en eneste Tøddel af sine skulstige Lovtaler over Luther, naaget han forlængit har forkastet den Være, hvormed Luthers despotiske Mand i de protestantiske Statskirker i over tre Aarhundreder tyranniserede Samvittighederne. I alt Andet have

Grundtvigs Meninger været underkastebe hans stedse vrelende Luners Foranderlighed. Kun i dette Æne er han altid bleven sig selv liig. Gjenstanden for den Cultus, han ved enhver Leilighed offerer Luthers Thukommelse, er nemlig dennes titaniske Trods mod den kirkelige Myndighed, og det er dette Landsflægtskab vi kalde Grundtvigs Erkeprotestantisme.

Hvad denne høitpriste Autoritetløshed fører til, have vi baade andensteds og ovenfor paaviist. Enten man nemlig, som den bibelske Protestantisme, raaber paa „det klare og syldige Skriftord“ som det Æneste, man vil bøie sig for, eller med Grundtvig ikke vil bøie sig for Andet, end den apostoliske Troesbekjendelses Autoritet, da ligger det i Tingens Natur, at den afgjøvende Bestemmelse baade af Skriftordets og af Bekjendelsesordenes Mening i sidste Instants beroer hos den, der fortolker begge disse Dokumenter. Men hvor al Autoritet principielt forkastes, der er en almindelig Krigstilstand anerkjendt som normal — Alle ligeberettigede mod Alle! Og denne aandelige Ræveretstilstand behersker hele den protestantiske Udvikling. Den saakaldte „protestantiske Kirke“ er fuld af Smaapaver, af aandelige Tyranner, der alle paa cengang præteredere Uafhængighed for sig selv og tillige anmasse sig Autoritet ligeoverfor deres Medmennesker. De synes forunderlig nok slet ikke at mærke til det Meningsløse i denne Tilstand: Ingen Autoritet, og dog Alles Autoritet inod Alle! Det der skjuler latterligheden i denne Tilstand for alle Vedkommende, er det fortvilede Haab til Fremtiden, som besjæler alle disse Tyranner. Enhver af dem haaber, at den kommende Tid engang klarlig skal bevise, at han havde Ret; men indtil videre lader Enhver af dem sig nøie med at dominere et større eller mindre Parti. Denne aandelige Egoisme er i høieste Grad udpræget og udviklet hos Grundtvig. Dertil kommer endnu hans mægtige og ualmindelig produktive Lands Originalitet, der, før han forligte sig med Christendommen (efter lutherst Tilfnit), havde forherliget den nordiske Gudeverden paa samme Maade, som den, hvorpaa Nyplatonikerne forbum idealiserebe det antike Hedenstak. Hans Lands naturlige Sympathi for det Kæmpemæssige, den nordiske Forgudelse af Kraften, der binder an med enhver nok saa mægtig Modstander, og føler sin Styrke i dens hele Vævære i samme Forhold, som Kampen er haard og vedholdende, — Alt dette drog ham, dengang da den hedenste Gudeverden faldt sammen for ham, hen til den aandsbeslægtede sachsiste Heros i det 16de Aarhundrede, der med Held havde optaget og gjennemført en Kamp med hele den christelige Folkverdens Bannerførere og aandelige Hovedsmænd igjennem alle tidligere Aarhundreder!

Kan Grundtvig saaledes med Føie betragtes som en ny

Incarnation af Luthers gigantiske Aand i mindre Stil — vi mene derimod at han i Genialitet og aandeligt Svung staaer langt over ham —; kan man altsaa paa Grund af dette Aandsflægtskab allerede med Rette tale om en Naturbestemmelse for den protestantiske og imod den katholske Opfattelse af Christendommen: da træder denne Kjendsgjerning ret paa en slaaende Maade frem i den allerede ovenfor (S. 268—69) omtalte vrange, i Protestantismens saakaldte „formelle Princip“ (hvorefter Bibelens Ord alene afgjøre hvad der skal troes som christelig Sandhed) begrundede Opfattelse af Kirkesædrenes Tale om „Troesregelen“, hvorefter Tradition og Troesregel synker ned til at være noget i bestemte Ordformer Affattet og uforanderlig Overleveret, istedetfor at alle Kirkelærere, ligesom de eldste og første og indtil de sidste og nyeste, her tale om den Mening, der knytter sig til de overleverede Ord. Dette skjæve Blik, dette aldeles falske Syn paa Sagen er nemlig ægte protestantisk. Det er Bibeltheologiens aandeløse, al Udvikling fornægtende Standpunkt i en endnu kummerligere Skikkelse. Thi i den katholske Kirke har al den Snak om Ord og Udtryk, hvormed Grundtvig og hans Lærlinge i mere end en Alder have opfyldt den polemiske Literatur, ingensteds hjemme, ligesom al den protestantiske Bibeltheologies Hovedbrud med enkelte Skriftsteders Ord, Udtryk og forskjellige Læsemaader, løsrevne fra al Fællesbevidsthed om Lærens uforanderlige Charakter. Denne sidste er derimod Hovedsagen for den katholske Theologi. Her dreier Alt sig om Traditionens Princip, eller den kirkelige Fællesbevidsthed om Betydningen af det, som Gud har aabenbaret; thi denne Kirkens af den Helligaand ledede Bevidsthed er Livet og Sjælen i hele den kirkelige Udvikling. De christelige Sandheder ere ikke komne til Verden som dødsfødte Fostre; de ere ligesom altsid i Daabsbekjendelsen, som i det ny Testamente meddelte Menneskeslægten i en død, stereotyp Skikkelse, der fornægter al Udvikling, medens den bestandig paa ny til enhver Tid giver hele den christelige Sandhed til Pris for hver Enkeltmands vilkaarlige Behandling, saaledes som baade Bibeltheologernes og „Grundtvigianernes“ letfærdige Omgang med de christelige Troessandheder til Overflod har godtgjort.

Skulle vi herefter yderligere belyse de skjulte Aarsager til hiin Grundtvigs mærkværdige Blindhed i denne Retning, eller antyde Grunden til, at han, der som Ungling havde været en aandsfuld Beundrer af det gammelnordiske Hedenstæb, og i en Tid af over ti Aar derefter en ligesom ivrig Tilhænger af den lutheriske Orthodoksi, — at han, da Forsynet endelig paa den forhen omtalte forunderlige Maade bragte ham i Berøring med den katholske Sandhed, efter nogle Aars samlende Tøven, brat svingede af fra den Vej han havde betraadt, og siden har

stillet sig i et saa fjendtligt Forhold til den katholske Christendom, at han hverken kan tale eller skrive, uden med en vis Sid-sigthed at snappe efter enhver Anledning til Udfald mod „Papismen“; — skulle vi nærmere antyde de enkelte Momenter i denne mærkværdige Forandring, da troe vi ikke at feile i følgende Forsøg paa at forklare dens indre og ydre Historie.

Dersom Grundtvig nemlig, uden Hensyn til den nysomtalte Mistydning af Treenæus' Ord om „Troesregelen“, dog i Almindelighed var bleven sin oprindelige og væsentlige „Opdagelse“ tro, den nemlig, at den levende Overlevering er den hemmelighedsfulde Traad, der forbinder enhver christelig Slægt med de foregaaende; dersom han fremdeles var bleven staaende ved den Betragtning af den apostoliske Troesbekjendelse, som er den eneste baade historisk berettigede og med Forholdets Natur overensstemmende, at denne Kirkens ældste Bekjendelse er, som dens Navn vidner, et Værk af Apostlene: da maatte et uhilbet Blik paa den indre Naturlov, der betinger al aandelig Udvikling, eller et blot naturligt sundt Sie for Forholdet imellem Aand og Form ved Consequentsens Magt have ført ham til Anerkjendelse af det Traditionelles gjennemgaaende Betydning og Alt bestemmende Indflydelse. Thi indbrømmer man, at Daabsbekjendelsen er et Produkt af Kirkens Aand, eller af den Helligaands skabende Magt, at den med andre Ord er et Udtryk for den apostoliske Bevidsthed om den oprindelige Christendom, da maa man ogsaa anerkjende det samme skabende og organiserende Princip i hele dets paafølgende Udvikling. Men dette vilde Grundtvig nu eengang ikke have at gjøre med i dets virkelige eller historisk givne Skikkelse; han vilde, som nylig sagt, for ingen Priis bryde med Luther i Henseende til Betragtningen af den katholske Kirke og dens Traditionsbegreb. Medens han i „Kirkens Gjenmæle“ aldeles havde brudt overtvært med „Skriftprincippet“ eller Læren om Bibelens udelukkende Autoritet i Troesfager, og medens Alt hvad han siden har talt og skrevet, navnlig hans Søndagsbog (en Samling af Prædikener), vidner om hans fuldstændige Forkastelse af den symbolsk-lutheriske Læreform, — i eet Punkt vilde han ikke opgive Luther, og dette ene Punkt, denne Helligdom for Grundtvigs indre og ydre Liv, var, som man siden har seet, Protesten mod den traditionelle Autoritet, hvilken han selv i Aaret 1825, i Hensyn til Treenæus, havde gjort gjældende mod Prof. Clausen! Grundtvig vilde saaledes, trods denne sin „Opdagelse“, vedblive at være Protestant og Lutheraner netop paa samme Maade som hans Contrapart Prof. Clausen; han beriste i Gjærningen ligesom denne sin Ret til at bære disse Navne, ikke ved at bryde sig for det af Luther etablerede statskirkelige Pavebønne, men ved at træde i den sidste

Fodspor netop ved at protestere imod hiint de symbolske Bøgers uberettigede Landstyranni. De vare altsaa med andre Ord begge enige i at forkaste den saakaldte symbolske Protestantisme, men derimod uenige, forsaavidt Clausen var Rationalist, mens Grundtvig forfægtede „den gammeldags Christendom“, som han gjerne har kaldt det, fordi det hverken var den katholske eller lutherste! Til at forkaste Orthodoxien vare de begge fuldkommen berettigede; thi, naar Reformationens egenlige Princip er Forkastelsen af al Tradition og aandelig Autoritet, da følger det af sig selv, at en ægte Protestant ogsaa maa forkaste Luthers Autoritet som uberettiget til at sættes i den forkastede katholske Kirkeautoritets Sted. Det vilde nu ikke have været mere, end hvad videnskabelig Ærlighed og literær Sømmelighed krævede, at Grundtvig, dengang da han endnu havde Udseende af at hylde det katholske Kirkeprincip, aabent havde tilstaaet, at han ikke længere var „Gammellutheraner“, og at han ikke havde mere tilovers for Statskirkens Læreform, end hans Modstander. En saadan Tilstaaelse vilde og maatte være bleven en naturlig Følge af en virkelig Overbeviisning om dette store og gjennemgribende Spørgsmaal; men en saadan Overbeviisning tør man med Sikkerhed sige, at Grundtvig aldrig har havt. Han kom ikke videre end til en dunkel, uklar Fornemmelse af, hvor han skulde søge Nøglen til den Gaade, han meente sig kaldet til at løse, og han veeg instinktmæssig tilbage for det klarere Lys, som en nøiere Betragtning og Undersøgelse maatte udbrede over dette Punkt. Det er interessant nærmere at betragte denne Krisis i en saa mærkværdig Mands indre Liv.

Grundtvigs hele senere Liv afsjæder de meest slaaende Beviser for den fordærvelige Skjodshud hos de fleste literære Notabiliteter, at de søge at skjule de Forandringer og Overgange i deres indre Udvikling, som følge med deres bevægede Landsliv. Har dette altid viist sig at være fordærveligt baade for Bedkommende selv og for Andre, forsaavidt det foranlediger Mistjendelse og falske Bedømmelser af deres Værd og Virksomhed, og indvirker vildeledende og forstyrrende paa deres Disciple og Beundrere: saa maa Fordærveligheden af denne Mangel paa aandelig og literær Oprigtighed især blive indlysende i et Anliggende af en saa indgribende Betydning, som dette. Det var Luther og det lutherste Standpunkt ligeoverfor Katholicismen, der for enhver Pris skulde reddes. Man seer altsaa, at det her slet ikke var Sandheden, hvorom det gjaldt; thi Spørgsmaalet var jo hermed iforveien afgjort. Det gjaldt altsaa blot om at „opdage“ en sindrig, original Naade, der frembød glimrende Vaaben til den Strid, han vilde fremkalde, og dette lykkedes ham over Forventning. En lang Tid var den almindelige Mening nemlig ugunstig stemt baade imod „den

gammeldags Christendom" og imod den Opdagelse hos Brenæus, der skulde føre den til Seir over den herskende og dengang almindelig yndede Nationalisme. Men Tiden har siden forandret sig. Grundtvig og hans Tilhængere have forstaaet at give den gammeldags Christendom en saadan Skikkelse, at den nuværende Indifferentisme fortræffelig veed at forlige sig med den; thi den saakaldte Grundtvigianisme har nu alt længe fundet en overordenlig gunstig Modtagelse hos de ellers allerforskjelligste Menneffer, og, naar al Verden endnu ikke har svoret til Grundtvigs „Opdagelse“ og hans saakaldte „ny Dplysning“, da kan dette ikke have anden Grund, end at det endnu ikke er gaaet op for den store Mængde af religiøs indifferente Menneffer, hvor let det er paa denne Maade at blive religiøs, uden at opgive det Allermindste af deres tilvaante Maade at være paa, uden at bringe det allerringeste Offer paa Religionens Alter! Det er oftere blevet udtalt med Beklagelse af Grundtvigs ivrigste Dyrkere, at Folk ikke kunne faae Dinene op for hvor let det er (paa deres Viis) at være en Christen! Vi skulle ikke her tale om en anden Grund, der afholder den bedre Deel af de Menneffer, der ere fremmede for Christendommen, fra at indlade sig paa de grundtvigste „Dplysninger“, nemlig en instinkt-mæssig, uvilkaarlig Fornemmelse af det enorme Bæd af Usandhed og usund Uandelighed, der heri berører dem, men vi indskrænke os til i det Følgende at vise, hvorledes Grundtvig løste den Knude, der her havde strammet sig for ham.

(Fortsætted.)

Den hl. Ausgarius.

(Stuttet.)

Naar vi i det Foregaaende have omtalt det Underfulde og Ubegribelige, der omgiver Fuldbyrdelsen af den evige Raadslutning, hvorefter Gud, naar den i Hans Wiisdom og Kjærlighed fastsatte Tid er kommen, besøger de forskjellige Folkeslag, som Han kalder til sit Rige: da troe vi dermed at have fremhævet netop det, som bestandig vil være en uudsømmelig Kilde til saadanne Erindringer og Betragtninger, hvori den Beundring og Taknemmelighed finder Næring, som skulde være den blivende Frugt af den nu forløbne Festtid. Ligesom vi derfor i den første Deel af denne Artikel søgte ved hine korte og almindelige Antydninger at forberede Stemningen for den kirke-

lige Festandagt og for de Ord, der under den skulde høres: saaledes vilde vi her dvæle nogle Dieblkke ved en kort Betragtning over Betydningen af disse kirkelige Høitidsdage for den kommende Tid.

Vi henviste sidst til det sakramentale Offer som til Brændpunktet for alle de vidunderlige og overordentlige Kræfter, der paa hiin store Missionstid i en hemmelighedsfuld Forening tilveiebragte det forbausende Resultat, som er blevet Grundlaget for hele den Udvikling og alle de store Bedrifter, der have gjort de nærmest paafølgende Aarhundreder til de mærkværdigste i hele Mennekeslægstens Levnetsløb. Naar nemlig hiint ophøiede Udtryk for den kristelige Gudsdyrkelse var Kirkens allerførste Handling paa ethvert Sted, hvor Christendommen skulde forkyndes, da var den første tilsvarende Livsyttring, hvormed Folkene kom det Guddommeliges Nedladelse til dem imøde, en hellig Erfrygt for den aabenbarede Sandheds Mysterier, Tilbedelse og Bøn. Kun hvor denne Imødekommen fra Mennekes Side finder Sted, kan der være Tale om den guddommelige Sandheds forløsende Magt. Det var den underfulde Virkning af den sande Religions virkelige og for Evigheden gyldige Sonoffer i dets vedvarende forborgne Nærværelse paa Jorden, at Folkene lærte hvad det betyder at tilbede Gud i hans sikre, utvivlsomme Nærværelse, og opsende deres Bønner til Ham, som til den, der vel throner over alle Himle, men nedlader sig til, ogsaa at være tilstede i sine Helligdomme paa Jorden. Ligesom Kirken lærte Folkene at bede til den sande Gud med fuld Tillid til, at deres Bøn ikke var forgæves, saaledes aabnede og udvidede den ogsaa deres Blik for det fuldendte Livs Skønhed og Herlighed, idet den forviøfede sine stridende og lidende Børn om deres virkelige Forening med alle de ærværdige Stikkesler, som medens de vandrede her paa Jorden, vare Gjenstand for deres Samtids Erfrygt og Beundring, som, medens de vare tilhuse her i Verden, levede og virkede for at fremme den Korsfæstedes Ære og deres Brødres Frelse, — ved hvem det store Diemed med det fuldkomne og evige Offer er blevet virkeliggjort!

„Gud er ikke de Dødes, men de Levendes Gud“; derfor aabenbarer sig i Troen paa de Helliges Samfund hele den nye aandelige Tilstand, som Christendommen har skabt, som en Verden, der overalt er opfyldt af Liv og Daad, thi her opheves Skilsmisfen mellem det Herværende og Hiinsidige. Ved hiint Offer forbinder nemlig den guddommelige, hellige Kjærlighed i Bønnen og dens Virkninger paa en vidunderlig Maade Himlen med Jorden. Thi, hvor denne Forbindelse ikke anerkjendes, der nebbøies det enkelte Menneke bestandig under den samme trykkende Følelse af Gensomhed og Forladthed, der hjem-

søger Enhver, der staaer venneløs i Verden. I de Helliges Samfund finder derimod den Troende en uudtømmelig Kilde til Trøst og Opmuntring, saa ofte han bedende henvender sig til Gud. Er det vistnok allerede en uundværlig Trøst for det bedende Hjerte, at vide, at det har Venner og aandelige Frænder her paa Jorden, hvis Sjæle ere opfyldte af de samme Ønster, de samme Vængsler og det samme Haab, der give sig Luft i dets Trang til i Bønnen at nærme sig Gud; er allerede dette Fælledskab i Bønnen til den i Helligdommen virkelig nærværende Gud noget ganske Andet, end det eenlige Menneskes Suk opad mod den blaa Himmel og til den fjerne umaalelige Gud: hvor opløstende er da ikke den Følelse, at vi i Himlen have mægtige Venner og Hjælpere i de forklarede og salige Aander, der ere høvede over alle Jordelivets Trængsler; at de Hellige, der have overvundet Synden og Verden, ikke som ligegyldige Tilskuere betragte det jordiske Livs Strid og Lidelser. Er det os en under Kirkens daglige Offer og i ethvert Dieblif af Dagen søkelig Opmuntring og Kilde til fornyet Styrke, at vi vide os forenede med alle Troende paa den hele Jord i Bøn og Forbøn for Alt, hvad der tjener til vor sande Fred, for Kirken og den h. Fader, for alle de Anliggender og Personer, hvis Fremgang og Virksomhed betinge Opfyldelsen af vore kjæreste Ønster: hvor trøstende og styrkende er det os da ikke, at være fuldt forvisse om, at alle den feirende og fuldenkte Kirkes Medlemmer staae os bi, og forenede frembære vore Bønner for Guds Throne.

Vi vide nemlig, at vi ikke her blot tale om en stjern, Menneskehjertet naturlig tiltalende Følelse, som ikke har anden Grund og anden Ret til at gjøre sig gjældende, end saa meget Andet, som vi kunne betegne som nødvendige Følger af den kristelige Betragtning af Forholdet mellem Himlen og Jorden. Nei, vi have langt mere end en saadan Følelse, hvis Sandhed grunder sig paa den indre Sammenhæng imellem alle kristelige Forestillinger; thi Væren om de Helliges Samfund er uadskillelig fra Kirkens Hovedlære om Frelsen (Retfærdiggjørelsen og Helliggjørelsen). Hertil kommer endnu, at, naar vi i Paakaldelse og Bøn forene os med Guds Hellige, da vide vi os i Overensstemmelse med vor hl. Kirkes Være og Praxis lige fra dens første Tider og indtil det nærværende Dieblif. Ogsaa i denne Henseende bæres vor Andagt af den „Troens Visdom“, som er hele den katolske Sandheds uudstøttelige Mærke. Kirken har nemlig fra Begyndelsen af omgivet og ligesom smykket de store kirkelige Fester, der bestandig fornye Mindet om Forløsningens Kjendsgjøringer, med den omfattende frodige og frugtbare Kranse af Fester for utallige Helgener, fordi vor Forløfers Aabenbarelse

i Kjød, hans Gjerning, hans Lidelse og Opstandelse er bevidnet af dem, fordi de altsaa vare Vidner om Hans Guddom og den Helligaands Almagt, fordi de i deres Liv og deres Død have fremstillet Virkningerne af Christi Magt og Kjærlighed saaledes, at Ingen kan søge et Paaskud eller Undskyldning for sin aandelige Dorsthed og Magelighed i den formentlige Umulighed af den Fuldkommenhed, som er det christelige Livs Ideal; thi dette Ideal er virkeliggjort i de Helliges Liv. I denne Kjendsgjerning triumpherer den katholske Kirkes Lære over Hærefiets aandelige Almagt!

I denne Bevidsthed glæde vi os til, at den Høitid, vi have feiret til Ere for vor Kirkes Patron, for hele Nordens ypperste Helgen, den hl. Ansgarius, under Guds naadefulde Bistand maa blive Kilden til en Fornælse og Forhyndelse af vort kirkelige Liv, som i enhver anden Henseende, saaledes navnlig især i den Retning, som her ligger os nærmest at tænke paa. Eller kunne vi nogensinde glemme de Bedrifter, der allerede tre Aarhundreder efter Christendommens første Forhyndelse hævede vort Fædreland til en baade i kirkelig og politisk Henseende jevnbyrdig Stilling med det christnede Europas ældste og største Riger, den Glæds, der omgiver Valdemarernes Navn, den Berømmelse, hvis Lys i fjerne Lande udbredte den Navnkundighed, der vil bevare Mindet om Nordens store Kirkesyrster indtil de silbigste Tider? Kunne vi nogensinde glemme, hvad det var, der siden, efter et Aarhundredes svære Hjemløgelser og Prøvelser, hævede Danmark til Storhed og Magt, og smykkede dets Kongeslægt med det forenede Nordens tredobbelte Krone? - At dette var den katholske Christendoms kraftig blomstrende Magt over Folkets aandelige og sædelige Liv, at det var Betsignelsen fra oven, der, som Løn for tidligere Tiders trosfaste og daadskraftige Arbejde for Kirkens Befæstelse og Udbredelse, og som Frugt af hiin forbigaaende Prøvelse, bevirkede et Opsving i det kirkelige Liv, der her, som overalt i „den katholske Tid“, fremkaldte en politisk Forhyndelse, en ny Stikelse af den folkelige Udvikling?

Den er nu forlængst forsvunden, den lykkelige Tid, da Folkene, i hvad der end ellers skilte dem fra hverandre, dog alle vare enige i at anerkjende og hylde en høiere enende Magt, at bøie sig for den høiere Dom, hvormed denne Magt mæglende og forligende forebyggede og ubjævnede deres Stridigheder, og samlede dem til kraftig Daad under Troens Banner og i Menneskekjærlighedens Tjeneste. Den er forsvunden, den stjerne Tid, da hertilands, som overalt i Christenheden, Nordens Mægtige kunde ved aandelige Midler tvinges til at afstaae fra Uretfærdighed og Vold imod de Svagere, og til at agte den guddommelige og menneskelige Retfærdigheds Forbringer.

Vi leve nu i en Tid, da al høiere Ret synes banlyst fra det offentlige Liv, i en Tid, der sætter sin Ære og føler sin indbildte Storhed i netop at trodse og haane de christelige Grundsatninger, hvori hiin bedre og lykkeligere Tid søgte en Tilflugt mod Urettens Overgreb; thi det er jo Høidepunktet af den nærværende Tids politiske Viisdom, at alt Hensyn til Religionen skal være udelukket fra det offentlige Liv, og at den materielle Magt er det højeste Retsprincip! Dette moderne Produkt af den antichristelige Udvikling, der er bleven Frugten af den kirkelige Adspjættelse, det har nys givet vort Fædreland til Priis for „den Stærkeres Ret“*), for Nævemagtens Vilkaarlighed. Efterat det gamle danske Rige først havde maattet bøde for dets Konges træbste Truløshed mod Kirken samtidig med, at denne var stedt i den hebestede Kamp mod „de fjendtlige Magter, som regjere i denne Tids Mørke“ (Eph. 6, 12), og netop havde Grund og Ret til at stole paa denne Konges trofaste Hengivenhed; efterat Danmark med andre Ord, samtidig med den kirkelige Omvæltnings første Stormsfridt, havde tabt den ene af de nordiske Kroner, og ikke halvandet Aarhundrede derefter havde mistet sine ælbste Provindser hiinsides Sundet, og endelig i en os nærliggende Tid den anden nordiske Krone, er nu den Deel af Riget gaaet tabt, hvor St. Ansgar opreiste de første Altare til Ære for Verdens korsfæstede Forløser!**)

*) Vi finde os her foranledigede til at erindre om, at Mindet om „Reformationens Begjæringer“ den 31. October 1863, altsaa fort for Krigens Udbrud, blev fejret ved Kjøbenhavns Universitet ved en Lovtale over „den Stærkeres Ret“!!

**) Naar man med et ubildet Blik betragter Danmarks Historie efter Calmarunionen, maa man nødes til at indrømme, at det kirkelige Liv befandt sig i en frodig Bært, som Reformationen paa den sorgeligste Maade forstyrrede. Thi den udgik her ikke fra et Dunst eller en Længsel, der rørte sig i Folket, efter at see den kirkelige Orden omspyret, men der blev skicket Bud efter den af den samme Konge (Christian II.), hvem Kirken, ved at anerkende hans legitime Ret, havde sat istand til at kue Dyrøret i Sverrig. Den ved Reformationen grundlagte Adelsvælde blev kilben til alle politiske Ulykker, der overgik Landet i den følgende Tid. Disse upatriotiske Fiender af Kongernes Magt og Folkets Frihed, tilligemed den vedvarende Rivalitet med Sverrig, der aldeles distancerede Danmark i „den protestantiske Politit“, førte siden, da det kirkelige Graftald i den franske Revolution aabenbarede sin fulde omfattende Betydning for det sociale og politiske Liv, det nordiske Tvillingrige ind paa saadanne Afveje i den store Politit, at man endda maa kalde Norges og Slaadens Tab med Hovedstadens Udelæggelse for de mindste af de derved fremkaldte Ulykker. Den fordærveligste af disse var det Nationalhad, som efter denne Tid er blevet et fra den tydske Eenhedsfølelse og overhovedet for germanist Belvære uadskilleligt Element,

Naar vi saaledes agte paa Historiens Vidnesbyrd om de sørgelige Følger, som Forstyrrelsen af den kirkelige Eenhed har haft for Verdens Fred og Christenhedens Samfundsliv i det Hele, og navnlig mindes de bittere Frugter, som den af Uenigheden i Troen udspringende hjerteløse Egentjærlighed og al guddommelig Ret trodsfænde Uretfærdighed har baaret for vort Fædreland: hvori skulde vi da søge Trøst og Haab for Fremtiden, uden i den hjerteligste og vedholdende Forening i den Bøn, at Gud i sin Barmhjertighed vil skjænke vort Folk den Naade, at det maa, medens det endnu er Tid, erkende hvad der tjener til dets Fred; at alle de, der leve for noget Bedre, ville oplade deres Dine for den Sandhed, hvis Erkjendelse ene bringer Frihed, Styrke og Seir over alt, hvad der indvortes og udvortes baner Veien for den folkelige Selvstændigheds Undergang!

Det var dette vi meente, naar vi ovenfor talte om Betydningen af de Helliges Fester, og al den Betsignelse, der følger med en virkelig og levende Tro paa de Helliges Samfund, eller er en Frugt af vor virkelige Forbindelse med de Hellige. Vi tvivle ikke om, at den Helgen, hvis Minde vi have fejret, og hvis Fortjenester vi taknemmelig ihukomme, at han aldrig har afladt med i Himlen at bede Gud for det Folk, hvis Frelse han helligede sit Liv her paa Jorden. Men vi vide ogsaa, at Bøn og Forbøn er den højeste Yttring af den Medvirkning fra Mennekkets Side, der er en i den guddommelige Verdensstyrelse af den evige Viisdom indordnet Betingelse for Alt, hvad der begrunder vor Lykke baade for Tid og Ewigheid. Lad os ikke glemme den gamle Sandhed, at Gud ikke kan afvende det Onde eller opfylde vore kjæreste Ønsker, naar vi ikke bede Ham derom; men at den Retfærdiges Bøn formaaer meget hos Gud, naar den er alvorlig (Sac. 5, 16)!

og som først vil være mættet med Danmarks fuldkomne Tilintetgørelse. Men vi haabe til den guddommelige Barmhjertighed, at ikke blot hiin maa afvendes, men at det Sønderlemmede engang igjen maa heles og Saarene læges. At Slesvigs Tab iøvrigt ikke blot maa betragtes som den sidste Virkning af Danmarks „protestantiske Politikk“, men ganske direkte og umiddelbart igjennem denne Landsdeels Fortrydning maa henføres til Reformationen, er vel nu ikke tvivlsomt for noget fornuftigt Mennekket.

Kirkelige Efterretninger.

Italien. Fra Turin skrives til „N. Br. Stg.“: Det revolutionære Element er nu allevegne paa Venene i Møder og Folkforsamlinger, og rustet sig til Kamp. Denne har det ifinde at begynde paa Valgbevægelsernes Terrain, men agter rimeligviis, i Tilfælde af et Nederlag, at overføre Kamppladsen til Gaderne. Vore moderne Jacobinerklubbers Beslutninger ere affattede i et meget forstaaeligt Sprog, der er gjennemtrængt af en fjendelig Forhaabning om fremtidig Krudtlugt! Saaledes besluttede den demokratiske Klub „il fascio garibaldino“ i Parma at føre den Erklæring til Protokollen, at „ligeoverfor disse Forhaanelser og Beskæmmelser (Forsoningsforsøgene med Rom) maa det anses for enhver Patriots Pligt, høit og lydeligt at protestere imod saadanne mod den souveraine Folkevillie uforenelige Forhandlinger, og Klubben forsikrer i sit ridderligt djarve Sprog, „at den er fast besluttet paa at kaste Ministrene de sønderrevne Papirslapper af ethvert Concordat, det maatte afflutte med den hl. Stol, lige i Ansigtet og afgjøre Sagen med Geværet i Haanden, saafremt man virkelig stulde vove at byde Nationen en Overenskomst med Rom.“ I lignende Tirader udgyder hele den Garibaldi- og Mazzinistiske Presse sin af al Verdens philistrense Avispublikum beundrede Patriotisme.

Ligeoverfor alt dette Spektakel i den revolutionære Veir skulle vi ikke tilbageholde den Meddelelse, at den hl. Fader samtidig dermed og i samme voxende Progression, hvori de kirkefjendtlige Demonstrationer tiltage i blind Hidsighed, modtager bestandig nye Beviser paa det troende katholske Folks Kjærlighed og Beundring. Hvor han viser sig i Rom og i de Landsdele, som det røveriske Annexionsystem har levnet ham, feires hans Nærværelse med de meest rørende Beviser paa Folkets Hengivenhed, og fra Jordens fjerneste Egne modtager han Takadresser og andre Hyldingsbeviser. En storartet Deputation, der paa en værdig Maade skal repræsentere den Kirke, hvis Navn nævnes, og hvis Priis gjenlyder til Verdens yderste Ender, vil i det tilstundende Efteraar gjøre en Pilgrimreise til Rom, for paa en høitidelig Maade at bevidne hele den almindelige Kirkes Overhoved alle Troendes taknemmelige Beundring og Deeltagelse for den Sag, han med en saa uroffelig Fasthed forsvarede, uden at forsærdes for sine Sjenders Trudsel og Næmter. Det fortjener ogsaa at bemærkes, at der blandt alle katholske Hovedstæder ikke er nogen eneste, som har givet den hl. Fader saa storartede Beviser paa Sympathi for den Sag, han strider og lider for, som netop Turin, der indtil for nylig har været den kirkefjendtlige piemontesiske Regjerings

Hjemsted, og Arneſtedet for hine Angreb paa Kirken's Rettigheder. Vi tilføje iøvrigt, at Peterspengen kun for en ringe Deel afhjælper de løbende Fornødenheder under den store finantielle Forlegenhed, hvori Revolutionen har bragt den hl. Stol; men deſto beundringsværdigere er det, at alene Redaktionen af Zurinerbladet „Unita cattolica“ har i de ſidſte 5 Aar tilſtillet den hl. Fader 2 Millioner Francker i Kjærlighedsgaver. Derſom alle Lande og alle Hovedſtæder viſte ſamme Redebonhed ſom Hovedſtaden i den fjendtlige Leir, da vilde den hl. Stols Forlegenhed let være afhjulpen. Denne Kjendſgjerning ſtafæſter derhos ſlaaende den ofte udtalte Sandhed, at Revolutionen der, ſom i Rom og overalt, ingenlunde er Folkets Sag. De revolutionære Hjender af Folkene's Fred og Lykke ere allevegne en Minoritet i Samfundet; men Hemmeligheden ligger i at de forſtaaer at haandtere alle Terroriſmens Magtmidler, og derved knuſe enhver Modſtand.

Osnabrück. Ved den i indværende Sommer ſtedfundne Valghandling er den ledige Plads i Domkapitlet beſat med Hr. Dechant Schürhoff, tidligere Sognepræſt ved den herværende St. Johannes-Kirke. Han blev, efterat Regjeringens Staðfæſtelse var meddeelt, den 17de ſ. M. indſtalleret i Domkirken.

England. Det proteſtantiſke Blad „Sun“ ſkriver: „Det er et mærkværdigt Faktum, at man blandt de Præſter og Ordensmænd, ſom paa Erkebiskop Dr. Mannings Conſekrationsdag omgave Høialteret i St. Maria-Kirken i Moorfield, kunde tælle flere end hundrede, der engang have tilhørt den anglikañſte Høikirke eller tidligere have været Elever i proteſtantiſke Collegier. Enhver Commentar vilde her være overflødig.

Mexico. Den mexikañſke Regjering har rettet et omfattende Memorandum til ſine diplomatiſke Agenter i Europa angaaende dens med den pavelige Nuntius, Mgr. Meglia pleiede, men ſenere afbrudte Underhandlinger. Den Klippe, paa hvilken Forhandlingerne ſtrandede, var „det kongelige Placet (Regjeringens Staðfæſtelse)“. I en Note af 19. Januar, ſom Mgr. Meglia tilſtillede Udenrigsminiſteren, og hvori han klart og fuldſtændigt udsikler den hl. Stols Fordringer, hedder det blandt Andet ordret: „Kan man ſiges at anerkjende Kirken's Souverainitet og Uafhængighed, naar en Act, der udgaaer fra en af denne ſamme Kirkes Undergivne, om han endog er Kaiſer eller Konge, er tilſtrækkelig til at forhindre Offenliggjørelſen af dens Anordninger og lamme dens Virkning? Hvad vilde en Souverain ſige, om Paverne, hvem Gud har ſat til at regjere Kirken, gjorde Forbring paa den Diet at approbere politiſke Kundgjørelſer, hvilke

dog ofte, som Erfaringen har viist, ikke blot kunne være for-
dærvelige for Kirkens Frihed, som for den pavelige og bispope-
lige Jurisdiktion, men for selve Staten? Hvad vilde vel Konger
og Kaisere sige dertil?" Noten slutter med Henvisning til den
østerrigiske Kaiser, der for 10 Aar siden gav Afkald paa det
„kongelige Placet“. Den mexikaniske Udenrigsminister protesterede
imod det Udtryk: „Kirkens Undergivne“, hvori den pavelige
Nuntius havde indbefattet Kaiseren af Mexico, og erklærede, at
hans Herre saa meget mindre kunde følge det af den østerrigiske
Regjering givne Exempel, som de fordærvelige (!) Følger af
Eftergivenheden fra Aaret 1855 vare vitterlige for al Ver-
den (!!), og som Opgivelsen af „Exequaturet“ (Stadsfæstelsen)
vilde indbefatte enhver Anmasselse fra Kirkens Side.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen den 17. Sept. 15. Søndag efter Pintse. Ihuskommelsen
af Maria's syv Smerter. Kl. 6, 7, 8 og 12 stille Messe.
kl. 10 Høimesse med (tydsk) Prædiken. Kl. 3 Broderfæbs-
andagt til Maria's h. Hjerte.

**Onsdagen d. 20., Fredagen d. 22. og Lørdagen d.
23. September** ere kirkelige Tamyrdage og derfor be-
sleede Fastedage. — 18. M. Joseph af Rupertin, Bekj. 19. St.
Januarinus og Troesj. Mart. 20. D. Eustachius og Troesj.
Mart. 21. Ls. Matthæus, Apostel. 22. F. Thomas af
Villanova, Bekj. 23. L. Linus, Pave.

Søndagen den 24. Sept. 16. Søndag efter Pintse. Maria de Fang-
nes Befrielse. Kl. 8 og 12 stille h. Messe. Kl. 10 Høi-
messe med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 25. M.
Den h. Frants af Assisis Bundemærker. 26. St. Soter og
Cajas, Mart. 27. D. Cosmas og Damian, M. 28. Ls.
Wenceslaus, Hertug og Mart. 29. F. Michael, Erteengel.
30. L. Hieronymus, Kirkelærer.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Andegarii Kirke: stille Messe kl. 6
(Mandag, Onsdag og Fredag) og 8¼. — Skriftemaal:
Form. Kl. 6—9. Lørdagstien: Kl. 5—8. — Korsvei:
Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14):
Tirsdag, Torsdag og Lørdag stille Messe kl. 6.

„Katholik Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende
modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Fr. Kjøbmand C. B. Lohrer,
Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer.
Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Trøgers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 20.

Søndagen den 1ste October.

1865.

Indhold: De Gensiede (fortsat). — Kirkelig Statistik. — Tilbageblik. — Kirkelige Efterretninger: Italien. Ungarn. Nordamerika. Afrika.

De Gensiede.

(Fortsættelse fra Nr. 19.)

Vi lovede vore Læsere i de sidste Linier i forrige Nr. en Fremstilling af den Maade, hvorpaa Grundtvig løste den Knude, som hans besynderlige Stilling i den daværende „danske Statskirke“ havde strammet saa haardt, at han i den nærmeste Tid efter Begyndelsen af den Kamp, han havde fremkaldt, kun havde Balget imellem fuldkomment at gaae ind paa alle Conseqventser af sine Opdagelser i katholsk Retning eller at sige sig løs fra den lutheriske Statskirke, for at stifte en Sekt. Han befandt sig i denne Tid i en saadan Krijs, og hans dengang endnu saa Venner vare i den største Spænding, og ventede noget ganske Overordenligt. Vi skulle i det Følgende skjænke denne Overgangstilstand nærmere Opmærksomhed, men ville her, for ikke at opholde Læseren længere, strax angive det Resultat han kom til, den jendrige Udvei han opdagede eller rettere opfandt, hvorved det blev ham muligt at omgaae eller undgaae Conseqventserne af hans første Opdagelse om den mundtlige eller levende Overleverings afgjørende Betydning i Henseende til Bestemmelsen af hvad Christendommen aabenbarer, eller hvad der er den sande apostoliske Christendom. Han udfandt nemlig, at den apostoliske Troesbekjendelses Ord maatte nødvendig være Apostlene meddelte af Herren selv, og at dette „sille Ord af Herrens Mund“, som han i Begyndelsen kaldte det, netop fordi det var et Ord fra Herren selv, var som Kirkens kostbareste Skat ved en særegen guddommelig Sthrelse blevet bevaret for alle Tilfætninger og Forvansninger. Han havde allerede tidligere, saalænge han blot holdt sig til Daabsbekjendelsens apostoliske Oprindelse, gjort gjældende, at, saafandt Daaben er en guddommelig Indstiftelse,

maa den, som Betingelsen for Optagelsen i den christne Kirke, altid have været den samme, og at selvfølgelig det Vilkaar, under hvilket Daaben bliver meddelt, ligeledes maa have været det samme. Dette, om man saa vil kalde det, ontologiske Beviis for de christelige Aabenbaringssandheder og den christne Kirkes uforanderlige Charakter, maatte enhver katholsk Christen naturligviis ikke blot anerkjende, men glæde sig over som et mærkeligt Vidnesbyrd for den katholske Sandheds Overensstemmelse med hvad Fornuftslutninger, der gaae ud fra Menneskets uafviselige Trang til en guddommelig Aabenbaring, twinge den sunde Mennekesforstand til at indrømme. Thi midt i den protestantiske Oplosning, der har rokket Alt hvad der tidligere stod fast som historisk, vel begrundet og uforfalsket forplantet Sandhed, er det uægtelig styrkende for den katholske Bevidsthed at see den negative Aandsretning, der saa længe har tumlet sig om i Tvivl og opgivet al Tro paa Muligheden af nogen sinde at vinde en positiv Sikkerhed for Besiddelsen af den oprindelige, ægte Christendom, komme til et saadant Resultat. Vi behøve imidlertid her blot at tilbagefalde i Væjerens Grindring, at der for Protestantismen hermed ikke var vundet stort i Henseende til hiint Spørgsmaal, Grundtvig dengang i et Par Afhandlinger i theologisk Maanedsskrift drøftede: hvad der er den sande, ægte Christendom, samt hans derpaa grundede Beviis for Christendomens Sandhed, — eftersom den Kjendsgjerning, at man i den lutherste Kirke har beholdt den katholske Kirkes Daab tilligemed dens Daabsvilkaar, kun giver et saare mangelfuldt og utilfredsstillende Svar paa ovennævnte Spørgsmaal. Thi hvad hjælper det at have den mest afgjorte Sikkerhed for, at man er døbt paa de samme Troesætninger, som de første Christne, naar det altid fra et protestantisk Standpunkt maa forblive uafgjort, hvorledes ethvert af disse Led af Troen skal forstaaes og ere blevne forstaaede. Saaledes veed man endnu Intet om, hvorledes (d. v. s. i hvilken Mening) disse Sætninger i tidligere Tider ere blevne troede. Man er saaledes ikke kommen videre, end den der beskriver for Andre, hvorledes en baade ham selv og dem fremmed Frugt seer ud; han viser dem Skallen, men er ikke istand til at sige dem hvad der er indenfor den. Spørgsmaalet bliver nemlig altid det: hvad har Gud aabenbaret, hvad vil Han, at vi skulle troe? Den, der ikke veed, hvorledes, eller i hvad Mening han skal tage de i Troesbetjendelsen fort betegnede Sandheder, han veed ikke det Mindste om, hvad han skal troe!

Vi ville herfter nærmere betragte hiin ny Lære om „det lille Ord af Herrens Mund“ eller „Herrens Egenmunds Ord“ eller „Mundord“, som Grundtvig under Navn af „en ny Oplosning“ eller „den christelige Oplosning“ har forbundet med det

nysomtalte Nødvendighed = Beviis for Daabens og Troes-
 bekjendelsens uforandrede Stikkelse igjennem alle christelige Aar-
 hundreder — den saameget omtalte „ny Oplysning“, hvormed
 Grundtvig har forbedret sin oprindelige Opdagelse. Den har
 for det første den flemme Mangel, at den er hverken meer eller
 mindre, end en løs Paaastand, der henstaaer uden alt Beviis.
 Den har fremdeles den Mangel, at den i og for sig selv, taget
 endog blot som et reent Tankeexperiment, er fuldkommen absurd,
 idet den fornægter Troen paa den Helligaand og for-
 nægter dermed al levende Udvikling i Kirken; thi den Helligaand
 er denne Udviklings ledende, altid nærværende Princip. Hiin
 ny Oplysning har endelig ved Siden af denne Andløshed
 den Brøst, at den, selv om dens Rigtighed kunde klart godtgjøres,
 selv om der kunde tilveiebringes et virkeligt Beviis for, at Herren
 selv havde meddelt Apostlene de bestemte Udtryk, hvori han vilde,
 at den christne Tro igjennem alle Tider skulde bekjendes, — at
 den selv da ikke vilde føre den der spørger efter den sande Chri-
 stendom eller den sande Kirke et Hanesjød nærmere mod Maalet.
 Hvad vilde nemlig betrygge dette Ord af Herrens Mund mere
 end de mange andre Ord, der udgik af hans Mund, for Mistsyd-
 ning? I denne Henseende behøver man blot at erindre om den
 Mangfoldighed af vrangte Opfattelser, som Gudmenneskets Ord
 i det ny Testamente have været og altid udenfor den katolske
 Kirke vilde være underkastede.

Med Hensyn til Nyheden af denne Oplysning, da finde
 vi dette Udtryk, som Grundtvig selv jevnlig har brugt, altfor
 betegnende, til at vi skulde tilbageholde en lille Bemærkning om
 den mærkverdige Ironi af Skæbnen, at „den gammelbogs Chri-
 stendoms“ Forsvarer imod Rationalismens mangfoldige Ny-
 heder og mod alt hvad der ellers kan betegnes som Neologi,
 at denne samme Mand, som ofte nok har udtalt, at i Christen-
 dommen er kun det Gamle ægte, og at Alt hvad der er nyt,
 netop ved sin Nyhed beviser sig at være uegte, — at han an-
 befaler en allernyeste Oplysning, der skal bringe den fulde
 Forvisning om, at det Gamle, som var i Begyndelsen, er det
 Æneste, der bør staae ved Magt just fordi det er gammelt. At
 man nemlig i hele den tidligere Christenhed ikke veed noget
 Exempel paa, at Troesbekjendelsens Udtryk ere henhørte til
 Kristus selv som Ophavsmand, er bekjendt nok. Hvad derimod
 Benævnelsen „Oplysning“ angaaer, forstaae vi godt, hvorfor
 Grundtvig har kaldt dette Paafund eller denne Opfindelse
 en christelig Oplysning. Han har nemlig dermed villet fri-
 gjøre sig just for den heromtalte Selvmodsfigelse, idet han med dette
 Udtryk vil insinuere, at det kan være ganske i sin gode Orden,
 at der 18 Aarhundreder efter den apostoliske Tid fremkommer
 en ny Oplysning om en ældgammel christelig Kjendsgjerning.

Thi dette er en unægtelig Sandhed, der staaer i den bedste Overensstemmelse med den katholske Kirkes Grundsetninger. Den gamle uforanderlige kirkelige Troesandhed er evig ung, og enhver Tid kan finde nye træffende Udtryk for og Fremstillinger af de christelige Sandheder overensstemmende med sin eiendommelige Aand og Opfattelse. Men med Grundtvigs ny Dphsning er det en heel anden Sag. Den angriber nemlig Grundlaget for hele den katholske Betragtning af den Maade, hvorpaa Christendommen har forplantet sig fra Apostlenes Tid indtil vor. Han kunde ikke kalde den heromtalte ubeviiislige Paastand eller Formodning en ny Opdagelse, fordi en Opdagelse forudsætter den Gjenstands Tilværelse og Virkelighed, som opdages, hvorimod denne Grundtvigske „Dphsning“ hører hjemme udelukkende i Phantasiens Verden.

Men Forfalskningen af Ord og Begreber spiller en stor Rolle i den nærværende Tid; den gjør overalt sande Underværker, og den har uden tvivl ogsaa her udrettet store Ting. Thi Ingen vilde dog betænke sig paa at kalde den Mand for gal, der uden Omsvøb vilde sige dem, at han ikke alene vilde belære dem om, at det hidtil havde været en meget tvivlsom Sag, hvad Christendommen egentlig er, og hvad Gud vil, at alle Menneſter skulle troe som evig, uforanderlig Sandhed, men tilføiede, „at han ikke blot fornylig havde opdaget, hvorledes det virkelig forholdt sig hermed, men tillige var kommen i Tanker om, eller havde udfundet, hvorledes man kunde forestille sig, at Herren havde villet sikkre Verden for alle Feiltagelser angaaende dette vigtige Anliggende. Herom havde nemlig hele den christelige Fortid vidst ligesaa lidt som om hiint første Punkt, nemlig hvad der hører til at være en sand troende Christen.“ Ingen vilde være i Tvivl om, hvad han skulde dømme om den Mand, han være isvrigt nok saa lærd og aandrigh, der vilde anbefale dem uden videre at tage sine løse Formodninger for Troesartikler. Thi saaledes har Grundtvig i Virkeligheden taget denne Sag, men Forryktheden i hans kirkehistoriske Digtning eller phantastiske Opfindelse maatte tilfløres med Navnet Dphsning. Under dette falske Flag har dette splinternye Produkt af en genial Mands Opfindsomhed gjort Syffe hos en stor Deel af vor ærede Samtid. Thi Phrasen er almægtig i vor Tid, og stort er derfor Antallet af dem, der ængstelig affie de allermindste katholske Myg, men glatvæk forsluge sig paa saadanne protestantiske Dphsningsskammer! Grundtvig har utallige Gange svoret høit og dyrt paa (thi han har aldrig beviist en Løddel af disse Paaſtande), at „de høilærde lutherſke Theologer“, som igjennem en heel Menneſtealder ikke have kunnet finde nogen Mening i hans Paaſtande eller faae Syn for Fortræffeligheden af hans „mageløse Op-

dagelse" og „foleklare Oplysning“, at de ere alle tilhobe stærblinde, aandløse Dødbidere, der ere aldeles uskikkede til at dømme om aandelige Ting. Han har saa ofte gjentaget disse og lignende Haansord og udstedt saa mange Vandbuller mod alle Anderledestænkende, at det tilsidst er lykkedes ham at bedøve den sunde Mennekesforstands Indsigelser hos alle dem, der ere disponerede for en saadan blind Hengivelse i den religiøse Partiaaands Ledebaand. Der gives derfor intet mere flaaende Beviis paa det bedrøvelige Standpunkt, hvorpaa den theologiske Dan-nelse hertilands befinder sig, end det Faktum, at den Grundtvigste Oplysning er bleven den sidste Nødhavn i Nutidens store Skibbrud paa Tro og Overbeviisning, idet en stor Deel af Geistligheden heri jeer den simpleste og letteste Maade, hvorpaa den kirkehistoriske Knude kan løses, som Reformationen har knyttet, og som i den allerjædste Tid er bleven end yderligere forviklet ved den Opdagelse af Grundtvig, at Reformationen havde tilintetgjort al Troessikkerhed, fordi den i begge sine Hovedretninger, baade som Orthodoksi og som Rationalisme, ikke er istand til at byde anden Sikkerhed, end den der paa den ene Side er begrundet i vilkaarlige, reent menneskelige Autoriteter, paa den anden Side i Resultaterne af den fri Forsten og det reent subjektive Forgodtbeviisende. At begge Dele igrunden løse ud paa det Samme, seer nemlig Enhver; thi Alverdens symboliske Bøger, alle theologiske Magtsprog og statskirkelige Forstrifter ere jo ikke andet end Udtrykket for enkelte Menneskers vilkaarlige Meninger, hvilke det er lykkedes at blive en Autoritet for en større eller mindre Deel Mennesker.

Denne med saa stor Lyam fremførte og af sin Ophavsmand saa utrættelig og høit priste Oplysning har saaledes den flemme Feil, at den ikke blot slet intet oplyser, men er bleven en sand Formørkelse paa vort Fædrelands Kirkehimmel. Man seer nemlig tydelig af Alt, hvad baade Mesteren selv og de hugre Organer for Udbredelsen af hans saakaldte kirkelige Anskuelse i en lang Række af Aar have frembragt, at deres Standpunkt er af en saa ganske eieendommelig Beskaffenhed, at der ikke kan være Tale om, at enten han eller Noget af dem skulde være modtagelig fer nogenjomhelst Grunde og Beviiser! Thi det er i psykologisk Henseende høit mærkærdigt, at det slet ikke er dem bevidst, at det sidst af Alt er dem om Sandheden at gjøre. Det gjælder dem blot om Opfindsomhed i at opdage Udveie, naar en eller anden Indsigelse kommer dem paatvers. Grundtvig har nemlig i sin saakaldte „Kreds“ bragt det saavidt, at hans Paastænde ere flaaede fast som Troessætninger (Dogmer). I sin karakteristiske Udtalelse i sin Tid, i Anledning af Biskep Martensens Ordinationstale om Apostlenes Inspira-tion, udlader han, som en fortørnet Guddom, et sandt Uveir

af torvnuende Anathemer mod Alle, der understaae sig til at drage hans Inspiration i Tvivl; han stiller her en For-
dring, som vilde have vaakt almindelig Forbauelse, dersom den
ikke havde været godt forberedt ved en lang Tids forudgaaende
bedøvende Ordlarm i samme Retning. Han støtter nemlig sine
Krav paa Troværdighed, og paa den ganske Verdens ubetingede
Underkastelse, paa det Beviis, som Christus henviser til, naar
Han fordrer Troens Lydighed som den første Betingelse for at
blive forstaaet (Joh. 7, 17. 8, 32). Han undseer sig saaledes
ikke ved at optræde med Fordring paa en Autoritet, som kun
Christus og den af Ham stiftede Kirke er berettiget til at gjøre
gjældende. Den Prøvesteen og det Vidnesbyrd for Sandheden,
som Gudmennesket henviser til som det i sidste Instants Af-
gjørende, naar Talen er om Troen paa Hans guddomme-
lige Autoritet, den appellerer han ugenert til, hvor det
gjælder et ubeviisligt Paafund, en aldeles løs og uhjemlet
Hypothese om en af ham selv opfunden Garanti, som Ingen
før ham eller i det mindste før Lesling*) (i forrige Aarhun-
drede) har tænkt paa. Han forlangte altsaa i den nyssævante
Udtalelse**) i dansk Kirketidende, at Enhver, der vilde have
Beviis for Sandheden og Fortræffeligheden af hans ny Op-
lysning, maatte først troe paa dens Sandhed, for at
kunne erfare dens Velsignelser. Han lover da Alle dem, der
ville troe ham paa Ordet, den indre Erfarings eller den Hellig-

*) Mærkelig nok har Ingen før Biskop Martensen i Aaret 1863 gjort
opmærksom paa, at Grundtvig ikke i sig selv har udtalt noget
Nyt i sine bekendte Paastaaende, da allerede Lesling for hundrede
Aar siden havde fremfat den samme Theori om Troesbekjendelsen
og Daaben. Der er kun den Forskiel, at Lesling har et fuldkommen
rigtigt Begreb om, hvad den gamle Kirke forstod ved Troes-
regelen og hvad Traditionen egentlig er, hvilket G. ikke har.
Vi mene heri at have et klart Beviis for, at G. — forunderlig nok
— ikke har kjendt det mindste til Leslings Meninger herom, men
at denne Opdagelse er fremkommen hos ham ligesaa oprindelig, som
hos Lesling, der ligeledes forudsætter, at Christus selv efter sin
Opstandelse maa have meddelt Apostlene den bestemte formulerede
Troesbekjendelse. Vi henvise iøvrigt herom til Biskop Martensens
fortrinlige Belysning af dette Punkt og hans Berbering af Grund-
tvigianismen i det Hele, fra Protestantismens Standpunkt, i hans
Skrift: „Til Forsvar mod den saakaldte Grundtvigianisme“. Kjø-
benhavn 1863.

**) Vi bemærke dog, at G. ved mange tidligere Leiligheder, men med
noget større Forsigtighed og Tilbageholdenhed, har sagt det Selv-
samme. Men han blev ved denne Leilighed alvorlig vred over
„Skriftbeologernes“ Bankundighed og Srenbjertethed til at troe,
hvad han i en saa lang Aarrække atter og atter havde gjentaaget, og
udtalte endelig sin Hjertensmening saa reent ud, at Ingen her kunde
tage Feil af, hvad han tilforn paa en mere forblommet Maade havde
duperet sine Troende med.

aands Vidnesbyrd for dens Ufeilbarhed! En saadan Blasfemi har ikke blot kunnet udtales, uden at vække almindelig Indignation, og aabne Sinene paa dem, der hidtil iblinde havde hengivet sig til Troen paa de Grundtvigste Indskydelser; men man havde endog oplevet, at en af „den Grundtvigste Anskuelses“ begejstrede Anbefalere fremførte den stærmeriske forrykte Paastand, at Grundtvig nødvendig maatte antages for ved „en primitiv Aabenbaring“ at være bleven ført til Kundskab om Alt, hvad der angaaer hans Opdagelser og Oplysninger! Noget senere (1863) gjorde en Anden af disse kirkelig Censjerede den uforglemmelige Opdagelse, at der i Henseende til „Inspiration“ ikke var anden Forskjel paa Apostlene og alle senere Christne (fortrinsviis naturligviis Menighedens ualmindelig begavede eller særlig beaandede Personligheder), end den historiske Samtidighed. At denne utheologiske, med et eienommeligt Lapseri fremførte Dumhed skulde være en indirekte Anbefaling for Troen paa Grundtvigs primitive Aabenbarelser og kirkelige Ufeilbarhed, kan ikke betvivles. Denne Paastand vakte imidlertid paa Grund af den keitede Kjæthed, hvormed den blev fremført, en stor Varm blandt Geistligheden, og det var under den herved fremkaldte Polemik, at Grundtvig kom i Harnisk, og, i sin Forbauselse over Biskop Martensens og alle danske og noriske Bibeltheologers Dumhed og Blindhed for hans „soleklare Oplysning“, endelig kom reent ud med Sproget, idet han selv stadfæstede, hvad hans fanatiske Tilbedere havde tillagt ham, nemlig, at han var og havde Krav paa at ansees for at være i Besiddelse af en primitiv Inspiration, og at hans Ord derfor ikke skulde være undergivne nogen almindelig menneskelig Kritik, men troes under Gæt og som Gæt med selve den guddommelig aabenbarede Sandhed, saaledes, at denne sidste maa staae og falde med den heromtalte Oplysning! Ja, Redaktøren af dansk Kirketidende erklærede omtrent samtidig hermed, at den ubeviislige Grundtvigste Doktrin bør tages for en Troesfættning!

Saavidt er det kommet med et Parti, som en af dets Ledere i „Fædrelandet“ samtidig bebudede en stor og glimrende Fremtid paa Grund af, at dets Hoved og Mester aldeles havde brudt Staven over al traditionel Autoritet! Vi have allerede (S. 255 og 299 og flg.) udtalt os om, hvad der ligger i denne Sætning, og fremhæve kun her denne Uttring, fordi Grundtvigs nysomtalte Annækselse, den mildest talt ualmindelig naive Maade, hvorpaa han roser sig selv og sine vilkaarlige Paafund, ja forguder sig selv og forgudes af sine tankeløse Beundrere, synes at have naaet Høidepunktet af den Selmodsigelse og Forvirring, de protestantiske Grundfættninger i denne Retning have affødt! Ja, saavidt er det kommet med dem, der

have skraalet himmelhøit over, at den katholske Kirke i Tidernes Løb gjør Brug af den ufeilbare Læreautoritet's guddommelig befeglede Net til at erklære traditionelt forplantebe, over hele Kirken udbredte, Troesmeninger for Dogmer; saavidt er det kommet med dem, der saa længe have gjentaget den bagvaskende Bestyldning om, at den katholske Christenhed er undergIVEN blind Autoritetstro paa menneskelige Sætninger og Vedtægter, at Alverden indenfor Protestantismens Enemærker tilsidst har troet dem blindt paa Ordet, — at disse samme Fjender af al Autoritet vove at byde deres Publikum saadanne Elefanter! Saaledes har Forkastelsen af den eneste virkelige Autoritet, der gives paa Jorden, som medrette kan gjøre Fordring paa i den aandelige Verden at gjælde for den sidste afgjørende Instants, ført dens Fornægtere og Fjender saa dybt ind i aandelig Forstyrrelse og Stokblindhed, at de anbefale Troen paa et enkelt Menneskes personlige Ufeilbarhed!

Vi skulle isøvrigt med Hensyn til det, som Grundtvig har kaldt sin Opdagelse, endnu bemærke Følgende. Fra den katholske Kirkes Standpunkt kan der vel være Tale om Opdagelser i senere Tider af forhen ukjendte og i denne Forstand nye Kilber til hyderligere Oplysning om gamle Sandheder og Kjendgjerninger, ligesom disse Oplysninger, som ovenfor anført, i Medfør af Tidernes Eiendommelighed, fremtræde bestandig i nye Former og Farver. Men ligesom det i Almindelighed vilde være absurdt at tale om at opdage gamle og bekjendte Ting der, hvor Viden og Sikkerheden for den bestandig anerkjendte Nærværelse og Virksomhed er den ene afgjørende Betingelse for Gyldigheden af de paagjældende Institutioner, Kjendgjerninger og Læresætninger: saaledes er det hermed givet, at Grundtvig befinder sig i en stor Vildfarelse, naar han har indbildt sig, at hans meget omtalte Opdagelse og Oplysning have gjort hele den katholske Kirkeudvikling overflødig, og smigret sig med det Haab, at hans „kirkelige Anskuelse“ var bestemt til at bibringe ikke blot den protestantiske, men ogsaa den katholske Kirke, hvad han pleier at kalde „et nyt Syn“ for hvad der er det Fundamentelle i Christendommen, eller hvorpaa Alt kommer an, naar Talen er om, hvad alle Christne bør være enige om at troe. Alt hvad der er katholsk og derfor sandt i hans oprindelige Angreb paa den protestantiske Grundsetning om Skriften som den eneste Kilbe til den hele christelige Sandhed, saavel som hans Henviisning til den levende og munttlige Overleverings Betydning var, som vi forlængst have indrømmet, en stor Opdagelse fra Protestantismens Standpunkt og i indenfor dens Omraade, der kunde være bleven meget følgerig for ham selv og alle dem, der hidtil havde været blinde for denne Sandhed; men for den katholske Kirke ere alle nye

Opdagelser om den oprindelige Christendom ganske overflødige, og den har endnu mindre Brug for nogenformelt Oplysninger af den Slags, som dem vi her have betragtet.

Vi skulle i det Følgende nærmere omtale, hvor Ophavsmanden til de her drøftede Paastande egentlig vil hen.

(Fortsattes.)

Kirkelig Statistik.

Det i Rom udkommende Tidsskrift „Civiltà cattolica“ har for nylig meddelt en udførlig Sammenstilling af statistiske Data med Hensyn til de forskjellige Religioner og kristelige Confessioner, der alle ere øste af de paalideligste Kilder, idet de ere Resultatet af de grundigste Nationaloekonomers og Geografers videnskabelige Forskninger. Overensstemmende hermed tæller

Europa	en katolsk Befolkning af	147,194,000
Asien og Oceanien	— —	9,666,000
Afrika	— —	4,071,000*)
Amerika	— —	46,970,000
Totalantallet af Katholiker paa hele		
Jorden udgjør altsaa		207,891,000
Hele Verdens Befolkning deler sig med Hensyn til Religionen paa følgende Maade:		
Katholiker (med et rundt Tal)		208,000,000
Orientaler og Schismatikere		70,000,000
Protestantiske Sectar, Lutheranere, Reformerte, Anglikanere, Anabapt., Morm. osv.		66,000,000
Christne altsaa tilsammen		344,000,000
Jøder		4,000,000
Muhamedaner		100,000,000
Brahmaner		60,000,000
Buddhister		180,000,000
Chinesere eller Tilhængere af Confucius tilligemed andre Culter		152,000,000**)
Ikke=Christne tilsammen		540,000,000
Totalsumma af Christne og Ikke=Christne		840,000,000

*) Denne Angivelse maa dog ansees for at være for høi, da Abyssiniens Befolkning er mere schismatisk end katolsk, og Congo og Angola overveicnde hebenste.

***) Denne Rubrik afviger betydelig fra det i flere geografiske Værker anførte Tal. Vi kunne ikke andet end antage, at her blot er Tale om de hebenste Religioner, hvis Culter ere historisk bekenbte, da Tallet ellers vilde blive altfor lavt. Red. Ann.

Om den katolske Kirkes Fremgang i Storbritannien og Holland meddeles følgende Sammenstilling.

I England og Skotland (Irland medregnes ikke) befandt sig:		Kirker	Mandslige Kloostere.	Konneklostere.
Præster.		eller Kapeller.		
1839	610	513	0	17
1849	897	612	13	41
1864	1445	1098	56	186

I Holland udgjorde Antallet af:				
	Katholiker.	Segne.	Præster.	Kirker.
1814	850,000	814	1216	898
1864	1,300,000	941	1726	976

Udgioterne til Kirkers Opbyggelse og Restaivering kan for de heromtalte to Lande i de ovenfor angivne Tidsrum anslaaes til 64 Millioner Franker (c. 22 Mill. Rd.), medens de paa Grundlæggelsen af Kloostere, Hospitaller, Baisenhuse m. m. anvendte Summer mindst kunne beregnes til 128 Millioner Fr.

De største og meest paafaldende Fremskridt har den katolske Kirke gjort i de nordamerikanske forenede Stater. Der befandt sig:

	Diocefer.	Apostol. Vicariater.	Biskopper.	Præster.	Kirker.
1808	1	0	2	68	80
1857	41	2	39	1872	2882
1863	43	4	—	—	—

	Jorsftellige kirkel. Anstalter.	Collegier.	Poiere	Døttrestoler.
1808	2	1		2
1857	35	29		134

Til Slutning giver „Civita cattolica“ en meget udførlig Skildring af Missionerne i Asien, hvorved det støtter sig til et i Turin udkommet Værk af Canonicus Guiseppe Ortanda, der i sin Tid blev forelagt det italienske Senat, for at overthde det om de fordærvelige Følger, som den projecterede Ophevelse af de religiøse Ordener vilde medføre for Kirken. Efter denne Fremstilling beløber nemlig Antallet af de udenfor Italien virkende italienske Missionærer sig til ikke mindre end 2055. Disse befinde sig fornemmelig i Syrien, Lilleasien, China, Ostindien, Persien og Egypten.

Tilbageblik.

Den herværende kath. Menighed har i afvigte September Maaned oplevet en Fæsttid af en saa ualmindelig Væsfaffenhed, at vi ikke kunne andet end finde det passende at foranledige vore

Væfere til under et kort Overblik at fornye Erindringen om de nu henrundne Høitidsdage.

Vi have allerede i en særegen Artikel dvælet ved Betragtningen af de Begivenheder, hvis Virkninger igjennem et heelt Aartusinde vare Gjenstand for en saa sjelden Kirkehøitid, og skulle derfor her blot tale om, hvorledes Udførelsen i det Hele og Entelte har svaret til de Forventninger, hvormed det Overordenlige altid imødesees. Ingen vil nægte, at det hermed er en ganske egen Sag, at det ikke er noget let Arbeide at indrette Alt ved en saadan Veilighed paa en saa tilfredsstillende Maade, at enhver af de trusne Foranstaltninger finder almindelig Anerkjendelse. Og dog troe vi at kunne sige, med hjertelig Tak til den Mand, der har udført dette vanskelige Hverv, at ikke blot den Omhu og Smag, hvormed den hele Række af Høitideligheder var ordnet, har fundet udelst Paaskjønnelse, men at alle Deeltagere i disse Andagter ville være enige i en ligesom instinkt-mæssig Fornemmelse af, at denne Fæst utvivlsomt vil bære Frugt i en vækkende Indvirkning paa det kirkelige Liv. Vi erindre i denne Henseende — uden at tale om den Virkning, som de heromtalte Midler til dette Livs Fornøjelse dele med alt Egnende, som Kirken i denne Retning foranstalter — om det ved denne Veilighed gjorte Forsøg med Udførelsen af de 40 Timers Andagt, og om den overordenlig skjønne Slutning paa hele Fæsten, navnlig den med dens Anledning og Charakter saa skjønt overensstemmende Fornøjelse af Daabsløftet fra hele Menighedens Side.

Rummet tillader os med Hensyn til Prædikenerne og deres Gjenstand kun at omtale Formiddagsprædikenerne af P. Jursstrassen. Hvorvel Besøget, naar man tager alle ugunstige og hindrende Omstændigheder i Betragtning, maatte kaldes tilfredsstillende, kunne vi ikke andet end ønske, at disse Taler kunde have været hørte af alle de Tusinder her i Hovedstaden, som troe, med Hensyn til Prædikener at have det fulde Maal af hvad de ansee for den væsentlige Betingelse for Tilfredsstillelsen af deres Trang til Andagt og Opbyggelse. Mere skulle vi ikke sige herom. Vaade i Henseende til Indhold, Form og Foredrag vare disse Prædikener af den Bestaafenhed, at deres Indhold ikke blot paa en vidunderlig let Maade fæstede sig til Høtkommelsen, men ligesom umiddelbart befugtende gik over i det indre Liv. Den første handlede om „det Ene fornødne“, om Trangen til at troe den overnaturlig aabenbarede Sandhed, og Benyttelsen af de Midler, Kirken tilbyder til at lære den at kende og til at leve efter den; den anden om Synden; den tredje om Menneskefrygt (das Laster der Menschenfurcht“); den fjerde om Korset; den femte om Bønnen; den sjette om den hl. Somfrues Dykkelse; den syvende om Helligheden

i dette Ord's sande, ægte katholske Betydning. Vi bede P. Zarstrassens Tilhørere især ikke at glemme den første, den tredie og den sidste Tale. Vi statte dem alle høit, og erindre navnlig ogsaa om hans Forklaring af de Ord: „man bør altid at bede“; vi tænkte ved at fremhæve hine enkelte Taler kun særlig paa den fine psykologiske Tegning i den tredie og noget dist Ualmindeligt og Overraskende i Behandlingen af deres Themaer i det Hele. Vi sende hermed den begavede, utrættelig virksomme Missionær hans talrige Tilhøreres oprigtige Tak for disse ufor-glemmelige Timer.

Til den i Ordets fulde Betydning sjældne — maastee enestaaende, aldrig mere her i Verden tilbagevendende — tusind-aarige Jubelfest sluttede sig en anden Fest, som det ligeledes efter dens Natur kun forundes Faa at opleve, nemlig Kirkevielsesfesten, hvilken atter foranledigede vor apostoliske Overhyrdes Nærværelse, en Begivenhed, der allerede i sig selv er tilstrækkelig til at vække festlige Følelser hos enhver Menighed. Hvo førtes ikke under denne Høitidelighed i Anden uvilkaarlig tilbage til de Tider, da i Løbet af et Par Aarhundreder de europæiske Lande, og deriblandt vort Fædreland, paa en ubegribelig Maade bedækkedes med kristelige Gudshuse og med de klosterlige fromme Stiftelser, Planteskolerne for den kristelige Civilisation; hvilken katholsk Christen kunde uden den inderligste Rørelse bivaane denne vidunderlig skønne Høitidelighed i Forbindelse med hiin store Mindesfest for den første kristelige Mission her i Norden. Hvo kunde paa denne Tid, og under hele den Tilstand og de Omgivelser, som en ikke fjernt liggende Fortid har skabt, uden en med Glæde, Haab og Veemod lige stærkt blandet Følelse, her see en katholsk Biskop indvie en Kirke! Man tænker uvilkaarlig paa de Tider, da den nys til Christendommen omvendte Befolkning baade i Byer og paa Landet i travl Overkappedes om, hvo der kunde give de stærkeste Beviser paa Nidkjerhed for Guds Ære og Kjærlighed til christne Brødre, da alle et Lands Beboere, under Følelsen af den himmelske Frels milde Luftninger, ligesom bleve til een stor Familie, der indretter sig for et fremtidigt Samsundsliiv, som overstrider dette Livs Grændser, der bygger et stort Huus, paa eengang til Ære for deres fælles Fader og til Betryggelse for dem selv mod denne Tids Storme og Uveir! Ligesom de gamle Kirkevielsesfester i hine underfulde Aarhundreder bleve Brændpunkterne for den kristelige Culturs Udbredelse, saaledes fremstillede de i ethvert Altar nedlagte Reliquier et synligt Tegn paa den Forbindelse til Enhed og Heelhed, som Indvielsen fuldbyrder, med det hele store Kirkelegeme, hvis usynlige Hoved igjennem Martyrernes Død og Betjendernes Liv forener alle de enkelte

Vemmer baade her og hisset til Eet i den Kjærlighed, der løfter Jorden mod Himmelen.

Sluttelig endnu kun dette. Ligesom Indtrykket af vor Overhørdes hele Personlighed saavel under den heromtalte Handling, som paa den første Festdag og ved Meddelelsen af Confirmationens h. Sakramente vil være Enhver uforglemmeligt, saaledes vil ogsaa Erindringerne om den Adels, Værdighed og apostoliske Kraft, der gjennemtrængte hans Ord og Formaning, bestandig hos alle Tilstedeværende fornye det skjønneste Gjenbillede af enhver enkelt Side af det Kirke-Ideal, der foretvæver os under Fornhelsen af Fortidens skjønneste Minder og Fremtidens kjæreste Forhaabninger.

a. e.

Kirkelige Efterretninger.

Italien. Om den hl. Faders Stilling i Henseende til Forhandlingerne med Victor Emmanuel indeholder det østerrigiske Blad „Volksfreund“ følgende meget træffende Betragtninger:

„Paa en Tid som den nærværende, hvor de helligste Loves Herredømme, hvor Agtelsen for gamle Rettigheder true med at blive fuldstændig kvalte af den Cultus, hvormed man fejrer Anerkjendelsen af de fuldbyrdede Kjendsgjerninger og de tilveiebragte faktiskke Tilstande, — paa en Tid, der ligeoverfor den sidste russisk-poliske Tilintetgjørelseskamp*) ikke formaaede at bringe det videre end til Ord og Forestillinger; paa en Tid, der under Trompetklang og Vivatraab tilkjender enhver Seirherre Laurbæranden, om han endog med den brutaleste Voldsmagt træder velerhvervede Rettigheder under Fødder: i en saadan Tid er det isandhed opløstende og ærefrygtbydende at betragte Paven's Holdning, hans værdige Fatning, hans lidenskabsløse, altid sig selv lige Politik. Vi kalde med velberaad Nu dette Syn opløstende; thi intet andet Sted see vi for nærværende Tid Rettens uforanderlige Princip, det selstabelige og offentlige Livs Grundlov, saa klart og levende repræsenteret som her. Om den moderne Verden derfor end nok saa meget forhaaner det Pave-lige „non possumus (vi kan ikke)“: saa ville de dog engang have ham at takke for Alt, naar de ved Frembrudet af den

*) Vi soie til: og de tydske Stormagters Attentat paa en uafhængig Souverains og tydske Forbundspræsides legitime Rettigheder.

længe forberedte politiske Syndflod have sundet en Klippe, der staaer fast i Stormen, og er det Gæste, der under den almindelige Hjælpeløshed kan bringe Redning. Paven vilde og — hvad der her er det samme — kunde ikke, imod en Restitution af Umbrien og Markerne, anerkjende de andre Annerioner for retmæssige; han kunde ikke accordere med Bold og Uret; han kunde ikke give Noget efter i sin Fordring, at Biskopperne, med Undtagelse af dem, der residere i Piemont, ikke have nogen Gød at aflægge til Kongen.

Den der vilde forlange Estergivenhed af Paven i disse væsentlige Punkter, kunde ligesaagodt forlange af den, hvem Kjøvere have frarøbet hans hele Eiendom, at han ovenikjøbet skulde udfærdige et særligt Dokument, hvori han stadfæstede deres Ret til hans Eiendom. En saadan Politik kan passe sig for frage, men siffige Folk, der ikke ansee sig for bundne ved Overeenskomster, og afvente Tidernes Omflistning, for ved Leilighed at tage Revanche. Men de, der i moralisk Henseende ere sig deres Ehyrte bevidste, følge en anden Politik, end de der kun føle sig stærke ved Sophismer og raa Magtmidler.

Vi kunne ikke dele Anskuelser med forstjellige franske og italienske Journaler, der tillægge Victor Emmanuel stor Fortjeneste med Hensyn til de nylig stedfundne Forhandlinger. Man behøver just ikke at være klog som en Slange for at see, at det fornemmelig er Frygt for Mazzini, og det levende Dnske at vinde Adel og Geistlighed for sig, der have ledet hans Adserd. Han er ikke nogen Ideens Mand; han ligner tvertimod en hjælpeløs Rytter, der har tabt Magten over sin Hest, og, i Begreb med at blive kastet af, seer sig allevegne om efter Hjælp. Medens Lamarmoras Navn endnu giver det nærværende Ministerium en Smule Gehalt, arbeide Revolutionens Mænd ivrig løs paa deres Bærk. Had og Tilintetgjørelse af Kirken er det enes, indbringende Embeder det andet af de Partiers Devise, der tilfammen udgjøre det stedsfæ voxende Utaal af Termitter (fortærende Insekter), for hvilke tilsidst den stærkeste og mægtigste Bygning maatte ligge under, end sige da et Huus, hvilket allerede Dante betegner med et Navn, vi ikke skulle gjengive, men som maaskee passer mindre paa det trettende, end paa vort Arhundrede!"

— „Krzg.“ indeholder den Meddelelse fra Turin, at den i vort forrige Nr. omtalte Agitation mod Underhandlingerne med Rom antage en mere og mere fjendtlig Farve. Talerne i de omtalte Klubmøder nøies ikke mere med de sædvanlige Deklamationer mod Paven og Pavedømmet, men forhaane i de meest oprørende Udtryk enhver positiv Religion. Man istemmer Hymner til Priis for Atheismen, nægter frækt Sjælens Udødelighed, og holder Lovtaler over den tydste materialistiske Natur=

forster Moleſchott. Om denne ſidſte ſiger et demokratift Blad, „at han med en ceſtſte Forelæſning gjør Paven og Katholicismen mere Afbræk, end Cialdini ved Caſtelfidardo og Perſano ved Ancona“!

Ungarn. I Gran vil om kort Tid en „høiere Døttrefkole“ under Ledſe af 10 Nonner blive aabnet. Hs. Eminenz Cardinal-Primas har i dette Tiemed gjort en Fundation af 60,000 Gylben (45,000 Rbd.), hvortil Domkapitlet lagde en Sum af 17000 Gylben. Cardinalen har desuden beſtemt 10,000 Gylben til Beſtridſe af Bygningſomkoſtningerne, og har dertil lovet at overtage alle Omkoſtninger ved den videre Indretning.

— Et endnu mere ſtorartet Beviis paa en katholiſt Kirkeſyrſtes rundhaandede Gavnildhed bringer det i Erlau udkommende ungarſke Folkeblad til offentlig Kundſkab. I Anledning af ſit Præſtejubileum har Erkebifkoppens af Erlau (i Ungarn) Adalbert Bartakovic ſkjænkſet en Sum af ialt 396,229 Gylben, deelt i 113 Poſter, til forſkjellige Velgjørenhedsſiemed i Hænſeende til Kirker, Skoler, Kunſt m. m. ikke blot for Ungarn, men ogsaa for Øſterrig og Udlandet. Meddeleeren tilføier, at alle de Mundhelte, der behage ſig i de tilvante Udgydelſer over det Fordærvelige i „den døde Haands“ Beſiddelſer og navnlig ſaa fertræffeligt forſtaaſe ſig paa at udfinde henſigtsmæſſig Anvendelſe for Kirker, Kloſteres og Geiſtlighedens Eiendomme til almeeenhyttige Statsſiemed (!), — at alle diſſe Folk vilde have godt af at mærke ſig de her anførte og utallige lignende Kjendſgjerninger, og beſlitte ſig paa at efterligne dem, iſtedetfor ved enhver Kirke-, Kloſter- og Præſteplyndring at udſtrække Hænderne efter den Deel af Byttet, der ved ſaadaanne Leiligheder pleier at falde af til diſſe Tyrere for „den gode Sag“ eller „det almindelige Bedſte“.

Nordamerika. Ved den af Nedemptoniſterfædrene i St. Peters-Kirken i New-York afholdte Miſſion fandt 50 Converſioner Sted. I Brooklyu modtog 300 Perſoner, deriblandt 30 Convertiter, Confirmationens hl. Sakrament; i Baltimore 690, hvoriblandt mere end 60 Convertiter; i Milwaukee 87, af hvilke 20 vare Convertiter.

Afrika. Bort Blad har i ſin Tid meddeelt en Beretning om den nu afdøde Pater Olivieris ædle og med ſtore Opoffrelſer forbundne velſignelſedrige Virksomhed for Negerbørns Chriſtelige Opdragelſe i Europa, for ſiden at anvende diſſe Børn i Miſſionens Tjenefte. Vi have ligeledes tidligere givet en Beretning om en franſt Prælats (Miſgr. Forbin Janson, Biſkop

af Manch og Loul i Bothringen) opoffrende og omfattende Bestræbelse for at frelse Chinese Børn fra den strækelige Død, der venter alle de ullykkelige Stabninger, der af samvittighedsløse Forældre ifølge den i dette store Land herskende barbariske Skik udsættes, for enten at døe af Hunger eller blive et Bytte for vilde Dyr. Medens den sidstomtalte Virksomhed finder en storartet Deeltagelse i Frankrig, hvor nidkjære Geistlige have forstaaet i stort Omfang at vække Skoleungdommens, indtil Familiernes mindste Smaa børns, Interesse for denne Sag, gjælder det samme om det af P. Olivieri grundlagte Foretagende til Gunst for Negerbørn. Han har fundet en nidkjer Efterfølger i den apostoliske Missionær Blasius Berri, der utrættelig fortsætter det begyndte Værk. 3 de sidste Uger har han modtaget 21 Negerpiger tilsendte fra Afrika. Disse Børn kjøbes, ligesom de Chinese, for Penge, som christelig Vældædighed offerer i dette Diemed. Cardinal-Erkebiskop Bonald i Lyon er disse fromme Bestræbelses nidkjære Talsmand og Befordrer.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 1. Octbr. 17. Søndag efter Pintsfe.** Rosenkrandsfejst. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelse af en salig Død. — 2. M. Georgius, M. 3. Li. Margaretha, Dron. 4. D. Frants af Assisi. 5. Jo. Galla, Enke. 6. F. Bruno, Bskj. 7. L. Marcus, Pave.
- Søndagen den 8. Octbr. 18. Søndag efter Pintsfe.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Ansgars-Andagt med Katechese. — 9. M. Dionysius og Staldbrodre, MM. 10. Li. Frants Borgia, Bskj. 11. D. Ludvig Bertrand, Bskj. 12. Jo. Virgitta, Ordensst. 13. F. Eduard, K. 14. L. Callistus, Pave og Mart.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Foredagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Zolddobveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissjonair, Hr. Kjøbmand **C. B. Lohrer**, Gøthersgade 5, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcomwoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

E. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 21.

Søndagen den 15de October.

1865.

Indhold: Den hellige Ansgars Millenarium i Sct. Ansgarii Kirke i Kjøbenhavn (9.—16. Sept. 1865). — Kirkelige Efterretninger: Rom. Italien. Tydskland. Holsteen. Østerrig. Spanien. Nordamerika.

Den hellige Ansgars Millenarium i Sct. Ansgarii Kirke i Kjøbenhavn (8.—16. Sept. 1865).

Da Kirketidendens Læsere endnu savne en udførligere Fremstilling af de opløstende kirkelige Høitideligheder, som i de herlige Dage fra 8—16. September sidstl. have sat den her-værende katolske Menighed i en saa glad Bevægelse, — en Fremstilling, der kunde give baade alle fraværende Venner og vore Efterkommere et lille Begreb om, hvorledes den lille Flok trofaste Katholiker i Hovedstaden i det 19de Aarhundrede har søgt taknemmeligen at hædre det 1000=aarige Minde om Danmarks store Apostel, Sct. Ansgar, — være det mig tilladt, i følgende løst henkastede Linier at gjøre et Forsøg paa, med Pennen at beskrive den os alle saa uforglemmelige Zubelfest.

Grunden til at Zubelfesten, for den kjøbenhavnske Menigheds Vedkommende, blev forlagt fra den historiske Dag, d. 3. Februar, til d. 9. Sept. — Helgenens Kanonisations- og Skriinlæggelsesdag — er allerede bekjendt. Det var fordi den ifjor Sommer paabegyndte Decoration af Ansgarii Kirkens Apsis eller Chorniche ikke kunde fuldføres inden denne Tid. Først i August Maaned d. 2. fuldentte Konstmaler Jos. Settegast dette smukke Arbeide. Malerierne ere udførte med den i den nyere Tid opfundne Olie=Fresco paa Steengrund, der i Skjønhed fuldkommen ligner og i Varighed endog overgaaer Kalk=Fresco.

I meget smagfuld og findrig Composition fremstilles i selve Hvalvingen: den h. Treenhed, Faderen som Brystbillede, høit i Skyerne, velsignende Jordkloben, med Diet vendt nedadtil, hvor Den throner i Skyerne, „i Hvem Han finder Sit Velbehag“. Jesus Christus er, som Guds Søn og Verdens Frelser, fremstillet i overmenneskelig Størrelse med Korset i den venstre Haand, og med den Høire kjærligt indbydende til Sit aabne og flammende Hjerter; i begge Hænderne sees Naglegabene; Glorien paa Gulgrund har den ældgamle elliptiske Form af det mystiske Wg (det gammel-christelige Symbol paa den salige Opstandelse) og er omsluttet af Regnbuen som Fredens og Forsoningens Sindbillede; Udtrykket i Frelserens Ansigt forener overjordist No og Majestæt med Blihed og Mildhed uden mindste Affectation. Som et guddommeligt Forbindelsesled mellem Faderen og Sønnen svæver en Dues Skifelse — den Helligaands Symbol — midt imellem Begge, og en Krands af 12 Englehoveder med de hos Propheten beskrevne sex Vinger begrænses den himmelske Glorie over Skyerne. Paa begge Sider af Frelseren viser Perspektivet de tolv Apostle i en Halvkreds siddende paa Skyerne; til Høire forrest (1.) Petrus med de symboliske Nøgler i den ene og sine Epistlers Bog i den anden Haand; hans ældre Broder (2.) Andreas i det Dieblit, hvor han beder den bekjendte smukke Bøn til sit Kors; den jomfruelige Seer af Patmos, (3.) Johannes med Pennen og sin Evangeliebog; (4.) Jakobus den Yngre — kaldet Herrens Broder — holder sin Epistelbog og seer med ømt Blik paa sin guddommelige Fætter, med Hvem hans Ansigt viser en paafaldende Lighed; (5.) Bartholomæus, der blev martret til Døde ved at afhudes, holder den skarpe Kniv i sin Høire; og den bageste i denne Række, den ærværdige (6.) Simon, støtter Haanden paa sit Marterredskab, Saven, hvormed de hedenske Forsølgere gjennemsaavede hans Legeme. Halvkredsens venstre Række viser forrest (1.) Paulus, med det tveeggede Sværd i den Høire og sine Epistlers Bog i den Venstre; (2.) Jakobus den Ældre, en Broder til den h. Johannes, fremstilles i Pilegrimsdragt med Vandringsstaven, hvorved der

hentydes til Sagnet om hans Pilegrimsreise til Compostella i Spanien; (3.) Thomas holder i sine Hænder og betragter den h. Jomfrues Livbelte, der ifølge Legenden tilfaldt ham paa en vidunderlig Maade efter Mariæ Himmelfart; (4.) Philippus glæder sig ved Synet af Korset, der ogsaa blev Kedsfabet for hans Martyrium; den alderstegne (5.) Matthæus har Pen og Bog som Særkjende paa sin Værdighed som første Evangelist; den sidste i venstre Række, (6.) Judas Thaddæus, holder foruden sin Epistelbog ogsaa Røllen, hvormed han blev slaet ihjel.

Paa selve Væggen under Hvalvingen ere fremstillede fyv Helgener i naturlig Størrelse, nemlig i Midten: Maria som Gudsmoder og Himmeldronning, siddende paa en Throne, med foldede Hænder, et Diadem pryder hendes Hoved; Billedet udtrykker magtelig ædel Værdighed, stille, rolig Andagt og navnlig jomfruelig Bøstedenhed, men ansees dog af de Fleste for et af de mindre vellykkede Partier i hele Compositionen; de tre Fyldinger til Høire for Mariebilledet fremstille: (1) Sanct Ansgar, Danmarks Apostel og Kirkens Skytshelgen, i hyperpræsteligt Ornat, med Bispestav og Mitra, Hamborger Domkirken i Hænderne; (2) Hertug Knud (Ravard) i Fyrstedragt; blid Fromhed karakteriserer hans Udtryk; i den Venstre holder han Sværdet, hvormed den troløse Magnus suigmyrde ham i Haraldstedskov ved Ringsted (A. 1131), og i den Høire den grønne Palmegreen som Symbol paa Martyrdommens hæderlige Seir; (3) Sanct Kjeld (latin: Ketillus), Provst ved Viborger Domkirke, er iført den violette Prælatskjole, den hvide Rochet med Stola, og holder den præstelige Breviarbog i Haanden († 27. Sept. 1150). — I de tre Fyldinger til Venstre for Mariebilledet sees: (1.) Kong Knud den Hellige, prydet med Diadem, Kongekraabe, Kongespjir og Martyrpalmen, i Venstre holder han Røllen, ved hans Fod ligger en stor Steen, Emblemene for hans Martyrdom i Ect. Albani Kirke i Odense (1086); (2.) den h. Wilhelm, Abbed i Klosteret paa Eskildsø i Høffjord, senere i Ebelholt (for Tiden: Frederiksborg Slot), staaer for os som en ærværdig Olding, iført den hvide Cistercienser- eller Bernhardinerdragt, Abbedstaven i den Høire, Chor-

bogen og Bodsvoøben i den Venstre († 6. April 1203). Medens alle øvrige Billeder mere eller mindre kun ere en Abstraction af Kunstnerens historiske Studier, er derimod det sidste (3.) Billede i denne Række, den h. Virgite (eller Brigide), et virkeligt Portrait efter en i Rom opbevaret Original. Hendes Dragt er nøie den for Virgite = Konnerne foreskrevne; en fra Himmelen nedfaldende Lysstraale, Pennen og Bogen i hendes Haand og hendes overnaturlig dristige men dog saa rolige Blik karakteriserer træffende denne med vidunderlige Aabenbaringer benaadede store Helgeninde, medens Kongekronen ved hendes Fødder minder om hendes fyrstelige Herkomst, som hun foragtede for at tjene Gud i Klosterets Stilhed († 23. Juli 1373).

Naar nu ved alle disse, med umiskjendeligt Mesterskab udførte Malerier endnu tages i Betragtning hele den øvrige, meget rige Ornamentering, der under Settegast's Veiledning er udført af Malermester Bense med megen Dygtighed og stor Akkuratessse, da er Indtrykket af hele Compositionen overordenlig velgjørende, og den vil i Tidens Løb uden Tvivl fuldkommen opfylde sin egentlige Bestemmelse, nemlig den at vække og forhøje sand religiøs Opbyggelse, en varm Kjærlighed, sand Ærefrygt for de afbildede Personer hos Alle, som i den rette Aand betræde dette virkelig skjønne Gudshuus.

Saaledes havde Sct. Ansgarii Kirke da prydet sig værdig til den forestaaende sjeldne Høitid; Høialteret var desuden bleven ombygget til et Steenalter efter ældgammel kirkelig Forfkrift (altare fixum) med en stor Alterplade af hvid Marmor; fromme Hænder havde forvandlet Ansgarius = Alteret til en virkelig Løvhytte og prydet denne med rige Blomsterkrandsse; ovenover Altertaflen var der anbragt Billedet af en Kirke, dannet af lutter Egeblade, og det af et Egetræ i Tægersborg Dyrehauge, der efter Sagkyndiges Skjøn stammer fra Sct. Ansgars Tid, ja allerede er over 1000 Aar gammelt. Ogsaa de øvrige Dele af Helligdommen vare smagfuldt prydede med Krandsse af Grønt og Blomster.

Torsdagen d. 7. Sept. var som Vigilie til Kirkens Consecrationsfest ifølge Forfkrift almindelig Fastebag for

hele Menigheden. Samme Dags Form. Kl. 8 indtraf vor Overhyrde, den Apostoliske Provikar og Biskop af Onabrück, Paulus, hertil med Dampskibet „Ornen“ fra Fredericia. Da Høifamme udtrykkelig havde frabedt sig den officielle Modtagelse, blev han ved sin Ankomst kun buden velkommen af Kirkens verdslige Forstandere og en Deputation af Ausgarinsforeningen, og kjørte strax til Josephsøstrenes Huuskapel, for her at frembære det h. Offer; Kapellet var opfyldt af Andægtige, og Skolebørnene ledsagede den h. Handling med Sang. Paa Hr. Pastor Grubers Indbydelse vare ogsaa flere fremmede Geistlige allerede ankomne, af hvilke vi her nævne de høiærværdige Herrer: Pater Zurstrassen, Seminar=Regens Kohues, Gymnasial=directeur Hötting, Vikar Surzick, Capellan Frölke, senere ogsaa Pastor von Eudj. — Den øvrige Deel af Torsdagen hengik med de sidste Forberedelser til Kirkeindvielsen; Reliquierne af de hh. Martyrer Laurentius, Innocentius og flere andre, som skulle nedlægges i Høialteret, bleve, efterat Skrinet paa behørig Maade var blevet forsynet med det biskoppelige Segl og et Document paa Pergament, deponerede i et af Kirkens Sideværelser, og her blev den kirkelige Breviarbøn til de nævnte Helgener læst af samtlige Geistlige i Chor under Biskoppens Direction.

Fredagen den 8de Septbr. Form. Kl. 7 begyndte de i den biskoppelige Ritualbog (Pontificale Romanum) foreskrevne Ceremonier og Bønner for Kirkens Consecration, som alle udførtes strengt og nøiagtigt efter den kirkelige Forskrift. Vi henvise derfor Kirketidendens Læsere til den udførlige Beskrivelse af alle disse saa smukke og betydningsfulde Ceremonier, som findes i Kirketidendens 8de Aargang for 1860 Nr. 24, samt 9de Aargang 1861, Nr. 2, 5 og 10. Vi ville ikke nægte, at det mest opløstende Indtryk paa os gjorde især Slutnings=Ceremonien, da de i Korsform dannede Børløs med Virakstorsene i fem fulde og lyse Flammer blussede op fra det ny consecrerede Alter (jfr. Kirketid. 1861 Side 155), og ret anstuelig minde om de gammeltestamentariske Brændoffer, som i saa mange Aarhundreder forbilledligt havde henviist til det store Brændoffer af vor

Frelfers uendelige Kjærlighed, der fra nu af, i Overeensstemmelse med Prophetens Spaadom (Malachias 1, 10. 11), Dag for Dag ogsaa skulde frembæres paa dette nye Alter, og herfra hæve sig som en liflig Duft til Himmelen. — Efter selve Kirkebygningens og Høialterets Consecration bleve ogsaa de nye Malerier høitideligt indviede af Biskoppen og bestændedes med Vievand. Derpaa feirede Overhyrden, assisteret af tre Præster, første Gang det h. Offer paa det nyconsecrerede Høialter. Under Pontificalmessen, nemlig efter Evangeliet, holdt Hr. Capellan, Dr. Niehaus en smuk og begejstret Prædiken over Texten: „Være være Gud i det Høie, og Fred paa Jorden for de Menneſter, der have en god Villie“, idet han meget træffende skildrede det nyconsecrerede Gudshuus 1. som et Trestempel for Gud, 2. som en Fredens og Betsignelsens Bolig for Menneſtene. Da Biskoppen efter endt Pontificalmesse og kort Takfigelsbøn forlod Kirken var Klokken omtrent 12^{1/2}. En Kirkes Consecration er som bekjendt en af de høitideligste og langvarigste Functioner for en Biskop, men vi kunne vistnok tilføie: ogsaa en af de velsignelsesrigeste. Thi dens Virkninger naae i Regelen gjennem lange Rækker af Slægter og neddrage uberegnelig Betsignelse over Utallige. Ved denne kirkelige Handling er nu Kirken i Kjøbenhavn sat i Rang med alle virkelige Helligdomme i hele den katholske Verden, og bærer nu med Rette Navn af „Sanct Ansgarii Kirke“, da den nu paa den høitideligste Maade er bleven anbefalet til Danmarks Apostels særdeles Beskyttelse og tillige indviet til et Sted, hvor hans Minde taknemmelig skal hædres. Det ny Høialter er blevet særligt indviet til „Jesuguddommelige Hjerte“ og helliget Sammes særegne Dyrkelse. Medens vi i Kirkens Sidealtrene have eet Marie=Alter og eet Ansgarius=Alter, er Høialteret nu blevet til et „Jesuhjertes Alter“.

En anden Forrettighed, som ifølge kirkelig Forſkrift knytter sig til den høitidelige Consecration af et Gudshuus, er, at den ved dette anfatte Geistlighed ikke blot fra selve Consecrationens Dag af og igjennem hele Octaven maatte læse det særlige kirkelige Officium med Messe til Erindring om den fuldbyrdede h.

Handling (Officium dedicationis ecclesiae), men at deemtes aarlige Mindebag fra nu af ogsaa bliver en af de fornemste kirkelige Hovedfester for hele Menigheden. Af Hensyn til, at selve den historiske Consecrationsdag, den 8de Septbr. — Mariae Fødselsfest — ikke godt vilde egue sig til den aarlige Mindehøitid, har Biskoppen bestemt, at den fjerde Søndag i September Maaned skal feires som den aarlige Kirkeindvielsesfest af den til Sanct Ansgarii Kirke hørende Menighed.

Hadde Menigheden saaledes Grund til høiligen at glæde sig over den Lykke og Raade, som var bleven den tildeel ved den nye fuldbyrdede h. Handling, da kunde den nu ogsaa med fordoblet Glæde see den forestaaende Jubelfest imøde; thi denne kunde nu høitideligholdes i en Helligdom, der siden Danmarks Ulykkesaar 1536 er det første og eneste consecrerede Gudshuus i hele Danmark.

Til Veiledning for en passende Høitideligholdelse af Jubelfesten, saavel som i Almindelighed til Fremme af en særdeles Andagt til Danmarks Apostel og Kirkens Patron udkom der i hine Dage, med Biskoppens Approbation, en lille Andagtsbog under Titel: „*En lille Bog om den h. Ansgar*“. Den indeholder en Oversættelse af det i Anledning af Jubelfesten udstedte biskoppelige Hørdebrev til samtlige Troende i de nordiske Missioner; dernæst et noget kort, men ret godt skrevet Omrids af den h. Ansgars Levnetshistorie i syv korte Kapitler (Side 7—22); de følgende Blade indtil Side 43 indeholde en del meget smukke og indholdsrige Bønner med et Litani til den h. Ansgar og et andet Litani for Gjenforeningen i Troen. S. 44—57 gives en dansk Oversættelse af den særlige Messformular og af nogle Hymner eller Lovsange af det nyapproberede kirkelige Officium til Helgenen med den latinske Originaltext ved Siden af. Den lille Bog er idethale meget hensigtsmæssig indrettet, affattet i et ret tiltalende og opbyggeligt Sprog, og fortjener derfor at anbefales til Alle. Som vi høre, vil den ogsaa i Fremtiden blive benyttet i Sanct Ansgarii Kirke under den særlige Andagt, som fra nu af, til Erindring

om Subelfesten, skal holdes hvert Kvartal Søndagen efter den første Onsdag i Maanedens. Dette lille Skrift koster kun 16 ¤ og er udkommet i Universitetsboghandler Høst's Commission.

(Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. En Bagvaskelse. Det franske Blad „Mondo“ meddeler i en Skrivelse fra Rom: „Det pavelige Hof lever i Castel = Gondolfo i den største Simpeltid og Indtogenhed. Da der her er en fuldkommen Mangel paa Hoteller, følger det af sig selv, at den hl. Fader viser den sømmelige Gjestfrihed mod Cardinaler, Biskopper, Gesandter og andre høje Personer, der gjøre ham deres Opvartning, eller indfinde sig for at forhandle kirkelige eller Statsanliggender med ham. Men vi maa vel spørge: Berettiger dette „Journal des debats“*) paa dens Correspondents Forsikring at fortælle Verden, at man i Paladset i Castel = Gondolfo lever flot (fait bombance)? Hvad have vel disse Udgifter til et tarveligt Taffel at betyde for en Fyrste, som hverken fører Skuespillere, Sægere, eller Heste og Hunde med sig, ingen Soireer giver, men hvis hele Adspredelse bestaaer i Promenader tilfods ved Bredderne af en Indsø, og hvis Taffel daglig bliver serveret med en næsten klosterlig Simpeltid!“

Italien. Choleraen bliver nu i Nyitalien tagen til Paastud for at gjøre kort Proces med Klostrene. Bologna har givet det første Exempel. Nonnerne af „Mariæ Hjemføgelse“ besadde der en blomstrende Opdragelsesanstalt, hvilken havde den dobbelte Ulykke, baade at give deres Elever en kristelig Opdragelse, og paa en for Vedkommende følelig Maade at concurrere med visse Anstalter, hvori man kun lærer Børnene „italiensk Moral“. Mairen i Bologna, Hr. Pepoli, bemægtigede sig dette Kloster og gav Nonnerne Anviisning paa nogle Værelser, som man med Magt afgang et andet Kloster. Saa snart Nyttet om Hr. Pepolis Erobring naaede til Genua,

*) Denne „morsomme Historie“ har naturligviis ogsaa gjort sin Runde igjennem vore Blade.

forefloge Bladene at bemægtige sig alle Klostrene og bestemme nogle af dem til Lazarether, andre til „sunde Boliger for den fattige Deel af Folket“. En Petition i denne Retning blev fremlagt til Underkrift. Men efter fire Dage beløb Underkrifterne sig kun til — 2700; dog forhindrede dette ikke disse Herrer i at præsentere sig for Øvrigheden i hele den genuessige Befolknings Raad, og at fordrø Inddragelsen af alle Byens Klostre!

Tydskland. Koburg. Ifølge det i Heidelberg udkomende „Evangel.-protest. Wochenblatt“ har Hertug Ernst af Koburg (den „flesvigholstenske Sags“ gjæve og utrættelige Patron!) deforeret den berhyggede badenske Kirkeraad, Professor Daniel Schenkel for hans nyeste Skrift: „den protestantiske Frihed“ med den sachske Ernestinske Huusordens Ridderkors af 2den Klasse! Denne i sig selv ubetydelige Begivenhed er dog forsaavidt en interessant Ironi af Skæbnen baade med Hensyn til den ridderlige Hertug og den frjvindede Professor, der har modtaget hans Ridderflag, som Professorens Ridderdaad væsentlig bestaaer i, at han, ved offentlig at fornægte Christi Gudsdom og Hans Opstandelse fra de Døde, har forhaanet Korsets Religion, og at han, ved at nægte Christi Forsoningsdød, proklamere Korset at være et aldeles betydningsløst Tegn! Det er netop derved, at det bliver et ret betydningsfuldt Tidens Tegn, at see en Fyrste dekorere en saadan Personlighed med et Kors; thi uægtelig vilde den tyrkiske Halvmaane være det meest passende Hæderstegn for saadanne Theologer som Hr. Professor Schenkel, den Christendom, han forkynder, kan nemlig enhver Mufselmand uden Betænkelse bekjende sig til. Den Dekorationen ledsagende fyrstelige Skrivelse lyder efter ovennævnte Blad saaledes: „Jeg gjør mig det til en i Sandhed behagelig Pligt at tilkjendegive Dem min fuldeste Anertjendelse af Deres Fortjenester af Protestantismen ved at overrække Dem Ridderkorset af 2den Klasse af den sachske Ernestinske Huusorden, og haaber jeg, at dette Hæderstegn allerede af den Grund maa have Værd for Dem, at det stammer fra et Fyrstehuus, der ligesom De stedse har regnet sig blandt Protestantismens Fortjæmpere og ogsaa, ligesom De, har maattet lide derfor.“

Med Hensyn til Hr. Schenkels og Conforters „Fortjenester af Protestantismen“ kunne vi ikke tilbageholde en lille Bemærkning. Vi indrømme nemlig af ganske Hjerte, at denne feirede Retning i den protestantiske Theologi har sin store Fortjeneste, men mene dog, at denne kun i en ganske særegen, nemlig paa engang meget indirekte og blot forbigaaende Betydning kan kaldes en Fortjeneste af Protestantismen. Thi vistnok er denne sidste — naar man tænker paa, hvad der vilde være gavn-

ligt for de Mennesker, der i god Tro hylde dens Lære og Grundfætninger, bedst tjent med at blive ødelagt, og den bliver forsaavidt godt betjent af alle de Theologer, som i denne indirekte Forstand erhverve sig Fortjenester af den — ved at arbejde paa dens væsenlige Tilintetgjørelse, medens de i forbigaaende Betydning forherlige Skallen og Blændværket eller hvad man isøvrigt vil kalde den forherzende Magt, der knytter sig til Navnet. Hvad derimod Fortjenstlighedens Realitet eller egentlige Gehalt anbelanger, da forholder det sig hermed paa en egen Maade. Thi alle Løgnens og Vildfarelsens Tjenere have jo altid store Fortjenester af Sandhedens Sag, efterfom de ufrivillig fremme dens Seir og endelige Fortklarelse. Men saameget den end paaskjønner saadanne Fortjenester, lønner og deforerer den dog kun dem, der tjene den bevidst og frivillig!

Holsteen. Et protestantisk Convent. I det saakaldte Convent eller adelige Frøkenkloster i Preetz blive 40 adelige Damer rigeligt forsynede af det forudm derværende Benedictinerabbadies Indkomster. Enhver af dem oppebærer en aarlig Indtægt, der stiger fra 500 til 2400 Rd. De ere, for at kunne nyde deres fulde Gehalt, forpligtede til at opholde sig i Preetz; thi gjøre de ikke dette, fradrager man dem en Deel deraf. De bedst doterede af disse „Conventualinder“ beboe vel indrettede Leiligheder, holde Tjenerskab, give Diners og andre Fester, og fordrive isøvrigt Tiden saa godt de kunne. En af dem fører Titel af „Priorinde“ og har som saadan den højeste Indtægt. Af disse adelige Dammers sorgfri og behagelige Liv baade i Preetz og i andre lignende protestantiske Conventer seer man aldrig denne Tids Nydemennesker tage Anstød, saaledes som Tilfældet derimod er med de katolske Kloster-Dammers alvorlige, opoffrende Liv. Man kan derfor let forklare sig Grunden, hvorfor Tidens liberale Ordførere, der i andre Retninger tale saa hensynsløst om den Ret, Staten og Hensynet til det offentlige og almindelige Vel bør gjøre gjældende ligeover for enhver slet Anvendelse af offentlige Midler, — hvorfor disse ikke finde noget at udsætte paa hine protestantiske Dammers gemhytlig=ørkesløse Liv, men altid ere rede til Angreb paa de katolske Kloster!

Ovenstaaende Meddelelse i et belgisk Kirkeblad erindrer os om en protestantisk Røvtale, som længere Tid tilbage et tydsk katolsk Blad meddelte over en afsøb „høiærværdig Priorinde“ *) i et

*) Det er et i en vis Henseende ret mærkeligt Phanomen, at Verden synes at have en særegen Fortjærlighed for visse katolske Benævnelser, medens den paa ingen Maade vil finde sig i det, som svarer til Navnet, eller hvorfra dette har sin Oprindelse. Saaledes: Kloster, Priorinde, Abbedisse, Klosterprovst. Den sidste

adeligt protestantisk Damestift i Kurhessen. Fortællingen, som roste den Afdsøde paa en Maade, der kunde bringe den Uindviiede til at troe, at her ikke blot var Tale om en katholsk Ordenssøster, eller — naar man glemte Kønnet — om en geistlig Person, men om en Helgen af en særegen Slags, slaaer imidlertid koldt Vand i Blodet paa sine Læsere, ved til Slutning at meddele, at det her paagjældende Convent med Indtægterne af 24 Landsbhyer og større Gaarde underholder 32 adelige Damer og 25 adelige Frøkener, der have Expectance paa at avancere til den interessante Stilling — at blive et i streng Forstand reent tærende Medlem af Samfundet, som det fornavnte Blad udtrykker sig. Dette sidste led fager sin Beretning med samme Bemærkning som det belgiste, idet det anstiller en Sammenligning mellem disse „evangelist=adelige“ Oppebærerinder af Præbender, der ikke hde Samfundet mindste Vederlag for deres rigelige Underholdning, og de forskjellige Congregationer af katholske Ordenssøstre, der leve i frivillig valgt Fattigdom, for at hengive deres hele Tilværelse i Bønnens, Kjærlighedens og deres lidende og fattige Medmenneskers Tjeneste. Disse sidste ere paa sine Steber, endog i katholske Lande, ikke mindre end forskjellige mandlige Ordener, ei blot givne til Priis for den liberale Presfres Dagvaakelsesystem, men selv for Chicaner og Forsølgelser fra de offentlige Myndigheders Side.

Vi tilføie, for at fuldstændiggjøre Sammenstillingen, hvad der igrønt er bekjendt nok, men dog kan være gavnligt her at bringe i Erindring, at der blandt disse frivillige Fattige, — der gjennemvaage Nat efter Nat ikke blot i Hospitallerne, men ogsaa ved Sygesengen i de Fattiges uhyggelige og usunde Boliger, eller tilbringe deres Dage omgivne af fattige, forladte Børn, fra Morgen til Aften optagne af strængt Arbejde — at der blandt disse findes Damer af høi Stand og rige Familier, der, foruden deres Tid og Kræfter bringe en ofte betydelig Formue som Offer i den kristelige Kjærligheds Tjeneste. Disse katholske adelige Damer ere saaledes i en dobbelt Forstand, eller i Ordets fuldeste Betydning, givende og offrende, i Modsetning til hine rigt lønnede, blot tærende og nydende Medlemmer af det høiere Samfund. Denne Slags „evangeliske Kloster“ ere den eneste Erstatning, som de protestantiserede Folt

Titel (og de dermed forbundne Emolumenter) vurderes høit af de adelige Patroner („Prælater“) for hine Stiftelser. Man finder noget særegent ærverdigt og piquant i Titelen: „Klosterprovst Greve N. N.“ Ligeindtil den franske Revolution havde man ogsaa i Tydskland protestantiske Prindsler, der førte Titel af Biskopper, fordi de i nøde Indtægterne af sækulariserede katholske Bispeddømmer!

Red. Anm.

have faaet for Fortidens, alle Samfundsklasser tilhørende og for Alle aabenstaaende fromme Stiftelser, og for de enorme, ved hele Befolkningens milde Gaver tilbeiebragte og derfor denne i dens Heelhed tilhørende Værdibeløb, som Reformationen har confisteret, eller som man pleier at udtrykke sig sækulariseret. Ironien i dette sidste Ord er paa dette Punkt unægtelig meget betegnende; thi man kan ikke nægte, at de protestantiske Kloostere ere blevne meget verdslige!

Osterrig. Den d. 26. April d. A. i sit 80de Leveaar afdøde Biskop Dr. Augustin Bartholomæus Hille, der siden October 1832 har været Biskop af Leitmeritz i Bøhmen, sendte paa sit Dødsleie følgende „sidste Hilsen“ til sine elskede geistlige Sønner og alle Troende:

„Jdmhig tilbedende bøier jeg mig for den Guds Nagdslutning, der nu fører mig min Opløsning imøde. Hans hellige Villie skee! Gud har i mit lange Liv forundt mig saa tallose Beviser paa sin Naade, at Erindringer derom nu fylde mig med Forbauselse. Hans Barmhertighed varer evindeligt; derfor haaber jeg, at Han ogsaa vil være mig en barmhertig Dommer! Saa stort og svært ogsaa det Regnskab er, jeg som Biskop nu kaldes til at aflægge, saa er min Forlørsers Død paa Korset min hele Tillid og eneste Tilflugt. Jeg giver Eder alle den Forsikring, at ligesom Troen paa min Frelser hele mit Liv igjennem var al min Lykke, saaledes er den ogsaa min eneste Trøst i min Dødstund. Jeg giver Eder hermed den Erklæring, at jeg stedse af mit ganste Hjerter i Alt har sluttet mig til den af min Frelser stiftede ene, hellige, romersk-katholske Kirke og vil døe i dens saliggjørende Samfund. Jeg troer og bekjender ærlig, uden al Tvivl og ubetinget, Alt hvad Gud har aabenbaret, Alt hvad Kirken lærer. Modtager, mine Elskede, villig og gjerne denne sidste Formaning, som jeg henvender til Eder, og værer overbeviste om, at den sande Tro, saaledes som den katholske Kirke, veiledet af den Helligaand, bevæger den reen og fuldstændig, til enhver Tid er en stor Naade, men, naar man træder Døden under sine, den allerkosteligste Stat. Holder fast ved den og lader aldrig Noget drage Eder bort fra den. Jeg finder nu en stor Beroligelse ved at tænke paa, at jeg stedse har virket for at fremme Dyrelsen af den ubesmittet undfangne Jomfru og Gudsmoder, Kirkens Hjalp og de Troendes Tilflugt. Til hendes Bestyttelse har jeg en urokelig Tillid. — Skulde der være Noget iblandt Eder, hvem jeg maatte have behandlet mindre venlig, end jeg burde, eller hvem jeg maatte have krænket eller bedrøvet, saa beder jeg ham om Tilgivelse, ligesom jeg af mit Hjertes Grund tilgiver Enhver. Jeg henvender den Bøn til Eder alle, mine Elskede: beder for mig!

Jeg har i mere end tredive Aar daglig bedet og offret for Eder alle. I ville nu ogsaa anbefale mig til Guds Barmhertighed, at jeg snart maa naae til Hans Ansigts Beskuelse. Iserdeleshed beder jeg Eder, mine elskede Sønner i den geistlige Stand! kommer mig ihu under det helligste Forsoningsoffer. Og alle I, som hidtil have været min elskede Hjord, beder vedholdende, at Gud vil give Eder i mit Sted en trofast, from og for Sjælens Frelse nidkjær Biskop og Overhyrde. Nu mit sidste Ord til Eder, mine Elskede: Gud skjænke Eder og mig et glædeligt Gjensyn og en salig Opstandelse! At velsigne var altid min Glæde. Saa velsigne Eder da alle Gud Fader, Søn og Helligaand! Amen."

— Den berømte Convertit Friederich von Hurter, kaiserlig østerrigsk Historiograph, er d. 27. August afgaaet ved Døden i Graz i Steiermark. Han blev født d. 19. Marts 1787 i Schaffhausen. Efterat have endt sine Studier i Göttingen, blev han først reformert Præst for en Landsbymenighed, derefter (1824) i Schaffhausen, og ellers Aar senere valgtes han til Antistes*) for dette Cantons Geistlighed og Dekan for dets Synode. Som Resultatet af et trediveaarigt Studium udkom i 1834 Begyndelsen af hans berømte Værk „Geschichte Pabst Innocenz' III. und seiner Zeitgenossen" (Hamburg 4 Bind, hvoraf det sidste udkom 1842). Saa gunstig dette Skrift blev optaget i Udlandet, saa store Gjenwordigheder og Fjendtligheder, indtil Chicaner af den jammerligste og allerlaveste Art, tilbrog det ham i Hjemmet, hvor han allerede længe havde været Revolutionspartiet og Klosterstormerne forhadet som en streng konservativ Charakter. Disse Plagerier bestemte ham til i Aaret 1840 at opgive sin Stilling og foretage en Reise. Han udgav derefter i 1842 sin „Udflugt til Wien og Presburg" og 1843 „Fjendtlighederne mod den katolske Kirke i Schweiz siden Aaret 1831", idet han tillige samtidig valte Opmærksomhed ved sin bjærve og aabne Optræden mod den vilkaarlige Ophævelse af de schweizeriske Klostere. I Aaret 1844 traadte Hurter i Rom tilbage i den katolske Kirkes Skjød, og offentliggjorde Aaret derefter sit bekjendte Skrift „Geburt und Wiedergeburt". Samme Aar (1845) erholdt han en Kaldelse til Wien som k. k. Rigshistoriograph. I Efteraaret 1848 blev han af Minister v. Pillersdorff pensioneret, men traadte efter den nuværende Kaisers Thronbestigelse tilbage i sin Stilling, og blev 1851 optaget i den østerrigste Adelsstand. Til denne senere Periode i hans Liv hører hans store Værk om Kaiser Ferdinand II. (Schaff-

*) Denne Titel betyder i reformerte Egne det samme som Superintendent eller „Biskop" i lutheriske.

hausen 1850—1861), hans Skrift om Wallenstein o. fl. I ham har den nærværende Tid tabt en af sine grundigste Historieforfattere, en Mand, der kun hungrede og tørstede efter Sandhed.

Spanien. En Adresse til Paven. Det er bekjendt — og har baade i den udenlandske og den hervedværende Presse vakt den tilbørlige Larm — at den spanske Geistlighed, i Bevidstheden om, i denne Henseende at støtte sig til den offentlige Mening hos den bedre Deel af Folket, har protesteret mod den nuværende Regjerings Anerkjendelse af „Kongeriget Italien“. Journalen „Pensamiento espagnol“ offentliggjør i denne Anledning følgende Adresse til den h. Fader:

„Hellige Fader! Undertegnede Spaniere, Eders Helligheds trofaste Børn, ile til for at trøste Dig i Dine bittere Prøvelsers trængselsfulde Dage. De have Taarer i Dinene og beskedne Gaver i Hænderne, men i Hjerterne den meest levende Tro paa vor Herres og Frelseres Jesu Christi Forjættelser, den inderligste Kjærlighed og den dybeste Grefrygt for Hans Stattholder paa Jorden, hvem de anerkjende for Kirkens synlige Overhoved og for den legitime Souverain over alle Dele af Kirkestaten, saavel dem, han endnu er i Besiddelse af, som dem, Kirkeranet har berøvet ham. Vi aflægge herved et Vidnesbyrd for al Verden om denne vor Anerkjendelse. Helligste Fader! Vi troe Alt, hvad Du gjør os til Pligt at troe, og vi love at ville leve og døe i fuldkommen Lydighed mod den h. Stol. Vi be- kjende, at ogsaa vore Forshyndelser have haft Andeel i at bringe al denne Kummer over Dig. Men vor tungeste Hjemføgelse er dog den, at maatte see Dig i en saadan Trængsel. Tilgiv, kjærligste Fader, tilgiv de utaknemmelige Sønner, som have opgivet Dig, og agt os og alle Spaniens Katholiker Din apostoliske Betsignelse værdige!“

Denne Protestation, denne aabne Bekjendelse, vil af det ovennævnte Blad paany blive offentliggjort d. 8. Decbr. d. A. tilligemed alle Underkrivernes Navne, ledsaget af en Fortegnelse paa alle de Gaver, ligetil de allerbededneste, som ved denne Leilighed skulle overrækkes den h. Fader. Saavel Adressen som Gaverne ville blive Hs. Hellighed tilstillede igjennem den apostoliske Nuntiaturs i Madrid.

Nordamerika. Der gives en Deel forkomne Europæere i Amerika, navnlig en vis Slags Lydstere, for største Delen forlorne politiske Sjygtninge af den revolutionære Leir, der gjerne vilde bidrage deres Skjærv til Forherligelsen af Unionens „ny Aera“ ved, ligesom deres Brødre i Europa, at arbejde paa Katholicismens Tilintetgjørelse. De have i dette Siemed i afvigte

Mai Maaned i Indianapolis stiftet en „Forening til Forplantelsen af radikale Principer“, hvilken er bestemt til Udbredelse over hele Nordamerika, idet dens priselige Grundsetninger skulle omfatte baade det religiøse, sociale og politiske Gebet og forplantes ved ethvert muligt Middel. Paa det religiøse Omraade eftertragter denne Forening „Emancipation fra al Tro, al Autoritet og alle Phantasier, der have hjemme i den immaterielle Landeverden“. En af den ovenfor omtalte Forsamlings fra Indianapolis udstedte Resolutioner lyder saaledes:

„Vi forkaste enhver Statsreligion, men paa den anden Side ønske vi ligesaa afgjort at see Republikken betrygget mod enhver Misbrug af den saakaldte Religionsfrihed. Vi ere af den Mening, at en hierarchisk Organisation, der staaer under en udenlandsk Potentats, nemlig Pavens, umiddelbare Befaling, ikke blot er uforenlig med Constitutionens Aand, men paa den føleligste Maade krænker den nationale Souverainetet, hvilken ikke uden faregen Tilladelse kan taale nogen Funktion af en fremmed Herskers Tjenere. Der gives ikke engang noget Monarki paa Jorden, der indrømmer Pavens Tjenere den farlige Uafhængighed og Magtstilling, hvilke de besidde i de forænedede Stater. Det romerske Hierarchi er allerede blevet Med-Herskerinde i Republikken, men det stræber her som overalt hen imod det Maal, at blive eneherkende.“

Denne Forening er saaledes „den yderste Spids“ af den specijfikt protestantiske Udvikling; den er Udtrykket for den rene Negation, den complete Nihilisme, hvori overalt den herskende Indifferentisme consequent maa ende. Man mærk sig derhos den diaboliske Kløgt, der kommer for Dagen i den Maade, hvorpaa man raader til at undtage Katholikerne fra den Religionsfrihed, som tilstaaes alle, selv de forrykteste Sekter. Da dette Raad nemlig kommer fra de yderligst gaaende Frihedsmænd, maa der jo udfindes et Paastud for denne Inconsequents, og dette Paastud er Nationalsuverainiteten. Dette Ord kan nuomstunder jevne Bjerge og opfyldte Afgrunde, det kan raade Bob paa alle Vanstueligheder! Men her i Amerika har man blot med rene Ord udtalt hvad der længe har dannet Baggrunden for det Skuespil, Revolutionen har sat i Scene i Sydeuropa. Alle Vildfarelser, alle Løgne kunne uden Skade for Samfundet have frit Raaderum i alle Retninger. Der er kun Eet, der ikke maa og bør taales! Ganste naturligt! maa man vel tilspie; meget fornuftigt af dem der have Magten ihænde! Kunde de engang faae Bugt med den usynlige Magt, som er det Eneeste paa Jorden, der forstyrrer Blandværket og fordærver dem deres Spil: da vare jo alle Hindringer for Verdens Lykke fjernede! Men denne aandelige Kraft har i den

materielle, haandgribelige Verden ingen anden selvstændig og virkelig Representation, end den katholske Kirke. Derfor „bort med denne (Luc. 23, 18)“, men Frihed for Alt andet! Hvilken Lyksalighed for alle Venner af Fremskridtet, da i Følelsen af det meest ublandede sociale Velvære at vide sig paa den brede Vej til Virkeliggjørelsen af Civilisationens høieste Ideal — den raffinerede Kannibalisme! Man vil da ad Fremskridtets Vej være kommen tilbage netop til det Punkt, hvor Christendommen begyndte!

— Conversioner. Erkebiskop Spalding af Baltimore besøgte i afvigte Juli Maaned de katholske Menigheder i Montgomery-County. Paa fire forskjellige Steder uddelte denne Prælat Confirmationens h. Sacrament til 182 Personer, af hvilke 39 vare Convertiter. I Diocezet New-York er for kort siden Oberstlieutenant Kenyon høitidelig optaget i den h. Kirke.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen den 15. Octbr.** 19. Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte med Katechese. — 16. M. Theresia, Ordensst. 17. Ti. Hedvig, Enke. 18. D. Lukas, Evangelist. 19. Ld. Peter af Alcantara, Pr. 20. F. Johannes af Kenti, Pr. 21. L. Ursula og Troesk., Mart. **Søndagen den 22. Octbr.** 20. Søndag efter Pintse. I hukommelsen af Reliquierne i St. Ansgarii Kirken. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 23. M. Severin, Bisk. 24. Ti. Raphael, Erkeengel. 25. D. Chrysanthus og Daria, Mart. 26. Ld. Evaristus, Mart. 27. F. Frumentius, Bisk. 28. L. Simon og Judas Thaddæus, Apostle.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk kirkekalender“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Sovercommissionsat, Hr. Grosserer **C. B. Lohrer**, Gøttersgade 5, og i alle Boglæder; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 h.

Kjøbenhavn.

E. Tiers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 22.

Søndagen den 29de October.

1865.

Indhold: Den hellige Ansgars Millenarium i Ect. Ansgarii Kirke i Kjøbenhavn (8.—16. Sept. 1865). — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Rom. Italien. Nordamerika.

Den hellige Ansgar's Millenarium i Ect. Ansgarii Kirke i Kjøbenhavn (8.—16. Sept. 1865).

(Stuttet. *)

Løverdagen d. 9. September — Aarsdagen for den høitidelige Skrivlæggelse af den h. Ansgar's jordiske Levninger i Bremen A. 865 — sporedes der allerede i de tidlige Morgentimer fra Kl. 6—9 et usædvanligt Liv i Ect. Ansgarii Kirke, idet der næsten hver halve Time blev læst en stille h. Messe af en af de Herrer Geistlige, og i hver h. Messe var der ogsaa altid flere eller færre Communicanter. Kort før Kl. 10 opstillede Processionen sig foran Præstehuset: en Ministrant med Korset i Spidsen, derefter den første Afdeling af 30 hvidklædte Piger af Klosterkolen med to Josephsøstre i deres Ordensdragt, derpaa den anden Afdeling af 34 hvidklædte Piger af Kirkeskolen med deres Lærerinde, efter disse henved 70 Drengbørn af Kirkeskolen med deres Lærer; de tre Afdelinger adskiltes ved to store Processionsfaner, der bleve baarne af to Herrer af Ansgariusforeningens Forstanderskab; efter Børnehoret fulgte

*) I Henhold til hvad vi i forr. Nr. Side 330 Linie 18 fra neden, yttrede om de i kolossal Størrelse malede Apostelbilleder i Høialterets Hvalving, tillade vi os endnu at gjøre vore Læsere opmærksomme paa, at man maa indtage det af Perspectivet forlangte Standpunkt, for at kunne see hele Gruppen i dens rette og naturlige Stilling, efter hvilken Freskeren staaer alene i Forgrunden, Apostlene derimod, i nogen Afstand fra Ham paa begge Sider, danne en Halvkreds bagtil. Det perspectivisk gunstigste Standpunkt for Beskueren er i Kirkens Midtergang lige under Lysefronen eller ogsaa noget længere ned mod Hovedporten.

samtlige Geistlige i Chorbragt, Altertjenerne, de to Leviter, Diaconen og Subdiaconen; Diaconen bar paa en Alterpude Skrinet med den h. Ansgar's Reliquie; saa kom den assisterende Præst i Chorstaabe og tilsidst den høierverdige Biskep i den violette Prælatbragt med Rochet, Stola og Biret, ledsaget af sin Huuscapellan. Dertil sluttede sig Kirkens verdslige Forstandere og flere Herrer af Ansgarius- og Vincentsforeningen. I denne Følgerække drog Processionen i den smukkeste Orden, under Aflyngelse af Festsalmen til Dagens Helgen, over Kirkens Gaardsplads og igjennem Hovedporten ind i den med Andægtige opfyldte Kirke og bevægede sig igjennem Midtergangen og den nordre Sidegang hen til det festlig smykkede og herlig belyste Ansgarius-Altet; her nedlagdes Reliquien paa en lille Forhøining over Alterbordet og incenseredes af Biskoppen — det kirkelige Symbol paa ærefrygtfuld Hylдинг og Bønnens Samfund med de Hellige i Himmelen. Imedens Biskoppen derpaa foran Hoialteret forrettede sin Forberedelse til den h. Messe, gjorde Hr. Pastor Grüder den forsamlede Menighed den glædelige Meddelelse, at Overhyrden herved stjente til denne nyconsecrerede Kirke den paa Alteret nedlagte Reliquie af Danmarks store Apostel, hvilken Høisamme selv havde overført hertil fra Bremen, og fra nu af skulde forblive udstillet paa Alteret hele Jubel-Detaven over, for at Alle kunde glæde sig ved Synet af dette dyrebare Underpant paa vort levende Samfund med den h. Ansgar og paa hans særdeles hjærlige Forbøn for os. En høitidelig Bøn afsluttede denne smukke og værdige Indledning til Festen.

Reliquien, omtrent af en Tommes Diameter, er med Guldbraade meget ziirligt anbragt paa Bagvæggen af det som et lille gothisk Capel dannede og med et Glas tillukkede Reliquieskriin. Under Reliquien er der paa Bagvæggen med Guldbraade broderet Navnet: Sanctus Ansgarius, med Emblemene paa Tro, Haab og Kjærlighed, nemlig et Kors, et Anker og et Hjerte; over samme: Frelserens Navnetræk; paa den ene Side: en Bispestav med Sct. Peters Nøgler, paa den anden Side: en Palmegreen.

Efter Reliquiens Hylдинг opløste Processionen sig, og Sangerchoeret istemte et af Kirkens unge Organist, Hr. Eisinger, componeret førstestimmigt „Ecco, sacerdos magnus“, medens Biskoppen iførte sig Pontifikalklædningen. Den nu paafølgende h. Offerhandling ledsagedes under Orgel-Accompagnement af en førstestimmig latinisk Messe, som med stor Præcision blev udført af den i December f. A. stiftede katolske Sangforening „Gregoriana“ samt Skolebørnene under den duelige Syngeleder Hr. Michaelsen's Ledelse. Dgsaa det til Offertorium foredragne førstestimmige Panis angelicus og Tantum

ergo efter Messen gjorde en udmærket Virkning, og hidrog ganske væsentlig til den almindelige Opbyggelse samt til at give hele Høitideligheden et særdeles festligt Præg. De unge Mænd, som have sluttet sig til nævnte Sangforening, fortjene derfor al mulig Roes og Anerkjendelse for deres ædle og fromme Bestræbelser, og ønske vi dem af ganske Hjerter Held og Lykke i Forfølgelsen af deres smukke Diemed. Hvad den unge, talentfulde Organist, Hr. Gisinger's Spil angaaer, skulle vi ikke negte, at det upaatvivleligt vidner om stor Routine og Færdighed; men efter vor Formening har en Organist ogsaa endnu en højere og ædlere Opgave, end blot at være en dygtig og effectføgende Virtuos i Spillet; han skal jo ved et baade konstrigtigt og tillige **sjælsfuldt** Foredrag yde en ikke uvæsentlig Medtjeneste i Kirkens Helligdom, og at der hertil, foruden at man skal være fuldkommen hjemme i Spillet og Harmoniens Teknik, ogsaa udkræves et fromt og ægte **kirkeligt Sindelag**, er da en Selvfølge. Da Hr. Gisinger ved særdeles roesværdig og udholdende Flid allerede i sin endnu temmelig unge Alder har forstaaet at erhverve sig hiin første Qualification, kunne vi vistnok sikkert haabe, at han, ved steds mere og mere ogsaa at tilegne sig det andet Requirit, efterhaanden under de høiarv. Herrer Geistliges velvillige Assistance vil udvikle sig til en i alle Henseender **fuldbendt** Organist.

Selve Pontifikalmessen feiredes iøvrigt naturligtvis efter almindelig kirkelig Ritus. Da det første Evangelium var sunget, forlod den Høiarværdigste Biskop Thronen; prydet med Mitra og Stav, traadte han hen til Chordøren og holdt herfra Festprædikenen med sand apostolisk Kraft og Værdighed og en vindende Hjertelighed. I Indledningen tiltjendegav Overhøyrden ogsaa sin Beklagelse over, at han ikke var istand til at tale i sine Tilhøreres eget Modersmaal. I korte Træk skildrede den høie Taler derpaa den h. Ansgar's — hans Forgængers — fromme Levnet og storartede Virksomhed, berørte med gripende Ord den Omstændighed, at det var bleven ham forundt, at overføre hertil en Reliquie af denne ærværdige Apostel, en Deel nemlig af hans Arm, der har døbt saa mange af vore hedenske Forsædre, der saa ofte har holdt Herrens h. Legeme i sin Haand og uddeelt Samme til Tusinder, af den Arm, der har uddeelt saa mange Almisser, og ved hvis blotte Berørelse saa mange Syge ere bleven helbrede, af den Arm, der saa kraftig og værdig har ført Hyrdestaven, lyst Velsignelse over hele Nationer, utrættelig har arbejdet og strevet til Guds Forherligelse og Sjælernes Frelse, af den Arm, der saa ofte har løftet sig til Bøn o. s. v. En livfuld Fremstilling af Helgenens fornemste Dyder — hans levende Tro og vidunderlige Tillid til Guds Bistand, hans Ud-

myghed, hans strenge Bodsiver, Bønnens Aand — førte til en indtrængende Formaning til at vandre i Sct. Ansgars Fodspor, og til taknemmelig og værdig at feire denne Jubel- høitid i denne hans Minde indviede Helligdom. — Under den h. Handling meddeelte Overhyrden den h. Communion til talrige Troende. Efterat til Slutning den sacramentalste Velsig- nelse var lyst og Bistoppen havde holdt Takkebøn, blev Høi- samme atter i Procession ledsaget ud af Kirken. Hvad der især ogsaa bidrog til at hæve denne festlige Aabningshøitid, var at samtlige Herrer Geistlige, som ikke fungerede ved Alteret, bivaanedes Pontifikalmessen som i Chor med Korchet og Biret. — Paa denne første Høitidsdags Aften Kl. 8 afholdtes, i Bistoppens Overværelse, festlig Andagt for det Allerhelligste. Under denne aabnede den i Aarhundreder første indspødt danske Præst, Hr. Vikar Zurzick (for Tiden ansat ved Sct. Olafskirke i Christiania), Ræfken af de egentlige Subelpredikener, og udviklede i denne første Tale klart og bestemt den logiske Plan, efter hvilken alle øvrige Præ- dikener skulde holdes og virkelig holdtes. Efter Prædikenen blev den h. Somfrues Lovsang, Magnificat, affunget førstemmigt af Sangforeningen, og under samme blev først det Allerhelligste og selve Hvalteret, dernæst ogsaa Helgenens Reliquie og selve Ansgariusalteret incenserede af den fungerende Præst. De under Aftenandagterne høit oplæste Bønner vare alle tagne af „En lille Bog om den h. Ansgar.“ — Saavidt vi kunne erindre, var den logiske Gang, som i de følgende Prædikener blev fulgt, omtrent følgende: 1) Hvilke Velgjerninger ere blevne os tildeel ved den h. Ansgarius' apostoliske Virksom- hed i Danmark? Vor Sjælefrelse — den sande Tro — Naaden ved de syv hh. Sacramenter. 2) Hvilke Hin- dringer maae vi rydde afveien for at bevare disse store Go- der? Synden — Eigeghldigheden i Troen — Men- neskefrygten. 3) Hvilke Midler maae vi til samme Niemed anvende? Skriftemaal — Bøn — den h. Messie og Com- munionen — det h. Kors — Andagt til Herrens Moder. Disse Prædikener vare saaledes fordeelte, at der dagligen hold- tes to, een om Form. efter Høimesen Kl. 10 af Hr. Pater Zurstrassen (tydsk), og den anden om Aftenen un- der Festandagten Kl. 8 af d' Hrr. Regens Kohues, Ca- pellan Dr. Niehaus, Vikar Zurzick, Pastor Grüber, Vikar Berlage og Pastor von Euch, alle paa Dansk. Den daglige Høimesse Kl. 10 feiredes ved Ansgarius-Alteret, og den saavel som Aften-Andagterne ledsagedes med Børnehørets og tildeels ogsaa med Gregoriana's andægtige og opbyggelige Psalme- sang. Stille hh. Messer læstes der desuden dagligen hver Time fra Kl. 6 indtil Kl. 9 incl.

Søndagen d. 10. Sept. holdt Overhyrden Kl. 9 en stille h. Messe under Ledfagelse af Psalmevang og Orgelspil, og meddeelte efter den Confirmationens Sacrament til nogle og fyrrethve Børne og et Par Børn. Før den h. Messe henvendte en af de Herrer Geistlige en kort og hjertelig Formaning til Confirmanderne*), og efter den h. Handling holdt den høie Celebrant selv en fyndig og opløftende Tale, hvori han ret levende beskrev den farlige og hebe Kamp, Confirmandterne vilde have at stride mod vor Fjelles Fjender, og opmuntrede dem til, fra nu af samvittighedsfuldt at bruge de feirrige Vaaben, som den Helligaand nu ogsaa havde givet dem ihænde ved det nye modtagne Sacrament. Den høitidelige Betsignelse med det Høiværdigste Gode sluttede denne kirkelige Handling henved Kl. 11½.

Som man seer, Overhyrden havde sandelig ingen Hviledage under sit Ophold iblandt os, især naar man dertil betænker, at han i den ikke af nogen offentlig Function optagne Tid endnu foretog den kirkelig forestrevne Visitation af Sct. Josephsøstrenes hervær. Ordenshuus, besøgte baade disses og Kirkeskolens forskjellige Klasser og lod Eleverne overhøre i sin Nærværelse, aflagde Besøg hos Deres Excellencer Premierministeren og Cultusministeren samt Overhofmarskalken — Deres Majestæter vare desværre fraværende paa en Rundreise i Jylland — hos Stadens const. Overpræsident og nogle Medlemmer af det diplomatiste Corps; han tog ogsaa det Sted i Dießn, som Sct. Ansgarii Kirkes Forstanderskab for kort siden har kjøbt paa Hjørnet af Ny Kongensgade og Philosophgangen. Desuden var den høie Gjest tilgængelig for Alle, baade Høie og Lave, der ønskede at tale med ham, og, saavidt vides, blev den lette Afgang til Overhyrden ogsaa trolig benyttet af ret Mange! Til almindelig Beflagelse kunde Høisamme, formedelst flere vigtige Forretninger, der fordrede hans personlige Nærværelse, ikke blive hele Deltaven over, men tiltraadte allerede Tirsdag Efterm. d. 12. Sept. sin Tilbagereise. Baade ved Kirken og ved Toldboden havde der indfundet sig endeel Troende, for at bringe deres høitagede Overhyrde en kjærlig Afskedshilsen, og til Gjengjæld derfor endnu engang af ham at erholde den biskoppelige Betsignelse. Maatte Gud endnu længe lade os beholde en saa værdig og energisk Biskop, der med saa umiskjendelig og rigelig

*) Det er en meget sundrig Skik, som her strengt overholdtes, at hver Gang en af d'rr. Præster skulde bestige Prædikestolen og i Bispeppens Overværelse forkynde Guds Ord, begav Vedkommende sig først til Overhyrden, modtog knælende af Høisammes Haand den præfælige Stola og ved Betsignelsen, Biskoppen lyske over ham, den retmæssige apostoliske Sendelse til at prædike.

Befignelse fører Sct. Ansgars Hyrdestav, og forunde os den Glæde, at vi ret snart maae see ham igjen i vor Midte! Med stor Glæde have vi hørt, at Højsamme ved flere Veiligheder skal have udtalt sig derhen, at hans Ophold iblandt os havde været ham særdeles trostefuldt og glæderigt. — Men nu tilbage til Jubelfesten i Kirken!

Samme Tirsdag Aften fra Kl. 7—8 afholdt Hr. Pastor Grüder, ledsaget af Hr. Regens Kohues og Hr. Capellan Niehaus samt 4 Ministranter og Fakkeltbærere, en fælles Korsvei=Andagt i Kirken. Ved sin nøgne Simpeltid — uden Orgel og anden Høitidelighed — dannede denne i sig selv saa rørende og stjerne Andagt til Gode for vor lidende og døende Frelser en eiendommelig Contrast til de øvrige, med stor Glæde feirede Festandagter; men vi troe, at netop heri laa der noget særdeles Gribende og Rørende for hele den talrige Forsamling af Andægtige, paa hvem den h. Handling med sit monotone, fjorten Gange affungne, men alligevel ikke trættende Omqvæd af Stabat mater:

Sancta mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide! —

øiensynlig gjorde det dybeste Indtryk; og vi tvivle ikke paa, at Mange først her ret have følt og fornimmet det udsigelig Gehaltfulde i Korsvei=Andagten. — En anden særlig Andagt afholdtes der ogsaa Onsdag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ —8 ved Marie=Alteret, idet den h. Zomfrues Rosenkrands blev af Hr. Capellan Niehaus offentlig forebedet, og til ethvert Led af den knyttedes der hvergang en kort og sjindrig Betragtning og Bøn over vedkommende Hemmelighed.

Var der saaledes i hele det hidtidige Fest=Arrangement draget Omforg for, at de fornemste Fremtoninger i den kirkelige Cultus tilbørligen udvikledes for vore Dine, da skulde dog de tre sidste Dage af Jubel=Octaven ligesom culminere i Udviklingen af det kirkelige Liv. Disse tre sidste Dage, d. 14., 15. og 16. Sept., ubmærkedes nemlig derved, at de med Overhydens særlige Tilladelse benyttedes til, for første Gang her i Skandinavien at høitideligholde de fyrretyve Timers Bøn under vedvarende Udstilling af det allerhell. Sakramente. Vi negte ikke, dette Forsøg syntes os i Begyndelsen noget altfor dristigt, og vi vilde vel neppe have Mod nok til at gjøre det, havde vi været i Pastor Grüders Sted; men Pastoren kan nu glæde sig over, og vi næst Gud ogsaa takke ham for, at Forsøget ikke blot lykkedes, men endog havde et forholdsviis virkelig glimrende Udfald, saa at vi vel nok tør leve i det glade Haab, at ogsaa dette stjerne og herligste Blomster af

ægte kirkeligt og religiøst Liv, under Hr. Pastorens kjærlige Pleie, vil blive hjemligt iblandt os. Dem af vore Læsere, som ønske en udførlig Oplysning om den dybere Betydning med denne saak. „de 40 Timers Bøn“ henviser vi til denne Kirketidendes 3die Aargang pro 1855 Nr. 23 Side 354 flg., hvor der findes en meget smuk Afhandling derom. Torsdagen d. 14. Sept. Form. Kl. 7^{3/4} begyndte den høitidelige Expositionsmesse, under hvilken den til Expositionsmonstrantzen bestemte h. Hostie blev consecreret, saa at Consecrationsøieblikket i denne h. Messe — altsaa Kl. 8 — ogsaa aabnede Expositionshøitideligheden; fra dette Øieblik og indtil Kl. 9^{1/4} Aften forblev nu det høihell. Sakrament udstillet paa Høialteret til offentlig Tilbedelse. Fredagen og Lørdagen udstilledes Det atter fra Kl. 8 Form. af (og hertil sluttede der sig hvergang kun en stille h. Messe) indtil Kl. 9^{1/4}, sidste Aften Kl. 9^{1/2}. Istedetfor den forestkrevne saak. Repositionsmesse, der paa Grund af Tidsholdene var umulig, feiredes der Lørdagen, den sidste Dag i Octaven, Kl. 10 en høitidelig Levitmesse ved Høialteret (alle øvrige hh. Messer bleve i de tre sidste Dage læste ved Sidealtrene), hvorved Gregoriana endnu engang bidrog Sit til at forhøie det festlige Indtryk. Omendkjøndt Menigheden endnu aldrig praktisk havde oplevet denne eiendommelige kirkelige Andagtsøvelse, udviste den alligevel en meget rigtig Takt under den; der er vist ikke mange iblandt de hæværende Katholiker, der ikke ligesom af et naturligt — eller rettere sagt, overnaturligt Instinct følte Drang til at følge den almindelige fromme Skik, nemlig af de 40 Timer at udvælge een heel Time for sig til egen privat Andagt foran Frelserens milde Naadethrone. Vore høiærværdige Herrer Geistlige foregik os jo alle med et smukt Exempel, thi de havde fordeelt Tiden saaledes mellem hverandre, at der til enhver Tid, hvor der ikke var Messe eller anden offentlig Gudstjeneste, var een Præst tilstede knælende ved Alterets Trin, iført Rochet og Stola, og kun beskæftiget med stille Bøn; ligesaa havde ogsaa de hæværende Sct. Josephsøstre til enhver Tid to af deres Wiidte i Kirken, som bedende ligesom holdt Vagt foran Helligdommen; og baade Kirke- og Klosterkolen sendte skifteviis hver halve Time 7 af deres Elever — Pigerne hvidklædte —, for at saaledes ogsaa Barndommen skulde bringe sin kjærlige Ven i Sakramentet sin første Kjærligheds Tribut og Hyldest. Til disse, ligesom „officielle“, Besøgere og Besøgerinder sluttede der sig endnu mange Andre, og til hvad Tid paa Dagen man kom i Kirken, fandt man altid Andægtige, der i Forening med hine benyttede sig af den kostbare Naadestid*).

*) En meget heldig Idee havde det været, dersom de forskjellige fromme

Med ubefkrivelig Glæde hørte vi desuden paa disse tre skjønneste Dage samtlige Herrer Geistlige dagligen at synge det præstelige Breviar eller Officium i Chor, Form. Kl. 8½ de smaa Timebønner (Horæ minores), Efterm. Kl. 3 Vesper og Complet, Kl. 5 Natbønnerne (Matutinum et Laudes). Sandelig, naar der var virkelig Liv i de ærværdige Stikfælsere af Sct. Ansgar, Sct. Wilhelm og Sct. Kjeld over Kirkens Hvialter, vilde de ogsaa venligen have tilsmilet de høierværdige Sangere deres inderlige Glæde over, efter at den opløstende kirkelige Chorsang i Aarhundreder har været forstummet i vort Fædreland, i disse Dage i gamle Danmarks Hovedstad atter at høre disse herlige Toner, der fordom saa ofte have gjenglydt i de gamle Hamborger og Viborger Domkirker, i Estildsø og Ebelholter Klosterkirker! — Ogsaa Annammelsen af de hh. Sakramenter skal, efter hvad vi have erfaret, især i de sidste Dage have været endnu talrigere, end nogensinde før.

Saaledes henrandt da de sidste Dage som særlige Bønnens, Andagtens og Tilbedelsens Dage — en navnløs Fryd og Nydelse for alle fromme og gudelskende Sjæle, som syntes i denne de 40 Timers Bøn fuldkomnere end nogensinde tilforn at nyde Forsmagen paa de Saliges Fryd i den livsalige og fortrolige Omgang med den utilflørede Guddom. Det var da at vente, at en i alle Henseender saa smuk og værdig Festsjæl i sin Slutningshøitidelighed den sidste Aften ogsaa vilde ligesom erholde sin værdige Krone og ligesom samle alt Forudgaaet i et værdigt Totalindtryk. Og vi maae give Sandheden Eren: vore Forventninger ere ikke blevne stufede! Kirken var denne sidste Aften, Lørdagen den 16. Sept., saa tæt fyldt af Mennesker, at man ikke kunde noksom beundre den andægtige Stilhed, der ikke noget Dieblit afbrødes af nogen Forstyrrelse. Under disse Omstændigheder maatte jo den paatænkte Procession igjennem Kirken nødvendigviis bortfalde. Imidlertid vidste man alligevel at arrangere hele Slutningsandagten saaledes, at der dog ikke sporedes mindste Mangel i den. Strax ved Andagtens Begyndelse fremtraadte de hvidklædte Piger og øvrige Elever af Kloster- og Kirkeskolen samt nogle Medlemmer af Sangforeningen Gregoriana, med Korsjet i Spidsen, i Processionsorden ud af Sacristiet og opstillede sig i nøie ordnede Rækker foran Kirkens Presbyterium. I Alterets umiddelbare Nærhed toge samtlige Geistlige i Chordragt Plads, den fungerende Præst, Hr. Capellan Dr. Niehaus, midt for Alteret. Efter Afhyngelsen af Ansgarius-Psalmen og en høitidelig Bøn, isteinte

Foreninger i Menigheden ogsaa havde ligesom officielt taget Deel i Timernes Besætning.

Børnechoret det hvidige tostemmige Panis angelicus, der ved denne Heilighed under Orgel=Accompagnement blev udført med overordenlig Correcthed og heller ikke forseilede et overmaade tiltalende og velgjørende Indtryk. Derpaa besteg Hr. Pastor Grüder Prædikestolen, og henvendte til den talrige Forsamling kraftige og opløstende Ord, idet han af en meget træffende Parallele mellem den h. Ansgars og hans Staldbrødres Virksomhed i det 9. Aarh. iblandt vore Forfædre, og deres retmæssige Efterfølgeres Opdræben i det 19. Aarh., tog Anledning til at minde os om den Fane=Ced, vi alle ligesaa godt som vore Forfædre have svoret til den Korsfæstede i den h. Daab, skildrede dernæst i gripende Træk, hvor forfærdelig alvorssfuld den Kamp er, vi under Frelserens Banner have at stride, under hvilke Vilkaar den maa føres, og hvilken herlig Løn der engang ogsaa venter os, naar vi efter den h. Ansgars og alle hans trofaste Disciples Exempel stride mandigt og modigt. Efter denne indtrængende Formaning indbød Hr. Pastoren først sine høiærv. Medbrødre — de tilstedeværende Herrens Præster — dernæst hele den forsamlede Menighed til, lydeligt og høitideligt at fornye den Fane=Ced, vi alle første Gang have svoret i den h. Daab, anden Gang før vor første h. Communion, og saaledes ved denne lydelige og høitidelige Vekjendelse af vor Tro og Fornuelsen af vore Daabsløster værdigen at slutte denne tusindaarige Jubelfest. Paa hans Opfordring blev derpaa det h. Sacramente afløret, de Herrer Geistlige stak sig med brændende Kjertler i Hænderne omkring Alteret, alle Børnene tændte deres Lys og hele Forsamlingen reiste sig — rede til at følge Sjælehyrdens Indbydelse.

Den nu paafølgende Handling gjorde et saa dybt Indtryk paa os og staaer endnu saa lyslevende for vor Sjæl, som udførtes den i dette Lieblid, og de Ord, vor Sjælesørger henvendte til os, klinge endnu saa tydeligt i vore Øren, at vi troe at kunne gjengive dem her saa godt som ordret.

„Christne!“ — saaledes talte Hr. Pastoren langsomt og med kraftig Røst. — „i vor korsfæstede Frelseres Navn, Han der har dyrekjøbt eder med Sit h. Blod, spørger jeg Eder: Forsage I Djævelen, Guds Fjende og eders Sjæls Fjende?“

Og som af een Mund gjenløb det fra hele Forsamlingen med kraftig Stemme: „Ja, vi forsage ham!“

Pastoren: „Forsage I ogsaa alle hans Gjerninger?“

Den hele Forsamling høit og tydeligt: „Ja, vi forsage!“

Pst.: „Forsage I ogsaa al hans Pragt og Glands?“

Alle: „Ja, vi forsage!“

Pst.: „Christne! troe I paa Gud Faderen, Himmelens og Jordens almægtige Skaber?“

Alle som med een Mund: „Ja, vi troe!“

Pst.: „Troe I paa Jesus Christus, Hans eenbaarne Søn, vor Herre, som er undfangen af den Helligaand . . . sidder ved Gud Faders den Almægtiges høire Haand, hvorfra Han skal igjentomme for at dømme de Levende og Døde?“

Alle: „Ja, vi troe!“

Pst.: „Troe I paa den Helligaand; den h. katholicke Kirke . . . og et evigt Liv?“

Alle: „Ja, vi troe!“

Og saa kom endnu det sidste Spørgsmaal:

„Christne! hvem erkjende I for eders Herre og Gud, for eders Frelser og eders høieste Gode?“

Og atter løb det fra hele den talrige Forsamling som af een Mund:

„Jesus Christus, den Korsfæstede!“

Pennen formaaer ei at beskrive den Virkning, som denne Handling gjorde i vor Sjæl; vi maatte gjøre Vold paa os selv for at tilbageholde en Strøm af Glædens og Nørelsens Taarer, der syntøgte at vælde frem af Hjertets Kønhammer. Pastoren, selv synlig dybt bevæget, tilføiede kun endnu saa Ord, i hvilke han formanede til Trostid og Staudhaftighed, og bemærkede, at det nu paafølgende Te Deum skulde være en offentlig og høitidelig Taksigelse til vor Herre ikke blot for al den Naade, vi i denne Octav paa den h. Ansgars Forbøn havde erholdt af Ham, men tillige for alle de store og usfatteerlige Velgjerninger og Velsignelser, der som Følge af Sct. Ansgars nidkjære og storartede Virksomhed ere blevne udøste over hele Danmark i de henrundene ti Aarhundreder. Med hvilke Følelser den dybt bevægede Forsamling derpaa istemte den Ambrosianske Lov- og Takkepsalme, kan Læseren bedre selv tænke sig, end vi ere istand til at beskrive. — Efterat en smuk Velsignelsesbøn endnu var oplæst af den fungerende Hr. Capellan Niehaus, og et flirstemmigt Tantum ergo affunget, blev den sacramentale Velsignelse meddeelt, og under Afhængelsen af de sidste Vers af Ansgarspsalmen endte da denne skønne, for os evigt uforglemmelige Jubelhyttid.

Om vi nu ogsaa maae bekjende, at vi først og fremmest stulde den treenige Gud, den allersaligste Jomfrues og vor h. Apostels Forbøn Vren og Takken for et saa over al Forventning lykkeligt Udfald af hele Festligheden, saa tør vi dog ei heller glemme, hvor meget vi i denne Henseende ogsaa have vore egne Herrer Geistlige, saavel som alle de fremmede høiærværdige Herrer at takke for, at de ikke have sparet Tid og Møje, ei heller støet betydelige materielle Offre for at berede os

disse herlige Dage, og især at de alle uden Undtagelse have for-
kyndt os Guds Ord med saa megen Kyndighed og Iver, samt
opbygget os ved deres levende Deeltagelse i alle de hh. Funk-
tioner, der netop derved erholdt deres særegne og høitidelige
Præg. Maatte disse udkjære Herrens Tjenere da velvilligen
ogsaa optage disse saa Vinier som en ringe Erkjendtlighedstribut
fra Deres taknemmelige

Kjøbenhavn, d. 2. Decbr. 1865.

J.....

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Fra sifter Rilde erfare vi, at en i disse
Dage udstedt Hyrbeskrivelse af vor Høierværdigste Biskop og
Provifar forkynder Jubilæums=Afladen, som den h. Fader
ved den berømte Encyklika af 8. Decbr. f. A. har tilstaaet, og
bliver Tidrummet for Opnaaelsen af denne Aflad for os
fastsat: fra Allehelgensfesten indtil 30. November
inclusive. Betingelserne, under hvilke de Troende i Diocefet
Dsnabrück og i de Nordiske Missioner kunne vinde Jubel=Af-
laden, ere følgende fire:

1. Man maa værdigen annamme Bodens og Alterets
hellige Sakramenter;
2. to Gange besøge sin Sognekirke og her tilbringe en
Stund i andægtig Bøn for Kirkens og den h. Faders An-
liggende, eller læse de vanlige Afladsbønner, istedetfor hvilke
man ogsaa kan læse 5 Gange „Fadervor“, „Hil dig“ og
„Ere være“ &c.;
3. i een Uge paa Torsdagen, Fredagen og Lørdagen holde
streng Faste og Abstinents saaledes som det ellers er
forekrevet paa Langfredagen (d. e. ogsaa afholde sig
fra Kjødsuppper og fra alle med Fedt, Flest eller Blod til-
beredte Spiser);
4. give en Almisse til Fattige.

Det forstaaer sig af sig selv, at alle disse fire Betingelser
maa opfyldes i Løbet af November Maaned. Skrifte-
fædrene have iøvrigt Fuldmagt til, i Nødstilfælde at paalægge
andre gode Gjæringer istedetfor de almindelig forekrevne. —
Paa alle Søndage i Jubilæumstiden skal der under Efter-
middagsgudstjenesten oplæses de vanlige Afladsbønner tilligemed
et Vitani, og paa Søndagene under Skolemessen ogsaa et
Vitani med den almindelige Kirkebøn: „Almægtige evige Gud“ &c.
— Det er nok værd at bemærke ved denne Leilighed, at for
virtelig at kunne blive deeltagtig i den fuldkomne Jubilæums-

Aflad, maa man idetmindste i det Dieblif være i Naadens Stand, i hvilket man opfylder den sidste af de foreskrevne Betingelser; derfor er det vist raadeligt, at lade den h. Communion være den sidste. — Den h. Faders Encyclika af 8. Decbr. f. A. findes oversat i Tillægget til Nr. 6 af „Katholisk Kirketidende“ d. A. (Side 11). En fuldstændig Underviisning om Afladens Bæsen og Betydning i Almindelighed meddeles i „Katholisk Kirketidende“ 4de Aargang 1856 Nr. 23 Side 353—361, og 11te Aargang 1863 Nr. 15 Side 225—229, samt om Jubilæums=Afladen i særdeleshed i 11te Aargang 1863 Nr. 21 Side 321 flg.

— Ifølge den høierverdige Biskops Dnsfte har Hr. Vikar Berlage, der siden Octob. forr. Aar var ansat ved Sct. Ansgarii Kirke som anden Hjelpepræst, men samtidig ogsaa fungerede som Opdrager for Grev Spee's Børn, i de første Dage af Octob. Maaned fratraadt sit Embede ved Kirken, for at følge nævnte Børn til Udlandet og hos dem endnu i nogen Tid at fortsætte sin pædagogiske Virksomhed, i hvilken han hidindtil har udviist en ualmindelig Dhygtighed. Vi maae vistnok i høi Grad beklage denne Forandring, især da Hr. Vikar Berlage ikke blot ved sit ægte præstelige og meget elskelige Bæsen havde vundet Menighedens og mange Andres Agtelse og Kjærlighed, men ogsaa i en forholdsviis meget kort Tid havde tilegnet sig det danske Sprog, saaledes at han allerede i over et halvt Aar regelmæssig prædikede paa Dansk, hvilket er saa meget mere at beundre, som hans dobbelte Virksomhed kun levede ham meget lidt Fritid, og hans svagelige Helbredstilstand forlangte den størstmulige Skaansel. — Til hans Eftermand har den høierv. Apostoliske Provikar udnævnt Hr. Vikar Conrad Freund, som i tre Aar allerede har fungeret som Capellan hos den berømte Convertit Hr. Baron von der Kettenburg paa sammes Gods Matgendorf i Mecklenberg. Den nye Hr. Vikar ankom hertil d. 13. ds. og blev endnu samme Dag indført i sit kirkelige Kald, efter at han, i Overensstemmelse med den kanoniske Forskrift, i Kirken havde aflagt og besvoret den Tridentinske Troesbekjendelse i Sognepræstens og to Vidners Overværelse. Efter hvad vi erfare, have vi al Grund til at glæde os over denne Udnævnelse og at haabe, at Hr. Vikaren som from og nidkær Geistlig i Virkelighed vil være os alle en sand og trofast Ven i Herren.

— Da med den stedse tiltagende Folkemængde i Kjøbenhavn ogsaa den hervær. katholske Menighed maa voxe, er det en Selvfølge, at Tilvæksten især maa spores i Skolerne. Skolelocalerne i Kirkebygningen vise sig allerede utilstrækkelige.

Kirkens Forstanderskab maatte derfor være betænkt paa, itide at staae større Lokaliteter; trods gjentagne Forsøg lykkedes det ikke, for en nogenlunde billig Leie at erholde dem i Nærheden af Kirken. Man har derfor, med den hviærv. Biskops Approbation, kjøbt et Sted paa Hjørnet af Ny Kongensgade og den saakaldte Philosophgang, og med Hr. Muurmester E. Bøneke afluttet en Accord, ifølge hvilken der i Stedets Gaard bliver at opføre en ny to Etages Skolebygning med rummelige Skoleværelser og med Beboelse til to Lærere samt et lille Kapel, hvor Børnene paa Søndedagene kunne høre den h. Messie. Hr. Bøneke skal have overtaget hele Arbejdet — paa Kapellets Decoration nær — for den Sum 11,600 Rdlr.

Rom. Nye Forsoningsforsøg imellem Rom og Florenz. Tilstedeværelsen af den piemontesiske Deputerede Boggio i Rom har, som „Patrie“ i et Brev fra Rom melder, udtrykkelig det Niemed at bane Veien for en Forsoning mellem Hoffet i Florenz og den h. Stol. Den ny piemontesiske Justitsminister havde kort forveien ophævet det tidligere Forbud mod Indsamling af Peterspengen, ligesom Regjeringen har givet flere italienske Biskopper (s. ndf.) Tilladelse til at vende tilbage til deres Stifter. Alt dette tyder paa Udsigter til nye Forsøg paa at komme til en gjensidig Forstaaelse. (Ikke blot den h. Stol, men Kong Victor Emmanuel vistnok ikke mindre, have en Følelse af det Duskelige i at opnaae en Overenskomst uden Kaiser Napoleons eller nogen anden fremmed Magts Mægling eller Mellemkomst*). Den h. Fader har skjænknet Hr. Boggio den velvilligste Modtagelse og underholdt sig med ham i længere Tid baade om de kirkelige og politiske Forhold.

— Efterretningen om General Lamoricières Død har gjort et dybt Indtryk paa den h. Fader. Han har i flere Dage frembaaret det h. Messieoffer for Generalens Sjælesfred. D. 22. Septbr. feiredes den høitidelige Sørgegudstjeneste i Kirken „Ara cooli“. Sjælemessen læstes af Msgr. Belgrado, Patriark af Antiochien. Det hed sig, at Paven vilde ved Katafalken meddele Betsignelsen, saaledes som det pleier at stee ved Cardinalers Begravelse. Krigsministeren, de Mierode, alle pavelige Officerer og Deputationer fra de pavelige Troppers forskjellige Vaabenarter havde i stort Antal indfundet sig tilligemed en Mængde af alle Befolkningens forskjellige Classer; men af de franske Occupatiostrupper bemærkedes kun to Officerer i

*) Det følger af sig selv, at denne Bemærkning ikke hidrører fra det franske Blad.

Civildragt, hvilket var Alle saameget mere paaafaldende, som General Lamoricière var en af det nuværende Frankrigs meest udmærkede og tidligere af al Verden beundrede Generaler, der blev stattet høit af alle Partier. I Aaret 1860 ærede Wien Kom ham med Titelen af Komersk Patricier. — Overalt i Frankrig, hvor man endnu veed at vurdere christeligt Heltemod og Ridderlighed i disse Ords høieste Betydning, har man feiret den berømte Generals Essequier med stor Høitidelighed; thi det christelig Ophøiede i denne Helts Charakter har staaet en Prøve, som Kirken saa lidt som Historien nogensinde vil glemme. Lamoricière offrede sin militaire Navnfundighed og Verdens forfængelige Hæderkrands for den uforgjængelige Palme, som Kirken's Herre har forjættet den, der timelig bukke under for troløs Overmagt og Vold; hvis hoimødige Opoffrelse Verden ikke fatter, og derfor miskjender og bagvasker. Nederlaget ved Castelfidardo er det skønneste Blad i den Laurbærkrands, der smykker den heltemodige og talentfulde Krigers Grav.

Italien. Om Ufrugtbarheden af Bestræbelserne for at protestantisere Italien meddeler en Protestant i en lutherisk Kirketidende efter en Meddelelse i „Salzb. Archbl.“ Følgende:

„Man tager storlig Feil, naar man mener, at Pavedømmet har tabt sin Indflydelse paa de høiere og dannede Klasser i Italien. Den saakaldte dannede eller avislæsende Deel af den mandlige Befolkning, isærdeles de Bereiste og Belæste af Middelfstanden, Politikerne af Garibaldi's Skole og Studenterne bryde sig vel for en stor Deel ikke mere om Katholicismen, end de samme Personer andensteds. Men, disse fraregnede, og de udgjøre kun en Deel, om end en indflydelsesrig Deel af Samfundet, ere alle de Dvriges Pavedømmets trofast hengivne. Aristokratiet holder sig i Miedfør af sine Overleveringer og Sædvaner til den gamle bestaaende, af deres Forsædre agtede Tro; og de ulærde Mand af conservative Grundsætninger, og, paa saa Uudtagelser nær, samtlige Qvinder have nu som tidligere den største Tillid til deres Præster. Saaledes er det i Mailand, maastee den meest frisindede Stad i Italien; her have Præsterne overalt en stor Indflydelse paa den kvindelige Deel af Familien. Omhyggelige Sagttagelser over hvad der skjuler sig for den større Mængdes Dine vilde stadfæste hvad jeg her siger om den katholske Religions Magt over Gemytterne. Hvoraf skulde det vel ellers komme, at vi (de protestantiske Missionærer og Colporteur) have saa ondt ved at erholde passende Lokaler til Prædiken og Underviisning? Hvorfor har Ferretti fire Aar igjennem hver sjette Maaned maattet flytte med sin protestantiske Skole i Florenz? Og

hvorfor maae alle Evangeliste, naar de leie Boliger omhyggelig skjule deres Hensigt, at benytte dem til evangeliste Forsamlinger? Jeg har sikker Underretning om, at det i Florenz er almindelig Skik ved Leiekontrakter udtrykkelig at udelukke al Anvendelse af Bærelserne i evangeliste Niemed. I Bistoa har det været ganske umuligt for Penge og gode Ord at erholde andre Lokaler end i Tyve- og Bordelkvarteret. Det Samme gjælder om andre Stæder. Den evangeliste Virksomhed er derfor til Dato svag og foragtet, og Avisernes Skrig imod Paven afgiver intet Vidnesbyrd om, hvorledes det virkelig forholder sig med Stemningen."

— De landsforviste Biskoppers Andragende om at vende tilbage til deres af Choleraen hjemløste Residentser. Det hedder i et Brev fra Genua til Bladet „Monde": „Den Skrivelse i hvilken de neapolitaniske Biskopper, der ere forviste fra de nu af Cholera hjemløste Byer, ansøge om at maatte vende tilbage til deres Dioceses, har gjort et dybt Indtryk. Men beundrer ikke blot deres Iver og Troffrelse, men seer i deres Andragende en Borg for en bedre Fremtid. Ministeriet vil ikke kunne nægte Biskopperne at komme tilbage, og det er afgjort, at dette vil have en heldbringende Indflydelse paa Befolkningen. Det maa dog bemærkes, at Regjeringen har nægtet Biskoppen af Termoli hans Begjæring, og at begge Biskopperne af Foggia og Ascoli, der uden at indhente Regjeringens Tilladelse strax vendte tilbage til deres Residentser, jaasnart de hørte, at Choleraen var udbrudt, endnu ikke ere satte i Besiddelse af deres Revenuer."

Nordamerika. En Aerkjendelse fra protestantisk Side. I et nordamerikansk Blad (Protest. Blätter) udtaler en protestantisk Geistlig sig paa følgende Maade om det Liv, den katolske Kirke udfolder i Unionsstaterne:

„Lad os engang kaste et Blik paa Livet i den katolske Kirke, saaledes som det daglig udfolder sig for vore Øine. Hvad see vi da? — Nye Kirker vore ligesom frem af Jorden overalt, hvorfomhelst Katholiker tage Bolig, bestudent simple, hvor deres Antal endnu er ringe, men i de større Byer, i Biskoppers og Erkebiskoppers Residentser, prægtige og storartede. Hvad see vi mere? — De geistlige Ordener, som man tidligere her slet ikke kjendte, baade mandlige og kvindelige, udbrede sig rask i Henseende til Antal og Medlemmer, og ved Siden af dem Broderskaber af enhver Art, alle vel organiserede, alle med bestemte Niemed indgribende i hverandre, og læggende Beslag paa Medlemmernes hele Daadskraft. — Hvad seer man videre? — Overalt høiere Underviisningsanstalter,

hvilke selv protestantiske Forældre anbetroe deres Sønner og Døttre til Uddannelse, fordi de ere godt indrettede og ledede. Intet Offer spares for at danne dygtige Lærere. Det er denne Omstændighed, der bringer de katolske Skoler i Credit hos Protestanterne."

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 29. Octbr., Efterm. Kl. 4¹/₄.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 29. Octbr. 21. Søndag efter Pinitse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 30. M. Alphons Rodriguez, Bisk. — 31. Ti. Vigilie = Fastedag, Wolfgang, Biskop.

NB. Søndagen d. 29. October afholdes den sidste Quartals = Indsamling af „Peterøpne“; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterøpne og Denier de Sct. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sct. Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.

Onsdagen d. 1. Novbr. Alle Helgenes Fests. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitimesse med Prædiken. Kl. 3 Hvitidelig Besørandagt; derefter afsynes den sjerde Bødselsalm „Miserere“.

Torsdagen d. 2. November. Alle Sjæles Dag. Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 Hvitidelig Sjælemesse.

Fredagen d. 3. Nov. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Kl. 8¹/₄ Broderskabsmesse; Aftenandagt: Kl. 7¹/₂. — 4. L. Carl Borromæus, Biskop.

Søndagen d. 5. November. 22. Søndag efter Pinitse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 6. M. 6te Octavdag af Allehelgensfest. 7. Ti. 7de Octavdag. 8. D. Octav. 9. To. Ihu kom. af Judæens af Vor Frelsers Basilika (Kateran-Kirken) i Rom. 10. F. Andreas Avellini, Bisk. 11. L. Martinus, Biskop.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lordagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscriptionen paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionsair, Hr. Grosserer **C. B. Lohrer**, Gøthersgade 5, og i alle Boglæder: i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Quarterly, enkelte Nummere à 8 fi.

Kjøbenhavn.

S. Trisers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 23. Søndagen den 5te November. 1865.

Indhold: Biskoppeligt Hyrbrev. — Katholicisme, Protestantisme og Bantro. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Berlin. Belgien. England. Schweiz. Nordamerika.

Paulus,

af Guds Barmhjertighed og den h. Apostoliske Stols Naade
Biskop af Osnabrück

og

Apostolisk Provicar for de Nordiske Missioner i Tyskland
og Danmark, byder den ærværdige Geistlighed og alle Troende
i Bispedømmet og Missionerne Hilsen og Velsignelse
i Herren!

Vor h. Fader Pave Pius IX. har som bekjendt d. 8. December f. A., den 10de Marsdag efter Forkyndelsen af Dogmaet om den allersaligste Jomfru og Gudsmoder Marias ubesmittede Undfangelse, udstedt en Rundskrivelse til alle Biskopper, og deri paany fordømt de farligste Vildfarelser og falske Grundsatninger, som under Hans allerede 19aarige Pontificat ere opstaaede og som alt tidligere ved den Apostoliske Overhyrdes Dom vare blevne forfaste. Samtidig har den h. Fader i sin smertefulde Sorg over den uberegnelige Fordærvelse, der ved disse talrige Vildfarelser beredes hele Samfundet, saavel som Kirken og Sjælenes Frelse, opfordret den hele katholske Christenhed til Bøn. Med urokkelig Tillid til de guddommelige Forjættelser om Bønnens vidunderlige Kraft indbyder Kirkens fromme og

dybt bekymrede Overhørde os Alle til fælleds og vedholdende Bøn, paa det at Gud, hvis Hjælp er nærmest, naar Nøden er bleven størst, maa standse den altid mere og mere om sig gripende Fordærvelse, med Sin Naade oplyse de forvildede og forblindede Sjæle og føre dem tilbage paa Sandhedens og Dydens Veie.

„Midt under Kirkens og det borgerlige Samsunds talløse Trængsler“ — saaledes lyde Ordene i det Apostoliske Brev — „ligoverfor en forfærdelig Sammensværgelse mod Kirken og den Apostoliske Stol føle vi Nødvendigheden af, fremfor Alt med Tillid at nærme os til Naadens Throne, for at opnaae Barmhertighed og finde Naade i forønsket Hjælp. Vi have derfor nu fundet det betimeligt at tilskynde alle Troendes Andagt til i Forening med Os, uden Afsladelse, med inderlige og ydmyge Bønner at bede og bønfaalde Fædets og Barmhertighedens Fader, og i Troens Fylde tage deres Tilflugt til Vor Herre Jesus Kristus, Som med Sit Blod har gjenvundet os for Gud. Maaatte de Alle indstændig og vedholdende bønfaalde Hans sødeste Hjerter, som er bleven et Slagtoffer af den meest glødende Kjærlighed til os, om at Han med Sine Kjærlighedsbaand vil drage Alt til Sig, saa at alle Mennesker, opflammede af Hans hellige Kjærlighed, maae vandre efter Hans Hjerter, værdige til, i Alt at behage Gud og bærende Frukt i enhver god Gjerning.“

Men da vor Bøn er Gud velbehageligere og finder snarere Bønhørelse, naar den opstiger af et reent Hjerter, har den h. Fader fattet den Beslutning, atter paa en overordentlig Naade at aabne Kirkens Naadekasse for Alle, der søge Frelse for deres Sjæle, og at forkynde en Subel=Aflad, saaledes at denne kan vindes i en Maaned af indeværende Aar efter Biskoppens nærmere Bestemmelse.

Følge Dette aabne og forkynde Vi herved denne Subel=Aflad i det Os betroede Dioces Osabrück saavel som i de Nordiske Missioner under Bort Provifat for hele den nu tilstundende November Maaned, og anordne derhos Følgende saavel i Hen-

feende til Høitideligheden selv, som til Betingelserne for Deelagtigheden i den dermed forbundne Afslad:

1) Paa Aftenen før Allerhelgensdag skal dette Jubilæum aabnes i alle Kirker ved en festlig Ringen med alle deres Klokker, ligesom det paa samme Maade skal sluttet Aftenen paa den h. Apostel Andreas' Dag. Paa denne sjødste Dag eller paa første Advents-Søndag affynges til Taksigelse et høitideligt Te Deum.

2) Paa hver Søndag i Maanedens skal om Eftermiddagen efter Katedresen eller den ellers vanlige Andagt til det udstillede høihellige Sakrament bedes den sædvanlige Afsladssbøn til ligemed Litaniet til Guds Moder eller til alle Helgener, eller Rosenkrandsen; ligesom paa alle Søgne dage under Søgne eller Skolemesen et eller andet af de øvrige Litanier i Forening med Bønnen for Kirkens Anliggender.

3) For at faae Deel i Jubelafsladen udkræves, at de Troende i Løbet af denne November Maaned, det er: fra Aftenen før dens første Dag indtil Aftenen paa dens sjødste Dag

- a. Værdig annamme Bodens og Alterets h. Sakramenter;
- b. To Gange besøge deres Søgne- eller Filialkirke, for der i nogen Tid at bede for Kirkens og den h. Faders Anliggender, eller forrette de sædvanlige Afsladssbønner, eller bede fem Fadervor og Hil Dig Maria med ligesaa mange Ere være Faderen &c.
- c. At de paa Onsdagen, Fredagen og Løverbagen i een og samme efter Behag valgt Uge holde Faste med Abstinents paa samme Maade, som det er foreskrevet for Langfredag.
- d. Endelig, at de efter eget Skjøn og egen from Tilskyndelse give en Almisse til de Fattige.

4) For at Deelagtigheden i denne Jubel-Afslad uden Vanstellighed kan komme alle Troende uden Undtagelse tilgode, er der overdraget alle Skriftefædre vverordenlige Fuldmagter ikke blot til Absolution for alle Synder, men ogsaa til Ombytning af Gud givne Løfter. Desuden kunne de paalægge klosterlige Personer af begge Kjøn, saavel som ogsaa alle dem, der paa Grund af Sygdom, Fængsel eller andre Hindringer ikke kunne forrette

de forefrevne gode Gjerninger — andre istedetfor dem, eller udsætte dem til en anden paafølgende Tid, ligesom de ogsaa kunne dispensere Børn herfra, forsaavidt som der endnu ikke er tilstedet disse Afgang til den h. Communion. Men alle Troende, der under Løbet af November Maaned maatte befinde sig paa Reiser, kunne vinde denne Afslad, naar de opfylde de forefrevne Betingelser, saasnart de ere vendte tilbage til deres Hjem.

Velan da, Elskede i Herren, lader os høre og agte paa Jesu Christi Stedfortræders Røst, naar han i sin Mildhed og Kjærlighed opfordrer os til at gjøre Bod, til at øve gode Gjerninger og til Bøn! Lader os i Troens og Ydmyghedens Aand med al Omhu benytte den forestaaende Tid til Frelse for vore Sjæle. Thi vi have alle Behov at gjøre Bod! Os alle gjælder vor guddommelige Frelfers Ord: „Derfor I ikke gjøre Bod, da skulle I alle paa lige Maade gaae tilgrunde.“ Det er fornødent for den Retfærdige, at han gjør Bod, for at han kan blive bestandig i sin Retfærdighed; det er fornødent for den Lunke og Efterladende, for at han kan vaagne op af Lunkehedens farlige Søvn; det er fornødent for Synderen, for at han kan reise sig af Syndens Grav, og fra Sjælens aandelige Død igjen opstaae til Naadens overnaturlige Liv. Saa lader os da Alle uden Undtagelse alvorlig være betænkte paa, i denne Naadetid, der paa en vis Maade skal være en h. Missionstid for hele Christenheden — at aflægge et godt Skriftemaal, og ved en værdig Annammelse af de hh. Sakramenter at forsones os med Gud, for, naar vi saaledes befinde os i Naadens Stand, med et reent Hjerte og paa en Gud velbehagelig Maade at kunne forrette de forefrevne gode Gjerninger og Bønner, med det velbegrundede Haab, at finde Bønshørelse hos Gud vor Frelser. Det gjælder jo her om det største og vigtigste Anliggende paa Jorden, om vor Moder Kirkes h. Sag, om Hans Vel, der er vor Fader i Kristus, om hele Verdens Vel-færd for Tid og Ewigheid. Thi, hvorhen vi og ville vende os, da møde vi nuomstunder en sand Syndflod af de farligste

Bildfarelser, og de fordærveligste Grundsætninger baade med Hensyn til Stat og Kirke, en Hærskare af forbittede Fjender, som, drevne af et glødende Had imod Jesu Christi Religion og enhver retmæssig Magt, snart træde aabenlyst frem, snart forene sig i hemmelige Selskaber, med det Formaal, at udrydde Troen paa Gud og paa Ewigheben af Jorden; at tilintetgjøre den eneste Kilde til al Velsignelse — Jesu Christi Kirke, og banlyse Troen paa den fra Familien, fra Skolen og fra det borgerlige Samfund, at omskyrte alle guddommelige og menneskelige Rettigheder, og paa Ruinerne af den sande Religion og al Retfærdighed at opreise en Throne for et moderne Hedenskab, en trøstesløs Afgudstjeneste for den koldeste Egenkærlighed og de vederstyggeligste Lidenstaber. Hvorsomhelst vi henvende vort Blik, da finde vi overalt utallige Sjæle, der have lidt Skibbrud paa Troen, have forladt den christelige Tugts og Sædeligheds Bei, og for hvem hine Grundsætninger ere gaaede tabt, paa hvilke Sandhedens Erkjendelse hviler. Og hvor sørgelige ere ikke de Følger af denne Hjerternes Vortvendelse fra Gud og fra Sandheden, fra Troen og Dhden, som vi allerede i vor Tid have oplevet! I hvilken forfærdende Grad see vi ikke de grueligste, tilforn uhørte Forbrydelser tiltage; de offentlige Blade berette næsten daglig om Selvmord, Vanvid, om Vantro og Overtro, om rædselsfulde Ulykkestilfælde af enhver Art! Hvor lidet har hidtil de Godes Virken og Stræben ubrettet ligeoverfor denne Fordærvelses stedsse voxende Strøm, og hvor stort maa Antallet af de Sjæle være, som i denne ulykkelige Tid fra Dag til Dag forlade denne Verden i Vantro og Skynd, og i denne Tilstand maae fremstille sig for den retfærdige Guds Domstol!

Saa ville vi da, Elskede, forene os med den h. Fader for at søge Hjælpen, hvor den er at finde. Et stort, et Alt overvindende Naademiddel er vor Tilflugt og Styrke. Dette Middel er Bønnen, hvilken Jesus Christus har forsikret om, at Hans himmelske Fader vil høre: „Sandelig siger jeg Eder, hvadsomhelst I ville bede Faderen om i Mit Navn, det vil Han give Eder.“ „Naar to iblandt Eder paa Jorden ere forenede med hverandre i Bønnen, saa vil Min Fader, som er i Himmelen, give

dem Alt hvad de bede Ham om; thi hvor to eller tre ere forsamlede i mit Navn, der er Jeg Midt iblandt dem."

Vi bede ifølge en udtryffeligt Opfordring fra Jesu Christi Stebfortræder, og vi bede i Forening med den hele katholske Verden! Derfor ville vi bede med levende Tro og Tillid til Jesu Christi Fortjenester, til det guddommelige Hjerte, der af Kjærlighed er offret for os, og endnu stedse er opfyldt af Deeltagelse for enhver menneskelig Glendighed, endnu nafladelig vedbliver at være alle Sørgendes og Videndes Tilflugt, og til enhver Tid aabner dem udtømmelige Kilder til Trøst og Hjælp, — det kjærlighedsfulde Hjerte, som hver Dag i det h. Offer paa vore Altære, saavel som i den himmelske Herligheds Tempel, uden Ophør offerer sig selv for os og nedbeder Barmhertighed fra Sin himmelske Fader. — Vader os da i Bodfærdighedens og Nidmyghedens Aand bringe Gud vore Offre i de her forestkrevne Gjæringer, i Bøn, i Selvfornægtelse og Almiøse, ihukommende den Sandhed, at „Bøn med Faste og Almiøse er bedre end at samle Skatte“. Lad os følge den h. Faders Formaning og paakalde den ubesmittet undfangne Sønnes og Gudsmoders Bistand, hendes og de hh. Apostelfyrsters og alle de Helliges Forbøn, med hvis Festsdag denne Jubel-Aftad aabnes, idet vi holde ved med den fælleds Bøn, at Gud vil forbarme sig over os, oplyse de Forblindede og føre de Forvildede tilbage paa Troens og Retfærdighedens Bei. Saaledes vil den h. Faders Hensigt opnaaes, hans Onsker gaae i Opfyldelse; da vil Jubilæets Virkning blive stor for Enhver af os og for det hele menneskelige Samfund, for Kirken saavel som for Staten, for Tid og Evighed. Amen!

Dsnabrück, 12. October 1865.

Biskoppen af Dsnabrück:

† **Paulus.**

Katholicisme, Protestantisme og Bantro*).

Naar en consequent Tænkter underkaster den protestantistiske Lærebbygning en nøiagtig kritisk Prøvelse i dens Heelhed, saaledes som dens Ophavsmand have opstillet den og indført den i Verden, saa paatrænges der sig ham af sig selv en Dom over den, der uægtelig klinger meget haard, men ikke desto mindre maa befindes rigtig og velgrundet. Resultatet af en saadan Underfølgelse peger nemlig hen paa en karakteristisk Egenkab ved Protestantismen i psykologisk Henseende, som ikke kan andet end opfylde det menneskelige Hjerte med bitter Smerte. Men netop dette er et Punkt, hvorpaa man efter mit Stjøn hidtil her ikke har lagt tilbørlig Vægt.

Hvad gjorde vel nemlig det 16. Aarhundredes Reformatorer, da de ombannede den gamle Kirkes Lærebegreb efter deres Smag?

Det synes i Sandhed ubegribeligt! Disse Mænd fastede netop de Sandheder i den christelige Religion overbord, som skænke det menneskelige Hjerte Trøst, og opstillede derimod Paa-stande, der kun tjene til at forvirre og bedrøve det, ja bane Veien for fuldkommen Fortvivlelse. Hvorledes, spørger man, vare de dog istand hertil? Det er netop dette, som jeg i nærværende Skrift vil søge at forklare, ved at føre Alt tilbage til hvad man maa kalde Grundkilden til dette sørgelige Fænomen. Dog — vi maae med endnu større Forundring spørge: Hvorledes kunde Andre, hvorledes kunde Millioner af Mennesker tre Aarhundreder igjennem iblinde følge en saadan Retning? Jeg anseer dette for en af de mærkværdigste Kjendsgjerninger i de menneskelige Vildfarelsers Historie.

Derfor man vilde stille sig paa det Standpunkt, fra hvilket begge Religioner ikke gjælde for Andet end menneskelige Opfindelser, saa kunde man ikke andet end finde det langt begribeligere og naturligere, at Mennesker fra Protestanter kunde blive Katholiker, end omvendt, at Katholiker kunde blive Protestanter. Thi hvo maatte dog ikke hellere troe hvad der trøster end hvad der bedrøver og gjør forsagt. Men netop herom synes Reformatorerne at have hadt en anden Mening, der deles af alle de Millioner, som indtil denne Dag have tilegnet sig deres Be-
tragning af Christendommen.

*) Nærværende Artikel er en Indledning til et Skrift af den berømte, oftere i denne Kirketidendes „kirkelige Efterretninger“ omtalte nordamerikanske Missionær Pater F. X. Weninger. Dette Skrift har under Titelen: „Protestantismus und Unglaube“ allerede oplevet flere store Oplag baade i det tydske og engelske Sprog, og i Amerika vaft overordentlig Opmagt. Vi skulle af og til meddele vore Læserne nogle interessante Brudstykker af Bogen.

Veel enhver Troesætning i det katholske Lærebegreb, som Reformatorerne have forkastet, og som deres Efterfølgere endnu fornagte, maa ethvert Menneskehjerte, som betragter den katholske Troesætning saaledes som den i sig selv er, wilkaarlig udraabe: Hvor skjønt og trøsteligt! O, at vi havde fuldkommen Sikkerhed for, at det virkelig var saaledes! Katholiken kan sige: det er virkelig saaledes. Protestanten nægter det vel; men — hvad har han dog udaf, saa letvindig og haardnakket at berøve sig en Trøst, som han ikke kan andet end føle Trang til?

Hvad jeg har paastaet, det skal jeg nu baade estervise og bevise; og jeg vil gjøre dette paa den synligste og meest indlysende Maade, ved udelukkende fra dette Standpunkt (nemlig det Trøstbringendes) at stille de Troeslærdomme, som Protestantismens Ophavsmænd have forkastet, ligeoverfor de reformatorske Sætningers trøstesløse Paastande. Jeg holder mig under dette mit Forehavende til Tankens naturlige Rækkefølge, saaledes som denne fremtræder i Besvarelsen af efternævnte Hovedspørgsmaal: Hvorledes har Gud skabt Mennesket; hvad er blevet Følgen af hans Affald fra Gud; hvorledes har Gud ved Forløsningen aabnet ham Afgang til sit Rige; og til hvilke Midler har Han i dette sit Rige henviist ham, for at han, naar han selv vil, kan vinde Sikkerhed for sin evige Frelse.

Naar jeg skriver herom, da har jeg altsaa ikke ifinde at skrive et theologisk Værk om de Lærdomme, der adskille begge Bekjendelser fra hverandre, saaledes som f. Ex. Möhler og Buchmann*) have gjort, men har ved mine Sammenstillinger stedse kun det reent menneskelige Spørgsmaal for Die, at vise, hvilken af to modsatte Læresætninger der fortjener at kaldes trøstelig for det menneskelige Hjerte, og hvilken der fortjener det modsatte Navn. Hvad de Kirker angaaer, hvoraf jeg benytter mig ved Fremstillingen af den protestantiske Lære, da vil man finde Alt i Overensstemmelse baade med Reformationens Skrifter og Protestantismens offentlige Bekjendelsesskrifter, ligesom den katholske Lære er gjengivet i den nyeste Overensstemmelse med Kirkens authentiske Bekjendelsesskrifter. Endnu bemærker jeg, at her slet ikke er Spørgsmaal om, om enhver enkelt af mine Protestantiske Læsere i Gæt og Alt den Dag idag endnu tænker saaledes, som Protestantismens Ophavsmænd og deres første Efterfølgere have tænkt. Det er tilstrækkeligt at paavise, at Protestantismens Grundere have tænkt og lært saaledes,

*) Symbolik eller Fremstilling af de dogmatiske Modsætninger mellem Katholiker og Protestanter. Af Dr. J. A. Möhler. 5. Udg. Mainz hos Kupferberg. Populærsymbolik, eller sammenlignende Fremstilling af Troesmodsatningerne mellem Kath. og Protest. Af J. Buchmann, Lic. theol. Mainz hos Kirchheim. 3. Udg.

og at deres Efterkommere indtil denne Dag i de fleste Punkter endnu troe og lære det Samme.

Saa sandt jeg fortrøster mig til at kunne godtgjøre dette Sidste, da vil man forhaabenlig ikke frakjende mig Ret til at spørge: Hvorledes have dog Eders Forfædre kunnet bekvemme sig til et saadant Bytte, til at slippe Trøst og saliggjørende Haab for Ewigheben, og tage Trøstesløshed og Fortvivlelse i Bytte derfor? det kunde dog neppe være Resultatet af en alvorlig, be-
sindig Prøvelse, men kun en Virkning af en alt Andet over-
døvende Videnkab. Saaledes var det ogsaa i Virkeligheden. Men jeg har, naar jeg beviser min Paastand, ogsaa Ret til at spørge Eder selv: Hvorledes kunne I dog saa længe holde Eder til et saa trøstesløst Lærebegreb, og unblade at vende tilbage til hiin Kirkes Vefjendelse, om hvilken I ikke kunne andet end til-
staae, at dens Lærdomme og Salighedsmidler ere rige paa en overvættets Trøst, og at den derhos med Sikkerhed leder Menneskene paa Veien til en salig Ewighebd. Jeg kan her ikke svare Andet, end at det som holder Eder tilbage har en dobbelt Aarsag, nemlig Mangel paa alvorlig Prøvelse og For-
domme, hvilke sidste ikke blot have en religiøs, men ogsaa en politisk Charakter. Desværre ere tilmed saare mange iblandt Eder slet ikke engang Christne, men i ganske egenlig Forstand Bantroende, der slet ikke kunne opvise nogen som helst positiv Troesbekjendelse. Dog, ogsaa disse har jeg et venligt Ord at sige.

Min nærværende Afhandling vil saaledes komme til at bestaae af fire Hoveddele. Jeg vil nemlig først fremstille Protestantismen i dens hele Eiendommelighed under det ovenfor angivne Synspunkt; dernæst vil jeg tale om dens Troesprincip samt vurdere dens Fordomme, og endelig tilsidst vise, at den fuldkomne Bantro er den sidste streng logiske Consequens af Protestantismen.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Msgr. Dr. Manning, Erkebiskop af Westminster, har i Vatikanets Privataapel den 29de September — den 15 Marsdag efter Publikationen af Brevet Universalis ecclesiae, der genoprettede det katholske Hierarchi i England — modtaget Palliet af den h. Faders Hænder. Man tænker nu for Alvor paa Oprettelsen af et nyt Erkebispedømme i England, da den stedse vorende Udstrækning af Dioecet Westminster gjør en Deling nødvendig.

Berlin. Hvad man kan finde paa! Ifølge en Offentliggjørelse fra den Berliner Kirkebygningsforening gives der af denne Hovedstads 600,000 Protestanter kun 10,000*), som regelmæssig besøge Kirken om Søndagen. Trods dette er hiin Forening ivrig beskæftiget med at afhjælpe hvad den kalder „Berlins store Kirkenød eller Kirketrang“ ved Opbyggelsen af nye Kirker; og en Provincial-Synode i Westfalen er kommen den til Hjælp ved at fatte den Beslutning at indgaae til Kirkeraadet med det Andragende, „at samme vil lægge alle Menigheder i Landskirken den aandelige Nød paa Hjerte, hvori Berlins protestantiske Befolkning befinder sig i Henseende til Kirkebygninger og Sjælesørgerkræfter, og vil drage Omsorg for at afhjælpe denne store Nød“. Dette Andragende blev motiveret i en længere Tale af Hr. Superintendent Beckhaus fra Hørter, af hvilken „Krtg.“ meddeeler følgende Passus, som kan gjælde for et Pragteemplar af den pietistiske Veltalenheds Opfindsomhed, naar den, i Følelsen af at være totalt forladt af Sandheden, nødes til, for at vedligeholde Crediten, at speculere i Phrasens Almagt over en Kreds af Ligefindebe, om hvem den veed, at de Alle kjende den samme Forlegenhed, og derfor taknemmelig modtage enhver saadan aandelig Almisse, der kan komme dem til Hjælp i raadvilde Dieblikke. Hr. Beckhaus sagde da blandt meget Andet, som vi ikke kunne berette, fordi vi ikke kjende og heller ikke bryde os om at kjende det, Følgende:

„... Dette Andragende er ikke af en saa ustyldig Natur, som det ved første Diekast kunde synes. Det gjælder her ikke alene om at afhjælpe en strigende Nødstilstand, om at fjerne en Skam og Skændfel fra „vor evangeliske Kirke“, men fremfor alle Ting derved at kaste Fjenden ud af hans Forstandninger. Thi netop i Berlin har, for ikke at bruge et bibelsk Udtryk, Satan fortrinnsviis opreist sin Throne, og der fornemmelig taget den menneskelige Aands kæmpemæssigste Fremstridt i sin Tjeneste. Det gjælder derfor om, der at angribe ham i hans eget Veir, og ved Opbyggelsen af Kirker og Førgølse af den sjælesørgerlige Virksomhed at tilbende dem de guddommelige Naademidlers Velsignelse, som ved egen eller Andres Skyld maae savne denne.

*) Dette er naturligtviis ikke at forstaae om 10,000 „hadige Kirkeangere“, men i den Mening, at man kan beregne Antallet af Alle dem, der hver Sondag ere i Kirke, til 10,000. En meget ringe Brøfdeel af disse kan antages at være de samme Personer; det øvrige ulige større Antal bliver da at fordele paa den store Mængde, som nogle faa Gange om Aaret besøge Kirken. Efter en lignende Regning skal de Kirkebesøgendes Antal her i Kiøbenhavn beløbe sig til et Gjennemsnitstal af c. 6 à 7000 eller $\frac{1}{2}$ af hele Befolkningen, altsaa til et Antal, der, hver lidet det end i sig selv er, dog altid er dobbelt saa stort som i Berlin. R. A.

Man kunde vel gjøre den Indvending mod det Forehavende, at opføre nye Kirkebygninger, at de forhaanden-værende Kirker ere langt fra at være fyldte. Men disse stode kun tomme, fordi man ikke saae dem! Hovedstaden i den mægtigste evangeliske Stat paa Continentet gjorde aldeles ikke Indtryk af at være en christelig evangelisk Stad. Vel vare de lokale Øvrigheder lovmæssig forpligtede til at bære Omfarg for at afhjælpe denne aabenbare og Alle vitterlige Trang, men hvad der fra denne Side skeer, tilfredsstiller i ingen Henseende Befolkningens med Ræmpeskridd tiltagende Forøgelse. Os Evangeliske skorter det altfor hyppigt paa det klare kirkepolitiske Blik, hvoraf den romerske Kirke stedse findes i Besiddelse; thi netop der, hvor de meest afgjørende aandelige Slag skulle leveres, ere vi ikke ret ved Haanden." (Skade for den evangeliske Kirkepolitik, stor Skabel)

„Westf. Archbl.“ siger i denne Anledning: Berlins 32 protestantiske Kirker staae altsaa tomme af den Grund, at man ikke kan see dem! Bistnok ere disse Kirker ikke Ræmpesbygninger som Kølner Domen, men de falde dog ethvert Mennefskebarn, der passerer Berlins Gader, ret tydeligt i Øinene, og selv hvor de ligge skjulte imellem en Mæsse af andre Bygninger, henleder Klokkeringningen Opmærksomheden paa dem. Skulde Kirkerne da være usynlige for Berlinerne, da maae disse lide af Dienstær og Døvhed, og saaledes vilde deres meest paatrængende Rødtørst udkræve ganske andre Foranstaltninger, end Opbyggelsen af nye Kirker."

Forjaavidt en eller anden Læser ikke fuldkommen skulde have fattet Pointen eller det Fine i ovenstaaende superintendentiske Phrase, undlade vi ikke at gjøre opmærksom paa, at Meningen er den, at naar f. Ex. hvert firfjendstyvende Huus i en stor evangelisk Stad var en Kirke med et høit Taarn, saa maatte alle Folk, der gik paa Gaderne, derved bestandig blive paaminde om Religionen, og derved faae Lyft til at gaae i Kirke, og enhver Rejsende, der i Frastrand saae en saadan evangelisk By, maatte da blive betagen af en uimodstaaelig Lyft til at komme nærmere og selv blive evangelisk. Mange ville ubentvivl finde, at dette System maatte blive meget kostbart.

Belgien. Ulige Maal for Katholiker og Protestanter. „Brysseler Journal“ indeholder følgende Inserat: „Jeg henleder herved Deres Opmærksomhed paa en Kjendsgjering, der giver et nyt Beviis paa vore Øvrigheders foragtelige Partiiskhed i religiøse Anliggender. Sidste Søndag Eftermiddag Kl. 5 fandt paa Pladsen Kinova i Bryssel en protestantisk Prædiken Sted under aaben Himmel. Man sang Psalmer og uddelte antikatholske Standskrifter. Dog, det var ikke nok.

En Skare af Politifoldater, under en Commissars Commando, var beordret til at indfinde sig paa Pladsen for at beskytte Prædikanter. — Jeg gad nu gjerne vide, hvorledes Dyrigheden vilde forholde sig, dersom en Kapuciner eller anden Ordensmand fik det Indfald at prædike paa aaben Gade. Sandsynligviis vilde Politiet sætte sig i Bevægelse, men sikkert ikke for at beskytte Prædikanter. Jeg behøver ikke at tilføie, at jeg paa ingen Maade forlanger denne Gunstbeviisning for Katholiker; jeg veed godt, at Prædikener under aaben Himmel ere forbudte. Men hvorfor tillader man da Protestanter dem? Det er i Sandhed skandaløst — Udtrykket er ikke for stærkt — at see, at Dyrigheden i Bryssel med væbnet Magt understøtter dem, som overtræde Landets Love." Belgien er et katholsk Land; det har nemlig en Befolkning af 5 Millioner Katholiker og — c. 10,000 Protestanter!

England. Den anglikanske Kirkes Forfald, der opadtil htræker sig i Næring af Pusheismen og i dennes katholske Former, og nedadtil freintræder i den kritiske Rationalismes hullede og flikkede Klædebon, er en ligesaa interessant som vigtig Kjendsgjerning. Det er de høiere Klasser af Samfundet, der ynde Pusheismen. Uden at rokke ved den statskirkelige Dogmatik, som overhovedet kun er bleven berørt meget overfladisk af det 16. Aarhundredes reformatoriske Aand, gjøre de pusheitiste Geistlige sig det til Opgave igjen at bringe Liv i de gammelkatholske Former for Gudstjenesten. Men ligesom i England sædvanlig enhver Stiil og enhver Mode bliver overdreven, saaledes gjøre ogsaa Pusheiterne for meget af det. Det mangler dem aabenbar paa den Skønhedsfands, der behersker den katholske Cultus. De overlæsse deres Gudstjeneste med en Pragt, der udarter til det Smagløse baade i Henseende til Præstdragter og Chordreng, og i Henseende til Crucifixer, Røgelsekar og Kjerter, Alt paa Skønhedens og den kunstneriske Smags Beføstning. Da Pusheismen, som sagt, er en udvalgt „Yndlings- og Luxus-Religion“ for en Deel af det fornemme Selskab, saa er det ikke paafaldende, at Folket, den egentlige John Bull, anseer det for meget fortjenstligt at hade og bekæmpe denne „Papisme“. Dette gjør han da ogsaa paa den ham tilvante Maade, ved Strigen og Piben, ved Tagsteensterumper, raadne Ubler og Rattemusik. Saaledes styrker man ved Hjælp af Martyrdommet Vedkommende til en ret ivrig Forfølgelse af deres Siemed. Ved Indvielsen af en ny anglikansk Kirke fandt ligeledes et forargeligt Optrin Sted, idet den ved Kirken ansatte Geistlige var Pusheit og havde, for at forhørlige Festen, indbudt sine Pusheitiste Colleger fra Omegnen. Disse mødte i kostbare guldbroderede Gevandter, og Kirken var

rigt smykket med Kjerter, Crucifixer og Blomsterguirlander. Men Biskoppen af London, der er fjendtlig stemt mod Pusehismen, gjorde Indsigelse mod disse Foranstaltninger, baade mod Præstebagterne, Alterprydelserne og alle andre Dekorationer. Da han vægrede sig ved at foretage Indvielsen, med mindre Alt blev fjernet og Præsterne iførte sig hvad han kaldte værdige og anstændige Dragter, maatte Geistligheden falde tilføie; men Alt dette blev forhandlet høit i selve Kirken, og den tilfstebeværende Forsamling blandede sig, ligesom ved politiske meetings, i Forhandlingen, og gavede paa en stormende Maade deres Bifald og Mishag tilkjende. — I Bristol foranledigede for nylig en Midnatspocession af de protestantiske Benediktinere, der i hvide Talarer og med brændende Kjerter drog igjennem Gaderne, Klammeri, som begyndte med Ordvejel og endte med blodigt Sammenstød, der gjorde Politiets Indfribden nødvendig. Den af Broder Ignatius fremkaldte Klosterbevægelse gjør bestandig mere Fremgang i det protestantiske England. Bygningen af hans andet Kloster er nylig bleven fuldenbt, og der indsamles for Tiden Bidrag til det tredie.

Schweiz. De protestantiske Missioners Afmagt. De høittonende Lovtaler, hvormed de protestantiske, af det store Missionskøns i Basel udsendte, Missionærer feire deres Bedrifter i Hedningeverdenen, og som afgive det behørlige Stof for Missionsblade og Missionsberetninger overalt, hvor man ingenting selv gjør, men dog finder det nødvendigt af og til at samle for at snakke om Missionen, — alle disse stortalende Stryberier, der uvilkaarlig ved sig selv vække en stærk Mistanke i Retning af „Humbug“, — have nylig foranlediget den protestantiske Præst Laughans til en nærmere Undersøgelse af denne Sag, som har givet følgende Resultat for Indiens Bedkommende.

Missionærerne og deres Organer have forkyndt, at ikke blot de indiske Brahmaner og de buddahistiske Wise i China i Grunden anerkjende Troen paa de Christnes Gud, men at hele Indien er blevet som en aaben Dør for Sandheden; at Missionæren er velkommen, hvor han kommer, at disse store Lande i en ikke fjern Fremtid maae vende sig til Christendommen, fordi Ingen mere troer paa de gamle Religioner, og en halv Million allerede er omvendt. Spørge vi nu, hvortmeget Sandt den fornævnte Geistlige har fundet i disse pompøse Beretninger, da erfare vi Følgende. De protestantiske Missioner i Indien begyndte i Aaret 1706. For Tiden bestaae 22 Missionsfæltskaber med 450 Missionærer, 700 Katecheter og Tusinder af Skolelærere paa 313 Stationer, paa hvilke man aarlig anvender den enorme Sum af halvtredie Million Gylden (en Gylden =

77 f.). Frugten af alle disse Anstrængelser udgjør i det Høieste 80,000 saafaldte „Omvendte“, deriblandt kun 15—20,000 Hinder; de øvrige høre til de raaste Beboere af disse Lande. Hvad betyder dette Resultat, naar Tællingen er om en Befolkning af over 200 Millioner. De af denne ærlige Schweitzer anførte Details ere i Sandhed forfærdende og bedrøvelige. Den amerikanske Mission maa tilstaae, at den efter 40 Aars Arbeide ikke tør troe at have omvendt mere end 8 Personer. Baseler-Missionen har paa Houbi efter 21 Aars Arbeide med 5 Missionærer kun omvendt 36 Boyne, og paa det heldigste Sted, nemlig de sydlige Molukker, efter 25aarigt Arbeide med 23 Missionærer 349 Boyne. Det sørgelige Resultat bliver endnu sørgeligere, naar man nærmere betragter disse „Omvendtes“ fædelige Tilstand. Vi staae her, siger Dr. L., foran en moralsk Afgrund, der ikke finder sin Lige i Kirkehistorien, idet Missionsberetningerne paa eengang levere Beviis for deres Upaalidelighed og tillige bringe for Dagen, at der i Grunden slet ingen Forskjel er imellem disse Omvendte og virkelige Hedninger, ja at hine endog staae langt tilbage for den bedre Deel af disse. Man seer derhos tydeligt, at det især er timelig Forsæde, der afgjør Sagen i Henseende til Omvendelse! Den ærligere Deel af Missionærerne tilstaae dette i fortrolige Meddelelser, men tie til de offentlige Usandheder, der nu eengang af disse Bestræbelsers Ledere anses for et nødvendigt Middel til disse Demonstrationers Vedligeholdelse og Fremgang. Selv Missionsdirektør Graul bekjender, at han læser mange Missionsberetninger med sand Skjelthed, efterat han i flere Missioner har overthydet sig om de virkelige Tilstande.“

Vi tilføie blot en Antydning om den sande Aarsag til de her omtalte Misligheder ved de protestantiske Missioner. Det ligger nemlig allerede i Sagens Natur, at religiøse Samfund, som ere blevne til ved et Urafsald fra eller et Oprør mod de Grundsætninger, der ere Grundbetingelsen for Alt, hvad der hører til Begrebet af Christi Kirke, ikke kunne vente, at Kirkens Herre vil vedkjende sig deres Bestræbelser for at udbrede Christendommen. Thi, naar de udsende Missionærer for fremdeles at gjøre Propaganda for den sørgelige Tilstand, der forplanter den kirkelige Adspjaltelse og dermed Fornægtelsen af Kirkens Eenhed til den Hedningeverden, som man vil omvende til Christendommen, da fornægte de dermed eller protestere imod deres egen kristelige Oprindelse, og staae saaledes baade i Henseende til Principet og ligeoverfor de faktiske Forhold blottede for al baade guddommelig og menneskelig Legitimation til at udbrede Guds Rige. For det Første er nemlig den Christendom, de udbrede, en gennemgaaende Modspætning til den Skikkelse af

Christendommen, hvortil de selv forðum ere ombøndte fra Hedenskabets, og for det Andet træffe de protestantiske Missionærer overalt sammen med de katholske, eller med Repræsentanter for den oprindelige Christendom, og den ene Kirke, hvis Virksomhed de jo overalt, hvor de mødes med den, maae ansee sig kalbede til at tilbagetrænge eller paralysere. De arbeide altsaa paa at udbrede Guds Rige, som de kalde det, samtidig med at de optræde fjendtligt mod den Kirke, som kan legitimere sig som den, der har christnet alle de senere fra den frasalbne Folk og Lande, hvilke nu udsende Missionærer i Hedningeverdenen, for der at fortsætte det Forstyrrelsens og Splidagtighedens Værk, som herhjemme (i Europa) volder den største Forargelse. Er nemlig Confessionsforskjellen en bestandig Næring for den religiøse Egegylldighed i Christenheden, hvad maa da Hedningeverdenen tænke om denne Uenighed? Den Slutning ligger dem da nær, at de ligesaa godt kunne blive ved den Religion, de have! Hertil kommer endnu den Omstændighed, at de protestantiske Missionærer mangle det væsentligste Middel til at fremkalde religiøse Indtryk og Stemninger, nemlig en virkelig Kultus. I den fortviølede Følelse af denne Mangel have de intet Andet tilbage, end at indbilde Hedningene, at Katholikernes Gudsdyrkelse er en Slags Afgudsdyrkelse! Vi ville ikke tale om den store Uenighed og Kivalitet imellem de forskjellige protestantiske Selter indbyrdes. Forargelsen er saaledes stor, men vi spørge: Hvem er det, der her giver Forargelse?

Nordamerika. En Tilstaaelse. Den radikale forhenværende Methodistprædikant Parson Brownlow, der senere gav sig til at spekulere i Politiken og paa denne ny Bane har havt det Held at bringe det til at blive Gouvernør i Staten Tennessee, udtaler sig paa følgende Maade om de katholske Collegier (Gymnasier &c.):

„Medens Presbyterianere, Methodister og Baptister have bortødslet deres hele Energi paa Politiken og forsøgt paa at omstyrte den bestaaende Regjering og bringe en anden til Roret, og under al denne Forstyrrelse have ødelagt deres Skoler og Collegier, da have Katholikerne opbudt deres hele Kraft paa Udviklingen af Alt, hvad der angaaer deres Kirke- og Skolevæsen. Herved have de gjort forbausende Fremskridt, saa de nu have baade aaben Mark og en velbefæstet Veir. Saavidt have de bragt det saagodtsom uden Forhindring og Modstand fra protestantisk Side, hvor man reent har glemt Religionen over Politiken. Mange af Protestantismens geistlige Agitatorer have med Religionen ogsaa bortkastet al ydre Anstand og hengivet sig til umaadelig Nydelse af stærke Drikke, Vandens og anden endnu værre Nyggesløshed, ikke at tale om

offenlige Bøgne, Speculationshvindel og de dermed følgende Bedragerier. Medens de protestantiske Prædikanter i det Hele taget have blameret sig selv og deres Stand, og ved de Forargelser, de have givet, have berøvet sig selv Udsigt til i Fremtiden at udrette noget Gødt, have Katholikerne sat Religionen over Politiken. De have forstaaet at holde deres Folk samlede og holde deres Underviisningsanstalter i usforstyrret Gang. Resultatet af denne „Påssen sig selv“ og Varetagen af deres vigtigste Anliggender, medens forrykte og ærgjerrige Demagoger havde travlt med at puste til Krigsluen, kan man nu see for sine Øine i alle Dele af de amerikanske Stater.“

— Den gamle Indianerapostel Franz Pierz i Diocestet St. Paul feirede nylig sin 50aarige Jubelmesse. Han er en af de meest virksomme Missionærer iblandt de vilde Indianerstammer, hvis christelige Civilisation engang vil afgive Vidnesbyrd om den Velsignelse, der har ledsaget hans Nidkjærlighed i Missionens Tjeneste.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 12. November. 23. Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 13. M. Stanislaus Koska, Betsj. — 14. Ti. Didacus, Betsj. — 15. D. Gertrudis, Jfr. — 16. Lo. Martinus, Pave og Mart. — 17. F. Gregorius Thaumaturgus (?: Undergjører), Bisk. — 18. L. Jhukommelse af Jndvielsen af Petri og Pauli Basilikaer (?: Peterkirken og Paulskirken) i Rom.

Søndagen d. 19. November. 24. Søndag efter Pintse. Maria Offring. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 20. M. Felix af Valois, Betsj. — 21. Ti. Maria Offring (feiredes i Søndags). — 22. D. Cecilia, Jfr. og Mart. — 23. Lo. Clemens, Pave og Mart. — 24. F. Johannes af Korset, Betsj. — 25. L. Katharina, Jfr. og Mart.

Søgnedagsgudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk kirkeleende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Forredningsmand, Hr. Grosserer **C. B. Lohrer**, Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 24. Søndagen den 26de November. 1865.

Indhold: De Gensiede. — Om Menneskets oprindelige Tilstand og Syndefaldet. — Kirkelige Efterretninger: Rom. England. Berlin.

De Gensiede.

(Fortættelse fra Nr. 20.)

Det Spørgsmaal, vi i det Foregaaende opfaste, var altsaa: hvor Grundtvig vil hen, hvad der er Endemaalet for den efter hans egen Formening uforlignelige Opdagelse om Troesbekjendelsens og Daabens Uafhængighed af Skriftlæren, om Gensheden og Euiigheden i Henseende til Daabspagten, som den tilstræftelige Borgen for Besiddelsen af den oprindelige ægte Christendom, samt endelig om den ufortolkede Troesbekjendelse som den ufeilbare Regel for Skriftens rette Forstaaelse. Dernæst: hvad den egentlige Mening er med den senere Forbedring af denne formentlige Opdagelse ved den saakaldte „christelige Oplysning“ eller den „ny Oplysning“ om, at Daabsbekjendelsens Ord ikke ere formulerede af Apostlene og altsaa ikke ere Ord af den Helligaand, der igjennem Apostlene vidnede om Christus (cfr. Matth. 16, 17; 10, 20. Joh. 15, 26—27); men at selve Ordene, eller ethvert Ord i denne Bekjendelse var, som han kalder det „Ord af Herrens egen Mund“, hvilke Herren altsaa enten maa have meddelt Apostlene for sin Videlse og Død, eller efter sin Opstandelse. Da denne sidste Paastand er en Forbedring af den første, da denne Formodning eller Opfindelse er fremkommen og opstillet som en Troessætning, for ligesom at være en Bærer eller Støtte for hiin Opdagelse, og give den en Slags aandelig Haandgribelighed ved denne Tilbagegang til Herren selv, der overspringer al senere Overlevering, selv den apostoliske; da denne ny Oplysning altsaa omfatter og begrunder hiin „mageløse Opdagelse“: behandle vi i vor følgende Fremstilling

begge Dele under Eet, og vi fortrøste os nu til at kunne sammenfatte Resultaterne af vore forudgaaede orienterende Bemærkninger om begge Dele i en kort og klar Fremstilling.

Vi have allerede antydet Besvarelsen af hiint Spørgsmaal om, hvor G. vil hen med at nævne, hvor han ikke vilde hen.

Det er nemlig i det Foregaaende fagt, at flere Samtidige have gjort ham høilig Uret, naar de ligeindtil den sidste Tid have sigtet ham for katholske Tendentser, eller havt ham mistænkt for at bane Veien for Katholicismen. Dette er en stor Bildfarelse, der ikke kan grunde sig paa andet, end hans bestandige Tale om Kirken; thi da dette Ord i den almindelige protestantiske Tankegang har meget lidt at betyde, saa gjør den Deel af Publikum, der kun har gjort et løst og overfladisk Bekjendtskab med disse Stridigheder, sig let den Forestilling, at Grundtvigs Tankegang maa være katholsk, eftersom han i sine egne og sine Tilhængeres Dine har erhvervet sig den Fortjeneste af hele Christenheden at have opdaget den sande „hellige almindelige Kirke“. Læseren vil tvertimod af det Foregaaende have forstaaet, at den mærkværdige Forestilling om, at Daabsbektjendelsens Ord skulde være overgivne Apostlene af Herren selv, netop har skullet tjene som en Udvei, der gjorde ham det muligt at trække sig tilbage itide, og undgaae Conseqventerne af hans paa Irenæus' Vidnesbyrd støttede Opdagelse om Troesbektjendelsens Betydning som den allerældste Legemliggjørelse af den levende mundtlige Overlevering i Kirken. Thi det er en afgjort Sag, at hiin Fremhævelse af det levende Ord eller den mundtlige Overlevering, som det Alt Afgjørende og Bestemmende i Kirken, er aldeles katholsk. Uagtet Grundtvig strax fra Begyndelsen af forplumrede det Sande og Rigtige i sine Ytringer om det mundtlige Ords Forstøpsel i Kirken, ved at indstrænke den levende Overlevering til Troesbektjendelsen selv, hvilken dog aldrig kan blive mere, end det ældste concrete Udtryk for den af Kirkens Aand udviklede christelige Troesbevidsthed, som har skabt sig selv dette Ordlegeme, der bestandig forplantes af Kirken i uadskillelig Forbindelse med Daaben; uagtet Grundtvig ved denne Sammenblanding strax forvirrede og fordærvede det væsentlig Sande i sin Paaastand: forholder det sig dog ganske rigtigt, at denne sidste, consequent forfulgt, maatte, saafremt han var bleven staaende ved den almindelige, ene fornuftige og med Sagens Natur overensstemmende Betragtning af Bektjendelsen, hvorefter dens Form er Apostlenes Værk, — føre ham til den katholske Kirke. Han vilde altsaa, som sagt, netop bort fra den katholske Kirke. Og Midlet til, uden tilskyndende at opgyve Noget eller aabenbart stifte Mening, at udføre denne Tilbagegang blev den omtalte Være om Ordet af Herrens egen Mund.

Der er fremdeles i det Foregaaende omtalt, hvad det var, som hindrede Grundtvig i at følge det Vink, som igjennem disse indre Bevægelser drog ham hen til den gamle Kirkes uforanderlige Sandhed. At det var hans dybt indgroede Fortjærlighed for Protestantismens inderste Eendommelighed, hans Beundring for Luther, som aldrig nogensinde har forladt ham, hvori han aldrig nogensinde har vaklet. Han vilde for enhver Priis vedblive at være Protestant, og for ingen Priis give den katholske Kirke Ret. Der skulde og maatte derfor, trods den Sympathi, han havde fattet for de gamle kirkelige Grundfættninger, findes et Paaskud for med Anstand at kunne opgive det Hele, uden at denne Svingning blev bitterlig for Verden. Vi have udtalt vor Mening om det Forærvælselige baade for Grundtvig selv og hans Tilhængere i denne Tilsløring af hans sande Standpunkt. Man kan nemlig uden Overdrivelse med Sandhed anklage ham for, at han ret grundig og tilgavn's har holdt alle dem for Nar, der i denne lange Række af Nar have ventet at see et eller andet aandeligt Vidunder, der skulde have den Fortryllelse, som fængsler den protestantiske Udvikling indenfor et uafbrudt fornyet Kredsløb af Modsigelser, der tvinger dens Ledere nu paa fjerde Aarhundrede til at rulle den Sisyphussteen, som man ikke vil opgive Haabet om engang at bringe til at ligge fast og rolig paa et sikkert Grundlag! Ogsaa i Henhold til denne Kjendsgjerning maae vi erklære os forvissede om, at G. umulig nogensinde kan være kommen til nogen Overbeviisning om sine Opdagelser i katholsk Metning, fordi et saadant Dobbeltspil, som det nysomtalte, er aldeles uforeneligt end en virkelig Overbeviisning; thi den, der har en saadan, vil det fremfor Alt være om at gjøre, ikke at blive misforstaaet, hverken af Tjender eller Benner, men dog mindst af de sidste. Den Dunkelhed derimod, hvori Grundtvig har indhyllet saavel den heromtalte afgjorte og afgjøvende Forandring i sit kirkelige Standpunkt, som den tidligere, da han forlod den gammelutherske Christendom, for at nærme sig den katholske, denne Dunkelhed har gjort ham ubegribelig for Alle, men har navnlig bragt den særlige Ulykke over hans mange Benner, at de uden selv at vide, hvorledes det er gaaet til, have lært af ham at leve sig ind i et Vildere af Selvmodsigelse, parret med de forfængeligste Indbildninger om, at de i deres kirkelige Anskuelse have fundet den høieste Fylde af kirkelig Viisdom. Deres Tilstand minder om Profetens Ord om dem som drømme, at de ere mætte, men vaagne hungrige og tørstige (3f. 29; 8)!

Den heromtalte indre Uklarhed og Selvmodsigelse, der fra først til sidst trækker sig igjennem denne ualmindelige Mand's lange Liv, frembyder imidlertid, naar man nøiere betragter dens

enkelt Stadier, Stof til høist interessante psykologiske Sagtagelser. Vi ville derfor her standse lidt, og kaste et Blik tilbage paa det Tidspunkt, vi ovenfor omtalte, da han fandt sig stedt i den Krijs, der gav ham Valget imellem, heelt og holdent at anerkjende den sande af Christus stiftede Kirke, eller, dersom han vilde vedblive at være ærlig Protestant, da aabent at vedgaae, at han var geraadet paa den Afvei, af dunkle katholske Sympathier at have ladet sig drage bort fra den ene sande og saliggjørende lutherste Være. Denne mærkelige Periode, der med Rette fortjener at kaldes en Krijs ikke blot i Grundtvigs eget indre Liv, men i hele den ved ham fremkaldte Bevægelses hele Udvikling, er nemlig nu saa lidt kjendt baade af de nuværende saakaldte Grundtvigianere og naturligviis endnu mindre af Andre, at det vel er Umagen værd, at stjænte dens saagodt som glemte Begivenheder den Opmærksomhed de fortjene; thi det er disse, der udbrede Lys over alle de hverandre modsigende Kjendsgjæringer, vi i det Foregaaende have sammenstillet.

Efterat Grundtvig i Aaret 1826 havde tabt den Injurieproces, Professor Clausen havde anlagt imod ham paa Grund af de fornærmelige Bestyldninger og ærefrænkende Udtryk, han havde tilladt sig under Skildringen af den Fare, der truede hele det danske Folks Religiositet, naar en Universitetslærer, der stod i stor Anseelse hos den studerende Ungdom, ustraffet kunde forkaste den lutherste statskirkelige Rettroenhed: nedlagde han sit Embede som Præst ved „Vor Frelfers Kirke“, og privatiserede en Tidlang, indtil Regjeringen i Aaret 1832, af Frygt for fætteriske Bevægelser fra det Parties Side, som havde sluttet sig til Grundtvig, tilbød ham at prædike hver Søndag Eftermiddag i Frederikskirken paa Christianshavn. G. havde nemlig opgivet sin Embedsstilling, i det han beraabte sig paa sin Embedsæd, der forpligtede ham og enhver lutherste Geistlig til mandelig at værne om den statskirkelige Væres Heenhed, og hellere vove Liv og Blod, end tillade nogen falsk Være at vinde Indpas og Udbredelse i Statskirken. Her var nu rigtignok langtfra Tale om en saadan Yderlighed; thi Statskirkens verbale Ethrere havde forlænge siden erkjendt Nødvendigheden af at opgive det statskirkelige Væremonopol og den dermed følgende Samvittighedstvang. Det er altsaa aabenbart, at, naar Grundtvig var tiljunds at vove det Yderste til Forsvar for den symbolste lutherste Rettroenhed, da burde han ikke af Fortrydelse over en tabt Proces og en Mulkt for injurierende Udtryk lade sig drive ud af Statskirkens Tjeneste, men gjøre noget endnu Yderligere, og forblive i sin Stilling, saalænge den kirkelige Dyrighed vilde taale ham deri. Han fandt det imidlertid rigtigst at trække sig tilbage, med Henviisning til Umuligheden af at forblive i en Embedsstilling, der var bleven af den Bestaffenhed, at den selv

gjorde ham det umuligt at opfylde de Pligter, den krævede af ham. Han fandt sig navnlig krænkede ved at kunne idømmes en Mulkt for fornærmelige Udtryk, uden at Sagen selv, eller hans Besøielse til at bruge disse, blev undersøgt. Man hørte dengang de befjendeligste Meninger udtale sig om denne Sag. Udsøde Dr. Lindberg offentliggjorde baade en skarp Kritik af Lands-overrettens Dom i denne Proces og et større Flyveskrift under Titel: „Hvad er Christendom i Danmark?“, der skulde bevise Grundtvigs juridiske Ret ligeoverfor Clausen. Begge disse Skrifter støttede sig til den Betragtning, at den symbolsk-lutherste Orthodoxi var den Lære, som Statskirken var forpligtet til at beskytte, og at Grundtvig altsaa ikke kunde dømmes for at have betegnet Rationalismen som falsk Lære, naar det theologisk kunde bevises, at den var aldeles uforligelig med den af Statskirken autoriserede Læreform, paa hvis Opretholdelse efter hans Formening Folkets aandelige Velfærd beroede, efter som man maatte vente, at den Retning i Theologien, som gjorde sig gjældende ved Universitetet, inden kort Tid vilde fra Prædikestolene finde Udbredelse blandt Folket. Baade Lindberg og mange Andre fandt, at den Dom, der overgik G. var en himmelraabende Uretfærdighed, saameget mere, som Sagen selv slet ikke blev gjort til Gjenstand for Undersøgelse. Det store Publikum betragtede disse Begivenheder med fuldkommen Ligegyldighed, og tog i det Hele Parti imod Grundtvig, fordi Tidsaanden og den herskende Stemning dengang begunstigede Rationalismen; thi alle religiøse indifferente Mennesker havde i den Tid en instinktmæssig Fornemmelse af, at det hørte til god Tone at holde med Clausen, ligesom det for nærværende Tid allerede længe har været anset ikke blot for anstændigt, men endog for fiint og fornemt at følge Grundtvigs Banner! Saaledes omstiftes Tider og Forhold. G. har nu alt længe kunnet glæde sig ved en Popularitet, der ikke blot aldeles fordunkler den kortvarige Yndest, der blev Clausen til Deel, men selv overstraalet hans egenlige Rival Biskop Myhnsters forstum glimrende Stilling i den offentlige Mening.

Dog, det var ikke herom vi skulde tale, men om den offentlige Mening i Aarene 1826—1832. Ingen af dem, der indigeneredes paa G.'s Vegne over en Dom uden Undersøgelse af Sagens Realitet, synes at have gjort sig klart, at en saadan Undersøgelse vilde være en topmaakt Urimelighed og derfor en Umulighed. Thi hvem skulde vel affige den? Hvem har Myndighed i den protestantiske Kirke enten til at styre eller dømme? Hvor finder man den upartiske, af alle Parter anerkjendte Autoritet, hvis Kjendelse gjør Ende paa al Mødsigelse og Strid? I ældre Tider, da Statskirkens despotiske Tvangsløve haandhævedes med Strengthed, da var det Kongerne, der med den

fornødne Hjælp af de meest ansete Theologer, navnlig Skelands Biskop og de theologiske Professorer, i saadanne Tilfælde gjorde Brug af deres Myndighed som Landskirkens øverste Biskopper, og affatte og straffede Professorer og Præster for at have forfalsket den autoriserede Kirkelære. Men nu? Vilde man have taalt saadanne Vilkaarligheder i dette Aarhundrede? Af theologiske Dommere kunde der kun være Tale om Biskop Mynter og Prof. Clausens Colleger, og naar hverken Grundtvig eller Lindberg vilde have undladt at nedlægge Protest baade mod deres, og endnu mere mod andre, mere obsture Theologers, Kjendelse; naar Dr. L., i Følelsen af denne Mislighed søgte at insinuere den Mening, at Juristerne, netop paa Grund af Theologernes Uenighed og Partiskhed vare de rette Dommere, og Landets verdslige Domstole altsaa det rette Bærnehing i en Kettingang, der dreiede sig om Afgjørelsen af de høieste reent kirkelige Spørgsmaal, da afgiver denne hele Situation en saa høist lærerig Commentar til det protestantiske System baade i Henseende til Dogmet og Kirkeretten, at man maa forundre sig over, at saadanne Kjendsgjerninger ikke kunde aabne Dinene paa Mand, der vare modne i Forstand og videnskabelig Dannelse, for det Uholdbare i den hele kirkelige Tilstand. Man kan ikke andet end finde det ganske naturligt, at Juristerne frabede sig den Ære, Dr. L. havde tiltænkt dem, paa Statskirkeens Vegne og i Kongens Navn, med Kongeloven og Christian V.'s Lov i den ene Haand, og Bibelen i den anden, at fungere som Storingvisitorer i theologiske Stridsspørgsmaal, ligesom det maatte findes ganske i sin Orden, at det daværende øverste Regjeringscollegium og høieste kirkelige Dyrighed, det udelukkende af Jurister bestaaende Kgl. danske Cancelli ikke vilde compromittere sin Autoritet ved at befatte sig med en Sag af denne Bestaaffenhed!

Vi have i det Foregaaende gjort opmærksom paa det Usande og derfor Usømmelige i, at Grundtvig gav sig Udseende af at forsvare Statskirkens lutheriske Christendom mod Prof. Clausen, da han i det selv samme Skrift, hvori han beskyldte ham for at være en falsk Lærer, havde fremsat Grundtrækkene til hiin med *Trenæus'* Udsagn afhjæmlede, men med Protestantismen i enhver Skikkelse uforligelige Være om den mundtlige Overlevering, eller det som er blevet kaldt hans mageløse Opdagelse. Thi seet fra det statskirkelige Standpunkt, er denne Betragtning og den deri begrundede „kirkelige Anskuelse“ ogsaa en falsk Være, og det i endnu høiere Grad end Rationalismen i enhver som helst Form, eftersom denne sidste er Frugten af den følgerigtige Udføldelse af Reformationens høieste Principer, medens den første er afsjort katholsk. At den saakaldte symbolske Lutheranisme, som G. i Kirkens Gjenmæle forkaftede, er

i Strid med hine Reformationens Grundsætninger have vi ligeledes i det Foregaaende viist; men den var endnu engang Statskirkenes Lære, og det synes ikke foreneligt med videnskabelige Grundsætninger eller literær Nødelighed, naar G. anklagede en anden Mand for Forfalskning af en Lære, som han selv samtidig aldeles drøb Staven over!

Samtidig med at Dr. Lindberg ufortrødent fortsatte sit Forsvar for den lutheriske Orthodoksi, og appellerede til Regjeringsmagtens Indskriden mod en anden dengang renommeret Geistlig (Pastor Bisby), hvem han fra det statskirkelige juridiske Standpunkt anklagede for at føre falsk Lærdom, idet han ganske paa samme underfundige Maade som Grundtvig sammenblandede den statskirkelige Rettroenhed og den grundtvigiske Opdagelse om den mundtlige Overleverings Prioritet i Kirken, fordybede G. sig bestandig mere og mere i Conseqventserne af sin ny kirkelige Anskuelse. Den katholske Kirke omtalte han derfor i denne Periode endnu med Agtelse, men han var dog saa heldig allerede paa dette Stadium af sine Granskninger at finde en Uvei, der førte ham uden om den, uden dog efter hans Betragtning at opgive den. Han havde nemlig under et Ophold i England i Sommeren 1828 havt Leilighed til at blive nærmere bekendt med den anglikanske Høikirke, og fandt i dens prætenderede*) apostoliske Ordination og Succession et Tilknætningspunkt for de Planer, der paa en uklar Maade gjærede i ham, om at bryde med Statskirken og grunde en Frimenighed.

Grundtvig havde nu i denne Tid, da han var befriet fra Embedsbyrden, og ganske havde truffet sig tilbage fra den kirkelige Polemik, faaet Leilighed til i Ro at anstille Betragtninger over den Begivenhed, der havde fremkaldt hans nærværende Stilling, og de Planer, der nu beskæftigede ham, og man skulde da synes, at Hørlighed og Oprigtighed maatte have krævet, at han, om han end ikke vilde gjøre Prof. Clausen Afbit for sit ubeføiede Angreb paa ham, havde idetmindste gjort noget for at orientere Publikum med Hensyn til Opfattelsen af Forholdene. Var han nemlig allerede samtidig med Anklagen mod Clausen — vel i en anden Retning end han, men dog ligesaa langt som han — aandelig skilt fra den statskirkelige Luthersanisme: da var han jo nu kommen et betydeligt Skridt videre frem paa denne Vej, idet han tænkte paa at oversføre sin afvigende Betragtning af Christendommen paa det praktiske

*) Vi sige „prætenderede“, eftersom det slet ikke lader sig bevise, at den engelske Kirkes Biskopper efter den kirkelige Omvæltning alle have modtaget deres Ordination af forhenværende katholske Biskopper, og dermed falder denne Hørlighed totalt sammen!

Lid. Men han har aldrig enten dengang eller nogenstinde siden gjort nogen Tilstaaelse angaaende denne besynderlige Doppeltthed. Og Dr. Lindberg vedblev, uden at G. gjorde noget for at forhindre det, at holde Publikum i den Tro, at det gjaldt om at forsvare den lutherste Christendom eller Statskirkens Lære mod Forfalskninger!

Grundtvig vedblev altsaa endnu en Tid at tale i høie Toner til Priis for den engelske Kirke, og gjorde Læserne af det da-værende af ham og Dr. Rudelbach redigerede „Theologisk Maanedsskrift“ bekendte med den nylig opkomne Puseyitiske Bevægelse i England, og hans daværende Tilhængere ansaae det for et betydningsfuldt Tidens Tegn, at G. omtrent samtidig med Pusey, og uafhængig af ham, var ført tilbage til Anerkjendelsen af den katolske Tradition. Hans Beundrere forudsatte nu, at der maatte være en væsentlig Lighed imellem hans og Puseys kirkelige Standpunkt, og G.'s forvirrede Tale derom skulde ikke gjøre dem klogere, ihvorvel det allerede fra Begyndelsen af var tydeligt nok, at der var en meget stor Forskjel*). Denne tilsyneladende Kirkelighed havde noget meget tiltalende for G.'s Venner, der alle vare meget spændte paa, hvad han vilde gjøre. Han udtalte sig nu bestandig stærkere og tydeligere om Nødvendigheden af at udtræde af Statskirken. Havde dette allerede i sig selv noget meget Tiltrækkende for den sekteeriske Stemning, som G.'s hele Afseer og daværende Stilling havde fremkaldt blandt hans Tilhængere, saa udøvede det Sving, denne Stemning fik ved hiin Berøring med Noget saa ophøiet og fornemt som den engelske Høikirke, en endnu tydeligere Tiltrækningskraft. Man hvilede nemlig dengang i Krogene om, at G. uidentivt, naar han atter reiste til England, vilde bringe den høikirkelige Ordination tilbage med sig. Naar man da

*) Pusey og hans Tilhængere anerkjendte nemlig den romersk-katolske Kirkes Overlevering indtil det 8. Aarhundrede for at have forplantet Oldtidens Christendom i usorvanset Stikkelse. I de derefter følgende to à tre Aarhundreder antage de, at Traditionen er bleven usikker; men det er gaaet dem ligesom „Reformatorerne“ i det 16. Aarhundrede, der først beraabte sig paa Overensstemmelse med de første fem kristelige Aarhundreder, og, da man tilseiebragte ubestridelige Beviser fra det femte og fjerde Aarhundrede for Usandheden af denne Paastand, lode de sig en Tid nøie med de tre første Aarhundreder, indtil Man endelig fandt det raadeligt at holde sig til Skriften alene. Vi bemærke herved, at Ingen af dem, der opponere mod Continuiteten eller Sammenhængen i Traditionens Udvikling, nogenstinde have været istand til at bevise, naar eller hvorved den er bleven brudt. Der er aldrig af nogen Hæretiker eller Schématiker med Henyn til et eneste Punkt i Læren ført noget Beviis for, at noget Nyt er tilføjet, eller noget Gammelt og Ægte er affaaft.

brød med Statskirken, da stod man jo ikke ligeoverfor den som en isoleret Sekt, der havde skilt sig fra den for at redde den ægte lutherste Lære og Friheden til at haandhæve og forsvare den; man stod da ikke som en løsræven Green fra det Samfund, der forenede alle Landets kristelige Beboere til een stor Heelhed; thi denne store Majoritet vilde naturligviis ikke anerkjende de Dissenteredes Ret til at være bedre Lutheranere, end den selv, og den almindelige Mening kjender ikke synderlig anden Forskjæl paa „Kirke“ og „Sekt“, end at Kirken er det Store, det Hele, det Samfund, som er i Majoritet, Sekterne derimod det Smaa, det som er i Minoritet. Uden Hensyn til altsaa, hvem der havde Ret til at gjælde for den ægte lutherste Kirke, vilde det store Samfund betragte ethvert fraskilt mindre som en Sekt. Hvilken Herlighed aabnede sig derimod nu Ud sigt til i Sammenligning med alt kummerligt Sektvæsen, og hvor let kunde man trøste over, hvad man blev anseet for herhjemme, naar man kunde glæde sig ved Bevidstheden om, i kirkelig Henseende at udgjøre en Eenhed med det stolte, af Grundtvig beundrede og i alle Retninger anpriste Englands storladne Kirkebygning, der var i Besiddelse af nogle af de væsenligste Egenheder, der høre til Begrebet af „den hellige almindelige Kirke“, som jo var den egentlige Gjenstand for alle G.'s Opdagelsesforsøg, det stadige Thema for hans daværende literære Diatriber!

Man ventede og ventede, men der skete ingen Ting. Endelig gif det nu pludselig op for den mere praktiske Dr. Lindberg, at han var kommen i en falsk Stilling ved paa egen Haand at fortsætte den af G. under et falsk Flag begyndte Kamp mod de „falske Lærere“ i Statskirken; han fik nu en Fornemmelse af, at det ikke blev til Noget med G.'s Projecter*), eller at, skulde man vente til han gav Signalet til Handling, da vilde der aldrig blive handlet! Han havde hidtil forfægtet Statskirketroen, ikke i streng Forstand af Overbeviisning**), men fordi han ikke forstod bedre, end at det var G.'s Mening, at dette skulde gøres. Han havde nemlig totalt underordnet sig G.,

*) Det er ret mærkeligt, at G. saa ofte har spildt Ord paa skriftlige Udviklinger af det Forfængelige og Unyttige i at troe, at man igjennem Skrifter og Bøger kan udrette noget af væsentlig Betydning for det virkelige Liv, noget, som indvirker bestemmende paa Fremtiden; og dog har han hele sit Liv igjennem blot skrevet og talt, men dog især det Første, derimod aldrig været istand til at handle!

**) Altsode Dr. Rudelbach derimod var Lutheraner af Overbeviisning. At han en Tid lang i den omtalte Strid kunde stille sig i Række med G. er et yderligere Beviis for den Sidstes ovenfor omtalte vidblevende Dobbeltthed. Saa snart det blev R. klart, hvad G. egentlig stillede paa, maatte han derfor stille sin Sag fra hans. Det er bekjendt, at Forholdet mellem dem siden blev meget skændeligt.

og gav allerede dengang et slaaende Exempel paa al den For-
 kerthed, der siden i endnu langt fuldere Maaal er kommen frem
 i G.'s Parti derved, at dette har villet forene hans, tidligere
 af ham selv opgivne, Meninger med de nye, han senere har til-
 egnet sig. Uagtet L. nemlig paa Liv og Død kæmpede for
 Statskirkens Lære, var han dog ogsaa gaaet ind paa G.'s Op-
 dagelse om Traditionen, og ventede med alle Andre af Partiet
 længselsfuld paa, hvad der fremdeles skulde udgaae Parole til fra
 dets Hovedsmand. Da der nu som sagt Intet kom, blev Lind-
 berg og nogle ligesindede Venner utaalmodige, og aabnede derfor
 en Række af gudelige Forsamlinger, i hvilke L. skiftewis med
 to af hans Venner (Katechet L. Simonsen og Student Cl.
 Harnsen) skiftewis holdt Taler, der gik ud paa at skildre den
 statskirkelige Tilstand som aldeles fortvilet og utaalelig.
 Det var af Frygt for den herved fremkaldte Bevægelse, at Re-
 gjeringen — efterat G. var bragt til at vedkjende sig denne
 Agitation og havde talt to Søndage efter hverandre i den
 Lindbergske Forsamling — fordi den helst vilde forebygge den
 Forstyrrelse, som kunde blive Følgen heraf, tilbød G. Afbenyt-
 telsen af den omtalte saakaldte tydske Kirke paa Christianshavn.
 (Sluttes.)

Om Menneskets oprindelige Tilstand og Syndefaldet. *)

I.

Den første Sammenstilling, der tjener til at bekræfte og
 oplyse min Paastand om det Trøstesløse i den protestantiske
 Troeslære, fremtræder i dennes Besvarelse af de to Spørgs-
 maal: Hvorledes var Menneskets oprindelige Tilstand, og
 hvorledes er det blevet efter Faldet?

Den katholske Lære skjælnes, naar den beskriver de første
 Menneskers Tilstand før deres Affald fra Gud, imellem den
 naturlige eller blot skabte Tilstand, og de overnaturlige
 Gaver, hvormed Gud havde udstyret denne. Allerede de Ord
 i Skabelsens Bog: Gud skabte Mennesket efter sit Billede og i
 sin Lignelse, tyde hen paa denne Forskjel mellem det reent Na-
 turlige og det Overnaturlige. Den katholske Kirkes Lærere for-
 staae nemlig ved Udtrykket: Guds Billede Menneskets for-
 nuftige Natur, og ved Udtrykket: Lignelse dets Forening

*) Weniger. Katholicismen, Protestantismen og Bantroen.

med Gud ved den overnaturlige Naade. Hvilken op-
høiet, herlig og i Sandhed paradisisk Tilstand betegnes ikke ved
denne Opfattelse af det første Menneskepar og deres Efter-
kommeres hele Forhold til Gud, saaledes som dette ved Ska-
belsen var dem tiltænkt. Menneskene skulde have levet en Tid
paa Jorden som Guds Børn og Himlens Arvinger, under deres
jordiske Prøvetid givet Gud Beviser paa deres Urefrygt og
Kjærlighed, og da, efterat have fuldbendt den, uden at kende
Dødens Nædsler, indgaae til den himmelske Salighed.

Den katholske Lære hæveder fremdeles den Sandhed, at
Mennesket i Begyndelsen var i Besiddelse af fuldkommen Fri-
hed, og at det altsaa var henstillet til hans i alle Henseender
frie Valg, om han vilde forblive i denne Tilstand eller ikke,
det er, om han vilde synde, eller bevare sin Uafhængighed. Den
paastaar endvidere, at selv efter Faldet har Mennesket kun tabt
den i den overnaturlige Hellighed bestaaende Lighed med Gud,
hvorimod hans naturlige Fornuft og Frihed, eller hvad vi
kalde hans hele fornuftige Natur, vel er bleven svækket ved
Synden, men ikke forstyrret eller tilintetgjort; den katholske Lære
forstaaer altsaa ved Guds Billede den fornuftige Menneske-
natur, og haandhæver derfor den Sætning, at det faldne Men-
neske endnu bærer Guds Billede. Heraf slutter den videre, at
Mennesket endnu efter sit Affald fra Gud har beholdt Evnen
til at gjøre, hvad man i reen naturlig Forstand kalder Godt,
og at han overhovedet endnu besidder Villiens naturlige Fri-
hed, ligesom før Faldet.

Denne Lære skjænker dog en stor det menneskelige Hjerte
Trøst midt i Bedrøvelsen over dets nuværende Tilstand. Thi
ved ethvert Tab føle vi os trøstede, naar vi vide, at vi dog
ikke have tabt Alt, men have beholdt Noget tilbage, og at vi,
ved med Trostab og Flid at anvende dette Noget, kunne haabe
ved en Andens Understøttelse at gjenvinde, hvad der er
gaaet tabt.

Den oprindelige protestantiske Lære nægter denne Fore-
stilling om Menneskets første Tilstand og hans Fald, og be-
røver Eder ganske denne Trøst.

Efter Luthers, Calvins og deres ældste Tilhængeres
Lære var det første Menneskes Tilstand, magtet hans høie Be-
gavelse, dog ikke mere end en reen naturlig med Skabelsen
gIVEN Tilværelse. Efter deres Betragtning forsvandt ved Over-
trædelsen af Guds Bud, med Tabet af den helliggjørende Naade,
ikke alene den overnaturlige Lighed med Gud, men ogsaa
det naturlige Guds Billede i Mennesket blev forstyrret og al-
deles tilintetgjort, og ikke blot svækket og forvansket. De lære
med andre Ord, at Adam har ved Syndefaldet ganske tabt
Villiens Frihed og Evnen til alt Godt, baade paa sine

egne og sine Efterkommeres Begne, saaledes at Menneſket af ſig ſelv og ved egen Kraft kun formaaer at gjøre Ondt, ſamt at Alt, hvad man kalder naturlige Dyder, efter Faldet er i Guds. Dine kun Synd og Laſter.

Den lutherſke Theolog Duenſtedt ſammenſtillede alle Luthers Udsagn om denne Gjenſtand i hans forſkjellige Skrifter. Summen heraf er følgende: „At ſynde er blevet Menneſkets Natur efter Faldet.“ „Menneſkets Væſen er i Grunden ikke andet end Synd.“ „Det ſom er født af Fader og Moder, er lutter Synd.“

Luther ſtrev ſelv en heel Bog med Titel: „de ſervo arbitrio“ d. e. „Om Villiens Ufrihed“, hvori han ſøger at bevife, at Menneſket efter Faldet ikke længere har nogen moraliſt Frihed til at vælge mellem Godt og Ondt, men at han gjør Alt, hvad han gjør, under Tvang, at han gjør ſaavel det Gode ſom det Onde kun fordi han er nødt til at gjøre det, alt efterſom nemlig enten Gud eller Djævelen faaer Herredømmet over hans Villie.

Airkelige Efterretninger.

Rom. Cardinal Andrea, der nu, uden at have den h. Faders Tillabelſe dertil, en lang Tid har opholdt ſig i Neapel, har ingen Ro paa ſig. Siden Preſſen har ophørt at beſtæftige ſig med ham — han var, ſom bekjendt, for nogle Maaneder ſiden en af dens Guder*), og de forſkjellige illuſtrerede Blade navnlig feirede denne „intereffante“ Cardinal ved at forunde deres Publikum Nydelfen af hans Portrait — har han under 10. Septbr. ladet en lang Skrivelse „til ſine ærværdige Brødre Cardinalerne“ indrykke i det proteſtantiſke Pariſer-Fremſridtsblad „Temps“ (Tiden). I denne Skrivelse udtaler han uforbeholdent ſine Sympathier for Revolutionen, angriber Jeſuiterne, Cardinal Antonelli og overhovedet Alle, der, i den Betydning Cardinalen tager Ordet, have lagt „Tjenſtab mod Religionen“

*) Det er heldigt, at diſe Guder aldrig regiere længe. De høre nemlig ind under Modebegrebet. Det er allerede gaaet Cardinal Andrea ligeſom den for flere Aar ſiden feirede Garibaldi. Man har glemt ham. Han maa derfor, ligeſom den ſtore General af og til har gjort, bringe ſig i Grindring hos det ærede Publikum. Dyrkeſen af diſe Modeguder vilde ogſaa blive uoverkommelig, derſom de alle bleve ved at leve og regiere!

for Dagen, hvorimod han overfører alle Partigængere, der spekulere i den kirkefjendtlige Politik, med sfulstige Løstaler. Den protestantiske Rationalismes Organ i Frankrig har naturligvis med Begjærlighed grebet Leiligheden til at offentliggjøre dette Aktstykke. Det maa jo ogsaa kaldes en sand Karitet, at see en Kirkefyerste blive til en Forræder mod Christi Stedfortræder, og dermed mod Kirken selv. Til at blive dette er den beklagelsesværdige Mand stærkt paa Veien; idetmindste synes Forfængelighed og Hovmod for en stor Deel at have berøvet ham Fornuftens frie Brug. Et andet Blad („Arztg.“) tilføier: Card. A., der har erhvervet sig et ikke misundelsesværdigt Renomme ved at forsyne revolutionære Blade med langtrukne og utaalelige kjedelige Breve, har endelig udtømt Pavens Taalmodighed. Der er allerede beffikket ham en Coadjutor for Forvaltningen af hans Bispedømme, og endnu strengere Forholdsregler ville ikke ubeflyve.

England. En Sammenligning. For ret træffende at belyse Modsetningen mellem de foragtede og forhaanede katholske Irændere og de over al Verden forroste protestantiske Englændere skriver „Augsb. Postztg.“ følgende:

„Irland, dette levende Indbegreb af Aarhundreder lang Regjeringsmishandling og Troesforsølgelse, denne Afgrund af Jammer og Elendighed, Blod og Taarer, Hungersnød og pestagtige Sygdomme -- denne Gjenstand for en Forgivning, om hvilken den irske Protestant Burke har sagt: „Den har været og er en saa klog og raffineret Foranstaltning saavel til Undertrykkelse, Forarmelse og Nedværdigelse af et heelt Folk, som til Forbedrelse af selve den menneskelige Natur, som nogenfinde den menneskelige Ondskabss Opfindelsesevne har frembragt“ — Irland, dette sin Religion og Tro hengivne og, for denne sin Trostabs Skyld tyranniserede, hadede og forhaanede Land, hvis Befolkning i en Grad, som Tilfældet ikke i Aarhundreder har været med noget andet Folk paa Jorden, bliver traadt under Fødder af et hjerteløst protestantisk Aristokrati, og, medens det selv neppe kan stille sin Hunger med Kartofler, maa give sin sidste Skilling ud til Underholdning af den høifirkelige Geistlighed, der ikke udmærker sig ved Andet, end ved i et temmelig ørkesløst Levnet at fortære sine fede Præbunder — Irland, paa hvis katholske Tro den engelske Presse med Krammerbladet „Times“ i Spidsen i mange Aar har væltet Skylden for Folkets Forarmelse, idet de betegne den som Aarsagen til de fortrivlede Landbosforhold, ligesom hiin Presse ved alle Leiligheder lagde en overordenlig til Fanatisisme grændsende Intolerance for Dagen, saasnart Talen var om Irland; — dette samme Irland har fornuhlig afholdt sine Afsiseretter, og strax igjen sluttet

dem af Mangel paa „Stof“. Loven sammensaldte Eedsvorne og Dommere; men der vare ingen Anklagede. Søsterøen England, det Havet beherskende Albion, i lige høi Grad berømt baade ved sin kolossale Rigdom og ved den jernsides dermed høit optaarneede Fattigdom, ilde berhygget saavel ved sin steenhaarde Egoisme, som ved Misbrugen af sin Magt og det hundrebaarige Tyranni, som det har øvet mod det katholske Irland — udmærket ved en over hele Jorden beundret Forfatning og ikke mindre ved sin totale Egegyldighed for al Retfærdighed, forsaavidt denne ikke maatte befordre dets „Domuldsinteresse“ — dette England, der har gjort sig navnkundigt ved den puritanske Strengthed, hvormed det helligholder Sabbathen, og hvis Fromhed culminerer i den Iver, hvormed det med Beføstninger, der gaae i Millioner P. Sterl., oversvømmer hele Verden med Bibles i alle Jordens Sprog; — dette samme høikirkelige England, med sin tørre puritanske Moral og sin stadigt udtalte Foragt for den katholske „Paddy“ (Irlander), aabner i en frygtelig skjærende Modsetning, samtidig med det katholske Irland, sine Åksisser med de forfærdeligste Vidnesbyrd om en Afgrund af Immoralitet, der stiller den tilvante engelsk-protestantiske Selvforherliggelse i et ganske eiendommeligt Lys, idet man blandt andet lignende erfarer, at der i England forefalder aarlig flere tusinde (for et Par Aar siden 6500) konstaterede Barnemord. Der blev imidlertid af de officielle Synsmænd ved denne Leilighed afgiven den Erklæring, at de vare overbeviste om, at det virkelige Antal af myrdede Børn kunde anslaaes til det dobbelte, altsaa til over 13,000 aarlig!

Berlin. I denne det protestantiske Nordtysklands Metro-pole seer det i religiøs og kirkelig Henseende meget sørgeligt ud. For henimod et halvt Aarhundrede siden var Berlin i den protestantiske Pietismes Dine et sandt Canaans Land, der flød med „den rene Læres“ Mælk og Honning. Og ikke blot det; men ogsaa den moderne Religionsphilosophi eller spekulative Theologi havde der sine verdensberømte Koryfæer. Hershjemme hos os løb alt dette i Gæt for Mange, uagtet disse aandelige Varer, hvormed hiint theologisk-philosophiske Marked saa rigt var forsynet, vare af meget forskjellig Bestaaffenhed. Her, som i Sverig, hvor Nationalismen længe havde thronet i dens tørreste og visneste Skikkelse, talte man om Schleiermacher, Marheinecke, Neander, Tholuck og Hengstenberg som samme Lands Børn, og man saae Aar efter Aar det Særlyd, at unge Videnskabsmænd, der vare reiste herfra som Nationalister, kom hjem som hvad man dengang kaldte kristelige eller rigtig rettroende Theologer. Saaledes florerede dengang „det kristelige Liv“ i Berlin, at man kunde høste et for Tid og Evighed

rigt Udbytte af et halvt eller heelt Aars Ophold i dette den ægte Kætroenheds Arnested. Dog allerede i denne den preussiske Hovedstads bedste Blomstringstid begyndte Actierne saa smaat at falde. De for den philosophiske Christendom indtagne Videnskabsmænd mærkede allerede Uraad med Hensyn til Schleiermacher, og med Hegel blev det vitterligt for Alverden, at disse Tænkere havde et ganske andet Formaal, end de andre her nævnte Theologer; men det Underligste var endnu det, at de mere Indviede vilde have bemærket, at flere af de fromme Mænd, der repræsenterede den allerchristeligste Retning, slet ikke kunde fordrage hverandre personlig, og ofte indirekte advarede de unge Mænd mod hverandre, der drog til Berlin, for derfra at importere den meest udsøgte med den sublimeste Videns raffinerede Tro i deres Hjem. Hertil kom senere Forsølgelserne mod de ægte og rette Gammellutheranere, og, omtrent et Decennium efter, alle den nyhegelste Skoles Grueligheder. Der er siden denne Tid eller i Løbet af den sidste Menneskealder foregaaet en saa forferdelig Forandring med dette Protestantismens Jerusalem, at det ikke er til at kjende igjen. Vore Læsere erindre her vore sidste Meddelelser om Kirkernes Tomhed og Kirkebygningsscomedierne. Disse Fakta vidne høit om, at det Hele var et tomt Skin. Trods den udtjære Professor Hengstenbergs altid aarvaagne Vægterrøst er det forlængst ude med den uerede, calvinist-lutherste Fromhed. Berlin, som især denne sidstnævnte Skytsengel har meent at skulle høre til Himlen, er nu bleven liig med Sodoma og Gomorrha. Her er da lykkeligviis nu ikke længer Tale om at hente Gudsfrøgt fra Berlin; thi, som bekjendt, har Preussens Afsærd været meget uchristelig mod vort Fædreland, og den offentlige Immoralitet har gjort enorme Fremskridt i det preussiske Samfund's høieste Regioner. — Den sidste Blomst, som Berlinerreligiøsiteteten har bragt for Dagen, er en ny Sekt eller religiøst Selskab, som Kultusministeren har tilladt at constituere sig, og som kalder sig Cogitanter d. e. Tænkere. Det har holdt sin første Forsamling for et Par Uger siden. Stifteren, en Dr. Löwenthal, udviklede, hvorledes den fri Tanke paa Naturens Grundlag var deres aandelige Foreningsbaand, og hvorledes de burde finde en Kultusform, der udvortes betegne denne Eiendommelighed, og tillige fremmede Uddannelsen af de selskabelige Forhold, hvorved dog bemærkedes, at der ikke maatte være Tale om nogen sælles Bekjendelse. Dette fandt man unyttigt og overflødigt. Man meente, at de saakaldte Frimenigheder, hvoraf der i de sidste Aar er opstaaet adskillige, afgiver Beviser for det Uhenfigtsmæssige heri, da intet Bestemt kan holde sig i længere Tid. Man kunde ikke enes om Andet, end om Alt, hvad man ikke vilde have og ikke vilde være! Det eneste

Interessante ved denne Galstak er det praktiske Beviis, den giver for hvad der egentlig er Protestantismens høieste Princip og sidste Endemaal — at udvikle en fuldkommen egoistisk Isolation i religiøs Henseende, eller ligesaa mange Privatreligioner, som der er Individier.

Udkommet er hos Universitetsbogsh. A. F. Høst:

Fortrolige Svar

paa de mest udbredte Indvendinger mod Religionen.
Af L. G. de Ségur. Oversat efter det 57de franske Uplag
af T. h. v. L. Priis: 3 $\frac{1}{2}$.

Til de ærede udenbys Abonnenter.

De ærede udenbys Abonnenter underrettes herved om, at de fra Nytaar af ville erholde Kirketidenden uden Postgebyr, altsaa for selvsamme Priis som indenbys, d. e. 3 $\frac{1}{2}$ Qvart.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 26. November. 25de og sidste Søndag efter Pintsfe. Kirkeaarets Slutningsuge. Kl. 8 og 12 stille Messfe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 27. M. Leonhard af Porto Maurizio, Bisk. — 28. Ti. Ferialdag. — 29. D. Vigiliedag. — 30. Ld. Andreas, Apost. — 1. Dec. F. Ferialdag. — 2. L. Libiana, Jfr. og Mart.

Søndagen d. 3. December. 1ste Søndag i Advent. Kl. 8 og 12 stille Messfe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Jubilaums-Andagt og til Slutning Te Deum. — 4. M. Petrus Chrysologus, Kirkef. og Bisk. — 5. Ti. Barbara, Jfr. og Mart. — 6. D. Nikolaus Bisk. — 7. Ld. Ambrosius, Kirkef. og Bisk. — 8. F. Maria's ubesmittede Udsfangelse (feires offentlig forstk. Søndag). — 9. L. Franss Laver, Bisk.

NB. Alle Onsdage og Fredage i Advent ere befalede Fastedage. Spøgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messfe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagstien: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messfe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Fr. Grosierer C. B. Lohrer, Gøthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kongl. Postcontoirer. Priisen er 3 Mk. Qvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

E. Trier's Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 25.

Søndagen den 10de December.

1865.

Indhold: De Gensiede. — Om Menneskets oprindelige Tilstand og Syndesfalbet. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Norge. Frankrig.

De Gensiede.

(Sluttet. See Nr. 24.)

Det var allerede i disse Aar, medens Grundtvig prædikede i Frederikskirken, at opmærksomme Tilhørere i hans Præfener kunde spore en Overgang til et nyt Standpunkt. Man hørte nemlig bestandig tale om det berømte „lille Ord“, men paa en vis ny og uvant Maade der dog først længere hen fik den betydningfulde, det siden altid ledsagende Tilfætning „af Herrens egen Mund“. Men selv da denne kom til, vare Mange dog endnu i den Tro, at dette Tillæg ikke havde anden Mening, end at det skulde fremhæve eller skarpt markere den Sandhed, at Alt hvad den Helligaand virker i Kirken, altsaa ogsaa Alt hvad Apostlene, oplærte og, tilskyndede af den Helligaand, have udtalt og overantvordet til de følgende Slægter, at det stammer fra Kristus, forsaavidt det er overensstemmende med Hans Villie og Anordning. I alt Fald ahned Ingen dengang, at der her kunde være Tale om en ny Opfattelse, som aldeles nedbrød og ophævede det Væsenlige i Opdagelsen hos Irenæus af 1825; man ansaae denne Mening i det Højeste for en Modification af hiin tidligere Lære, og Alle syntes dengang godt at kunne forstaae, at det i det Højeste her blot kunde gjælde om en Formodning, da Ingen om dette Punkt kunde vide Andet, end hvad der er givet med den almindelige kirkelige Overlevering, at nemlig den ældste Bekjendelse af den kristelige Tro er, som dens Navn betegner, formulæret af Apostlene. Saameget er imidlertid vist, at G. indhyllede dette Punkt i en saadan Dunkelhed, at Ingen ret kunde blive klog paa, hvad han meente hermed. Det har nemlig, som vi allerede i det

Foregaaende have sagt, altid været ham eiendommeligt, at skjule de hyppige Omstiftninger af hans Meninger saalænge, indtil han fik det Ny, han arbejdede paa at bringe i Cours, saaledes sammenvævet med tidligere hans Tilhørere og Læsere velbekjendte Forestillinger, at Forskjellen ikke bemærkedes. Dette er lykkedes ham i en Grad, hvortil vi ikke kjende noget Sidestykke, derved, at hans hele aandelige Naturbegavelse altid har baaret Præget af mysteriøs Dybsindighed, hvorved alle de, der følte sig tiltalte af ham — altid henviste til at skulle gruble over, hvad han egentlig meente —, efterhaanden vænnede sig til at betragte det Taagede og Forblommene som det høieste Kriterium ikke blot for Andrigthed, men for religiøs Aandelighed. Men, hvad der endnu var det Allerværste og Vetsankeligste: hans theologisk dannede Venner overførte hans poetisk-profetiske Gaadefuldhed paa Løsningen af theologiske og praktiske kirkelige Problemer, eller paa det Gebet i Livet, hvor Klarhed i Tanker og Formaal er den absolut nødvendige Betingelse for fornuftige Resultater. Men det er, som sagt, lykkedes G. her som ved den omtalte tidligere Leilighed — vi mene Forvandlingen af 1825 — at tilhulle den sande Betydning af hans Ord og Udsagn.

Vi have i det Foregaaende viist, at den sande Mening med hin Tilfætning var den totale Opgivelse af alt Katholsk, af Katholicitetens høieste Princip, af Overleveringens bestemmende Autoritet, og en Tilbagegang til den allerikummerligste Skikkelse af Protestantismen, til en sand Karikatur af Protestantismens øverste formale Grundfætning, som jo hviler paa Fornægtelsen af hin den levende Overleverings og den kirkelige Udviklings Autoritet. Man har i denne Anledning da ofte foreholdt Grundtvig, at, naar han før har talt haanligt om den h. Skrifts dømmende Myndighed i Troessager, fordi den er et dødt Bogstav, der ikke selv kan fortolke sine Udsagn, men taler saaledes som dens Fortolkere lade den tale: saa maa han finde det endnu langt mere urimeligt at gjøre det saakaldte „lille Ord af Herrens Mund“ eller den apostoliske Troesbekjendelse til den øverste normative og dømmende Instants i Kirken, eftersom den ufortolkede Troesbekjendelse jo siger endnu Mindre end Skriften, og den ligesaa lidt som Skriften, selv kan forklare sine Ord, idet tilmed alle Skatteriers Historie lærer, at dens korthattede Led give Plads for de forskjelligste Fortolkninger. Ved saadanne Leiligheder har da G. altid vidst at fremhvirvle en umaadelig tyk Støvsly af haanlige og bebreidende Phraser om de Skriftkloges steendøde Betragtning af alt Levende, i Forening med Befklagelser over, at man efter „en heel Menneskealders Forløb“ ikke kan eller vil forstaae, hvad han kalder „solektert“, idet han nemlig ikke taler om Befkjendelsen som „et dødt Bogstav“, men som „hele Menighedens

lyselvende Vidnesbyrd ved Daaben" om den Tro, alle Christne ere døbte paa. Vi svare hertil, at, naaget vi, ligesaagodt som han, vide at vurdere Forstjellen mellem den levende Røst og det opskrevne Ord, saa have vi med Hensyn til dette Punkt aldrig funnet skjønne Andet, end at hans forblommede Tale om „Lyddordet eller det lille Ords unægtelige Vegemsliv“ ikke har det allermindste med dette Spørgsmaal at gjøre, men kun tjener til at ophvirvle Stov og kaste Tilhørere og Læsere saadanne Masser af Sand i Vinene, at al Mulighed for at see og skjælne imellem det der her er det Afgjørende, aldeles for-gaaer dem!

Vi tillade os, tiltrods for den her aldeles uvedkommende Snak om Lyden som Ordets Vegeme*), at paaatae, at, da Troesartiklerne ere et i bestemte Ord affattet kort Indbegreb af den christelige Troeslære, som er uforandret overleveret fra Apostlenes Tid igjennem alle følgende Aarhundreder, saa følger det af sig selv, at, om vi end ikke nu ere i Besiddelse af fuldstændigt opskrevne Troesbekjendelser fra Kirkens første Aarhundreder**, — at Skrivekunstens Hjælp dengang dog ikke mindre end siden maa være afbenyttet, ligesaavel til at sikkre disse betydningfulde Ords uforvanskede Opbevarelse, som alle de øvrige Dele af de gamle liturgiske Kirkebøger. Det følger endvidere af sig selv, at man ligesaa godt hvad Troesbekjendelsen angaaer, som ved alle andre Keiligheder, har benyttet Opftrivningen af Ord, som et Middel til at indprænte sig dem; at man altsaa har givet baade voksne Katechumener og Vørn Bøger ihænde, hvori dette i sit Væsen og i sin Oprindelse levende Ord har været optegnet. Dersom Herren da selv skulde have affattet Troesbekjendelsens Ord, og have villet indprænte sine Apostle

*) Spørgsmaalet om Forholdet mellem det lydende Ord, dets indre Indhold og det opskrevne Ord, tjener nemlig her blot til at confundere og dupere. Lyden som noget reent legemligt gjør nemlig ikke Ordet, der tales, til noget specifikt forskjelligt fra det opskrevne Ord. Den væsentlige Forskiel er, at Ordet, som tales, er, fordi der er en Talende med, istand til selv at forklare sig angaaende Meningen af det som det siger. Skrift derimod er et Tegnet, der igjennem Diet meddeleer Sjælen en Forestilling om hvad Ordet, der tales, umiddelbart og siebiftkelig virker Christen bekjendt, ingen Skrift kan selv tale eller give Forklaring om sin Mening, hver denne er tvivlsom, men behøver en authentisk Tolk eller Autoritet, som med usfeilbar Sikkerhed kan sjerne al Misforstaaelse.

**) Fordi vi af Grunde, som ere enhver oplyst Christen bekjendt, ikke finde den apostoliske Troesbekjendelse fuldstændig opskrevet, men den i alle offentlige Skrifter forudsattes som bekjendt, ligger det dog i Tingenes Natur, at den ikke har været den eneste Undtagelse fra Skrivekunstens Anvendelse paa Alt hvad der er Menneskene magtpaaliggende at besæfte i Sufommelsen.

disse Ord saaledes, at der kunde være fuldkommen Sikkerhed for, at de ikke nogenjinde glemtes eller forvansfedes, da vilde det virkelig være en høist bejhynderlig Fremgangsmaade at tillægge Kirkens guddommelige Stifter, at tænke sig Ham mundtlig gjentagende disse Ord for sine Apostle, saalænge indtil de havde lært dem, og af og til overhørende dem i disse Ord!

Man betænke derhos vel, at før Herrens Lidelse og Død var Intet andet fuldbyrdet af Forløsningens Hemmeligheder, end hans Fødsel, hans skjulte Liv, hans Værevirksomhed og hvad vi ville kalde hans forberedende Undergjerninger, samt at baade de nærmere Omstændigheder ved hans Fødsel og den fulde Betydning af hans Ord og Gjærninger endnu være omgivne af en vis Dunkelhed, og skulde og maatte være det, fordi den Helligaand, der skulde undervise Apostlene om den hele og fulde Sandhed, først skulde komme efter Herrens Vortgang, eller naar hele hans Forløsergjerning var fuldbyrdet. Fra de Ord i Bekjendelsen: „piint under P. Pilatus ic.“ var derimod alt det Øvrige saa fremmedt for Apostlenes Bevidsthed — fordi denne endnu var blottet for den overnaturlige Kraft, hvormed Ånden senere udstyrede dem — at det maatte ikke blot i naturlig Forstand falde dem hyerst vanskeligt, men, man kan sige, reent umuligt paa den Maade at lære og bevare disse Ord, saafom det, som de skulde lære disse kort antydede Ord om, var dem ikke blot uforstaaeligt, men forargeligt. De kunde endnu ikke taale at høre Herren hentyde til sin Lidelse og Død, og det vilde derfor have været en unaturlig kvalfuld Væftæftigelse baade for Herren og for dem, dersom de skulde iforveien have lært Ord udenad om Ting, som de først kunde og efter Herrens Villie først skulde lære at forstaae og vurdere ved og efter selve deres Fuldbyrkelse, eller ved selv at opleve dem. De spurgte, som vi vide, saa ofte Herren om Fremtiden, men han afviste altid alle disse Spørgsmaal som ubetimelige, og henviste dem til Opfyldelsen af hvad han forudsagde, navnlig til de to store Undere, hvorpaa Alle tidligere skulde forberede dem, nemlig hans Opstandelse og den Helligaands Komme, af hvilke atter det sidste skulde oplære Betydningen af det første.

Den grundtvigske Lære om det levende og lydende Ord viser sig her i sin fulde Absurditet; thi ethvert fornuftigt Menneske maa indrømme, at, dersom Herren kunde have havt til Hensigt paa denne Maade at overlevere sin Menighed Vilkaarene for deres Tro og Daab, da vilde den eneste Form, der mildnede Hvi Unaturlighed, og lagde et Skjul over Urimeligheden ved denne Overleveringsmaade have været den, om Herren enten havde givet hver af Apostlene en Afskrift af „det lille Ord“ eller dicteret dem det — i de sidste Øieblikke, han før sin Lidelse var

samlet med dem, for dermed at affjære de Spørgsmaal, han maatte kunne forudsee, samt forebygge, at Forargelsen med Lidenskabens hele Styrke reiste sig imod ham og fremmanede Fristelser, der maaskee vilde blive overmægtige selv for de Stærkeste iblandt hans svage Venner. Dette vilde været den enefte tænkelige Form, hvorunder den her omtalte Meddelelse — forudsat at Herren kunde gjøre hvad der maa kaldes absurdt — kunde tænkes mulig. Men Herren kan nu engang ikke gjøre Noget, der er saa absolut uforeneligt baade med hans egen og hans Forløsergjernings Natur, og han behøver derfor ikke noget Middel for at mildne og skjule hvad der er umuligt og utænkeligt, at han var istand til at gjøre. Forsaavidt Grundtvig mulig skulde dele Lessings Mening — thi Lessing er den egentlige Opfinder af Alt hvad der gaaer under Navn af G.'s Opdagelse og Oplysning — at Christus har meddelt Apostlene den apostoliske Troesbekjendelse i de 40 Dage, der laae imellem hans Opstandelse og Himmelfart, da ere saagodtsom alle Fortolkere af Evangelierne enige i, at det er ganske uforeneligt med disses Beretninger om Christi Aabenbarelsen for Apostlene, at antage, at Herren i denne Tid har fornyet det stadige Samliv med sine Disciple, i det disse Beretninger ubtrykkelig henføre Christi gjentagne Aabenbarelsen til forskjellige Tider og til bestemte forskjellige Steder, hvor Apostlene vare samlede, da Jesus uformodet viste sig for dem.

Man kan derfor uden Overdrivelse sige, at der ikke i den hele lange Række af Bildfarelser og Afveie, der have ført bort fra den kristelige Sandhed, findes nogen, der i Tomhed og Kammerlighed kan stilles ved Siden af dette grundtvigste Paafund. Thi, medens den egentlige Fader til denne Betragtning, nemlig Lessing, har et aldeles rigtigt Begreb om hvad Kirkesfædrene forstode ved Troesregelen, har G. ikke det fjerneste Begreb herom. Hans Betragtning heraf er et sandt Vidunder af Mandløshed, idet han ikke har nogen Ahnelse om hvad Tradition egentlig er*). Han, der altid har havt saameget at sige om Fortskjellen paa hvad der i egentlig Forstand er levende og dødt, han har selv givet de klareste Beviser for Forvendtheden og Forkertheden af hele sin Tankegang, idet han netop, ved uafslædig at tale om Anden og det Levende, i Virkeligheden har piint Livet af det i sig selv levende Mandens Ord, og tillagt Kristus en Handling, der er uforenelig med værdige og fornuftige Forestillinger om hans Forløsergjerning, saavel som om Aabenbaringsens Væsen i det Hele. Den

*) Vi henvise til vore Bemærkninger herom i dette Blads Nr. 17, S. 268—270 og Nr. 19, S. 301.

grundtvigste Betragtning af denne Sag er gjennemvævet af de meest selvmodsigende Urimeligheder, blandt hvilke vi kun endnu behøve at fremhæve den, at, medens han ellers er en affagat Fjende af al aandelig Paavirkning udelukkende eller fornemmelig igjennem Sukommelsen, sætter han her en dyd Sukommelsesvirksomhed i Spidsen for den aandelige Livsudvikling i dennes højeste Sfære; thi dette sidste gjælder om den christelige Tradition i dennes inderste Rod og Princip!

At denne Daarftab nogensinde har kunnet komme til at gjælde for Visdom, at den hertillands bestandig paany feires af den antikirkeligste Fanatisme som Symbolet paa den meest udsøgte Kirkelighed, er os et useilbart Vidnesbyrd om, at Protestantismen i vort Fædreland nærmer sig Fuldendelsen af den Selvopløsningsproces, der fra Begyndelsen af er givet med dens Princip. Man mærk sig navnlig vel, at det saakaldte grundtvigste Parti aldeles har brudt Staven over Reformationens Protestantisme i dennes positive eller symbolske-orthodoxe Skikkelse; men, da Grundtvig begyndte sin kirkelige Agitation med at bekæmpe Rationalismen, som er en Frugt eller et Resultat af Reformationens oprindelige radikale eller reent destructive Princip, og da baade han og hans Tilhængere altid have indtaget en fjendtlig Position ligeoverfor enhver Skikkelse, hvori den nyere Philosopheri har indklædt Rationalismen, saa maa man spørge: hvad er da nu tilbage, naar Grundtvigs falskelig saakaldte „kirkelige Anskuelse“ engang om ikke lang Tid viser sig at være et Produkt af den ikke blot ukirkeligste, men meest kirkefjendtlige Tankegang, som hæretisk Egoisme nogensinde har frembragt? Dog, før vi give det sidste Svar paa dette Spørgsmaal, skulle vi i Henhold til de allerede nu foreliggende Fakta, paavise det nærmere liggende Formaal for det kirkelig eenøiede Parties hidtige Anstrængelser, og godtgjøre Enormiteten af den Selvmodsigelse, der er bleven Følgen af den bornerte undrende Stirren paa ethvert af de enkelte Villæber, der vise sig i den blinde Seers Laternamagika, uben at det falder dem ind at sammenholde det, de for Diebliffet stirre sig blinde paa, med hvad de tidligere have seet. Harde de itide gjort dette, da vilde de forlængst have slaact det Hele Gjøglenærk istykker!

Vi tillade os her et Dieblif igjen at føre Læseren tilbage til det Tidspunkt (Marsen 1830—32), da G. tog Afsked med alt Katholisk, baade med Brenæus' og den gamle Kirkes Katholicisme og med den anglikansk-høikirkelige Stin-Katholicisme, hvilken sidste han først greb saa begjerlig efter, før at undgaae den „romerske“ Kirke og den „gruelige Papisme“. Hans nærmest staaende Venner vidste dengang at fortælle besynderlige Ting om Anfægtelser, der hjem søgte G. ganske som i sin

Tid Luther; de meddelte i fortrolige Kredse deres Belymring over hans totale Modfaldenhed og Trivl med Hensyn til Forsvarligheden af hvad han i de sidste Aar havde foretaget sig. Men disse Venner trostede sig da med Luthers Exempel. Luther overvandt jo lykkelig disse Anfægtelser, og det var efter denne Seir, at Reformatoren fremtraadte i sin fulde Glorie, reen og luttret, som de ægte Lutheranere pleie at sige. Det gik ogsaa ganske rigtig ligedan med Grundtvig. Hans Samvittighed maa have foreholdt ham det Mislige i hans ovenfor omtalte vildledende Dobbeltthed, ligesom det var Samvittigheden, der havde talt bebreidende til Luther om det Selvsamme*). Men den sidste har jo lært alle sine Veundrere det Kunststykke — at behandle Samvittighedens Advarsler som sataniske Fritstelser, at øve sig i at spotte og undertrykke disse Rørelser af Trivl og Engstelse, og forcere sig frem til Standhaftighed og Fasthed i at forfølge det Maal, man har sat sig, og ad den Vej, man eengang har valgt. Grundtvig, Luthers altid sværmeriske Veundrer fulgte ogsaa heri sit Forbilledes Exempel. Han gik styrket ud af Kampen. Han var kjört fast, og bleven hængende i Katholicismen, idet han tillige havde forvirret Alle og vildledet baade sine Venner og Fjender ved samtidig at forsvare den statskirkelige Lutheranisme. Men den nysomtalte Forbedring af Væren om det lille Ord hjalp ham, som vi have seet, ud af denne Klemme, og vi have allerede tidligere viist, at Meningen hermed var baade i theoretisk og praktisk Henseende at gaae tilbage til det protestantiske Princip i dettes alleryderligste Karikatur**). Naar vi sammenligne denne Svingning i G.'s Taktik med den Bending, den lutheriske Bevægelse tog, efterat denne Reformator lykkelig havde overstaaet sine Anfægtelser, da frembyder sig her den høist mærkelige Forskjel, at Luther, belært af Erfaringen†), fik Vincene op for hvad hans oprindelige rabitale Grundsetninger maatte føre til. Han forkjættrede da de nu ubeilige Fripræster, som hans Forhændelse af „den evangeliske Frihed“ havde fremmanet, samt opmuntrede Tyrsterne til at gøse det ligeledes af ham fremkaldte Bondeoprør i de ulykkelige Forførtes Blod, og han tog nu den tidligere forhaanede katolske Kirkeorden til Forbillede for den Kirke han gav sig ifærd med at indrette. G. derimod gik lige den modsatte Vej. Han var begyndt der hvor Luther endte, nemlig med den statskirkelige Orthodori, men var fra den gaaet over til en egen Slags katholsk Høikirkelighed, for at ende, som vi strax skulle see, med

*) Læseren ville hermed sammensligne vore Yttringer i Nr. 17, S. 272.

***) Smgl. for Theoriens Bedkommende Nr. 19, S. 301 og nærv. Nr. S. 394.

†) See Nr. 18.

den usynlige Kirkes og Præstefrihedens eller det „almindelige Præstedømmes“ Radikalisme.

Vi have her betragtet ham ansøgt af Samvittighedsbebreidelser over Frasaldet fra Statskirken og dens symboltro Orthodori, ved Siden af hans vedvarende Bestræbelser for at holde Alle i den Tro, at han endnu forsvarede det Samme som før, eller var den samme Mand som før. Hans Seir over den formentlige sataniske Fristelse til at standse med det ham vistnok ubevistte underfundige Spil hævne sig nu alvorligt, idet han begik det meest ansvarfulde Forræderi mod den katholske Sandhed, som Styrelsen paa en saa mærkværdig Maade havde ført ham i Berøring med. Naar vi da nylig htrrede, at hans Seir over Ansøgtelsen førte ham ind paa en Vej, der gik i modsat Retning af den Luther i samme Stilling havde betraadt, da vilde vi altsaa fornemmelig fremhæve, at han gik tilbage til den berømte „evangeliske Friheds“ Radikalisme, der var Luthers og Reformationens Udgangspunkt, og vi skulle nærmere forklare os herom.

Spørger man nemlig, hvad der praktisk taget er Kjernen i Væren om Ordet af Herrens egen Mund, da har vi Svaret herpaa i den ganske eiendommelige Betragtning af den kirkelige Frihed, som G. har gjort gjældende, og som han har været saa heldig at berede en gunstig Modtagelse hos de i religiøs Henseende forskjelligste Mennesker. Samtidig med den høist varfomme og skjulte Maade, hvorpaa han anbragte hiin Være saaledes, at den havde Udseende af blot at være en Modifikation af det, han kaldte sin uforlignelige Opdagelse, gif hans polemiske Virksomhed fra nu af ud paa at nedbryde de Skranker for Friheden, hvormed Lovgivningen hidtil havde opretholdt det statskirkelige Monopol. Kampen begyndte paa en Maade, der godt skjulte det Selvmodsigende i hans Holdning, og dækkede den dobbelte Principforægtelse i det omtalte Forræderi først mod Lutherdommen, og dernæst med de fort tilbage adopterede katholske Grundsætninger. Det gjaldt nemlig nu om, hvad han har givet Navn af Sognebaandets Løsning, eller Befrielse fra Sognetvangen. Anledningen til den i en Række af flere Aar fortsatte Agitation i denne Retning var den Vilkaarlighed, hvormed en Deel af Geistligheden behandlede Sakramenterne, navnlig Daabens Sakrament. Naar da dengang Dr. Linberg udførte den Deel af Arbeidet, der gif ud paa offentlig at denunciere de Geistlige, der ikke fremsagde Troesartiklerne rigtigt, som Forsalfkere af Daabs sakramentet, og G. behandlede Spørgsmaalet mere i Almindelighed, da havde dette jo i den store Mængdes Dine ganske Udseende af, at G. endnu var samme Mand, som da han i 1825 angreb Clausen som Forsalfker af Troeslæren, og derfor kunde Dr. L., uden at

Inconsequenten blev videre paafaldende, vedblive at efterspore og denunciere falske Lærere. Men Meningen var ikke nu, som for nogle Aar tilbage, at Staten skulde sjerne falske Lærere og vantroe Præster; thi G. maa utvivlsomt dengang have følt, at han selv, fra Statskirkens Standpunkt, ligesaa fuldt som Clausen, var en falsk Lærer. Naar man da nu angreb Geistlige for Forsælfkning af Sakramenterne, da var det for at vise Nødvendigheden af Frihed i Forholdet mellem Geistligheden og Menighederne, saa at Ingen var forpligtet til at modtage Sakramenterne hos de Geistlige, som ikke holdt sig Ritualets Ord efterrettelige*). Senere kom hertil G.' Protest mod Biskop Wynsters i disse Stridigheder begrundede Forslag til en Forandring i den for Rationalismen anstødelige gamle Liturgi. Sognebaandets Løsning eller Sognefriheden blev, som bekjendt, i Grundloven af Aaret 1849 anerkjendt som en i den, ved denne Lov hjemlede, almindelige og omfattende Religionsfrihed indbefattet Ret for alle Landets Borgere, og det var isorveien lykkes G. at faae Biskop Wynsters Ritualforslag ihjel. Man seer let, at denne Iver for at beholde den gamle Liturgi bidrog, ikke mindre end Indsigelserne mod enkelte Geistliges vilkaarlige Forandringer i samme, til at omtaage Publikums Blik og forvirre den almindelige Dem om, hvad han egentlig tog sig for; det lod jo nemlig, som om man hele Tiden havde havt den samme Forkæmper for den rene Lutherdom for sig, den samme N. F. S. Grundtvig, der, som bekjendt, i en Række af Aar havde været ivrig Gammellutheraner; thi at han siden en Tid havde været halv katolsk og lidt efter næsten heelt anglikansk, havde han været saa heldig at faae de Fleste til hurtigt at glemme! Dog, det allermærkeligste Beviis paa G.' Genialitet, i Retning af Selvmodsigelse og en virkelig beundringsværdig Begavelse til at blænde og hilde Publikum i sine Sophisterier og inconsequente Manøvrer, var det Faktum, at han i Aaret 1839 atter havde modtaget Ansættelse i Statskirken, der dog endnu befandt sig akkurat i samme Forfatning, som da han traadte ud af den!

Under Forhandlingerne paa den grundlovgivende Rigsforsamling om Religionsfrihed fik man endelig et klart Begreb om, hvad G. egentlig vilde, eller hvor han egentlig vilde hen, og hvad Meningen var med, at han atter var traadt i den utaaelige Statskirkes Tjeneste. Han fremkom nemlig nu med sin berømte Lære om uindskrænket Frihed indenfor Folkekirken. Han modsatte sig nemlig nu ikke blot enhver Forandring i Liturgien, som forudsatte en anden Opfattelse af

*) I denne Periode udbredte der sig i det grundtvigiske Parti en temmelig markeret donatistisk Betragtning af Kirkesamfundet.

Væren, end den gamle statskirkelige, men ikke mindre alle Forslag til en ordnet Kirkeforfatning, og supplerede nu sine tidligere Bestræbelser for Menighedernes Frihed, ved at kræve den meest ubundne Frihed for Geistligheden. Sognesfrihed for Folket var kun halv Frihed; til den fulde Frihed indenfor Folketirken hørte ogsaa den saakaldte Præstefrihed. Denne sidste Frihed er den praktiske Side af Theorien om Ordet af Herrens egen Mund, eller hvad vi nys kaldte Kjernen i hele denne Sag. Ved at faste al kirkelig Overlevering, endog den apostoliske, overbord, ved at gjøre Alt usikkert, undtagen det, som han vilkaarlig tillægger Herren selv, og ved ikke at sætte andre Stranker for „Præstefriheden“, end hvad hver Præst i Folketirken kan forsvare for sin Samvittighed at lære, overensstemmende med sit individuelle „Skjøn“ om Meningen af den h. Skrifts Ord*), har Grundtvig viist, at han er gaaet tilbage til den lutheriske Reformations Udgangspunkt, til Reformationens første grundradikale Principer, hvorefter Alt hvad der kan kaldes Fast og Uroffeligt, Alt hvad der tilforn i Christenheden var autoritativt befeglet og traditionelt begrundet, er gjort flydende, hvorefter der tilkommer det negative og opponerende Element en Autonomi, som ophæver enhver Mulighed for, at nogen Autoritet og organiserende Tendents kan gjøre sig gjældende!

Saaledes er det sidste Endemaal for Væren om det lille Ord af Herrens egen Mund theoretisk den fuldendte dogmatiske Indifferentisme og praktisk en total Oplosning af Folketirken. I det Par Aar, G. indtog det høikirkelige Standpunkt, truede han stærkt med at træde ud af Statskirken, og som anglikansk ordineret Biskop grunde en Trimenighed, der skulde tage Luven fra den urene og besmittede Statskirke, der manglede al høiere Indvielse. Den Omstændighed, at Pusjyterne i disse Aar skareviis forcastede den af G. høitpriste Anglikanisme, og traadte tilbage i den gamle katolske Kirkes Skjød, har utvivlsomt aabnet hans Dine for den Fare, han var geraadet i, og bibragt ham „Syn“ for den eneste Udvei, der stod tilbage for Gjennemførelsen af hans tilsigtede kirkelige Reform — Folketirkens Tilintetgjørelse, og dermed Virkeliggjørelsen af den lutheriske Reformations oprindelige Ideal: den usynlige Kirke, d. e. Oplosningen af alle aandelige Samfundsbaand — hvert Individ sin Religion og sin Kirke, fort sagt den kirkelige Egoismes fuldkomne Seir over den storartede, den hele Verden og alle Tider og Slægter omfat-

*) Vi undlade ikke at gjøre opmærksom paa denne glimrende Selvomstgælle, at G. her sætter den h. Skrift som det i allersidste Instantis Afgjørende!!

tende Samfundsidee, som har sit konkrete Udtryk i den katolske Kirkes uforanderlige Eenhed. Vilde han selv virksomt tage Deel i dette Værk, kunde han ikke staae udenfor. Han maatte derfor tilbage til Statskirken og tage den som den var. Inconsequenten bestod da egentlig i, at han var traadt ud af dens Tjeneste. Han maatte atter ind i den, for som Rigsdagsmand og Præst i den at blive istand til at ruinere den!

Det er vistnok en afgjort Sag, at G. ikke tænkte herpaa, ligesaa lidt da han paany begav sig i Statskirkens Tjeneste, som da han opgav sit Embede i 1826. Vi troe derfor at træffe det rette Udtryk for Betegnelsen af dette Skridts Betydning, naar vi sige, at Styrelsen vilde, at den danske Folkekirke skulde ruineres — ikke udenfra, men indvortes fra, ud af sig selv, at, ligesom den engang er bleven til ved en „Reformation“, saaledes skal den ogsaa ved en radikal Reformation af denne uberegtigede Reformation ødelægge sig selv, ødelægges af en af sine egne Tjenere, af den Mand, der maa kaldes den ypperste Tjener, den nogensinde har havt! Det er nu engang blevet hans Kalb, i Bund og Grund at ødelægge den, og derfor har han maattet gjøre Alt, hvad han har gjort. Da han nu eengang ikke har villet følge det Kalb, de forunderlige Bink, der efter en høiere Styrelse engang aabnede hans Dine for den katolske Sandheds sidste ledende Grundkætning, har han maattet udføre den Gjerning, igennem en Række af Inconsequentser og Selvomødsigelser, af lidet hæderlige forblommede og tvehydige, for ham selv fordærvelige og Andre vildledende Bugtninger, at tjene Sandhedens Sag ved at levere et høist betydningsfuldt indirekte Beviis for Ghyldigheden af det Gnefte, som han altid har været enig med sig selv om at bestride og fornægte i dets virkelige historisk givne Stikkelse, nemlig den romerske katolske apostolske, eller den af Gudmennesket Jesus Kristus stiftede eneste sande Kirke, alle Kirkers Moder. Den har overlevet alle de heurundne Tidens Daarskaber og Sjendtligheder, og den vil staae fast paa Klippen, paa hvilken Kristus har bygget den, naar Tidens omstiftende Vinde forlængst have henveiret Grundtvigs luftige Kirkebygning, naar Modens lunefulde Strømninger tilsidst engang have bortstykket det Flyvesand, hvoraf vel endnu en Tid skal fremhvirvles Stovslyer af Bildfarelsernes Tjenere og Forsvængelighedens falske Profeter — de Genøiede, der blandt Blinde gjælde for Seende!

Men vi bede sluttelig Enhver, som virkelig seer, at mærke sig vel, hvad der er blevet det sidste Endemaal for en Kamp, der begyndte med at raabe Vee over al Forsalfkning af den ægte Christendom: at det Hele er endt med Umbefaling af den fuldkomne Indifferentisme og Opløsningen af alle kirkelige Samfundsbaand!!

Menneskets oprindelige Tilstand og Syndefaldet.

II.

Til nærmere Forklaring af denne Lære om Billiens Ufrihed betjente Luther sig af en original Lignelse. Han sammenligner nemlig Menneskets Billie med et Lastdyr eller en Hest. „Rider Gud det, siger han, saa driver han Mennesket til det Gode, hvorhen han vil; rider Djævelen det, saa driver han det til det Onde, hvorhen han vil.“ Hvad som helst der skeer i Verden, siger Luther gjentagne Gange baade i denne og i andre Bøger, det skeer med Nødvendighed, om det ogsaa har Udseende af, at vi gjøre det frivilligt*).

Men det allermærkværdigste herved er, at Luther endog glæder sig over denne Menneskets ufri Tilstand. Han siger nemlig i hiint Skrift om den ufri Billie: „Selv naar det stod til mig at kunne faae en fri Billie, saa vilde jeg ikke engang have den; thi den vilde kun foruroilige mig. Nu derimod kan jeg tænke og sige: Jeg er rigtignok en Synder; dog Gud straffer mig ikke, fordi jeg troer fast paa ham; det beroliger mig.“

Er det ikke heraf klart, at denne Lære fra Roden af udrydder Grundbetingelsen for al sædelig Værdighed og Livets høieste Lykke — Bevidstheden om Friheden?

Denne Luthers Lære om Menneskets Ufrihed og om Syndefaldets hele Menneskenaturen obelæggende Følger forsvaredes ogsaa af hans Disciple og Medreformatorer. Saaledes kalder Melancthon, den paalidelige Fortolker af Luthers Anskuelse, Læren om Billiens Frihed „en gudsbespottelig Sætning, som fra Hedenstabet efterhaanden har sneget sig ind i Christendommen; thi Mennesket kan af sig selv ikke gjøre Andet end synde, ligesom det er Ildens Natur at brænde og Magnetens at drage Jernet til sig.“

Calvin siger ligeledes: „Alt i Mennesket er Synd.“ Heb-

*) Under de i den sidste Halvdeel af det 16. Aarhundrede om dette Punkt førte Stridigheder imellem Lutheranerne indbyrdes forbedrede Luthers ivrigste og med hele Anden i hans Theologi meest fortrolige Tilhænger Matthias Flacius denne Lignelse, ved at sammenligne hvad der foregaaer ved Menneskets Omvendelse med den Maade, hvorpaa man trækker et Svin. Svinet kan, som bekendt, ikke drives frem som et andet Dyr; det vender sig strax i den modsatte Retning af den, hvori Driveren trækker. Denne maa altsaa indrette sig herefter. Ligesom Svinet altsaa føres frem under bestandig Modstand, saaledes lærer Flacius, at Mennesket omvendes til Gud under en vedvarende Modstand mod den guddommelige Raade, der altsaa i denne smagfulde Lignelse sammenlignes med en Svinefører!!

ningenes Dyder, siger han, idet han eksempelviis nævner Sokrates, Zenocrates og Zeno, ere ikke andet for Gud, end glimrende Laster."

Men at denne Betragtning af den ved Adams Fald ganske forstyrrede og ligesom i Djævelens Bæsen totalt opgaaede Menneskenatur ikke blot var enkelte Reformatorers Privatmening, men at den er gaaet over i Protestantismens Grundanskuelser, bevise de første Protestanters offentlige Betjendelseskrifter. — De gaae vel ikke med rene Ord saa vidt, som Luther og Calvin uden Sky hyltre sig, men de gaae dog vidt nok til, i logisk Consequents at føre til samme Resultat.

Den meest ansete af disse symboliske Bøger er Concordieformlen af Aaret 1577. I den hedder det udtrykkelig: „Guds Billede er ved Arvesynden ganske forsvundet i Mennesket, og en ond Kraft (Substant) har trængt sig ind i Menneskets aandelige Bæsen, ved hvilken dette er blevet forvandlet til en sand Vederstyggelighed.“ Den samme Concordieformel erklærer det endvidere for „en Vilsfarelse, at paastaae, at der efter Faldet er blevet det allermindste Godt tilbage i Mennesket, dette Gode være end nok saa lidet; thi Mennesket er blevet i Bund og Grund slet.“

I samme Retning udtrykker sig den helvetiske, galliske, belgiske og skotske Betjendelse. Ja, saa almindelig og karakteristisk optraadte denne Protestantismens Lære ligesaa sin Begyndelse, at det Tridentinske Kirkeraad fandt sig foranlediget til at opstille en egen Canon i Mod sætning til den, hvori det hedder: „Naar Nogen siger, at alle Gjerninger, der skee førend Retfærdiggjørelsen, ere Synd, han være udelukket af Kirken.“

Calvin og Zwingli med deres Tilhængere paastaae endog, at Adams Fald var en Nødvendighed, at Gud saaledes har anordnet det.

Seg spørger nu blot: Oprøret ikke baade Hjerte og Forstand imod en saa vanvittig Lære?

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Da ogsaa den herværende Presse med kjendeligt Velbehag har underholdt Publikum med de af kirkefjendtlige Blade udbredte ondskabssfulde Hentydninger angaaende den pavelige Krigsminister de Merodes under 16. October stedfundne Afskedigelse, meddele vi her nogle Oplysninger om denne Begivenhed efter „Krtzgs.“ romerske Correspondent.

„Greve de Merodes Fratrædelse er en Begivenhed, som Enhver kunde forudsige, vilde fremhvirende forfærdelige Støvstyer af taabelige Nygter, eftersom det her er bekjendt nok, at denne fornemme Herr, der tilhører en anselig belgisk Familie, ikke blot deler den Ære med andre fremragende Mænd i Kirkestyrelsen, at være Gjenstand for Revolutionspartiets Had, men ved sin energiske, ofte hensynsløse Fremgangsmaade oftere er kommen i Collision med de mere forsigtige italienske Prælaters fra hans afvigende Meninger. Det er dog ingenlunde disse, der have foranlediget hans Afgang, men jeg kan, bortset fra alle Nygter, forsikre, at Msgr. de Merode er udelukkende falden som Offer for den almægtige franske Indflydelse. Msgr. de M. er nemlig en afgjort Modstander af Alt hvad der hedder Bonaparte, og han har aldrig lagt Stjul herpaa. Situationen — de franske Troppers forestaaende Afmarsch — forlangte nu bydende en Indrømmelse til Frankrig; Cardinal Antonelli ansaae det for sin Pligt at forestille den h. Fader Nødvendigheden af den belgiske Prælats Afstedigelse. Pius IX. skatter de Merodes Trost og Fortjenester høit, og gif derfor saare nødig ind paa Cardinalens Forestillinger. Efterat han imidlertid havde bevilget Afstedigelsen, begav Cardinal-Statssekretairen sig personlig til Msgr. de Merode, der dengang laae syg, og foreslog ham, i nogen Tid at foretage en Reise, for saaledes at gjøre Anledningen til denne Begivenhed mindre paafaldende. Cardinal Antonelli vilde da foreløbig selv overtage Krigsministeriet. Paven modtog kort efter Hr. de M. i en Privataudients, og efter den blev hans forestaaende Reise pludselig opgivet, saa det er endnu ikke sikkert, om han ikke om nogen Tid igjen overtager sine Funktioner, eftersom det ikke er ham tvivlsomt, at han er omspundet af franske Intriguer, og en Mand af hans djærve Charakter ikke vel kan finde sig i, uden videre at overlade sine Modstandere Marken. Det Hele er naturligviis baade Cardinal-Statssekretairen og de andre italienske Prælater høist ubehageligt; thi M. kjender Styren i sin Stilling. Han er Præst og Prælat, Domherre ved St. Peter, pavelig Geheime-Kammerherre og Mundstjænk; hans mægtige Familie staaer i Spidsen for det katolske Parti i Belgien; han er derhos selv Hovedet for alle katolske Legitimiteter, hvilke have Raadighed over omfattende Midler; bag ved ham endelig staaer Alt hvad der stiller sig i et fjendtligt Forhold til Bonaparterne og det nuværende Frankrig. Med en saadan Mand, der tilmed er klog og modig, er det ikke let at blive færdig, saameget mindre, som han desuden er i høi Grad personlig ynket af Paven.“

Med Hensyn til de liberale Blades Fortællinger om, at Grev de Merode skulde have paadraget sig en umaadelig Gjæld,

samt at han efterlod et betydeligt Deficit i Krigsministeriets Kassebeholdning, da forholder det sig hermed som med alt Andet, hvad der kommer fra den Kant, og vi skulle i vort næste Nummer belyse disse Bagvaskelser. Her tilføie vi blot til det ovenfor Meddelte, at det senere har stadfæstet sig, at de her omtalte Forhandlinger have ført til det Resultat, at Krigsminister Misgr. Kav. de Merode i en Dagsbefaling har taget Afsted med den romerske Armee, samt at den officielt angivne Grund til hans Fratrædelse er hans Sundhedstilstand. Pius IX. skal have sagt til nogle høiere Officerer: „Merode maa bevares baade for sig selv og for Eder!“ Da Grev Merode flyttede bort fra Krigsministeriet, tog han igjen sin Bolig i Vatikanet i Besiddelse, og fungerer atter som Paven's tjenstgjørende Kammerherre.

Norge. Det norske Storthing har den 17. f. M. forkastet det indbragte Forslag om Troesfrihed for Embedsmand. Den liberale norske Grundlov af 1814, der tilstod alle norske Statsborgere en høi Grad af politisk og social Frihed, lod alle de i Christian 5tes Lov fastsatte intolerante Indskrænkninger for den religiøse Frihed bestaae uforandrede. Først en Menneskealder efter (i 1845) tilstod „Disenterloven“ alle christelige Religionsfølsomme fri Religionsøvelse, og nogle Aar efter tilstodte man Søder Afgang til Landet. Men endnu bestod Grundlovens § 92, der gjør det til Betingelse for at opnaae og forblive i et Embede, at Vedkommende bekjender sig til den lutheriske Tro. To Gange tidligere har man forsøgt at faae denne Bestemmelse ud af Grundloven; men Forsøget mislykkedes begge Gange. Den tredie Gang havde Forslaget 63 Stemmer for sig og 47 imod sig. Men til en Grundlovsforandring udfordres qualificeret Majoritet ($\frac{2}{3}$ af Stemmerne) eller 74. Vi haabe, at dette Tal vil naaes næste Gang, dette Forslag indbringes!

Frankrig. Det franske Episkopat har forenet sig om et i Sandhed ædelt og værdigt Foretagende, nemlig om at sætte de 1500 Præster, der paa den første Revolutions Tid bleve dømt til Deportation, et Mindesmærke. Disse Kirkens troe Tjenere forsmaaede at kjøbe den Ret, at turde leve i deres Fædreland for den vanærende Priis, at forraabe deres Kirke og deres præstelige Værdi, og bleve derfor af Frihedens Tyranner paa en Maade, der gav dem til Priis for den største Nød og Glendighed, drevne ombord paa Skibe, der skulde sætte dem i Land i England og Amerika. Det paatænkte Værestegn, der skal overlevere Mindet om disse trofaste Bekjendere til Efterverdenen, skal opreises ved Strandbredden i Nærheden af Rochelles Havn, og bestaae i en høi Spøile, der, smykket med passende Emblemer, kan sees i en viid Afstand, og baade ud

over det fjerne Verdenshav og deres Fædreland betegne det Sted, hvor disse Offere for den politiske og religiøse Fanatisme, bleve indstibede. Den h. Fader har tilkjendegivet sit Samtykke og levende Deeltagelse for dette Forehavende.

Søndagen d. 17. og Mandagen d. 18. afholdes i Skolehuset en lille Bazar i Forbindelse med en Tombola til Fordeel for udsiddende Børn. De Gæde, som ville offere dette Bismed deres Opmærksomhed, bedes behageligen at henvende sig paa 2den Sal samme Sted.

Marieforeningens

ordentlige Møde er udsat til Søndagen d. 7. Jan. 1866 Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 10. December. 2den Adventsøndag. Maria ubesmittebe Undfangelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Fests-Andagt. — 11. M. Damasus, Pave, Bisk. — 12. St. Vicelinus, Bisk. og Bisk. — 13. D. Lucia, Mart. og Jir. — 14. To. 7de Octavdag af Maria ubesm. Undf. — 15. F. Octav af Maria ubesm. Undf. — 16. L. Eusebius, Bisk. og Mart.

Søndagen d. 17. December. 3die Adventsøndag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Adventsøndag med Katechese. — 18. M. Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. St. Jerialdag. — 20. D. Jerialdag. — 21. To. Thomas, Apostel. — 22. F. og 23. L. Jerialdage.

Onsdag d. 20., Fredag d. 22. og Lørdag d. 23. December ere kirkelige Tapperdage og derfor befalede Fastedage.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Forveer, Hr. Grosserer C. B. Lohrer, Gothersgade 5, og i alle Bøglæder; i de danske Stater paa de lgl. Postkontorene. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

E. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Trettende Aargang.

Nr. 26. Søndagen den 24de December. 1865.

Indhold: Julestjernen. — En alvorlig Drøgtelse af to meget ganglie Klager eller Betskyldninger mod Guds Forsyn. — Af et Brev fra en nordamerikansk Feltkapellan. — Kirkelige Efterretninger: Fredericia.

Julestjernen.

Dagens travle Larm er endt, dens vilde Brimlen
Midnatstimens Stilhed afløst har.
Udenfor er Alting tyst; paa Himlen
Stjernehavet smiler reen og klar.
Nu og da de stærke Nordlys funkler
Streifende mod Mælkeveiens Rand;
Mens fra Skoven Skygger, tause, dunkle,
Hvile paa det sneebedækte Land.
Jord og Himmel, Lys og Skygge virke
I Førelse som Naturens Kirke.

Ingen verdselig Larm forstyrrer Freden;
Kirken staaer i hellig Stilhed der.
Stjernehæren tyder Kjærligheden,
Faderøiet overalt jo er.
Lyn fra Norden Troens Styrke lære,
Mælkeveien Haabets Fodsti blev,
Stærke Søiler Tempelets Hvalving bære,
Sneen er Martyrens Himmelbrev!
Kirken venter — Tiden den er omme —
Juleglæde — Jesus vil nu komme.

Zuleglæde! Af hvorfor mon vaage
 Menneskene ei i denne Nat?
 Af, fordi de ikke ere kloge,
 Ingen Dine har tilrede sat.
 Jesusbarnet sig til Stalden vender,
 Finder Ly i simple usle Braa;
 Derfra han sin Guddomsfrelse sender
 Dem, som Sønnens Mørke hviler paa.
 O! hvi kunne vi ei prise, love
 Zuleglæden? Af — fordi vi sove.

Sove Alle? Seer du gjennem Ruden
 Faldt et Lygglint. Der er dog et Sted,
 Hvor Brudgommen ventes paa af Bruden,
 Som har Lampen tændt i Kjærlighed.
 Seer du foran Krybben knæler Qvinden
 Fromt tilbedende lig Østens Mænd?
 Langsomt Taaren ruller over Kinden,
 Giver Hjertets Offer ydmygt hen;
 Diet til „Gudsmoder“ op sig hæver,
 Og om Hjælp og Bistand Bønnen kræver:

„Hil Maria Dig! Du Viisdoms Sæde,
 Usthyldrosens Jomfru, Livets Bo,
 Pagtens Arf, Du Marsag til vor Glæde,
 Sorgens Tilflugt, og de Banges No.
 Du som Raade fandt for Herrens Die,
 Du velsignet er fra Slægt til Slægt;
 Engles Dronning! Du dit Hjerte høie,
 Tag mig Arme i Din Baretægt.
 Du som eier Himlens høie Gøder,
 Beed for mig, den kummerfulde Moder!

O min Søn han vandrer uden Hvile
 Raftløs om i Verdens vilde Larm,
 Glimrende Forførelser tilsmile
 Ham, han trykkes tæt til Syndens Barm.

Og han hører kun Sireners Sange,
 Hertet mistet har sin Ustylds Skat;
 Mens hans Døie modløst, fløvt og bange
 Stirrer ind i Evighedens Nat.
 O Maria! Bed Din Moderglæde,
 Bed for ham, mit Hjerter maade begræde.

Christi Moder! bær min Offergave,
 Hjerterets Bøn, for Herrens Throne frem.
 Da vil Herren Medhyk med mig have
 Og hans Haand min Søn vil føre hjem.
 Sønnens Angerstaare vil da flyde
 Naar han trykkes i min Moderfaan,
 Engles Jubel herligt da vil lyde,
 Naar han drages ind i Frelsens Haan.
 O Maria! Sorgens Trøsterinde,
 Lad mig Tegnet paa din Bistand finde."

Frelsens Moder, Livets Morgenstjerne,
 Hørte Moderhjerterets fromme Bøn;
 Midlerinden Bønnen bragte gjerne
 Frem for sin guddommelige Søn.
 Hvo kan Kjærlighedens Dyd udmaale!
 See paa Crucifixets Tornefrands,
 Maanen kastede sin rene Straale,
 Jesus viste sig i himmelsk Glands.
 Som et Tegn for Qvindens Moderøie
 Funkled' „Julestjernen“ i det Høie.

J. E. J.

En alvorlig Drøftelse af to meget gængse Klager eller Beskyldninger mod Guds Forsyn.

I.

Svorfors lader Gud den Ulighed bestaae iblandt Menneskene, at Nogle ere rige, Andre derimod fattige?

Til alle Tider og overalt i Verden har man bemærket en stor Ulighed med Hensyn til Fordelingen af de jordiske Goder. Der gives Nogle, som ere meget rige, Andre, som ere meget fattige. Nogle have Overskud, Andre lide Mangel. Men denne Ulighed er langt fra at være et Beviis paa, at Guds Forsyn ikke vaager over Menneskene, den vidner tværtimod om det guddommelige Forsyn. Thi uden denne Forskjellighed kunde Verden og Samfundslivet slet ikke bestaae. Den er nødvendig for dets Vedligeholdelse. Hele den menneskelige Familie paa Jorden ligner et Legeme. Alle Familiens Lemmer udgjøre eet eneste Legeme. Betragte vi nu det menneskelige Legeme, saa er der vistnok mange forskjellige Lemmer, men alle ere nødvendige til Legemets Bestaaen. Derom taler den h. Apostel Paulus i sit 1. Brev til Cor. 12: „Diet kan ikke sige til Haanden: jeg har dig ikke behov, eller atter Hovedet til Fødderne: jeg har eder ikke behov. Meget mere ere de Lemmer paa Legemet fornødne, som synes at være de skrøbeligste og uanseligste.“

Saaledes forholder det sig ogsaa med den menneskelige Familie paa Jorden. Alle dens enkelte Lemmer ere mere eller mindre nødvendige. De Fattige ere ikke mindre nødvendige end de Rige, skjøndt begges Forretninger og Beskæftigelser ere meget forskjellige. Ja, de Fattige ere endog nødvendigt i Samfundet. Thi hvorledes kunde Verden bestaae, dersom der ikke gaves Fattige blandt de forskjellige Professionister, Haandværkere og Arbejdsfolk, kort sagt, saadanne Lemmer i den store Menneskefamilie, som ere nødte til at dyrke Jorden, forrette Arbejder og Haandteringer, uden hvilke Alt vilde komme i den største Uorden? Ja, de Fattige ere det, som baade holde sig og de Rige ilive, som forskaffe Alle den fornødne Næring og Klæd-

ning. Det er derfor ikke Mangel paa Guds Forsyn, at Nogle ere rige, Andre fattige; at Een er født i denne, en Anden i hiin Stand; — at der er saa stor Ulighed i Menneftenes Livsforhold; det vilde tværtimod være Mangel paa Forsyn, hvis det ikke var saaledes. Med uendelig Viisdom har Gud sørget for, at de Fleste ere fattige. Dette er nødvendigt til Samfundets Bestaaen og Orden. Hele Verden er ligesom et stort Orgel, som Gud, den forstandigste Orgelbygger, har forfærdiget. De Rige ere saa at sige de store og tykke Huulpiber, som, fyldte med mere Vind, give grove og stærke Toner; de Fattige ere derimod de smaa Piber, som ikke behøve saa megen Luft og give finere og mindre stærke Toner; men baade de større og de mindre Orgelpiber ere nødvendige til at frembringe en harmonisk Samklang. Dersom Metalpiberne ikke vare af forskjellig Størrelse, vilde ingen Harmoni mere være mulig. Men, svarer Nogen, hvorfor lever netop jeg da i Fattigdom? — Hvorledes kan du vove at gaae i Kette med Gud? Han gjør dig ikke Uret. Kan Han ikke gjøre, hvad Han vil? Gud er vor uindskrænkede Herre og Skaber. Han kan, uden at gjøre Nogen Uret, forordre, at den Ene lider mere end den Anden, for at bevise Ham sin Trostak og udøve de forskjellige Dyder.

Men førend jeg endnu giver dig et andet Svar paa dine Klager, spørger jeg dig: Er du ganske sikker paa, at du ikke hører til dem, som selv ere Skyld i deres Nød, Fattigdom og Lidelser? Thi der gives mange unge og gamle Mennefter, som ere sig selv og Andre til Byrde, som ikke vide, hvad de skulle foretage sig, for paa en ærlig Maade at ernære sig. Men, hvis Skyld er det da vel, at disse befinde sig i denne beklagelsesværdige Tilstand? Hvorfor have de været saa ligegyldige for deres Udbannelse, hvorfor have de ikke lært et retskaffent Haandværk, medens det endnu var rette Tid? Hvorfor have de ikke tænkt paa Andet end paa Fornøielse og Morstab? Hvorfor have de ikke adlydt deres Forældre, Lærere, Sjælesørgere og de øvrige Foresatte? Hvorfor have de ikke hørt paa deres egen Samvittighed og paa Religionens Stemme? Deres egen Ligegyldighed og Dorstthed, deres egne Lidenskaber og

Begjærligheder, som de fulgte, ere den sande Aarsag til deres nuværende Nød og Sammer. Saaledes gives der Mødre med en heel Flok Børn og med en raa uchristelig Mand, der hellere flaaer dem end giver dem Brød. Men hvorfor? — Erindre de ikke mere, at de ere blevne advarede mod hiin Mand? Hvorfor vilde de dengang ikke høre paa deres Forældre, Venner og Skjtsengle, der fraraadede dem et saadant Skridt — jeg mener, et saadant Giftermaal? Hvorfor bruste de op i Brede og erklærede, at de nok selv vilde sørge for at blive lykkelige, ved at taale og rette Mandens Feil? Det Samme kan siges om mange ulykkelige Mænd, der klage over deres forfængelige, hoffærdige, egenraadige og trætteljære Hustruer. De skulde derfor nu ikke kaste Skylden paa Guds Forsyn, men paa sig selv, fordi de have misbrugt deres egen fri Billie.

Der gives endnu mange andre Menneſker, der klage over Guds Forsyn. Nu ere de vistnok fattige og lide Nød. Men hvorfor pasſede de tidligere ikke deres Arbejder, Forretninger, Handel osv.? Hvorfor opholdt de sig helst i Bærtshuse, paa Forlystelsesheder eller hos Venner og Veninder som ørkesløse Lediggjængere? Hvorfor have de ikke draget Omsorg for at bevare deres gode Navn og Rygte? Hvorfor begik de saadanne Ting, hvorved de tabte al Kredit og Tillid, saa at Ingen mere kunde stole paa dem? Der gives Andre, der før vare rige og ansete i Verden, men nu lide Nød; de klage nu over Guds Forsyn, skjøndt de tidligere anvendte Mere til Luxus og hyppige Maaltider, end deres Indtægter tillode, skjøndt de tidligere ikke tænkte paa Andet, end paa at tilfredsstille deres Lyst til Theater, Spil, Reiser og anden Nydelſe. Hvo som med et opmærksomt Øie betragter Samfundets Tilstand, vil snart erkjende, at mange Menneſker ved deres egne Synder have ſthrtet sig i Nød og Elendighed, at en stor Deel af dem, som klage over Guds Forsyn, ved egen Skyld ere blevne fattige. Og dog ere Alle diſſe langtfra ulykkelige, fordi de høre til de Fattige, ſaafremt de fun formaae at hæve deres Sjæle over det Jordiſke.

Øhi hvorfor ere vi vel ſtabte af Gud? Hvorfor befinde vi

os paa Jorden? Maaſtee for at more og fornøje os? Maaſtee for at tilbringe vore Levedage i Lyſt og Glæde? Nei ingenlunde! Vi ere her, for i denne Prøvetid at bevise Gud vor Lydighed og Troſtab, og for ſaaledes at opnaae det evige Liv, den evige Salighed. Ogſaa de Rige kunne altsaa, ved at bevise Gud deres Lydighed og Troſtab, blive ſalige. Ogſaa de kunne afholde ſig fra alle uordenlige Lyſter og Glæder; ogſaa de kunne opfylde Guds Billie, idet de ved deres Medlidenhed, Gavmildhed og Almiſker viſe, at de ere gode Huuſholdere over de dem betroede jordiske Goder. Ogſaa de Rige kunne øve de chriſtelige Dyder, uden hvilke Ingen kan indgaae i Himmeriget. De kunne leve i aandelig Fattigdom og løsrive deres Hjertes fra al uordenlig Tilbøielighed til verdslig Ære og Anſeelse, til Stads og Pragt, og til Alt det, ſom de have forſaget, dengang de annammede Daabens h. Sakrament. Ogſaa de Rige kunne beſtandigt efterleve Apoſtelens Ord: „Brødre! Tiden er trang, ſaa at de, der have Huſtruer, ſkulle være ſom de, der ikke have, og de, der græde, ſom de, der ikke græde, og de glæde ſig, ſom de, der ikke glæde ſig, og de, der tjøbe, ſom de der ikke eie, og de, der bruge denne Verden, ſom de, der ikke bruge den; thi denne Verdens Skikkelse forgaaer“ (1. Cor. P. 29—31.), ſaavelſom den h. Johannes's Formaning: „Børnlille, elſter ikke Verden, ikke heller de Ting, ſom ere i Verden! Derſom Noget elſter Verden, er Faderens Kjærlighed ikke i ham. Thi Alt det, ſom er i Verden, Kjødets Lyſt og Dinenes Lyſt og Livets Hoffærdighed, er ikke af Faderen, men af Verden. Og Verden forgaaer og dens Lyſt, men den, ſom gjør Guds Billie, bliver til evig Tid“ (1. Joh. 2, 15—17). Men naar vi altsaa her ikke have et blivende Sted, men ſøge et tilkommende, naar vi her i chriſtelig Ydmøghed, Selvfornægtelse og Spægelse, i beſtandig Kamp med vore onde Lidenſtaber og Begjærligheder ſkulle forberede os til et evigt Liv, til en evig Salighed, — da er det efter Jeſu Chriſti Guds Søns ubdragelige Være langt, ja næſten uendeligt lettere for de Fattige at indgaae i Himmeriget, end for de Rige. Og derſom Noget havde Klage til at klage over Guds Forſyn, ſaa vilde

det slet ikke være de Fattige, men de Rige; og dersom disse heller ikke behøve at klage over at være i Besiddelse af saa farlige Goder, saa er det kun, fordi det staaer i deres Magt, at kaste den Byrde fra sig, der altfor meget tynger paa dem, for saaledes lettere at kunne vandre den ene trange Vej, som fører til Himmelen, saaledes som saa mange Helgener have gjort.

II.

Hvorfor leve de Onde i Overskødsighed paa Alt, medens de Gode lide Nød?

Man klager fremdeles over Guds Forshyn, idet man atter og atter opkaster det Spørgsmaal: Hvorfor leve de Onde i Ulykke og Overskød paa Alt, medens de Gode lide Nød og Mangel? Vi behøve vistnok egentlig ikke at svare paa dette Spørgsmaal; thi vi have jo allerede gjort det, da vi svarede paa det første. Men er det virkelig sandt, at kun de Gode lide, og at de Onde altid ere frie for Lidelser? Der gives dog mange almindelige Ulykker, saasom Pest, Hunger og Krig, som ramme de Onde saavel som de Gode. Bedragerer, Drankere, Spillere, Bellystlinge og slige onde Mennesker straffe som oftest sig selv ved deres egne Laster, idet de tabe deres Formue, paadrage sig smertefulde Sygdomme og en tidlig Død. Hvo som ikke er aldeles ukjendt med denne Verden veed, at mange Mennesker tidligt synke i Graven paa Grund af deres Udskielser. De Onde synes vistnok at være lykkelige, men i Virkeligheden ere de ofte langt ulykkeligere end deres fattigste Medmennesker. Det er idetmindste ikke sandt, at de Onde ikke have Noget at lide paa Jorden. Men hvorfor lide da de Gode? Ere de ogsaa virkelig Alle gode, retfaste Mennesker? Vistnok i Verdens Dine, det tilstaaer jeg gjerne. Mange synes ligesom Phariseerne og de Skriftkloge vel udvortes retfærdige for Menneskene, men indvortes ere de liig kaldede Grave, fulde af alskens Ureenlighed, d. v. s. de have hemmelige Synder, hemmelige Laster og Forbrudelser og Bederstyggheder; Han, som randsager Hjertes og Nyres, Han, som seer ind i Hjertets Underste, Han viser derfor Sin uendelige

Barmhjertighed imod dem, idet Han ved Lidelser søger at bringe dem til Bød og Bedring.

Men lad os antage, at den som lider, virkelig hører til de Retfærdige; har han ogsaa altid været dydig og retfærdig? Eller har han maaskee tidligere begaaet Synder og Laster? Har han maaskee ikke i sin Ungdoms Dage sat sig op imod Guds Villie ved at overtræde hans Bud? Nuvel, Gud har i Bodens Sakramente tilgivet ham hans Synder. Men idet Gud sender ham Lidelser, saa viser han ogsaa derved sin store Barmhjertighed mod ham. Det er jo langt bedre og lettere nu at afbøde de velfortjente timelige Syndestrafte end efter dette Liv. I det andet Liv vilde det desuden blot være en Fyldestgjørelse uden Forøgelse af Fortjenesten, men her paa Jorden kan den, som har opnaaet Tilgivelse for sine Synder, ved med Taalmodighed og Hengivenhed i Guds Villie at lide, ogsaa erhverve sig mange Fortjenester for Himmels Salighed. Men vor h. Tro lærer os endnu paa en anden Maade, hvor nødvendigt det er for Alle, at lide Noget paa Jorden. Dersom vi lide med Kristus, og kun dersom vi lide med ham, vort Forbillede, skulle vi ogsaa vorde forherligede med ham. Ved Gjenvordighed og Lidelse vil Gud derfor gjøre os sin eenbaarne Søn lige; igjennem Lidelse og Gjenvordighed fører Gud Sine Udvalgte hen til deres evige Hvile og Glæde; ved Gjenvordighed og Lidelse renser og lutttrer han dem mere og mere; under Gjenvordigheder og Lidelser bevarer han dem for mange Synder; ved Gjenvordighed og Lidelse gjør han dem bestandig rigere paa Dyder og Fortjenester og forøger deres Løn i Himmelen.

Men hvor ulykkelige ere derimod de Onde, som Gud lader leve i deres jordiske Lykke og ikke mere i denne Verden revser og tugter for deres Synder! Disse ulykkelige Mennesker ville ikke forbedre sig, og nøde derfor Gud til at straffe dem paa den stræffeligste Maade, idet han ikke mere straffer dem i denne Verden. Han lader dem leve efter deres egen Lyst, men forbeholder sig at straffe dem i Evigheden. Ere da de Onde lykkelige, fordi de leve i Rigdom, i Overflod paa alle jordiske Goder? Derpaa svarer Frelseren med de Ord: „Bee

Eder, I Rige; thi I have Eders Trøst borte" d. e. I have Eders Løn alt herneben. Luc. 6, 24. Gud belønner i dette Liv med jordisk Lykke det lidet Gode, som de Onde gjøre, da Han formedelst deres Ubedfærdighed ikke kan belønne det i den anden Verden. Ere da de Onde, som ikke lide paa Jorden, lykkelige? De kunne vistnok endnu gjøre God, men, idet Gud ikke straffer dem, mangle de et af de kraftigste Midler til Ombendelse. Ere de altsaa lykkelige? De blive mere og mere forstokkede i deres Synder, indtil de styrte ned i Helvedes Afgrund. Ere de lykkelige? — Vi maae forfærdes over deres Lykke! Jeg puster mine christelige Læsere og mig selv det Modsatte, at Gud ved Lidelse vil føre os hen til Himmels evige Glæder; at Han vil bevare os fra enhver Synd, og, naar vi falde i Synd, at Han da ikke vil lade det gaae os godt, men hjemføge os med Lidelser hernebe, og i Sin Barmhertighed staae os i Evigheden!

Uf et Brev fra en nordamerikansk Feltkapellan.

„Vi have bestandig havt Anledning til at beklage, at Antallet af katholske Præster under den langvarige Krig var saa ubetydeligt, medens der overalt var Overflødighed af protestantiske Prædikanter. Jeg havde saaledes et heelt Armeekorps at sørge for, og følte bestandig til min Bedrøvelse, at jeg umulig var istand til at fyldestgjøre hvad mine Pligter krævede, medens jeg paa den anden Side havde den Glæde at møde den største Forekommenhed og Velwillie hos Alle, Officerer som Menige, hos Protestanter ikke mindre end Katholiker. I min Stilling som Feltgeistlig har jeg oplevet Ting, som næsten vilde forekommet mig utrolige, dersom Nogen tidligere havde fortalt mig dem, og vil, for at give Eder et Begreb om, hvorledes vi under denne Rødstilstand have maattet kæmpe os igjennem Hindringerne for Opfyldelsen af vore ansvarfulde Kaldspligter, skilbre en lille Epifode af det amerikanske Feltliv.

Vi laae i Keir ved den mexikanske Havbugt, da der pludselig kom Befaling til at holde os marschfærdige. Denne Gang forestod os en lang og farlig Marsch. Jeg gif da strax til Arbeidet, og jeg troer, at Gud velsignede det. Mit Telt fyldtes snart med Soldater og jeg hørte Skriftemaal lige til Trommerne hvirvlede til Opbrud. Før et saadant Opbrud ville Alle skrifte. Hæren satte sig langsomt i Bevægelse, og jeg havde maattet lade Soldater i tusindviis gaae uden at have hørt dem. Hvad var der da at gjøre? Jeg maatte pakke sammen og sætte mig til Hest, og red nu langs med Flankerne og hørte Skriftemaal under hele Marschen. Officerer af alle Charger, Menige og Trainkubste imellem hverandre, Alle nærmede sig En efter Anden for, saa godt det vilde gaae, at lette deres Hjerter Om Aftenen gjordes Holdt, og strax begyndte Arbeidet igjen. Alle trængte sig om mig. Enhver vilde være den første. Det var vanstelig under disse Omstændigheder tilbørligt at vogte Skriftejeglets Ufrænelighed. Jeg rykkede bestandig længere tilbage i mit Telt, men det hjalp Intet: Tilløbet blev bestandig stærkere. Jeg maatte blive siddende til langt ud paa Natten. Mere end eengang forsthyrredes jeg ved alleslags Tilraab: „Hør dog, kjære Pater,“ raabte En, „lad dog mig komme til. Han, som staaer der, har allerede flere Gange under Krigen været hos Dem, men jeg har i flere Aar ikke seet nogen Præst!“ — „Jeg har nu ventet fulde fire Timer,“ skreg en Anden, „jeg skal i dette Dieblif paa Vagt; jeg maa da tale til Dem over Hovederne af de Andre!“ — „Kjære Ven!“ svarede jeg, „saa høre jo alle de Andre, hvad Du siger!“ — „Det kan være det Samme,“ sagde han, „de Andre ere ikke bedre end jeg; vi ere Alle tilhobe ikke meget bevendt. Høft dog paa, at De er vores egen Pater John; De maa høre mig!“ — De Protestanter, som døde af deres Saar, ere saa godt som alle døde som Katholiker; under Følelsen af Dødens Nærhed forlangte de at skrifte og communicere. De protestantiske Feltpræster have saaledes havt saare Lidet at gjøre, og maae desaarfag finde sig i, baade af Officerer og Menige at blive behandlede med kjenkelig Ringeagt. „Disse Ordets Tjenere, hedder det, kunne være hvad de ere i Freds-

tider, men i Krigen har man ingen Brug for dem; de ere En overalt iveien." „De have jo slet ingen Ting at gjøre," hørte jeg engang en General sige; „de have hverken Messe eller Breviar, hverken Skriftemaal eller Sakrament, og enhver Soldat har jo, naar Alt kommer til Alt, den samme geistlige Fuldmagt som enhver af dem; de ere ikke Soldaten til allermindeste Nytte!" De protestantiske Capitainer lagde aldrig deres katholske Menige nogen Hindring iveien for Opfyldelsen af deres religiøse Pligter.

Den 9. Oktober 1861 leveredes Slaget ved Santa Rosa. Det gik saa langsomt med at skaffe de Saarede bort fra Balpladsen, at jeg foretrak at begive mig derhen. Hvorfomhelst jeg saae en Saaret, bøiede jeg mig ned for at høre hans Skriftemaal. Det traf sig da oftere, at den, jeg først kom til, viste mig hen til en Anden, der efter hans Mening var Døden nærmere. En raabte til mig: „Høiærv. Pater, for et Dieblif siden saae jeg paa den anden Side af Høien en Protestant falde; han nævnte Deres Navn, idet han styrtebe til Jorden; De vil finde ham derhenne!" Jeg ilte derhen og fandt en Korporal, født i New-York. Hans Blod farvede Sandet, han laae livløs og syntes død. Jeg greb hans Haand og rørte ved hans Dienlaage. Da bevægede han sig og sagde: „Ak, min Fader, er det Dem? Jeg har længe ventet paa Dem." — „Min kjære Ven," sagde jeg, „hvoreledes har De det?" — „Jeg døer, Pater, — to Kugler og et Bajonetsjif!" — „Ja, De veed jo, hvem jeg er; er det Deres Duffe at døe som Katholik?" — „Ja vel, det er mit Hjertensønske!" Han var, som Tilfældet er med saa mange Protestanter herovre, ikke engang gyldig døbt. Jeg skulde altsaa døbe ham; men hvorfra skulde jeg tage Vandet i denne Hast? Der var Intet at finde i Nærheden, og jeg havde Ingen at sende. Rundt omkring mig laae Saarede og Døde i Mængde, og den Døende bad mig bønligt ikke at forlade ham. Endelig fandt jeg en Udvei; jeg maatte rive mig løs fra ham for at krybe hen til Strandbredden. Jeg dyppede der mit Kommetørklæde i Vandet, vendte tilbage og døbte ham, idet jeg trykkede Klædet ud over hans Bøse. „Gud være takket," sagde han, „jeg er reddet! Men jeg beder Dem, at De ikke forlader mig!"

„Det gaaer ikke an,“ svarede jeg, „der ere Andre, der behøve min Hjælp.“ — „Det er sandt,“ vedblev han, „men de ere Katholiker og have lært — at døe; men jeg har fra min Barndom af været Protestant, og har aldrig tænkt paa at forberede mig paa Døden.“ Faa Minuter efter var han ikke mere blandt de Levende. Umiddelbart før sin Død bad han mig endnu at meddele sin Familie Efterretningen om, at han havde havt den Lykke at kunne døe som en katholsk Christen, samt at det smertede ham at tænke paa, at denne Naade endnu ikke var bleven dem til Deel. Jeg skrev dette strax til hans Familie, men har endnu ikke modtaget noget Svar paa mit Brev. — I den samme Nat stødte jeg blandt de Saarede fra Sydstaterne paa to Katholiker, hvis Skriftemaal jeg hørte, forinden de opgave Anden. Jeg fandt ogsaa en Død, der havde et Agnus Dei, et Kors og et Skapuleer om Halsen; han laae i en knæ-lende Stilling, lænet til en lille Høining af Jordsmonnet.“

Den her meddelte Skrivelse indeholder endvidere en karakteristisk Beretning om Forberedelserne til en militær Execution, hvoraf vi uddrage Følgende:

„I Februar Maaned 1862 bleve 6 Soldater dømt til Døden, tre Katholiker og ligeaamange Protestanter. Nogle Dage før Executionen traadte to af de sidste tilbage til Katholicismen. Saaledes var der kun een Protestant tilbage. Vi kjørte alle samlede til Retterstedet i en Omnibus, jeg, mine 5 Katholiker og en protestantisk Geistlig med sit tiloversblevne Paar. Jeg bad Rosenkrandsen med Mine, og vi sadde nu tause, medens den protestantiske Herre uafbrudt forelæste sin Client gudelige Betragtninger, Formaninger og Psalmer, hvilket Alt han ledsagede med et Foredrag og Gebærder, der virkelig gik til det Latterlige. Man hørte ham hvert Dieblisk udstøde et triumferende Allelujaraab. Da han endelig var bleven færdig, vendte han sig til Delinkventen og spurgte ham med en ganske besynderlig Pathos: „Nu, min Bedste — hvad føler De nu? — De føler Dem ligesom indvortes omstøbt; De er bleven lettere om Hjertet? Ikke sandt?“ — „Oh, hvad skulde jeg vel føle ved alt det Alleluja! See, de Fem, der sidde, have dog bedet som for-

nuftige Mennesker; de sigte: „Beeb for os i vor Dødstime!“ Vil De vide, om jeg er bleven indvendig omstabt, saa kan jeg kun sigte, at jeg helst vil holde mig til dem der!“ Ved disse Ord pegede han paa os. Han reiste sig og satte sig ved Siden af mig. „Jeg vilde gjerne troe,“ søiede han til, „Alt hvad de Andre der troe“ Jeg gjorde ham forskjellige Spørgsmaal og sagde ham Et og Andet om vor Religion. Vi vare nu imidlertid ankomne til Nætterstedet. Da hed det paa eengang: „Pardon for dem alle 6!“ De 5 Katholiker vare ude af sig selv af Glæde; den sjette derimod blev overvældet af Mismod. Han var, som saa mange amerikanske Protestanter, ikke engang gyldig døbt, og jeg havde foreholdt ham Daabens Nødvendighed. Han havde nu tænkt at, saasnart han var døbt, da vilde han Diebliffet efter sin Henrettelse befinde sig i Himlen. Han jamrede da over, at hans onde Stjerne forfulgte ham overalt. Han skulde nu igjen til at leve sammen med de samme Døgenigter, som han før havde tumlet sig iblandt. „Hvem kan da leve som en ordentlig Katholik?“ udbrød han. „Iblandt Vores kan man ikke gjøre Andet end synge Alleluja; det er jo Alt iblandt os!“ Enden paa det Hele blev, at han i Henhold til denne Betragtning befinde sig og blev ved Protestantismen!“

Kirkelige Efterretninger.

Fredericia. Den lille katholicke Menighed til Sct. Knuds Kirke i Fredericia kan nu glæde sig ved at see det første katholicke Kirketaarn og høre de første indviede Kirkeloffer her i Danmark siden den saak. Reformation i det 16. Aarhundrede. Taarnets Bygning blev begyndt i de første Dage af August Maaned d. A. og fuldendtes allerede i November. Det er grundmuret opført ved Kirkens østlige Side og hæver sig i tre Etager med sit zinktækte runde Spir, med Kobberfugle, Sernforsk og Hane til en Høide af 85 Fod; hele Bygningen viser rene byzantinske Former og overordenlig gode Proportioner, og dens smagfulde Opførelse gjør baade Architekten og Bygnings=

folkene megen Ære. „Fredericia Avis“ kalder dette Taarn en sand Brydelse for hele Byen. Medens Taarnet opførtes, bleve de to Klokker dertil støbte i Kjøbenhavn (hos Gamst & Lund); den største af 400 Pbd. og 26 Tommer i Diameter, med Indskriften: „Ecce, sub hoc titulo Tua dicor, Sancta Maria! — Ora pro populo, dum sono, Virgo pia!“*) — den mindre af 200 Pbd. og 21 Tommer i Diameter med Indskriften: „Hvo som søger Gud, han komme naar jeg kalder“. Søndagen den 10. Decbr. — Mariæ ubesmittede Undfangelsesfest — udførtes ved Hr. Pastor Grüder fra Kjøbenhavn i den venlige og festligt smykkede Ect. Knuds Kirke den høitidelige Indvielse af Klokkerne efter den kirkelige Forfrist. Selve Klokkerne saavel som de to Stilladser, hveri de vare ophængte paa begge Sider af Alteret, vare af fromme Hænder rigelig prydede med Grønt og Blomsterkrands. Kl. 9^{1/2} begyndte den h. Handling, hvortil ikke blot hele Menigheden, men ogsaa mange af Byens ikke-katholske Indvaanere havde indfundet sig. Efter at nogle unge Mænd i Forening med Børn havde affunget en af Hr. Vikar Gormann componeret firstemmig Psalm, blev først i en kort Tale Betydningen af de vigtigste Ceremonier ved en Klokkendvielse forklaret, og derpaa udførtes Indvielsen saaledes som Pontificale Romanum foreskriver og som den findes beskrevet i „Skandinaviske Kirketidende“ 9de Aargang, 1861, Nr. 13; ved Indvielsen fik den største Klokke Navnet: „Maria“, den mindre: „Ansgar“. En høitidelig Levitmesse afholdtes og den sakramentalste Betsignelse afsluttede denne festlige Dags Formiddagsgudstjeneste. Ved de geistlige Foresattes Tilbedelse bleve de nyindviiede Klokker strax efter Gudstjenesten ophængte i Taarnets Klokkestol, saa at der allerede samme Dags Aften kunde første Gang ringes til Angelus Domini (Engelens Hilsen) og derpaa ogsaa til selve den høitidelige Aftenandagt Kl. 7. Til denne havde der allerede længe før dens Begyndelse samlet sig en saa talrig Mængde Andægtige, at Kirken neppe kunde rumme Halvdelen og flere Hundreder maatte tilbagevises. I Festsprædikenen under Aftenandagten, som holdtes af Hr. Pastor Grüder, udvikledes den dybere Betydning af Klokkens kirkelige Brug i Almindelighed for hele det kirkelige og religiøse Liv; Kirkeklokkens Bestemmelse forklarede at være, at minde om den nødvendige harmoniske Overensstemmelse mellem den Christnes Liv og Færd indenfor Kirkens Helligdom med hans Liv og Færd udenfor Helligdommen. Og saa under denne Andagt udførtes en firstemmig Psalm af Hr. Vikar Gormann, og medens Menigheden i Kirken derpaa gav sine Taknemmelighedsfølelser Luft i

*) 2: „See, Din bliver jeg nu kaldet, o hellige Maria — Beed for Folket, naar jeg gjentyder, o kjærlige Jomfru!“

et festligt Te Deum, forkyndte Klokkernes høitidelige Ringning dens Glæde for hele Byen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 24. December.** 4de Adventsøndag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Adventsøndag med Katechese.
- Mandagen d. 25. December.** Guds Sønns Fødsel i Kjødet. 1ste Juledag. Form. Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6 $\frac{1}{2}$ —9 hver halve Time en stille h. Messe; Kl. 9 $\frac{1}{2}$ og 12 stille Messe; Kl. 10 anden Levitmesse med Festsprædiken. Efterm. Kl. 3 Vesperandagt.
- Tirsdagen d. 26. December.** St. Stephans' festlige Mindedag. 2den Juledag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med (tydsk) Prædiken. Kl. 3 Festsøndag. — 27. D. Sct. Johannes, Apost. og Evangelist. — 28. Lo. de uskyldige Børn. — 29. S. Thomas, Bisk. og Mart. — 30. L. 6te Octavdag.
- Søndagen d. 31. December.** — Silvester, Pave. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften holdes en høitidelig Takkeandagt med Prædiken og „Te Deum“.
- Mandagen d. 1. Januar 1866.** Jesu Christi Døbsfest. Nytaarsdag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsøndag. — 2. Ti. Octavdag af St. Stephanusfesten; 3. D. af St. Johannes' og 4. Lo. af de uskyldige Børns Fest. — 5. F. Vigilie til Epiphani. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Broderskabsmesse og om Aftenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt til Jesu guddommelige Hjerte.
- Lørdagen d. 6. Januar.** Epiphani (d. e. Herrens Aabenbarelse) eller Hellig tre Kongersfest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Vesperandagt.
- NB. De tre h. Kongers Fest og Søndagen efter finder den første Dvartals-Collect af Peterspenge Sted; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paakrøst: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“.

Med et af de første Numre i næste Aargang skal følge Titelbladet og Indholdsfortegnelsen til nærværende 13. Aargang.

„Katholsk Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Sr. Grosierer C. B. Lohrer, Wothersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Dvartalet, enkelte Nummere à 8 S.

Kjøbenhavn.

© Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirke Tidende.

Et Tidsskrift til christelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet

af

J. L. Hansen.

14de Aargang.

Kjøbenhavn.

3 Commission hos Hr. Grosserer C. B. Lohrer.

Z. Friess Bogtrykkeri.

1866.

	Side
Krudsammensværgelsen	297.
Allehjælsdag	305.
Krudsammensværgelsen (sluttet)	307.
Biskoppeligt Hvrdebrev	313.
Inquisitionen, Bartholomæusnatten og Dragonaderne i Cevennerne	321.
Den h. Fader Pave Pius IX.'s Allocution angaaende de kirkelige	
Forhold i Rusland og Polen, holdt i Consistoriet af 29.	
October d. A.	329.
Bidnesbyrd om Religiøsiteten i Rom	334.
Den katolske Kirke i Amerika (Concilium i Baltimore fra 7. til	
21. October d. A.)	345.
Den 15. September 1864 og den 15. December 1866	354.

II. Kirkelige Efterretninger.

Rom: Side 14, 31, 62, 89, 106, 141, 159, 173, 203, 222, 237, 253, 284, 325, 338, 356. — Kjøbenhavn: S. 31, 42, 155, 176, 187, 190, 319. — Norge: S. 277. — Stockholm: S. 266. — Dsnabrück: S. 122. — Hamborg: S. 140. — Frankrig: S. 45, 109, 126, 191. — England: S. 124, 223, 309. — Tydskland: S. 141. — Töln: S. 92, 206. — Berlin: S. 123, 222, 239, 277. — Posen: S. 106. — Danzig: S. 91. — Paderborn: S. 143. — Baiern: S. 107, 142. — Österrig: S. 92, 107, 124, 254, 342. — Baden: S. 191. — Holland: S. 93, 175. — Belgien: S. 31, 44, 93, 107, 174, 310. — Schweiz: S. 46. — Ungarn: S. 43. — Polen: S. 159, 359. — Italien: S. 46, 79, 94, 109, 160, 175, 223, 238, 255, 287, 293. — Spanien: S. 79. — Rusland: S. 90. — Palästina: S. 340. — Egypten: S. 94. — Madagascar: S. 94. — Nordamerika: S. 80, 95, 111, 191, 224, 288, 293. — Vestindien: S. 300. — Aften: S. 303. — Bagindien: S. 111. — Ostindien: S. 127, 300. — China: S. 95, 192, 300.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 1.

Søndagen den 7de Januar.

1866.

Indhold: Nytaar. — Forsøg paa en Intercommunio mellem den Anglikanske og Græske Kirke. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Nytaar.

Narets første Dag er overensstemmende med Evangeliet den Fjortede Dag, der minder om Jesu Dødsfjærelse. Denne Tilbragelse kan vel synes kun at frembyde faa Tilnytningspunkter for videre gaaende og dybere Betragtninger, men den er dog ikke desto mindre et Sindbillede paa Sandheder, som staae i et nært og inderligt Forhold til Forløsningsværket i det Hele. Thi, afføet fra, at Dødsfjærelsen var et udvortes Afskillestegn for dem, der hørte til det Folk, med hvilket Gud havde sluttet en Barmhjertighedens Pakt, og hvilket han havde betroet sine Forjættelser og Aabenbaringer, var dette Tegn efter sit indre Væsen et Pant for Opfyldelsen af Hans naaderige Forjættelser paa de Troende, et paaminde og formanende Billede paa Bortfjærelsen af de selvlyge jordiske Begjærigheder ved Forsagelse, Selvfornægtelse og Bod. Idet den menneskevordne Gud underkastede sig denne Skik, blev ogsaa Han udvortes et Medlem af det udvalgte Folk. Thi Verdens Forløsning skulde udgaae fra det jødiske Folk. Det var Guds Plan; det havde alle Profeterne udtalt. Fra Guds Side turde der ikke mangle Noget for at virkeliggjøre denne Plan, for at stadfæste disse Profetier i deres hele Omfang. Derfor maatte ogsaa Forløseren i enhver Henseende være et Medlem af det jødiske Folk. Dette

Folk, der med en exempelløs Trostøb hængte ved sine Fædres Lov, skulde ikke finde Noget hos sin Messias, der kunde give det Anledning til Mistro, Tvivl og Vantro. Derfor sig vi med Rette, at Herrens Omstjærelse var nødvendig, for at Hans Folk og Menneskene til alle Tider kunde finde ethvert Træk, ethvert Mærke, som de efter de guddommelige Forjættelser vare berettigede til at søge og til at vente at finde.

I denne Nøiagtighed og Omhyggelighed, hvormed det guddommelige Forsyn indtil det Mindste opfyldte de hendirundte Aarhundreders Profetier, see vi Kundgjørelsen af en storartet Lov, af hvis Sagttagelse baade alle enkelte Menneskers og hele Folketslags, ja den ganske Verdens Belfærd og Frelse afhænger, — den Lov nemlig, at enhver lykkelig Begivenhed, enhver glædelig Tilfikkelse, ethvert virkeligt Fremskridt mod det Bedre er betinget deraf, at Mennesket under ordner sig Guds Planer og Hensigter. Forløseren fremtraadte ikke som et af Fortidens ganske uafhængigt Fænomen, saalidt som han omgav sig med en ganske ny Glands, som Verden aldrig havde kjendt før. Han optraadte tvertimod som den forjættede Messias, hvem Profeterne forud havde forkyndt og beskrevet. Vel var Profetien kun et svagt Billede af den herlige Opfyldelse, hvori den blev til en Virkelighed; men ikke desto mindre havde det Lys, der omstraaede Herren under Hans Aabenbarelse paa Jorden, i Spaadommen lyst for de svundne Aarhundreder som Morgenrødens dæmrende Lys. Herren knyttede sin Aabenbarelse til Fortidens Aabenbaringer, Han byggede videre paa det Grundlag, som den himmelske Faders Haand fordem havde lagt; Han fuldkommede hvad der i de forrige Tider var begyndt. Den Lov, som Herren fulgte, idet Han oprettede det ny Gudsrige paa den samme Grundvold, hvorpaa det gamle hvilede, og i den inderligste Forbindelse med Guds tidligere Pakt med Menneskene, kunne vi maaskee sammenfatte og træffende betegne i følgende almindelige Udtryk: Ethvert menneskeligt Værk maa være grundet i et guddommeligt, enhver menneskelig Villie svare til den guddommelige Villie, enhver menneskelig Hensigt have en guddommeligt Plan at udføre, saafremt man vil gjøre sig grundet

Forhaabning om god Fremgang og et sandt Fremskridt. Livet i enhver nærværende Tid maa knytte sig til Fortidens Liv, og hvad de kommende Aar skulle opleve, maa som Aarsag og Spire være indeholdt i de soundne Tider. Alt hvad der bevæger og udfylder Menneskenes Tanker maa isorveien have været tilstede i Guds Tanker. Hvad som helst den menneskelige Kraft udfører, maa være et Diemed for den guddommelige Villie.

Den sidste Grund, af hvilken denne Lov fremgaaer, er følgende: Mennesket er kun da istand til at virke noget Godt og Betsignelsesrigt, naar han forener sig med den guddommelige Virksomhed. Alt hvad der her paa Jorden foretages, ikke blot imod Gud, men uden Gud, falder i Skikkelse af Ulykke og Fordærvelse tilbage paa dets Ophavsmands Hoved; hvad der skeer uden Gud er hjemfaldet til en uafvendelig Intethed og fuldkommen Betydningsløshed. Thi Gud har ikke overladt Menneskeslægtenes Adretter til at være et Spil for de Dødeliges usikre Tanker og veylende Ainer, men Han har sammenvævet sin Wiisdoms og Godheds Planer med Menneskenes Historie, og derfor er Enhver, som i denne Verden vil skabe og virke Noget, der har blivende Betydning, med Nødvendighed henviist til Medvirken eller Samvirken med de guddommelige Hensigter og Planer.

Nytaarsdagen har dernæst ved Siden af sin kirkelige Betydning i dette Ords strengere Forstand tillige en særegen Betydning for hele det ydre jordiske eller timelige Liv, idet den er den ved Religionen indviede og velsignede Begyndelse af det borgerlige Aar, og den fortjener derfor ogsaa fra denne Side at gjøres til Gjenstand for vor nærmere Betragtning. Men iblandt de tusinde Tanker, der paatrænge sig os paa Grændsefjeldet imellem det gamle og det ny Aar, ville vi for dennegang blot blive staaende ved een. Det borgerlige Aar fremstiller sig for os som den store Flamme, der indeslutter det jordiske Livs Maleri. Menneskehedens Historie er den store Udstillning, paa hvilken alle disse Billeder med deres rige Indhold drage forbi deres Blikke, som have Pyst og Drift til at see og lære. Idet vi træde ind i dette Galeri, og tage de

enkelt Billeder i Betragtning, komme vi ganske uvilkaarlig til den Sagtagelse, at de sidste iblandt dem, trods al Forffjellighed, dog vise en saadan Overensstemmelse med de foregaaende, at man let kunde antage dem alle for at være Copier af een og samme Original. Vi see overalt en ledende og herstende Magt, der med sikker Haand fører Menneffeslægten et overjordist og overnaturligt Maal imøde. Alle Skabninger af jordist Ergjerighed, alle Ibrætter af verdselig Klogskab og Magt gaae tilgrunde. Omfattende Ulykker hjemføge hele Tidsalvære og Folkeførd. Gud aabenbarer Intetheden af de forgjængelige Ting, idet de, den ene efter den anden, nedføres i Tidernes Strøm. Derved henledes Menneffenes Opmærksomhed paa den Fordærvelse, der følger i Hælene paa Tøilesløshed og Vilkaarlighed, og de lære at høie sig, om end kun for en Tid, for Guds og Samvittighedens forglemte Lov. Vi see, hvorledes Gud opdrager Menneffene derved, at han lader Love, Videnskaber, Kunst og Kultur paa den af ham foreskrevne historiske Wei forplante sig fra det ene Folk til det andet, og saaledes efterhaanden forbereder det Tidspunkt, da en høiere sædelig Udvikling kan blive hele Verdens Eiendom. For vore Dine udfolder sig i bestandig nye Skikkelser det samme gamle Spil af menneffelige Videnskaber; man seer den sandfælige Nydelsessyge jage efter Dysternes Tilfredsstillelse; man seer Stoltheden tragte efter at forene jordist Magt og Ære i sin Haand, og begge at samle de Midler, der sikke dem Opnaaelsen af det, som de betragte som deres høieste Gøder. Religionerne, den ene sande og de mange falske, indtage stedsse Ærespladsen iblandt Menneffenes Bestræbelser, og blive betragtede som en Himlens Gave. De falske Meningers og falske Gudsdyrkelsers Bildfarelser udvikle sig indtil en fuldkommen Modsetning til Sandheden, idet de blive de Middelpunkter, om hvilke Hjertets Videnskaber leire sig, og hvorfra disse Videnskaber hente Kraft og Næring, for atter at virke styrkende tilbage paa hine Bildfarelser, hvori de have deres Udspring. Sandheden derimod skrider under stadig Kamp med Syndens Magter rolig frem gjennem alle Verdensalvære; den ligger ofte under, men bliver aldrig besejret; den er en

Støtte for det Gode i Mennesket og i det menneskelige Samfundsliv, og modtager sin Befæstelse og Udbannelse i stedse voxende Grad ved Gud, der har aabenbaret den, og saaledes udbreder den ved Guds Naade og under Menneskenes Medvirkning sine Velsignelser indtil de fjerneste Kredse.

Dette Skuespil gjentager sig i alle Aar og Aarhundreder. Skuepladsen er vel altid forskjellig, ligesom andre uvæsenlige Eiendommeligheder, baade i Henseende til Personers og Forholds større eller mindre Betydning giver Skuespillet en tilsyneladende forskjellig Charakter, idet dets Gang snart er mere, snart mindre forviklet; men i det Hele og Store ligne alle de Billeder, som Historien viser os, hverandre indbyrdes, hvor stor Mangfoldighed der end kan være i Henseende til Retningen af de menneskelige Bestræbelser. Vi see nemlig bestandig Mennesket, det i de uslykkelige Følger af Affaldet fra Gud hildebe Menneske, hvorledes han vakler mellem den Dpreiſning, som Gud har skjænket ham, og Afhængigheden af de meest fornødrende Tilbøjeligheder i hans Hjerte, og hvorledes Forløsningen paa den anden Side gjør sin Magt gjældende, og udvider Kredsen for sine Virkninger. Historiens Skuespil aabenbarer os det Ondes store Magt over Verden og stadfæster den christelige Lære om Arvesynden, som den Rod, hvoraf al Synd og Fordærvelse fremvoxer; men den fører os ogsaa til Troen paa det Godes fremskridende og endelige Seir i Kraft af Guds bestjermende Almagt, hvilken oprindelig har forlenet Mennesket Magt til at udøve det, og, efterat denne Magt er gaaet tabt, paany har givet ham den, og saaledes for bestandig befæster det Gode med ny Kraft, om ikke som de Enkeltes Eiendom, saa dog som en Binding for Slægten i det Hele.

Med disse Overbeviisninger, med denne Forvisning betræde vi atter Veien igjennem det nys oprundne Aar, uden Frygt som uden Overmod, men fulde af Tillid til, at den Allerhøjstes Beskyttelse og Trøst ikke skal fattes dem, der tjene det guddommelige Forsyns Villie, og hellige deres Kjærlighed og deres Kræfter til Virkeligjørelsen af Guds Hensigter.

Forsøg paa en Intercommunion mellem den Anglikanske og Græske Kirke.

Allerede i lang Tid have Mange fæstet deres Blikke paa Orienten, og det ikke blot Politikere, der ere lystne efter en Andeel i „den syge Mands“ (det Tyrkiske Riges) forventede Skiftebo; thi ogsaa de forskjellige Confessioner søge der Leilighed til at udbrede sig. Anglikanske*) og Amerikanke Missions-selskaber gjøre i Levanten Propaganda i stor Stil, og have ifølge Marshalls „Missionshistorie“ oversvømmet disse Lande med saa mange Bibles, Omvendelseskrifter og Traktater, at man vilde kunne bedække Middelhavets Kyster med det paa dette unyttige Foretagende bortødslede Papir. Thi det Hele er naturligtviis blevet uden al Virkning. Ogsaa det allerede i Aaret 1840 grundlagte Anglo-preussiske Bispedømme i Jerusalem har ingenlunde svaret til de Forventninger, man dengang nærede om denne Demonstration. Da Østerlændernes Omvendelse nu har viist sig at være saa vanskelig, udfangede man i England for et Par Aar siden den storartede Idee, paa en langst lettere Maade at naae Maalet, ved at forsøge paa at tilveibringe en „Intercommunion“ (et kirkeligt Samfundsbaand) imellem den Anglikanske og Græske Kirke, i Lighed med de indbyrdes Overenskomster, der begrunde saadanne Foreningsbaand mellem forskjellige protestantiske Kirkesamfund. Denne Samfundspagt skulde da siden udvides til alle protestantiske Landskirker og Sætter. Hermed meente man at have fundet en Udvei, der befriede alle Paagjældende for den Nødvendighed, at forlade deres Confession og offentlig træde over til en anden, idet man kun behøvede at erklære, at man i det Væsenlige hørte til een og samme Kirke, eller at man var kommen til den Erkjendelse, at man alt i Forveien paa begge Sider var i den sande ene Kirke, og derfor udgjorde eet Kirkesamfund. Det er jo desuden klart, at en saadan Intercommunion mellem de

*) Anglikansk er det samme som engelsk-høikirkelig.

religiøse Bekjendelser fuldkommen svarer til det protestantiske Princip om den fri Forstning. Thi, naar Anglikanere for deres Deel gjøre Fordring paa den Ret, at fortolke Striften efter deres Anstuelser, hvad Grund skulde de da have til at frakjende Grækerne og alle Andre den samme Ret? Overensstemmende med denne Betragtning af Sagen begav sig da Sognepræsten for en af Londons største Menigheder, ved Navn Denton, paa en Reise til Østerlandene. Han gik først til Servien, og opfordrede Metropolitens af Belgrad, Michael, til at erkjende ham, i hans Egenkab som Præst i den engelske Høikirke, for Medlem af sin Kirke. Uagtet nu Erkebiskoppen reent ud afflog hans Begjæring, lod den anglikanske Præst sig dog ingenlunde derved affholde fra sit Forehavende. Han gjennemreiste Servien, og var endelig saa heldig at finde en Archimandrit, der viste sig mere estergivende end Metropolitens i Belgrad. Efterat Hr. Denton paa denne eiendommelige*) Maade havde opnaaet „Intercommunion“ med den Serviske Kirke, vendte han tilbage til England, og bekjendtgjorde med høi Basunklang, at nu var Intercommunionen med den Græske Kirke tilveiebragt. Men denne Glæde blev ikke af lang Varighed. Thi saasnart Erkebiskoppen fik nys om denne Begivenhed, affatte han strax den forontalte Archimandrit, og udelukkede ham fra alt Kirkesamfund med den Græske Kirke. Men ikke nok hermed. Ogsaa en anden Forhaabning gik aldeles i Lyset. Erkepræsten Josef Wasilief, som var ansat ved det Russiske Gesandtskab i Paris, havde i Begyndelsen tilkjendegivet Intercesse for hine Unionsforsøg; men i September f. A. udtalte han sig paa den frimodigste Maade imod denne Chimære. Da Wasilief nu

*) Vi mene hermed, at Hr. D.'s Fremgangsmaade havde en paafaldende Lighed med en Jægers eller Kapers, idet han lod sig noie med det Bytte, han ved et Slumpetræk overkom i Servien, uden at uleilige sig videre og erholde Sikkerhed for, om hele den græske Kirke vilde vedkjende sig hiin Archimandrits Betragtning af Sagen. Man seer heraf, at det Hele blot er anlagt paa Dienforblindelse og Demonstration i anti-romersk-katolsk Retning.

staaer i stor Anseelse hos den h. Synode i Petersborg, der har foreslaaet ham til en af de høieste Værdigheder i den Russiske Kirke, saa seer man deraf tilstrækkelig, hvorledes Vinden fortiden blæser i de høiere Lag af den orthodoxe eller græsk-schismatistiske Kirke. Saaledes gif det atter denne Gang med et Forsøg paa at overlifte den græske Kirke, for at gjøre Schisma og Hæresi frugtbringende for den store protestantiske Politik.

Vi sige: atter denne Gang; thi den samme kirkelige Politik har et Par Gange tidligere, nemlig i det 16de Aarhundrede*), været forsøgt af de Wittenbergiske Theologer, der i en forhaabet Forening med den Græske Kirke fandt et hensigtsmæssigt Middel til at stille Protestantismen „al pari“ i Christenheden ligeoverfor den katholske Kirke. De lutheriske Theologer betjente sig i dette Niemed af de underfundigste Fortieller og laveste Kunstgreb for at føre den græske Patriarch bag Lyset med Hensyn til deres Lære, men han gennemskuede Alt, og gav dem, da han ikke kunde faae No for deres gjentagne paatrængende Anmodninger, tilsidst et Svar, der i de djærveste Udtryk beskæmmede deres Tvetungethed, og uforbeholdent angav Grunden, hvorfor han og alle troende Grækere maatte affhye alt kirkeligt Samkvem med dem. Patriarchen (Jeremias II.) opregner nemlig den ene efter den anden af Kirkens Hoveblærdomme (i hvilke, som bekjendt, den græske Kirke fuldkommen stemmer overeens med den katholske), og erindrer dem om, at de ved at forkaste den h. Overlevering havde forfalsket hele den christelige Lære, vilkaarlig forkastet de fleste af de h. Sakramenter, og forvansket dem de havde beholdt tilbage. I sit sidste Svar paa de gjentagne Forsøg paa at dupere ham frabejder Patriarchen sig alle yderligere Forhandlinger, idet han erklærer, at han heretter hverken vil læse eller besvare deres uforstammede Breve.

*) Dengang var man ikke kommen saavidt i religiøs og confessionel Indifferentisme, som nuomstunder. Der handlede dengang nemlig om Enighed i Læren, eller om en kirkelig Union.

Hermed havde dengang disse Unionsforsøg for lang Tid (Ende. *)

I afvigte Sommer erfarede man, at en engelsk Præst be-
reiste vort Fædreland og de øvrige nordiske Lande for at tilveie-
bringe en „Intercommunion“ mellem den engelske Kirke og de
øvrige protestantiske Confessioner paa Grundlag af den engelske
Kirkes formeentlig apostoliske eller romersk-katholske Ordina-
tion, saaledes at enhver af hine Confessioner, som vilde sende
en Geistlig til England for at modtage den geistlige Ordination
— hvilken da ved ham skulde forplantes til den øvrige Geistlig-
hed — derved faktisk kom til at udgjøre een Kirke med den
anglikanske Høikirke.

Hvad der fra den engelske Statskirkes Side tilsigtedes med
denne Demonstration var naturligviis det Selvsamme, som vi
ovenfor antydede med Hensyn til Melanchthons og hans Col-
legers mislykkede Forsøg paa at overlifte den græske Patriarch og
det af Høikirkens Geistlighed for nylig gjentagne Forsøg med
den Græske Kirke. Kunde den vindes for den diaboliske Po-
litik, som de engelske Statsmænd consequent forfølge ligeoverfor
den katholske Kirke, da var jo den første protestantiske
Stormagt og dens „protestantiske Politik“ kommen i Væl-
ten, thi den Græske Kirke vilde bag efter faae at vide, at den

*) I et af de herværende Dagblade læste man for et Aarstid siden
i Anledning af Prindsesse Dagmars dengang meget omtalte
fremtidige Forhold til den græske Kirke, et Inserat underkrevet: en
Theolog, hvori denne „Theolog“ ganske ugenert fortalte Publikum,
at der ikke var nogen synderlig Forskjel paa det græsk-katholske og
lutheriske Dogma, og at der i sin Tid endog havde været pleiet
„meget interessante Forhandlinger“ mellem græsk-katholske
og ansete lutheriske Theologer om en Union mellem disse to Kirker.
Denne Dumhed blev ikke modsagt af Noget af Folketirkens Theo-
loger, om hvilke man dog maatte antage, at de ikke alle vilde
gjøre Kammeratskab med den Slags Theologer. Men Tausgheden
finder maaskee sin Fortolkning i Følelsen af, at disse Forhandlinger,
som Læseren seer, vare meget langt fra at være „interessante“ for
den Wittenbergiske Theologi, og endnu længere fra at være ærefulde
for dens Repræsentanter!

trods sin katholske Orthodoksi var bleven en Fodskammel for den protestantiske Indifferentismes Bestræbelser for at lamme Virkningerne af den katholske Sandhed, at den i „den store Politik“ skulde gjøre Tjeneste baade som Kile og Muurbrækker mod den katholske Eenhed, og som det Kit, der skulde bøde paa den protestantiske Conspirations Løshed, og holde sammen paa alle den øvrige Uenigheds hensmuldrende Elementer. Denne storartede Plan er slaaet fejl, vi haabe for bestandig. Politiken maatte nu see sig om efter en anden „Transaction“. Man tyede da atter til den „evangeliske Alliance“, der synes en Tid lang at have ligget i Besvimelse. Den nyere Tids allernyeste Opfindelse „Intercommunionen“ skulde nu blæse Liv i dette afmægtige Spøgelse, hvormed man for nogle Aar siden i Paris og Genf og i al Verdens Aviser gjorde larmende, men aldeles virkningsløse Demonstrationer. Dette den religiøse Indifferentismes tomme Ordgyveri har den engelske Politik nu paatænkt igjennem sine kirkelige Vakaier at give en concret og blivende, praktisk brugbar Skikkelse, ved at forene alle akatholske Kirkepartier til een stor Veir under Høikirkens Banner, i hvilken alle disse indbyrdes splidagtige Magter skulde styrke hverandre til fælleds Angreb paa den katholske Sandhed. Det er denne sataniske Plan, der ligger til Grund for den sidst paatænkte Nødhjælp: en protestantisk Intercommunion.

Den Berlingske Tidende indeholdt flere lange Controverser om dette Anliggende, hvori begge Parter lagde omtrent ligestor Confusion og theologisk Uvidenhed for Dagen. Det var kun lykkes Englænderen at formaae en jydsk Geistlig til at optræde som Talsmand for denne Sag; den øvrige Deel af Geistligheden, selv den evangeliske Alliances og Missionsvæsenets utrættelige Patron hertillands, Hr. Dr. Kalkar, viste en mærkelig Tilbageholdenhed, og „Grundtvigianerne“, der ellers altid ere ved Haanden, og affige Dommen i højeste Instant over alle Nøster, der lade sig høre paa Folketkirkens Enemærker, taug bomstille!

Herved bøde denne Sag idetmindste foreløbig hen hertillands. Vi skulle nu blot i Anledning af de her omtalte engelske

Bestræbelser tillade os den Bemærkning, at det for det første er meget problematisk, om den engelske Kirke er i Besiddelse af den katholske Ordination. Vel blev nemlig Matthæus Parker i Begyndelsen af Dronning Elisabeths Regjering consecreret til Biskop af den til den anglikanske (d. e. reformerte) Kirke overtraadte forhenværende katholske Biskop Warlow; men for det første var den Formular, hvormed den biskoppelige Værdighed overdroges ham af hans apostaserede Consecrator, formel ugyldig, da den, saaledes som den findes i det ved denne Leilighed brugte (Edvard VI.'s) Ritual*), slet ikke omtaler, at det er Bispeværldigheden, Indvielsen gjælder, efter som Udtrykket: „Modtag den Helligaand“ ligesaafuldt kan anvendes paa Daaben og Confirmationen. Uden dernæst at tale om Usikkerheden for, at, om ogsaa Landets øverste Geistlige havde modtaget en i enhver Henseende formel gyldig Consecration, — at derfor det samme var Tilfældet med hele den øvrige Geistlighed — thi baade i England og andensteds saae man i de Tider de besynderligste Abnormiteter —, er der dog tillige en anden Omstændighed, som vi her med et Par Ord troe at burde fremhæve.

Englændere lægge, som bekendt, stor Vægt paa hiin formeentlige kirkelige Herlighed, og andre protestantiske Kirkesamfundes Ordspørere synes ved en og anden Leilighed at tage sig det nær, at der paa Reformationstiden ikke fandtes et større Antal saadanne troløse, deres helligste Pligt forglemmende, katholske Biskopper, hvis Værd og Samvittighed var tilfals for en høi og rigelig lønnet Stilling i et apostatisk Kirkesamfund. Men, naar andre protestantiske Biskopper saaledes fristes til at

*) Det hedder her: „Modtag den Helligaand og ihukom, at Du opvækker den Guds Raade, der ved Haandspaalæggelse er kommen til Dig“. Denne Formular blev i Aaret 1662 forandret til de Ord: „Modtag den Helligaand til at udføre en Biskops Embede og Funktioner i Guds Kirke“ &c. Det er da en Selvsølge, at naar Biskopperne i Dronning Elisabeths Tid vare ugyldig ordinerede, da maa det Samme nødvendig gjælde om alle de senere, der havde deres Ordination efter dem. Ujog, Universalgeschichte der christlichen Kirche. Mainz 1854, S. 784.

misunde England, og ærgre sig over, at Lykken ikke har været dem og deres Kirker saa gunstig som Høikirken og deres engelske Colleger, hvilke ansee sig for berettigede til at optræde som Fjender ligeoverfor den katholske Kirke, og samtidig dermed bryste sig med apostolisk Sendelse og Fuldmagt, og med Paa-stand paa, i Besiddelsen af Landens Gaver og den dem dermed betroede Huusholdning over disses Uddeling, at have et Beviis for, at Kirkens himmelske Overhyrde dermed faktisk har anerkjendt Frasalbet fra den kirkelige Eenhed, og vedkjendt sig den saakaldte reformatorske Lære, hvormed hiint Frasalb forsvares og besmykkes: da troe vi, at alle disse Lykkens Stebhjørn let kunne trøste sig over denne Mangel. I ethvert Tilfælde maa det nemlig i det mindste ansees som en Ære for Nationalcharacteren, at ingen af Kirkens tidligere retmæssige Overhyrder var istand til en saadan Substgjerning, eller til at give den verdslige Magt Anvisning paa et saadant Sakrilegium, som det Overepiskopat, Englands Regenter i Kraft af dette Forræderi anmasede sig. Thi naar i andre protestantiske Lande Regenterne kaldte sig Landets øverste Biskopper, da vidste Alle, at dette blot var en Titel og en Formsag, medens den egenlige Mening var, at Kirken ved Reformationen blev faktisk erklæret for en Statsanstalt, og dens Embedsmænd for Statstjenere, der ikke have anden Kaldelse og Sendelse, end den de modtage med deres Ansættelse af Regjeringen eller den verdslige Magt, om man end, ligeledes som en Formsag, indførte en Ordinationsceremoni. I England tages denne Sag derimod ganske anderledes alvorligt. Dog — Hovedsagen er den, at Landens Gaver ligesaalidt kunne stjæles fra det Sted, hvor de høre hjemme, som de kunne sælges. Kristus har aldrig vedkjendt sig enten Kirkeran eller Simoni, og, da Samfundet i det store, ligesaa vel som de enkelte Individier, ved Apostasi fra den kirkelige Eenhed faktisk hjemfalder til Excommunication — hvorved baade den ellers formelt gyldige Consecration og alle i Kraft deraf foretagne Handlinger tabe deres Betydning for Enhver, hvem Apostasiet er vitterligt — følger det af sig selv, at der ikke er mindste Grund til at beklage

Tabet og Savnet af den her omtalte forbrøderste Besiddelse, der for den protestantiske Kirke er en Stads, der er af ligesaa-
 liden Værdi som de anglikanske Geistliges øvrige Kirkephnt.
 Endelig kunne alle ærlige Protestanter berolige sig med, at den
 Helligaand ikke flytter, eller af Mennesker vilkaarlig i Kraft
 enten af Fyrstevillie eller Majoritetsbeslutninger kan flyttes fra
 det ene Sted til det andet. Han har aldrig forladt sin gamle
 Bolig, og Enighedens Aand har aldrig kunnet finde det
 overensstemmende med sit Væsen at bekæmpe sig selv, ved fra en
 fjendtlig Veir, hvori Alt raser i indre Uenighed, at bekrige
 og forstyrre det Huus, hvorom Han i Aarhundreder har fredet!

Den katolske Kirke arbejder utrættelig og med tillidsfuldt
 Haab for Tilveiebringelsen af en virkelig og sand Union eller
 Forening af alle de Mennesker, der ere af Sandhed, og have
 en god Villie til at søge Sandheden — til eet kirkeligt
 Samfund, grundet paa een Tro og eet Haab, og bevaret i
 Aandens Eenhed ved Fredens og Kjærlighedens Baand, og den
 opsender uafsladelig, under Frembærelsen af dens hver Dag af
 enhver af dens Præster over hele Jordens Kredse gjentagne
 ublodige Offer, sine Bønner til den himmelske Fader om Fuld-
 byrdelsen af dette sidste Tiemed med Gudmenneskets Aaben-
 barelse: at alle Mennesker maae oplade deres Dine for Hans
 Herlighed og høre Hans, den evige Sandheds, Røst, høre den,
 fordi den er Guds Røst, og troe Sandheden, saaledes som
 det har behaget Gud at aabenbare den, saa alle Jordens Folk
 maae samles til een Hjord under een Hyrde. Altsaa Union
 paa Sandhedens Grundvold, befæstet ved Troens Eenhed,
 det er den sande Kirkes Løsen, det er det ophøiede Ideal, der
 omsvæver ethvert af dens Altere, medens den kun med Sorg
 og Affky kan betragte enhver Bestræbelse, der har til Formaal
 at bedrage Menneskene for Sandheden, ved at forhærde
 Hjerterne baade mod Ærlighed og Kjærlighed, ved at anbefale Løgn,
 Falskhed og Had som Foreningsbaand til den, den store Mængde
 af Menneskene ganske uvitterlige, Kamp mod den evige Sandhed.
 Ja, Kirken sørger herover, idet den uophørlig beder for sine
 Fjender. Men den frygter ikke deres Anslag. Den føler sig

stærk i Bevidstheden om sin Enighed, og veed, at den har derfor Intet at frygte af det Rige, der altid er uenigt med sig selv!

„Unum corpus, unus spiritus“ (Eph. 4). „Unum ovile, unus pastor“ (Joh. 10). „Non prævalebunt adversus eam“ (Matth. 16).*)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Til Merodes Charakteristik. „Krtzgs.“ romerske Correspondent skriver: „Det kan ikke nægtes, at Msgr. de Merode har store Feil, naar man udelukkende vurderer ham efter Maalestokken for statmandsmæssig Klogskab og diplomatisk Fiiinhed. Det maa tværtimod indrømmes, at den Hensynsløshed, hvormed han sjermer Alt, hvad der er ham iveien, den Energi, hvormed han forfølger sit Maal, ere Egenstaber, der hyppigt have generet hans vaersomme Colleger. Men Msgr. de Merode er i Besiddelse af Dyder, der just ikke ere almindelige, hverken i den romerske Embedsstand eller andensteds. Hans Trofskab i Opfyldelsen af hans Pligter, hans utrættelige Virksomhed, hans Iver, hans Mod og Oprigtighed, hans freidige Redebonhed til ved enhver Leilighed personlig at bære Ansvar for hvad der er hans Mening og Overbeviisning gaae Haand i Haand med hans varme og faste Hengivenhed for Paven. Vi erindre her om hvad han under de vanskeligste Forhold har gjort for det militære Departement. Baade den pavelige Armee, som General Lamorciere anførte, og den som blev dannet paa ny efter Katastrofen i September 1860, ere hans Bærf. Det kan vel være, at han har krævet store Pengeoffere, men denne Breidelse burde allersidst komme fra den Side, der vil, at Paven skal accommodere sig efter Septembertraktaten, hvis Udførelse fordrer et endnu langt anseeligere Troppeantal. Man har fremstillet Msgr. de Merode som en væsentlig Hindring for en mulig Forsoning mellem Pavedømmet og „Italien“. Det kan vel være muligt, at en statsklog Mand, hvilket Cardinal Antonelli ubestridelig er, vil kunne finde Midler for en anden Løsning af Opgaven; men vi tillade os ibetmindste at tvivle derom, naar vi tænke paa de Følger, som de senere Aars Politik med alle dens Indrømmelser og Tvetydigheder har havt for den h. Stol.

*) Et Legeme, een Aand. Een Hjord. Een Hyrde. Følvedes Porte skulle aldrig overvælde Kirken.

Det forekommer os at være en sælsom Fremgangsmaade, naar det kommer an paa at holde en Fæstning, da at stille sig af netop med den Mand, hvem Fjendens bittere Had stempler som dens dygtigste Forsvarer. Ihvormegit nu end Msgr. de Merode maa føle sig krænklet ved i et saa vigtigt Dieblif at see sig fjernet fra Indflydelse paa den nærmeste Udvikling af Begivenhedernes Gang, vil Enhver, som rigtig bedømmer hans Charakter, ikke desto mindre være overbeviist om, at han let vil forvinde sin Afstedigelse, saafremt det skulde vise sig, at den maatte have været til Gavn for den h. Faders og Kirkens Sag."

En paa Paven udtrykkelige Befaling af den officielle Giornale di Roma offentliggjort Erklæring indeholder en Gjen- drivelse af de liberale Blades Beskyldninger, hvori det til Slutningen hedder: „Det staaer isøvrigt fast, at Hs. Hel- lighed i ingen Henseende har formindstet sin Hengivenhed og Høiagtelse for en Mand, der bestandig har været og endnu er den i høieste Grad værdig."

Det er forlængst alle Avislæsere bekendt, at de nysnævnte Beskyldninger af den „liberale“ Presse gif ud paa, at Greve de Merode skulde have forgrebet sig paa den pavelige Kasse for at hjælpe paa sine egne ødelagte Finanser. Denne nederdrægtige Dagvaktelse imøbegaaes af „Brüsseler Journal“, hvori en Skrivelse fra en Ven af Merode meddeler Kjendsgjerninger, der udbrede det klareste Lys over dette Punkt. „Bisse Blade," (Brüsseler „Independance" og Pariser „Temps") hedder det heri, „have udspreedt den Usandhed, at „Familien Merode for Tiden skulde befinde sig i en vanstelig Stilling." Ingen Paa- stand kan være grundløsere end denne; thi der turde vel være saa Familier, der kunne glæde sig ved en saa glim- rende Stilling, som netop Meroderne — saa, hvis Navne have en saa god Klang i den europæiske Pengeverden, som denne Familie. Dette veed idetmindste Enhver, som er bekendt med Forholdene i Frankrig, Westfalen og Belgien. Naar man ikke har undseet sig ved at udsprede det Rygte, at en Broder til Msgr. de Merode skulde være indviklet i den Sidstes mislige Stilling, da kunne vi forsikre, at Msgr. de Merode kun har een Broder, nemlig den almindelig agtede og i en viid Kreds bekendte Greve Werner de Merode, tid- ligere Medlem af det franske Deputerettkammer, nu Medlem af Generalraadet for Departementet Doubs — en Mand, der baade er bekendt for sine udmærkede personlige Egenskaber og for sin store Formue i Grundeieendom, hvorpaa han — hvilket det unge Italiens Matadorer behageligst ville erindre sig — ikke skylder noget Menneske en eneste Stilling. Men Sagen er, at den forhenværende pavelige Krigsminister havde et eget Liebhaber. Han havde en Videnskab for at ville

forffjønne Rom, og anvendte i dette Niemed store Summer paa at sammenkjøbe hele Rækker af daarlige Bygninger, som han lod nedrive for at opføre nye smagsfulde Bygninger, ligesom han lod Gader gjennembrøde, for at lette Samkvæmmet mellem de enkelte Dele af Staden. Foromtalte Kjøbesummer ere paa Videt nær contant betalte af Msgr. Merode, og det er en fuldstændig Løgn, naar det er sagt, at M. imødesaae en Bankerøt, eller at der var en Bærel paa ham til Beløb af en Million Franks i Omløb. Msgr. Merode eier alene i Frankrig og Belgien over to Millioner Fr. og hans Besiddelser ere derhos frie for allesomhelst Hypotheker og Forstridninger.

Vi tilføie til Ovenstaaende, at det er notorisk, at Msgr. Merode har bragt den h. Stols Sag og sin Hengivenhed for den overordenlig store personlige Offere, saa at hine frække Bagvasselser, endog affect fra deres Lumpenhed, ovenikjøbet ere latterlige indtil det Vanvittige!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 7. Januar. 1. Søndag efter Epiphani. Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Prædiksen. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 8. M., 9. Ti., 10. D., 11. To., 12. F., 13. L.: Octavdage.

Søndagen d. 14. Januar. 2. Søndag efter Epiphani. Jesu Navnefest. Kl. 8 og 12 stille Messie. Kl. 10 Høimesse med Prædiksen. Kl. 3 Festandagt med Katechese. — 15. M. Paulus. Eremit. 16. Ti. Marcellus, Pave og Mart. 17. D. Antonius, Eremit. 18. To. Petri Bispestol i Rom. 19. F. Knud, Konge og Mart. 20. L. Fabianus og Sebastianus, Mart.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messie Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Toldbodveien 14): stille Messie Kl. 6.

NB. Med nærværende Nummer følger Titelsejdet og Indholdsfortegnelsen til Kirkesidendens 13. Aargang 1865.

„Katholsk kirkesidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiønaire, Hr. Grosserer **C. B. Lohrer**, Gøthersgade 5, og i alle Boglaeder; i de danske Stater paa de hyl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

C. Trier & Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 2.

Søndagen den 21de Januar.

1866.

Indhold: Om Bispevielsen. — Kong Leopold I. af Belgien. — Kirke-
lige Efterretninger: Rom. Kjøbenhavn. Bryssel.

Om Bispevielsen*).

Den næste Aften gif Simon med nogle Andre Præsten en temmelig lang Bei møde, for at udbede sig Oplysning angaaende en Sag, om hvilken de allerede havde talt med hverandre, uden dog at vide rigtig Veffed derom.

Simon spurgte nemlig, om ogsaa Biskopperne fik endnu en særegen Vielse.

Ja tilviise, svarede Præsten, og Biskoppens Vielse bestaaer ligeledes i en Haandspaalæggelse, ligesom paa Apostlenes Tid. Efterat nemlig Frelseren selv havde udvalgt Apostlene til at være de første Biskopper, og disse ved den Helligaands Komme over dem vare indviiede til deres Embede, bleve, som jeg allerede omtalte, Paulus og Barnabas, og ligeledes den h. Pauli Discipel Timothyus, ved Apostlenes Haandspaalæggelse viiede til den biskoppelige Værdighed (Apostl. Gj. 13, 3; 1. Tim. 4, 14). Biskopperne have de sværeste og helligste Pligter at opfylde, og behøve dertil en ganske særdeles Naade af Gud, som maa meddeles dem ved Vielsen. „De ere,“ som der staaer i Apostl. Gj. 20, 28: „af den Helligaand satte til at styre Guds Kirke,“

*) Efter Rippel: „Die Schönheit der katholischen Kirche“.

og hertil hentyder ogsaa deres Navn, som stammer fra det græske Ord Episkopos, der betyder Tilsynsmand. Paa Grund af det svære Ansvar, som er knyttet til det biskoppelige Embede, bleve Biskopperne altid valgte med den største Omhu, og ofte vægrede de helligste Mænd sig ved at overtage det, ja unddroge sig endogsaa, ved at tage Flugten, Opfordringerne dertil. Jeg vil meddele eder Noget saavel om Valget af Biskopperne, som om deres Vielse.

Under denne Samtale vare Præsten og de Dvrigte ankomne til Forsamlingen, og efter at han endnu engang i Korthed havde gjentaget det, som han før fortalte, vedblev han:

I Kirkens ældste Tider bleve Biskopperne saaledes valgte: Metropolitens, d. v. s. den fornemste Biskop i den Provinds, hvortil det ledige Bispedømme hørte, samledes med Biskopperne fra Omegnen, og under deres Ledelse og Medvirkning fandt Valget Sted ved hele Menigheden, Geistligheden og Folket, hvorefter den Nyvalgte Vielse blev fuldbyrdet af Metropolitens. Nutildags er Valget enten overladt til Landets Hyrster, hvis disse høre til den katolske Kirke, eller ogsaa vælge Domkapitlets Medlemmer eller Paven selv Biskoppen; men i ethvert Tilfælde afhænger Valgets Prøvelse og Stadfæstelse af Overhovedet for den hele Christenhed. Derfor samles endnu, naar det paa nogen Maade er muligt, tre Biskopper, saa ofte en Præst skal hæves til det biskoppelige Embede. Efterat Alle ere traadte ind i Kirken, og i deres biskoppelige Dragt have sat sig paa de for dem bestemte Pladser ved Altaret, reiser en af Biskopperne sig og siger til den, som skal foretage Vielsen: „Høiærværdigste Fader! Vor hellige Moder, den katolske Kirke, forlanger, at I skulle hæve denne tilstedeværende Præst til den biskoppelige Værdighed!“ Den viende Biskop spørger: „Have I en apostolisk Befaling dertil?“ hvorpaa den Anden svarer: „Vi have en saadan;“ og paa den viende Biskops Opfordring bliver nu Pavens Stadfæstelseskreb høit forelæst. I ældre Tider blev der ogsaa ved en Biskops Vielse, ligesom ved Præste- og Diaconvielsen, spurgt: „Veed du, om den som skal vies, er værdig til dette Embede?“ Men da nuomstunder den hellige Fader selv

undersøger de valgte Biskoppers Værdighed, saa er den pavelige Skrivelses Udfærdigelse tillige en Borgen for, at den Valgte er befunden værdig. Den nyvalgte Biskop aflægger derpaa en foreffreven Eed, hvori han lover den hellige Fader Orefrygt, Kjærlighed, Trofast og Hengivenhed, og derefter bliver han adspurgt om forskellige Punkter, som angaae Troens rene Være saavel som Haandhævelsen af Kirkelovene, hvortil han maa svare: „Jeg vil,“ eller: „Jeg troer!“ Dette er ligeledes en Lovning af hiin gamle Skif, at den viende Biskop først ved Vielsen prøve den, som af Folket var udvalgt til det biskoppelige Embede.

Simon. Man kan sandelig ikke sige, at man her gaaer ligegyldigt tilværks!

Pr. Da det er Biskoppernes Embede og Pligt, at prædike den sande Troeskære for Menigheden, og ved de ophygeligste Exempler paa Dyd og Fromhed at være et Mønster for Hjorden; da, med eet Ord, den biskoppelige Stand overensstemmende med sin Charakter er den meest ophøjede, er det ogsaa billigt, at de, som skulle prydes dermed, blive underkastede en passende og omhyggelig Prøvelse. Kristus selv spurgte jo gjentagne Gange Petrus: „Elsker du Mig?“ og da først sagde han: „Vogt Mine Faar.“

Simon. Følger nu den h. Vielse?

Pr. Biskoppernes Vielse bliver, ligesom Præstevielsen, foretagen under den h. Messie. Dog er der opreist et særegent Alter for den, som skal vies, ved hvilket han, samtidigt med den viende Biskop, strax fra Begyndelsen af læser den h. Messie, indtil de senere, naar Vielsen er fuldbyrdet, fortsætte den sammen ved eet fælles Alter. Efterat de have begyndt den h. Messie og ere komne indtil Slutningen af Epistlen, bliver

1) Litaniet til alle Helgener bedet, hvorved Biskopperne knæle, og den, som skal vies, ligger med Ansigtet mod Jorden. Ved denne Bøn vil, som der allerede er bemærket andetsteds og igjen ved Præstevielsen, Jesu Christi stridende Kirke paa Jorden ferene sig med den triumpherende Kirke i Himmelen, for ved deres fælles Bønhøn at nedbede alle den Helligaands Gaver fra Gud over den nyvalgte Biskop.

2) Bliver den aabne Evangeliebog lagt paa den ny Biskops Nakke og Skuldre. Derved bliver han erindret om, at han fra nu af skal betragte sig selv som et udvalgt Kar, der skal bære Jesu Navn og hans hellige Lære til Konger og Folkeslag, til Netroende og Vantroende. Desuden minder denne Skif ham om, at han som Biskop rigtignok er sit Folks Forstander, aandelige Dommer og Løvgiver, men at han dog selv staaer under en høiere Magt, og at han ved Forvaltningen af sit Embede skal rette sig efter Evangeliets Lov. Endelig, at han ikke skal bebyrde sine Undergivne alene med Troens Magt og den strenge kristelige Sædelære, men ogsaa selv bære Herrens Magt. Ellers vilde han ligne Phariseerne, der, som Kristus (Matth. 23, 24.) siger, betyngede Folkene med svære og utaalelige Byrder, uden selv at røre ved dem med en Finger.

3) Lægge Biskopperne Hænderne paa dens Hoved, som skal vies, og sige: „Ammam den Helligaand.“ Deri bestaaer Bispevielsens egentlige Væsen, hvorfor ogsaa den h. Paulus sagde til Timotheus, som han havde viet til Biskop i Ephesus: „Forspild ikke den Naade, som du har, og som er meddeelt dig ved de hellige Ord og ved Præstestabets Haandspaalæggelse.“ (1 Tim 4, 14.) Biskopperne sige kun: „Ammam den Helligaand,“ uden at tilføie i hvilket særegent Diemed, som ved Præste- og Diaconvielsen. Thi Biskoppen bliver viet til alle Kirkeembeder; han er ligesom al Velsignelses og Helliggjørelses synlige Kilde, der udgyder sig over de Troende. Derfor bliver der ikke blot meddeelt ham en eller anden Gave af den Helligaand, men han annammer Ham selv, al Helligheds og Naades Urfilde, i Hans hele Fylde. Dette bliver antydet ved hine Ord. Netop derfor blive

4) ikke den ny Biskops Hænder og Fingre alene, som det var Tilfældet med de nyviede Præster, men tillige ogsaa hans Hoved salvet med Chrisam. Ved denne dobbelte og gjentagne Salvelse hentydes til den Helligaands Naade, der bliver meddeelt Biskoppen rigeligere end Præsterne. Hans Hoved bliver ogsaa salvet, fordi han selv er den underordnede Geistligheds Hoved; Præsterne derimod ere Biskoppens Hjælpere, ligesom

hans Hænder og Redskaber, ved hvilke han tildeler Folket de guddommelige Naadefatte; derfor blive ved deres Biesse kun deres Hænder salvede.

5) Bliver Staven givet den ny Biskop i Haanden, som Sindbillede paa hans geistlige Hyrdeembede, forat han, naar det er nødvendigt, med kjærlighedsfuld Strenghed kan tugte Synderne, men understøtte og bevare de Fromme standhaftige i Dyden. Saaledes taler den kongelige Prophet i den 22de Psalm (B. 4) til Gud, hvem han betragter som sin troeste Hyrde: „Din Stav, o Herre! har været min Trøst.“

6) Bliver Ringen sat paa den ny Biskops Finger. Dette betyder, at han som en aandelig Brudgom formæles med sin aandelige Brud, Kirken, som han skal elske, beskytte, styrke, ernære med Livets Brød, og ikke forlade før sin Død. Derfor blev der ogsaa altid seet paa, at en Biskop aldrig uden i paa-trængende Nødstilfælde, og naar Kirkens større Nytte forbrede det, byttede sit Bispedømme mod et andet.

7) Gives den Nyviede Evangeliebogen, som han før bar paa sine Skuldre, i Haanden, fordi det er en af Biskoppens Hovedpligter, for hvilken enhver anden maa staae tilbage, at forkynde Folket Guds Ord. „Det er ikke billigt,“ sagde Christenhedens første Biskopper, Apostlene, „at vi forsømme Prædikenen af Guds Ord og sørge for de Fattige (Apostl. Gj. 6, 2).“ Apostlen siger ogsaa (1. Cor. 9, 16.): „Naar jeg prædikar Evangeliet, tjener det mig ikke til nogen særdeles Nøds; det fordrer min Pligt; thi veed mig, hvis jeg ikke prædikede det.“

8) Modtager den ny Biskop Fredens Kys af den Viende og de assistierende Biskopper, fordi han efter at have faaet Biesken bliver anseet af disse som en Medbroder. Fra de ældste Tider af kalde Biskopperne, efter Apostlens Exempel, hverandre Brødre, og Kirkens Overhoved, Paven, kalder ligeledes altid Biskopperne, naar han skriver til dem, „Brødre i Christo“, medens han, naar han sender sine Mundskriftelser til katholske Keisere og Koner, kalder disse „elskede Sønner i Jesu Christo“.

9) Den ny Biskop frembærer nu det hellige Messesoffer i orening med den, som har viet ham, ved et fælles Alter.

Ved Offertoriet overrækker han den viende Biskop to store Kys, to Brød og to smaa Skaaler, fyldte med Vin, efter hin gamle, allerede flere Gange omtalte Skik, at de, som toge Deel i det hellige Messseoffer, og isærdeleshed i den h. Communion, selv medbragte det som udfordredes til Offringen. Den Nyviende modtager den hellige Communion af den Viendes Haand under begge Skikkelser, fordi begge tilhammen have forrettet det h. Messseoffer, og til Erindring om den gamle Skik, at alle Tilstedeværende modtog det h. Sakrament under begge Skikkelser. Som Sindbillede paa deres broderlige Forening nyde de begge af den samme h. Hostie og drikke det h. Blod af den samme Kalk.

10) Ved Slutningen af den h. Messe, før det sidste Evangelium, bliver Mitraen eller Infulaen sat paa den Nyviende, og de biskoppelige Handsker gives ham paa. Handskerne tjene nærmest som Prydelse, og ere vistnok ogsaa indførte, fordi det var meget vanskeligt for Biskoppen, især om Vinteren, at holde Staven med bare Hænder under de langvarige Forretninger. Smidlertid findbilledliggjøre de tillige den Reenhed og hellige Mening, som Biskoppen skal bevare i alle sine Handlinger. Thi Hænderne ere, efter den h. Skrifts Talemaade, Sindbilledet paa et Menneskes Gjerninger. „Herren vil gjengælde mig efter mine Hænders Reenhed,“ siger Psalmisten (Ps. 17, 21.). Infulaen eller Bispehuen var oprindelig ligeledes en Hovedbedækning, bestemt til Beskyttelse mod Kulden og til Prydelse, og den var forsynet med Baand for at kunne sidde fast paa Hovedet; derfor hænge der endnu to smalle Strimler bag paa den. Ogsaa den har sin findbilledlige Betydning, og er ligesom Biskoppens Hjel, der erindrer ham om, med hvilken Kraft og med hvilket Mod han skal forsvare Kirken og Evangeliets Sandhed og beskytte Fromheden blandt det ham betroede Folk. Den har to Spidser, for at antyde de to Testamenter, hvis Videnskab Biskoppen maa besidde. Saaledes som engang Moses' Hoved, da han steg ned fra Sinai, omstraaledes af to Kysstraaler, der lignede Horn saaledes fremtræder ogsaa Biskoppen for de Troende med „findbilledlige Prydelse, som aandelig Hærfører og Lovgiver,“

en anden Moses, der har talt med Gud og modtaget Loven af Hans Haand, for at bringe den til det christelige Folk. Ligesom Moses skal han staae imellem Gud og os, forløse Hans Brede ved Bøn og Offer, og føre os til det himmelske Fædreland.

11) Naar den nyviede Biskop saaledes har modtaget sin fuldstændige Prydelse, sætter han sig paa sin biskoppelige Throne, og nu bliver den Ambrosianske Lovsang affunget, medens han modtager Haandlyset af de ham undergivne Geistlige. Derpaa gaaer han igjennem Kirken og velsigner Folket, og endelig meddeler han, staaende paa Høialtrets Trin, for første Gang den biskoppelige Velsignelse. Til Slutning bøier han Knæet tre Gange foran den Biskop, af hvem han har modtaget Velsen, og siger: „Paa mange Aar“, for ved dette Ønske om, at han maa leve længe, at bevidne ham sin Taknemmelighed for den modtagne biskoppelige Velselse.

Ingen havde afbrudt Præsten under denne hele Fortælling; han havde jo ogsaa strax indflettet de nødvendige Forklaringer over de enkelte Stikke. Saameget mere takkede nu Alle ham for hans Meddelelser om Bispevelsen, som de aldrig havde tænkt sig saa skjøn, ophøiet og betydningsfuld.

Endelig spurgte Simon, om ogsaa Abbederne modtog Bispevelsen, siden de jo ogsaa bære Stav og Infuld?

Pr. Abbedvelsen bestaaer kun i en høitidelig Indvielse til deres Embede, hvorved de ikke ophøre med at høre til Præsternes Rang. Det at Abbederne i mange Klostre bære Stav, Ring og Infuld, er kun en særegen Udmærkelse, som er tilbeelt dem for medelst deres Ordens eller enkelte Klosters Fortjenester. Ligesledes og af samme Grund er der ogsaa givet dem Ret til at meddele deres Undergivne de fire lavere Velselser, til at møde i Kirkeforsamlinger og afgive deres Stemme tilligemed Biskopperne. Ogsaa Abbedisjerne blive indviiede til deres Embeder og tør i mange Klostre som en særdeles Udmærkelse bruge en Stav.

Simon. De har allerede flere Gange omtalt Kirkeforsamlingerne, men jeg maa tilstaae, at jeg ikke rigtig veed, hvad man forstaaer ved en saadan.

Pr. Christus lovede sine Apostle og deres Efterfølgere den

Felligaand; Denne skulde, naar Han selv ikke mere var hos dem, føre dem til al Sandhed, og sørge for, at Helvedes Magt ikke ved Bildfarelse, Bantro og Brangtro skulde overvælde Christi Kirke. Naar der derfor opstaaer Strid angaaende Et eller Andet i den christne Tro, er det Biskoppernes og Christenhedens fælles Overhoveds, Paven's, Sag, at undersøge den omtvistede Være, og at udtale det, som er Christi sande Lære. Ligeledes har Paven tilligemed Biskopperne at sørge for Opretholdelsen af ægte christelig Sædelighed og at affkaffe alle de Misbrug, som maatte komme for Dagen. Alle disse Pligter maae Kirkens Forstandere altid opfylde; imidlertid kunne der indtræffe Tilfælde, hvor der er saa meget at tale om, at afgjøre og anordne, at man ikke godt kan behandle Sagen skriftligt; eller ogsaa kan Anliggendet være saa vigtigt og paatrængende, at man ikke tør spille Tiden med at skrive og forhandle saa langt fra hverandre. I jaadanne Tilfælde komme nu alle Biskopperne tilligemed Paven sammen et eller andet Sted i Verden, og bestæftige sig med Kirkens Anliggender. En saadan Forsamling kaldes da en Kirkeforsamling; ogsaa det latinske Ord Concilium og det græske Ord Synode bruges til at betegne denne Biskoppernes Sammentkomst.

Simon. Blev der allerede tidligt afholdt saadanne Kirkeforsamlinger?

Pr. Apostlene selv begyndte dermed, og vi kunne endog nævne tre, som omtales i Apostlenes Gjæringer. Den første Forsamling afholdt Apostlene Aar 34 e. Chr. (det første Aar efter Herrens Himmelfart), for at raadslaae om og ordne en Sag, der angik Kirkens Vel. De valgte nemlig den h. Matthias til Apostel istedetfor Forræderen Judas (Ap. Gj. 1, 15. o. fl.). Anden Gang samlede de Tolv med de øvrige Disciple, for at anordne Diaconer og indsætte de dertil Valgte i deres Embeder (Ap. Gj. 6, 2. o. flg.). Den tredje og vigtigste Apostoliske Forsamling blev endelig afholdt Aar 51 e. Chr., og i denne afgjorde Apostlene og de øvrige Forstandere det vigtige Spørgsmaal, som var opstaaet mellem de Christne i Antiochien: Om nemlig de Hedninger, der vilde omvende sig til

Christendommen, vare forpligtede til at underkaste sig Omstjærrelsen og den hele mosaiske Lov. Apostlene fastsatte her, at de Nyomvendte vare fritagne for den jødiske Lovs Aag; de skulde kun afholde sig fra al Uædelighed, og ikke nyde af de Spiser, som vare offrede til Afguderne, eller af Dyrenes Blod, for ikke at vække Forargelse blandt Jøderne (Ap. Gj. 15, 6. o. flg.). Da denne Grund senere bortfaldt, blev ogsaa Nydelsen af Blodet tilladt de Christne, og man turde endogaa nyde Spiser, der vare offrede til Afguderne, naar man blot ikke gjorde det for derved at udvise Foragt imod Christendommen eller tilkjendegive, at man foruægtede den.

Simon. Dengang var det endnu let at forsamle alle Jordens Biskopper paa eet Sted; men kunde det ogsaa senere lade sig gjøre, da Christendommen havde udbredt sig overalt?

Pr. Jeg maa her gjøre opmærksom paa en Forskjel, som der er paa Kirkeforsamlingerne. Der gives Kirkeforsamlinger, i hvilke der skal træffes en Afgjørelse om den sande christne Lære, eller om Sager, der angaae hele Kirkens Vel; dertil kaldes alle den katholske Christenheds Biskopper, og de forsamle sig under Forsæde af Paven eller den, der af ham er assendt som Befuldmægtiget. En saadan Kirkeforsamling kaldes almindelig. Om der endog mangle nogle af Biskopperne, saa er dog den hele katholske Kirke tilstrækkelig repræsenteret ved det tilstedeværende overveiende Fleertal, og selv om mange af Christenhedens Overhyrder vare fraværende, vilde dog Forsamlingen beholde sin Gyldighed som almindelig, naar de Fraværende erklære, at de slutte sig til de trufne Afgjørelser og fattede Beslutninger. Men foruden disse almindelige gives der endnu særegne Kirkeforsamlinger, hvortil kun eet Lands eller een Provinds, eller ogsaa kun et enkelt Bispedømmes Geistlige komme sammen, for at raadslaae om den dem betroede Hjords Bedste, befordre den sædelige Disciplin, ordne Guds-tjenesten, affaste Misbrug o. desl. Saadanne Kirkeforsamlinger kaldes da National- eller Provincial- eller Diocesan-Concilier.

Simon. Er der virkelig bleven afholdt mange Kirkeforsamlinger?

Pr. Af saadanne særegne Forsamlinger, som jeg omtalte, afholdtes der utallige fra den tidligste indtil den nyeste Tid. De almindelige vare naturligtviis sjeldnere, dog gives der heller ikke faa af dem. Den første fandt Sted i Nicæa Aar 325, under Pave Sylvester og Keiser Constantin, for at fordømme Arius's Branglære, der nægtede Jesu Christi Guddom. Der vare 318 Biskopper tilstede. Andre holdtes senere i Constantinopel, Ephesus, Chalcedon, Rom, Rhon, Constanz og Basel. Den sidste kom for tre hundrede Aar siden sammen i Orient, en Stad i Tyrol; den varede med flere Afbrudelser fra 1545 til 1563, og paa den forfæstedes Protestantismens forskjellige Branglærdomme. De Bestemmelser, som i denne Forsamling bleve givne angaaende den katholske Tro, finde I derfor hyppigt anførte i den katholske Troes Lærebøger og i eders Katechismus; og hvis jeg husker ret, har jeg selv allerede flere Gange beraabt mig paa dem i vore Samtaler. Der blev ogsaa Kirketugten forbedret, og vi kunne for Størstedelen takke dette almindelige Kirkeraad for hele den Orden, som nu bestaaer inden- og udenfor Kirken saavel blandt Lægmand, som blandt de Geistlige og Overhyrderne.

Simon. Vil De ikke ogsaa meddele os Noget om Paven?

Pr. Vaade derom og om alt Andet, som I endnu kunne spørge om! Dog ikke idag, men næste Gang!

(Fortsættes.)

Kong Leopold I. af Belgien.

Den journalistiske Presse i alle europæiske Lande har i denne Tid fejret den nysafdøde belgiske Konge Leopold I.'s Ihukommelse med prunkende Vortaler over hans Regentflogskab, hans ophøjede politiske Viisdom og store personlige Dyder. Medens vi, hvad de sidste angaaer, ikke i mindste Maade skulle

tillade os nogen Tvivl eller Indsigelse, kunne vi i Sandhedens Navn dog ikke tilbageholde et Par Bemærkninger i Anledning af den ødsle Rees, der er tildeelt denne Regents offentlige Personlighed og Virksomhed.

Vi nægte da ingenlunde, at den afdøde Konge med stor Klogskab har laveret mellem de to store politiske Partier, hvis Kamp larmede omkring ham, og vi have aldrig funnet tænke paa at forlange, at en protestantisk Fyrste i denne den katholske Kirkes Kamp paa Liv og Død med sine uferønlige Tjender afgjort eller ubetinget skulde stille sig forrest i Rækken af Kirkens Forsvarere. Men vi mene dog, at naar allerede Klogskab i og for sig er langt fra at være Kronen paa alle christelige Dyder, saa er der en Klogskab, som fra et christeligt Standpunkt maa ubetinget forkastes, den nemlig, som opfferer alle andre Hensyn for at roses og æres af den store Majoritet af Menneskene, der ikke kjende nogen høiere Lov for deres Synsmaader og Handlinger, end hvad den saakaldte herskende eller almindelige Mening stempler som Udtrykket for den i Dplysning fremskridende Tidssaauds Ansuelser. Kong Leopold I. hyltede for sin Person det saakaldte liberale Parties Grundsætninger; men dette Parti har i Belgien givet sine „liberale“ Grundsætninger en høist illiberal Anvendelse paa alle den katholske Kirkes Anliggender, idet det har grebet enhver Leilighed til at berøve Kirken dens Frihed, tilintetgjøre dens Rettigheder og underkue enhver Ytring af dens Selvstændighed. Ihvorvel der nu tilkommer den afdøde Konge den Rees, at han aldrig har blameret sig ved nogen offentlig Handling, der stemplede ham som Patron for den Liberalisme, der i Frihedens Navn tillader sig tyranniske Vilkaarligheder mod politiske Modstandere, troe vi dog paa den anden Side heller ikke, at Kong Leopold i Ordets strenge Betydning har staaet aldeles upartisk midt imellem de stridende Partier. Vi forstaa ved fuldkommen Upartistighed ikke det samme som fuldkommen Egeghybighed; men vi forstaa derved den strenge Retfærdighed, som ikke tillader Regjeringens Overhoved i en nok saa constitutionel Stat, hvor meget han end vogter sig for enhver Konflikt med de parlamen-

tariske Former — at tilbageholde Htringer af Misbilligelse ligeoverfor saadanne Overgreb, som den famøse belgiske Liberalisme har tilladt sig mod den katolske Kirke. Dette vilde, paa Grund af den almindelige Agtelse og Kjærlighed, som denne Regent kunde glæde sig ved, og som han i alle andre Henseender fortjente, aldrig have forseilet en i moralsk Henseende gavnlig Indvirkning paa den store Partikamp. Maaen af enhver Befolkning lægger nemlig altid stor Vægt paa Regentens personlige Overbeviisning og Sympathier, naar den har Sikkerhed for at kjende dem, og Visshed for at de gaae i samme Retning som dens Druiser. Det belgiske Folk ønsker ikke Tilintetgjøvelsen af Kirkens Selvstændighed, endstige Atheismens Seir over den kristne Tro i deres Fædreland, hvilket som bekendt er det Formaal, som det liberale Parties Bannersførere med den meest hensynsløse og ophidsede Videnskabelighed arbeide for. Men denne gudfornægtende og derfor mod alle Virkninger af Troens overnaturlige Liv og af de kristelige Institutioner fjendtlige Materialisme har sit Brændpunkt i de belgiske Trimmurloger, og Folket vidste, at Kongen beklædte en høj Værdighed i dette hemmelige Broderskab. Kong Leopold I. var ingenlunde selv irreligiøs, men hans Stilling til dette antichristelige Samfund var en Virkning af den ovenfor omtalte falske Verdensklogskab. Saameget er vist, at de Liberale og Murerne — hvilke to Betegnelser i Belgien ere eensthydige — regnede ham for deres Mand. Vi kunne ikke tilbageholde den Formening, at, om Kongen end personlig havde hyllet den meest negative Protestantisme, kan dette hans broderlige Forhold til Atheismens Propheter og hans ørkesløse Tilskuervolle under den politisk-kirkelige Partikamp, der i en Række af Aar har raset i det saagodt som reent katolske Land*), hvis Styrelse det guddommelige Forsyn havde betroet ham, ingenlunde forsvares. Netop den Omstændighed, at han var Protestant, burde have paalagt hans Samvittighed de ømmeste Baaud og foreskrevet

*) Belgien har ialt over 5 Millioner Indvaanere, hvoraf ikke 10,000 ere Protestanter.

den de strengeste Regler med Hensyn til hans Holdning ligeoverfor en Minoritet af de dannede Klasser, der vel ere fødte Katholiker, men faktisk have udelukket sig selv af det kirkelige Fællesskab; som benytte deres politiske Rettigheder til at lamme Kirkens Virksomhed og til paa eengang at undergrave Troen og nedbryde baade den offentlige og private Moralitet.

Vi kunne saaledes ikke tiltræde Avisernes høitrvædende Lovtaler over Kong Leopolds ophøjede Regentviisdom, og ligesaa lidt den mærkværdige Roes, Pressens Højesteretsdomme have tillagt hans store politiske Indsigter og den dybsindige Opfattelse af de europæiske Situationer, som hans lange Erfaring skulde have bibragt ham. Ja Aviserne have talt, som om den høiere politiske Viisdom var flygtet bort fra Verden ved den belgiske Konges Død. Man har omtalt ham som det Orakel, alle Potentater i tvivlsomme Tilfælde raadspurgte, og sagt, at der Intet var sæet af Betydning i den sidste Menneskealder, uden at hans Mening var hørt. Dersom dette skulde være Tilfældet, da var det virkelig ikke til Ære for Kong Leopold, saalidt som Europas nærværende Tilstand geraader den ligeledes i al Verdens Aviser fejrede Lord Palmerston, de engelske Frimurerlogers Stormester — der vel egentlig maa ansees for den, som har sammenbrygget den Hæredrik, der nu har forgiftet Verdenslivet i det Store — til Berømmelse. Hverken Spanien eller Portugal, ja ikke engang det formentlig lykkeligste af alle Lande, den ny Stormagt, Kongeriget Italien, og allermindst Polen og Danmark have i saa Fald havt Grund til at paastjønne den Kong Leopold tillagte Andeel i Palmerstons politiske Skjændselsgjæringer, saafremt denne Statsmand virkelig skulde have trængt til nogen Raadgivers Anviisning i denne Retning. Men dette sidste betvivle vi meget, og vi troe i alt Fald, at Belgiens afdøde Konge ikke bærer Skylden for de foragtelige Grundsætninger, der have tilveiebragt al den Glendighed, der tynger saa haardt paa den nærværende Slægt. Trods Alt hvad vi have badlet med Hensyn til denne Fyrstes Regjeringsmaximer, have vi dog for gode Tanker om hans personlige Charakter, til at vi kunne stille hans Liberalisme i Række med d'Hr. Palmerstons, Russels &

Comp.'s foragtelige Frihedstheorier. Vi overlade disse Statsmænds forstøffede Egoisme og „det fri Englands“ sauntlige Bomuldspolitikere og Menneſſehandlere Goren for hele den nærværende Tids politiske og sociale Misere! Men hvorfor da tillægge den belgiske Konge efter hans Død en Fortjeneste, som han vistnok i levende Live vilde have frabedet sig? Hvad Mening er der i, at tillægge ham en Døds, der for Samvittighedens ubestikkelige Domstol maa findes at være den største Skamplet, der kunde flæbe ved hans Wiinde? Meningen med hiin Povtale kan ikke betvivles at være den, at alle den katholske Kirkes Tjender, hele den store Keir af revolutionære Gudsforægttere, som paa dette Punkt — hvor det gjælder om Tjendtlighed mod Kirken og den h. Stol — forstærkes ved broderlig Bistand af den protestantiske Pietisme i alle dennes Afstygninger, — at hele denne store Conspiration af alle ellers indbyrdes fjendtlige Elementer i det europæiske Samfund, der ikke forenes ved Andet end Fælledskab i Had til det Gneſte af Alt i Verden, som staaer dem Alle i Veien; — — at alle disse Fanatikere, baade de irreligiøse Fremſkridtsmennesker og de fornævnte hornerte Religionsforfalskere, regnede Kong Leopold for deres Mand, ligesom det ikke heller kan nægtes, at han har gjort dem Alle store Tjenester ved den indifferent Holdning, han i ſaa mange Aar har fastholdt ligeoverfor de brændende Spørgsmaal, der have været Gjenstand for de parlamentariske Kampe. Det er denne Passivitet ligcoverfor Liberalismens despotiske Overgreb, der faktisk, eller i Henseende til alle nærmere og fjernere Følger, har været en uvurdeerlig Støtte for de kristusfjendtlige Durcxplaner; det er denne formelle Neutralitet, men reelle Partiſhed mod Kirken og dens Repræſentanter, der har erhvervet Leopold I. Rang med Wiisdommens Patriarcher, og det tvetydige Ny for at have været det Orakel, der indſkjød Felkenes øvrige Hyrder og alle det politiske Mænkeſpils Ledere de Ideer, hvis praktiske Virkninger Historien engang vil vurdere efter en ganſte anden Maaleſtol, end den nærværende Tids fordomsfulde Erbførere. Vi tree ſluttelig, at hiin høitpriste

Visdom vil i Tidens Lob bringe den ny Konge i en betænkelig Stilling; thi den holder ikke ud i Længden!

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Vi bringe hermed vore Læsere den nu sikkert stadfæstede, for os sørgelige Efterretning, at de nordiske Missioners geistlige Overhyrde, Biskop Paulus af Osnabrück, paa det i Rom d. 8. ds. afholdte Consistorium, af den h. Fader er præconijeret som Erkebiskop af Aöln.

Rom. Propagandaen har for ikke længe siden modtaget en meget interessant Beretning angaaende nogle hidtil ubekjendte Christenmenigheder i Japan, der nedstamme fra det 17de Aarhundredes forfulgte og, som man har troet, saagodtsom udryddede Menigheder. Den h. Fader har besluttet at sende en Apostolisk Vikar til Japan for at ordne disse Menigheders Kirkevæsen. Denne Begivenhed søier et nyt Blad til den rige Krands af Hertjenester, som Pius IX. har erhvervet sig ved den katholske Religions Opretholdelse og Udbredelse til Jordens fjerneste Egne.

— Menan. I det gamle Abbedi Monte Cassino, Benediktinerordenens Bugge, findes et Archiv, hvortil blandt Andet ogsaa hører en Bog, i hvilken alle Fremmede, der have nydt Godt af Klosterets Gæmildhed, pleie, naar de reise derfra, at indtegne deres Navn. I denne Bog findes fra Slutningen af 1849 eller Begyndelsen af 1850, som man seer af de nærmest foregaaende og efterfølgende Dater, følgende Ord optegnede: „Unum est necessarium. Maria optimam partem elegit (Cet er fornødent. Maria har udvalgt sig den bedste Deel)“. E. Menan. Hvo skulde dengang have tænkt, at denne samme Mand engang skulde erhverve sig en sørgelig Berømmethed ved et Smædeskift mod Christi Guddom!

Krystel. Belgisk Liberalisme. Til de Forholdsregler, der bringes i Gang i Bryssel i den Hensigt at frænke den katholske Befolknings Samvittighedsfrihed og skjænde den katholske Tro og som finde Dyrighedens Villigelse og Bemyttelse, har blandt Andet i nogen Tid ogsaa hørt protestantiske Prædikener paa aaben Gade. Vi have i vort Nr. 23 s. A. givet Beretning om en af disse protestantiske Opfindelser. Søndagen den 15. Octbr. om Eftermiddagen Kl. 4 fandt atter en saadan Prædiken Sted i en af de meest besøgte Gader. En Mand, der foregaves at være evangelisk Prædikant, havde bestøget en

Stol, og angreb i de usømmeligste Udtryk Pavedømmet og den allerfalsigste Somfru. Et Duzin Politibetjente vare tilstede for at forhindre enhver Forstyrrelse fra de herover indignerede Katholikers Side, og en Mand, der vilde give Prædikanten et Svar paa hans Angreb, blev strax arresteret. Man maa atter spørge: hvad vilde vel Politiet have gjort, dersom det havde været en katholsk Ordensmand, der havde taget sig den Frihed, paa aaben Gade at angribe Protestantismen?

— En barmhjertig Søster blev for ikke længe siden, da hun gik forbi en af de offentlige Skoler, udpebet af dennes Elever, hvorved dog maa bemærkes, at dette Optrin ikke skal være eneستاende. Man kan ikke andet end forfærdes ved Tanken paa den Fremtid, som forberedes af en saadan Ungdom, der bliver opdraget i Foragt for de helligste Overbeviisninger og de skønneste Dyder!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 21. Januar. 3. Søndag efter Epiphani.** Agnes. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 22. M. Vincentius og Anastasius, Mart. 23. Ti. Maria's Førmaling. 24. D. Timotheus, Bisk. Mart. 25. To. Pauli Omvendelse. 26. F. Octav af h. Knud. 27. L. Johannes Chrysostemus, Kirkefader.
- Søndagen d. 28. Januar. Septuagesima.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. 29. M. Frants af Sales. 30. Ti. Ihukommelse af Herrens Ven i Gethsemani. 31. D. Peter Nolasus. 1. Febr. To. Ignatius, Bisk. Mart. 2. F. Maria Kenselse eller Kyndelmisse (feires offentlig først. Sondag). 3. L. Ansgarius, Danmarks Kvofiel og den hervær. kath. Kirkes Skytshelgen*).
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lovrødagsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.
- Brøderstab til Jesu gudsommelige Hjerte:** Fredagen d. 2. Febr.: Messe Kl. 8¼; Andagt: Kl. 7½ Aften.

*) Ifølge en Beretning af vor hellige Fader Pave Pius IX. bliver den egentlige aarlige Mindeholde til Hæd for den h. Ansgarius som Patron for den katolske Kirke i Kjøbenhavn at fejre: den fjerde Fredag efter Paaske (saak. Store Veerdag).

„Katholsk Kirkeidentee“ udgaaer hver anden Sondag. — Subscrption paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissiönair, Hr Grosfierer **C. B. Lohrer**, Bøthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgt. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

C. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 3.

Søndagen den 4de Februar.

1866.

Indhold: Barnlig Hyldest til den allersjaligste Jomfru Maria. — Charakteristik af Pius den Niendes Politik. — Sammenstilling af den katolske og protestantiske Lære om Forløsningen. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Ungarn. Belgien. Frankrig. Schweiz. Italien.

Barnlig Hyldest til den allersjaligste Jomfru Maria.

Til Himlens Dronning skal vor Hyldest stige,
Hun elsker Børn; thi Selv Hun Moder var. —
Gjenlyd da Navn: Maria! Elskelige!
Da naadigt Velbehag i os hun har.

I hendes Hjerte Dinheds Flamme brænde,
Dg over os hun holder mildt sin Haand;
Som fromme Børn vi derfor offre hende
Et trofast Hjerte og en barnlig Aand.

Om hendes Alter vi forsamlet' ere,
Vi sværge hende evig Kjærlighed, —
Vi hendes Børn, og hun vor Moder være
I Liv og Død, i Tid og Ewigbed!

Za, hulde Moder! hver af os dig byder
En Kjærlighed, der aldrig slukkes ud; —
Dg den stadfæste vi, ved dine Dyder
At efterligne, rene Himmelbrud!

Beskjærm os da, alt fra vor spæde Alder,
 Vaag over os, og led du vore Fjed,
 At ei dit Barn i Syndens Snare falder,
 Hvor tabt er Ustyld, Raaden, Haab og Fred!

Charakteristik af Pius den Niendes Politik.

Den 8. September 1846 var en minderig Dag for Rom. Den nye Paves i Ordbets sande Betydning frisindede politiske Forholderegler havde vundet ham alle Hjerter. Rom beredte sin elskede Fyrste en Fest, som der aldrig er bleven beredt en Herster. Thi det som Pius IX. gjorde dengang, det gjorde han af aldeles fri Villie, „motu proprio“, som ogsaa vedkommende Edikter sagde; hvad andre Fyrster før og efter ham have gjort for deres Folk, hvad de have offret af deres Krones Rettigheder: det have de meest gjort tilskyndede af indre Revolutioner eller af Frygt for samme. Det er heller ikke glemt, at mange Monarker dengang vredebes paa Paven, fordi han ved sin Fremgangsmaade altfor meget skulde have blottet det monarkiske, eller rettere sagt det absolute Regjeringsystem. — Men Pavens Undersaatter skattede deres Fyrste derfor endnu høiere, og Dagen for Mariæ Fødsel 1846 var, som sagt, uden Mage i alle nyere Staters Historie. Vi maae give Ufsald paa at fortælle om alle Romernes Uttringer af barnlig Glæde og ærefrygtfuld Beundring, idet vi indskrænke os til at meddele Indskriften paa den majestætiske Triumfbue, som man oprejste paa Piazza del popolo.

„Tre og Hæder“, saaledes hed det paa den Side af Triumfbuen, som vendte mod Corso (Hovedgaden), „Pius den Niende, for hvem en eneste Dag var tilstrækkelig til at yde sine Undersaatter Trøst og at erhverve sig alle Menneskers Beundring“. Paa den anden Side, ud mod Folkepladsen, hed det saaledes: „For Pius den Niende, som i 31 Dage af sit vidunderfulde

Pontifikat gjorde nok, for at kunne opfylde den længste Regjeringstid med Hæder, som ved en frivillig Aft af høimodig Naade tilintetgjorde det gamle Partihad, som opplantede Fredens Banner paa Christi Kirke, tilegner det ham Bisfald tiljublende, trofaste Rom i taknemmelig Paastjønneelse denne Triumfbue". Det er bekjendt, at Paven efter dette Datum blev endnu mere gavmild med sine Beviser paa Naade og Tillid til sine Underfaatter, og at Kirkestaten snart hørte til de Stater i Verden, som bleve meest liberalt regjerede, det vil sige, naar man tager dette Ord i sin gode Betydning. Vi haabe, at det heller ikke er aldeles glemt, at de Sammensvorne lønnede Paven med den forfæstede Taknemmelighed, at de snigmyrdede hans Premierminister, bragte ham selv i Dødsfare, og tvang ham derved til at frelse sig ved en hemmelig og farefuld Flugt til Gaëta. Den nu for en Tid dannede „romerske Republik", dette de italienske Sammensvornes vanhellige Maktværk, bedækket med Blod, Meeneed, Forræderi og Voldsøgjerninger af alle Slags, bukkede under for de franske Bajonetter, og først efter et langvarigt Exil kunde Pius IX. i Maret 1850 vende tilbage til sine Stater.

Kun en Banvittig kunde vente, at den saa smertefuldt skuffede hellige Fader vilde give Friheden ligesaa uforandret tilbage til dem, som dengang, da han med den største Kundhaandethed havde givet den, viste sig udhygtige og uværdige til at bruge og nyde den. Det var hvad han skyldte sit Folk, ikke at gjen tage et Forsøg, som imod hans Villie havde bragt saa megen Ulykke over Rom og Italien. Men Pius gjorde ogsaa under disse Forhold, som ikke vare hans Værk, alt Muligt for at skaffe Romerne en Regjeringsform saa frisindet, som det kunde forenes med Folkets sande Tarv. Vidnesbyrd herfor afgiver den berømte Gesandtskabsberetning, som Grev Rayneval under d. 14. Mai 1856 affendte til Udenrigsministeren i Paris. Denne upårtiste Diplomat undervurderede nemlig ikke de Bansteligheeder og Misforhold, som i Rom ventede paa deres Afgjørelse, men bevidner tværtimod med stor Tilfredsstillelse, at Pius havde indført afgjørende Reforme i de vigtigste Grene af Statskunstholdningen. Ved sin Tilbagekomst fra Gaëta prokla-

merede Pave Pius IX. den Grundsætning, at Lægmand kunde overtage alle Embeder, med Undtagelse af en Statssekretærs Post. En fuldstændig Revision af Civil- og Criminalloven havde allerede fundet Sted. Om denne og nogle lignende nyere Love siger Gesandt: „Jeg har studeret dem med Flid; de staae over en hvilken som helst Kritik.“ Fremdeles beretter han, at der blev oprettet et Statsraad til Prøvelse af Lovudkast, og at dette var sammensat af de dygtigste Embedsmænd; endvidere et Finantsraad, som var valgt aldeles frit af de forskjellige Communalbestyrelser, som ved Budgettets Fastsættelse havde en raadgivende, ved dets Anvendelse en afgjørende Stemme. Endelig viser Rayneval hen til, at alle Communalbestyrelser vare blevne fuldstændigt reformerede. Men hvad har været Følgen af disse nye pavelige Gønstbevisninger? Den nævnte Gesandt skjæler imellem deres Virkninger i Indlandet og i Udlandet. „I Kirkestaten,“ siger han, „har hver Indrømmelse kun havt tilfølgende, at man forlangte endnu mere.“ Men skulde, kunde, turde Pius endnu engang sætte Alt paa Spil, ved til hine allerede vidtgaaende Indrømmelser endnu at tilføie nye?“ „I Udlandet,“ vedbliver Rayneval, „har man ikke taget megen Nolits af disse den pavelige Regjerings uafladelige Bestræbelser for at forbedre sine Undersaatters Naar. De udenlandske Nationer laante kun deres Dren til al denne Strigen og uafladelige Vagvaskelse, der udbredtes af den flettere Deel af den piemontesiske og belgiske Presse.“

Men vil vel Noget paastaae, at Paven skulde af Kjærlighed til det vildebede og bebragende Udland ignorere alle Erfaringer fra tidligere Aar, og ved farlige Experimenter paany styrte sit Land i Glendighed? Alligevel havde Pius besluttet sig til, ved vel overveiede Fremskridt at indføre nye Forbedringer; men da udbrød den lombardiske Krig, og under denne frarøvede man ham først de nordlige, senere ogsaa de i Midten af Kirkestaten liggende Provindsler. Kunde under saadanne Forhold Aarene efter 1859 være passende til at indføre nye Reorganisationer i Kirkestatens lille Røst? den Røst, hvorefter Piemonteserne aabenlyst udkastede deres Net, og hvis Hovedstad Rom

de for hele Verden proklamerede som Italiens Hovedstad? Sikkert ikke. Tilintetgjørelsen af den pavelige Hær ved Castelfidardo i September Maaned 1860, Formindskelsen af alle Indtægter, og Forøgelsen af alle Udgifter gjorde det aabenbart umuligt for Paven at foretage Noget af en større Betydning for Kirkestaten; dog, hvad han kunde, gjorde han ogsaa da.

Ved Begyndelsen af Fjendtlighederne mellem Frankrig og Østerrig havde Paven offentlig udtalt det Ønske, at begge Magter vilde rømme de af dem i Kirkestaten besatte Pladser. Han haabede paa denne Maade at hæve en Grund til Skinsyge og Muligheden af et Sammenstød imellem de to store katholske Magter, og tillige at opfylde en Fordring af de mæglende Magter, navnlig England og Rusland, som disse udtalte i den Sætning: Kirkestatens Rømning af de fremmede Tropper. Pius turde ogsaa vove at stole paa sit Folk alene; han havde i Sommeren 1857 foretaget en Reise igjennem sit Land til Voretto og Bologna. Overalt var han bleven modtaget af Folket med overordenlig Jubel, og han havde vundet den Visshed, at der kun eksisterede en lille antipavelig Minoritet, som blot gjorde sig bemærkelig ved sin Anstrængelse for at frembringe Nøve. Men, medens Østerrigs Stilling var saaledes, at det strax ved Krigens Begyndelse maatte trække sine Tropper tilbage fra Ferrara, Bologna og Ankona, satte Frankrig sig først rigtig fast i Rom. Man maa ogsaa tilstaae, at det ikke havde været i Pavens Interesse, paa Grund af den uhyre Ophidselse, som strax ved den lombardiske Krigs Udbrud havde sat Italien i lys Lue, om de franske Okkupationstropper havde forladt Landet, før Dannelsen af en pavelig Armee var fuldendt.

Men, fra nu af fik Roms og Kirkestatens Okkupation af Franskmændene en idetmindste tvetydig, og, for at sige Sandheden, en næsten fjendtlig Charakter. Vi maae henvide hertil, for at forklare Pavens Vægning ved i dette Stadium af Historien at indføre de nye Reformere, som han med faderlig Omhu havde tiltænkt sit Land og Folk. Den tvetydige og temmelig fjendtske Charakter af den franske Okkupation træder tydelig frem, deels i de mange Konflikter, som opstode imellem

den franske og den pavelige Militaircommande, deels i Franskmændenes overordenlige Hovmod, idet disse kjendelig anfaae sig for de virkelige Herrer og Magthavere. Men vi behøve jo kun at minde om Castelfidardo, for at godtgjøre, at Napoleon i Virkeligheden stod mere paa Victor Emanuels end paa Pius IX.'s Side. Dengang turde Piemonteserne styrte sig ind paa Generalen over den uhyg daannede pavelige Armees, den berømte Lamoricière, tiltrods for, at et fransk Armeecorps var tilstede i Rom, ja, de turde omspinde ham med Løgn og Bedrageri, ved Overmagt tilintetgjøre hans tappre Skarer, og tilsidst annectere den hele nordostlige Deel af Kirkestaten til „Italien“. Derved blev det beviisliggjort, at Piemontesernes og Franskmændenes nøie Forbund ved Magenta og Solferino endnu vedvarede. Og alligevel stode Franskmændene i Rom som — Beskyttere! Og det var netop dem, som raabte høiest paa Reformere! Kunde, turde Paven da laane et villigt Øre til et Raad, som blev ham givet fra denne Side? Og, naar han nu ogsaa havde været overbeviist om, at Frankrigs Raad var antageligt og til de pavelige Undersaatters sande Vel, turde han vente, at Gemytterne vare bleevne beroligede ved Reformere, givne under saadanne Omstændigheder? Vilde ikke enhver Utilfreds have sagt: Paven adlyder kun sin franske Curators Dictat, og han selv har slet ingen Fortjenester af Sagen. Vilde Malcontenterne i det Hele taget maaskee kun Reformere? Eller forlangte de ikke ganske simpelt, at ogsaa Resten af de pavelige Stater skulde annecteres til Piemont? Blev den ædle Pius ikke offentlig kaldt for en Fremmed, der havde trængt sig ind i Landet, med hvem man aldeles ikke behøvede at træde i Underhandlinger, men hvis Magt ganske simpelt maatte tilintetgjøres? Og, om ogsaa alt Dette ikke havde været, saa manglede der nu Penge og atter Penge! Reformere koste Penge, mange Penge — derom kunne fremfor Andre de befriede „Italienerne“ synge en Klagesang, hvis sidste Vers endnu langt fra er sunget til Ende! Hvorfra skulde Pius tage Penge? Finantserne vare ødelagte ved Armeecorganisationen, to Trediedele af Kirkestatens Indtægter gif i den Turinske Ujurpaters Lomme,

hvorimod de pavelige Finantser endnu maatte betale Renterne af den hele Statsgjæld.

Vel sendte hele den katholicke Jordkreds med Glæde Peterspenge; Roms Adel og Folk indrettede Lotterier af alle Arter, hvis Nettoindtægt skulde tilsendes Paven's Finantsminister. Men saa simpelt og sparsommeligt ogsaa Paven for sin egen Person levede, tarveligere end nogen anden Souverain i Verden, alligevel vare dog Hullerne i det romerske Statsbudget altfor store, til at man kunde afslutte uden et vedvarende Deficit. Og alligevel maatte man tage Hensyn til, at der lidt efter lidt skulde dannes en ny Armeé; thi den franske Okkupation skulde og turde dog ikke vare evigt. Kunde nu altsaa Tiden efter 1859 vel ansees for heldig til at indføre Reformen af Vigtighed i Rom? Enhver, som forstaaer kun nok saa lidt at dømmé, men har en god Villie, vil afgjørende svare: „Nei!“ Paa alle Frankrigs Anmodninger svarede derfor Statssekretæren paa Paven's Begne kun dette: Reformen skulde indføres, og Alt er allerede forberedt dertil, men den hellige Fader skal og maa handle frit, selv Skindet maa han undgaae, som om han var trængt af fremmede Magter til de nye Indretninger. Statssekretæren pleiede endvidere at tilføie, at naturligviis alle ventede Concessioner vare tillige bestemte for de øvrige Landsdele af det pavelige Gebeet, som vel for Diebliffet vare frarøvede den hellige Stol, men hørte endnu med fuld Ret til Kirkestaten. Om denne Hensigt syntes man naturligviis slet ikke i Paris, fordi den indeholdt en aaben Behreidelse, ikke alene imod Victor Emanuel, men ogsaa imod Napoleon, som rolig havde seet paa Paven's Udplyndring, skjøndt han kunde have forhindret den, og tillige burde forhindre den, fordi han selv havde tilbudt sig som Vestslytter af det pavelige Gebeet. Saaledes staae den romerske Regjering's strenge Correkthed og den tveetydige, halv fjendtske Holdning af det franske Cabinet ligeoverfor hinanden indtil den Dag idag, og dette var det, hvilket tilsidst umuliggjorde den h. Fader alle Reformplaner af Vigtighed. I enkelte Dele har Pius IX. forresten altid arbeidet og forbedret, og der gives ingen Green af Statshuusholdningen, ingen offentlig Institution,

som ikke bærer Vidnesbyrd om den regjerende Bares ligesaa fjærlige som betænksumme Virksomhed.

Sammenstilling af den katolske og protestantiske Lære om Forløsningen.*)

Menneskehjertet føler efter enhver Ulykke Længsel efter Redning, og Glæden over at være befriet fra en ulykkelig Tilstand bliver dobbelt stor, naar det viser sig, at den Hjælp, der bliver den Ulykkelige til Deel, ikke blot giver Erstatning for hvad der er tabt, men at den Skade, han har lidt, bringer ham Binding. Væder os engang betragte, om dette ikke finder Anvendelse paa den faldne Menneskeslægt?

Den katolske Kirkes Lære fremhæver netop denne Sætning. Den paastaar nemlig, at vi ved Christus, Guds i Menneskenaturen aabenbarede Søn, i Kraft af hans uendelige Fortjeneste virkelig, saafremt vi erkjende Syndens Ufflyelighed, og oprigtig angre den, blive indvortes rensede og frigjorte fra Synden, og ved den overnaturlige, helliggjørende Naade blive virkelig retfærdige, gjenforenede med Gud og velbehagelige i hans Vine.

Den katolske Lære erklærer tillige, at Mennesket er medvirkende ved denne sin Retfærdiggjørelse, fordi han, under sin Friheds fulde Brug, følger den guddommelige Naades Tilskyndelser, der kalder ham til Bod og Bedring. Bevidstheden om denne Medvirkning forhøier hans Trøst; thi ved paa denne Naade at blive forsonet med Gud føler han tillige en jublende Seirsglæde i Kampen mod Synd, Død og Helvede.

Saaledes har Kristus bragt os en Binding, der er uendelig større end det Tab, vi engang have lidt i Adam, og det er os forundt at istemme Kirkes Lovsang, naar den paa Paaskeoverdag bebuder Paaskefestens Komme: „Djællige Skyld, som Adam paadrog os, men som stjænkede os en saadan Frelser!“ Thi ikke nok med, at Kristus har overvundet Satan og befriet os fra hans Magt; ikke nok med, at Han har ført os tilbage til den samme Hellighedens Tilstand, til den overnaturlige Forening med Gud, i hvilken Adam før Syndefaldet befandt sig. Han har stillet Høidepunktet af den kristelige Fuldkommenhed endnu høiere, og derved hævet enhver af sine troe Tjenere til

*) Af P. Weninger (s. Nr. 23 og 24).

en langt ærefuldere Plads i Gjengjældens Rige. Thi ved at forene vor menneskelige Natur med Sin guddommelige har Han ophøiet den; Han har stillet sine Udvalgte Throner høit over alle Englechor, og opfyldt os med Naadefrakter, der virke langt mægtigere, end de, der vare skjænkede det første Menneske i hans oprindelige Retfærdighedsstand. Thi denne Uskyldigheds = tilstand krævede ikke nogen Kamp med de oprørte Videnstaber; men netop derfor er ogsaa vor Kamp desto herligere, naar vi, styrkede ved Christi Naade, overvinde ogsaa denne Fjende i vort Indre. Her aabner sig en vid Mark for Opfyldelsen af Christi fuldkomne Lov og Efterfølgelsen af Evangeliets Naad i Sammenligning med den ufuldkomnere Lov, Mennesket i Begyndelsen var henviist til.

Saa, selv de meest trykkende Følger af Syndefaldet — dette Begjærighedens stæbste ulmende Tønder og de jordiske Lidelsers tallose Møjsommeligheder skulde give os Adkomst til endnu større Fortjenester og herligere Kroner i det Rige, der engang skal bringe en Gjengjældelse for Evigheden. Her faaer Menneskehjertet en Forsmag af Forløsningens hele Sødhed, og istemmer med fuldtonende Jubel det Meluja, med hvilket Jesus som Seirherre over Synd, Død og Helvede er opstaaen fra de Døde!

Den heromtalte ophøiede Trøst kjender Protestantismen slet ikke til. Efter Luthers og hans Medreformatorens Være bliver Synden nemlig egentlig aldrig i Virkeligheden tagen bort fra os og udslettet, hverken Arvesynden eller vore personlige Synder, men de blive kun skjulte eller tildækkede for Guds Dine, idet Han efter denne Være, for Christi Fortjenesters Skyld, ikke straffer dem, der troe paa Ham*) som deres Forløser. Mennesket vedbliver ogsaa efter Retfærdiggjørelsen at være en Synder ligesaafuldt som før samme; Forskjellen er kun, at han nu ikke bliver straffet.

*) At troe paa Kristus som sin Frelser er efter den protestantiske Forestilling om Troen noget ganske Andet, noget himmelvidt forskjelligt fra at troe i katolsk Betydning. Efter Luther og Melancthon bestaaer Troen deri, at et Menneske har den ubetingede Tillid til Gud, at han gjør ham salig, fordi Kristus har i hans Sted gjort Bod for Synden eller baaret Straffen for den, lidt hvad Mennesket var skyldig at lide, og gjort hvad Mennesket er skyldig at gjøre. Christi baade lidende og handlende Retfærdighed tilregnes Mennesket som dets egen, og det er denne Christi tilregnede Retfærdighed, der siges at skjule eller overdække den vedvarende menneskelige Uretfærdighed. Saaledes har Kristus een gang for alle gjort Alt, og derfor behøver Mennesket Intet at gjøre.

Hvilken trøstesløs og nedslaaende Tanke: Gud straffer mig vel ikke, men jeg er dog i hans Dine ikke andet end en kalket Grav! Det første Menneskes paradisiske Tilstand er og bliver for bestandig tabt og uerstattet. Ja Mennesket virker ikke engang selv med ved denne Tildækkelse af hans Synder; thi han har jo — som vi allerede have seet — efter den oprindelige protestantiske Lære mistet sin Frihed, og er, som Luther udtrykker sig, ligesaa uirksom*) ved sin Retfærdiggjørelse, som den Saltstøtte, hvortil Loths Hustru blev forvandlet. Paa denne Maade bliver Mennesket for sit hele Liv udhygtig til at gjøre Noget, der i Sandhed kan kaldes Gødt, og som medfører Fortjeneste for Ewigheden. Dette er klart af de ovenfor (s. Nr. 23 og 24) anførte lutheriske Sætninger, og vi skulle hyderligere godtgjøre dette i den følgende Deel af vor Afhandling. Hvilken trøstesløs og sørgelig Tilstand for det forløste Menneske!

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Efter Sænabrücker „Kirchen und Volksboten“ meddele vi Følgende: „De store Vanfeligheder, der under Forløbet af de langvarige Forhandlinger angaaende Erkkestolens Gjenbefættelse i siedse voxende Grad udspandt sig mellem Domkapitlet i Eöln og den preussiske Regjering, vare i den sidste Tid blevne saa forviklede, at en direkte Mellemkomst af den katholske Kirkes Overhoved her blev en Nødvendighed, for at gjengive det nu i over fem Fjerdingaar ledige Erkedioces sin Hjrde. Overensstemmende hermed henvendte da den h. Fader til vor høierv. Biskop Paulus den Opfordring at overtage den biskoppelige Styrelse af Erkedioceset. Hvor smertelig nu endog denne Opfordring berørte den høierv. Herre, og hvor indstændig han endog i gjentagne Modforestillinger, ledsagede af indtrængende Bønner, androg

*) Ja efter Læren virker Mennesket selv slet Intet, men i det virkelige Liv er han netop her ikke uirksom. Luther indskarper eftertryffeligt, at det at troe, saaledes som han aiver Anviisning dertil, er en Kunst, som kræver en stadig og daglig Indøvelse. Der hedder strax Falskheden af denne Lære sig; thi ingen Kunst, saalidt som nogen menneskelig Gierning kan udføres uden Villiens Frihed. Men hvori bestaaer nu altsaa i Virkeligheden denne Kunst? Svaret kan ikke blive andet, end at den bestaaer i Indøvelsen af det uansturligste Selvbedrag.

paa, at den h. Fader vilde forunde ham fremdeles at forblive i det efter en otteaarig Virksomhed ham saa kjære Dioces Sænabrid: den h. Fader fastholdt ikke desto mindre sit Dnske, hvilket da af vor høierov. Biskop maatte anses for at være Guds Villie, saa at en yderligere Vægning vilde have været uforenelig med en katholsk Biskops hengivne Lydighed mod Jesu Christi Stedfortræder. Vor h. Fader Pius, vor h. Kirkes Overhoved har anordnet det saaledes, og vor Biskop Paulus fører sig i tro Lydighed i denne Anordning, hvilken utvivlsomt er en Guds Tjællse, og derfor vil det vistnok ogsaa sømme sig for os og Alle, der hidtil have paaskjønnet den Lykke at kalde ham deres aandelige Hyrde — om vi end ikke kunne andet end føle Bedrøvelse over det smertelige Tab, vi have lidt — med samme Hengivelse at bøie os for den guddommelige Villie, som vor dyrebare Biskop har givet os et saa selvfor nægtende Exempel paa. Vi ville derfor i dette Dieblif glemme os selv, idet vi af ganste Hjerter ønske Erkebioceset Köln Lykke til dets ny Erkebiskop, i den faste Overbeviisning, at han vil blive det samme for det, som han bestandig har været for os — en Hyrde, fuld af Iver og Arvaagenhed, en Fader, opfyldt af Miltbed og Kjærlighed, og et klart lysende Exempel paa dyb Fromhed, ægte katholsk Tro og utrættelig Selvopoffrelse."

Ungarn. Storartet Gavmiltbed. Der gaaer næsten ikke nogen Uge, uden at officielle kirkelige Blade offentliggjøre Beretninger om storartede Kjærligheds-gaver fra Medlemmer af den høie ungariske Klerus (man sammenligne her Beretningerne fra Ungarn i dette Blads Nr. 20 f. A.). Vi meddele for denne gang efter „Salzb. Abl.“ Følgende om den høierov. Biskop af Groswardein.

Til Understøttelse for fattige Præster og Skolelærere i sit Dioces har denne gavmilde Biskop bestemt et Fond af 90,530 Gylden, til forskjellige kirkelige Diemed 391,126 Gld., til beleviis Opbyggelse og Udstyrelse af Kirker 70,970 Gld., til Bedste for forskjellige Instituter 60,285 Gld., og som Gave til to Hospitaller i Groswardein fastsat 61,160 Gld., og endelig testamenteret til forskjellige almecennyttige Instituters videnskabelige Samlinger 119,120 Gld. Saaledes udgjør Summen af de af ham alene, i nationale, kirkelige og almecennyttige Diemed skjænkede Bidrag henimod 800,000 Gld., ikke at tale om de utallige milde Gaver, der til enhver Tid tilflyde trængende Personer og Stiftelser, skjulte af Taushedens bestedne Slør.

— Biskoppen af Tünstirchen feirede nylig sit 50aarige Præstjubilæum, og Cardinal Tyrst-Primas af Ungarn har nylig

høitidelighedsd sin St. Fødselsdag i den fulde Rydelse baade af sine aandelige og legemlige Kræfter.

Belgien. Kong Leopolds sidste Dieblikke. Wienercorrespondenten til „Köln. Bl.“ meddeler herom Følgende efter en Gesandtskabsberetning fra Bryssel:

„Det er et bekjendt og sørgeligt Faktum, at den afdøde Konge i de sidste Aar var bleven mere og mere fremmed for sin Familie, og det er ikke mindre bekjendt, hvem der, i det mindste for en væsenlig Deel, var Skyld i denne Misforstaaelse, hvorved dog maa bemærkes, at den paagjældende Personlighed, en Baroness Meyer, i de sidste kritiske Dage ikke længere befandt sig i Bryssel. Ikke desto mindre affpærrede Kongen sig i strengeste Forstand fra al Berøring med sine Nærmeste; en Vagt var nemlig posteret foran Døren til hans Sovkammer, til hvilket saagodtsom Ingen andre havde Adgang end hans gamle tro Kammergjener. Den nuværende Dronning, dengang „Hertuginde af Brabant“ (en østerrigsk Erkehertuginde), kunde tilsidst ikke længere udholde denne Tilstand, men lod begge Kongens Læger kalde til sig, og udbad sig en uforbeholden Meddelelse angaaende Kongens Sygdom og dens sandsynlige Udfald. Lægerne afgav da den Erklæring, at den høie Patient ikke havde mange Timer tilbage. „Naar dette er Tilfældet,“ erklærede Hertuginde, „da kjender jeg min Pligt og maa handle derefter.“ Hun begav sig da til Kongens Bærelse, og da Vagten, under Paaberaabelse af den strengeste Ordre, nægtede hende Adgang, vægrede hun sig ved at efterkomme den. Hun gik da hen til Kongens Seng og sagde: „Man bedrager Deres Majestæt med forsængelige Forhaabninger. Jeg opfylder mit Livs tungeste Pligt, idet jeg forkynder Dem, at De endnu kun har faa Timer tilbage. Derfor beder jeg Dem indstændig at tage Deres Tilflugt til Religionens Trøst og tillade Deres Børn at forblive i Deres Nærhed.“ Kongen hørte disse Ord med Fatning, greb hendes Haand og sagde: „Jeg takker Dig, mit kjære Barn, forlad mig ikke, før end Alt er forbi.“ Nu aabnede Hertuginde Døren til Gemakket, og lod sin Gemal, deres Børn og hendes Svoger, den protestantiske Hofkapellan Dr. Becker, Ministrene og de høieste Embedsmænd, hente. Kongen døde nu forsonet med sine Børn, og efterat have taget en hjærlig Afsted med dem, idet han indtil det sidste Dieblik trykkede sin Svigerdatters Haand.“ Efter et Brev i „Köln. Stg.“ tog Hertuginde et Crucifix, der laae paa Bordet, berørte Kongens Læber dermed og spurgte ham, om han angrede sine Synder. Kongen svarede i det tydske Sprog: „Ja, min Kjære, ja!“ Strax derefter tabte han Bevidstheden. Hertuginde bukkede under for den Sindsbevægelse, som hun

hidtil med stor Fatning havde bekæmpet, og faldt i Afmagt. Lidt efter bleve Ministrene indladte. *)

De foranstaaende Angivelser blive paa følgende Maade fuldstændiggjorte og bekræftede af det ovennævnte Blads Uryksfelercorrespondent: „Den unge Dronning har ved denne Leilighed udviist en Afsærd, der er ophøiet over al Roes, og som har vundet alle Hjerter for hende, naturligviis med Undtagelse af de fanaticke Bantroe, der regne hende den til Forbrydelse. Længere end en Time knælede denne trofaste Datter ved sin Svigerfaders Dødsleie, og søgte efter Evne at forberede Kongen til Døden. Den Døende tog Crucifixet af hendes Haand, foldede sine Hænder om det og kysjede det flere Gange, medens han villig laante Øre til hendes Ord og gjentagne Gange bejaede den af Hertuginde forebedede Angerbøn, saaledes som ethvert katholsk Barn lærer denne af sine Forældre eller af Katechismen. Hele denne Scene har været til ubeskrivelig Forargelse for alle den afdøde Monarchs Logebrødre, hvilke have udtalt deres Ønsker i „den store Orients“ (den belgiske Hovedloges) Circularskrivelse, ifølge hvilken Kongen skal være død med „en ægte Grimurers Stoicisme og selvtilfredse Gemhytsero“ (!).

Frankrig. For General Lamoricière fejredes d. 6. f. M. i Sognekirken paa hans Gods, hvor han blev begravet, en høitidelig Sjølemesse. Ikke mindre end ni Erkebiskopper og Biskopper og flere end 300 Præster livaanede denne Høitidelighed. Erkebiskoppen af Tours holdt Messen og Biskoppen af Angers Sørgetalen.

— Dupins Omvendelse. 3 Octbr. f. A. døde i Paris Generalstatsprocurator Dupin i en Alder af næsten 83 Aar. „Krtzgs.“ Correspondent skriver i denne Anledning: „Sit hele Liv igjennem havde Dupin været en spottesyg Voltairianer, hvem Kirken altid har betragtet som en afgjort Fjende; nu melde Bladene, at han nogle Dage før sin Død har omvendt sig og er død forsonet med Kirken. Denne Efterretning kan ikke være ubegrundet, eftersom ifølge en Beretning i „Monde“ Erkebiskoppen af Paris, Wisgr. Darbois, holdt Messe ved hans Forbærd i St. Clotildekirken. Det er iøvrigt bekendt, at

*) Det er bekendt, og har flere Gange været omtalt i Kath. Kirketid., hvorledes Grimurerne i Belgien søge at fjerne enhver religiøs Trøst fra deres syge Logebrødre. Vi erindre om de skraffelige Scener ved Voltaires og Verhaegens Død. Den Sidstnævnte døde for tre Aar siden som Stormester for de belgiske Loger. Sandsynligviis var Bagten foran Kong Leopold I.'s Bærelse en Forholdsregel af disse samme tre Brødre, som med Magt forhindrede den fejrede Verhaegens Familie i at nærme sig hans Dødsleie!

den af Dupin i Aaret 1846 udgivne „Haandbog i Kirkeretten“, hvori han optræder med et varmt Forsvar for de saakaldte gallikanste Friheder, findes anført paa Fortegnelsen over de af Kirken forbudne Bøger.

Schweiz. Om de religiøse Forhold i Genf indeholder en Skrivelse til „Eöln. Bl.“ Følgende: For nærværende Tid ere religiøse Disputationer i den Grad paa Dagsordenen i Genf, at man skulde troe, at man levede i det 16. Aarhundrede. Hver Onsdag holde nemlig katholske og calvinistiske Geistlige i Fælledskab Conferentser, i hvilke enhver Part forsvarer sin Tro for en talrig Forsamling af Tilhørere. Man gaar formelig løs paa gjenfjædig at omvende hverandre. Overgange fra Calvinismen til den katholske Kirke ere ikke sjældne. Men desværre have de katholske Geistlige ogsaa en viid Mark for deres Omvendelsesiver i deres egne Confessionsmedlemmer. Thi iblandt de talrige tilstrømmende Indvandrere fra de katholske Nabolande Frankrig og Italien er kun allfor ofte den groveste Vantro fremherskende. Den katholske Klerus i Genf, der ledes af den ny, utrættelig virksomme Biskop Wermillod, veed derfor tilstræffelig, at den har en stor Mission at rygte. Denne unge Prælat foregaaer sin Geistlighed med et saadant Exempel paa opoffrende uførtroden Iver, at der gives Søndage, paa hvilke han prædiker sex Gange. Ogsaa fra Tydskland tiltager Indvandringen til Genf, hvilket har foranlediget en Forøgelse af de tydstalende Biskavers Antal.

Italien. Paa Festen for den ubesmittede Undfangelse, d. 8. Decbr., havde det i Turin udkommende fortræffelige Blad „unita cattolica“ den Glæde at overrække den hell. Fader en Hengivenhedsadresse fra de italienske Katholiker. Denne Adresse, som var forsynet med 1,199,242 Underskrifter, var ledsaget af en Peterspenge paa 335,000 Fr. (118,160 Rd.), hvilken sidste var samlet i Løbet af 6 Maaneder.

Vi meddele her følgende Pasfus af en længere Artikel, hvori „unita cattolica“ tilstiller sine Læsere en Beretning om Resultaterne af denne Tilkjendegivelse, som nyssnævnte Blad har den Fortjeneste at have fremkaldt:

„De Exemplarer af Adressen, der fra 10. Juli til 8. Decbr. ere indløbne i vort Bureau, udgjøre 4461 og have 1,199,242 Underskrifter; de dem ledsagende Gaver have beløbet sig til 335,000 Fres. Vi have ladet disse Adresser indbinde i 12 skønne Bind, der bære den Titel: „Italienernes Kjærlighed til Christenhedens souværene Pave Pius IX.“ Foruden denne Adressesamling ere imidlertid paa hin Dag ogsaa andre lignende andenstedsfra særskilt overrakte den h. Fader, saaledes

f. Ex. fra Dioceſet Treviſo en Adreſſe med 117,553 Underſkrifter. I Mailand er der ſamlet Adreſſer og Gaver ved Journalen „*Observatore cattolico*“, der ligeledes umiddelbart ere expederede til Rom. Det er os derhos bekendt, at mange høitſtillede Perſoner hver for ſig have indſendt deres Underſkrifter og Gaver til vedkommende romerſke Bureau, og vi troe ikke at feile, naar vi i det Hele tædere Underſkrifterne til to Millioner og Gaverne til en halv Million Frøs.

Man overſee ikke, at diſe Underſkrifter og Gaver ere blevne ſamlede netop i det Italien, ſom er udpiint ved trykkende Skatter og terroriſeret og undermineret af Revolutionen. Det maa heller ikke glemmes, at diſe Adreſſer bleve underſkrevne trods al Opposition fra Præfecters, Underpræfecters og Regjeringsſpioners Side, ja trods mere end 50 Proceſſer, ſom man bragte i Gang mod de fromme Samlere, ligesom det ikke heller bør lades ubemærket, at mange Adreſſer ere blevne confiskerede af Regjeringens Agenter, og andre paa Grund af diſe hindrende Omſtændigheder ere gaaet tabt.

Vi lde vi ſætte det Tilfælde, at „det enige Italiens Venner“ eller de ſaakaldte „*Italianissimi*“ havde befundet ſig i de ſamme vanſkelige Forhold, hvori vi ere ſtedte, og havde aabnet en lignende Subſkription, tør man da troe, at de vilde have opdrevet mere end 100 Fr. og maafkee 1000 Underſkrifter? Naar vi derimod under ſaa miſlige Forhold i ſaa kort Tid have ſamlet to Millioner Underſkrifter, hvor mange vilde vi da ikke have kunnet ſamle i en Fredens og Reſtaurationens Tid, naar Pius IX. havde ſeiret over Revolutionen og Regjeringen ikke længer beviſte ſig fjendtlig ſindet mod Katholikerne.

Man har ſpurgt os: Hvad have I iſinde med Eders Adreſſer? Vi ville ikke lægge Skjul paa vore Henſigter. Det er da ingenlunde vor Mening, at vore Adreſſer ſkulde give Pavens Rettigheder større Betydning; diſe ere uafhængige af enhver Folkeafſtemning. Men vi have til Henſigt at viſe Italiens gode Navn og Ære en Tjeneste. Napoleon III. har forkyndt Verden, at Italien befinder ſig i Krig med Paven, og at han har paataget ſig det Hverv at udføne Italienerne med Pavedømmet. Man dømmen nu eſter vittelige Kjendsgjeringer, om Italien er for eller imod Pius IX. og Pavedømmet! Vi ville gjøre Napoleon III. og hele Europa begribeligt, at vort Fædreland hverken er utaknemmeligt eller ugudeligt, og endnu mindre ſakrilegiſt!“

Skoleexamen.

Tirsdagen d. 6., Onsdagen d. 7. og Torsdagen d. 8. Februar Form. fra Kl. 8 af afholdes den offentlige Examen med Eleverne af den herv. kath. Kirkeskole, første Dag med Drengesklassen, anden Dag med Pigesklassen, tredje Dag med Forberedelsesklassen. Børnenes Forældre og Skolens Venner indbydes herved venligt til at bære Examen med deres Nærværelse.

Til Aungariusforeningens Medlemmer.

Søndagen d. 4. Febr. Efterm. Kl. 4 $\frac{1}{2}$ afholder Foreningen sin aarlige Generalforsamling i Skolelokalet Nr. 1. Udgang tilstedes kun mod Foreviisning af Medlemskort.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 4. Februar. Sexagesima. Kyndelmisse eller Maria Kenselse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ høitid. Lysevælske med Prædiken og Procession, derpaa Høimesse. Kl. 3 Festsandagt. — 5. M. Agatha, Jomfr. og Mart. 6. Ti. Jhu-kommelse af Vorherres Tidelse. 7. D. Romualdus, Ordensstifter. 8. To. Johannes af Matba, Ordensstifter. 9. F. Blasius, Bisk. og Mart. 10. L. Octav af Sct. Ansgar.

Søndagen d. 11. Februar. Dvinqvagesima. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelse af en salig Død. — 12. M. Scholastika, Jfr. 13. Ti. Katharina af Ricci, Jfr.

14. Febr. Afkeonsdag. Kl. 6 og 8 stille Messe. — Kl. 10 Afkevielse og Høimesse. 15. To. Joseph af Leonidsa, Bekj. 16. F. Jhu-kommelse af Frelserens Tornekrone. 17. L. Raimund af Penasfort, Bekj.

NB. Alle de 40 Ugedage fra Afkeonsdag til Paaskebage ere befalede Fastebage, paa hvilke, med Undtagelse af eet nættende Middagsmaaltid og en saak. Collation om Aftenen, al anden Nydelse af Spijs er kirkelig forbuden.

Søgnedagsnudsstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Loverdagafsten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Blasius = Velsignelsen meddeles Fred. d. 9. Febr. efter hver hellig Messe Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$.

„Katholik kirkevidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedkommissionair, Hr. Grosserer C. B. Lohrer, Gøttersgade 5, og i alle Boglæder; i de danske Stater paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

C. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 4.

Søndagen den 18de Februar.

1866.

Indhold: Biskoppeligt Hvrdebrev. — Kirkelige Efterretninger: Rom.

Paulus,

af Guds Barmhertighed og den h. Apostoliske Stols Naade
Biskop

og Apostolisk Provicar for de Nordiske Missioner i Tyskland
og Danmark, Hunsprælat og Chronassistent hos Hs. Pavelige
Hellighed Pius IX., Doktor i Theologien,

byder den ærværdige Geistlighed og alle Troende i Bispedømmet Osna-
brück og Missionerne Hilsen og Velsignelse fra Gud Fader ved vor Frelser
Jesus Christus i den Helligaand.

(Faste mandatet som i de tidligere Aar. See „Kath. Kirketid.“
12te Aarg. 1864, Nr. 4, Side 49—52.)

Elstede i Herren! Atter har Kirkeaarets Kredslob ført os
til den h. Fastetid, hvilken efter vor Moder den h. Kirkes
Hensigt for os Alle fortrinsviis skal være en Bodstid, en Tid,
der skal minde os om at gaae i os selv og fordybe os i Be-
tragtningen af vor indre Tilstand, — en Bønnens, en aandelig
Fornylelses Tid! Det gjælder nemlig om, at vi værdig forberede
os til den h. Paaskefest, og isærdeleshed til en naaderig Mod-
tagelse af den h. Paaskecommunion, hvilken Kirkens Bud gjør
alle katholske Christne til Pligt under Trudsel om Udelukkelse af
det kirkelige Samfund. Ferrige Aar var Gjenstanden for vor
Betragtning i Anledning af den h. Fastetid — den christelige

Troes største Hemmelighed, den ny Pagts Offer, hvilket er Middelpunktet for den katholske Kirkes hele Gudstjeneste og en Kilde til al Naade. Saar skal dette vort Hyrdebrev tale til Eder om det Midde, hvorved de enkelte Troende forene sig med dette Offer og blive deelagtige i dets Velsignelser. Dette store og for os Alle uomgjængelig nødvendige Midde, Betingelsen for al Naade og Frelse, er **Bønnen**; thi Bønnen udgjør ved Siden af Offeret og i Forbindelse med dette den anden væsentlige Bestanddeel af den katholske Gudsdyrkelse og al sand Gudstilbedelse. Derfor ville vi dennegang paa det meest Indtrængende anbefale Eder Vigtigheden af aldrig at undlade eller trættes ved at **bede**. Maatte da den Helligaand, den eneste rette Veileder i Alt hvad der tjener til vor Frelse, Han, der ene formaaer at undervise os om Bønnen og lære os at bede, o maatte Han, der, som Apostelen siger, selv beder i os med uudsigelige Sukke¹⁾, værdiges igjennem vore Ord at tale saaledes til Eders Hjerter, at vor Tale ikke maa blive uden Frugt, og at denne Frugt maa være blivende!

Ved Bøn forstaae vi i Almindelighed Menneffets Omgang med Gud eller hans Forbindelse med Gud, enhver andægtig Dpløftelse af Aanden til Gud, hvad enten denne er en reent indvortes eller tillige udvortes kjendelig. Vigesom Offeret kan ogsaa Bønnen være en Tilbedelse, Lovpriisning, Taksigelse eller Bøn i dette Ords snevrere Betydning — alt efter som Menneffet ved Tanken om Guds Storhed, Majestæt og Herlighed føler sig tilskyndet til at hylde og lovpriise Ham, eller han ved Mindet om Guds Godhed og Barmhjertighed røres til Taksigelse for modtagne Velgjerninger, eller Angeren over hans Synder driver ham til at søge Tilgivelse eller hans indre og ydre Trang til den guddommelige Hjælp og Trøst bevæger ham til at bønfulde Gud om nye Velgjerninger.

Bønnen baade i Almindelighed, og fortrinsviis den be-
dende Bøn, indtager i Religionen en overmaade vigtig, ja man tør sige, den allervigtigste Plads, da ikke blot det h. Offer

¹⁾ Rom. 8, 26.

men ogsaa Modtagelsen af de h. Sakramenter, hvilke sidste egentlig den første Rang tilkommer i Rækken af Raademidlerne, paa ethvert Punkt af deres Virksomhed, forudsætte Bønnen som en uundværlig Betingelse. Derfor finde vi baade i den gamle Pagts Skrifter og ganske særdeles i det ny Testament ingen Formaninger hyppigere udtalte, end Formaningerne til Bøn. Derfor har Jesus Christus ikke lagt sine Disciple nogen anden Pligt og Øvelse saa ofte og saa eftertrykkelig paa Hjerte, og saa klart og tydelig belært dem derom, som om Bønnen. „Beder,“ siger Han, „saa skulde I faae; søger, saa skulde I finde; banker paa, saa skal Eder oplades“¹⁾. „Man bør altid at bede og ikke blive træt“²⁾. Saaledes formaner Han sine Disciple. Han lover den Bedende sikker Bønhørelse; Han lærer i talrige Figurer, hvorledes man bør bede, og hvorledes man ikke bør bede. Han foreskriver selv en Formular for Bønnen, og Han har endelig, ligesom i alle andre Stykker, saaledes ogsaa i dette, stillet os et Forbillede for Die i sit eget Exempel. Han bad ofte og vedholdende, ikke sjældent hele Nætter igjennem paa eensomme Steder; vi see Ham jevnlig søge Orkenens og Bjergenes forborgne Stilhed. Ja, Hans hele Liv fra Krybben indtil Korset var en vedvarende Bøn; thi alle Hans Arbejder, Misfommeligheder og Lidelser, alle Hans Ord, og enhver Hørelse i Hans guddommelige Hjerte bleve ved Bønnen til et stedsevarende Offer for Gud, til en uafbrudt Forherligelse af Hans himmelske Faders guddommelige Almagt og Kjærlighed. Han anførte sine Disciple til, i enhver legemlig og sjælelig Nød at tage deres Tilflugt til Bønnen. Derfor betragtede ogsaa disse Bønnen stedsse som en af de vigtigste Øvelser, et af de vigtigste Anliggender for en Christen. Ikke sjelden kaldte man derfor den christelige Religion Bønnens Religion, fordi Christendommen fremfor alle andre saakaldte Religioner har anvist Bønnen en saa ophøiet Plads baade i sin Være og i sin Cultus, uaagtet man dog aldrig bør glemme, at der ikke har været

¹⁾ Math. 7, 7.

²⁾ Luc. 18, 1.

nogen Religion, som ikke paa een eller anden Maade har forekrevet og anbefalet sine Beljendere Øvelser i Bønnen. Det er derfor, at en Bønnens Mand i det christelige Sprog betyder det Samme som en Guds Mand, en sand Guds Tjener, en Mand, der staaer i et nært Forhold til Gud, eller er benaaded med Hans Vensteb. Alle Hellige baade i den gamle og isærdeleshed i den ny Pagt have øvet og elsket Bønnen, have givet Underviisning om den, og betragtet den som det vigtigste og uundværligste Frelsens Middel. De ere Alle enige om, at Bønnen er ligesaa nødvendig for Sjælens Liv, som Naadbedrættet for Legemets. Ligesom vi ikke kunne leve legemlig uden at indaande Livsluften, saaledes kan Sjælens høiere Liv ikke undvære Naadens Livsluft; thi Naaden deelagtiggjør os i et virkeligt Livsfsamfund med Livets Urkilde, med Gud selv, og den bliver ved Bønnen ligesom indaandet af Sjælen.

Bønnens Nødvendighed fremlyser allerede klart af den blotte Betragtning af Menneskets Natur og Bestemmelse. Han er jo skabt, forløst og helliggjort af Gud for at være et levende Guds Tempel, hvori Gud vil boe, tilbedes og forherliges. „Vide I ikke, at I ere den Helligaands Tempel, og at Gud selv boer i Eder?“¹⁾ Han er skabt i Guds Billede og efter Hans Billede, skabt til evig og salig Forening med Gud, og hele Religionen er ikke Andet end Middel til at opdrage og danne ham for denne ufattelig store og salige Bestemmelse. Den meddeler ham igjennem Naademidlerne det overnaturlige Liv, og den lærer ham her paa Jorden at vandre i Tro og Lydighed, i Opsyttelsen af de guddommelige Bud, hvortil kun Naaden kan dygtiggjøre ham. Uden Naaden er han ganske uuelig til alle i Sandhed Gud velbehagelige og overnaturlig gode Gjæringer og Bestræbelser. Bønnen er nu paa den ene Side det aldeles nødvendige og uundværlige Middel til at opnaae disse Naadesbeviisninger, denne stedse fornødne Tilstrømning af guddommelig Hjælp, himmelsk Oplysning og Styrkelse, hvortil han maa føle sin Trang ved ethvert

¹⁾ 1. Cor. 3, 16.

Skridt henad sin jordiske Vandring's dunkle og farefulde Vej, saafremt han ikke skal forvilbe sig og blive et Bytte for sine Fjender. Men, seet fra en anden Side, er Bønnen ogsaa den Livsytring, hvorved Mennesket i fri Medvirkning med den guddommelige Naade allerede for en stor Deel opfylder sin Bestemmelse her paa Jorden, i det han offerer Gud sig selv, sine Kræfter og Tilbøieligheder. I Tilbedelsens Bøn bringer han Guds Majestæt sin Hylдинг og bekjender sin Afmagt og fuldkomne Afhængighed af sin allerhøieste Herre. I Lovpriesningens Bøn opfylder han fortrinnsviis og i Ordets nærmeste Betydning sin Tilværelses Opgave, nemlig den at forherlige og ære den fuldkomneste, helligste og elstværdigste Gud. I Taksigelsens Bøn bringer han Gud Taknemmelighedens Tribut for de i talløse Naadegaver og Velgjerninger hvert Dieblik fornnyede Deviser paa Hans Godhed. Men Bønnen er ogsaa en Afbigt, der søger Forsoning, hvorved et Menneske ydmyg og angerfuld bekjender sin Skyld og Strafværdighed for den Retfærdiges og Allerhelligstes Afsyn, og anraaber Hans Barmhertighed om Tilgivelse. Naar den Bedende endelig opsender sine Bønner til Gud om timelige og evige Goder, da vender han sig i Følelsen af sin Armod og Trang, til alle Goders og al Forbarmelses Urfilde med den Tillid, hvormed et Barn vender sig til sin Fader. Ja Bønnen er vel egentlig det levende Udtryk for vor Tro og den Bevidsthed, at vi ere Guds Børn, og at Gud er vor Fader, saaledes som Jesus Christus har lært os i Bønnen over alle Bønner, hvis hellige Ord Han selv har sammensøiet til blivende Brug for sine Disciple og os Alle.

„Hvo som ikke beder,“ siger den h. Bonaventura, „han er levende død.“ Hvo som ikke beder, han viser just derved, at han enten slet ingen Tro har paa Gud, ingen Tillid til Hans Forjættelser, eller at han er saa forblindet, at han slet ingen Kundskab har om sin Sjæls Farer og Fornødenheder. Thi der gives intet Dieblik i Livet, hvor den ikke er udsat for mange Farer og Fristelser, og derfor ikke trænger til Guds Naade. Men denne Naade opnaae vi kun ved Bønnen, og det er derfor en Troessandhed, at Bønnen er ubetinget nødvendig

til Salighed for Alle, som ere komne til Brug af deres Fornuft og Frihed, at den er nødvendig for Syndere til at erholde Omvendelsens Raade, nødvendig for de Retfærdige til at vinde Bestandighedens Raade, hvilken, som den h. Augustinus siger, kun bliver dem til Deel, som bede derom ¹⁾.

Vi trænge altsaa i enhver Henseende til Bønnen, og det er deskaarsag forunderligt nok, at en Gjerning, der er os saa fornøden, skulde behøve at foreskrives os ved et Bud, ved et saa ofte af Jesus Christus gjentaget Bud. Thi er det ikke dog en stor Lykke, en Velgerning og en Gæde, at vi tør bede til Gud, at vi i ethvert Dieblif, det være Dag eller Nat, frit og trostigt tør træde frem for Gud, for at underholde os med Ham og fremføre vore Anliggender og Bønner for Ham; ja, at Han endog indbyder og tilskynder os indtrængende dertil, idet Han tillige forjætter os Sikkerhed for, at Gud hører os og opfylder vore Bønner: „Sandelig siger jeg Eder, hvadsom helst I ville bede Faderen om i mit Navn, det vil Han give Eder.“ ²⁾ Havde Gud anordnet kun een eneste Dag i hele Aaret til at være en almindelig Bededag, og havde Han til denne Bestemmelse tilspøiet den Forjættelse, at paa denne Dag og paa et bestemt Sted alle Vedende skulde finde et aabent Dre for deres Bøn og Opfyldelse af deres Ønsker, hvor vilde man da ikke see Millioner Mennesker at strømme sammen fra alle Dele af Verden, og paa denne Dag trænge sig hen til det Sted, hvor Gud saaledes vilde stebe Verden til Audients! Men nu, da vor Guds Dre og Faderhjerte i ethvert Dieblif og paa ethvert Sted staaer aabent for ethvert Menneske uden Undtagelse, hvor Mange gives der da ikke, som slet ikke bryde sig om at følge Indbydelsen, som i Tankeløshed eller Vantro lade Dage, Uger, Maaneber, ja hele Aar hengaac, uden at nærme sig til denne Bønnens underfulde Raadefilde, der stiller Alt til vor Raadighed, hvad der er os fornødent for Legeme og Sjæl, for Tid og Evighed! Ja, det maa desværre siges, at i vor i saa

¹⁾ S. Aug. de dono persever. c. 18.

²⁾ Joh. 16, 27.

mange Henseender fra Gud og de guddommelige Ting bortvendte, de jordiske Goder og Bestræbelser derimod tilvendte Tid gives der saare Mange blandt vore Samtidige, hos hvilke bestandig mere og mere Bønnens Aand, det er den Aand, der bejler enhver sand Christen, taber sig og forsvinder. Thi saare mange Christne forsømme nuomstunder at forrette deres daglige Bønner, og den huuslige fælleds Bøn i Familierne bliver bestandig sjældnere, ligesom der ikke kan være Tvivl om, at mange Christne ikke engang i Guds Huus, i den umiddelbare Nærhed af det i Sakramentet forborgne Gudmenneske, føle sig stemte til en sand andægtig Bøn, men at de adspredte og lige-gyldige, kun med Legemet, men ikke med Aanden bivaane det h. Dffers ophøiede og ærefrygtbydende Hømmelighed. Vi ville derfor henvende vor Betragtning til Bønnens velsignelsesrige Virkninger, for saaledes at faae et ret levende Indtryk af den Fylde af Naade, hvortil den ligesom rækker os Nøglen, og for derved at vække og oplive vor Kjærlighed til dette vidunderlige Naademiddel.

„Hvo der ikke veed at bede,“ siger den h. Augustinus, „han veed heller ikke at leve;“ og dette Ord indeholder en dyb Sandhed. Thi i Bønnen udøver Mennesket alle de Dyder efter deres indre Væsen, hvilke han i sit Liv og ved sin Gjerning udvortes skal fuldbringe. Bønnen er derfor saa at sige en Skole, eller, som den h. Climacus siger, et Speil for Livet. I Bønnen udøver man Troen, hvis Sandheder ere Grundlaget og Bevæggrunden for Bønnen; man udøver Haabet, idet man forlader sig paa Guds Ord, som lærer os at bede, og som har forjættet os Bønhørelse; man udøver Kjærligheden, ved med et barnligt Sindelag at nærme sig den himmelske Fader, ved med et af Taknemmelighed opfyldt Hjerter at ihukomme hans Velgjerninger, Forbarmelser og Fuldkommenheder, ved i Omgangen med Gud stedsbedre at erkjende dem, og derved lære at elske Gud som den over Alt andet værdigste Gjenstand for vor Kjærlighed. I Bønnen øve vi fremdeles Ibmhygghed, idet vi i Bevidstheden om vor egen Svagheit, Afmagt og Hjælpeløshed vende os til Gud, for hos Ham at søge Hjælp. Ja, Bønnen er

Kilden til Selverkjendelse; thi med den ved Bønnen nærrede og under dens Udøvelse vorende Høiagtelse og Kjærlighed til Gud tiltager nødvendig ogsaa Erkjendelsen af vor egen Syndighed og vor Foragt baade for den og for alle dette Livs Sammerligheder.

Bønnen er en Kilde til Trøst i enhver Lidelse og i alle Trængsler, hvorfor Apostlen Jacobus skriver: „Er Noget sørgmodig iblandt Eder, han bede“¹⁾, og vor guddommelige Frelser siger: „Kommer Alle til mig, I som ere mædige og besværede, og jeg vil vedergvæge Eder“²⁾. Den er en Modgift mod det største af alle Onder, nemlig Synden, idet den bringer os Omvendelses og Retfærdiggjørelsens Naade. Men Bønnen er ogsaa for den Lykkelige under jordisk Velvære det uomgængelig nødvendige Middel til at vinde Kraft til Selvbeherkselse, og til at bevare os for Alt, hvad der kan friste os til Aunadselse og gudsforglemmende Overmod.

Bønnen er dernæst for den Lærde ikke mindre end for den Ulærde det nødvendige Middel, hvorved de naae til de Helliges sande Viden og Viisdom. Men den er dog især nødvendig for den Lærde, thi kun den beskytter mod alle den falske, opblæste Videns Farer. Den er Kilden til Styrke og Lys i Fristelsens Timer. Den samler og helliger Sjælen; thi i Bønnen taler den Helligaand til Sjælen, og indgyder den himmelske Naadevirkninger. I Bønnen løsriver Han Hjertet fra al uordenlig Vedhængenhed ved jordiske Goder, ved denne Verdens Lyst og dens tomme Vre; i Bønnen lærer Han Sjælen at kjende alle jordiske Tings Intethed, Sammerlighed og Forgængelighed, og den evige Frelses uendelige Vigtighed. I Bønnen oplyder Han Sjælen med Længsel og Hjemvee efter det himmelske Fædreland, med Hunger og Tørst efter Retfærdighed. I den aabenbarer Gud den Sjæl, som søger Ham, sin uendelige, uudsigelige Storhed og Elskværdighed, ligeoverfor hvilken al Skabningens Skjønhed og Herlighed blegner, ligesom Stjernernes Lys for Solens Glans. Den efter Gud længselsfulde Sjæl lærer her at for-

¹⁾ Jac. 5, 13.

²⁾ Matth. 11, 28.

staae, at den kun i Gud, i alt det Godes enige Ophav, kan finde Fred, Hvile og Salighed. I Bønnen modtager Sjælen det Lys, der veileder den til at erkjende den guddommelige Villie; i den finder den Mod til at fuldbyrde den og til høimodig at bringe ethvert Offer, som denne Fuldbyrdelse fordrer.

Den bedende Bøn isærdeleshed er endelig en sikker Hjælp i enhver Nød; den er den lange Arm, der naaer op i Himlen og ned i Underverdenen, og med Tankens lynsnare Hurtighed overfarer alle Jordens Grændser. Den er det hemmelighedsfulde Vaand, der forener alle Lemmer af den stridende, triumferende og lidende Kirke; den er den stærke Løstestang, der flytter Bjerge, besejrer Krigshære, overvinder enhver Modstand, høier Kongers Hjertes, ja i visse Maader alle Kongers Konges almægtige Villie, og forunder det svage Jordens Barm at tage Deel i den guddommelige Almagt. Hele vor h. Kirkes Historie og navnlig alle Helgeners, alle af Guds Hand opfyldte Menneskers Liv er et utvetydigt Beviis for Bønnens overnaturlig mægtige Kraft, for den stedse vedvarende Trofasthed, hvormed Gud opfylder sin Forjættelse: „Beder, saa skal Eder gives.“¹⁾

Men skal Bønnen nu virkelig bringe os disse rige og herlige Frugter, da maa den have de Egenstaber, hvorom Jesus Christus talede, da han lærte sine Disciple at bede. Thi ligesom alt Godt, ja selv det Allerbedste kan blive forvandlet fra et Middel til Frelse til en Kilde til Forbandelse, saaledes forholder det sig ogsaa med Bønnen. Det slette Menneske, der ikke vil omvende sig, bliver selv hans Bøn til Fordærvelse: „Hans Bøn vil blive regnet ham til Synd“²⁾, siger den kongelige Seer i sin Profeti om Forræderen Judas.

Strax i Begyndelsen af sit Lærerembede gav vor guddommelige Frelser i sin store Bjergprædiken Underviisning om Bønnen, og advarede sine Disciple mod Datidens sædvanlige Forkeertheder ved dens Udøvelse: „Naar I bede,“ sagde Han,

¹⁾ Matth. 7, 7.

²⁾ Ps. 108, 7.

„da gjører ikke som Hyklerne gjøre, naar de staae i Synagogerne og paa Gadehjørnene og bede, for at sees af Mennesker; sandelig siger jeg Eder: de have deres Løn bortet! Men Du, naar Du vil bede, da gaae ind i dit Kammer og luk Døren, og bed til din Fader som er i Løndom, og din Fader som seer i Løndom, skal betale Dig det. Og, naar I bede, da skulle I ikke bruge mange Ord, saaledes som Hedningerne, der mene, at de blive bønhørte for deres mange Ords Skyld. Vorden ikke dem lige; thi Eders Fader veed hvad I have Behov, førend I bede ham derom¹⁾.

Jesus advarer her sine Disciple for Pharisæernes Hykleri og for Hedningernes tankeløse Ordbram, og ganske i samme Mening forlanger Han et andet Sted, at Bønnen skal være Aand og Sandhed²⁾. Med disse Ord forkaster Han den Bøn, der saaledes som Pharisæernes, kun er en hykkelfst Bøn med Læberne; Han forkaster dermed Hedningernes daarlige Indbildning, naar de meente ved mange Ord og høie Skrig at tilvende sig deres Gubers Indest. Naar vi bede, da skulle vi altsaa bede i Aanden, det vil sige af Hjertet, med sand Andagt og vor Aands samlede Opmærksomhed. „Bered din Sjæl for Bønnen, og vær ikke som et Menneske der frister Gud³⁾. Thi det er at friste og forhaane Gud, naar vi kun bede med Læberne, men i Aanden frivillig beskæftige os med andre Tanter. Vi skulle vende os bort fra den ydre Verdens Abspredelse, træde ind i vor Sjæls Lonkammer, som i et Guds Tempel; vi skulle tilslukke Dørene, det vil sige, ikke lade vore Tanter slagre uordentligt omkring, men samle og forene alle vor Sjæls Kræfter, for med udeelt Opmærksomhed og Andagt at kunne dvæle for Guds Afsyn, og i dette vor Sjæls Tempel med den dybeste Ærefrygt tilbede Kongen over alle Konger, for

¹⁾ Matth. 6, 5—8.

²⁾ Joh. 4, 25.

³⁾ Jes. Sir. 18, 23.

at den Helligaand kan meddele os den rette Bønnens Aand, Guds Vørns Aand. Skal vor Bøn fremdeles behage Gud, da maa den ikke blot frembæres i Aanden, men ogsaa i Sandhed; det vil sige, vi maae bede i levende Tro, og i Følelsen af den dybeste Ydmyghed bøie os for den guddommelige Majestæt, ikke give os selv, men Gud alene Æren, i det vi i Tillid til Christi Fortjeneste vente Hjælpen af Ham alene. Fjern fra os være derfor Phariseernes Hovmod; vi maae med Tolderen slaae os for Brystet, og af vor Sjæls inderste Grund bede: „Herre, vær mig Synder naadig!“ Thi „et sønderknust og ydmyget Hjerter vil Gud ikke foragte²⁾, og „den ydmyge Sjæls Bøn trænger ind gjennem Skyerne³⁾“. Et ydmygt og reent eller idetmindste angerfuldt Hjerter er den nødvendigeste Betingelse for en Gud velbehagelig Bøn.

Vi maae bede i vort Hjertes Sandhed og Oprigtighed; dette vil endvidere sige, med en sand hjertelig Længsel efter Alt hvad der fremmer Guds Ære, og i Sandhed er os nyttigt og heldbringende. Det maa derfor fremfor Alt virkelig ligge os paa Hjerter, at det skeer, som vor guddommelige Frelser i de tre første Bønner af Fadervor har lært os at bede om: at Guds Navn maa herliggjøres, at Hans Raades og Sandheds Rige stedse maa udbredes, og Hans hellige Willie erkjendes og opfyldes af Alle. Da vi imidlertid i Henseende til de jordiske Goder og timelige Under ikke vide, hvad der er os nyttigt eller skadeligt — „vi vide ikke hvad vi skulle bede om“⁴⁾ — men Guds Wiisdom, Almagt og Godhed leder og styrer Alt til Frelse for dem, som elste Ham, skulle vi i Betragtning heraf vel bede med fast Tillid til Hans Forjættelser, men ogsaa med fuldkommen Hengivelse i Hans hellige Willie efter Jesu Forbillede: „Fader, ikke min, men din Willie skee“⁵⁾. 3

¹⁾ Luc. 18, 13.

²⁾ Ps. 50.

³⁾ Jes. Sir. 35, 22.

⁴⁾ Rom. 8, 26.

⁵⁾ Luc. 22, 42.

Forening med den guddommelige Villie, i dette alvorlige, standhaftige og virksomme Forsæt, i en saadan Stræben efter at opfylde Guds Villie, holde Guds Bud og underkaste sig Hans Anordninger bestaaer i Grunden det Væsentlige ved al Andagt, ved Bønnens Aand, ved det Sindelag, som udmærker alle Guds sande Børn og Jesu Christi Efterfølgere. Dette Sindelag skal være Formaalet for og Frugten af alle Bønner. Thi hvad hjælper en Bøn med skjønne Ord, naar Hjerte og Sind ikke er gennemtrængt deraf? Ja, hvad nytter det, min Christen, naar under Bønnen vel dit Hjerte strømmer over af sød Henrykkelse, dit Die svømmer i Taarer, der fremvælde af den ymmeste Følsomheds Rørelser, men din Villie holder fast ved sine forkeerte Tilbøieligheder og Sædvaner, naar du vedvarende forsømmer dine Kaldspligter, og, uagtet din Bøn, altid paa ny og uden alvorlig Kamp mod Fristelserne falder tilbage i de gamle Synder, giver efter for dine onde Vaner, ikke styer de farlige Veiligheder til Synd, og vedvarende frænker Kjærligheden til Gud og dine Medmennesker? Nei, det Væsentlige ved al Bøn og al sand Andagt bestaaer deri, at vi føle Hunger og Tørst efter Retfærdighed, fremfor alt Andet søge Guds Rige og tragte efter Hans Retfærdighed. Maatte da end den Bøn, Du forretter, være nok saa fattig og synes Dig nok saa kold og blottet for søde Følelser og indvortes Rørelser, maatte din Sjæl end nok saa meget føle Savnet af Lys, Trøst og indre Frimodighed, — dersom kun dit Hjerte er oprigtigt og sandt, din Villie standhaftig og fast besluttet paa at tjene Gud og behage Ham: da er din Bøn Gud velbehagelig og ikke forgiæves hos Herren. Saadanne Erfaringer have alle sande Guds Tjenere gjort paa Gudfrygtighedens og Dydens Bei. Hvor ofte end Bønnen var dem en Kilde til Trøst og den saligste Fryd, saa have de dog alle under deres jerdiste Pilgrimsvandring meer eller mindre, ja ikke sjælden hele Aar igjennem maattet øve Bønnen i en Nat af aandeligt Mørke og Trøstesløshed, hvori de med Profeten David maatte klage: „Jeg træder frem for Dig, o Herre, ligesom En, der vandrer i et øde, uvejsomt Land,

der er hjemføgt af Tørke" ¹⁾). Thi vort Liv herneben er en bestandig Prøvelse af Troen, Haabet og Kjærligheden, en Kampens, en Savnets Tid; her er altid fuldt op af Møie og Strid, saalænge vi ere paa Vandringen til vort himmelske Fædreland. Himmerige lider Vold, og kun de som bruge Vold, rive det til sig" ²⁾). Fader os derfor være ufortrødne og vedholdende i Udøvelsen af Bønnen under vort jordiske Livs Pilegrimsfærd; thi Bønnen er ligesom det Værksted, hvori alle Dyder beredes og dannes, den er ligesom den Kanal, ad hvilken enhver Virkning af Naaden tilføres os, den er den Gjærning, som mere end nogen anden er Menneftet værdig og Gud velbehagelig, som sikkert fører Menneftet til evig Salighed, naar den bliver forrettet paa en Gud velbehagelig Maade og øves med ufortrøden Vedholdenhed.

Vi skulle bede i Sandhed, det betyder endelig: vi skulle bede i den inderligste Forening med Jesus Kristus, som selv er „Sandheden og Veien og Livet" ³⁾), i fuldkommen Tillid til Ham, som er den eneste Midler imellem Gud og Menneftene ⁴⁾). Hans Fortjenester, Hans Offer, Hans Bøn ere den eneste Kilde til al Naade og Bønhørelse. Derfor lærer os den guddommelige Frelser saa ofte og eftertrykkelig, at vi skulle bede i Hans Navn; derfor slutter vor h. Kirke med den udtrykkelige Henførelse og Henviisning til vor Herre Jesus Kristus, som med Faderen og den Helligaand lever og regjerer i al Evighed. Men vi kunne aldrig bedre og i egenlig Forstand bede i Jesu Navn og i Forening med Jesus, end naar vi modtage Ham Selv i det h. Sakrament, eller med Tro og Andagt bivaane det h. Messieoffer, hvilket efter vor h. Kirkes udtrykkelige Lære (Conc. Trid.) ⁵⁾ just er indstiftet, forat vi skulle have Velighed til, paa en med vor sandfelige Natur overeensstemmende Maade at deeltage i og forene os med vor Frelseres

¹⁾ Ps. 62.

²⁾ Matth. 11, 12.

³⁾ Joh. 14, 6.

⁴⁾ 1. Timoth. 2, 5.

⁵⁾ Sess. 21, 1.

bestandig vedvarende Offer og ypperstepræstelige Bøn; thi Han beder i sin himmelske Herlighed og for sin himmelske Faders Throne uafslædig for os, medens Han i det h. Messesoffer paa ublodig Viis fornyer sit blodige Korsoffer paa vore Altære. Her er Han skjult under Sakramentets Hylster nærværende iblandt os; her beder Han for os, og opfordrer os, at vi skulle forene os med Hans Bøn, med Hans Offer, for at føle os forvissede om vor himmelske Faders Bønhjælpelse. Bivaaner derfor, mine Elskede, det h. Offer saa ofte, som Tid og Omstændigheder tillade det, med den dybeste Erfrygt og Andagt og forener Eder der med Jesus Christus i Hans Bøn!
(Sluttet.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Paa anden Auledag sang den h. Fader med fast og klangfuld Stemme Pontifikalmessen over Apostelfyrsternes Grave. Cardinaler, Prælater tilligemed hele den pavelige Hofetat vare i denne Auleledning samlede. Nærværende vare tillige Kongen af Neapel med begge Dronningerne, hans Gemalinde og hans Moder, samtlige Prindsfer af det bourbonste Huus, de fremmede Gesandter med deres Personale, General Greve Montebello med den franske Generalstab. Saasnart Pius IX. havde aflagt Messeshaagelen i Capellet della pietà, tog Cardinal Patrizi Ordet, for i Cardinalcollegiets Navn at bringe Paven dette lykønsning. Han knyttede sine Ord til Dagsliturgiens Text: „In diebus illis orietur justitia et abundantia pacis, et dominabitur“ (I hine Dage skal Retfærdigheden opgaae som Solen med en Fylde af Fred, og den skal faae Magt over Jorden). Han endte med at udtale Haabet om en nærforestaaende fuldstændig Restauration, der vilde gjenindsætte Paven i hans Rettigheder baade som Kirkens Overhoved og som verdslig Fyrste. Pius IX. svarede hertil med stor Livlighed: „Med Glæde modtager jeg det hellige Collegiums lykønsning, som jeg gjengjælder ved at udtale mine hjerteligste Duster for det. Rigesra mit Pontifikats Begyndelse var det hellige Collegium steds min faste Støtte, og det er en stor Trøst for mig. Kirken har i sine tidligste Dage havt at kæmpe mod Kaisernes Vildhed og Philosophernes Hovmod; derefter maatte den væрге sig mod Kjetternes

Spidsfindighed og Barbarernes Volds handlinger, og igjennem en lang Tid opbyde sin hele Kraft for at tilbagevise Islamismens Angreb. Tiderne frembringe bestandig nye Kjøtterier og nye Kamppe. Filosoferne bevise ogsaa i vor Tid Bantroens Opfindsomhed til at fordunkle Sandheden, og den gamle Kamp begynder stedse forfra. Netop i vor Tid er Striden ualmindelig levende; Jesu Christi Kirke bliver angrebet fra alle Sider, bekæmpet med alle Vaaben, og midt under de løsladte Elementers larmende Rasen seer man et fornyet Billede af Christi Søvn i Baaden paa Genesareth Sø. Denne Slummer, hvilken alle vore Bønner hidtil ikke have formaact at overvinde, denne Slummer bliver maastee forlænget for vore Synders Skyld, men maastee staae vi ogsaa her ligeoverfor den guddommelige Wiisdoms uigjennetrængelige Planer. Fader os opfatte dem som en Prøvelse, der er bestemt til vor Menneske!" Herefter udbredte Paven sig over Tidens Elendighed, over de Frommes Lidelser, over Magthavernes List og Slethed, over al den Udeleggelse, der betegner de moderne Bandalers (Piemontesernes) Fodspor. Derpaa vedblev den h. Fader: „Verdslig-sindede Mennesker have nylig lagt en Konge de Ord i Munden: „Vi ville afvente den kommende Tid og stole paa Forsynet!“ Velan da, ogsaa vi kunne udtale disse Ord, og vi ville tilegne os dem i en christelig Mening. Ogsaa vi stole paa Forsynet, det vil ikke lade os i Stikken. Vel veed jeg ikke, hvad der skal times enten mig eller Eder; men jeg nærer den faste Tillid, at i det mindste Nogle iblandt Eder skulle see Enden paa denne svære Prøvelse — vor hellige Kirkes Triumf! Vi ville ikke med forfængelig Nygjørrighed forstke efter Frelsens Veie eller efter Tiden for denne Triumf; Gud betjener sig ofte af ringe Midler. Da Spaadømmene forkyndte Christi Fødsel i Bethlehem, havde den Keiser, som befalede den Folketælling, som førte Maria og Joseph til Bethlehem, ingen Anelse om, at han derved tjente Guds Villie, der saaledes ved ham blev fuldblyrdet over alle Mennesker. Men vi ville bie og forberede os paa Kirkens Triumf, som Herren har lært os, da han sagde: Vigilate et orate (Vaager og beder)! Fader os vaage, og være Mønstere for de Andre; lader os vaage i Taalmodighed med de Vildfarende, i Mildhed mod de Lidende, i Kjærlighed til vore Forsølgere, i Kraft og Fasthed ligeoverfor de Snarere, hvori man allevegne søger at hilde os! Fader os bede uden Afladelse, thi det er den eneste Veie, paa hvilken vi kunne erholde Naade. Jesu Christi Søvn vil ikke vare evig ved, der vil komme en Dag, da han vaagner. Da vil han blyde Stormene og Bølgerne, og der vil blive en stor Stilhed; thi denne Stilhed er Seiren, der er vunden for al Evighed!“ Disse

Ord bleve udtalte med et Eftertryk og en Kraft, der frembragte den dybeste Bevægelse hos Tilhørerne.

— Et ungarisk Blad indeholder en Skrivelse fra Rom af en af de første Dage i December, hvori det hedder: „For nogle Dage siden overgav en riig Ublænding den h. Fader en betydelig Sum med den Bøn, at han Mandagen eller Torsdagen i den tilstundende Uge vilde frembære det h. Messeoffer for ham (Giveren) og hans Familie. „Det kan jeg ikke gjøre,“ svarede den h. Fader, „hver Mandag læser jeg den h. Messe for alle dem, der understøtte Petri h. Stol med Bøn og Almisse, men hver Torsdag for min kjære Stad Rom, hvis Skæbne i mine Dine er paa det inderligste forbunden med Pavebømmets Skæbne. Jeg vil derimod læse den h. Messe, hvorefter De beder, paa Lørdag, og paa samme Dag kan De modtage det Allerbelligste af mine Hænder.“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 18. Februar. 1. Faste søndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — 19. M. Hilarius, Bisk. og Kirkelærer. 20. Ti. Andreas Corsini, Bisk. 21. D. (Lamperdag) Hyacintha, Jfr. 22. S. Petri Biskop i Antiochien. 22. F. (Lamperd.) Ihu kommelse af Frelserens h. Spyd og Nagler. 24. L. (Lamperdag) Matthias, Apostel.
- Søndagen d. 25. Februar. 2. Faste søndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt. — 26. M. Margaretha af Cortona. 27. Ti. Polycarpus, Bisk. og Mart. 28. D. Titus, Bisk. 1. Mart. De japanesiske Martyrer. 2. F. Ihu kommelse af Frelserens h. Liggelæde. 3. L. Petrus Damiani, Kirkelærer.
- Spøgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag aften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Søldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grodrierer **C. B. Lohrer**, Gøttersgade 5, og i alle Boglæder; i de danske Stater paa de fgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

E. Tiers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 5.

Søndagen den 4de Marts.

1866.

Indhold: Biskoppeligt Hvrdebrev. — Pave Pius VII. og Napoleon I.
— Kirkelige Efterretninger: Italien. Mailand. Spanien.
Nordamerika.

Paulus,

af Guds Barmhertighed og den h. Apostoliske Stols Naade
Biskop

og Apostolisk Provicar for de Nordiske Missioner i Tyskland
og Danmark, Hunsprælat og Chronassistent hos Hs. Pavelige
Hellighed Pius IX., Doktor i Theologien,

byder den ærværdige Geistlighed og alle Troende i Bispedømmet Dena-
brück og Missionerne Silesen og Betsignelse fra Gud Fader ved vor Frelser
Jesus Christus i den Helligaand.

(Stuttet.)

For at give vor bedende Bøn en forhøjet Virkning, er det
gavnligt at forbinde den med Faste og Almisse, thi disse Døvelser
udgjøre forenede de tre store Midler, der overvinde netop de onde
Lyster, som staae i den bestemteste Modsetning til Sjælens over-
naturlige Liv, og ere derfor nødvendige for at bevare den forenet
med Gud og forvisset om Hans Velbehag. Derom høre vi følgende
Ord af Erkeenglen Raphael's Mund i Tobie Bog's 12, 8:
„Bøn med Faste og Almisse er bedre end at samle
Skatte af Guld“. Ikke mindre fremmes Bønhyrelsen ved
den Bedendes Forening med Andre efter Jesu Christi Ord:
„Naar to iblandt Eder blive enige med hverandre

om hvad for en Sag de ville bede, da skal det vederfares dem af min Fader som er i Himlen; thi hvor to eller tre ere forenede i mit Navn, der er jeg midt iblandt dem" ¹⁾), og derfor har allerede af denne Grund den fælleds Bøn, saavel i Kirken som i Familiekredsen, til alle Tider været alle sande Christne dyrebar og kjær. Men fornemmelig tjener det til at forstærke Virkningen af vor Bøn, naar vi forene os til den med gudfrygtige og hellige Menneſter; thi „den Retfærdiges vedholdende Bøn formaaer meget" ²⁾) siger den h. Jacobus, han være enten endnu her paa Jorden, eller han være allerede overført i Herlighedens Rige hisset. I Kraft af de Helliges Samfund, denne inderlige og vidunderlige Forbindelse, hvori vi, som Lemmer paa eet Legeme, befinde os forenede med vore forklarede Brødre i Himlen, kunne vi nemlig ogsaa paakalde Disſes Forbøn og Mellemkomst, og enhver Katholik veed, hvor mange Naadesbeviisninger han skulder denne Guds Venners mægtige Forbøn i Himlen.

Endnu have vi tilbage her at berøre nogle Indvendinger, hvilke den onde Fjende eller hans Hjælperhjælpere ikke sjelden tilhviſte de Troende, for at indgyde dem Ulyst og Lede til Bønnen. „Hvortil tjener det at bede," siger man, „Gud veed jo uden det, hvad vi have Behov." Ja, vistnok veed Gud, hvad vi behøve, og det er jo netop dette, som den guddommelige Frelser anfører for at vise Hedningenes Daarlighed, naar disse indbildte sig ved mange Ord og stærke Naab at opnaae Bøn-høveſe. Men det er Guds Villie, at vi skulle bede; vor Bøn geraader Ham til Ære og os til Frelse, fordi den ved Bønnen ſtedje fornnyede Umgang med Gud er os paa eengang baade en Fornødenhed og en Salighed, ja en af vort Livs høieste Opgaver, fordi Bønnens Øvelse er en Øvelse i alle Dyder og en Kilde til enhver Naademiddelſe, medens den som ikke beder, efter en oplyst Lærers Udtryk er at ligne ved et Menneſte uden Gud, uden Religion og uden Haab.

¹⁾ Matth. 18, 19. 20.

²⁾ Jac. 5, 16.

„Hvorfor bede?“ hedder det videre; „Gud er jo evig og uforanderlig; hvad Han fra Evighed har besluttet skeer ubetinget, og for din Bøns Skyld, vil den Evige ikke forandre sine Raadslutninger.“ Ogsaa denne Indpønding er meget kortsynet, thi ligesom Gud fra Evighed af har fattet sine Raadslutninger, saaledes har Han ogsaa fra Evighed af besluttet at høre Bønnen, og fra Evighed af Selv forudsøet Bønnen, for hvis Skyld Han har besluttet at bønnehøre Dig.

Men „min Beden hjælper ikke,“ saaledes klager maaskee ikke sjelden ogsaa den troende Christen, naar han ikke erfarer en kjendelig Virkning af sin Bøn saa hurtig som han ventede det. Men ogsaa denne Klage beroer paa en Skuffelse. Enhver Bøn nemlig, som fremføres paa en Gud velbehagelig Maade, finder Bønnehørelse, om end ikke just paa den Maade, til den Tid og under de Omstændigheder, vi vente og begjære det. Gud bønnehører os ikke efter vor Kortsynethed og Uforstandighed, men efter Sin uendelige Biiisdom og Kjærlighed, som har vort sande Vel og Bøe for Os, og derfor hører vore Bønner saaledes, som det i Sandhed er os nyttigt og heldbringende for Tid og Evighed.

Seer her, Elskede, en kort Underviisning om Bønnen! Det ligger Os nemlig saare meget paa Hjerte, at alle Os hidtil anbettede Sjæle ret maatte elske Bønnen, udøve den, og forblive bestandige i dens Udøvelse indtil Enden! Derfor vilde Vi i dette vort Hyrdebrev efterlade Eder denne Formaning som et Afstedords, som det sidste Vidnesbyrd om den Kjærlighed, Eders Overhyrde har til Eder, og hvormed han stilles fra Eder. „Beeb og arbeid,“ siger et gammelt Ordsprog; beeb, for at opnaae de fornødne Raadekræfter hos Gud, og virk med disse Raadekræfter ved en tro Opfyldelse af de guddommelige Bud; dette er den sikre Vej til det evige Liv!

Vi have allerede kundgjort Eder, at det har behaget Gud, efter Hans urandsfagelige Raadslutning, at stille Os fra den Hjord, der var bleven Os saa dyrebar, og kalde Os til en anden Virkefreds. Denne Kaldelse har fyldt Vort Hjerte med Smerte og Frygt. Thi fra Begyndelsen af have Vi med inderlig Kjærlighed om-

fattet den første Os anbettede Hjord, og denne Kjærlighed er stadig voxet i disse Vort Hyrdeembedes otte henrundne Aar. Vi fandt jo iblandt Eder saa mange Sjæle, der i levende Tro vare forenede med og tjente baade vor Herre og Frelser og deres Moder den h. Kirke, saa Mange, der endnu bevarede christelig Eenfoldighed i deres Leveviis, og holdt sig fjernede fra den nuværende Verdens store Fordærvelse, saa Mange, der med Glæde og Beredvillighed hørte og fulgte deres Hyrdes Røst.

Elstede i Herren! Bevare Ederes kostbare Skat, bevare eenfoldige christelige Sæders usfatteelige Arvdeel, vedbliver at være den h. Kirkes trofaste, lydige Børn, værre og forbliver fremdeles gode og trofaste Undersaatter, vedbliver at være gode Christne, og bliver det stedse mere og mere! Men, for at I kunne blive istand hertil, og forblive standhaftige under alle det jordiske Livs Farer og Fristelser, saa benytter ret flittigt det store Frelsesmiddel — Bønnen. Bed daglig, beder andægtigt, beder vedholdende! Holder fast ved den gamle skjønne Skif, den fælleds daglige Bøn i den huuslige Kreds! Bed i Forening med de Hellige, og ganske isærdeleshed med den allerfalgste Jomfru og Gudsmoder Maria! Paakalder daglig hendes mægtige Forbøn. — Bed for vor Moder, den nu mere end nogenfinde af sine Fjender forfulgte og undertrykte h. Kirke! Bed for dens Overhoved, vor haardtprøvede og betrængte h. Fader, og lad Eders Dffervillighed ikke trættes! Den har i det henrundne Aar atter bragt ham en Sum af 5,600 Rdlr. til Underpant paa Eders Kjærlighed. Bed daglig om alle Christnes Gjenforening i den sande Tro!

Bed for alle Eders geistlige og verdslige Dvirgheber og Foresatte i Stat og Kirke! Bed daglig for Eders Forældre og Aaarværende, for Eders Venner og Fjender, for de Levende og Døde. Holder ved med andægtig Bøn om, at Gud vil give Sin Velsignelse til det forestaaende Valg af Vor Eftersølger og give Eder en Hyrde efter Sit Hjerte, eller rettere give den af Hans Forsyn Eder tiltænkte Hyrde et Hjerte efter Sit Hjerte! Bed for Eders Sjælesørgere! Bed for hverandre!

Bed ogsaa for Os, paa det at Herren maa ledsage Os

med Sin Raade, og styrke Os under det nye og svære Hyrdeembede, hvilket Han nu lægger paa Bore svage Skuldre, at Vi maae blive istand til at virke til Hans Ære og til Sjælens Frelse. Vi ville aldrig glemme Eder, Høitelsfede; Vi ville daglig ihukomme Eder i det h. Offer, og bede til Gud, at Vi Alle engang maae finde hverandre for Guds Throne.

Til Eder isærbelesked, elskede Forældre, og Ungdommens dyrebare Værere, I som, Gud være lovet, endnu ere saa nøie forbundne med den h. Kirke og Eders Overhyrde, henvende Vi endnu et formanende Ord: Baager og beder for de Eder anbetroeede Sjæle. Opdrager dem i Troens og den h. katholske Kirkes Aand, og gjører dem ved Eders Exempel og Underviisning fra Ungdommen af den h. Religion og det store Frelsesmiddel Bønnen dyrebart og helligt. Eders Bøn ledsage og beskytte og velsigne dem, ogsaa da, naar Eders Haand ikke mere kan ledsage dem, Eders Dine ikke mere see dem. anbefaler de af Os Eder anbefalede Anliggender ogsaa til deres Bøn og Forbøn!

Men I, kjære Børn, saamange som i dette Aar stulle for første Gang have den store Lykke at modtage Eders Frelser i det h. Sakrament, forbereder Eder omhyggelig til denne vigtigste Dag i Eders Liv, og benytter fremfor Alt de første Dieblkke efter denne Modtagelse til, med fuld Tillid i Bønnen at forebringe Gud alle Eders Anliggender!

Eder endelig, ærværdige Brødre og Medarbejdere, I som i disse otte Aar have deelt Arbeidet i Herrens Wiingaard med Os, og med saa stor Kjærlighed og Offervillighed have understøttet Os i Hyrdeembedets Udøvelse, for Eder udtale Vi her ved vor Sjæls og Hjertes inderligste Tak for al den Godhed og Kjærlighed, hvormed I have staaet Os bi, og Vi give til Afsted saavel den ærværdige Geistlighed i Bispedømmet Osna-brück som den i de Nordiske Missioner det ærefulde Vidnesbyrd, som tilkommer deres Tro, deres Iver og præstelige Vandel. Beflitter Eder paa frendeles at vandre paa denne Vej, og daglig at gjøre Fremskridt paa den. Kommer den ihu, der nu med Smerte stilles fra Eder, ligesom han daglig vil mindes Eder! Lever vel!

Vi velsigne Eder Alle i vor Herres og Frelsers Jesu Christi Kjærlighed i Faderens, Sønnens og den Helligaands Navn. Hans Velsignelse komme over Eder og blive hos Eder fra Slægt til Slægt i al Ewigbed. Amen! Lovet være Jesus Kristus!

Dønabrück, 25. Januar 1866.

Biskoppen:
† **Paulus.**

Pave Pius VII. og Napoleon I. *)

Da den 80aarige Olding Pius VI. i Aaret 1799 var død i Valence i Frankrig som en sand Martyr, som et uskyldigt Offer for sine Fjenders Mishandling, jublede alle Kirkenes Fjender, thi det syntes, at Pavedømmets sidste Time var kommen; thi der var jo ingen Pave og ingen Kirkestat mere til, og der syntes at være sørget for, at ingen ny Pave kunde blive valgt, thi Kardinalerne vare for største Delen adspredte, og Flere af dem befandt sig i Fangenskab. Selv trofaste Katholiker saae med Bedrøvelse ud i Fremtiden. Men Herren har forjættet sin Kirke en evig Varighed, og hans Veie ere vidunderlige. Under den sidste romersk-tydske Kaisers Beskyttelse forsamlede sig 35 Kardinaler i Aaret 1800 i Venedig, og valgte en ny Pave, Pius VII. Snart kunde denne ogsaa holde sit Indtog i Rom, modtagen af hele Befolkningens Jubel. Pariser Klubbenes haanlige Spaadomme, at efter Pius VI. ingen Pave skulde indtage Petri Stol, vare altsaa tilintetgjorte.

Pius VII. tænkte strax paa at læge de Saar, som Revolutionen havde tilspøiet Kirken, ved Sparssommelighed at forbedre

*) Denne Artikel i Nr. 4 saavel som den foregaaende, er paa Slutningsbetragtningen nær tagen af „Westf. Archbl.“

Kirkestatens Huusholdning og at gjenoprette Orden og gode Sæder iblandt Folket. Senere kastede han sine Blikke paa det dybt sunkne Frankrig. Napoleon, skjøndt ligegyldig for enhver Kirke, indsaae alligevel Religionens Nødvendighed til at berolige Samfundet; thi Revolutionen havde tydelig viist, at intet Folk kan bestaae uden Gud, og ud af Blodstrømmen, som havde opslugt Skyldige og Ustyldige, hævede sig som Morgenrøden Mindet om den ældgamle Kirke. Derfor kom endnu i Aaret 1800 et Concordat i Stand, som, tiltrods for alle sine Mangler, kunde i de daværende Tider ansees som en Seir for Kirken.

Da Napoleon i Aaret 1804 besteg Kaisertroonen, troede han at befæste sin Stilling, naar Paven salvede og kronede ham, og indbød derfor denne til i denne Anledning at komme til Paris. Tiltrods for mange advarende Stemmer tog Pius imod Indbydelsen, ene og alene i den Hensigt, derved at gavne Kirkens Sag. Artilleriefalver, Klokkeringning, Illumination og Vresgarder modtog ham i hver By. Den 25de November naaede han Fontainebleau. Under Paaskud af et Jagtparti var Kaiseren kjørt ham imøde dertil. I Skoven mødtes Pius og Napoleon og omfavnebe hjertelig hverandre. I Tuilerierne i Paris modtog Paven de franske Stormænds Hyldest, og den anden December fandt Kroningen Sted, ved hvilken Napoleon kun modtog Salvelsen af Paven, men derimod selv satte sig Karl den Stores Krone paa Hovedet. Med stor Forbauselse og Uergrelse havde Kirkens Tjender seet, med hvilke Uresbeviisninger og Kjærlighed den hellige Fader overalt blev modtaget. I store Skarer trængte man sig, selv i Paris, omkring ham, for at modtage hans Velsignelse, saa at selv Napoleon blev misundelig og ikke tillod Paven mere, at besøge Kirkerne.

Da Napoleon i det følgende Aar tog til Italien, for at sætte ogsaa den lombardiske Krone paa sit Hoved, turde Paven, ligesom i Kaisers Følge, vende tilbage til Rom, men Napoleon havde den Uergrelse, at Paven blev i Lyon og Turin bedre modtaget end han selv.

Det laae i Napoleon I.'s Charakter, ikke at taale en Magt

ved sin Side, som i Menneskenes Dine stod høiere end hans. Derfor søgte han ogsaa at underkaste sig Paven, ligesom Kongerne allerede havde vedkjendt sig hans Overherredømme. Først erklærede han, at han som hans Forfædre var Kirkenes ældste Søn, og at han førte Sværdet for at beskytte denne; da han endvidere gjerne betragtede sig som Karl den Stores Efterfølger, sluttede han deraf, at Kirkestaten som en Forærling af Karl den Store ikke turde sjerne sig fra hans Efterfølgers Politik.

„Deres Hellighed“, skrev Napoleon, er Souveræn af Rom, men jeg er Kaiser over samme. Han forlangte af Paven, at han skulde jage alle Undersaatter af de Stater, med hvilke Napoleon førte Krig, ud af Landet, og navnlig skulde han lukke sine Havne for Englænderne. Paven tilbageviste dette Forlangende, da han som alle christelige Folkeslags Fæder ikke kunde tage Deel i Napoleons blodige Krigssystem.

Nu gif Napoleon lige løb paa Maalet, og lod Ancona's Havn besætte, fordi Paven var for svag til at kunne forsvare den. Foranlediget ved fortsatte Trudsler og Volds gjerninger udtalte Pius til sin Forsølger de profetiske Ord: „Naar Deres Majestæt føler sig i Besiddelse af Magten, saa erkjende Vi derimod, at der gives en Gud, som staaer over alle Monarker, som hevner Retfærdighed og Ustyldighed, og hvem al menneskelig Magt er underordnet“.

I Aaret 1808 lod Napoleon Rom besætte og tilføiede Paven en Række af Volds handlinger og Krænkelser. Under 17de Mai 1809 decreterede han, at Kirkestaten skulde være forenet med det franske Rige og Rom en kaiserlig og fri Stad. Paven protesterede høitideligt herimod, og udtalte Excommunicationen over Napoleon. Denne spottede derover, og skrev blandt Andet til Vicekongen af Italien: „Troer Paven da, at Vaabnene ville falde mine Soldater ud af Hænderne, fordi han har sat mig i Bånd“? Men tre Aar efter hed det ordret i en fransk Armeeberegning fra Ruslands Sneemarke: „Vaabnene falde vore Soldater ud af Hænderne“.

Endnu i Aaret 1809 den 6te Juli var Paven som Fange i Frankrig, men, fordi han fandt der al for megen Deeltagelse,

blev han flæbt til Savona paa italiensk Gebeet, i Aaret 1812 atter til Fontainebleau ved Paris.

Kardinaler og Biskopper, som besad Kaisers Gunst, omringede den syge Pave, for at bevæge ham til Indrømmelser ligeoverfor Napoleon. Paven forblev uroffelig. Endelig havde Napoleon, ydmtyget ved Nederlaget i Rusland, 1813 i Fontainebleau et Møde med Paven, som var dybt bedrøvet over Kirkens Tilstand og havde mistet sine trofaste Raadgivere. Napoleon havde sagt om Pius: „Han er et Lam, i Sandhed et godt Menneske, en Engel i Godhed.“ Men naar han stolede paa denne Godhed, for at formaae Paven til en uretfærdig Handling, saa tog han meget feil. Han havde flere Samtaler med Paven; den ene af dem blev ført med en saadan Livlighed og saa højrøstet, at man kunde høre det i de tilstødende Værelser, og Pius erklærede, at være fast besluttet paa, hellere at lide Alt, end at samtykke i det, som man forlangte af ham, at give Afkald paa Rom. Paa Napoleon gjorde denne apostoliske Verdighed og Fasthed et dybt Indtryk. Han blev mere rolig, omfavne Paven ved Afskeden og sagde: „Harde jeg været i Deres Steed, jeg havde ogsaa handlet saaledes“.

Pius VII., nedbøjet af Sygdom og det lange Fangenskab, tilmed forladt af sine trofaste Raadgivere, som ikke turde besøge ham, samtykkede endelig at undertegne 11 Artikler, som skulde tjene til Basis for et fremtidigt Concordat. I disse Artikler var der ikke Tale om Kirkestatens Gjenoprettelse og saaledes lod det til, som om Paven havde givet Afkald derpaa. Skjøndt disse Artikler kun skulde være en Basis for fremtidige Underhandlinger, lod Kaiseren dem alligevel bekjendtgjøre som Concordat og holde et Tedeum. Paven erklærede disse Artikler i en Skrivelse til Kaiseren for aldeles ugyldige, hvilket han kunde gjøre med god Ret, da Napoleon ikke havde holdt de Betingelser, der vare knyttede til deres foreløbige Charakter. Men Kaiseren erklærede dem ikkedestomindre for en Rigsklov.

Gjengjældens Time var imidlertid ikke mere fjern. Da den allierede Hær stod ved Frankrigs Grændser, prøvede Napoleon paa at forlige sig med Paven, og foreslog ham at

vende tilbage til Rom og modtage en Deel af Kirkestaten tilbage. Men Paven vægrede sig ved at modtage den hellige Petrus' Arvegods anderledes, end usforkortet, tilbage. Derpaa fik han Befaling at reise. Med Indvaanernes meest rørende Brevbeviisninger drog han igjennem Frankrig og blev modtagen i Rom den 24de Mai 1814 med store Høitideligheder. I det følgende Aar blev Kirkestaten oprettet igjen med sine gamle lovlige Grændser, kun Avignon blev ved Frankrig tilligemed et lille Gebeet paa den anden Side af Po, der kom til Østerrig.

Den mærkværdige Omvæltning i de europæiske Forhold, som mod Udgangen af forrige Aarhundrede indgjød Hjenderne af den Tingenes Orden, som Christendommen havde indført og langsomt igjennem Aarhundreder befæstet, Mod til at forsøge paa at tilintetgjøre den katholske Kirkes Indflydelse paa de offentlige Forhold, ved at affkaffe Pavernagten, denne Omvæltning har i sine sidste Virkninger afgivet et talende Beviis for Nødvendigheden af den Magt, der ligesaa sin Oprindelse har været og til Tidernes Ende vil vedblive at være Grundlaget for al menneskelig Samfundsorden, for Alt hvad der blandt Menneskene respekteres som uantastelig Autoritet. Gud har nu eengang tilligemed Christendommen anordnet denne Autoritet, og under alle Tidernes Omstiftelser bevaret den uanfægtet af disse, for at der altid paa Jorden kan være et Udgangspunkt for hans Forsyns ordnende og fornyende Indgriben i Historiens Gang. Og derfor taaler Han ikke, at den menneskelige Frækhed og Trods forgriber sig paa denne Institution.

Den foregaaende korte Fremstilling indeholder en Paamindeelse om, at Guds Retfærdighed og Almagt ikke uherøvet lader sig forhaane af dem, der i Hans Langmodighed mod Syndere see et Beviis for det Ords Afmagt, der vidner, at Gud ikke lader sig spotte. Alverden har seet hiint Vidunder af den guddommelige Forsynsstyrelse, men man maa besværre udraabe med Profeten: Hvo har lagt sig det paa Hjerte? Den nær-

værende Slægt har endnu en frist Erindring om, hvad deres Fædre have oplevet; men man har i den sidste Menneskealder dog kun talt ret meget om den franske Revolution, for at anprise de store Grundfætninger fra Aaret 1789, efter hvis fuldkomne Gjennemførelse man endnu sukker; man taler endnu bestandig om Folkesuveræniteten, som Kilden til al Magtshylde og Retsorden paa Jorden, om Afstemninger og Majoritetsbeslutninger, som den høieste dømmende og afgjørende Instants i alle Anliggender uden Undtagelse, og, tiltrods for Alt hvad man har oplevet, ligeoverfor hine øiensynlige Guds Domme, hører man endnu det samme Strig hæve sig, som i Aarene halvfemts udgik fra de franske Klubber og gav Gjenlyd fra alle Kanter i Verden, hvor Menneskene vare blevne kjede af Christendommen, og derfor ikke længere vilde bøie sig for den Myndighed, som Kristus har indsat for at hævede den guddommelige Sandheds Ret til at lede og ordne de jordiske Forhold. Man har oplevet Begivenheder, der paa det klareste aabenbare de guddommelige Raadslutninger, som igjennem store Forvildelser føre Verden tilbage til Erfrygt for den evige Retsfærdigheds Domme og til Dod for begaaet Uret. Den nærværende Slægt veed godt, hvad Fædrene have oplevet, men „den spørger alligevel ikke efter Herren“; den synes at ansee det for nødvendigt at gjøre Erfaringerne fra 1796—1814 om igjen, for at faae Troen i Hænderne paa, hvad den dog endnu ikke selv har oplevet. Dette er Vantroens uforanderlige Væsen, den er i høi Grad glemsom, uheldbædelig glemsom, overalt hvor det gjælder om at troe de guddommelige Vidundere. De fleste Mennesker have ingen Forestilling om, hvad det er at troe i dette Ords christelige Betydning; de troe, at Alt hvad der skeer er Tilfældets Værk, eller, hvad der kommer ud paa det Samme, de troe, at alle Begivenheder skee ifølge en høiere Nødvendigheds Lov. Disse to Forestillinger ere nemlig kun tilflyneladende Modfætninger. De mødes nemlig i den Betragtning, at Alt i Verden afgjøres efter Beregninger af menneskelig Kløgt og efter jordiske Hensyn; thi, naar man ofte hører dem, der mene sig at have bestøget Viisdommens høieste Bjerg-

tinder, tale om guddommelige Nødvendigheder og om Forsnyets Veie, da forstaae de dette saaledes, som om de menneskelige Idrætter, navnlig det, som til enhver Tid famler de menneskelige Stemninger, Duffer og Bestræbelser til Virksomhed for et fælleds Formaal, er et ubestrideligt og reent Udtryk for hvad de kalde Styrelsens Hensigter. Saaledes sammenblander man Gud med Verden, og forguder Alt hvad der tiltaler den jordiske Sands, Alt hvad der smigrer Hovmodets og Forsænelighedens Indskydelser!

Det er let at vinde Majoritet for en tøylesløs Selvraadighed. Christi Lov generer og befæerer den Verden, der nu saa længe har streget sig hæst paa sin Oplysning og Danneelse; den længes efter at blive fri for den hæmmende Magt, der, den veed ikke selv hvorledes, uagtet Vantroen og Ubundenheden i alle Retninger af Tilværelsen har naaet en høi, en beundringsværdig høi Grad af Udvikling, dog endnu altid hindrer Tidsalderens Fortrav i at naae det Maal, det higer efter. Det er nu atter blevet klart for alle Fjender af den christelige Samfundsorden, ligesom for 70 Aar siden, at det er Rom og Paven det gjælder om at komme tillivs. Kunde man faae Rom indlemmet i et andet Rige, og faae Petri Esterfølger bragt i Afhængighed af den Usurpator, der gjorde Rom til en verdslig Herskers Residensstad, da var jo Maalet naaet. Men Kirkens usynlige Herre har netop derfor stillet den apostoliske Stol over Apostelfyrsternes Grave, og Han har derfor ledet Tilfikkelfernes Gang saaledes, at i fjerne Tider baade Folkene og deres Herskere følte Nødvendigheden af, at en selvstændig verdslig Stilling betrygge den fri Udøvelse af de Rettigheder, som ere uadskillelige fra Kirkens Uafhængighed af enhver jordisk Magt — forat Christenheten aldrig skulde glemme den Seir over Verdensmagten, som kjøbtes med Apostelfyrsternes Blod. Den Dobbeltstilling, som Kirkens synlige Overhoved indtager, er paa eengang en Borg for al virkelig Frihed og en Støtte for al anden Autoritet i Verden. Friheden og alle Undertryktes Rettigheder have ligeoverfor de verdslige Magthaveres Overtagelse altid fundet et Tilflugtssted og Forsvar hos Kirkens

øverste Styrere, saa, naar Verden nu atter, ligesom for 70 Aar siden, raaber Bec over Kirken, som den værste Hindring for den borgerlige Friheds Indflydelse paa Verdensudviklingen, da er det Eognens Land, der i den nærværende Tid paany bringer de gamle, saa ofte før benyttede Midler i Anvendelse for at forvirre alle de Begreber, hvis rette Anvendelse paa de givne Forhold betinger al menneskelig Lykke og Velvære, alle Fredens Betsignelser, al Fasthed og Bestandighed i den menneskelige Samsfundsbygning. Det er saaledes lykkedes Eognens Land, tiltrods for Alt hvad Verden hidtil har seet, Alt hvad Historien fra Begyndelsen af vidner, at indbilde den nærværende Tids Menneſter, at, fordi det sidste Forsøg mod Pavedømmet og Rom i Napoleon I.'s Dage mislykkedes, derfor kunde det nok være, at det denne gang kunde faae et andet Udfald; det er lykkedes denne Verdens Land at bibringe dem, der forkaſte al anden Tro, at bibringe dem den Tro og befæste det Haab, at, saafremt det blot lader sig gjøre, trindt omkring i Verden, ved alle Slags kunstige Midler og navnlig ved den ildeſindede Presſes Bagvaſkelfer, at tilveiebringe en saadan Maſſe af Had og Forbittrelſe, at den kan udøve det tilbørlige Tryk paa alle verdslige Magthavere, hvorved Vægten af en saadan moralſk eller, rettere sagt, immoralſk Dvaug driver diſſe frem i Rappes-ſtrid om Folkegunst ved at lede og ordne Angrebet paa Kirken, — at da kan det denne gang ikke ſlaae feil.

Denne Pagt imellem Tyrſter og Folk er iøvrigt ikke af det ſeneſte Datum: I Reformationſaarhundredet var det nemlig Tyrſternes Fordeel at benytte den aandelige Forſtyrrelſe, ſom Trafalbet fra den kirkelige Eenhed havde frembragt. Hærefiet appellerede i Begyndelſen til Tyrſternes Beſkyttelſe, men diſſe ydede ikke denne omſomſt, men toge tilſidſt Lovens Part af Byttet. De benyttede den Frygt, ſom Magten forſtaaer at indgyde, til at tvinge hele Riger og Folk til at forraade deres Tro; og det var de verdslige Magthavere, der fandt deres Regning ved igjennem den ſiden forløbne Tid at lade den apoſtatiſke Geiſtlighed vedblive med at ophidſe Folkene mod den gamle Kirke. Den Land, ſom i Kraft af denne Om-

væltning i det gjensidige Forhold mellem Kirke og Stat, sit Indvirkning paa Magthavernes politiske Beregninger, gjorde sig endelig ogsaa gjældende i Midten af det 18. Aarhundrede i de Lande, der stode fast under den store Prøvelse i det 16. Aarhundrede. De gif dengang luttrede og styrkede ud af denne Renselsens Ud; men, efterat den Bantro, der er bleven Resultatet af den saakaldte Reformation, havde vundet Udbredelse ogsaa der, saae man katholske Fyrster kappes med hverandre om at ansøgte Kirkens Frihed og Selvstændighed og Chicanerens Overhoved. Da brød Hævnen løs i den franske Statsomvæltning og dens i større eller mindre Mellemrum senere paafølgende Eftervirkninger. Før vare Fyrsterne deres Underfaatters Skræk, de kunde endog kommandere deres Samvittighed og disponere over deres Forhold til Evigheden! Nu er Forholdet omvendt. Fyrsterne skjælte for Folkestemningen, og denne kommanderes og tyranniseres atter af en anden Magt, en i sit Væsen meget aristokratisk Magt, der vinder Stemning og hverver Tilhængere ved indsmigrende Lovtaler over Friheden, som Kilden til al Myndighed og Herredømme. Det er den flyvende Nolle hos Profeten (Sacd. 5), der priser Tyvens Fromhed og Meenederens Ustyrbighed! Nu hidses Fyrsterne af „den offentlige Mening“, af Revolutionens Skrig mod den Magt, der bestandig holder igjen og som maa skaffes af Veien, før Uretfærdighedens Hemmelighed kan aabenbares (2 Thess. 2.) og Antichristen holde sit Indtog i Verden. „Dhret fra Afgrunden“ hylar, og Jordens Mægtige skjælte! De ahne lønlig, hvad der staaer bag ved det Hele — at Angrebet gjælder den Autoritet, der er det eneste Skjærm for deres egen Ret og Myndighed. Kunde den falde, da var det ude med al Orden og Lovlighed, da var ingen Ret længer hellig for Menneffene. Verden siger — vi have virkelig hørt disse Ord udtale — „det lykkes ikke forrige Gang (1789—1814); vi ville derfor prøve det engang endnu!“ Man vil atter til sin egen Fordærvelse, men til Guds og Hans Kirkes Forherligelse, udfordre den evige Retfærdigheds Straffedomme; thi

Bantroen er nu, som altid før, glensom, men Gud ihukommer sit Ord og opfylder det i Retfærdighed!

Sirkelige Efterretninger.

Italien. Biskoppen af Mondovi, Msgr. Ghilardi, har ved sine Prædikener i Domkirken i Mailand i den Grad paa- draget sig de Liberales Had, at, medens han d. 8. Decbr. f. A. feirede den h. Messie i denne Domkirke, blev en Bombe kastet ind i Kathedralens Forhal. Præfecten indberettede denne Begivenhed til Florenz, hvorefter han i et Telegram blev opfordret til at betyde Msgr. Ghilardi, at han strax havde at indstille sine Prædikener, da han i modsat Tilfælde med Magt vilde blive ført tilbage til sit Dioces. Ghilardi lovede at opgive sine Prædikener, men protesterede mod Regjeringens vilkaarlige Adfærd. — Dette er et Exempel blandt flere paa den piemontesiske Retfærdighed, der opoffrer den Ustyldige og tilkjender Snigmordere sit Velbehag.

Mailand. Forandring af Gadenavne. Betegneude for Stemningen og Tænkemaaden i det unge Italien er den Forandring af Gadenavnene, som nylig har fundet Sted i Mailand, ifølge hvilken flere end 50 Gader, der vare opkaldte efter Helgener, ere bleve omdøbte, og istedetfor deres tidligere Navne, have erholdt nye efter „fremragende Personligheder“ i Mailand og Lombardiet og andre italienske Storheder. Den hl. Carl Borromæus vil saaledes sandsynligviis blive afløst af Mazzini, Garibaldi, Cavour, Passaglia &c.!

Spanien. Den Hengivenheds-Adresse, som de spanske Katholiker i Anledning af den spanske Regjerings Anerkjendelse af „Kongeriget Italien“ have overrakt Pius IX. *) , har saa talrige Underskrifter, at de fylde 880 Sider i Petittryk i Journalen „Pensamiento Espagnol“. Af Gaver for den h. Fader indkom fra Underfriverne 976,264 Realer (122,033 Rb.).

*) Denne Udtalelse, der er et Udtryk for de Følelser, der i denne Anledning besjæler den bedre Deel af det spanske Folk, er meddelt i vort Blads Nr. 21 s. A. Vi bemærke udtrykkelig, for at forebygge en Misforstaaelse af hiin Beretning, at den spanske Geistlighed særlig har protesteret mod Anerkjendelsen, men at den heromtalte Adresse er udgaet fra det spanske Folk.

Nordamerika. I vedragt imellem Sekterne. Methodisterne i Sydstaterne have vægret sig ved en Gjenforening med Tilhængerne af deres Sekt i Nordstaterne. De Epistopale ville ligeledes ikke høre Noget om en Gjenforening. Deres Biskop, Green, i Mississipi har udstedt et Hjørdebrev, i hvilket han formaner de Geistlige til ikke at bede for Præsidenten i de forenede Stater, saalænge Militærherredømmet varer. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Forening med de nordlige Epistopale siger han, at han for sit Vedkommende ikke tager i Betænkning at tilstaae, at det forekommer ham meget bedre at stille denne Sag i Vero, og for Eftertiden at bestaae som to adskilte og af hverandre uafhængige Organisationer! I samme Retning har ogsaa den epistopale Biskop af Alabama udtalt sig.

Marieforeningens

ærede Medlemmer underrettes herved om, at det til d. 25. Februar berammede Møde formedelt Fasteiden er bleven udjat til Søndagen d. 29. April. Indtil da vil den hidtilværende Bestyrelse vedblive at forestaae Foreningen.

Foreningens Protector:
H. Grøder.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 4. Marts.** 3. Fastesøndag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — 5. M. Martina, Jfr. og Mart. 6. Li. Kasimir, Bekj. 7. D. Thomas af Aquin, Kirkelærer. — 8. Ld. Johannes af Gud, Bekj. 9. F. Ihusommelse af Herrens hh. fem Bunder. 10. L. De 40 Martyrer.
- Søndagen d. 11. Marts.** 4. Fastesøndag (Lætare). Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fasteandagt med Prædiken. — 12. M. Gregor den Store, Pave og Kirkelærer. 13. Li. Francisca Romana, Enke. 14. D. Mathilde, Keiserinde. 15. Ld. Zacharias, Pave. 16. F. Ihusommelse af Jesu Christi allerh. Blod. 17. L. Patritius, Bisk. og Irlands Apostel.
- Spøgnedagsgudstjeneste i St. Augustin Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¹/₄. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagafften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Lødbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirkekalender“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Forredningskommissionær, Hr. Grosserer C. H. Lohrer, Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

© Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirke Tidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 6.

Søndagen den 18de Marts.

1866.

Indhold: Nogle historiske Antydninger om, hvorledes Forsynet benytter det Onde til at fremme det Gode. — Om Kirken. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Rusland. Danzig. Østerrig. Köln. Belgien og Holland. Italien. Egypten. Madagaskar. China. Nordamerika.

Nogle historiske Antydninger om, hvorledes Forsynet benytter det Onde til at fremme det Gode*).

I.

Bekjendt er den hellige Augustin's uforglemmelige Ord: „Gud holder det for bedre at vende det Onde til det Gode, end at forhindre alt Ondt“. Dette Ord kan endnu den Dag idag og altid finde Anvendelse paa alle historiske Kjendsgjeringer og Tildragelser, som have deres Udspring i Synden, og hvortil der knytte sig mange Synder, men hvilke Gud ikke desto mindre tillader. Thi Revolutionerne, Krigene, de store Forbrydelser blive ikke forhindrede af Gud; Menneskene ere skabte frie, for at kunne erhverve sig en sædelig Fortjeneste, og netop derfor have de Evne til at misbruge Friheden til Usædelighed og til Alt hvad der staaer i Modsetning til det, hvorved de kunde erhverve sig Fortjeneste. Men, naar Gud tillader hine store Krænkelser af sine Love og ikke forhindrer det Onde, saa veed han dog altid at vende det Onde til det Gode, at frembringe Godt af Ondt. For denne Sandhed afgiver den sibst henrundne Fortid de meest slaaende Beviser. Vi ville her henlede Opmærksomheden paa nogle Punkter af denne Art.

Den første franske Revolution og den dermed følgende

*) „Westfälisches Volksblatt“ XVII., 63.

Sæcularisation af Kirkegodsjerne og det romerske Keiserriges Sammenstyrtning havde for Diebliffet anrettet umaadelig Ulykke og opfyldt alle bekjendte Gemytter med mørke Anelser om en aldeles fordærvet og trøstesløs Fremtid. Men alle disse Rædsels-scener, Gudsbespottelser og Sacrilegier dreve over, uden at have tilføiet det religiøse Livs Rod nogen Skade. Religionen blev stærk ved Kampen, og dens fulde Værdi for det nærværende, som for det hiinsidige Liv blev først da ret klar og almindelig anerkjendt, efterat Ugudeligheden havde prøvet paa aldeles at tilintetgjøre den. Hvor Troen atter fik Indgang, der viste den sig som en begejstret, offervillig og uforbeholden kirkelig Tro. Jansenismen, Febronianismen, Josephinismen, Rationalismen bleve for største Delen bortskyllede af Revolutionens Bølger, og den meest inderlige Forbindelse med den apostoliske Stol var nu ligesaameget Diemedet for alle Bestræbelser i Kirken, som man umiddelbart iforveien havde søgt at opnaae den meest mulige Selvstændighed af de enkelte Landes Kirker.

Ogsaa Kirkeplyndringen, Sæcularisationen af saa mange Stifter og Abbedier o. s. v., skulde blive en Rilde til mangfoldig Betsignelse. Kirken kunde sige med hiint bekjendte Skriftord: „I pønsede paa Ondt imod mig, men Gud vendte det til det Gode“. De, der handlede som Røvere imod Kirken, løsnede tillige de Kænker, med hvilke Kirken havde været fængslet til de jordiske Magthaveres Villie, til verdslige Interesser, til forældede Fordomme og Misbrug. Den samme berømte Kirkefyrste, som protesterede imod den Uretfærdighed og Vold, som var overgaaet Kirken, Cardinal Pacca, har i sine Memoirer aabent tilstaaet, hvor gunstige tilsidst Følgerne af den lidte Uret, navnlig i Tydskland, vare blevne for Kirken. De lidt efter lidt restituerede Bispesæder, Domkapitler og Sognekald bleve nu aabnede for den sande Fortjeneste, uden Hensyn til Fødsel eller andre underordnede Egenskaber, og bleve besatte med Mænd, som vare sig selv klart bevidst at være Kirkens Tjenere og Sjælens Hyrder, og som frem for Alt „gave Gud hvad der tilkommer Gud“. Desværre havde det i lang Tid ikke været saaledes. Men det er ingen Fortjeneste af Revolutionen,

ingen Betsignelse af Principerne fra 1789, at denne Forbedring indtraadte; tvertimod har Forsknet netop forvandlet det, hvad der skulde synes at maatte blive til Troens Odelæggelse, til et helbredende Lægemiddel for Kirkens Legeme.

Betragte vi nu paa lignende Maade de andre franske Revolutioner, saa finde vi denne Sandhed hyderligere stadfæstet. Bourbonere fulgte næsten overalt den Grundsætning, at Kirken maatte benyttes som Støtte for deres Throner, og under Protectionens glimrende Skin tjene de dynastiske Interesser. Franskmændene bemærkede med Forbittrelse, at Kongerne efter Restaurationen forfulgte dette Maal med Held, og at Kirkens Uafhængighed ikke tilstrækkeligt blev agtet. Ved Carl X.'s uretfærdige Fordrivelse fra Frankrig faldt derfor en Deel af Oprørernes Had paa Clerus, og den daværende Erkebiskop af Paris maatte ved Odelæggelsen af sit Huus taale en dødelig Skæf. Men, hvad Ingen havde anet: under den vantro Borgerkonges Louis Philipp's Herredømme, som for det Næste havde en Protestant til første Minister, blev Kirken til en uimodstaaelig Magt, og dens Popularitet saa stor, at Korset ved den nye Revolution 1848 offentlig blev æret, og Clerus behandlet med den største Sympathi. Napoleon III.'s herpaa følgende Regjering er riig paa Deviser for, at denne skulde og egenmægtige Fyrste nærer en saadan Frygt og har en saadan Respekt for Kirken, at han for ingen Priis vil aldeles fordærve det med samme. Saaledes have alle disse Revolutioner maattet tjene til det Godes Fremme, skjøndt ingen af dem er fremkaldt ved Kirken, men de tvertimod alle ere blevne fordømte af Kirken, og, tiltrods for, at efter menneskeligt Skjøn den gode Sag kun kunde lide Skade ved dem, alene fordi Gud vilde føie det saaledes, fordi han raader anderledes end Mennesket tænker.

3 Tydskland er Grindringen om Revolutionen af 1848 endnu levende. Ingen kan vistnok have den mistænkt for at have været Forkjærlighed for Kirken. Tvertimod yttrede sig, navnlig i Frankfurl, en afgjort Uvillie imod Religionen og isærdeleshed imod Kirken. Men hvem har tilsidst denne tydske Revolution saagodtsom ubelukkende gavnet? De mange Penge,

som bleve givne ud, de store Kræfter, som opreve hverandre, de mægtige Anstrengelser for Tydslands Eenhed og Frihed -- hvortil have de ført? Til intet Andet, end at Kirken i de betydeligste tydske Stater blev frigjort fra Statsvangen, og at Katholikernes religiøse Liv ikke alene fik et nyt Opving, men ogsaa et Middelpunkt for Eenheden, som begyndte med Episkopatets Forsamling i Würzburg og Generalforsamlingen af alle katholske Foreninger, hvilket, fordi det altid har bevaret sin pligtmæssige Underordning under det kirkelige Centrum, er blevet af uberegnelig Nytte for den katholske Kirke i Tydsland.

Tænke vi nu tilbage paa de to betydeligste Krige, som have fundet Sted i det sidste Aartiende, saa ville vi atter kunne iagttage, hvorledes Forsynet paa en velgjørende Maade har grebet ind i de syndige menneskelige Idrætter. Den orientalske Krig, tilsyneladende saa sørgelig, fordi christelige Magter bekrigede hverandre for Tyrkens Skyld, har alligevel allerede begyndt at bære rige Frugter for den gode Sag. Christendommen har i det tyrkiske Rige faaet større Friheder, Katholicismen gjør hurtige Fremstridt i Orienten, Sultanen begunstiger de katholske Ordener, og er den hellige Faders Sag oprigtig hengiven, og fremfor Alt er det vigtigt, at det schismatiske Rusland har mistet sit Eneherredømme i Donaufyrstedømmerne. Allerede deler den græsk-orthodoxe Kirke sig i mange smaa Nationalkirker, som ikke mere bryde sig om Patriarken i Constantinopel, og med fordoblet Autoritet staaer den katholske Eenhed ligeoverfor disse adspalttede Smaakirker.

Den fremfor alle sørgelige og brutale italienske Krig, begyndt i Lombardiet, foreløbigen sluttet ved Castelfidardo, har idetmindste allerede nu havt den gunstige Virkning, at den indtil da i Sikkerhed og uden stor Kamp levende italienske Kirke begynder at vaagne til et nyt, skjønnere Liv, at der hos Vægmand som hos Geistlige, men navnlig i Episkopatet, viser sig en Troens Heroismus og en offervillig Kjærlighed, som minder om Kirkens skjønneste Tider; men fremfor Alt har den nuværende Bave havt Velighed til at vise en Landsstorhed, en Høimod og en helgenmæssig Dyd, som have erhvervet ham et

Naam fuldt af Hæder i Kirken og i Verden, som vi kunne siige er næsten, ja maaskee aldeles uden Exempel — en Kjendsgjerning, hvis Vigtighed først Fremtiden tilfulde vil bringe for Dagens Øjs. Til alt dette kommer endnu, at selv Uretfærdighedens scierrige Magt allerede nylig blev sat i den Nødvendighed at vise sig imødekommende ligeoverfor den hellige Stol, og, om end kun foreløbig, at byde Haanden til Ordningen af de firkelige Forhold i Kongeriget Italien. Om forresten Forsynet vil vedfjende sig dette nye Kongerige, skulle vi endnu ikke siige.

Om Kirken *).

I.

Menneskehjertet har altid en naturlig Drift til at søge Sikkerhed for ethvert vigtigt Foretagende, navnlig naar et saadant trues af store Farer; Mennesket længes efter Visshed, naar han føler sig stædt i tvivlsomme Forhold. Den som tragter efter at finde en Rykte, der først vil blive ham tildeel paa et fjernt Sted, han ønster fremfor Alt at have Forvisning om at befinde sig paa den rette Veie; thi kun da har han Sikkerhed for at naae Maalet. Han tilbage lægger især en saadan Veie med Glæde, naar han veed sig i Selvtab med Andre, som ere uoie kjendte med denne rette Veie. Hvad her er sagt om Visshed for at være paa den rette Veie og Sikkerhed for at naae Maalet gjælder fremforalt om Veien til Evigheden. Spørgsmaalet er da dette: Hvilken er den useilbar rette og sikke Veie til den evige Salighed? Her høre vi vel det samme Svar baade af Katholiker og Protestanter, nemlig at denne Veie er Troen paa det som Gud har aabenbaret. Men da dukker det Spørgsmaal frem: Hvad har da Gud aabenbaret, eller: Gives der en Autoritet, der kan meddele os useilbar Oplysning om, hvad der er aabenbaret Troessandhed.

Enhver god Katholik veed, at en saadan Autoritet er ham givet i den synlige Kirkes Læreembede, at Kristus igjennem dette Læreembede opfylder sin Forjættelse om Tals-

*) Beninger Kath. Prot. 10. S. Nr. 2. Vi bemærke, at denne Artikel er meddeelt i en noget forkortet Skikkelse, og at vi navnlig have udeladt hvad vi forudsætte, at være alle Christne bekjendt.

manden og Trøsteren, den Sandhedens Aand, der i den ene sande Kirke, som Han har stiftet, stedse skulde vejlede Hans Menighed til at troe og erkjende den samme aabenbarede Sandhed, til at udvikle dens Indhold og anvende dette paa alle sine indre og ydre Livs Forhold; han veed, at denne Kirke fuldstændig meddeler de Salighedsmidler usorvanstede, som Kristus har indstiftet og anordnet.

Naar en katholisk Christen saaledes veed sig i Sikkerhed for Besiddelsen af den aabenbarede Sandhed, og vandrer Veien igjennem dette Liv i Fælledskab med utallige andre Menneſter, der, ligesom han, vide, at de troe paa den samme Sandhed, som er bevidnet af alle Kirkens Lærere ligesaa de første Tider indtil den Dag idag, at de vandre den samme Veie, som alle Kirkens Hellige have anpriist, og tragte efter den samme Frelse, som tallose Martyrer have offret deres Liv for at vinde: da paatrænger sig det Spørgsmaal Enhver, der anstiller den Sammenligning, hvormed vi her beskæftige os: Hvad byder Protestantismen sine Tilhængere, som svarer til, eller til Bederlag for den trøstende og opløstende Følelse, vi her kortelig have omtalt?

Det er bekendt, at Reformationens Opfattelse af Christendommen afviser et useilbart Læreembede, en af alle Christne anerkjendt Autoritet i Troes- og Samvittigheds-Anliggender, at den ikke anerkjender nogen bestemt Skikkelse af den aabenbarede Sandhed, og at den, fordi den ikke anseer Enighed om Sandheden for at være nødvendig til Salighed, bestrider Nødvendigheden af den kirkelige Eenhed. Thi Kirken er for den et ubestemt Begreb, noget forskjelligt, der er betinget af den uendelige Meningsforskjellighed i de mange i Henseende til Væren afvigende Samfund, der kalde sig for Kirker. Alt vidner her om Mangfoldighed og Adskillelse, men Intet om Eenhed. Naar altsaa en Protestant bekjender Tro paa Kirken, da modsiges han sig selv. Thi hvorledes skulde der kunne være en sand indre Eenhed og Enighed i Troen, hvor der ikke gives en af Alle anerkjendt Lære-Autoritet, hvor Enhver er sit eget Kirkeoverhoved, sin egen Lærer og Dommer i Troessager?

Protestanternes Henviisning til Bibelen, som Kilden til Alt hvad der er Gjenstand for deres Tro, som den eneste Autoritet, for hvis Dom de bøie sig, — denne Henviisning til Bibelen er derfor hverken meer eller mindre end et ubegribeligt Selvbedrag, der kun tjener til at skjule Fornægtelsen af virkelige, guddommelig aabenbarede Troes-Sandheder. Thi da enhver Protestant er ligesaa berettiget til at have et Skjøn om, hvad der er Skriftens rette Mening som dennes lærde Fortolkere, ja, da det kristelige

Folk efter Luthers Være er den høieste Dommer over dets Theologers Udlægning af Skriften, er det jo dermed bitterligt, at der ikke kan forbindes nogen fornuftig Mening med den protestantiske Talemaade, at Bibelen alene er en guddommelig Aabenbaring; thi det at sige om Gud, at Han har givet en Aabenbaring, som ingen Ting aabenbarer, er at tillægge Gud en Urimelighed, eller at sige om Gud, at Han har gjort noget Unyttigt og Daarligt. Eller, kan der tænkes noget mere fornuftstridigt, end at den evige Viisdom og Kjærlighed, for hvis Almagt Intet er umuligt, skulde have givet Mennesket en Aabenbaring, som er af den Bestaaffenhed, at der til Verdens Ende skulde være Strid om Meningen af det som den aabenbarer?

Den katholske Christendom lærer nu tværtimod, at Gud har aabenbaret sit Væsen og sin Villie for Menneskene for at befrie dem fra den allerstørste Ulykke, der er Rilden til Alt hvad der ellers kan nævnes af menneskelig Gledighed, nemlig Uvisshed om hvad der er Sandhed, og den deraf følgende Usikkerhed for deres Forhold til Evidgheden. Derfor har Gudmennesket Jesus Kristus grundet sin Kirke, som kun kan være een, og derfor maa være almindelig (∴ katholsk), fordi Sandheden kun er een og den samme for Alle, ligesom Midleren imellem Gud og den faldne Verden kun er een. Frelsen og Saligheden er den samme for alle Mennesker; der er derfor ikke flere Veie til Saligheden hisset, men Veien er kun een, og den ene useilbare Kirke vidner igjennem sit Væremøde bestandigt det Samme om denne Veie, og meddeleer de Raademidler, som dens Stifter har anordnet, for ved den stedse fornede Virkning af sin forløsende Kraft at føre sine Troende ad den eneste rette og sikre Veie til den evige Fuldbendelse.

Ligeoverfor denne Sikkerhed for Sandheden, for den rette Veie til Evidghedens Fred og Glæde, ligeoverfor denne tillidsfulde Hengivelse i den guddommelige Viisdoms og Kjærligheds Anordninger, ligeoverfor denne Troens og Haabets Eenhed, — hvad har da det Menneske at holde sig til, som ikke har andet Begreb om en guddommelig Aabenbaring, end at denne indeholdes i en Bog, der er skrevet efter Guds Villie og igjennem Tidens Løb vidunderlig bevaret for Forsalfkning og Tilintetgjørelse? Hvad har han at holde sig til, Aarhundreder efter at de første levende Møster, der kunde tolke denne Bogs Udsagn, ere forstummede? Hvad har han at holde sig til, naar han ingen Sikkerhed har for, at denne Bog endnu kan læses og tydes i dens oprindelige Aand og Mening, naar der ikke længere nogensteds i Verden gives en guddommelig autoriseret Været, der kan tyde og tolke hiint gamle Ord i dets rette Mening? Ja, hvad have de at holde sig til,

alle de Ulykkelige, som ikke have andet Begreb om aabenbarede Sandhed, end at Bibelen indeholder en guddommelig Aabenbaring, og skjule under deres Fortvivlelse om Sandheden med denne Talemaade for sig selv, at de ere komne tilbage til Hedenskabet's trøstesløse Viisdom, at Sandhed er kun et tomt Navn, et forgængeligt Ord, ingen Virkelighed! Skulde det være muligt, at denne Betragtningmaade ret længe kan forliges med Troen paa en Gud og et Forsyn? Altsaa, den mørkeste og trøstesløse Tvivl, der maa føre det tænkende Menneſte til Vanvid, og nedsænke det tankeløse i en fuldkommen aandelig Død, en tankeløs Egegyldighed for alle Indtryk af en høiere Verden — det er Protestantismens Bederslag for den katholske Troesſikkerhed!

Endnu skulle vi omtale den latterlige Selvmodsigelse, hvori de gjøre sig skyldige, som mene, at de have nok i at vide, at Bibelen indeholder en guddommelig Aabenbaring, uagtet de slet intet vide om hvad den aabenbarer, uagtet Erfaringen maa have lært dem, at deres Skriftkloge aldrig ville komme til Enighed derom, at Ingen er istand til at fæste Vid til det Videt, eller de enkelte Udsagn af Bibelen, hvori en Deel af dem paaſtaa, at de ere enige — fordi der ikke er nogen Autoritet, der med Bestemthed kan afgjøre, hvem der har Ret, og hvorfor de have Ret, saalænge der gives Noget, der har en anden Mening. Denne Selvmodsigelse er den, at man forkaster den katholske Kirkes Overlevering angaaende alt Andet, men nødes til at beraabe sig paa den, naar det gjælder om at svare paa det Spørgsmaal: Hvorledes have vi faaet Bibelen? Fra hvem? Hvo har bevaret de hellige Bøger ægte og uforfalskede?

Naar de forſkjellige akatholske Religionsſamfund endelig beraabe sig paa de navnkundige Mænd, der i ſin Tid gjorde Brud paa den kirkelige Eenhed, naar de indskyde sig under deres Autoritet for hvad de troe, da har jo Ingen mindste Sikkerhed for, at Reformationens Ophavsmand have troet det, som han selv troer, men det kan derimod klart beviſes, at ſaa godtſom Ingen i hele Verden nu troer, hvad Luther og Melancthon icke troede. Den Tro, der tjente dem til Paaskud for Sønderrivelsen af Kirkelegemet, er ſaa godtſom ikke mere til; denne Tro er nu ſaa foragtet, at Ingen vil vedkjende sig den. Navnet Lutherſk eller proteſtantisk Kirke er en tom Phraſe, der blot betegner det hele Indbegreb af indbyrdes forſkjellige og modsatte Meninger og Partier, der kun beſtaa og støtte hverandre til fælleds Sammenhold mod den katholske Sandhed. Men Ingen iblandt alle diſſe Uenige veed hvad de Andre troe! Der er intet Foreningsbaand enten mellem de Samtidige indbyrdes eller mellem diſſe og deres ſplidagtige,

med sig selv og med hverandre uenige forlængst døde Autoriteter i Fortiden. Vi see lutter Forskjellighed og Mangfoldighed, Uvisshed og Uenighed, en Uendelighed af Enteltheder, men hverken Eenhed eller Enighed. Den troende Katholik veed derimod, at enhver af hans Kirkes Vidner og Hellige har troet det Samme som han troer, naar han støtter sig til det ufeilbare Værembedes levende eller nærværende Autoritet; han veed, at hine himmelske Venner og Hjælpere altid ere ham nær, og ved deres Forbønner yde ham en virksom Bistand til at overvinde den jordiske Vandrings Besværligheder og naae til Opsyldelsen af alle Forløstes fælleds Haab, til den evige Sandheds fuldkomne Erkjendelse og den himmelske Kjærligheds fuldendte Fred og Glæde.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. En Skrivelse fra Rom til Pariserbladet „Monde“ beretter om talrige Converjioner blandt de protestantiske Englændere, som for nærværende Tid opholde sig i Rom.

— Angaaende den i den politiske Dagspresse saa meget omtalte Conflict imellem Paven og den russiske Gesandt hedder det i en Skrivelse af 24. Januar til „Edn. Bl.“: Uagtet Hr. von Meyendorff har vidst i længere Tid at holde det Optrin hemmeligt, som hans taktløse Adfærd foranledigede under hans Nytaarsaudients hos Paven, saa have Bladcorrespondenterne dog ikke desto mindre bemægtiget sig de om denne piquante Begivenhed verserende Nygter. Saavidt det har været mig muligt at erfare noget Paalideligt om denne Begivenhed, maa jeg ansee følgende Beretning for at være overeensstemmende med Sandheden.

Da Hr. v. M. paa Nytaarsdag overbragte Paven sin Rykønstning, kunde den h. Fader ved denne Leilighed ikke tilbageholde nogle Bemærkninger om Tilstanden i Polen, og yttrede blandt Andet sin Forundring over, at den russiske Kaiser modsatte sig Indsættelsen af Biskopper, som han (den h. Fader) paa Kaisers egen Anbefaling havde udnævnt og præconiseret, medens han isøvrigt med den yderste Skaansomhed og Mildhed bererte de Plagerier, de polske Biskopper ere Gjenstand for. Hr. v. M. svarede hertil i en ærgerlig Tone, at det romerske Hof syntes bestandig at være daarlig underrettet om de polske Til-

stande, fordi det, istedetfor at erkyndige sig derom hos Czarens Befuldmægtigede, laante Dre til Intriguanter, der misbrugte dets Lettroenhet. Den russiske Regjering var vel med Hensyn til visse, rigtignok af den selv foreslaaede Candidater til Wispe-stole, bag efter kommen til den Erkjendelse, at den havde taget Feil af dem, men, spiede han til, at tage Feil er jo Enhver udsat for; thi den h. Fader selv havde jo taget Feil baade af P. Passaglia og af Cardinal Andrea. Pius IX. optog denne Uforstammethed blot som et Angreb paa sin Person, og svarede ganske rolig, at der jo her ikke var Tale om disse to Personligheder, men om Katholikernes Stilling i Russisk-Polen. Da voede den unge Diplomat at fremsøre de Ord: „den russiske Regjering forfølger ikke Katholicismen, men Revolutionen, men disse to Ting ere desværre i Polen eensbetydende; Katholicismen er der en Masse for Revolutionen“. Nu gjaldt det ikke længere Pavens Person, men det Princip, han repræsenterer. Ligeoverfor denne oprørende Beskyldning mod den katholske Religion og Kirke gjorde den h. Fader sin ophøiede Stilling gjældende, og henvendte med rolig Værdighed følgende Ord til den overmodige unge Russer: „Min Herre, jeg har al den Høiagtelse for Czaren, Deres Herre, som Souveræner sthyde hverandre indbyrdes. Man roser ham meget for stor Fordragelighed; jeg troer imidlertid ikke, at han vilde taale, at De i hans Nærværelse opførte Dem saa usømmelig imod mig. Behag at forsøie Dem bort!“ *) Hr. v. M. bortfjerne sig, fjendelig forstrækket over denne uventede Tiltale; han indesluttede sig i sit Cabinet og tilbragte Natten tildeels med at skrive; den næste Morgen expederede han en Courcer til St. Petersborg. Dagen derefter begav han sig til Cardinal Antonelli, for hvem han undskyldte sin Overilelse; men det var for silde. Cardinalen havde nemlig paa den h. Faders Befaling allerede overdraget den østerrigiske Regjering, der mægler mellem Rom og St. Petersborg, at underrette Czaren om denne Begivenhed. Hr. v. M. har siden denne Tid været meget forstemt, da han frygter sin Kaisers Unaade. Han undskylder iøvrigt sin Insolentis med, at Paven skulde have omtalt Czaren som en anden Nero, hvilket for det første ikke er sandt, og for det andet ingenlunde vilde undskyldte hans Anmasselse.

Rusland. Unionsforsøg. Et i Moskou udkommende

*) Efter en anden Beretning, skulle Pavens Ord have lydt saaledes: „Jeg har al Agtelse for Deres Souveræns Person, men jeg taaler ikke, at hans eller nogen anden Herfers Repræsentant forhaaner mig i mit eget Cabinet. Gaa bort! (Via!).“

Blad offentliggjør en Beretning fra den russiske Gesandt i England, Fyrst Orloff, om et nyt, d. 15. Novbr. f. A. i London afholdt Møde i det Niemed, at hidføre en Forening mellem den russiske-græske og den engelske Høikirke. I dette Meeting deeltog omtrent 80 Personer, for største Delen Medlemmer af den anglikanske Geistlighed, iblandt dem Biskoppen af Oxford, Wilberforce, Biskoppen af Lincoln, Biskop-Coadjutoren af Edinburg, Professorerne ved Universitetet i Oxford, Dr. Pusey og Dr. Luden, Professor Williams ved Universitetet i Cambridge, Domherre Wordsworth i Westminster o. A. Fra russisk Side nævnes som Deeltagere: Kapellanen ved det russiske Gesandtskab i London, Pater Popoff, Greve Alexy Tolstoi og Fyrst Orloff. Forsædet førte Biskoppen af Oxford. Forsamlingen fattede ikke nogen bindende Beslutning, men blev enig om, langsomt og forsigtigt, men ufortrødent og stadig at virke for Kirkeforeningen. Pater Popoff har gjort Indberetning om Mødets Forhandlinger og Resultat til den høie Synode i Petersborg.

Danzig. Vandidsstatistik efter Confessionerne. Nr. 44 af den herværende egl. Regjerings officielle Tidende indeholder en ikke uinteressant Beretning om Antallet af de Sindsfuge, der i Tidsrummet fra 1ste Octbr. 1862 til 1ste Septbr. 1864 ere forpleiede i Anstalten i Schweg. Dette Antal beløber sig for Vestpreussens Vedkommende til 368. Man seer blandt Andet heraf, at Befolkningen fra Stæberne har leveret det ulige større Contingent af dette Antal (nemlig 98 Mænd og 91 Qvinder, medens 86 Mænd og 93 Qvinder tilhørte Landbefolkningen, uagtet Stadbeboernes Antal ikke udgjør en tredie Deel af Landbeboernes). I samme Forhold afviger Antallet af de Sindsfuge i Henseende til deres Confession. Af de 368 Syge tilhørte nemlig 244 den evangeliske, 90 den katolske, 1 den græske, 6 den mennonitiske og 36 den jødiske Befolkning, saaledes at i Forhold til Befolkningens Totalitet Resultatet med Hensyn til Confessionsforskjellen bliver følgende. Jøderne have leveret 1 af 763; Mennoniterne 1 af 1859; de Evangeliske 1 af 2,369 og Katholikerne 1 af 6,146. Hvorvel nu Beretningens Forfatter søger Grunden til denne paafaldende Forskjel i den Omstændighed, at Stadbeboerne og den mere velhavende Deel af Befolkningen pleie at stænke deres Nærmeste en større Omhu, og at dette „deelviis ogsaa gjælder om Confessionerne*), saa nødes han dog til at gjøre opmærksom

*) Han antager det naturligtvis for givet, at den protestantiske Befolknings Forrang i Oplysning og deraf følgende eller dertil svarende bedre Burdering af Sindsfyges Ophold i en saadan An-

paa, at de Confessioner have de fleste Tilfælde af Vanvid at opvise, som meest begunstige Ægteskaber mellem Beslægtede, hvilke, som bekjendt, efter de katholske Kirkelove ere utilstedelige. Saaledes konstaterer hiin Beretning fra Schweiz 126 Tilfælde af arveligt Vanvid; af disse Tilfælde falde 36 Procent paa evangeliske Syge, 34 paa jødiske, paa Katholiker derimod kun 22 Procent. Saavidt Amtstidendens Meddelelser. Det vilde ikke falde os vanskeligt, tilføier „Westf. R. Bl.“, hvoraf denne Beretning er tagen, at anføre yderligere Forklaringsgrunde for de her antydede Forhold, som i endnu højere Grad ere betingede af de confessionelle Eiendommeligheder*); men vi give foreløbig Udfald paa Esterviisningen af disse, og lade os for dennegang nøie med det her meddelte reent statistiske Resultat.

Østerrig. Cardinal = Fyrst = Primas af Ungarn har udstedt et Hvrdebrev til sin Geistlighed, i hvilket han skildrer Paven's betrængte Stilling, og anbefaler en regelmæssig Ordning af Peterspengens Indsamling. Han haaber, at Ungarn ikke vil staae tilbage for det af Frankrig, Tydskland, Belgien og Holland givne Exempel.

Cöln. Fra Osnabrück skrives følgende til „Köln. Bl.“: I alle Kirker i vort Bispedømme er sidste Søndag et Mestript fra vor hidtidige Overhyrde, Hr. Paulus Welchers, blevet oplæst, hvori han i hjertelige Ord underretter sine Menigheder om, at hans Kalbelse til Erkebisppestolen i Cöln, magtet hans gjentagne Forestillinger, er afgjort, idet han tillige anordner Forbøn for det lykkelige Udfald af det forestaaende Valg af en ny Biskop. Sorgen over det Tab, der har raamt os, er almindelig. Til nærmere Oplysning angaaende det ærefulde Vidnesbyrd, som den h. Fader i en Skrivelse til Domkapitlet i

skalt tildeels foranlediger det stærkere Bidrag til at fylde disse Anstalter. Det er nemlig bekjendt, at Almuen og alle mindre Oplyste, hvortil selvforstaaelig Katholikerne regnes, have en stor Sky for Daareanstalterne.

*) Forsaavidt religiøse Skrupler i vor indifferente og irreligiøse Tid er en hyppig forekommende Aarsag til Ussindighed — dette er en Kjendsgjerning, som alle Daareanstalters sagelyndige Forstandere kunne bevidne — er det meget forklarligt, at den totale Mangel paa et sikkert Grundlag for den religiøse Følelse og for det menneskelige Hjertes Trang til at finde Hvile i Sandhedens Erkjendelse fører religiøstfjendende Protestanter, der forgjæves søge Sandhed og Sikkerhed for Evigheden, til Fortvivlelse, hvorimod den Troes sikkerhed, som kun den katholske Kirke kan byde sine Børn, er en ufeilbar Modgift mod hiin Fortvivlelse.

Cöln giver Biskop Paulus, kan den Meddelelse tjene, at han under sin herværende korte Virkeid to Gange har besøgt samtlige Pastorater tilligemed alle, endog de fjernest beliggende, Skoler i Bispedømmet, og i de sidste har anstillet timelange af ham selv ledede Prøver. Hyppig besøgte han desuden enkelte Menigheder, f. Ex. under Folkemissioner. To Gange have ogsaa alle Menigheder i de nordiske Missioner seet deres apostoliske Brovicaar i deres Midte; nogle af dem har han endnu flere Gange besøgt.

Vi tilføie følgende Passus af den ovenfor nævnte under 21. Decbr. udfærdigede Skrivelse fra den h. Fader til Domkapitlet i Cöln: „Vi agte denne Gang at gjøre Brug af vor højeste Apostoliske Autoritet og Magtfuldkommenhed, og i Bort næste Consistorium at udnævne og bestikke til Erkebiskop over Kirken i Cöln vor ærværdige Broder Paulus Melchers, Biskop af Ssnabrück, hvem I allerede to Gange ved Eders Valg have bragt paa Listen, og hvem Vi have befundet fortrinlig egnet til at regjere og lede den Cölnske Afdeling af den almindelige Kirke. Men Vi ere forvissede om, at denne vor ærværdige Broder i rigeligt Maal vil fyldestgjøre Eders ikke mindre end Vore Dnsker, saavel som alle Godes Forventninger, efter som Vi ere vel underrettede om de fremragende Dyder, hvormed han udmærker sig, og Vi godt vide, med hvilken udmærket Arvaagenhed, Omhu og Nidskærhed han opfylder sine Pligter, og kjende den Trostfab i Hyrdeembedet, med hvilken han i flere Aar har ledet sit Dioces, og af alle Kræfter har varetaget dets Belsærd.“

Belgien og Holland. Som Nytaarsgave for Pius IX. var indtil 1. Februar tilstillet forskjellige belgiske Bladredaktioner 243,900 Fr., og Bladet „Tyd“ i Amsterdam har under samme Titel modtaget Gaver til Beløb af 200,000 Fr. Det bliver herved udtrykkelig bemærket, at disse overordentlige Kjærlighedsgaver ikke have gjort mindste Skaar i Collekterne for Peterspengen. Det anføres i Forbindelse hermed, at fra Cincinnati i Nordamerika er der i Anledning af Jubilæet indsamlet Peterspengen til Beløb af 20,000 Dollars, samt at der endog fra Missionen i Japan er indsendt et Beløb af 600 Fr. — Naar vi eksempelvis omtale disse Vidnesbyrd om den katholske Christenheds Beredvillighed til ethvert Offer for sit bestrængte Overhoved, ligesom vi tidligere have meddelt Beretninger om de betydelige Gaver, der ledsagede de italienske og spanske Katholikers Adresser til den h. Fader, da undlade vi ikke udtrykkelig at tilføie, at, uagtet al denne kjærlige Deeltagelse for Kirkens Sag, der, ved paa en saa stjern Maade at forene alle gode Katholiker til eenbrægtig Handling, giver et storartet Billede af den samlende og styrkende Magt, den katholske Ibeedøver over de forskjelligste Folk paa Jorden, der føle sig for-

enede til Gæt i Christus, — uagtet dette talende Vidnesbyrd om den Kraft, der fremgaaer af Enighed i Tro og Haab: saa er det dog saare langt fra, at al denne Dffervillighed formaaer at udfylde det med hvert Aar voxende Underfund i den h. Stols Finantser. Naar vi altsaa stundom anføre de af enkelte Lande og Steder givne Bevijer paa de Troendes ualmindelige Kundhaandethed, da steer dette ene og alene, for at disse Exempler skulle anspore vore Læsere til at deeltage i denne Kjærlighedens Vædbestrid, ved at følge de andensteds givne Exempler!

Italien. Cardinal Andrea. Fra Mailand har man for nylig erfareet, at den for nogen Tid siden saa meget omtalte Cardinal d'Andrea atter har udfonet sig med Rom, og at han mod Enden af Vinteren igjen vil vende tilbage dertil. Man tilskriver Pius IX.'s personlige Indvirkning denne saa hurtigt indtraadte Forandring i Cardinalens Sindelag, idet den h. Fader, hvem dennes Afsærd havde opfyldt med Smerte over den ved ham givne Forargelse, og ikke mindre med inderlig Deeltagelse for hans Person, flere Gange skal have skrevet ham til. Denne Sidste var desuden i den sidste Tid af sit Ophold i Neapel bleven temmelig utilfreds med den Vending, som den religiøse Tilstand der har taget; og den der, isærdeleshed blandt de saakaldte dannede Classer, mere og mere fremtrædende ukatholiske Tænkemaade foranledigede ham til efterhaanden at trække sig tilbage fra de høiere neapolitanste Selskabskredse, med hvilke han tidligere stod i venstabelig Forbindelse. Han vil uden tvivl neppe i det løbende Aar findes saa meget i Selskab med Prinds Humbert som i det foregaaende.

Ægypten. Den katholske Mission i Suez og Overægypten, der staaer under østerrigsk Bestyttelse, gjør roesværdige Fremstridt. I Suez er, for største Delen for østerrigsk Penge, bygget en smuk katholsk Kirke, som for kort Tid siden er indviet. I Overægypten er Katholikernes Antal i en saa betydelig Tilvæxt, at det vil blive nødvendigt at bygge 4 nye Kirker.

Madagascar. Ifølge Breve fra franske Missionærer paa Den Madagascar (østen for Afrika) har Dronningen, der tidligere ganske lod sig lede af de anglikanske Missionærer, i den senere Tid begyndt at vise den katholske Religion en ganske særdeles Interesse. At hun afgjort har givet den Fortrinet for den engelske Protestantisme, har hun aflagt et faktisk Vidnesbyrd om, ved at overdrage hendes Adoptivson Thronarvingens, saavel som hendes Adoptivdatters Opdragelse til St. Joseph-Søstrene. Flere af Landets første Familier have fulgt Dronningens Ex-

empel, saa at Søstrene ved denne Keilighed foruden de kongelige Børn modtog 15 Børn til Opdragelse og Underviisning i den katholske Tro.

China. Allerede i længere Tid have Missionsberetningerne bebudet store Forhaabninger for de katholske Missioner i China. Overensstemmende hermed melder en Beretning fra P. Cronillère S. J. om Missionen i Kiaug-Nan, at de derværende Jesuiter i Løbet af et Aar havde døbt 12,483 Hedningebørn og 2,830 voksne Hedninger. Antallet paa Katechumenerne var 1,825, og Fædrene have ialt samlet, døbt og opdraget 5,534 Hedningebørn. Ogsaa her seer man, hvilken Velsignelse der ledsager Korset; thi paa Kors og Videlse har det ikke manglet disse Ordensfolk, da Døden i to Aar ikke har bortrevet mindre end 14 af 50, altsaa mere end Fjerdedelen. Dette Tab er saa meget mere søleligt, da de næsten alle i deres kraftigste Alder ere buffede under for det usunde Klima.

— En ny Martyr. Den apostoliske Missionær Francois Mabileau er d. 29 August f. A. bleven myrdet i det sydlige Sut-chuen. Ifølge Breve fra den ivrige Missionær blev Folket i den nysnævnte Provinds af Mandarinerne opbidet til Had og Forbittrelse; kristne Menigheder bleve gjentagne Gange overfaldne, udplyndrede og deres Boliger nedbrændte. Regjeringen har, paa Grund af de store Afstande i dette uhyre Rige, kun ringe Magt til at overholde Lovenes Efterlevelse, navnlig naar dens egne Embedsmænd stille sig i Spidsen for Lovenes Overtrædere. Den myrbede Præst, der udmærkede sig ved Fromhed og utrættelig Iver, var født i Diocefet Nantes, og uagtet sin Ungdom allerede bestemt til at efterfølge den apostoliske Vikar i det sydlige Sut-chuen. Martyrbloed har altid været det bedste Middel til at frugtbargjøre den vildeste Jordbund, og vil derfor utvivlsomt ogsaa bevise sig virksomt i den her nævnte chinesiske Provinds til at berede Christendommen glædelig Fremvæxt.

Nordamerika. Talrige Conversioner. Den store Jesuitmission i St. James-Kirken i New-York blev sluttet d. 12 Novbr. f. A. Den blev afholdt af Dh. P. P. Sma rius, Damen, Boudreaux og Petit S. J., med Assistance af et større Antal af andre Geistlige i Henseende til Skriftemaalet. Under denne store Naadetid deltog 13,000 Personer i den h. Communion, og 101 Convertiter bleve optagne i vor h. Kirke. Endnu har ingen i New-York afholdt Mission baaret mere glimrende Frugter end denne. Missionen sluttedes med Præ-

diken af den høierw. Biskop Lynch af Charlestown, og Erkebiskoppen uddelte Betsignelsen.

„Baltimorer Volksztg.“, som indeholder forestaaende Efterretning, meddeeler tillige om en af Redemptoristerrædte afholdt Mission i Dayton (St. Ohio), der aabnedes d. 12. Novbr., at under den modtog 1100 Personer de h. Sakramenter, samt at iblandt Convertiterne befandt sig et ikke ubetydeligt Antal „Vogebrodere“, der affvore deres Forhold til Vogerne og vendte tilbage til den katolske Kirkes Stjeb.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 18. Marts. Passionssøndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Fastendragt med Prædiken. — 19. M. Josef, Jesu Christi Pleiefader. 20. Ti. Gabriel, Erkeengel. 21. D. Benedictus, Ordensst. 22. To. Ferialdag. 23. F. Mariæ jyv Smerters Fest. 24. L. Ferialdag.
- Søndagen d. 25. Marts. Palmesøndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 9½ Palmevielse, Høimesse (Lidelseshistorien efter Matthæus oplæses) med Prædiken. Kl. 6 Aften Fastendragt med Prædiken.
- NB.** Den kirkelige Paasketid, i hvilken alle Troende ere forpligtede til at annamme det allerh. Akerens Sakramente, begynder med Palmesøndagen d. 25. Marts og vedvarer for Katholikerne i Kjøbenhavn indtil Christi Himmelfart d. 10. Mai incl., for udenbys Katholiker indtil den Pintsevadag d. 21. Mai incl.
26. M. Ferialdag. 27. Ti. Ferialdag; Lidelseshistorien efter Markus oplæses under den h. Messe Kl. 8¼. D. Ferialdag. Lidelseshistorien efter Lucas oplæses.
29. Marts. Stærtorsdag. Kl. 10 Høimesse og Procession. — Kl. 6 Andagt.
30. Marts. Langfredag. Kl. Lectie; Lidelseshistorien efter Johannes affynges; Forbønner; Korsets Afhylling og Hylding; Procession; Praesantificatmesse; Prædiken. — Kl. 6 Andagt.
31. Marts. Paastelsøvdag. Kl. 8 Ibens og Paastelsøvdags Indvielse; de tolv Prophetters Læsning og Affyngelse; Døbevandets Indvielse; Titani til alle Helgener; Høimesse med Bæper.
- Søgnedagsgudsstjeneste i St. Andegarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Loverdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Sovecommissiönair, Hr. Grodierer C. B. Lohrer, Gøthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postconvoier. Prisen er 3 Mk. Qvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Erfers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 7.

Søndagen den 1ste April.

1866.

Indhold: Hvorledes Forsynet frembringer det Gode selv af det Onde. — En Kapuciner. — En Opdagelse. — Om Kirken. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Posen. Baiern. Østerrig. Belgien. Frankrig. Italien. Nordamerika. Bagindien.

Hvorledes Forsynet frembringer det Gode selv af det Onde.

II.

Det er bekjendt, at de Storme, som undertiden rase, have den Opgave, at tjene til Udbredelse og Fordeling af forskjellige Frøarter, og saaledes bidrage til Vedligeholdelsen af Vegetationen paa Jorden. En lignende Virkning have de politiske Storme, som fra Tid til Tid gennemfare Verden; de drive en Mængde af Flygtninge, Emigranter, Exilerede &c. fra Hjemmet ud i fremmede Lande, og berige derved disse med ganske nye Elementer, som med mere eller mindre Held søge at skaffe deres Principer og deres religiøse eller politiske Overbeviisning Anerkjendelse og Indflydelse. Og, da Revolutionerne nu i Regelen ere fjendste imod det Gode og ikke unde Christendommen dens Tilværelse, faa skeer det ofte, at disse politiske Storme imod deres Natur netop maae tjene til Guds Kirkes Udbredelse. Begynde vi saaledes med den første politiske Storm, som blev aabnet imod den ældste Kirke i Jerusalem, og som havde tilfølgelse, at Apostlene og deres Disciple bleve adspredte over hele Jorden, kunne vi gjøre denne Sagttagelse igjennem næsten alle Aarhundreder; men vi indskrænke os til det Stof, som den senere Tid i denne Retning frembyder.

Naar vi da atter begynde med den franske Revolution, saa er det en historisk Kjendsgjerning, at de talrige franske Emigranter have bidraget meget til at gjøre deres Tro mere bekjendt her, hvor de levede i Landsforviisning, og at vinde en større Velvillie for den. Navnlig har derved en katholsk Kjerne begyndt at danne sig i Nordamerika, som beskyttet af en frijndet Forfatning kunde mere og mere udvikle sig. Senere maatte Englands himmelskrigende Uretfærdighed imod det forhængrede Irland tjene til endnu mere at styrke Katholicismen i de forenede Stater. Hundrede Tusinder, ja Millioner af katholske Irændere drog over det atlantiske Ocean og styrkede det katholske Element i deres ny Fædreland. Fremdeles gave alle slags Misligheder og indre Bevægelser i Tydskland mange katholske Tydskere Anledning til at søge et Tilflugtssted i de forenede Stater, og saaledes dannede Frankrigs, Tydslands og Irlands Emigranter Nordamerikas Kirke til at blive denne imponerende Magt, som alt længe har været de gamle Yankeeer en Bederstyggelighed; de begyndte ogsaa med en rasende Brede Kampen imod denne Magt, uden dog at kunne forhindre Kirkens vedvarende Fremvæxt. Det er isærfaldende, at de forenede Stater ere bestemte til en fremtrædende Rolle paa Verdens-theatret, og netop derfor er det saa vigtigt, at de ikke bleve et udelukkende høitirkeligt eller protestantisk Rige. Dette har Forsynet forhindret derved, at den benyttede det Ondes Triumf i flere europæiske Lande for at forplante det for Diebliffet underliggende katholske Parti til Amerika. I det gamle Hjem fik Kirken sin Indflydelse tilbage, vedligeholdt sin Stilling eller blomstrede endnu mere; i det nye grundede den en ny Koloni, hvis Betydning er umaadelig for Verden.

For at dvæle endnu lidt ved Nordamerika, skulle vi hen-vise til de Følger af den nu tilendebragte store Borgerkrig, som allerede nu komme for Dagen. Under Krigen fik først mange nordamerikanske Patriotter Leilighed til at iagttage Katholikerne, den katholske Cultus og de katholske Geistlige i Nærheden og at lære Kirkens Tro at kjende. Følgen var, at utallige Fordomme bleve hævede, at de katholske Feltgeistliges og Ordenspersoners

Iver og tro Opfyldelse af deres Pligter bleve mere og mere bekjendte og hædrede, hvilket atter foranledigede vigtige og talrige Conversioner.

Forresten skjule vi ikke for os selv, at Nordamerikas Kirke maa være forberedt paa de største Kampe. Men den eksisterer nu engang, er en fast, betydelig og altid tiltagende Magt, og tør med Guds Bistand, som paa en saa vidunderlig Maade har kaldet den tillive, med Tillid imødefsee Fremtiden.

Eignende Sagttagelser kunne vi gjøre, naar vi kaste et Blik paa den ulykkelige Schweiz^r-Revolution, der som bekjendt fik et saa sørgeligt Udfald for den katholske Sag i Efteraaret 1847 ved Besejring af det med Uret saakaldte „Sonderbund“. De katholske Cantoner kæmpede nemlig dengang for deres gamle Ret og Kirkens Frihed. De maatte bukke under for den revolutionaire Majoritet, og finde sig i den nye Forbundsforfatning af 12. September 1848. Mange Talsmænd for Katholicismen maatte flygte, navnlig Jesuiterne, som kun under store Livsfarer kunde redde sig ud af Landet, hvor de vare i Besiddelse af det katholske Folks Sympathier, og hvor de havde haft Borgerret lige siden den salige Canisius's Dage, som havde stiftet Jesuitercollegiet i Freiburg. Men de fordrevne Fædre skulde udenfor Schweits finde en Mark baade for Arbejde og Høst, som Canton Luzern med sin Høiskole aldrig kunde have budt dem. Stormen af 1848 rasede igjennem Tydskland, og gjorde det muligt for Jesuiterne at udfolde deres Virksomhed ved Missioner, Exercitier og Conferentser, saavel som ved enhver Art af geistlig og videnskabelig Virksomhed. Det er umiskjendeligt, at det katholske Tydskland siden 1848 har Jesuiterne meget at takke for, og, naar Gud saaledes har ladet det lille Schweits sukke under Uretfærdighedens Magt, saa har han ladet fremvoxe velsignelsesrige Frugter af hiin Uret for det langt større og vigtigere Tydskland. Men ogsaa Schweits skulde ikke aldeles trædes under Fødder. Lidt efter lidt fatte de Undertrykte, selv paa den nye Forbundsforfatnings Grund, atter Mod, vovede nye Anstrængelser og opnaaede ikke ubetydelige Resultater. Netop siden denne Tid fik det Uhorste, at Genf, „det reformerte Rom“, blev mere og

mere katholsk, og at Katholikernes Tal allerede oversteg de andelebedes Troendes i Cantonet. Om nu end dette Fald af Calvins faste Borg ogsaa fortrinsviis er en Virkning af katholske Indvandring, og Capitalens og Eiendommens Magt fremdeles forbliver hos Calvinisterne, saa er Katholikernes Binding dog overmaade vigtig, navnlig i et Canton med en demokratisk Forfatning. Allerede residerer en Biebisop i Genf, og Fremtiden vil vise endnu større Resultater.

Til det Sagte skulle vi endnu kun knytte en Notits af en lignende Bestaaffenhed. Næst Wisemans Virksomhed have vi Krimkrigen at takke for den umiskjendelige bedre Stemning imod Katholikerne i det indtil da saa bigotte fanatisk=protestantiske England, og denne Krigs oprindelige Charakter syntes dog vistnok ikke at være kristelig. Dengang have Englænderne lært den katholske Religions Værd at kjende ikke alene hos Franskmændene, for hvem de maatte staae tilbage i alle Retninger, men ogsaa hos deres egne katholske Soldater, hos de katholske Feltpapellæner og de barmhjertige Søstre. Uheldigt gav man Sandheden Vren. Siden den Tid vise Regjeringens Forholdsregler mere Velvillie imod Katholikerne. Stemningen i Underhuset er mere billig og forsonlig; det staaer aabenbart til at vente, at de sidste Indskrænkninger for Katholikerne snart ville falde bort i det brittiske Rige, og ved det sidste Omvalg ere selv i det egenlige England flere Parlamentskæder bleve befatte med Katholiker!

En Kapuciner.

At der gives Mennesker, ja katholske Christne, der endog i deres sidste Nød ikke tænke paa Bod og Bedring, ja tilbagevise enhver Trøst af den hellige Religion, samt at dette isærdeleshed er Tilfældet med den noblere Mennekkelasse, der kalder sig „de Dannede“, det er, saa unaturligt, ja næsten utroligt det kan

synes, ikke desto mindre og desværre en Sandhed, som Erfaringen altfor ofte stadfæster. Hvor vanskeligt det er, at omvende saadanne forstøffede og forblindede Mennesker til Gud, hvilken Klogskab dette udfordrer, derom ville Sjælesørgere i store Stæder kunne have Meget at fortælle.

Det tilbrog sig saaledes engang i en Hovedstad, at en saadan danned Herre laae paa Dødsleiet. Hans Hustru, en from Sjæl, kunde ikke opleve den Smerte, at hendes Ægtefælle skulde døe, uden at være forsonet med Gud. Hun formaaede da de lærdeste og meest dannede Præster i Byen til at tage sig af den stakkels Syge. Men al deres Visdom og Klogskab strandede paa denne superkloge Mands Hovmod. Han havde bestandig sine Flokkel paa rede Haand, hvormed han afviste Videnskabens Mænd. Han affærdigede dem kort og tillidsfuld med disse Brokker, han, som saa Mange af hans Æge, havde benyttet sine „bedre Dage“ til at opsamle i Vantroens Forraadskamre; han vendte Præsterne Ryggen, og var døv for alle deres Ord.

Da Manden var meget bekendt og i andre Henseender agtet, vakte denne Begivenhed Opsigt blandt alle hans Bekjendtere i Byen.

Rygtet om hans Ubodfærdighed naaede ogsaa til Kapucinerklosteret, hvor der levede en rigtig from, eenfoldig troende ydmyg Munk. Han gik en Dag til Provincialen og bad om Tilladelse til at besøge den Syge, da han havde godt Haab om at bringe ham paa den rette Vej.

Provincialen kunde ikke tilbageholde et Smil over denne Begjæring. „Min Bedste,“ sagde han, „naar den lærde Professor Theologiæ F., Doktor Theologiæ G. og Canonicus M. og P. og S. Intet have kunnet udrette, hvad vil Du da tænke paa at gjøre der?“

Den gode Munk gjentog sin Begjæring, og Provincialen gav sit Samtykke til, at han gik derhen.

Saa gik han da; og, saasnart han var kommen udenfor Døren til Sygeværket, trak han sin Hætte over Hovedet, aabnede Døren, stak Hovedet nysgjerrig ind i Stuen, og blev saa-

ledes staaende, for at den Syge skulde see ham. Denne saae ham ogsaa strax og sagde: „Hvad vil I, Pater Elect?“

„Intet, slet Intet,“ svarede denne; „jeg vil kun udbede mig Tilladelse til at blive staaende her, til De er død, naadige Herre. Jeg har nemlig endnu aldrig seet, hvorledes det gaaer til, naar Djævelen henter en Sjæl.“

Dg see, dette virkede. Den Syge bad Pater Elect komme nærmere, og en Timeetid efter saae man ham bringe Døds-sakramentet til den Døende, som Dagen derefter omvendt og angerfuld omstiftede Tiden med Evigheden.

En Opdagelse.

Den berømte Astronom La Place, født i Normandiet Aar 1749, død 1827, hvem de naturkyndige Fritænkere stedse have pleiet at nævne som en afgjort Skeptiker (Tvioler), er ifølge et for kort Tid siden fundet authentisk Document død som en troende katolsk Christen i sin Skriftefaders Arme med de hy-myge Ord: „Hvad vi vide er ikke meget, hvad vi ikke vide er uuaadeligt!“ Dette Document vil med det Første blive trykt.

Om Kirken.

II.

Det hele Mellemværende mellem Katholiker og Protestanter med Hensyn til det Tilladelige i en Afstillelse fra den katolske Kirke, sammentrænger sig i eet eneste Spørgsmaal, nemlig dette: Hvad er den egentlige og sidste Grund til at Reformatorerne anmasfede sig Net til at stille sig fra Moderkirken? Det var, som bekendt, den Udbredelse, at den katolske Kirke — paa

en Tid, som de aldrig ere blevene enige om at angive*) — skulde være afvegen fra Sandhedens Bei; den skulde have forandret sig, eller være bleven forvansket ved menneskelige Misbrug, og saaledes have ophørt at være Christi sande Kirke. Med denne Paastand staaer og falder hele Protestantismen. Det gjælder nemlig her ikke om Tegel eller Leo X. vare gode eller slette Mennesker og Katholiker, men det gjælder selve Kirken, og Spørgsmaalet er: har den katholske Kirke som saadan, det vil sige som den første eller den af Christus selv stiftede Kirke, forandret sig, eller ikke? Det Foretagende, som man kalder Reformationen, eller det Forehavende at reformere Kirken, gjaldt Kirken som Kirke; uden det havde der ikke været noget Paaastud for Adskillelse fra Kirken selv.

Ligeoverfor denne Reformationens Grundpille, nemlig den Paastand, at Kirken som Kirke er bleven slet, eller har forandret sig til det Værre, opstille vi en modsat Paastand, idet vi sige: Saalænge Fornuft vedbliver at være Fornuft, og Kristus at være Kristus, kan der aldrig være Tale om, at den Kirke, Han, der er Gud i al Ewigheid, har stiftet, skulde være bleven slettere, eller have forandret sig til det Værre. Men heraf følger, at Protestantismens Stiftere, der foregave, at de vilde reformere Kirken, aldrig kunde gjøre nogen retmæssig Grund gjældende til at skille sig fra Kirken selv, efterjorn de maatte erkjende den for at være den første og ældste christelige Kirke.

Saa vist som nemlig vor Fornuft er Fornuft, og saasandt som Fornuft ikke er Selvmødsigelse og Vanvid, kan der aldrig være Tale om, at en af Gud selv stiftet Kirke, der er grundlagt for Ewigheden, skulde være bleven fordærvet, og den blotte Tanke om at reformere en saadan, af Gud selv grundet Anstalt eller Institution, ved Mennesker, er den største Urimelighed, noget Menneske nogensinde kunde optænke; thi det er dog en simpel Fornufts slutning, vi udtale med de Ord: hvad Gud har skabt og anordnet i et bestemt Tiemed, det vedbliver at være hvad det er, saalænge Tiemedet forbliver uforandret, og intet Menneske, og ingen Engel eller Djævel kan gjøre nogen Forandring heri.

*) I Begyndelsen paaberaabte Luther og Melancthon sig den gamle Kirkes Medhold indtil det 6. Aarhundrede; senere sloge de, trangte af de katholske Theologers Beviser af Kirkesædrene, endnu 2 Aarhundreder af, og paastode, at de lærte overensstemmende med Sædrene i de 3 første Aarhundreder! Siden, da Reformationen havde fundet Udbredelse i flere Lande, og de reformatorske Tilstande vare blevene „fuldbyrdet Kjendsgjerning“ brød man sig ikke mere om Kirkesædrenes Vidnesbyrd! Man meente, at man nu ikke mere behøvede at tage Hensyn til dem!

Saaledes kan vel Mennesket baade bruge og misbruge Naturens Kræfter; men forandre dem kan han ikke; han kan ikke, saa gjerne han maaste end vilde det, forbedre eller reformere dem. Men, maae vi sige, at en Reformation af Verdenssystemet vilde være en uauvittig Tanke, saa er dog dens Taabelighed ikke større, end Tanken om at reformere den af Christus med guddommelig Fuldmagt stiftede Kirke. Thi ogsaa Kirken er en Skabning, dens Tilblivelse en Skabelse; den er en aandelig Verden, et Universum af Guds Raadbevirkninger. Denne Skabning staaer uendelig høiere end Naturens, og den staaer endnu fastere, fordi den er grundet for Ewigheden. „Himmel og Jord skulle forgaae, siger Herren, men mine Ord skulle ingenlunde forgaae“. Derfor heller ikke de Ord: „Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke faae Magt over den“. Mærker vel! Her er ikke Spørgsmaal om, hvem der er eller ikke er denne Klippe, eller hvem Petrus og hvem Paven er, men det er Christi, Guds Søns egen Forjættning og Forjættelse: „Helvedes Porte skulle ikke faae Magt over den“ — over Kirken.

Dette var den første Deel af vor modsatte Paastand, at nemlig hiint Paafund om Kirkens Fordanstning i sig selv er fornuftsirridigt, eller ufortilgeligt med hvad Fornusten i Kraft af sit eget Væsen eller Tænkningens uforanderlige Love lærer om Gud og hans Raadslutninger og Gjæringer. Denne Fornufts slutning har allerede ført os til det andet Led i vor Modpaastand, at nemlig, saasandt som Kristus er Guds menneskeleone Søn, saavist forbliver hans Kirke uforanderlig den ene, den sande, den første og den sidste! Naar Kristus selv paa den høitideligste Raade forjættede: den skal aldrig forandre sig, hvilken Christen turde da vove at sige: den har dog forandret sig. Dersom denne Paastand var sand, saa er Kristus ikke længere Kristus; thi da har han ikke talt Sandhed, og da kan han ikke være Gud, og hans Kirke altsaa ikke være guddommelig. Men i dette Tilfælde er det jo fuldkommen ligegyldigt, enten man er en Christen eller ikke, da har det ingen Betydning, enten man er Protestant eller Katholik; thi da ere vi alle tilhøbe bedragne!

Men — selv om vi vilde antage, at Alt det havde været sandt, hvad Reformatorerne med alle Kirkens øvrige Fjender med Urette have paaستاet om Misbrug, hvori Paver, Biskopper og Præster skulle have gjort sig skyldige, saa lod sig dog deraf endnu ikke udlede den mindste Beskyldning mod Kirken selv. Skulde der endog blandt Paver, Biskopper og Præster have været Raiphasser og Judasser, ja incarnerede Dæmle, saa har deres formeentlige Slethed dog ligesaalidt været istand til at forandre Kirken, som de vilde have været istand til at forandre

Naturens Kræfter, efterfom Kristus ikke stiftede sin Kirke for deres Skyld, men til Bedste for alle Mennesker. De kunde og kunne bruge eller misbruge de Frelsensmidler, som Kristus selv har anordnet i sin Kirke, men forandre og fordærve Kirken selv, vare de ikke istand til, og den hl. Chrysostrimus havde derfor Ret, naar han allerede paa sin Tid sagde: „Førend I tænke paa at forandre Kirken, da forandrer først Sol, Maane og Stjerner. Du vil lettere kunne afslutte Solens Lys, end berøve Kirken Noget af det, der vidner om den uforanderlige Sandheds Kraft“.

Det, som det her gjælder om, er derfor at fatte Betydningen af denne Slutning: Enten er den første Kirke den sande, eller slet ingen. Hvis den første af disse sidste to Sætninger er tvivlsom, da hverken er der, eller har nogeninde været nogen Kirke. Den som ikke overveier den Sandhed, der ligger i denne Slutning, og letfjædig glider hen over den, han tager det ikke alvorligt med Sandhedens Erkjendelse; han enten troer i Hjertet slet ikke paa Kristus som Guds Søn og Stifter af en guddommeligt anordnet Kirke, eller — han tænker slet ikke. For Enhver, der virkelig erkjender Kristus for at være Gud, er denne ene Grund fyldestgjørende: den katholske Kirke er den første af Kristus selv stiftede, nemlig er den alene den sande Christi Kirke. Hermed er Svaret givet paa hiint Spørgsmaal om, hvor den sande Kirke er, og om Tilladeligheden af en Adskillelse fra den katholske Kirke. Thi, er denne sidste den ældste, den første, er den stiftet af Gudmennesket selv, da er den efter sit Væsen uforanderlig, da kan ingen Adskillelse fra den være tilladelig, efterfom Christi Ord om denne hans Kirke: „Hvo som ikke hører Kirken, han være for Dig som en Hedning“, efterfom dette Ord forbliver sandt indtil Tidernes Ende. Men, er den katholske Kirke den første og oprindelige, saa er ogsaa Alt sandt hvad denne Kirke fremstiller som Gjenstand for vor Tro; thi da har den Christi Forjættelse for sig: „See, jeg bliver hos Eder alle Dage indtil Verdens Ende“, og atter: „Jeg vil sende Eder Sandhedens Aand, som skal lære Eder al Sandhed“.

Tænkende Protestanter have klart indseet den uafviselige Kraft i dette Deviis, og naar de ikke desto mindre vedblive at være Protestanter, da ligger Grunden hertil ikke i Forstanden, men i Hjertet.

Saaledes tilstaaer i den nyere Tid den lærde Protestant (Gfrører*) i sin kritiske Historie af Urchristendommen: „Den katholske Tro er — naar man indrømmer dens første Princip

*) Denne for kort Tid siden afdøde berømte Historieforfatter er, som bekendt, senere bleven Katholik.

(hvilket heller ingen troende Protestant nægter, nemlig, at Kristus er Gud, og hans Kirke guddommelig) — den katolske Tro er saa følgerigtig, som Mathematikens Sætninger. Der gives nemlig ingen Artikel i den katolske Dogmatik, der ikke finder den klareste Retfærdiggjørelse i dette Princip." Selv Rousseau bekjender uden Omsvøb: „Man bevise mig blot, at jeg i Troessager skal underkaste mig en Autoritet, og jeg vil den Dag idag blive Katholik, og ethvert consequent og oprigtigt Menneſke vil gjøre ligesaa". Rousseau har Ret, naar han siger: Enhver; thi det kommer jo her kun an paa det historiske Beviis: Hvilket er den ældste eller, rettere sagt, den første, af Kristus, Guds Søn selv autoriserede Kirke?

Airtelige Efterretninger.

Rom. Det er ingen let Opgave for Diplomatene at omgaaes den h. Fader, da han ikke undlader meget hyppigt med apostolisk Frimodighed uforbulgt at sige dem sin Mening. Saaledes fortæller man til Exempel, at Paven for kort Tid siden skal have yttret til den engelske Gesandt, Ddo Rusſell, for hvem han ellers næver særdeles Velvillie: „Naar jeg med stor Beklagelse og dyb Smerte er nødtvungen til at give mit Samtykke til en Forbryders Domsfældelse i min Stat, reiser der sig strax fra alle Kanter en forførdelig Varm; man kalder mig en Tyran, en Bøddel, en blodtørstig Hersker. Men naar den engelske Regjering uden Proces afflagter flere Tusinde Negere, som det skal have været Tilfældet paa Jamaika, saa finder Enhver det i sin Orden; man kalder det en Retfærdighedshandling." Hr. Ddo Rusſell kunde naturligviis ikke svare noget herpaa.

Posen. Erkebiskop Mieczyslaus Ledochowski. — Fra Rom og tilshneladende fra officios Kilde er der blevet meddeelt det polske Blad „Dzienn. Pøz." nogle interessante Enkeltheder om Grev Ledochowski's Valg til Erkebiskop af Posen og Gnesen. „Denne Grevens Ophøielse — han var indtil den Tid Pavelig Nuntius i Paris — var, skriver Correspondenten, udelukkende den h. Faders eget Bærk, og ingen anden Indflydelse har herved gjort sig gjældende; det fremgik af hans eget Initiativ, af hiin vidunderlige Inspiration, der saa ofte karakteriserer Pius IX.'s Handlinger. Den h. Faders Villie udtalte sig paa dette Punkt saa bestemt og afgjørende, at Grev Ledochowski, hvis største Pryd

er Ydighed, ikke et Dieblig tog i Betænkning at rette sig efter den Beslutning, som Kirkens Overhoved havde fattet, og at forlade en saa ærefuld, nylig begyndt Løbebane for at paatage sig Byrderne ved et Overhørdeembede, der intetsteds ere vanskelige, end i Polen. I alle de vigtige Embeder, der have været ham betroede som Følge af den ganske særegne Tillid, han nød hos den h. Fader, udmærkede Grev Ledochowski sig ligesaameget ved en mønsterværdig Vandel og alle præstelige Dyder, som ved ualmindelige Aandssevner, og det skyldes mere disse sidste, end de andre Forhold, hvori Forsynet havde sat ham, at han fra Tid til Tid ophøjedes fra det ene Trin i Hierarchiet til det andet; thi han er steds vedblevet at være den Samme, og, idet han tjente Kirken, har han ingensinde fornægtet sit Fædreland. Nu har Pius IX. givet ham tilbage til det Land, fra hvilket den h. Stol ligesom havde laant ham, for at smykke ham med Fortjenester og Ære. Efter Erkebiskop Przyluski's dødelige Afgang, denne uforglemmelige og varme Talsmand i Rom for den polske Nation, kunde den h. Fader ikke give Polen noget mere talende Beviis for sin Omsorg for dets Primasstol og ikke mere isinefaldende ophøje denne Stol, end ved at kalde Grev Ledochowski til at beklæde den." Correspondenten fremhæver endnu som en særegen Udmærkelse den Omstændighed, at Grev Ledochowski's Præconisation var den anden i Rækkefølgen, og fulgte umiddelbart efter Patriarchens i Constantinopel. Den ny Erkebiskop af Posens Ankomst kan neppe ventes før i Midten af næste Maaned. Til hans Modtagelse har, som man vil vide, Overpræsident von Horn ifølge Andragende fra Posens Domkapitel bevilget en Sum af de opsparede Domherregager paa 1200 Thlr.

Baiern. I Würzburg har P. Koh i indeværende Vinter holdt Conferenter for en stor Tilhørerkreds. Hans aandrige og overbevisende Udvikling af det interessante Thema, han behandlede (Nutidens sociale Forhold), har allerede baaret Frugt i flere Conversioner, ikke at tale om Virkningen af disse Foredrag paa det katolske Publikum.

Østerrig. Den høiærværdige Biskop Dr. Roskowany i Neutra (Ungarn) har skjenket 40,000 Gylden til Vedligeholdelsen af det katolske Gymnasium; endvidere har han ved Domkapitlet til Bedste for Dioceses Elevers deponeret en Sum af 50,000 G. med Forbehold af nærmere Bestemmelse.

Belgien. Det liberale Ministerium har givet et nyt Beviis paa, hvor lidet det er det om at gjøre at komme til en Forstaaelse, der kunde føre til den katolske Befolknings Beroligelse. Brykseler-Monitøren offentliggjør nemlig en heel Række af kon-

gelige Dekreter, hvorved Kjøverloven om Studenterlegaterne af 19. December 1864 bringes til Udførelse saaledes, at 355 testamentariske Dotationer i nævnte Diemed blive undtagne deres af Stifterne anordnede Forvaltning og Bestemmelse og tagne i Beslag af Staten. Disse Dekreter vare forlængst forberedte, og Ministeriet har nu skyndt sig med at trænge paa den unge Konge og udvirket hans Underskrift strax efter hans Thronbestigelse; de ere nemlig alle daterede den 19. December eller hans Regjerings tredie Dag! Af hine Dispositioner vare 231 gjorte for det gamle Universitet Löwen og 123 for Seminarierne, og de hidrørte, som man seer af Monumenten, for største Delen fra Geistlige, hvorved den tilsigtede Opdragelses christelige Charakter afgjort er betegnet. Iblandt Stifterne findes saaledes Paverne Hadrian VI., tidligere selv Professor i Löwen, Urban VIII., Paul III., Kaiser Carl V., Kong Philip II., den Eölnner-Erkebiskop og Eütticher-Biskop Ernst af Baiern etc., fremdeles en Række af adelige Familier, der endnu den Dag idag udmærke sig ved deres katholske Sindelag. Hvad deres Gavnildhed i sin Tid har stænket for at fremme en christelig Opdragelse, det river nu Staten til sig for at befordre Studier ved de uchristelige og irreligiøse Anstalter, ved hvilke de snysende Religionsfjender og frække Atheister ere bleone opbrugte, som toge Deel i de Skandaler paa Studentercongressen i Eüttich, der fornøylig have været saameget omtalte i alle Landes Aviser.

— En Restitution. Den ovenfor omtalte Plyndringslov angaaende Studenterlegaterne faldt som bekjendt igjennem ved den første Afstemning i Senatet, og opnaaede siden kun Majoritet derved, at to Senatorer fra Antwerpen — d'Hr. Michiels-Loos og Voostens — lode sig, imod deres under Discussionen udtrykkelig udtalte Overbeviisning, af Ministeriet bevæge til at stemme for denne Lov. Begge disse Mænd have imidlertid senere paa en høist ærefuld Maade affonet denne Svaghed. Kort efter modtog nemlig Rectoren, Mgr. Laforet, en Indbydelse til at komme til Antwerpen for at tage Deel i en Conferens, hvori, som det hed i Indbydelsen, hans Universitet var interesseret. Paa Banegaarden i Antwerpen fandt Mgr. Laforet en Vogu, der førte ham til et Møde med begge de fornævnte Senatorer. Disse Herrer bevidnede nu Rectoren deres levende Beklagelse over Følgerne af deres Afstemning, og bade ham at angive dem Beløbet af de Stipendier, som den ny Lov havde berøvet Universitetet, hvorhos de tillige erklærede, at de af deres egen Formue vilde holde det skadesløst for det Tab, som deres Afstemning havde forvoldt det. Naturligviis har denne Samvittighedsfuldhed forvoldt det

liberale Parti stor Urgrelse, saameget mere som dets Forsøg i Henseende til en frøf Fornægtelse af det Hele kun har foranlediget Offentliggjørelsen af Sagens detaillerede Omstændigheder.

Frankrig. Protestantisk Propaganda. Efter en i Embeds Medfør meddeelt Beretning om Elementar-Skolevæsenet i Paris udgjorde Antallet af protestantiske Elementarskoler — af hvilke der i Begyndelsen af dette Aarhundrede kun fandtes 11, og i Aaret 1861 ikkun 63 — i Aaret 1864 — 78. Ifølge Bladet „Monde“, hvilket denne Beretning har foreligget, har det 19de Arrondissement (Quarteer), som ikkun teller 200 Protestanter, desuagtet ikke mindre end fem protestantiske Skoler. Det 14de Arrondissement har tre Skoler for 140 Familier. Det sees heraf, siger „Monde“, at den protestantiske Propaganda udfolder en særdeles Virksomhed blandt de katolske Børn i de fattige Quarterer. Hele Paris har til en Befolkning af 1,607,841 Sjæle (efter Folketællingen 1861) 1324 Skoler, altsaa i Gjennemsnit een Skole for 1260 Indvaanere. Da Paris har 23,495 Protestanter, skulde der paa dem falde 18 eller 19 Skoler; men de have 78, altsaa 60 flere end der udfordres til at tilfredsstille deres Troesfællers religiøse Trang.

Italien. Hvorledes man anvender det raaned Kirkegods. Fra Florenz skrives til „Monde“: Skandalerne tage til med hver Dag. Parlamentet har anordnet Trykningen af Budgettet for det saakaldte Deconomat (det vil sige den Kasse, der forvalter de siden 1855 indbragne Kirkegods; og hvoraf der skulde betales de fordrevne Ordensfolk kummerlige Pensioner). Indtil indeværende Aar har denne Kasse indbraget sig enhver parlamentarisk Control. Men fornylig har Bladet „Diritto“, der synes at være vel underrettet om dette endnu utrykte Budgets hele Etat, bekendtgjort, at ni Millioner Franks ere undtagne deres Bestemmelse at tjene til kirkelige og menneskekjærlige Niemeds Fremme og anvendte til at befordre Revolutionen og belønne dens Haandlangere. Saaledes anvendes de Capitaler, man plyndrer fra Kirken.

— Det protestantiske Bibelselskab i Edinburg (Skotland) har tilstillet Revolutionshelten Garibaldi en pragtfuld indbunden italiensk Bibel og ledsaget denne Gævesgave med en Adresse, der bevidner ham Selskabets varmeste Sympathi.

Med dette inderlige Venstabs mellem den irreligiøse Fjende af den katolske Kirke og dens Overhoved, Fribyttereren Garibaldi og den bornert-exklusive, af det lidenskabeligste Had til den katolske Christendom opfyldte protestantiske Pietisme af alle

Farver, — ved dette inderlige Venstab er der noget i psykologisk Henseende høist mærkværdigt, og det Pant, hvormed man symboliserer denne sømme Venstabspagt, er ikke mindre karakteristisk! Dog det Hele er fuldkommen korrekt; thi den revolutionære Propaganda i Syden benytter jo Protestantismen som et Agitationsmiddel eller en Muurbrækker mod Kirken, og den Retning af samme, som prætenderer at være den allerchristeligste eller i den sublimeste Betydning „evangelisk“, undseer sig ikke ved, under det hykkelske Skin af Nidkjærhed for Bibles Udbredelse, at arbejde det Parti i Hænderne som aldeles utvetydig optræder som Fjende af al guddommelig Ret og Autoritet, og dermed stræber efter at begrunde et antichristeligt Despoti, der totalt ringeagter de Grundsatninger, der bære alle menneskelige Retsforhold, og fremfor Alt Samvittighedsfriheden! Hine protestantiske Fanatikere, som nu i en lang Række have været den revolutionære, af Ublaudet og især Enland fremfaldte og nærvede Agitation i Italien til Tjeneste med deres af ugudelige og revolutionære Pamfleter ledsagede forfalskede og derfor af Kirken forbudne Bibles, og paa den lettroende Deel af Befolkningen berregnede stinhellige Emisærer, de indbilde sig, at de fremme „den gode Sag“ ved at alliere sig med det Parti, hvis irreligiøse og moralste Forvorenhed er dem vel bekendt. De tænke nemlig som saa, at naar det engang lykkes Revolutionens atheistiske Banneryrere at gjøre Ende paa det romerske Babel eller paa Antichrists Herredømme i Rom, som det i deres Sprog hedder, da kommer deres Tid, da skal den fanatisk opstruede Pietisme høste hvad Revolutionen har saadet! De vilde imidlertid — dersom det var tænkeligt, at den katolske Kirke kunde tilintetgjøres, eller kun dens forborgne Magt ikke blot over katolske, men selv over akatolske Bevidstheder nogensinde kunde lammes eller svækkes — de vilde da forsilde erfare, at det ikke var dem, der havde udbryttet Revolutionen til Fordeel for deres rene Evangelium, men hiin, der kløgtig havde taget Nytte af deres foragtelige Vogren for Tidsaanden, deres hykkelske Misbrug af det Hellige og deres feige Volen med en Magt, der altid har lønnet sine servile Tilbedere med at træde dem i Støvet. Derfor ere Garibaldi, Mazzini og Consorter en slet Speculation for Protestantismen; thi der er under alle jordiste Omstiftelser og ligeover for al Odelæggelsens Vederstyggelighed kun een Magt der holder igjen, een Autoritet, der holder sin beskjærmende Haand over al virkelig Religiositet og Gudsfrøgt ogsaa i Protestantismen, og det er Pavedømmet og den katolske Kirke. Med den staaer og falder al Autoritet og al Ret paa Jorden!

— Bladet oss. catt. meddeler, at de 154 Præster i Diocefet Mailand, som i et uheldigt Dieblif havde underskrevet P. Passaglia's berhyggede Adresse til Pave Pius IX., samt lige have taget deres Underskrifter tilbage.

Northamerika. Den katolske Kirkes Fremgang i Erkebiocefet Baltimore. Man læser i den i Baltimore udkommende „Kath. Volksztg.“: Siden vor høierov. Erkebiskop Spalding opholder sig i vor Midte (Aug. 1864), have vi, trods Krigen og den øvrige politiske Forstyrrelse, dog oplevet mange Fremskridt paa det kirkelige Gebet. I denne korte Tid har denne Overhyrde uddeelt Confirmationens h. Sacrament til 7279 Personer, og deriblandt til 811 Convertiter. Der gjøres derhos Forberedelser til Opførelsen af 20 nye Kirker i forskjellige Dele af Erkebiocefet. Fire af dem ere næsten fuldendte, andre ere under Bygning, og de vilse alle tilfammen være fuldendte inden dette Aars Udløb. Snart vil ogsaa en Opdragelsesanstalt for forladte Drengbørn blive oprettet i Byens Omegn. For dette Niemed er den høierov. Erkebiskop allerede i Besiddelse af 6000 Dollars (c. 11000 Rdr.), hvilken Sum udgjør Halvdelen af de Almisser, som Subilæet har tilveiebragt.

— **Mormonerne.** Denne usædelige Sekt, der ved den store Saltø har constitueret sig som et politisk Samfund, trues nu med Udryddelse. Ifølge „Balt. Bztg.“ er et Lovforslag gaaet igjennem i Underhuset i Washington, hvori erklæres, at Fleerkereriet ikke skal taales længere i Utah, selv om det maatte blive fornødent, at Regjeringen i dette Niemed gjorde Brug af den hele Magt, der staaer til dens Raadighed.

Bagindien. Efter hvad „Correspondence de Rome“ beretter, have Indochinas Missionærer rettet et Bønnskrift til den h. Fader, hvori de bede ham om Fritagelse for at publicere den saakaldte „Syllabus“, som var tilføjet Encyclikaen af 8. Decbr. 1864. „Vi vilse“ — sige de — „publicere Encyclikaen, men, naar vi skulle forkynde vore fromme og eenfaldige Christne „Syllabus“, det vil sige Listen over saa mange Wildfarelser, som ere dukkede op i Europa, saa vilse vi dermed vække mere Skandale end stifte Nytte. Thi de vilse ikke kunne forstaae, at Euro-pæerne, som gamle Christne, kunde henfalde til en saa forfærdelig Gudsbespottelse. Hvilken Lære for Europa!“

Første og anden Paaskefest afholdes en lille Bazar i Forbindelse med en Tombola til Fordeel for forsømte Børns Frelse. De Gæde, som ville ofre dette Bemed deres Dymærksomhed, bedes behageligen at henvende sig paa anden Sal i Skolebygningen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 1. April.** Jesu Christi Dystandelse. 1. Paaskefest. Kl. 6 Korsfets høitidelige Dyttagelse; Procession og Hoimesse. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 12 stille Messe. Kl. 3 høitidelig Vesperandagt.
- Mandagen d. 2. April.** 2. Paaskefest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsandagt. — 3. Ti., 4. D., 5. To., 6. F. og 7. hvide Løverdage: Octavdage. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte: Fredagen, d. 6. April, Kl. 8^{1/4} Messe; Kl. 7^{1/2} Aften Broderskabsandagt.
- Søndagen d. 8. April.** Hvide Søndag. Kl. 7 og 12 stille Messe. Kl. 9 høitidelig Messe*), under hvilken Neocommunicanterne fornye Daabspagten og annamme den første h. Communjon; efter Messen meddeles Confirmationens h. Sacrament. — Kl. 5 Efterm. Fests- og Latteandagt med Prædiken og Te Deum.
- NB.** Søndagen d. 8. April (Hvidesøndag) afholdes den anden Kvartals-Collect af Peterspengen; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sct. Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.
9. M. Mariæ Bebudelse (feires først. Søndag). 10. Ti. Frants af Paula, Bekj. 11. D. Leo, Pave og Kirkelærer. 12. To. Sidor, Kirkel. 13. F. Hermenegilbus, Mart. 14. L. Vincents Ferreri, Bekj.
- Søgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8^{1/4}. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.
- Onsdagen d. 4. April,** Form. Kl. 9, holdes Neocommunicanternes og Confirmanderne's Religions-Examen i Skolelocalet, hvortil deres Forældre og andre Skolens Venner herved indbydes.

*) Det var at ønske, at foruden Neocommunicanternes og Confirmanderne's nærmeste Slægtninge ingen andre Bøgne vilde communicere under denne høitidelige Messe Kl. 9.

„Katholsk Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Sovecommissiönair, Hr. Grossierer **C. B. Lohrer**, Gøthersgade 5, og i alle Boglaiber; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ö.

Kjøbenhavn.

E. Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 8.

Søndagen den 15de April.

1866.

Indhold: En Paaskeprædiken. — Kirkelige Efterretninger: Osnbrück. Berlin. Østerrig. England. Frankrig. Ostindien.

En Paaskeprædiken.

Surrexit, Han er opstanden! Marc. 16. 6.

Hvilken stor Forskjæl, Høitelskede i Herren! hvilken stor Forskjæl mellem denne Høitidsdag, der opfylder hele Verden med Glæde og Jubel, og hiin Dag, som rørte hvert kristeligt Hjerter til Sorg og Veeflage. Paa den h. Langfredag vare vi her forsamlede omkring Korsset, for i vor Sjæls dybe Smerte at blande vore Taarer med den døende Frelfers Blod. I dag gjenne trænges vore Hjerter af uudsigelig Glæde, og vi udbrøde i Fryderaa og Jubelfange; thi den Korsfæstede er feirrig opstanden af Graven; Korsset — Forsmædelsens Tegn — straalere nu i Glæde og Herlighed! Paa den h. Langfredag saae vi Frelferens bittere Tjender triumfere over hans tilskyndende Svaghed og spotte ham med den haanste og ugudelige Opfordring: Er du Guds Søn, saa stieg ned af Korsset! Men det var jo netop, fordi han var Guds Søn, der vilde lide og døe for sine Tjender, det var jo netop derfor, han vilde lade sig spotte og forhaane, og ikke opfylde deres ugudelige Begjæring. Paa denne Dag vilde han derimod, saaledes som han saa ofte havde forudsagt, høitidelig aabenbare for hele Verden, at det ikke var hans Tjenders Magt, men ene hans egen ubegribelige Kjærlighed, der havde fæstet ham til det forsmædelige Kors. Paa den h. Langfredag betragtede vi i vore Hjerters smerteligste Følelser vor lidende Frelser, som ved sin bittere og kvalfulde Død af uendelig Kjærlighed til os har gjort den guddommelige Retfærdighed Fyldest for vore Synder! Paa nærværende Glædedag see vi vor Forløsning fuldbragt ved Herrens feirrige Opstandelse! Han kommer frem af Graven herlighedsfuld og udødelig,

som Dødens og Helvedes Overvinder, og vor Glæde er fuldkommen! Thi, ligesom Jesus er død for at lukke Helvedes Porte for os, saaledes er han opstanden for at aabne os Himmelen; ligesom Kristus er død for at frelse os fra Synden, saaledes er han opstanden, for ved sin herlighedsfulde Seier at meddele os de kraftigste Midler til i Fremtiden at bevares for Syndens Slaveri. Jesus Kristus er død for at give os Livet, han er opstanden for at betrygge og forøge dette himmelske Liv i vore Hjerter. Ved sin Lidelse og Død har Jesus Kristus, den evige Faders evige og eenbaarne Søn, forvandlet os fra syndige Skabninger til Guds Børn; ved sin Opstandelse har han givet os de fornødne Midler til steds, som Guds Børn, at voxe i sand Dyd og Retfærdighed. Med eet Ord. „Christus Jesus har hengivet sig for vore Synder, siger den h. Apostel Paulus, og Han er opstanden fra de Døde til vor Retfærdiggjørelse“¹⁾. Derfor ville vi nu i Overensstemmelse med Dagens store Hemmelighed betragte, hvorledes Herren ved sin feirrige Opstandelse giver os de kraftigste Midler og Vægggrunde til at bevare og forøge den guddommelige Naade, saa at vi i vort indre Livs Fornøjelse vandre og leve for Gud i Christo Jesu vor Herre²⁾.

Elstede i H.! Jesus Kristus giver os ved sin feirrige Opstandelse de kraftigste Midler til at bevare og forøge Naaden, til at voxe i sand Dyd og Hellighed. Thi hans herlige Triumph over Synden og Døden befæster, styrker og forøger hine gudd. Dyder, der udgjøre den christelige Sjæls overnaturlige, aandelige, himmelske Liv, og uden hvilke der ikke kan være Tale eller Taufe om sand Dyd og Hellighed. Disse Dyder nævner den h. Paulus, naar han siger: Nu blive disse tre: Tro, Haab og Kjærlighed³⁾. Disse guddommelige Dyder, af hvilke alle øvrige Dyder maae udspringe, danne, naar de ved Guds Naade ere rodfæstede i Hjertet, en Christens sikre og stærke Børn mod alle Fristelser, mod alle den onde Fjendes Efterstræbelser og Angreb. Derfor opfordrer den h. Paulus os til at væbnes mod alle Syndens Fristelser og Tulløstelser, ved at ijøre os den rette Rustning, Troens og Kjærlighedens Pantser og Haabets Hjelme⁴⁾. Men, da Tiden ikke tillader os at betragte, hvorledes Herrens Opstandelse befæster og forøger alle de tre guddommelige Dyder i os, men Troen er den nødvendige af disse Dyder, saa at vi uden Tro hverken kunne haabe eller elste, og Haabet og Kjærligheden ere desto større, jo mere levende vor Tro er: saa indskrænke vi vor

¹⁾ Rom. 5, 25.

²⁾ Rom. 6, 4, 11.

³⁾ 1. Cor. 13, 13.

⁴⁾ 1. Theosf. 5, 8.

nuværende Betragtning til det første Punkt, idet vi med Guds naaderige Bistand overveie, hvorledes Frelserens feirrige Opstandelse er det kraftigste og virksomste Middel til vor Troes Opholdelse og Forøgelse.

Den h. Ap. Paulus skriver i 1ste Brev til Cor. 15. Cap.: „Er Christus ikke opstanden, da er vor Prædikens forgjæves, saa er og Eders Tro forgjæves, saa ere I endnu i Eders Synder, saa ere og de fortabte, som ere hensovede i Christo — og saa ere vi de elendigste af alle Mennesker.“ Saaledes den h. Paulus. Og Herren selv har som bekendt før sin Lidelse og Død gjentagne Gange baade for sine Apostle og for Phariseerne og hele Folket beraabt sig paa sin Opstandelse som paa et uimodsigeligt Beviis for, at han virkelig var den forjættede Messias, der skulde frelse og fornye hele Menneskeslægten. Finde vi nu, at Han i Overensstemmelse med denne vidunderlige Forudsigelse har sprængt Dødens Renter og gjenopvakt sit korsfæstede og affælede Legeme til Livet, saa er Han den forjættede Messias, Verdens Frelser, saa er vor Tro grundfæstet; alle den Korsfæstedes Lærdomme, Bud og Forjættelser bære da Guddommelighedens og Ufeilbarhedens Segl, og den Korsfæstedes Kirke er da Guds Bærk, den ufeilbare, uforanderlige, guddommelige Anstalt, som aldrig kan overvældes af Vægnens og Ondskabens Magter! Netop derfor feire vi idag i vor h. Kirke med saa stor Glæde og Jubel Herrens Opstandelse; thi dette hans Mirakel er jo vor h. Troes Fundament, et Fundament, som ikke kan være fastere, et Fundament, som er og forbliver uroffeligt. Thi ingen anden Sandhed, ingen anden Kjendsgjerning er stadfæstet ved større og paalideligere Vidnesbyrd, end Herrens Opstandelse. Dette erkjende vi allerede af de Ord, hvormed den h. Paulus i det nylig anførte Brev i samme Kapitel minder de Troende i Corinth om denne Sandhed. Han skriver saaledes: „Jeg minder Eder, Brødre, om det Evangelium, som jeg forkyndte Eder, hvilket I og annammede, i hvilket I ogsaa ere vedblevne, ved hvilket I og blive salige, dersom I holde fast derved, saaledes som jeg forkyndte Eder det: at Christus døde for vore Synder, at Han blev begraven og at Han opstod den tredje Dag, at Han blev seet af Cephas (Petrus) og derefter af de Elleve. Derefter blev Han seet af flere end femhundrede Brødre paa een gang, af hvilke de Fleste endnu ere i Live, men nogle ere hensovede. Derefter blev Han seet af Jacobus, dernæst af alle Apostlene. Men sidst af Alle blev Han seet af mig, som det utidige Foster; thi jeg er

den Ringeste blandt Apostlene, som ikke er værd, at kaldes Apostel, fordi jeg har forfulgt Guds Kirke."

Saaledes vidner den h. Paulus om Herrens Opstandelse, og dette hans Vidnesbyrd har Gud stadfæstet ved mange Mirakler og Undergjerninger baade blandt Jøder og Hedninger. Men, lader os nu, for desto mere at bestrækes i vor h. Tro, idetmindste faste et flygtigt Blik paa de Hovedkjendsgjæringer, som med største Sikkerhed og Paalidelighed afgive et saadant Vidnesbyrd om Herrens Opstandelse, at selv de, der ikke ville troe paa den h. Skrifts Guddommelighed, fornuftigvis ikke kunne drage denne historiske Sandhed i Tvivl. Vi ville altsaa for et Dieblik see bort fra den h. Skrifts Guddommelighed, og kun tilskrive de under den Helligaands Indskydelse optegnede Beretninger om Herrens Lidelse, Død og Opstandelse en saadan Betydning og Troværdighed, som vi skyldte enhver velgrundet Historie eller Fremstilling af en Begivenhed, som er nedskreven af Dienvidner, og offentliggjort paa det samme Sted, hvor den tilbrag sig, og det i Paasyn af talrige og mægtige Tjender, hvem alle mulige Midler stode til Raadighed for at gjendrive den, hvis det havde været muligt. Og saaledes tør vi da sige om Jesu Christi Opstandelse, at, just fordi det var umuligt at drage den i Tvivl, endfige at gjendrive den, netop derfor have hine mægtige, talrige og snilde Tjender efter Guds Forsyns Raad ved deres hele Adfærd kun bidraget til endnu mere at bekræfte og stadfæste den!

Jeg siger da: Saa vis og uimodsigelig den Kjendsgjærning er, at Kong Ludvig XVI. af Frankrig ved Slutningen af det forrige Aarhundrede er bleven myrdet af sit eget Folk, saa at Ingen tvivlede om hans Død — ligesaa vis og uimodsigelig er den Kjendsgjærning, at Jesus Kristus, under Romernes Autoritet, i Paasyn af flere end hundredetusinde Mennesker, paa Jødernes Paaftehsøitid, offentlig for hele Jerusalems Dine er bleven myrdet af sit eget forblindede Folk; at Han er bleven henrettet paa Korset, og at Hans Hjerte efter Hans Død er bleven gennemboret med et Spyd, saa at Hans bitterste Tjender ikke havde og heller ikke kunde have ringeste Tvivl om Hans Død¹⁾. Det er endvidere vist, at, da disse bittere Tjender efter hans Død, hvorom de havde fuldkommen Visshed, mindebes, at han med de bestemteste Ord havde forudsagt, at han igjen vilde opstaae paa den tredje Dag, saa anvendte de med den største Omhyggelighed de meest betryggende Forholdsregler og Midler, for at

¹⁾ Om Christi Død paa Korset vidne ogsaa den jødiske Skribent Flavius Josephus (antiquitat. judaic. lib. 18, c. 3) og de hedske Skribenter Suetonius (in Claudio c. 25) og Tacitus (annal. lib. 15, c. 44), som alle levede paa Apostlenes Tid.

gjøre det aldeles umuligt, hemmelig at tage Herrens Liig ud af Graven. De gif til den romerske Landshøvding, Pontius Pilatus, og bade ham om at opstille en Vagt for den eneste Indgang til Graven, hvori Herrens affjælede Legeme var lagt, „paa det at hans Disciple — saaledes tilføiede de — ikke skulde komme og stjæle det, og sige til Folket: Han er opstanden fra de Døde; thi saa kunde den sidste Bildfarelse blive værre end den første.“¹⁾

Den Grav, i hvilken Liget var lagt, danne en Hule, som var udhugget i en Klippe, og en stor Steen blev væltet for Indgangen til Graven. Paa den saaledes forvarede Indgang satte de det offentlige Segl; en Vagt af romerske Stridsmænd, de dengang tappreste Solbater i Verden, bevogtede Graven, saa at det var aldeles umuligt, blot at nærme sig den. Sandelig, menneskelig Kløgt kunde ikke udtænke et sikkrere Middel for at forhindre, at Liget paa naturlig Maade kunde borttages. Men ak! hvad ere Menneskenes Anslag overfor den guddommelige Wiisdoms Planer! Ja, paa denne Maade benyttede det Alt styrende Forsyn de Ugudeliges Snildhed og Ondskab til at bestemme dem selv. Disse gjorde i Sandhed ethvert Bedrag umuligt, idet de med største Flid og Narvaagenhed bevogtede Frelserens Liig. Men netop derved have de selv, mod deres egen Villie, aflagt det høitideligste Vidnesbyrd om, at den Korsfæste kun ved sin egen overnaturlige, guddommelige Kraft er gaaet frem af Graven, og at han i sin uendelige Wiisdom har benyttet deres Anslag og Veie til at gjøre dem selv til Skamme, og gjøre deres Vantro og deres Hjerters Forstokkelse vitterlig for hele Verden. Men, for endnu mere mod deres Villie at bekræfte Herrens feirrige Opstandelse og aabenbare deres egen Forblindeise og ugudelige Sindelag, gavede de Soldaterne rigeligen Penge, for at disse skulde udsprede det Rygte, at, medens de sov, stjal Jesu Disciple hans Legeme²⁾. „O infelix astutia! saaledes udraaber med Kette den h. Augustinus, Dormientes testes adhibes? Vere tu ipse obdormisti, qui scrutando talia defecisti“³⁾. „O ulvffalige Træbskhed! sovende Vidner bruger du? i Sandhed du selv er indsovet og har fortæret dig selv ved at optænke Saadant!“ Altsaa, medens Soldaterne sov, saae de, at Disciplene kom og stjal Herrens Liig! En synberlig Søvn! Men desuden sove de Alle paa samme Tid, og det saa haardt og saa dybt, at, ffjøndt de saagbtfom sidde paa selve Stenen for Gravens Indgang, dog ikke

¹⁾ Matth. 27, 64.

²⁾ Matth. 28, 12, 13.

³⁾ In Psalm. 68. vers. 7.

en eneste af dem vækkes, medens Disciplene med et aldeles utroligt og ubegribeligt Mod bortvælte den jvære Steen og borttage Riget! Jeg siger: med et aldeles utroligt og ubegribeligt Mod; thi hvor frygtsomme, forsagte og modløse vare ikke Jesu Disciple i Gethsemane Have! Saa snart de saae deres Herre og Mester bunden, toge de Flugten. De skammede sig ikke blot for at kalde sig hans Disciple, men een af dem, der ellers gjaldt for den modigste, fornægter ham endog tre Gange ved en ringe Anledning. Ja, af Frygt for Forfølgelse skjulte de sig bag lukkede Døre og vovede ikke at vise sig offentligt. Kan man da vel finde det troligt, at de nu pludselig vise et saa uforsædret Mod, at de med aabenbar Livsfare nærme sig den med Dvrighedens Segl forhynede og af romeriske Soldater saa vel bevogtede Indgang til Graven? Skulde det være troligt, at disse forsagte Disciple, der ved deres Mesters forsmædelige Død holdt sig for stufede i alle deres jordiske Forhaabninger, at de paa eengang kunde ansee det for den største Ære, at stjæle hans Liig, som da paa en saa dybt bestemmende Maade havde stufet og bedraget dem? Alt dette kan man umuligt troe; thi det modsiger jo den sunde Menneskeforstand!

Men sæt engang, at det Umulige var skeet, at Disciplene havde stjaalet Jesu Liig. Hvorfor stævnes de da ikke for Retten? Hvorfor straffes de ikke som offentlige Forbrydere, der med uohørt Dristighed og Frækhed have krænket Statsseglet? Hvorfor anstilles der ikke engang Undersøggelser, for at opspore det stjaalne Liig? Det vilde dog sandelig for saa mægtige, talrige og snilde Fjender have været meget let at opdage Riget, hvis det var blevet stjaalet! Hvorfor give de endog Soldaterne rigeligen Penge, paa det at disse offentligt skulle erklære, at Riget, paa Grund af deres egen uforsvarlige Efterladenhed og Pligtforsømmelse, var bortstjaalet, hvilket dog ellers, istedetfor en Belønning, havde maattet paa- drage dem en meget haard og uundgaaelig Straf?

Sandelig, ved hele deres Adfærd have Jesu ugudelige Fjender kun løiet imod sig selv¹⁾, og med deres Villie aflagt et unægteligt Vidnesbyrd om Herrens feirrige Opstandelse. De have efter Guds alvise Forsyns Villie kun bidraget til at bekræfte og stadfæste deres Udsagn og Vidnesbyrd, som med deres egne Dine gjentagne Gange have seet Herren efter Hans Opstandelse, som have rørt ved Ham, spist med Ham, talt med Ham, og som overalt paa samme Maade have forkyndt Hans Opstandelse baade for Jøder og Hedninger, omendstjøndt de derved kun

¹⁾ Psalm. 26, 12.

paadroge sig Spot og Haan, Had og Forfølgelse og selv en kvalfuld Død!

Dette Vidnesbyrd er saa meget større og troværdigere, som Apostlene og Disciplene først ikke engang selv vilde troe paa Herrens Opstandelse, og endog tvivlede, da de saae Ham med deres egne Øine. Da de fromme Qvinder bragte dem det glade Budskab om Jesu Opstandelse, „lyntes deres Ord for dem som en løs Tale, som en fabelagtig Fortælling, og de troede dem ikke.“¹⁾ Da Petrus og Johannes saae den tomme Grav med Linklæderne og Svedebugen, „forstode de selv da endnu ikke Skriften, at det burde Jesum at opstaae fra de Døde.“²⁾ Thomas vægrede sig endog ved at troe de øvrige ti Apostles Vidnesbyrd, omenøfskjøndt de høitideligen forfikkrede ham om, at Herren var opstanden.³⁾ Apostlene troede neppe deres egne Øine, da deres opstandne Mester viste sig i deres Midte. „Men de forskædedes og betoges af Frygt, og meente, at de saae en Aand.“⁴⁾ Jesus maatte derfor tiltale dem; Han maatte overtyde dem om, at det virkelig var Ham. „Hvi ere I saa bestyrkede, sagde Han til dem, og hvi opstige saadanne Tanker i Eders Hjerter? Seer mine Hænder og Fødder, at det er mig selv! Føler paa mig og seer! Thi en Aand har ikke Kjød og Been, som I see, at jeg har. Men da de endnu ikke troede, sagde Han til dem: Have I her Noget at spise? Og de gave Ham et Stykke af en stegt Fisk og af en Honningkage. Efterat Han havde spist deraf, gav Han dem det Øvrige. Derpaa oplod Han Skrifterne for dem, saa at de forstode samme. Og Han sagde til dem: Saaledes staaer skrevet, og saaledes burde det Christum at lide og at opstaae fra de Døde tredie Dag.“⁵⁾ Naar Noget, ligesom her Apostlene, ikke engang troer det, han med Dinene seer og med Hænderne føler paa, da kan dog en Saadan visstelig ikke kaldes lettroende. Apostlene og Disciplene saae endhydermere deres opstandne Herre ikke i et andet Regeme, men i Hans eget Regeme og med alle dets Saarmærker; de saae Ham ikke een Gang, men fyrrethve Dage igjennem gjentagne Gange. Han viste sig ikke blot for En eller Anden, men for Mange, for 500 Brødre paa eengang. Han viste sig for dem ikke i Mattens Mørke, ikke ved Lampens Skin, men om Morgenen, ved lys Dag, offentlig i en Have, i Spisefalen, paa Landeveien, ved

¹⁾ Luc. 24, 11.

²⁾ Joh. 20, 9.

³⁾ Joh. 20, 25.

⁴⁾ Luc. 24, 37.

⁵⁾ Luc. 24, 38—47.

Søen Genesareth, ved Søen Tiberias, paa et Bjerg i Galilæa. Han viste sig for dem ikke blot i nogle Dieblitte, men Han opholdt sig hos dem i flere Timer, idet Han bebreidede dem deres Bantro, fortolkede Skrifterne for dem, talede med dem om Guds Rige, om sin h. Kirke, og overdrog dem, og navnlig Apostelsyrsten Petrus de nødvendige Fuldmagter for at styre og lede Hans h. Kirke, med den Befaling, at udbrede den over den hele Jordkreds.¹⁾ Sandelig, det vilde være den største Daarstab og Ufornuft, ikke at ville troe et saa utvivlsomt og paa alle mulige Maader stadfæstet Vidnesbyrd om Herrens Opstandelse, om man end ikke vilde troe selv paa den h. Skrifts Guddommelighed. Ja, Apostlenes og Disciplenes Vidnesbyrd er af den allerstørste Troværdighed og Baalidelighed, som kan tænkes. Thi de have forkyndt Frelserens Opstandelse, omendstjøndt de ikke kunde vente den allerringeste Fordeel deraf i denne Verden. Det var tvertimod nødvendigt, og Apostlene selv vare fuldkommen overbeviste derom, at de derved kun maatte paadrage sig Foragt, Spot, Haan, Had, Forfølgelse, Marter, Fængsel og Død!

Netop to Maanedes efter Herrens Opstandelse, og kun ti Dage efter Hans Himmelfart optræder den h. Apostelsyrste Petrus og forkynder for hele Jerusalem, for Phariseerne og de Skriftkloge, for det høie Raad, for Ypperstepresterne Annaas og Kaiphas, for den romerste Landskhøvding Pontius Pilatus, at Jesus Christus, Guds Søn, hvem de uretfærdig havde dømt til Døden, er opstanden igjen fra de Døde. „I toge og korsfæstede Ham med ugubelige Hænder og ihjelslode Ham. . . . Men denne Jesum opreiste Gud igjen, hvortil vi Alle ere Vidner.“²⁾ Saaledes taler den h. Petrus til Jøderne. Mon man modsiger Apostlene? Nei! Mon man paastaar, at det er ikke sandt? Nei! Men hvad gjøre da de forstøfede Phariseere og Yppersteprester og deres Tilhængere? Efter som de umuligt kunne nægte, hvad Apostlene forkynde, geraade de i Raseri, søge at ophidsse Folket imod dem, forfølge, hudstrøge dem og kaste dem i Fængsel. Men lade Apostlene sig derved affrætte fra at prædike deres korsfæstede og gjenopstandne Frelser? Tvertimod, da det høie Raad forbyder dem i Fremtiden at prædike i Jesu Navn, svare de frimodigt: „Dømmer selv, om det er ret for Gud, at lyde Eder mere end Gud. Vi kunne ikke andet end tale det, som vi have seet og hørt.“³⁾ De vedblive da uførtroent baade i Jerusalem og i hele Judæa og overalt i

¹⁾ Joh. 20, 23 og 21, 17; Marc. 16, 15.

²⁾ Apostl. Gjern. 2, 23, 32.

³⁾ — — 4, 19, 20.

den hele Verden at vidne om Jesu Opstandelse, under altid større Farer og Forfølgelser, under altid større Besværligheder og Lidelser, og besegle tilsidst endog deres Udsagn og Vidnesbyrd med deres eget Blod! Sandelig, der gives ingen anden Kjendsgjerning, for hvilken der høves større Sikkerhed, end for Vorherres Jesu Christi Opstandelse fra de Døde. Gud selv har stadfæstet denne Kjendsgjerning ved utallige Undergjerninger igjennem de henrundne christelige Aarhundreder. Gud selv, den forskæftede og opstandne Frelser, har bekræftet og stadfæstet den ved saadanne Mirakler, der ere ligesaa store, som Hans egen Opstandelse. Thi utallige Syndere har Han opvakt og opvækker Han endnu den Dag idag fra den aandelige Død, af Syndens Grav, til Naadens Liv. Naar der er nogen Forstjæl mellem Herrens legemlige Opstandelse og Synderens aandelige Opstandelse, da er det den, at Herren ved at opvække sig selv fra de Døde ikke fandt den ringeste Modstand, men at Han ved at opvække Synderen fra den aandelige Død, støder paa Modstand i Synderens onde Villie og fordærvede Hjerte. Derfor kunne vi siges selv at være Vidner om Herrens seirrige Opstandelse, — og især paa nærværende Dag og i hele denne hellige Paastetid føle vi os mægtig befyrdede i vor h. Tro, der hviler paa et saa fast Fundament, paa et Fundament, der ligesom en ubevægelig Klippe i Tidens Strøm aldrig kan rokkes, men tvertimod selv gjør alle Ondskabens og Løgnens Angreb til Skamme, og knuser alle dem, som med ugudelig Haand vove at rokke derved. Ja, Christus er opstanden, Alleluja! Løven af Judæ Stamme, af Davids Rod, har vundet Seier, Alleluja! Denne Herrens Seier og Triumph er vor Troes Fundament, Alleluja! Nu erkjende vi tilfulde, at alle Frelserens Ord ere guddommelige, useilbare og uforanderlige. „Himmel og Jord skulle forgaae, men Hans Ord skulle ikke forgaae.“¹⁾ Sandt og useilbart er hiint Ord, som Herren har talet til sine Apostle og deres retmæssige Efterfølgere, vor h. katholiske Kirkes Biskopper: „Mig er givet al Magt i Himmelen og paa Jorden. Gaaer derfor hen og lærer alle Folk. . . . lærer dem at holde Alt, hvad jeg har befaleet. Thi see! Jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende.“²⁾ „Sandhedens Aand skal veilede Eder til al Sandhed.“³⁾ „Han, denne Sandhedens Aand, skal blive

1) Luc. 21, 33.

2) Matth. 28, 18. 19. 20.

3) Joh. 16, 13.

hos Eder evindeligt.“¹⁾ Sandt og useilbart er hiint Ord, som Herren har sagt til Apostelskyrsten Petrus og hans retmæssige Efterfølgere paa Petri Stol i Rom, i Christenhedens Hovedstad: „Du er Klippen (Petrus), og paa denne Klippe vil jeg bygge Min Kirke, og Helvedes Porte skulle ikke overvælde den. Og Jeg vil give dig Himmeriges Nøgler. Hvadsomhelst du binder paa Jorden, det skal være bundet i Himmelen, og hvadsomhelst du løser paa Jorden, det skal være løst i Himmelen.“²⁾ Alt, hvad vor opstandne Frelser ved Sin hellige Kirke forkynder os, er sandt og forbliver sandt i al Evighed. Alle Hans Verdomme, alle Hans Bud, alle Hans Forjættelser, alle Hans Trudstier ere sande, guddommelige, useilbare! Derfor — — da Jesus Kristus, vor h. katholske Kirkes Stifter, er opstanden fra de Døde, saa finde vi Intet saa skadeligt og fordærveligt, saa foragteligt og forbandelsesværdigt, som Bantro og Brangtro, og Intet saa nødvendigt og velsignelsesrigt, saa ærværdigt, helligt, stort og ophøiet, som den sande katholske Tro, til hvilken Herren, vor korsfæstede og opstandne Frelser, i Sin uendelige Naade og Barmhjertighed har kaldet os!

O Du vor guddommelige Frelser, Du Som ved Din seirrige Triumph over Død og Helvede har beseglet Din Lære med Guddommelighedens Segl, vi troe Alt, hvad Du har lært og ved Din h. Kirke forkynder os! Ved Din herlighedsfulde og hæderkronede Opstandelse bønfalde vi Dig om at bevare os for Bantro og Brangtro, for Menneskeskygt og Egeghydighed i Troen, og altid mere og mere at befæste den sande, levende Tro i os, paa det at vi ved vort Livs Ende maae kunne sige med Din h. Apostel: „Jeg har stridt den gode Strid, fuldbendt Løbet, bevaret Troen. Iøvrigt er Kæmpehedens Krone henlagt til mig, hvilken Herren, den retfærdige Dommer, skal give mig paa hiin Dag, og ikke alene mig, men ogsaa alle dem, som elste Hans Gjenkomst paa Opstandelsens store Dag.“³⁾ Amen.

Kirkelige Efterretninger.

Osnabrück⁴⁾. 5. April. Istedetfor den til Erkebiskop af Eöln promoverede Biskop for Dioecet Osnabrück og Provicar

¹⁾ Joh. 14, 16.

²⁾ Matth. 16, 18. 19.

³⁾ 2. Timoth. 4, 7. 8.

⁴⁾ Meddelt efter „Eöln. Bl.“ og en Privat skrivelse.

for de nordiske Missioner, Dr. theol. Paulus Melchers, er ved den idag stedfundne Valghandling den hidtilværende Domdechante og Generalvicar Johann Heinrich Beckmann af Domkapitlet udvalgt til Biskop af Osnabrück. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ var der høitidelig Høimesse i Domkirken. Derefter blev Hymnen: „Veni Creator“ affungen, hvorefter det hviærv. Domkapitel samlede sig til Valghandlingen i Kapitelhuset. Denne varede ikke fuldt to Timer, og Valget erholdt strax ved den tilstedeværende kongelige Valgcommissær Kongens og den kgl. Regjerings Stadfæstelse.

Den udvalgte Biskop er født i Omegnen af Osnabrück i Aaret 1803, har gjort sine Studier i Osnabrück og Münster, og blev i Aaret 1828 viet til Præst. Efterat han i nogle Aar havde været ansat som Vicar ved den herværende Domkirke, blev han, ifølge den Tillid, hvormed den afdøde Biskop Kiipe hædrede ham, kaldet til at overtage det ledigblevne Embede som Sognepræst ved Domkirken. I denne Stilling har han virket til stor Velsignelse i 25 Aar. Da Viebiskop Kiipe i Aaret 1855 blev bortkaldt af Gud til et bedre Liv, blev Forvaltningen af Diocefet betroet til Dompastor Beckmann (i Paaften 1855), og han udførte dette hæderlige Hverv i Forening med Besørgelsen af Dompastoratet paa den ærefuldeste Maade lige til Biskop Paulus' Overtagelse af det biskoppelige Embede (i Paaften 1858). Ved Genoprettelsen af Bispedømmet i det sidstnævnte Aar, og Installationen af det ny Domkapitel havde Domkirkens Menighed den Sorg, at maatte tage Afshed med sin høitilseede Sjælesørger, der nu ved den h. Faders og Kongens Tillid blev beskikket til Domdechante for det ny Domstift, og af Biskop Paulus umiddelbart derefter ansat som Generalvicar, i hvilken vigtige Stilling han i disse otte Aar har havt en væsentlig Andeel i Diocefets Styrelse. Dette har ogsaa fundet Anerkjendelse i Rom, idet den h. Fader udnævnte ham til Geheime-Kammerherre, ligesom Kongen af Hannover i Paaftjønneelse af hans fortjenstfulde Virksomhed beærede ham med Guelphordenens Insignier. Udfaldet af dette Valg er, som man maatte vente, blevet hilset med Tilfredsstillelse og Glæde saavel af hele Geistligheden, som af Bispedømmets samtlige Beboere.

Berlin. Tilstaaelse angaaende protestantiske Tilstande. I den konservative Forenings Forsamling i Berlin holdt d. 1. Marts en Herr Tillich et Foredrag over Kirke-mangel og Kirkebygningsevæsenet i Berlin. Taleren betegnede — som „Neuz Allg. Volksbl.“ i Nr. 54 siger — „den Kirkenød, hvorunder Berlin lider, som den dræbende Sygdom, der for Tiden underminerer Befolkningens aandelige Liv. Vil det konservative Parti oversee denne Skade, saa er det at ligne

ved Præsten og Leviten i Evangeliet, der lode den ligge hjælpeløs, der var falden i Mordernes Hænder." Han paaviste dernæst det mere og mere om sig gribende Uvæsen, der havde fjernet hele Klaser af Mennesker fra Kirken, til den overhaandtagende Vanhelligelse af Søndagen, som ogsaa til den exempellose Mangel og Utilstrækkelighed af Kirkebygninger og kirkelige Kræfter i denne By. Han beviste disse Paastande ved en Række statistiske Kjendsgjerninger, af hvilke vi imidlertid blot kunne fremhæve Enkeltheber. Medens der i hele den preussiske Stat komme 1302 Evangeliske paa een Kirke — falder der i Berlin 14,500 evangeliske Christne paa een Kirke (heri indbefattet Interimskirkerne). Under disse Misforhold maa Hjernelsen fra Kirken nødvendigviis blive større og større; thi ved de talrige Vielser og Daabshandlinger, der finde Sted, er det Kirken ikke engang muligt, at fuldbyrde det den gjør, paa en tilbørlig og værdig Maade. Derfor skeer det ogsaa, at der i en Menighed aarligen kunne forekomme c. 200 Tilfælde, hvor Forældrene ikke lode deres Børn døbe, før de af Politiet blive tvungne dertil. Det hændte sig saaledes engang, at et Barn, der skulde døbes, sprang ned fra den kvindelige Fadders Arm og raabte: jeg vil ikke døbes! — Af 16 Liig blive de 15 jordebe uden Geistlig. Taleren godtgjorde ligeledes med en Række slaaende Beviser, at Kirkens Forsald ikke blot medførte Sædelighedens Undergang, men ogsaa havde materiel Ddelæggelse til Følge.

Østerrig. Lord Campden, en omvendt Englænder, der for Diebliffet opholder sig i Wien, har skænket Msgr. Patterson, der ligeledes befinder sig i Wien for at indsamle til den katholske Cathedral i London, en Sum af 10,000 Gylde til det nævnte Niemed. Lord Campdens Tilbagevenden til den katholske Kirke fandt Sted samtidigt med Msgr. Pattersons i Aaret 1851.

England. Den katholske Kirke. Msgr. Patterson, en Convertit, der for Tiden opholder sig i Wien for at indsamle Bidrag til den katholske Cathedral i London, har i en af ham der holdt Tale givet et Billede af den katholske Kirke i England. I forrige Aarhundrede — vi citere her hans Tale — var Katholikernes Antal i England sunket ned til 60,000. De besøgte ingen borgerlig og politisk Frihed, vare forhadte og fredløse. Endelig, i Aaret 1829, satte O'Connell igjennem, at de Skranker, som Lovgivningen havde opstillet mellem Protestanter og Katholiker, for største Delen faldt bort; men Had og Fordomme gjorde desuagtet Katholikerne Livet suurt. I London fandtes dengang 20 smaa Capeller og et Benedictiner=Nonnekloster; af Præster var der 48, hvoraf mange kun vare private

Capellaner. Hele den katholske Kirke i England styredes dengang kun af 4 apostolske Vikarer. Nu har England et Hierarki, som bestaaer af en Erkebiskop og 12 Diocefan-Biskopper. London er inddeelt i 2 Diocefer: Erkebioeset Westminster og Dioeset Southwarf. 3 Erkebioeset findes for Dieblikket 220 Præster, 106 Kirker og 28 Klostre samt et stort Antal milde Stiftelser. Spier man hertil Seiren over tilshyneladende uovervindelige Fordomme; erindrer man Skabelsen af en katholsk Litteratur, som nyder almindelig Agtelse; tænker man paa Gjenoplivelsen af den katholske Kunst, saa maae vi erkjende, at Gud i et Tidrum af 40 Aar har gjort for England, hvad der i Sandhed maa kaldes Vidunderligt. De Hovedmidler, hvoraf det guddommelige Forsyn har betjent sig, for at frembringe et saa overordentligt Resultat, ere: 1) Indvandringen af mange fromme Biskopper og Præster fra Frankrig, hvorfra de fordreves af halvfems Aarenes Blodregimente. 2) Gjenoplivelsen af den romantiske Litteratur ved Walter Scott o. fl. Disse Forfattere skreve, mærkeligt nok, steds i en katholsk Aand, uagtet Manden selv ofte var en ivrig Protestant. 3) Pusheismen. I Aaret 1833 begyndte, foranlediget ved et Arrangement fra Statens Side, som sigtede til Inddragelsen af visse protestantiske Bispestole tilligemed deres betydelige Eiendomme, Pusheismen at udbrede sig. Den opstillede, i den Hensigt at begrunde Forsvaret, nogle af de vigtigste katholske Grundsætninger, f. Ex. Væren om Guds Kirkes Synlighed, Uafhængighed og Autoritet. Lidt efter lidt gik det op for Forsvarerne af disse Meninger, at saadanne Grundsætninger kun havde hjemme i den romersk-katholske Kirke, og, idet de herved fik Diet aabnet for deres Kirkes vildfarende Lærdomme, traadte som Følge heraf og træde endnu den Dag idag Hundreder af protestantiske Præster og Tusinder af Vægfolk tilbage til den katholske Kirke. Denne Bevægelse bragte ikke blot nyt Liv og nye Kræfter ind i den katholske Videnskab og Virksomhed ved Omvendelsen af Mænd som Newman, Manning, Ward, Christie, Faber, Coleridge, Dalgairns og Andre, men den samme Aand trænger mere og mere igjennem hos Protestanterne, og for Dieblikket frembyder den anglikanske Kirke det Særsyn, at Hundreder af protestantiske Præster prædike katholske Dogmer og undervise i katholsk Aand. Det maa ogsaa erindres, at, medens Guds Naade virkede saa synligt udenfor Kirkens Enemærker, havde Hans kjærlige Omfarg ogsaa i dennes Midte opreist en stor Pave og navnlig i England en rigtbegavet Biskop, der var istand til at fatte Betydningen af en saa uventet Stilling. Det var den salige Cardinal Nicolaus Wiseman. Wiseman kan man betragte som Englands anden Augustinus, ligesom Pius IX. som vor anden Gregorius den Store. Endelig anseer jeg ogsaa den store Indvandring i England af vore

ulykkelige Irændere som en Hovedaarjag til Katholicismens Fremgang iblandt os. Af Londons 250,000 Katholiker ere vistnok ikke mindre end fire Femtedele enten fødte i Irland eller af irsk Herkomst. Hvad de ivrige Katholiker hyde for at understøtte Kirken, hvor stor en Skjerv de offred af deres fattige Midler for at underholde Geistligheden, kan man neppe høre uden at røres og forbauses derover. Blandt vore Omvendte findes der vel mange velhavende Folk og særdeles gavmilde Mennesker; men i et Land, hvor Kirken ikke oppebærer en Hvid af Staten, og hvor den først i Løbet af de sidste Aar paany har faaet Fodfæste, vilde det alligevel være umuligt for den at komme til at udfolde et kraftigt Liv, naar den ikke kunde støtte sig til Folkemasserne, saaledes som det navnlig gjælder om disse gode Irændere.

— Den protestantiske Kirke i Irland har 1510 Præstekald, 1151 Kirker og 2140 Præster; i Gjennemsnit kommer paa hvert Beneficium en protestantisk Menighed af 459 Sjæle og en reen Indkomst af 258 Pund (omtrent 2320 Rdl.); 114 af disse Sognekald have tilsammen 1589 Sjæle og en reen Indkomst af 18,785 Pund, altsaa i Gjennemsnit 14 Sjæle og 144 Pund (1290 Rdl.). Den katholske Kirke har i Irland 1071 Sognekald og 3210 i disse virkende Præster (foruden 70 Munkes- og 190 Nonneklostre); hvert katholsk Sognekald har i Gjennemsnit 4500 Sjæle.

Frankrig. Et Tidens Tegn. Menigheden indenfor den reformerte Kirke i Frankrig er stor. For kort Tid siden blev der i en Forsamling af over hundrede Geistlige afstemt over det Spørgsmaal, om det var nødvendigt at troe paa Christi Guddom. 51 Pastorer stemte derimod, og i Havre be- traadte paa een og samme Dag to Præster Prædikestolen, den ene for at godtgjøre de orthodoxe Principer, den anden for at gjøre den samme Menighed begribeligt, at Jesus Kristus blot var en stor Mand, samt at Væren om hans Guddom og Op- standelse bidrager mere til at nedværdige ham, end til at hæve ham!

3 Senatet kom nylig en Petition til Forhandling, der gik ud paa at formaae Regjeringen til at indkalde samtlige Synoder i den reformerte Kirke, for at disse Autoriteter igjen kunde bringe „den orthodoxe Troesbekjendelse og Disciplin“ til Værelse i Kirken. Da Frankrig har 21 saadanne Synoder, saa var det let at forudsæe, at der ikke kunde være Tale om eller Grund til at vente nogen Overensstemmelse i Beslutningerne, men at Tvedragten blot vilde være bleven endnu større. Af denne Grund blev denne Petition klogelig — lagt tilside.

Ostindien. Angaaende Missionen i Madura i Ostindien, have vi -- hedder det i „Westf. Kbl.“ -- modtaget særdeles gunstige Efterretninger. En af Missionærerne skriver følgende: „Siden 1855 har jeg været Missionær i Byen Madura. Da jeg kom hertil, var der 600 Christne; nu har jeg en Menighed paa 2500 Sjæle. Endeel af dem ere traadte over fra Protestantismen, men Størsteparten ere omvendte Hedninger. Jeg har i min Menighed en talrig Skole, et Hospital for syge Hedninger, der ville lade sig døbe, et Vaisenhuus, og desforuden en Anstalt til Underviisning for dem, der træde over til Christendommen. Tidligere har jeg derfor ogsaa maattet indskrænke min Virksomhed til Staden alene; thi mine Kræfter vilde ellers ikke have kunnet magte et større Omraade. Men, siden jeg har faaet en Medhjælper, har vor Virkefreds udvidet sig til Landet, hvor Høsten baade er lettere og rigere. I et Tidsrum af 18 Maaneder har den kjære Gud nu i syv forskjellige store Byer ladet en Sæd spire frem saa kraftigt, at den vil være mægtig til at beseire Djævelen og udrydde Ufrudet mere og mere, alt efterhaanden som Tiden gaaer. For mindre end eet Aar tilbage byggede jeg i den største By en Kirke af Leer med Straatag; den var tillige min Bolig. Jeg havde her dengang endnu kun et Antal af nogle Hundrede Omvendte. Jeg byggede Kirken til 209 Personer. Men neppe var den færdig, førend det viste sig, at den var for lille; thi nu er denne Menighed voyet til 400. I en anden By har jeg ligeledes bygget en lignende Kirke, men ogsaa denne viste sig snart at være meget for lille. Naar jeg besøger disse nysomvendte Christne, camperer jeg under de tætteste Træer. Og næppe bemærke de min Ankomst, førend de strømme mig imøde, straalende af Glæde, bærende det Kors eller den Medaillon om Halsen, som de erholdt ved deres Daab. Ogsaa Hedninger nærme sig da, skjøndt frygtssomme, med usikre Skridt og enkeltviis Tid efter anden. Naar jeg da begynder mit Foredrag, lytte de opmærksomme til; men ihvor klart og simpelt jeg end søger at indklæde mine Ord, forstaae de dog sjelden i Begyndelsen ret meget; thi den christelige Sandhed ligger dem endnu for høit. Var jeg blot istand til at bygge en større Kirke! Den vilde ikke kunne koste mere end 5 til 600 Fr.; men mine Midler forslaae ikke. Hvor mange ædle Menneffer gives der ikke i Europa, for hvem 500 Fr. vilde være en Bagatel, og hvem det vilde volde en stor Glæde, at anvende disse i et saa nyttigt Diemeb, hvor det gjælder saa mange Sjæles Vel! Men vi kjende dem ikke og de kjende ikke vor Fattigdom. Hvilke velsignelsesrige Renter kunde vi katholske Christne ikke oppebære af vor Overflod, om vi vilde anvende den til Missionen! Tusinder af Sjæle vilde derved frelses.

Til den katholske Menighed i Kjøbenhavn.

Under min Fraværelse paa en nærforestaaende Udenlandsreise, som jeg med mine kirkelige Foresattes Minde agter at foretage i Menighedens Interesse, og som let kan medtage flere Maaneder, have mine kjære Medbrødre, d'Hrr. Capellan Dr. Niehaus og Vicar Freund, godhedsfuldt lovet at ville besørge alle mig paahvilende Kaldsarbejder og Forretninger; til dem henviser jeg da herved alle Bedkommende.

Privatbrev til mig (o: med Paategning: „Privatim“) bedes i denne Tid ogsaa tilsendte Hr. Capellan Dr. Niehaus, som vil have den Godhed at overfende dem til mig fra Tid til anden.

Jeg anbefaler mig og min Reises Formaal ret indstændig til de Troendes fromme Erindring i Bønnen.

Kjøbenhavn, d. 13. April 1866.

H. Grüder.

Vi troe at det vil være vore Læsere kjært at erholde Underretning om, at et særdeles vellykket rylograferet Portræt af vor høiarværdigste Biskop Paulus, Erkebiskop af Cöln, er at erholde hos Boghandler Sagerup, Gothersgade Nr. 31 (Hjørnet af Regnegade), for den billige Priis af 8 f.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 15. April. 2. Søndag efter Paaste. Maria's Befudelse.** Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias h. og ubesmittede Hjerte for Syndernes Omvendelse. — 16. M. Drogo, Bisk. 17. St. Anicetus, Pave og Mart. 18. D. Amidaeus, Ordensf. 19. Ed. Ihusommelse af Alterets h. Sakrament. 20. S. Victor, Mart. 21. L. Anselm, Kirkel. og Erkebisk.
- Søndagen d. 22. April. 3. Søndag efter Paaste. Den h. Josep's Skjætsfest.** Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 23. M. Georg, Mart. 24. St. Hibelis af Sigmaringen, Mart. 25. D. Marcus, Evangelist. 26. Ed. Ihusommelse af den sal. Jomfru (de bono consilio).
- Fredagen d. 27. April. St. Ansgar's festlige Mindedag.** Kl. 8 og 12 stille Messer. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Bæyrandagt. — 28. L. Soter og Cajus, Paver og Martyrer.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messer Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$.** — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kappellet (Tolbbodveien 14): stille Messer Kl. 6.

Kjøbenhavn.

S. Tiersø Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 9.

Søndagen den 29de April.

1866.

Indhold: Om Paven og den biskoppelige Værdighed. — Paul Ludolph Melchers, Erkebiskop i Cöln. — Kirkelige Efterretninger: Hamborg. Rom. Tydskland. Baiern. Paderborn.

Om Paven og den biskoppelige Værdighed.*)

Simon. Faaer ogsaa Paven en særegen Indvielse?

Pr. Paven har Bispevielsen; og det er netop som Biskop af Rom at han er den h. Petrus's Efterfølger og Overhoved for den hele Kirke. Han er alle Troendes aandelige Fader; derfor kalde vi ham ogsaa „hellige Fader“, ligesom ogsaa Ordet „Pave“ betyder Fader.

Thom. Men hvorfor da helligste Fader? Det forekommer mig at være overdrevent.

Pr. Naar den hellige Paulus skriver til sine forskjellige kristelige Menigheder, kalder han de Troende: Hellige. Thi enhver Christen er jo baade helliget ved Modtagelsen af Sacramenterne, og har det Kald, at virke for sin Helliggjørelse. Dette Navn er paa eengang en Erindring saavel om den Hellighed, der er bleven os tildeel, som om den, vi selv skulde tilegne os. Ligesom vi i Daaben give dem, der skulde døbes, f. Ex. Navnet „Justus, den Retfærdige“, eller „Katharina, den Rene“, for at de saaledes kaldte ret ivrigt skulde bestræbe sig for at svare til deres Navn, saaledes kunne ogsaa vi Andre kaldes Hellige. Men naar dette saaledes ikke kan dables, kan det ligesaa lidt dables, at Paven kaldes den helligste Fader, da han, som Christi

*) Efter Rippels „die Schönheit der katholischen Kirche“.

Stedfortræder, beklæder den høieste Værdighed blandt alle Christne; thi ved dette Navn erindres om at han som de Helliges Overhoved ogsaa selv maa stræbe efter den største Hellighed. Paven kalder sig selv, ifølge en Skik, der hidrører fra den h. Gregor den Store, „Guds Tjeneres Tjener“, for derved at vise, at han heller ikke blandt sine Titler forglemmer den sømmelige Ydmyghed.

T h o m. Er det virkelig sandt, at der undertiden ogsaa har været onde og forargelige Paver i Kirken?

Pr. Og er det ikke virkelig sandt, spørger jeg igjen, at der blandt Apostlene befandt sig et slet Menneske, nemlig Judas? Men vare de øvrige Apostle maastee derfor ikke hellige og retfrafne Mænd? Desværre gives der blandt Paverne, ligesom blandt Apostlene, Mennesker, der ikke svarede til deres hellige Embede; men lykkeligviis var det ligesaa saa, som blandt Apostlene. Og det var ovenikjøbet kun saadanne, som ved verdslige Fyrsters og Stormænds uberettigede og uretfærdige Indflydelse vare bleve hævede til den pavelige Værdighed. Det er altid sørgeligt, at uværdige Mennesker nogenjinde have beklædt den h. Stol, og det kan ikke nægtes, at saadanne utroe Hyrder have tilføiet Kirken stor Skade. Men saameget mere maae vi erkjende Herrens Haand, som ledede Kirken gennem alle de den af dens egne Forstandere beredte Storme, som vedligeholdte den sande Tro, og ikke tillod, at Helvedes Porte overvældede Guds Rige paa Jorden. Antallet af uværdige Paver er langtfra saa stort, som den katholske Kirkes Tjender ville paastaae; jo større vi imidlertid antage det for at være, desto klarere maa det vise sig for os, at Kirken er grundet paa en Klippe, og af Gud selv bliver reddet fra enhver Fare for Undergang!

Simon. Hvem bestemmer da efter en Paves Død hans Efterfølger?

Pr. Det gjør Cardinalerne. Naar en Pave er død, forsamles disse ni Dage efter hverandre i St. Peterskirken i Rom, for der at holde Exequierne for den Afdøde. Efterat denne Tid er udløbet, komme de igjen sammen i den samme Kirke, og en Messie bliver læst for at paakalde den Helligaands Bistand, og

en Tale holdt af en dertil særlig valgt Cardinal, hvori Alle opfordres til at vælge et værdigt Kirkeoverhoved. Derpaa begive de sig i høitideligt Optog til det pavelige Palads, hvor Valget af Kirkens nye Overhoved skal foretages. Enhver Cardinal faaer der en lille Celle, der er forsynet med de nødvendige Indretninger, og i en anden ved Siden af hoo de til hans Tjenerstab hørende Personer, af hvilke han tør medtage to eller tre. Herefter blive alle Paladsets ydre Døre og Vinduer tilmurede, og ingen Cardinal kan forlade Paladset uden i Sygdomstilsælde, for at saaledes enhver Indblanden udenfra i Pavevalget kan forebygges. Maden til Cardinalerne bliver daglig bragt til Paladset, og kommer derind ved Hjælp af dertil anbragte Dreiehjul. Cardinalerne forsamle sig nu to Gange om Dagen i det i Paladset værende Kapel for at foretage Valg, og disse gjentages saalænge, indtil idetmindste to Trebiede af alle Stemmerne have forenet sig om Valget af en Cardinal til den fremtidige Pave. Denne Cardinalernes Forsamling kaldes Conclave. Er der endelig valgt en ny Pave, saa bliver han spurgt, om han vil indvillige i dette Valg, og om hvilket Navn han for Eftertiden vil bære. Thi det har allerede i tusinde Aar været Skik, at de udvalgte Paver forandrede deres Navn. Derpaa iføres han den pavelige Dragt, som er af hvid Farve, og modtager som Hylkingstegu Fod- og Haandtykset af Cardinalerne. Det ny Pavevalg bliver ogsaa høitidelig forkyndt for Folket, og de indtil da tilmurede Døre aabne.

Simon. Hvorfor forandres Navnet?

Pr. Man søger derved at efterligne den h. Petrus's Exempel, som før hed Simon. Men desuden er denne Skik et Fingerpeg for den Valgte om, at han maa opgive alle Familiebaand, og ubelukkende opoffre sig for Guds Kirkes Vel. Saaledes faae ogsaa de, der indtræde i en Orden, andre Navne, til Paamindelse om, at de nu ganske, endog saa med deres Navn, skulle afdøe fra Verden.

Simon. Er Paven nu dermed indsat i sin nye Værdighed?

Pr. En af de følgende Dage finder endnu først hans

Kroning Sted. Til denne bliver han baaret, siddende paa en Stol, ind i Peterskirken, og, efterat han der har iført sig den pavelige Klædning, ligeledes baaret i de nu paafølgende høitidelige Processioner. Men midt under alle disse Vresbeviisninger, som vises ham, gaaer Ceremonimesteren foran ham, og bærer i den ene Haand et brændende Lys, i den anden et Fad, hvorpaa der er Slette og Paladser, forfærdigede af Hør, der foreholdes Paven som et Sindbillede paa al jordist Herlighed. Disse Hørbygninger antændes af Ceremonimesteren medens de Ord henvendes til Paven: „Saaledes forgaaer Verdens Herlighed!“

Simon. Det skal vel være en Mindelse om, ikke at lade sig forlede til Stolthed og Overmod ved al den Ære, som ved denne Høitidelighed vises ham?

Pr. Ja vel; omtrent ligesom der forud blev overrakt de romerske Keisere ved deres Kroning det gylndne Rigsæble, der egentlig var en lille Jordkugle, for at sindbilledliggjøre deres Herredømme; men som Sindbillede paa, hvor forgængeligt dette Herredømme var, og for at opfordre dem til sømmelig Ydmyghed, var denne Kugle indeni fyldt med Aske. — Efter Processionen følger nu den med den største Høitidelighed og af Paven fejrede Høimesse, og naar denne er til Ende, bliver han baaret ud paa Peterskirkens Balcon, hvorfra Paverne ogsaa ellers pleie at meddele Folket den hellige Velsignelse. Her tager han Plads under en Thronhimmel, og den dertil bestemte Cardinal paa sætter ham den pavelige tredobbelte Krone med de Ord: „Modtag denne Prydselse med tre Kroner, og viid, at du skal være en Fader for Konger og Fyrster, en Verdens Behersker, og Jesu Christi vor Frelfers Statholder paa Jorden.“ Med Kronen paa Hovedet reiser Paven sig og udtaler Velsignelsen over den forsamlede Folkemængde, og to Cardinaler forkynde i Pavens Navn den sædvanlige Afslutning. Efter Kroningen i Peterskirken begiver Paven sig til den hellige Johannes Kirke, der er den hele Christenheds Hovedkirke; og ved Indgangen til denne modtager han af en Cardinals Hænder hine Kirkens sindbilledlige Nøgler, af hvilke den ene er af Guld, den anden af Sølv. —

Saaledes ender den Høitidelighed, ved hvilken den hele Christenheds nye Dverhoved bliver indsat i sin Værdighed.

Simon. Hvormange Paver have der hidtil været?

Pr. Den nu regierende Pave, hvis Familienavn er Johan Mastai Feretti, og som har antaget det pavelige Navn Pius IX., er den to hundrede og otte og halvtredsindestyvende.

Thomas. Der er vistnok meget Skjönt i hine Ceremonier, der iagttages ved en ny Paves Valg og Kroning; imidlertid forekommer mig dog den Skik med Fødkysset, hvormed den nye Pave hyldes, og hvormed han ogsaa ellers æres, at være for overdreven og fornærende. Mange forarges over denne Skik.

Pr. Forargedes ikke ogsaa de Skrifftloge og Phariseerne over, at Kristus ved sit høitidelige Indtog i Jerusalem lod Klæder strøe under sig og under glade Hofannaraab lod sig i Triumf ledsage til Staden? Og ærgrede Simon, Phariseeren, sig ikke over, at Guds Søn lod sine Fødder kysse af den bodfærdige Magdalene? Og ærgrede Judas sig ikke over, at Maria udgjød hiin kostbare Salve over Christi Hoved? Og desuagtet taalte Kristus alt dette. Han var rigtignok Guds Søn, men dertil den Ydmyggeste blandt Menneskene. Petrus tillod, at man lagde de Syge paa Gaden, hvor han gik forbi, for at hans Stygge kunde berøre dem og gjøre dem sunde. Og hvorfor skulde han have forbudt det? Det var jo hans apostoliske Embede, den ham af Gud tildelte Værdighed, som man ærede i ham. Saaledes ære vi ogsaa i Paven, denne den h. Petrus's Efterfølger og Jesu Christi Statholder paa Jorden, ikke Mennesket, men den Værdighed, som Gud har givet ham; Men bliver i hans Person ndviist selve Frelseren. I Rom. 10, 15. hedder det: „Hvor herlige ere ikke deres Fødder, som forkynde Evangeliets Fred“. Naar vi af Christi Statholders Mund modtage Velæringer og Bud, som om de udgik fra Christi Mund, naar vi modtage Velsignelsen af hans Hænder, som om det var Christi Hænder, der velsignede os, hvorfor skulle vi da ikke ogsaa betragte og ære hans Fødder som et Sindbillede paa Christi Fødder?

Simon. Hvad ere Cardinalerne egentlig?

Pr. De ere Paven's Raadgivere og Hjælpere, omtrent ligesom de geistlige Raader i et Bispedømme ere Biskoppernes Hjælpere. Naar de ere fuldtallige, ere der halvfjerdsindstyve. Ifølge deres Værdighed ere de deels Biskopper, deels Præster, deels Diaconer.

Joseph spurgte, om Cardinalerne virkelig havde røde Klæder og en rød Hat, saaledes som man saae dem afbilledede.

Pr. Jo vel, denne røde Klædning er deels et Sindbillede paa deres fyrstelige Rang og deres høie Værdighed, deels skal den minde dem om, at de ere forpligtede til at hengive Liv og Blod for Kirkens Velfærd. Isærdeleshøi skal den røde Hat, som de bære, erindre dem om deres Pligt.

Simon. Er der ogsaa Forskjæl paa Erkebiskopper og Biskopper?

Pr. Ikke i Vielsen, men vel i deres Rang. Erkebiskopperne ere deres Bispedømmers Overhyrder, ligesom Biskopperne ere det for deres; men tillige have dog Erkebiskopperne et Overtilsyn med flere Biskopper og Bispedømmer, der ligge omkring deres; og disse Bispedømmer kaldes da samlede en Kirkeprovincs. Der gives endnu andre lignende Værdigheds-trin, som ligeledes kun ere begrundede i Biskoppernes høie Rangforhold. Saaledes kaldes den Biskop, hvis Sæde er det første og anseeligste i et heelt Rige, Primas. Navnet er da enten en Erstitel, eller de saaledes kaldte Biskopper have en virkelig Magt og Jurisdiction som Paven's Statholdere. Patriarker kaldes de Biskopper, under hvis Tilsyn og aandelige Magt flere Provincers eller Nationers samtlige Biskopper og Erkebiskopper staae.

Simon. Ere Erkebiskopperne i deres Dragt forskjællige fra de øvrige Biskopper?

Pr. Hvad der fornemmeligen udmærker dem, er det saakaldte Pallium. Dette Ord betyder en Kappe; og Palliet var ogsaa oprindelig den lange kaiserlige Raabe, som de første christelige Kaisere oversendte til de fornemste og fortjenstfuldeste Biskopper som en særdeles Udmærkelse, og som de gave dem Tilladelse

til at bære. Senere blev den skjænket af Paven, og det blev anordnet, at alle Erkebiskopper ved deres Embedstiltrædelse skulde bede Paven om den. Ligesom jeg imidlertid sagde Eder om den præstelige Stola, at den havde været et langt bebræmmet Gevandt, men senere blev saaledes formindsket, at nu kun Sømmen af hiint Gevandt bæres af Præsterne, saaledes forholder det sig ogsaa med Palliet. Dette er nuomstunder ikke nogen fuldstændig Kappe, men kun en bred af hvid Uld forfærdiget Stribe, i hvilken der er indviklet syv Kors af en anden Farve. Det kan saaledes lettere forsendes af Paven til alle Verdensdele. Dette Vaand forestiller den Bebræmning, som smykkede Palliet ved Halsen og paa Brystet, og derfor bliver ogsaa dette baaret om Halsen og over Brystet.

Simon. Er Palliet blot af Uld?

Pr. Netop dette Stof, der tages af Faarene, er meest skiftet til at antyde det aandelige Hyrdeembede, som den ny Erkebiskop overtager, idet han isører sig det. Trelseren lignede sig ved en god Hyrde, der med Glæde tager sit gjenfundne Faar paa sine Skuldre, og naar vi see en Erkebiskop med sit Pallium paa Skuldrene, saa erindrer Synet af den hvide Uld os om den kristelige Hjord, der er betroet til hans Omsorg, om det svære Regnskab, der tynger paa ham i saa mange dyrtkjøbte Sjæle, og om den utrættelige Taalmodighed, Kjærlighed og Blidhed, hvormed han som en god Hyrde maa bære sine Faars Mangler og Skrøbeligheder. Saaledes hentyde ogsaa de i Palliet indbævede Kors til de mange Besværigheder, Sorger, Kampe, Farer og Forsølgelser, som en trofast Sjælehyrde frivillig og glad maa bære for den ham betroede Hjord.

Simon. Dette Gevandt bliver altsaa hver Gang sendt fra Rom?

Pr. Ja, og til enhver Erkebiskop for sig selv; thi saasnart En dør, bliver det lagt med ham i Graven. — Jeg vil fortælle eder det Nærmere om den Maade, hvorpaa Pallierne forfærdiges og indvies i Rom. Paa den h. Agnes Festsdag (21. Jan.) blive to hvide Lam af de pavelige Subdiaconer baarne forbi det pavelige Palads, hvor Paven fra et Bindue

velsigner dem, og til den h. Agnes Kirke. Der blive de under Høimesse ved Agnus Dei offrede i det Siemed, at deres Uld skal være til kirkelig Brug. De pavelige Subdiaconer faae dem derpaa tilbage, og maae sørge for at de blive satte paa Græsgang og blive klippede. Ulden spindes og væves af Klosterjomfruer, og deraf forfærdiges Pallierne. Disse indvies Aftenen før den h. Petri og Pauli Fest i Vatikan kirken, og henligge om Natten paa det ved den h. Petri Grav værende Alter. Herefter opbevares de, indtil de forsendes af den h. Fader, i Nærheden af den Stol, hvorpaa den h. Petrus skal have siddet.

Simon. Hvad er en Viebiskop?

Pr. De ere slet ikke forskjællige fra de øvrige Biskopper i Bispevielsen eller i alle de Rettigheder, som udgaae fra denne Vielse; kun have de ingen fri og uhindret geistlig Myndighed over en bestemt Kreds, men maae sædvanlig tjene andre Biskopper som Hjælpere i deres biskoppelige Embedsforretninger. Det forhold sig egentlig saaledes dermed: Da Biskoppen er Hovedet for, og ligesom en Brudgom viet til sin Hjord, kan der aldrig sættes mere end een Biskop over hvert Bispedømme. Naar denne paa Grund af Alderdom eller hans Dioces' altfor store Udvidelse, eller af andre gylbige Aarsager forhindres i selv at besørge alle sine Embedsforretninger, saa kan der rigtignok ikke, saalænge han lever, udnævnes en anden Biskop for det samme Bispedømme, men der kan gives og underordnes ham som Hjælper en anden Biskop, der forestaaer et eller andet Bispedømme, uden dog at have nogen geistlig Forretning i dette. Af denne Slags Bispedømmer gives der mange i Asien og Afrika, i hvilke fordm Christendommen herligt blomstrede, men senere udryddedes af de Bantroer, saa at der ikke mere befinder sig nogen christelig Menighed. Saaledes bliver en Præst f. Ex. viet til Biskop af Capharnaum; men da der ikke mere bestaaer noget biskoppeligt District i denne Stad i det hellige Land, bliver Biskoppen af Capharnaum henviist til at understøtte denne eller hiin Biskop i Vesterlandet i hans biskoppelige Forretninger, saasom Vielse, Confirmation o. desl. — Det er nødvendigt for en christelig Hjords Vel, at kun Een udøver Hjrde-

magten, derfor har hver Menighed jo ogsaa kun een Pastor, der er sat til at forvalte Sjælesorgen, medens de andre Præster kun medgives ham som Hjælpere eller Stedfortrædere.

L. hom. Men Apostlene gif dog fra Sted til Sted og havde ingen faste Boliger eller bestemte Menigheder?

Pr. Det er ingenlunde sandt, at dette var saa almindeligt. Den h. Jacobus var den første Biskop af Jerusalem og døde som saadan Martyrbdøden, den h. Johannes var den første Biskop af Ephesus, den h. Petrus havde først sit Sæde i Antiochien, og overførte det derpaa til Rom, og til Minde om disse Petri tvende Bispestole feire vi endnu aarligt to Fester. Naar Apostlene desuden ogsaa reiste omkring, for at grunde nye christne Menigheder, da stod dette i Forbindelse med deres apostoliske Embede, og det Samme gjøre endnu de, der som Missionærer fortsætte Apostlenes Omvendelsesværk. Men saasnart der imidlertid ved deres Prædiken var dannet en christen Menighed, skyndte de sig med at give den en bestemt Overhyrde. Saaledes var f. Ex. den h. Titus udnævnt af Apostlen Paulus til Biskop af Creta (Candia). Hvad Kirkesognene angaaer, saa var Oprindelsen til dem den, at, naar den christne Menighed i en Stad var bleven stor og talrig, kunde Biskoppen umulig længere forvalte den hele Sjælepleie, og endnu mindre bære Omfarg for de Troende i de omkringliggende Flækker og Landsbyer; derfor udsendte han da Præster, der som hans Stedfortrædere skulde boe paa de forskjellige Steder og der forvalte Hyrdeembedet. Da efterhaanden hele Lande antog Christendommen, maatte der da ogsaa udsendes mange hundrede saadanne Præster, saa at der nu ikke mere findes nogen christen Menighed, som ikke har sin særegne og bestemte Sjælesørger, der i Overhyrdens, Biskoppens, Navn og under dennes Tilshyn, sørger for den ham betroede Hjords Sjælefrelse.

(Fortsattes.)

Paul Rudolph Melchers, Erkebiskop i Cöln*).

Bispefødet i Cöln ved Rhinen har paa Grund af sin Ælde, da dets Oprettelse kan føres tilbage til Christendommens allerførste Tider, bestandig indtaget en høi Rang, og altid er der baaret stor Omforg for at besætte denne vigtige Plads med Mænd, om hvilke man forud vidste, at de ved deres Lands eller deres Fødsels Adel i Forening med overordentlige Evner, vilde være istand til at sikke sig en særegen Autoritet. Vi behøve kun at minde om, at en Broder til Kaiser Otto I., fem Hertuger af Bayern, en Erkehertug af Østerrig ikke forsmaaede at opslaae deres Residenters som Kirkesyrster i Cöln, om det end skete til en Tid, i hvilken det høie Embedes Magt og Anseelse veiede langt mere end nutildags.

Ogsaa endnu har Erkebispestolen i Cöln en særegen Betydning, thi Ihændehaveren deraf fører Forsædet i de nordtydske Kirkesyrsters Provincialconcilier, og ved den Land, som han meddeler de til hans øverste Ledelse og umiddelbare Førelse betroede Sogne, bliver ikke saameget de forskjællige Confessioners gjensidige Forhold, som nærmest den katolske Befolknings, eller rettere sagt den katolske Kirkes Forhold til de protestantiske Regjeringer i det væsentligste fastsat og bestemt. Det er i begge disse Parters sande Interessser, at der til denne indflydelsesrige Stilling kaldes en Mand, som er gjennemtrængt af den religiøse Tolrances Aand, og som ikke ved en altfor stræng og eenfædig Holdning puster til den Ild, som forstyrerer Landenes Fred.

Den ærkebiskoppelige Stol var siden den 8de Sept. 1864 ved Cardinal Johann v. Geissels Død bleven vacant; og efter mange Kampe, paa den ene Side mellem det til Valg berettigede Domcapitel selv, og paa den anden Side mellem dette og den preussiske Regjering, og endelig mellem denne sidste og den pavelige Stol, er Valget da nu slutteligen faldet paa den hidtilværende Biskop af Osnabrück, Paul Rudolph Melchers, og

*) Efter Leipziger Ill. Zeitg.

er denne i det af den hellige Fader afholdte Consistorium i Rom den 8de Januar bleven præconiseret som Erkebiskop af Eöln.

Den ny Erkebiskop er en Søn af en Rjebmand i Münster, hvor han saae Lyset den 6te Januar 1813. Allerede i hans 17de Leveaar, efter at have besøgt Gymnasiet i sin Fødeby og efter et halvt Aar at have bivaanet det derværende Academies philosophiske Forelæsninger, reiste han til Universitetet i Bonn, og studerede der med Iver Retsvidensfaben, hvorpaa han, efter at have absolveret sit Cursus, og idet han fortsatte sine Studier, overtog en Auscultators Embede og blev senere Referendar i den praktisk-juridiske Tjeneste. Uagtet der saaledes aabnede sig velbegrundede Udsigter til en glimrende Løbebane, hvortil saavel hans Charakter som hans Kunstfaber berettigede ham, opgav han dog den juridiske Carriere, fordi han blev sig bevidst, at den Virksomhed som stemmede overeens med hans Naturs inderste Trang var andetsteds at søge. Referendar Meichers gik nu til München, hørte der Döllinger, Haneberg, Mühlcr og andre theologiske Collegier, hvilke Studier han bragte til Afslutning i Münster, og blev da 1841 viet til Præst. Efter at have været Rappellan i Haltern, gennemløb han strax de forskjællige Grader af geistlig Raad og Subregens i Münster (indtil 1850), Regens og Domcapitular (til 1852), Generalvicar for Dioecset Münster til 1855 og Dombechant for Domstiftet Münster indtil han 1857 blev præconiseret til Biskop af Osnabrück, til hvilken Tid han ogsaa af det theol. Facultet i Münster, honoris causa tillagdes Doktorværdigheden. Om hans Virksomhed som Biskop af Osnabrück og Vicar for de nordiske Missioner vidner Oprettelsen af et Præstefeminar, Stiftelsen af 2 Drengeseminarier og nye katholske Sognkirker i Holstccn. Ligefom man paa Grund af hans omfattende Virksomhed, hans bestemte og dog milde Charakter allerede ved Besættelsen af den Paderbornske saavel som den Trierke Bispestol almindeligt havde Blikket henvendt paa ham, saaledes kommer ogsaa den Rhinlandske Befolkning ham imøde med fuld Tillid, for hvis store Fleertal det er af Vigtighed at see en saadan Mand i Spidsen for det kirkelige Regimente.

Kirkelige Efterretninger.

Hamborg 19. April. „Hamb. Abl.“ beretter, at Torsdag Aften den 12te April afreiste vor Apostoliske Provicar den Høi-
 ærværdige Erkebiskop Paulus fra Osnabrück til Berlin, for der
 at aflægge Hyldegseden. Fra Berlin retournerer Erkebiskoppen
 atter til Osnabrück, men Forvaltningen af Diocefet saavel som
 af de nordiske Missioner har han allerede overdraget til sin Efter-
 følger, den nyvalgte Biskop J. H. Beckmann. I Anledning af
 Skilsmisjen modtog Overhyrden i Løbet af Dagen forskjællige
 Mindegaver af sine ferrige Undergivne. Byens Damer som
 staae i Spidsen for den derværende Elisabeth-Forening overrakte
 ham et kunstfuldt broderet Tæppe. Deputationer fra Diocefet
 og fra flere Menigheder af den nordiske Mission skænkede ham
 to syvarmede Sølvlystager og en Sum Penge til Oprettelse
 af en Anstalt for forladte Børn, for hvilken Idees Virkelig-
 gjørelse Erkebiskoppen længe har nærret en levende Interesse.
 Fra Nonnerne af „den evige Tilbedelse“ blev der tilsendt ham
 en Mappe med udmærkede Broderier. Diocefets Geistlighed
 overrakte ham til Minde en særdeles smagsfuld og værdifuld
 Kalk, der var forfærdiget hos Guld- og Sølvarbeider Brestschneider
 og formet efter en Kathedralkirken tilhørende gammel Kalk, paa
 hvilken Biskoppen altid havde sat stor Priis. Den hamborgske
 Menighed overrakte ham ved et af Kirkeforstanderskabets Med-
 lemmer, Hr. Aug. Lewels (for Tiden bosiddende i Osnabrück)
 et Krusifæx, hvis Figur var forarbejdet af det fineste Sølv.
 Korset var af Ibenholt og i dets Piedestal var anbragt den
 hellige Ansgarius's Billede i halvtophøiet Arbejde af Sølv, i
 en Sølvplade nedenfor var indridset følgende Indskrift: „Den
 hellige Ansgarius's værdige Efterfølger“ fra Hamborgs Menighed.

I samtlige Missionsgeistliges Navn overleveredes Biskoppen
 et Exemplar af et i Wien i middelalderlig Stiil udgivet romersk
 Missale (Messboeg), hvis Initialer og Miniaturer af Academicen
 for den Dusseldorfer Malerskole bleve erklærede for kunstneriske
 i Ordets sande Betydning. Paa et Pergamentblad var anbragt
 en af den udmærkede Miniaturmaler Kleinerts i Cöln udført
 Tilsegnelsesinscription i middelalderlig Ornamentik, hvori Mis-
 sionsgeistligheden bevidner den apostoliske Vicar sin Tak for den
 Hyrde-Kjærlighed og Trost, hvormed han har vogtet den h.
 Ansgars lille Hjord. Randen af denue Tilegnelse var smykket
 med de Ord: „Elsi corpore, non recedas corde“ („Stilles
 Du end legemlig fra os, saa blive Dit Hjerte dog bestandig hos
 os“), samt med en Afbildning af den h. Ansgar og andre Em-
 blemer, hvoriblandt Pius IX.'s og Biskoppens Vaabener.

Den feirede Overhyrde udtalte sin Tak saavel til de en-

felte Overbringere ved Modtagelsen af disse Gaver, som og ved det storartede Fakkeltog, der bragtes ham om Aftenen; og vi tør være forvissede om, at hans Kjærlighed til hele sin forrige Hjord ogsaa uden disse Erkjendtlighedsbeviser vilde tilskynde ham til ved sin Bøn at fortsætte sin Hyrdeomhu for os. Saa ville da ogsaa vi stedse ledsage den værdige Erkebiskop med vore Forbønner for ham og for hans ny omfattende Virkefæds!

Rom. „Eölnertzg.“ beretter, at den h. Fader, til Brug under Fasteandagterne i dette Aar, selv havde forfattet følgende Bøn om Bessjærmelse for Petri Arvegods: „Beskyt, o Herre, denne Stad og Dine Engle vogte dens Mure! Bønhor Dit Folk i Barmhertighed; bortvend Din Brede fra Din Arv, thi vore Fjender have forsamlet sig og rose sig i deres Styrke! Sønderbryd, o Gud, deres Kraft, og adspred dem, paa det de maae erkjende, at det er Dig, vor Gud, og ingen Anden, som strider for os!“

Tydskland. (En liberal Communalbestyrelse protesterer imod en mild Stiftelse, af Had imod „barmhertige Søstre“). I Deidesheim (i Rhinphalz) døde for kort siden en lidet paaagtet Dame, som havde bestemt sin i al Stilhed samlede Formue til lutter veldædige og fromme Die-med. Deriblandt var et smukt rummeligt Huus, som hun anviste de barmhertige Søstre til Bopæl, og hvorfra de skulde pleie de Syge paa Hospitalet og i Byen. Til deres Livsunderhold havde hun legeret en Capital af 6000 Gylden.

Men imod denne veldædige Stiftelse rejste sig en mægtig Storm af „stærke Aander“, som bleve dødeligt forstrækkede for to eller tre fattige Søstre. Havde den ædle Dame forpødet sin Formue paa Reiser og thés dansants (eller maafee stiftet en Frimurerloge), saa vilde denne Dame være bleven rost for hendes Sands for Alt, hvad man nu kalder Fremskridt. Men nu fatte de en Deel af Byens Raad den Beslutning, efter det skønne af Staden Ausburgs Forstandere givne Exempel — at protestere imod Optragelsen af de barmhertige Søstre i Deidesheim. — Forat en saadan Communalbestyrelse kan indsee Betsignelsen og Nyttens af den nævnte Stiftelse, maa der nemlig først indtræffe saadanne Tilbragelser, som Forfatteren i disse Linier har oplevet som Die- og Drevidne, da der i Aaret 1854 og 1855 græsferede en epidemisk Typhus i den vestlige Deel af Pfalz, og bortrev hele Familier. Da var der høi Priis paa Sygepleien. I Landsbyen N. var nemlig en Familie, bestaaende af syv Medlemmer, henkastet paa Sygeleiet. De nærmeste Slægtninge undgik Huset af begrundet Frygt for at blive smittede, og saa laae Faderen og Moderen og to Børn i den ene og Bedstemoderen med et

andet Barn i den anden Seng, en Pige paa to Aar laae i en Kiste, uden et Halsstraa under eller en Dyne over sig; men — der var Ingen, som vilde rætte de phantaserende Syge saa meget som en Drik frisk Vand. Sogneforstanderen lod da ved Udbringning bekjendtgjøre, at den som vilde pleie Familien P. skulde faae 48 Kr. i Dagløn. Da imidlertid Ingen meldte sig, blev der budt en Gylde og en Gylde og 24 Kr. Til den sidstnævnte Priis vovede sig endelig en Person dertil; men efter 7 Dages Forløb blev ogsaa Sygevogterken kastet paa Sygeleiet. Da kom Søstrene fra Primasens som fressende Engle og pleiede Familien for Intet — af christelig Barmhertighed!

Naar saadanne smittende Sygdomme gribe om sig, da vide saadanne Raadmænd hurtigt Raad for sig selv: med den ene Haand gribe de efter Pengepungen, med den anden efter Reisevognen, og flygte som Træffugle til andre Lande, hvor Sygdommen ikke hersker. Men de Fattige, som ikke have saadanne Midler til deres Raadighed, maae blive hvor de ere; og det kalde de Humanitet, al berøve de Fattige og Syge i Nødens Tid al christelig Trøst og en omhyggelig Pleie!

Baiern. Efterat den allerhøieste Bevilling var bleven indhentet, har en Jesuitermission fundet Sted i München. Missionen begyndte den 12te Marts og varede til Palmesøndag den 25de Marts. I Liebfrauenkirke prædikede P. Roth, P. Ryswik og P. von Mehlem; i St. Bonifaciuskirke: P. Klinckstrøm, P. Reichrecht og P. Feldhaus; i Sognekirken i Forstaden Au: P. Zurstrafen, P. Hucklenbroich og P. Hundt.

Denne Jesuitermission i München mødte i Begyndelsen Banstkeligheder, og den officielle „Bayerische Zeitung“ meddelte i sin Tid, at dette Anliggende var endnu underkastet Regjerings nærmere „Instruction og Drøftelse“. Sandeligen, naar den bayerske Regjering vilde foretage nærmere Instructioner og Drøftelser, saa gives der vigtigere Sager end uskyldige Missionsprædikener. Fornylig t. Ex. har Prof. Moritz Carriere i München i det Liebigske Locale sammenlignet Christus og Muhammed, og ligeoverfor Publikum over al Maade anprist den muhamebanste Himmel med al dens Sandselighed. At Hr. Carrieres religiøse Anskuelse kun ere meget maadelige, er ingen Hemmelighed for os, da han, Liebigs Svigersøn af sin Svigerpapa contractmæssig blev taget paa Slæbetouget med til München. Carriere bekjender sig til den pantheistiske Nihilisme, og staaer paa samme Standpunkt som Menan, Schenkel og Strauss.

Han besidder derhos en overordenlig Tunge- og Penneferdighed, en flydende Stil, en udmærket Selvtillid og en utrolig Virtuositet i at brillere med sit Forraad af Kundskaber, trænge

sig frem overalt og tale med overalt. Ved det sidste Foredrag over Muhammed har den frække Atheist forresten i den allerhøieste Grad saaret Folkets religiøse Følelse, Folket, som dog betaler ham. Den hele katholske Presse protesterer imod en saadan Udsæd. Fortørnelsen er stor, og overalt spørger man sig selv, om det ikke var paa Tiden, at Statsregjeringen og den kirkelige Øvrighed gjorde Alt for at faae Ende paa dette Uvæsen. I Würtemberg blev Professor Wischer, efter en Protest af den protestantiske Kirkeøvrighed, af Regjeringen suspenderet, da han holdt lignende Foredrag som Carriere nu i München.

Det er paa Tiden, at der skeer noget lignende i Baiern med Subsfornægteren, og det vilde være bedre, end at forsøge paa at forhindre Jesuiterprædikener!

Paderborn. („Westf. Kbl.“) Kapellänen ved den tydske Kirke i London, Hr. Böddinghaus, har i disse Dage opholdt sig her for at collectere for den store Cathedral, som man agter at opføre i London. Vi tilføie til hvad vi tidligere have berettet om denne Sag følgende. De engelske Katholikers nærværende Hovedkirke, den saakaldte Pro-Cathedrale, rummer kun c. 2500 Personer og er i det Hele som Metropole den engelske Kirke ikke værdig. Den ny, som man bereder sig til at bygge, skal tillige være det værdigste og stjønneste Mindesmærke om den forevige Cardinal Wiseman. Til Opførelsen udfordres efter det laveste Overflag 200,000 Pd. St. (1,866,666 Rdlr.). Byggepladsen alene har kostet 320,000 Rdlr. Tiendebelen af denne Capital (20,000 Pd. St.) er allerede subskriberet i England selv; og Halvdelen af det Hele, men vanskelig mere, kan i de nærmest følgende Aar tilveiebringes i England; det Øvrige maa tilskydes af det katholske Fastland, og her gjøres Regning paa alle katholske Lande. Derfor er med den h. Faders Samtykke organiseret en Collect i hele det katholske Europa. Hr. Böddinghaus har i Rom modtaget den h. Faders Betsignelse til dette Forehavende, og bereiser for nærværende Tid det nordlige Tydskland.

Under den sidste Correctur af Kirketidenden havde vi den Glæde at modtage nedensaaende Afskedshilsen fra vor hidtilværende Høiærværdigste Biskop Paulus til alle hans Menigheder i Dioecset og Missionerne.

„Idet jeg nu staaer i Begreb med, ifølge en høiere Kaldelse til en anden Stilling i Kirken, at forlade det mig hidtil anviste Sogn i samme, nemlig Dioecset Dönabrück og de nordiske Missioner, hvor jeg i de sidstforløbne 8 Aar troede at have fundet en dyrebær Virkefæds for hele mit Liv: kan jeg ikke undlade, ved disse Linier endnu engang at bevidne Alle, der i denne Tid have staaet mig nær og

givet mig Beviser paa deres Kjærlighed, men ganske særdeles alle dem, som i Anledning af den forestaaende Ekilsmidse have bærret og glædet mig med de utvetydigste og værdifuldeste Tegne paa deres Kjærlighed og Hengivenhed, min oprigtigste Taknemmelighed. Jeg bringer dem herved et hjerteligt Levvel, og anbefaler mig ret indstændigt til deres venlige og kjærlige Erindring og Forbøn. Jeg stilles fra dem Alle med de inderligste Betsignelsesønsker og med den Bøn til den algode Gud, at han stedse vil bevare den mig tilforn anbetroede Hjord tilligemed dens ny Overhyrde, og ganske isærdeles den Deel af samme, der omfatter de mig altid saa dyrebare nordiske Missioner i Lydsland og Danmark, under sin Beskyttelse og faderlige Betsignelse!"

Dösnabrück, den 23de April 1866.

Erkebiskoppen af Cöln,
† Paulus.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 29. April.** 4. Søndag efter Paaste. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 30. M. Catharina af Siena, Jfr. 1. Mai. Ti. Philippus og Jacobus, Apostle. 2. D. Athanasius, Biskop og Kirkelærer. 3. Lo. Korssets Opfindelse. 4. F. Monica, Enke. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ høitidelig Messe; Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt. — 5. L. Pius V., Pave.
- Søndagen d. 6. Mai.** 5. Søndag efter Paaste. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 7. M. Stanislaus, Mart. Første kirkelige Bededag. 8. Ti. Erkeengel Michael's Aabenbarrelse. 2 Bededag. 9. D. Gregor af Nazianz, Biskop og Kirkef. 3 Bededag. Paa disse tre kirkelige Bededage holdes om Form. Kl. 9 en høitidelig Messe, hvorfor den stille h. Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$ bortfalder.
- Torsdagen den 10. Mai.** Jesu Christi Himmelfart. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Te Deum. — 11. F. Frants af Hieronymus, Bekf. 22. L. Nereus, Achilleus og Flavia Domitilla, Mart.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lovdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Tolbbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholsk Kirke Tidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Sovecommissionsair, Sr. Grosierer **C. B. Lohrer**, Gøthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 10.

Søndagen den 13de Mai.

1866.

Indhold: Om de geistlige Ordener. — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Rom. Polen. Italien.

Om de geistlige Ordener.

(Fortsættelse fra Nr. 9.)

Simon. Men, de geistlige Ordeneres Medlemmer ere de ikke ogsaa alle Præster?

Pr. Tildeels, men ikke alle. I ældre Tider vare samtlige Munkke ikke Andet end fromme Lægmænd, som under en fælleds Forstanders Opsyn levede efter dennes fromme Veiledning. Frivillig Fattigdom og Lybighed, streng Faste og Bodsgjæringer, dagligt Haandarbejde, Bøn og Psalmesang, Vaagen, Læsning og Betragtning over den h. Skrift, streng Taushed, streng Genfomsomhed og Afholdenhed fra alt Verdsligt — det var deres Opgave og Beskæftigelse, og de levede sammen i et ordnet Samfund, alene sysselsatte med deres Sjæls Frelse. Derfra stammer ogsaa Navnet Munk, hvilket betyder Genfom eller Eneboer, saavel som Ordet Kloster, der er det Samme som et indelukket Sted. Forsaavidt kunde Munkene kun betragtes som fromme Christne, der ligesom de første Troende paa Apostlenes Tider (Apostl. Gjærn. 4, 32.), levede med hverandre i hellig Genbrægtighed og Eiendomsfælledskab efter Apostlenes Anviisning. Derhos besøgte de Gudstjenesten med de øvrige Christne, modtog med dem Sacramenterne, og adskilte sig overhovedet ikke fra disse i deres Stilling. Senere blev det dem tilladt, at Een eller Flere af deres Midte bleve Præster, for at disse kunde forrette Guds-

tjenesten for de Dvrigte i selve Klosteret. Endelig blev der ogsaa overdraget de forskjelligte Ordener og Klostre gudstjenstlige Forretninger for Folket, nemlig Forvaltningen af Bødens Sacrament, ja endog Besørgelsen af Sognekalbenede, og saaledes blev det Skik, at de fleste Beboere af et Kloster ogsaa modtog Præstevielsen.

Thomas. Gaves der da virkelig allerede Munkke i de første christelige Tider?

Pr. Egenlig gaves der Munkke allerede under den gamle Pagt, som f. Ex. Elias og Elisæus. De levede i Ensomhed med deres Disciple og beskæftigede sig med at betragte og udøve de guddommelige Love. Det samme var ogsaa Tilfældet med den h. Johannes den Døber, som i en lang Række af Aar førte et saa overordenligt og ganske himmelsk Liv i Ørkenen, og som derved blev det meest glimrende Forbillede for alle christelige Ordensmænd. De christne Munkke levede egenlig fra Begyndelsen af heller ikke sammen i Klostre, men de opsogte sig et dertil egnet Opholdssted i en eller anden Skov eller Udørken. Der, hvor en særdeles from og som hellig betragtet Eneboer havde opslaaet sin Bolig, nedsatte sig i hans Nærhed Andre, som vilde betroe sig til hans Ledelse og blive hans Disciple. Midt imellem deres Celler byggede de sig derpaa en Kirke, for at samles deri til fælleds Bøn. Af saadanne Eneboere gaves der et meget stort Antal allerede i de første christelige Aarhundreder. Især levede der mange af dem i Øvreægyptens Ørken, saa at den hellige Antonius, som netop levede i denne Ørken, talte henimod 5000 Disciple. Overhovedet gaves der i det fjerde Aarhundrede i Egypten over 76,000 Munkke og 20,000 Eneboere, som vare inddelte i mange klostermæssige Foreninger. De levede med den største Maadeholdenhed; deres daglige Føde var Brød og Vand, sjelden lagdes der nogle Olivener eller Figener dertil. Om Aftenen og derpaa igjen om Natten kom enhver Forening sammen til Bøn, om Torsdagen og Søndagen tillige om Morgenen. De havde hverken Klokker eller Uhre; Een af dem iagttog efter Stjernernes Stilling Tiden for den fælleds Bøn, og kaldte de Dvrigte sammen dertil med en Slags

Trompet. Hele den øvrige Tid var helliget den stille Bøn og Haandarbejde. Af Siv og Palmeblade forfærdigede de Kurve, Tæpper o. desl., som de solgte, for med Indtægten heraf at bestribe deres egne Fornødenheder, og anvende det, som blev tilovers, til Almisser. Naturligviis var denne hele Maade at leve paa kun mulig paa en ubeboet Landstrækning og i et saa varmt Klima som Egyptens. Paa andre Steder og senere hen forenede Munkene sig i særegne Huse eller Klostre, hvor saa de enkelte Børelser traadte i Stedet for de Celler, som de tidligere Munkke beboede i Orkenen, hvorfor ogsaa Munkenes Børelser i et Kloster endnu kaldes Celler; og, ligesom de Alle i Orkenen havde underkafstet sig en fælleds Veileder, saaledes har ogsaa hvert Kloster sin Forstander, der som Broderstabet's aandelige Fader har at sørge for Alt hvad der kan befordre de enkelte Medlemmers Sjælfrelse.

Thom. Jeg tilstaaer, at jeg ikke kan forsone mig med alt dette Kloster- og Munkevæsen. Kan man da ikke tjene Gud og erhverve Saligheden uden at gaae i et Kloster?

Pr. Det vilde være galt for mig, for dig og for os Alle, om man ikke kunde det; thi som du seer, er Ingen af os i Kloster, og vi haabe dog engang at indgaae i Himmelen. Kristus har givet Bud, som enhver Christen skal opfylde, og Opfyldelsen af dem er ligesaameget vor Opgave, som alle Ordensgeistliges. Men ved Siden deraf har han tilraadet Meget, uden at gjøre Efterkommelsen af sine Raad til en Lov. Naar Mange, foruden at opfylde alle guddommelige Bud, endnu ville opnaae en høiere Fuldkommenhed, og følgerlig, naar de ellers ere troe mod deres Christenpligter, fortjene sig en høiere Grad af den tilkommende Lykkeligbed, følge de disse Christi Raad. Vi kalde dem simpelthen: Evangeliske Raad, og de bestaae i: 1) frivillig Fattigdom af Kjærlighed til Gud; 2) den evige Kydsfthed og 3) Opgivelsen af Egenvillien, eller den bestandige Lydigbed under en geistlig Foresat. Kristus roste dem, som for hans Skyld elskede Armoden, og priste dem salige; og han foregik dem med sit eget Exempel, idet han ikke havde det, hvortil han kunde støtte sit Hoved. Han berømmede hine høimodige

Sjæle, som for Himmeriges Skyld forblive i jomfruelig Afholdenhed, og han selv, Marias guddommelige Søn, bevarede indtil Døden sin Reenhed uforkrænket. Christus raadede endelig til Lydighed eller til Fornægtelse af Egenwillien, og han øvede selv Lydighed mod sin himmelske Fader indtil Døden paa Korset; ja han var sin Pleiefader, en fattig Tømmermand, og tiljødft endog en uretfærdig Dommer, underdanig. Disse ophøiede Lærdomme maatte nødvendigiis gjøre et dybt Indtryk paa mange Christne, og de kappedes derfor om at udøve dem. Det var en Verdensviisdom, herligere end den nogenfinde kunde opfindes af Mennesker, og selv de Bedre blandt Hedningerne kunde ikke nægte de Christne deres Beundring for et saadant Liv, der var ordnet efter de evangeliske Raad.

T h o m. Nu ja, det kan gjerne være smukt, af høiere Hensyn at øve en saadan Selvbeherstelse, men dertil behøvedes der jo dog intet Kloster.

P r. Deri har du ogsaa fuldkommen Ret. Bistnok have Mange, især i den første Christne Tid, hvor Ordenerne endnu ikke vare udbredte, fulgt de evangeliske Raad, uden nogenfinde at høre til en Orden. Men ligesaa vist er det, at ethvert Maal naaes lettere og bedre, naar man i Fælledskab med Andre stræbe derefter og ikke hindres udenfra. Derfor var det ganske naturligt, at Flere forenede sig med hverandre, for i Fælledskab at opfylde den Opgave, som de havde stillet sig; og see, saa var en Orden færdig! Naar den eengang bestod, var der heller Intet naturligere, end at Alle, som vilde opnaae det samme Maal, forenede sig med dem, som allerede havde dannet et Samfund i dette Siemed.

T h o m. Naar de gode Folk blot ikke vare saa ganske tabte for enhverformhelt anden Virksomhed! De leve dog egentlig kun for sig selv.

P r. Denne Mening er aldeles forkeert! Der gives Intet af det, som tjener til Menneskenes legemlige eller aandelige Vel, uden at jo ikke de forskjellige Ordener, enhver paa sin Maade, have været virksomme derfor. Allerede i de første Aarhundreder viste Munkene sig som en Støtte for den sande christne Tro

overfor Arianerne; og netop dette gav Anledning til, at den h. Basilus bestræbte sig for at drage dem fra Udbørfenen til Nærheden af Bjerne eller samle dem i Klostre i selve Bjerne. Senere hen var det den h. Benedicts Orden, som først gjorde de vilde Egne i Lybfland og mange andre Lande frugtbare, underviste Beboerne i Agerdyrkningen, og plantede Druer og andre ædle Frugtforter. Ved Siden af denne Virksomhed forsøgte den heller ikke at beplante Guds Ager. Ved den udbredte Christendommen sig, ved den blev ikke alene den aandelige, men ogsaa den verdslige Viisdom bevaret og pleiet, Skoler grundede og Kundskab udbredt; og vi vilde kun have været i Besiddelse af faa Bøger fra Oldtiden, hvis Benedictinerne ikke havde været betænkte paa, slittigt at affkrive det Forhaandenværende, og saaledes overgive det til Efterverdenen. De forskjællige Grene af den h. Franciscus' Orden mindede ved deres fromme Armod, deres grove Klædning og deres strenge Levemaade alle Menneſter om, ikke at hengive sig med altfor megen Kjærlighed til verdslig Pragt; de indsamlede milde Gaver, af hvilke den mindre Deel var tilstræffeligt til deres eget Underhold, medens det Meste igjennem dem kom i de Fattiges Hænder; den Rige gav dem gjerne, og den Fattige modtog af deres Haand, uden at lide Bestømmelse for den Gave, som han fik. Desuden vare de ivrige Hjælpere i Sjælesorgen, og søges endnu af Mange fortrinsviis som Skriftefædre. Den h. Dominicus' Orden havde især valgt det christelige Præsteembede og Ungdommens Underviisning som sin Opgave. Jesuiterne optraadte paa en Tid, hvor Brangtro og Vanstro truede den hele Christenhed; og, medens de paa den ene Side befæstede de Troende, forsvarede den sande Lære, og førte de Frafaldne tilbage i Kirkens Skjød, opfyldte de paa den anden Side det skjønne Kald, at bringe Evangeliets Lys til Hedningerne. De Smaa meddeelte de Elementarunderviisning, den modnere Ungdom indførte de i Videnskaberne, for de Vogne bleve de Sjælesørgere og Raadgivere i Samvittighedsſager; blandt Hedningerne optraadte de som Læger, Astronomer, Agerdyrkere, og, naar det var nødvendigt, som Feltherrer, Alt for at vinde Alle for Christus.

Andre Ordener og Broderskaber beskæftigede sig med Sygepleien, atter andre med at løskjøre Christne Slaver. De qvindelige Ordener havde ogsaa for en stor Deel stillet sig Ungdommens Underviisning som Opgave; og det skulde i Sandhed gjøre mig meget ondt, hvis jeg behøvede at minde om de barmhjertige Søstres skønne Virksomhed; thi disse hellige deres lidende Medmenneskers Vel deres Sundhed og Liv, og have fremfor nogen anden Orden tiltroenget sig de Vantroendes og Iffekatholikers Bifald og Belwillie.

Thom. Ja, dersom alle Ordener lignede denne! Men; hvor mange Ordener beskæftige sig ikke derimod kun med Bøn og Betragtning!

Pr. Der ere kun faa, som gjøre dette ganske udelukkende. Smidlertid kan ogsaa disses Virksomhed just ikke ansees som ringe. Alle katholske Christne udgjøre et fælleds Legeme, hvis Hoved er Christus. Ligesom ethvert Lem paa det menneskelige Legeme har sin særegne Bestemmelse og Bestæftigelse, medens dog alle Lemmers Virksomhed tjener til det hele Legemes Vel, saaledes er det ogsaa med det aandelige Kirkelegeme. Ikke Alle ere Propheter, ikke Alle ere Evangelister, siger Verdensapostelen; ligeledes ere heller ikke Alle i Stand til, ved Siden af deres verdslige Bestæftigelser at varetage Bønnen og Betragtningen med samme tilbørlige Iver. Det er derfor ganske passende, naar en Deel af de Christne fortrinsviis og udelukkende hellige sig til denne Forretning, som forhaabentlig Ingen vil regne blandt de unyttige og ligegyldige, og paa denne Maade virke som bestandige Forbedere for den hele Christenhed. En gang kæmpede Israelliterne mod deres Fjender. Men Moses kæmpede ikke i Spidsen for dem, men knælede paa et nærliggende Bjerg og b. d. Sagtede han sin Bøn, saa var Seiren paa Israels Fjenders Side; fortsatte han den derimod med fornøjet Iver, saa vendte Seiren sig igjen til Israels Baaden. Saaledes var det ikke de kæmpende Israelliter, men den bedende Moses, som vandt Slaget. Dette er et Sinbillede paa hvad der gjentager sig i Christenheten. Thi det kan vistnok siges med Sandhed, at det hyppigt ikke er de Skabende og Virkende,

men dem, som nebbede Guds Betsignelse derover, som befordre en Sags Fremgang. Kun den, som har tabt Troen til Bønnen, og overhovedet tabt al Tro, kan drage dette i Tvivl. Desuden virke de Ordensfolk, som beslitte sig paa et bestueligt Liv, ogsaa ved deres Exempel; og for denne Verdens Børn, som, til Trods for alle deres Daabsløfter, hænge med deres hele Sjæl ved Verden og al Verdslighedens Pomp, er det sandelig en alvorlig og tidsvarende Paamindelse, naar en Ordensmand med sin Foragt for Verden undertiden kommer dem for Dine. Endelig maa jeg endnu bringe i Erindring, at de som indtræde i en Orden, forhaabentlig ligesaa godt kunne have Ret til at leve efter deres Villie, som andre Menneſtebørn. Mangen En lever som et ubsvævende Menneſte og Ødeland i Verden, og Ingen hindrer ham deri; liberlige Personer danne maugt et Broderſkab for at føre et lystigt Liv, som hverken er dem selv tjenligt eller nyttigt og opbyggeligt for Andre, og Ingen underſtaaer sig til at forbyde dem det. Skulle da maaste Menneſter, som i Stilhed ville tjene Gud og virke for deres Sjæls Frelse, ikke have den samme Ret?

Thom. Det er sandt! Imidlertid gives der dog nok ogsaa Ordener, som ikke indſtrænke sig til en almindelig from Leveviis, men som med største Strængighed nægte sig enhver legemlig Bequemmelighed. Om det end er overladt til Enhvers fri Villie, at holde sig borte fra en ſaadan Orden, kan dog en ſaadan Maade at leve paa, som jeg ſnarere vil kalde Selvplageri, viſtnok albrig undſkyldes.

Pr. Det ſtrængeste blandt alle geiſtliche Broderſtaber er Trappiſternes. Men at det heller albrig mangler dette paa Medlemmer, som frivilligt underkaſte sig Ordenens hele Stræng-
 hehed, er et Beviis paa, at mange Menneſter anſee dens Love for alt Andet end Selvplageri. Der gives Menneſter, som have ſvære Friſtelfer til Synd at bekæmpe; dertil ere de Vaaben, som det almindelige Chriſtne Liv tilbyder, ikke tilſtrækkelige; det koſter en heltemodig Kamp, naar Satan med alle ſine Forførelſer ſtal bukke under. Diſſe Menneſter priſe ſig lykkelige, ved i en ſaadan Orden at forefinde de rette Vaaben til deres Kamp.

Andre have syndet svaarligen, have begaaet Forbrydelser, som det for os allerede er en Gru at tænke paa. Disse trænge til en mere end almindelig Bød; det er dem en Fornødenhed at fuldbyrde en exemplarisk Straf paa sig selv; naar de ikke kunne det, ere de et Bytte for Fortvivlelsen; og den strængeste af alle Ordener er for dem den hensigtsmæssigste til igjen at forstaafe sig den tabte indre Fred. Andre ere under Skjæbnens haarde Slag blevne saa trætte af Verden, at de ikke kunne unddrage sig den iilsomt og fuldkomment nok, for at sikke sig for fremtidige gjentagne Skuffelser. En Orden, der er saa stræng som den overhovedet nogetsteds kan findes, giver dem den fuldkomneste Keilighed hertil. Alle disse Folk ere tabte for Verden, førend de have ophørt at leve i den, og de vilde kun flæbe sig gjennem en qualfuld Tilværelse, eller maaskee endog forsøge Antallet af Selvmordere, dersom ikke en Orden, ligesom en fredelig Havn, aabne sig for dem, hvis Strængighed gjør dem lykkeligere, end det rigeste og blødagtigste Liv i Verden kunde gjøre dem.

Thom. Efter min Mening skulde dog idetmindste i alle Ordener ingen livsvarige Løfter tillades. Hvor haardt maa det ikke være, hele Livet igjennem uden Haab at angre et tidligere maaskee overilet Skridt? Og især, naar man i ungdommelig Overivelse har udtalt saadanne Løfter!

Pr. Og dog er det kun ved livsvarige Løfter tænkeligt, at Forsagelsen af denne Verden foretages med Alvor og sømmeligt Overlæg. Det lader til, at du afgjort forudsætter, at Indtrædelsen i en Orden maa ledsages af senere Anger. Hvo har sagt dig det? Det tillades Ingen at aflægge Løfter, som ikke i Forveien har udholdt en Prøvetid paa eet eller flere Aar, og i denne Prøvetid fordres der flere Offere af ham, paalægges der ham strængere Øvelser, end der nogenfinde senere fordres af ham. Naar han har kunnet paatage sig alt dette, og naar han efter Udløbet af denne Frist, hvori enhver flygtig Begeistring vistnok er tilstrækkelig affjølet ved det bestaaende Prøveaar, endnu føler Lyft til at binde sig for hele sit Liv, saa tør man vel nok stole paa, at hans Skridt var overlagt og alvorligt meent, og

at ingen Anger derover siden vil plage ham; en forbigaaende Misfornøielse, som i værste Tilfælde kan indsnige sig hos ham, taber sig igjen let. Binder Menneſtet sig ikke ved Egteſkabet ligeledes for hele Livet? Og her forpligter han sig forud til at bære alle det ægteſkabelige Livs Moifommeligheeder, Næringsforger og al den Kummer, ſom Kone og Børn kunne forvolde ham; det afhænger ikke af ham alene, at gjøre ſine ægteſkabelige Forhold lykkelige; hans bedste Hensigter kunne forstyrres af hans Egteſkaldedeels Charakteer. — Og endelig: Skal da kun Verden, og ſtulde kun de, ſom ere vore Lige, have Ret til at fordre livsvarig Troſtab af os? Skal Gud være den Eneste, til hvem vi kun overgive os halvt om halvt, og ligesom til Leie for en vis Tidsfrist? — Dette kan ogſaa indvendes, naar man dadler den tidlige Afſlæggelse af Løfterne. Kirken ſelv har ved ſine Love truffet Omſorg for, at Løfterne ikke tør udtales i Børndommens og den ungdommelige Ufornufts Aar; men, ſkulde de derfor opſpares til hiin Alder, hvor man ikke har Mere at tabe, ikke finder Mere at nyde i denne Verden, ſaa vilde de ſandelig ſnarere være en Spot med Gud, end et Offer til Gud, og de ſom aflagde ſlige Løfter, vilde i deres Slags ikke være ulig Syndere, ſom hele deres Liv igjennem have levet for ſig ſelv og deres Lyſter, og ſaa paa Dødsleiet ved deres ſjeldne Omvendelse tænke paa at hellige Gud et Par Timer af deres Liv!

T h o m. Og dog ſtaaer man ikke alene i en Orden, men maa taale Andres Charakteer og viſtnok mangan en Gang rette ſig efter Enkeltes Duſter og Luner. Vilde alt dette ikke være undgaaet, naar Enhver, ſom havde Lyſt dertil, virkede ganſke ſaaledes ſom i en Orden, men for ſig ſelv, uden Forbindelse med Andre?

P r. Det største og vigtigſte Offer, ſom vi kunne og ſtulde bringe Gud, er Fornægtelſen af os ſelv og Undertrykkelſen af vor Egenwillie. Men dette er neppe eller ſlet ikke muligt, naar vi trække os tilbage fra Andre og indſtrænke os til os ſelv. Ulige bedre end i Verden kan i en Orden den Ene blive et Middel til denne Selvovertindelse for den Anden, og derved

befordre den christelige Fuldkommenhed. -- Desuden har jeg allerede viist, hvorledes de forskjællige religiøse Samfund ogsaa forfølge forskjællige fromme Formaal, og snart bestæftige sig med Ungdommens Underviisning, snart med Sygepleien og andre Ting. Kunde alt dette trives saaledes ved Enkeltes Virken, som det er muligt, naar Mange virke tilsammen? Dette vide de som høre Verden til meget godt. Thi, skal et eller andet Foretagende til Landets Vel, til at befordre Handel og Industri trives, saa danne der sig strax Foreninger, som dele Arbeidet og Omkostningerne imellem sig, og saaledes opnaae de hvad der ikke var muligt for den Enkelte. Enighed gjør stærk. Det vide ogsaa de Christne, og de naae med forenede Kræfter til et Maal, som ikke var til at opnaae med adspalttede enkelte Kræfter, selv trods al Anstrængelse. Men dog ere ikke Ordenerne udelukkende saadanne Foreninger til bestemte Tiemed; ogsaa de almindelige Christne have Forbindelser, som man kalder Broderskaber.

Thom. Jeg seer nok, at Ordenerne kunne betragtes fra forskjællige Synspunkter; og jeg tilstaaer gjerne, efterat jeg har hørt Deres Forklaringer, at jeg hidindtil har betragtet Tingen med en vis Fordom. Det forholder sig maaskee ligesaa med Broderskaberne. Imidlertid kan jeg ikke nægte, at jeg ogsaa nærer Uvillie mod dem.

Pr. Det, som kan siges til deres Nætfærdiggjørelse, har jeg egentlig allerede sagt, og jeg turde vel nære Haab om, at du nu vil forstaae deres Betydning ligesaa godt som Ordenernes; ogsaa de ere Forbindelser, som sluttet, for desto sikkrere at naae et fælleds Maal.

Thom. Men udgjøre da ikke alle katholske Christne eet Broderskab? Hvortil skulle da endnu disse særegne Foreninger tjene?

Pr. Udgjøre ikke alle Verdens Menneker et Broderskab, som skal befordre Mennekehedens fælleds Bedste? Udgjøre ikke alle et Lands Beboere et Broderskab, som skal være betænknt paa at virke for alle enkelte Beboeres Velfærd i hele Landet? Men, naar der skal stee noget Særdeles, anlægges en Vernbane, aabnes

en Handelsvei, see saa er det ikke alle Landets Beboere, men kun en Deel af dem, som slutte sig sammen til en særegen Forening, for at opfylde den Opgave, de havde stillet sig. Saaledes have ogsaa alle katholske Christne den Forpligtelse, at virke for deres egen Helliggjørelse og Andres Opbyggelse; men, naar et eller andet Niemed skal opnaaes, en eller anden Gjerning udføres, en særegen Andagtsøvelse befordres o. desl., da have de Christne i Almindelighed hverken Forpligtelse eller Evne eller Leilighed dertil; og saa forene saamange iblandt dem, som ere i Besiddelse af Vist og Duelighed dertil, sig broderligen med hverandre om at udføre det paataente Værk. Et saadant Broderskabs Opgave bestaaer da enten i Befordringen af en særegen Andagt, f. Ex. til det h. Alterens Sacraments eller til Jesu Christi Videlsers særdeles Forherligelse, eller til Ære for den hellige Gudsmoder; eller ogsaa bestaaer den i Kjærlighedsgjærninger, f. Ex. Sygepleie, eller at stede de Døde til Jorden, og endelig kan den bestaae i en særdeles vedholdende Bestræbelse efter at hellige sig selv, f. Ex. ved paa en særdeles ivrig Maade at berebe sig til en salig Død.

Thom. Seet paa denne Maade, er der rigtignok Intet at dadle ved slike Foreninger!

Pr. Men lader os nu slutte vor Samtale! De Gjenstande, som vi have berørt, maae efter min Mening forekomme eder Alle for vigtige nok til at undstykke, at vi ere gaaede udenfor den egentlige Gjenstand for vor Samtale.

(Fortsattes.)

Airtelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. D. 29. f. M. Eftermiddag Kl. 4 bortfaldte Gud fra dette Liv den yngste blandt de herværende St. Josephs-søstre, Søster Louise des Anges, 25 Aar gammel, født Comtesse Pauline Angelique Josephine Delcaretto, efterat hun i de sidste Maaneder havde lidt af Brystaffectioner, der tilsidst gif

over til Tæring. Hun er den første Nonne, der efter de rigelig tre Aarhundreders Forløb, i hvilke den katholske Religion saa at sige har været hunsvild i vort Fædreland, er bleven stedt til den sidste Hvile i den Nordbund, der før hiin Tid fra Slægt til Slægt havde modtaget Støvet af saamange nidkjære Guds Tjenere og Tjenerinder, som i fuldkommen Selvfornægtelse frivillig gave Afkald paa det verdslige Livs Fordele og Nydelser, for udelukkende at hellige deres Liv til Guds og deres lidende og forvildede Medmenneskers Tjeneste. Den er nu forlængst forsvundet og forglemt, denne skjøne Tid, der er uadskilligt forbundet med de ærefuldeste Minder fra vort Fædrelands Fortid; thi hvo tør vel nægte, at, naar man spørger efter, hvad der vidner om Danmarks Storhed, naar man leder efter Vidnesbyrd om den Betydning, som Forsynet piensynlig havde tiltænkt Danmark i den verdenshistoriske Udvikling, — at da maa man gaae tilbage til det katholske Danmark; thi, finde vi end efter denne Tid, ligesaavel som før, Beviser paa, at den fra Fædrene arvede Helteaaud og mandige Daadskraft ikke var udslukket, saa kan man dog ikke andet end forbauses over det Særsyn, at i denne Periode alle Begivenheder og Tilfældigheder ligesom sammensvære sig om at befordre og fremskynde vort gamle Fædrelands Fornedrelse. Heltebedrifterne bleve enten feirløse, eller de vundne Seire frugtesløse.

Men, medens Fortidens Glands og Storhed saaledes fra Aarhundrede til Aarhundrede er blegnet, har det været desto kjendeligere, at Folkets Ledere, at de der paatog sig det Kald, at sørge bedre for dets Velværd, end den gamle Kirkes Tjenere, end de Mænd og Kvinder, der forsaagede Verden og deres Eget, for med udelst Skjærlighed at leve og virke for det almindelige Bedste, for Guds Riges Fremgang, og i Wiennefskjærlighedens og Fromhedens Tjeneste, — at Folkets nye Opdragere have ladet sig det være særdeles magtpaaliggende, endog at udslukke enhver Grindring — ingenlunde om Fortidens Storhed, men om den Kraft, der avlede den, og dermed selvsølgelig tillige forebygge ethvert Spørgsmaal om, hvorledes det er gaaet til, at Alt nu er saa totalt forandret, — at Velsignelsen synes at være bortvægen! Det er lykkedes i den Grad at gjøre den folkelige Bevidsthed fremmed for den Livsbetragtning, der i Valdemarstiden stillede det danske Folk i Rang med det kristneuropas største og daadrigeste Folkeskæb, at Munke- og Nonneavnet er blevet Gjenstand for den tankeløse og uvindende Mængdes Spot, og at Repræsentanter for det kristelige Ordensliv, hvilket uden Overdrivelse kan siges at have været Arnestedet for al Fortidens kristelige Stordaad, fremstilles paa Stuepladsen og i Romaner ikke mindre end i en tendentiøs forfalsket Historie som carikerede moralste eller rettere umoralste

Skræmsler, ved hvis Betragtning det indbildt dydige, for alt Høiere ligegyldige, og derfor al grundig Selvfornægtelse sig velbevidst frabedende Folk skal opsende et takkende Hjertesuf til den „gode Gud“ som deres egne Tanter have dannet sig, for at de ikke leve i hine skrækelige Tider, da Munk og Nonner gjaldt for Stormagter i den almindelige Mening! Ja, ved hiint traditionelle Dagvaskelsessystem er det kommet saavidt med en stor Deel af den protestantiske Verden, at den aldeles har tabt Troen paa Muligheden af, at noget Menneſte af rene Bevæggrunde, af reen Kjærlighed til Gud og Næsten kan forjage Egtestandens Lykke og Alt hvad Verden kan hyde af Ære og jordist Binding, og derfor i Medfør af en jammerfuld Bevidsthed om sin egen totale Fallit paa aandelig Heroisme spotter og mistænkeliggjør denne, hvor den virkelig findes. Saaledes bedøver man den anklagende Samvittighed, og trøster sig over sin moralske og religiøse Fortabthed med den fortvivlede Indbildning, at alle Andre nødvendig maae være som man selv er, og at alt hvad der vil hæve sig over denne Jammerlighed, er et i overspændt og sværmerisk Forfructhed begrundet Skin!

Ordenslivet er nu eengang den katholske Kirkes Livskraft; fra det udbreder sig den heroiske Kraft til Selvfornægtelse og Selvovertindelse, hvorved alle Seire i den evige Sandheds og Kjærligheds Tjeneste ere vundne, over det hele Kirkelegeme; det er Livsfasten, Saltet og Suurdeien i Kirken og dens i Verden levende og nærmest paa Verden virkende Tjeneres Gjerning. Virkeligjørelsen i en concret synlig Stikkelse af den nafladelige Tilbedelse og Bøn, der ved Exemplets høitallende Magt bliver en stadig, uforglemmelig Paamindelse til alle i Verden levende Christne om ikke at glemme, at Bønnen ikke mindre ogsaa er deres Anliggende; hiint i Tilbedelsens og Bønnens Tjeneste udelukkende opoffrede Liv, der tillige tilbyder alle andre Christne den mægtige Bistand, som styrker Alt, hvad der i Følelsen af sin Svaghed, som eenligt og ringe, slutter sig til det Stærke og Mægtige; den Villiens Energi, som i de forskjælligste Retninger fremkalder ligeartede Uttringer, ved at give gienfynlige Beviser paa, hvad der kan udrettes ved en forenet Samvirken, der ledes af een Villie og i een Aand, uden at fordærves og forstyrres af den Uenighed, hvormed Egoismens og Forfængelighedens urene Overſyge fordærver de fleste recent verdslige Foretagender, — Alt dette hører nu eengang med til den hemmelighedsfulde Magt, hvormed Christus har underlagt sig alle Fyrstendømmer og Magter i denne Verden. Saaledes ere Hans Ord gaaede i Opfyldelse om de Sagtmødige, der skulle arve Jorden!

Naar vi da eengang have hørt det Spørgsmaal om de her-
værende St. Josephs Søstre: „hvorfor ere disse franſke Damer

komme hertil; hvad ville de egenlig?" da er Svaret givet i disse Antydninger om den uadskillelige Forening eller nødvendige Forbindelse mellem Ordenslivet og hele den kirkelige Virksomhed. Deraf følger altsaa, at, ligesom Fortidens katholske Danmark var rigt paa klosterlige Samfund af de i hine Aarhundreder meest udbredte og indflydelsesrige Congregationer, saaledes sit den i den intolerante Terrorisines Tid proskriberede og undertrykte katholske Kirke aldrig saasnart Frihed til at røre sig og virke overensstemmende med sit inderste Væsen, før man ogsaa her saae Ordenslivet fornyet i den Skikkelse, der passer for enhver Tid, og som i vor Tid følger Kirken overalt til de fjerneste Steder, og indenfor de snevreste Kredse af dens Virken. Det er den af de kvindelige Ordener ledede Sygepleie, Barmhertighed mod Fattige og Lidende og navnlig forladte og forsmættede Børn, samt i Ungdommens Opdragelse og Underviisning overhovedet, der har den Ferrang og Væresplads i det kirkelige Livs saa vidunderlig fast sammen sluttede Organisation, strax og under alle Omstændigheder at kunne gribe understøttende og befæstende ind i den geistlige Virksomhed.

Den nys hjemkaldte Ordenssøster gav allerede i sit sextende Aar Afkald paa alle de Goder i denne Verden, som dens Børn vurdere saa høit, fordi de ikke kjende de usorgjængelige og ufer-tabelige Goder, der ligesaa Christendommens første Indtræden i Verden have givet baade Mænd og Kvinder Kraft til at forsfage Alt for Guds Skyld. Hun var en Datter af Greve Delcavetto, der, ligesom sin fromme Gemalinde, tælles blandt Savoien's ældste adelige Familier, og kan føre sine Ahner op til de gamle lombardiske Konger. To ældre Søstre til hende havde tidligere gjort det samme Valg som hun, og tilhøre ligeledes St. Josephsøstrenes Congregation i Chambery. Deres fromme, af et ægte kirkeligt Sindelag bejjælede, Forældre have saaledes offret tre Døttre til at tjene Gud i hellig Jomfruelighed; den fjerde og sidste borttog Gud fra dette Liv i hendes tidligste Ungdom. Søster Louise des Anges har, ligesom de andre herværende Josephsøstre, bragt den hvieste Kjærlighed et dobbelt Offer, nemlig, foruden Ordensløftet, Afsteden for bestandig fra Fædreland og Slægt, for i et fjernt Land og et umildt Klima at virke for Guds Ære og Jesu Navns Herliggjørelse. Hun var en ualmindelig begavet Lærerinde, var i høi Grad elstet af sine Elever og paastjønnet af deres Forældre; thi hendes for en Kvinde ualmindelig grundige Kundskab i enkelte Fag, forbunden med alfidig Dannelse, personlig Elstværddighed og pædagogisk Takt, har havt en meget væsentlig Andeel i den Tillid og Hæder, som St. Josephsøstrenes Skole alt længe har nydt hos de mange protestantiske Familier, der anbetroe dem deres Børns Underviisning. Derfor efterlader hendes Hjemgang et solceligt Savn.

Tør vi derfor end være forvissede om, at Gud ikke bortkalder nogen af sine Tjenere og Tjenerinder herfra, førend hans Nær-
lighed og Blanddom har befuldmægtiget den Anden til at fortsætte deres
Gjerning, saa vil dog dette uforglemmelige Afbillede af den
kvindelige Ordensstands ophøiede Stjønhed, af den Hjertets
Adel, hvormed barnlig Ustyrbighed bringer det fuldkomne Offer
i en reen og gudindviet Ungdoms frivillige Armod og Lydighed,
aldrig glemmes i det Land, hvis Jordbund har modtaget hendes
Støv. Hun er død den Retfærdiges Død, og, medens de, der
fremtidig mindes hendes sidste Diebliske, ville opsende det Suk
til Gud: „mit Endeligt werde som hendes!“ haabe vi, at den
Blomst, som barnlig Taknemmelighed planter paa hendes tidlige
Grav, har en bestemt Plads i den uforgjængelige Vreskrands,
der hidsat i al Evighed pryder denne Christi udvalgte Brud!

Rom. D. 17. Marts have de i Rom sig opholdende frem-
mede Katholiker, overensstemmende med en mangeaarig Skik,
overrakt den h. Fader en Adresse. En Deputation af mere end
300 Katholiker fra alle Lande blev modtaget af den h. Fader
i Thronsalen. Hertug Scotti af Mailand traadte frem for
Thronen, og aabnede Forelæsnngen af Adressen med følgende
Ord i det franste Sprog: „Jeg føler mig lykkelig, helligste Fader,
ved at føre Ordet i de her forsamlede Troendes Navn, og ved
at kunne sige Dem, at vi ere Deres Hellighed og Deres Sag
trofast hengivne, at vi affrye de Angreb, for hvilke Kirken har
været og endnu er udsat, samt at vi tillidsfuldt haabe, snart at
see Enden paa Deres Trængsler.“ Stærkt bevæget ved disse
Ord, svarede Pius IX. ligeledes paa Franst i en længere Tale.
Han sagde blandt Andet: „Jeg talter Eder, mine høitelskede
Børn, og lykønsker Eder i Anledning af de Følelser, I udtale
for mig. Med Glæde seer jeg i Eder Repræsentanter for den
hele over Jordkloben udbredte Christenhed. Bliver faste i Eders
Sindslag! Den Sag, jeg kæmper for, er ikke som andre Her-
skeres, en personlig Sag; nei, det er Guds og Religionens
Sag, den Sag, som har denne Tids falske Philosopher til Fjen-
der, og fremdeles har alle dem til Fjender, som i en hykkelst
Tone forlange Reformere, for at naae samme Maal
som de Førstnævnte.“ Paven lagde stort Eftertryk paa disse
Ord. Han meddelte derefter Forsamlingen sin Betsignelse.

Polen. Hvorledes den russiske Kirke gjør Prose-
lytter. „Dissce-Ztg.“ skriver: Under Keiser Nicolaus' Regjering
fastsatte Loven, at alle Børn, der vare fødte i blandede
Egteskaber (saadanne Egteskaber, hvis ene Part tilhørte den
græst=schismatiske Betsjendelse), skulde døbes efter græst Nitus
og opdrages i den græst=katholske Religion. For nærværende

Tid have alle Geistlige i Rusland af den kirkelige Øvrighed faaet streng Befaling til, kun paa den Betingelse at velsigne et Ægtefælle imellem Brudfolk af forskjellig Bekjendelse, at ogsaa den anden Part træder over til den græsk-katholske Kirke!

Italien. Fra Florenz skrives til „Armonia“: Justitsministeren har erholdt Kundskab om, at hidtil kun 5 Personer, der have tilhørt den geistlige Stand, have forlangt at indgaae et saakaldet Civilægteskab. Dette Antal er vel meget stort, naar man seer hen til den Gud derved tilspøiede Fornærmelse, men lidet og saa at sige for Intet at regne, naar man betænker, at der i Italien gives mere end 100,000 Personer af begge Kjønn, der ere forenede med Gud ved Coelibatets Baand. Den heromtalte Kjendsgjerning aflægger derfor et Vidnesbyrd saavel til Gunst for den italienske Clerus som for Coelibatet.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 13. Mai. 6. Søndag efter Paaste. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — 14. M. Antonius, Bisk. 15. Ti. Iffor, Beki. 16. D. Johannes af Yeromut, Mart. 17. To. Octav af Christi Himmelfart. 18. F. Venantius, Mart. 19. L. Vigilie til den h. Pintsfest. Fastedag.

Søndagen d. 20. Mai. Den Helligaands Sendelse. 1. Pintsdag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Vesperandagt.

Mandagen d. 21. Mai. 2. Pintsdag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 22. Ti., 23. D., 24. To., 25. F. og 26. L. Octavdage.

Torsdag d. 23., Fredag d. 25. og Lørdag d. 26. Mai ere kirkelige Tamperdage og derfor befalede Fastedage.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirkeidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedcommissionair, Hr. Grosserer **C. B. Lohrer**, Gøthersgade 5, og i alle Bogladere; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalen, enkelte Nummere à 8 ß.

Kjøbenhavn.

2 Iriero Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Mr. 11.

Søndagen den 27de Mai.

1866.

Indhold: Pinte (Digt). — Kirken og den nuværende europæiske Krisis. — Franz af Sales. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Belgien. Holland. Italien.

Pinte.

Nys Diet sænked' sig i navnløs Smerte,
Da Jesus Christus døde Korsets Død.
Selv Haabet flygted' fra det bange Hjerter;
Men da et Lynglimt gjennem Mørket brød;
Thi Paaskemorgen kom, og Frelsermanden
Gik frem igjen til Liv, af Gravens Skjød.
Høit jubled' Alle: Kristus er opstanden!
Alleluja fra alle Læber lød.
Apostlene med Frygt og Bæven fæster
Isgjen et Blik paa deres Gud og Mester.

Med Frygt og Bæven? Ja, thi Tvivlen finder
Endnu i deres svage Hjerter Bo;
Ikkun det Underfuldes Magt dem binder
Til Jesus, ei den tillidsfulde Tro.
De see ham, høre ham, de føle Glæde,
Fordi han Døden overvundet har;
Men ikke tør de frem i Verden træde,
Forklynne, at han Guds Genbaarne var.
Et Under derfor Herren dem tilfiger,
Før han fra Jorden op til Himlen stiger.

Og Pintsedag oprandt. Brat Tivolen endtes,
 Og Modløshedens tunge Vænke brast.
 Den Helligaand fra Faderen nedsendtes,
 Og Christi Kirke stod paa Klippen fast!
 Nu Petrus træder freidigt frem og taler
 Med Aandens Røst den høie Sandhed ud;
 Den Kummerfulde han saa mildt husvæler,
 Selv Synderen nu fatter Haab til Gud;
 Ja de, som haaned' Christus i hans Smerte,
 Nu bære Korsets Tegn i deres Hjerte.

Hvert Aar, naar Pintsedag igjen oprinder,
 Saa evig ung og stjern staaer Christi Brud.
 Ved Aandens Magt en trofast Flok hun finder,
 Som barnligt troer og ydmygt elsker Gud.
 Og ikke mægter Verdens vilde Brimlen,
 Og Haan og Spot, at svække Aandens Røst;
 Thi Han til Jorden sendtes hist fra Himlen,
 Til Svages Værn og Kummerfuldes Trøst.
 Han gjør hvert Hjerte til Guds høie Tempel,
 Som bærer Korsets underfulde Stempel.

O hellige Gudsmoder i det Høie!
 O vær vor Tilflugt, rene Kjærlighed!
 Naar til vor Bøn Din Forbøn Du vil føie,
 Du, som nu eier Himlens Herlighed,
 Da vorder Tro vort Sværd i Livets Strid,
 Og Haab vor lyse Trøst i Sorgens Nat,
 Da Kjærligheden over Grav og Tid
 Skal hæve sig som Aandens rige Skat!
 Ja, da skal Pintsedagen altid være
 Gud Fader, Søn og Helligaand til Ære!

Kirken og den nærværende europæiske Krigs.

I det nærværende Dieblik, hvor Conflicten mellem de to tydfte Stormagter truer med at inddrage hele det europæiske Fastland i en almindelig Krig, hvis Resultat i saa Fald vil blive en storartet Omvæltning i alle nu bestaaende statsretlige og politiske Forhold, da er ikke blot enhver katholisk Christen opfyldt af Betsynring for sit Fædrelands Fremtid, men hele den katholske Verden, forsaavidt den svarer til sit Navn, eller forsaavidt den i trofast Enighed gennem de henrundne Trængselsaar i Anden har været samlet i fælleds Bøn, i fælleds Duffer og Forhaabninger om den katholske Eenheds Midtpunkt -- hele den kirkeligjendede Deel af den katholske Christenhed vender nu vel i spændt Forventning, men med tillidsfuldt Haab, Blikket mod Rom, og bereder sig paa med Fatning og Mod at gaae den kommende Tid imøde. Denne kan mulig være svanger med Trængsler og Gjeuvordigheder saavel for Kirkens synlige Overhoved, som for alle dens øvrige Styrere og for hele den trofaste Deel af det katholske Folk; men det er netop under disse Omstændigheder en usigelig Trost, forud at vide, at der ikke kan times Verden saa forfærdelige Tilskikkelser, at de jo alle maae tjene Kirken tilgode, og berede Guds Rige paa Jorden nye Seire over de fjendtlige Magter, der, ved at bekæmpe det Sande og Gode, og hindre dets gavnlige Indvirkning paa Verdenslivet, styrte Menneskeheden i den ene Elendighed efter den anden. Dette i Troens guddommelige Bæsen og dens uforanderlige Charakter velgrundede Haab for enhver christelig Slægt er begrundet ved høitallende Kjendsgjæringer ligesaa Christendommens første Begyndelse, og den nulevende Slægt har været Vidne til Begivenheder, der lige for dens Dine have stadfæstet Alt, hvad den lange Række af Aarhundreder forkynnder som Opfyldelse af Herrens Forjættelser om den Klippebygning, der skal trodse alle Verdens og Helvedes Anstrængelser for at nedbryde den.

I Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede havde Kirkens Trængsler og de Ulykker, der overgik

Folkene, bidraget mægtig til at vække og befæste det religiøse Liv i hele den katholske Verden. De havde uventet taget Ende ved det guddommelige Forsyns piensynlige Indgriben i Begivenhedernes Gang just i et Tidspunkt, da den irreligiøse Deel af Verden saa længe havde sunget Seiersfange over den katholske Kirkes og den katholske Christenheds formentlige Undergang, at kun Gaa vovede at haabe, at det Uveir, der havde anrettet saa forfærdelige Ødelæggelser, skulde netop ved sine forstyrrende Virkninger godtgjøre Nødvendigheden af den saa længe mistkjendte kirkelige Autoritet. Den antichristelige Retning i hiin Tidalder, saaledes som den giver sig Luft paa Literaturens Omraade, havde nemlig saa længe rettet sine Angreb mod Kirkens aandelige Autoritet og mod selve den christelige Sandheds guddommelige Ret og Myndighed, at Verdensmagten meente endelig at turde vove et afgjørende Forsøg paa at virkeliggjøre den Tilstand, som Omvæltningens og Forstyrrelsens Ordførere anpriste som Kilden til en almindelig Folkelyksalighed, idet den begyndte Kampen mod den katholske Kirke med et Forsøg paa en total Tilintetgjørelse af den verdslige Pavenmagt. Men ligesom Stormen mod Kirken for halvtredstindstyve Aar siden endte med en fuldstændig Gjenoprettelse af denne Magt, saaledes tør vi ogsaa haabe, at det Uveir, der i vore Dage truer Kirken med en Forstyrrelse af hele dens hvre Organisation, vil igjennem et mulig fornøjet voldsomt Udbrud bringe Bod for begaaet Uret, og tilbageføre en Befæstelse af de Forhold, som den langvarige revolutionære Oplosningstilstand i Italien paa en saa sørgelig Maade har antastet og forvansket.

Kirkens Fjender føre vel nuomstunder ikke ganske det samme Sprog som for et Par Menneftaalder tilbage, men deres Formaal er ikke desto mindre det samme som dengang. Denne Kjendsgjerning fortjener en nærmere Betragtning. Den aandelige Tilstand i Verden var i hine Dage (under Pius VI.' og Pius VII.' Pontificater) saaledes, at Tidens Ordførere og den ved dem dannede almindelige Mening ansaae det for en afgjort Sag, at det var ude med Christendommens aandelige Magt over Gemytterne, at den ny Dplysnings opgaaende Sol

saa fuldstændig havde fordunklet det Lys, hvorved Christi Evangelium forðum havde adspredt Hedenskabet's Mørke, at man blot behøvede at rette et kraftigt Angreb mod de udvortes Støtter, der bære den kirkelige Samfundsbygning, for at see denne styrte sammen, og med eet Slag paa cengang at kunne tilintetgjøre dens aandelige og sociale Indflydelse paa Fremtidens Udvikling. Men Verden oplevede nu tværtimod det Vidunder, at den mishandlede og udplyndrede Kirke fremgik af Prøvelsernes Ild i en fornyet og luttret Stikkelse, at dens aandelige Magt over Folkenes Bevidsthed ikke var bleven formindsket men voxet; at Nærværdigheden af Kirkens synlige Overhoved overalt havde tjent til at oplive og styrke de religiøse og kirkelige Sympathier selv hos den luntne og ligegyldige Deel af de katholske Folk; at den store Kirkeplyndring, istedetfor at svække Kirkens Anseelse og aandelige Indflydelse, havde tjent til at gjengive den den Selvstændighed, der er dens første og væsentligste Livsbetingelse. Kirkens Armod havde sønderbrudt alle de Verdslighedens Bænker, der tidligere havde hæmmet dens Frihed; den var bleven udløst af den Afhængighed af de verdslige Magthaveres Duster, og frigjort for de Hensyn til deres Familieinteresser, som havde udbredt en verdslig Tænkemaade iblandt den høiere Geistlighed, og mange Steder bragt en ukirkelig Aand ind i Episkopatet. Men, var Kirken, efter Pius VI.' Martyrium for dens Frihed, og efterat Vantroens og Fornægtelsens Aand havde udtømt sine sidste Kræfter, gaaet luttret og styrket i sit Indre ud af den franske Revolutions Trængsler; havde Verden med Glæde hilset Pius VII.' Udfrielse af Fængensskabet, og seet utvilsomme Vidnesbyrd om en høiere Styrelse i hele den tidligere Kirkeordens Restitution: hvor langt større Grund er der da ikke til at beundre den guddommelige Styrelses øiensynlige og underfulde Aabenbarelse i den Fornæelse og Forhyngelse af det kirkelige Liv, som er fremgaaet af den sidste europæiske Omvæltning i Aarene 1848—1849. Den store kirkefjendtlige, over hele Verden udbredte Veir snøs af Harne over atter at see sit Værk forstyrret, over at see Pius IX. vende tilbage fra Landsflygtigheden, og modtage Beviser paa den hele katholske Christenheds

Hengivenhed og Beundring; thi den saae klart Umuligheden af at naae det Maal, den stræbte efter, ved at fremkonstle revolutionære Demonstrationer i Rom; den saae fremdeles i det Opsving, som det mislykkede Udfald af disse Demonstrationer havde givet det kirkelige Liv, et slaaende Bidnesbyrd om, at der i det sidste halve Aarhundrede er foregaaet en gennemgribende Forandring i den offentlige Mening, og navnlig i den katholske Christenheds Burdering af den kristelige Tro. Var Erkjendelsen af dens Verdenslivet ikke mindre end Aandelivet beherskende Magt bleven levende overalt, efterat en høihjertet stor Pave en halv Mennefsalder igjennem seierriig havde forsøgt dens Retligheder imod alle de fjendtlige Kræfter, som denne Verdens Aand havde opbudt for at fortrænge den af den menneskelige Bevidsthed: da seer den nærværende Tid en Pave af samme Navn, seer en tredje Pius i den nyere Tid forsvare Kirkens Selvstændighed og alle dens uafhængelige Rettigheder mod den samme fjendtlige Verdensaand med en Standhaftighed og et Mod, der ikke staaer tilbage for nogen af hans heroiske Forgjængeres. Hans hele Pontificat bærer saa at sige Martyriets Præg og Stempel; det har været en Række af Lidelses- og Trængselsaar, af seigpinende Plagerier, der ere baarne med en saa helttemodig Taalmodighed, en saa ophøiet Selvfornægtelse, en saa høimodig Kjærlighed til sine Fjender og Medlidenhed med Tidens store Syndere, at ingen Troende kan tvivle om, at der forestaaer Kirken en stor og hæderfuld Fremtid. Det religiøse og kirkelige Liv har i de tyve Aar, Pius IX. har vogtet Christi Hjord, udfoldet en Energi og en Niddom paa alle den kristelige Kjærligheds Kraftuttringer, som hemmelig imponerer Verden, hvormeget den end anstrænger sig for at tilslukke Dinene for den Gendragtighed og det Sammenhold, hvormed denne Stormagt i Aandens Verden stiller sig afværgende og forsvarende i Stranken ligeoverfor Verdensmagtens udfordrende Trudslær.

Maar vi da ovenfor have sagt, at Kirkens Fjender i den nærværende Tid ikke føre ganske det samme Sprog som i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede, da tænkte vi paa den Forskjæl, som vi her have betegnet, ved paa den

ene Side at erindre om den da almindelig herskende *Vantrøes* Forudsætning, at *Troens* Magt igrunder overalt var fortrængt fra den menneskelige *Bevidsthed*, samt at *Christendommen* stulde have tabt al *Betydning* for *Verdenslivet*, og ved paa den anden Side at henvise til den store *Skuffelse*, som *Fornægterne* af den *Christelige* *Aabenbarings*sandhed og alt *overnaturligt* *Troes*-liv i den *paafølgende* *Tid* have oplevet. Man er nemlig nødt til nu at erkjende *Troen* for en *Magt*, der maa tages *Hensyn* til, medens *Vantrøen* dengang førte et *Sprog*, som *Jugen* kunde misforstaae; thi man lagde ikke *Skjul* paa, at *Angrebet* paa den *h. Stols* *Souverænitet*srettigheder var rettet mod *Kirken* som saadan, eller mod *Pavens* *kirkelige* *Autoritet*, og dermed mod *Christendommens* *social*e *Magt* i dennes *hele* *Omfang*. Nu giver man det *berimod* *Udseende* af, at man *ingenlunde* *tilsigter* noget *Angreb* paa *Pavens* *kirkelige* *Myndighed*, og endnu mindre ønsker at *lamme* *Christendommens* *Indflydelse* paa *Samsundsfor*-holdenes *Udvikling*; det er *tværtimod* fra alle *Sider* blevet *gjen*-taget, at det blot er den *verdslige* *Pavemagt*, man vil *indskrænke* og *reformere*. Man foregiver *hykkelse*, at det er i *Christendommens* og den *sande* *Religiøsitet*s *Interesse*, at man har *fordret* *Reformer* i *Kirkestatens* *verdslige* *Styrelse*, saavel som i den *h. Stols* *Forhold* til *Episkopatet* og de *katholske* *Folk* og deres *Regjeringer*. Efterat man da *længe* *igjennem* den *periodiske* *Presse* havde *bearbejdet* *Gemytterne* i denne *Retning*, og navnlig søgt at *gjøre* de *katholske* *Folk* *fortrolige* med den *Tanke*, at *Kirkens* *synlige* *Overhoved* ikke blot, uden at lide noget *Staar* i sin *kirkelige* *Myndighed*, kunde *afstaae* alle sine *verdslige* *Souverænitet*srettigheder til en *verdslig* *Hersker*, men at dette *endog* vilde *blive* en *stor* *Binding* baade for *Pave*-magtens *reent* *aandelige* *Indflydelse* og for *Civilisationen* og det *politiske* *Fremstrid* i *hele* den *christne* *Verden*, -- efterat man med *stor* *Bedholdenhed* i *nogle* *Aar* havde *gjort* *Propaganda* for denne *Theori*, *begyndte* man i *Aaret* 1859 *de* i *hele* *Christen*-hedens *Interesse* *fordre*de *Reformer* med et *troløst* *Angreb* paa *Kirkestatens* *Territorium*, og *annecterede*, som man kaldte det, i det *paafølgende* *Aar* *Størstedelen* af dette til det *projecterede*

Kongerige Italien. Napoleon I. havde villet degradere Pius VII. til en fransk Patriarch, hvis Styrelse af hele den almindelige Kirke saaledes skulde læmpes efter den franske Politiks Interesser. Napoleon III. fandt det overensstemmende med Frankrigs Tare og sin Families Traditioner, at benytte den for den nærværende Tid eiendommelige Retning af den revolutionære Agitation til at gjøre hele den katolske Kirkes synlige Overhoved til en italiensk Undersaat, og altsaa paa samme Maade knytte Styrelsen af hele den katolske Kirke til Kongeriget Italiens og dets franske Patronats politiske Interesser.

Denne Plan har vundet en overordenlig Popularitet over hele den Deel af den europæiske Folkeverden, der hylder Revolutionen, eller, som man kalder det, de store Principer af Aaret 1789, som Grundlaget for Fremtidens sociale og politiske Udvikling, uagtet denne Udvikling i den nyere Tid har antaget en anden Farve end for 70 Aar siden. Thi dengang var Revolutionens Løsen alle Menneskers Lighed og Frigjørelse fra Fortidens Overleveringer, Udslettelse af alle udbortes Forforskjelligheder, Standsforskjæl, national og religiøs Forforskjellighed: almindeligt Broderstab, grundet paa Enighed i Forkastelsen af al overnaturlig Autoritet, og dermed paa fælleds Trældom under Egennyttens og de jordiske Begjærligheders lave Tilskyndelser — et Løsen eller en Signatur, der var den fuldkomne Modsetning til Christendommens Forhyndelse af alle Menneskers Lighed for Gud, af deres Frigjørelse for det jordiske Livs uværdige Tvang ved Aandens Seir over Kjødets Begjæringer.

Men i denne Betragtning er der i den sidst forløbne Menneskealder foregaaet den Forandring, at man nu ikke taler saa meget om Menneskerettigheder, om almindelig Lighed, om borgerlig Frihed; man forbeholder sig vel, i ethvert Land og indenfor Grændserne af de eiendommelige givne Forhold at stræbe efter Virkeliggjørelsen af det Ideal for statsborgerligt og menneskeligt Velvære, som den første franske Revolution opstillede; men man er nu kommen til Erkjendelse af den store Forkerthed, hvori hiin Omvæltning af de tidligere bestaaende Forhold gjorde sig skyldig, naar den vilde begrunde en heel ny Tingenes Orden

paa ganske abstracte og almindelige Theorier om det borgerlige Samfund's hensigtsmæssigste Indretning, uden mindste Hensyn enten til den folkelige Eiendommelighed eller den historiske Fortid. Man er nu kommen til Erkjendelse af Historiens og den folkelige Eiendommeligheds Betydning, og betoner i den Grad Alt, hvad der affondrer det ene Folk fra det andet, at endog det Religiøse ved Siden af det Nationale snyder ned til noget Underordnet. Nationaliteten er hævet til den ophøiede Rang af Hovedprincippet for Fremtidens politiske og historiske Udvikling; „Nationalitetsprincippet“ skal udelukkende afgive Normen for Ordningen af de ydre politiske Forhold, ligesom man i Henseende til de indre Forhold i ethvert Land anseer Folkesuveræniteten's størst mulige Uddannelse og dens concrete Udtryk i Repræsentanternes Valg ved almindelig Afstemning for Princippet i hele den øvrige Udvikling.

Aldrig saasuart havde den revolutionære Bevægelse affødt denne Doctrin, før man saae Forberedelserne til dens practiske Gjennemførelse; thi det er den historiske Betydning af den europæiske Kystelse i Aaret 1848, at denne Modification af de store Principer fra 1789 anmeldte sin Tilværelse og bebudede en ny Form for Fremtidens sociale og politiske Bestræbelser. Nationalitetsprincippet i Forening med Folkesuveræniteten's skulde altsaa for Eftertiden udøve den afgjørende Indflydelse paa Ordningen af alle offentlige Forhold; det første af disse Principer fornemmelig i den saakaldte store Politik, det andet indenfor de enkelte Nationers Grænser. Landenes geographiske Grænser skulde strængt efter Princippet bringes i Overensstemmelse med de nationale Eiendommeligheder, eller i alt Fald ved særegne Indrømmelser til den folkelige Selvstændighed saavidt mulig lempes derefter, og Folkesuveræniteten's Princip fik her en ganske ny Anvendelse i stor Stiil, idet man i dets Navn fordrede, at Folkenes Stemme skulde høres, og almindelige Afstemninger afgjøre alle Spørgsmaal om de forskjellige Dynastiernes Rettigheder og de geographiske Grænser for deres Omraade.

Naar just Italien blev udseet til at være det Land, med

hvilket man vilde gjøre Begyndelsen i Henseende til disse nye Grund-
 sætningers Gjennemførelse, da hænger dette nøie sammen med
 Revolutionsideens ovenfor antydede Forhold til Christendom-
 men og Fortiden, saavel som med dette Lands ganske særegne Stilling
 ligeoverfor Kirken. Thi, naar hiin Idé nu, som altid, optræder
 fjendtlig mod alle Fortidens Traditioner, og vil forvandle
 hele Fortiden til en tabula rasa (en ubestreven Tavle), eller
 begynde en ny Udviklingsperiode med, som man siger, at gjøre
 reent Bord, med at nedbryde alt Bestaaende, for derefter paa
 bar Bund at begynde Opførelsen af en heel ny Samfunds-
 bygning: da følger det af sig selv, at Christendommen først og
 fremmest maa fjernes, dens Indflydelse lammes; thi den er Livet
 og Sjælen i Alt hvad der igjennem en Række af Aarhundreder
 har været kaldt for Fortidens Traditioner; det er Christendom-
 men, der har givet alle europæiske Forhold og hele den hidtidige
 Culturudvikling sin eiendommelige Retning og Skikkelse. Be-
 kæmper man principielt det Overleveredes Magt over Samfunds-
 bevidstheden som et Produkt af gamle Fordomme, der maae ud-
 ryydes, inden det kan blive godt og lysteligt at leve i Verden,
 da maa man fornemmelig rette Angrebet paa det Traditio-
 nelle mod Christendommen selv; thi den er som sagt Principet
 i al Overlevering fra Fortiden, efterdi den ved fordom at for-
 trænge Hedenskabet og den hedenske Tids Traditioner har givet
 den menneskelige Tankegang og Livsbetragtning baade et nyt,
 tidligere aldeles ukjendt, Indhold og nye Former for dette Ind-
 holds Udfoldelse. Derfor behandlede den første franske Revo-
 lution consequent Christendommen som et Bæd af gamle over-
 troiske Fordomme, men dens Beundrere kom dog, som vi have
 viist, tilsidst til den Erkjendelse, at Christendommen desuagtet var
 saa fast sammenvøjet med Folkenes hele Tilværelse, at det var
 umuligt at optage den mislykkede Kamp imod dens Magt over
 den menneskelige Bevidsthed med samme Taktik som første-
 gang. Man har nu taget sin Tilflugt til Ideen om Italiens
 Eenhed, idet man derhos tilshueladende anerkjender Chri-
 stendommens Ret paa de reent aandelige Enemærker, og søger
 med alstens opfyldt Ordgyderi om det Religiøses „Underlig-

gjørelse" at forløse og vinde de christelige Følelser og den christelige Tankegang for den tilstræbte Tilintetgjørelse af alle de udvortes Former, igjennem hvilke den katholske Kirke udøver sin sociale Indflydelse, og virkeliggjør den meest ophøiede Idee, der ved Guddommens overnaturlige Indgriben i de menneskelige Begivenheders Gang er realiseret i Tideligheden, nemlig den af Gudmennesket stiftede Kirkes Eenhed; thi med Kirkes Eenhed og Almindelighed er den christelige Sandheds Aabenbarelse givet i en Skikkelse, der i ethvert Øieblik og for enhver menneskelig Bevidsthed, uden Hensyn til nogensomhelst jordiske og tilfældige Forudsætninger, paa en for Overbeviisningen fyldestgjørende Maade godtgjør den christelige Troes guddommelige Oprindelse. Naar Revolutionsdoctrinens Ordførere altsaa foregive, at deres ædle Bestræbelsers Siemod er blot at bortrydde de sidste Hindringer for Religionens velgjørende Indflydelse paa det menneskelige Samfund, ved at befrie Kirken for alt det verdslige Paahæng, der, som man siger, har givet Anledning til saamegen Forargelse og saamegen uforstyldt og beklagelig Misstjendelse af Religionens eget Væsen, fordi dette sidste bestandig skal være blevet forverlet med dets udvortes og uvæsentlige Tilbehør: da er det desværre vistnok en sørgelig Kjendsgjerning, at det er lykkedes dem ved disse hykkelske Talemaader at forblinde og bedøve mange for Religionen selv ligeegyldige Katholikers indre Syn og Bevidsthed; men det er ikke mindre vist, at hine Ideers Talsmænd selv saa klart have documenteret deres virkelige Hensigter, at der ikke for nogen katholskfindet Christen længere kan være nogen Skygge af Tvivl om hvad der er det sidste og egenlige Formaal for deres Anstrængelser.

(Fortsattes.)

Franz af Sales.

Den hellige Franz af Sales var for et betydeligt Belsøb gaaet i Vorgen for en Adelsmand, til hvem han stod i

Venstabsforhold. Til Forsaldstiden fordrede Creditor Betaling af den ædle Biskop. Den hellige Franz bemærkede da med Blidhed, at, da Adelsmanden eiede hundrede Gange saa meget i Forveien som Gjælden var stor, og altsaa ydede den største Sikkerhed i Henseende til Capitalen, behøvede han jo ikke at være i Bekymring for Renternes Skyld. Iøvrigt tjente Adelsmanden i Kyrstens Armee, og kunde i Diebliffet ikke komme tilbage for at træffe de fornødne Skridt med Hensyn til Betalingen, og han haabede derfor, at Creditor endnu vilde have Taalmodighed en kort Tid. Hvad enten det nu var, fordi denne selv blev plaget af Andre, eller han havde en ond Villie, nok er det, han vilde ikke slaae sig til No hermed. Han gjentog sin Fordring, og han ikke blot overfusede og fornærmede den Hellige, men støiede og beklagede sig allevegne. Den hellige Biskop bad, at han dog vilde give ham saa megen Tid, at han kunde skrive til Bedkommende; men Creditoren, der ikke vilde høre Tale om nogen Henstand, udbrød i de bitterste og fornærmeligste Udtryk.

Med en utrolig Nebladenhed talte da den Hellige saaledes til ham: Er det muligt, min Herre, at De vil tage Brødet af Munden paa Deres Hyrde, hvem De som et tro Faar skalde ernære? De kjender mine ringe Indtægter, at de neppe ere tilstrækkelige til at tilfredsstille de allertarveligste Fornødenheder. Aldrig har jeg havt saa mange Penge imellem Hænder, som den Sum udgjør, hvilken De nu fordrer af mig, og som jeg af christelig Kjærlighed er gaaet i Borgen for. Hvorfor vil De holde Dem til mig, istedetfor til Hovedskyldneren? Er De forngiet med mit Arvegods, saa overlader jeg det til Dem. Vil De holde Dem til de forskjællige Effecter i mit Huus, nu saa sælg dem ved Auction. Kun det beider jeg Dem om, at De for Guds Skyld vil vise mig Kjærlighed, og ikke af Brede, Had eller Forbittrelse vil forsynde Dem mod Gud. Gjør iøvrigt hvad Dem behager, jeg er tilfreds med Alt. Den paa-trængende Creditor vedblev: „Det er lutter tomme Ord og intet-sigende Talemaader“, og fortsatte sit Spectakel, uden at den hellige Franz af Sales opholdt sig derover. Endogsaa da han

udbrød i en Strøm af Fornærmelser, fandt den elskelige Biskop sig deri med Taalmodighed.

Dog følte han sig i sit Hjerte dybt saaret over den herved mod Gud begangne svære Forsyndelse, og for at gjøre en Ende paa Sagen, udbrød han med beundringsværdig Blidhed: „De er bragt i Brede over min uforsigtige Dorgen; jeg vil imidlertid gjøre Alt for at stille Dem tilfreds. Vær kun overbevist om, at, om De havde udstuffet mit ene Die, vilde jeg med det tilbageblevne have betragtet Dem ligesaa kjærligt, som jeg vilde see paa den bedste Ven jeg havde i denne Verden.

Creditoren fjernede sig beskæmmet, og lod i sin Brede endnu falde flere uforstandige Ord. Den hellige Franz af Sales underrettede Abelsmanden om Alt, denne traf strax de nødvendige Foranstaltninger, og ved hurtigt at betale befriede han ham fra dette besværlige Menneſke, der imidlertid snart efter kom til Biskoppen aldeles beskæmmet og forvirret, og bad ham tusinde Gange om Tilgivelse. Sales modtog ham med aabne Arme, elskede ham med en særegen Omhed og kaldte ham sin gjenfundne Ven.

Rirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader har, ifølge en telegrafisk Beretning fra Rom af 1. April, paa den h. Paaskefest pontificeret i Vaticanets Basilica, og derefter fra dettes Loge paa sædvanlig Maade under Sammenstimlen af en umaadelig Menneſkemængde lyst Velsignelsen over Byen Rom og hele Jordkredsen („urbi et orbi“). Kongen af Neapel med Familie, Enkedronningen af Sachsen, Grevnen af Flandern med flere fyrstelige Personer overværede denne høitidelige Handling paa særlige Tribuner. Efter Benedictionen blev den h. Fader entusiastisk hilset af Folket. Paaske-løverdag havde han i en saakaldet Generalaudients i Vaticanet modtaget over Tusinde af Fremmede. Ved denne Leilighed henvendte han atter, som saa ofte tilforn, en alle Hjertes vindende Tiltale til de Tilstedeværende, som heller ikke dengang forfelede sin Virkning. Han knyttede sine Ord til Dagens Evangelium og tiltalte sine Tilhørere, hvilke han steds kaldte: „mine kjære

Børn" (han taler ved saadanne Leiligheder altid Fransk, for desto lettere at blive forstaaet af den meget blandede Tilhørerkreds), med Englands Ord ved Graven til de fromme Kvinder: „nolite timere“, og sagde blandt Andet: „Frygter ikke for Herren, I som ere hans Disciple. For sine Tjenere aabenbarer han sig steds mild og fuld af Kjærlighed; men de romerske Soltater faldt skjælvende til Jorden ved at see ham.“ Sammenstrømningen i Anledning af Paaskehøitideligheberne var overhovedet dennegang langt større end man havde ventet. Pius IX.' Helbredstilstand er fortræffelig, uagtet al den Anstrængelse, de mange Audientser, han især paa denne Tid giver, i Forbindelse med Passionsugens og Paaskefestens store kirkelige Cereemonier, hvilke han steds bivaaner, maae have forvolbt ham.

— Pariserbladet „Mémor. Diplom.“ vil af troværdig Kilde have erfaret, at der allerede for flere Uger siden i Rom skal være udarbejdet et Concordatudkast mellem den h. Stol og Mexico, og at dette allerede skal være affendt dertil. Bladet tilføjer, at Grundlaget for dette Udkast skal være antaget af Kaiseren og hans Raader, samt at Underhandlingen i dens Heelhed kan betragtes som tilendebragt til de Afsluttendes gjensidige Tilfredshed. Kaiser Maximilian skal altsaa efter denne Beretning — aabenbar til sit eget og sit Lands Bedste — have opgivet sine kirkefjendtlige Reformplaner!

Belgien. Besøg i en offentlig Opdragelsesanstalt. For kort Tid siden, fortæller „le Catholique“, kom en Dame, der ønskede at gjøre sig bekendt med de belgiske Pige-Instituter, reisende til Bryssel. Hun udbad sig den vedkommende Drøgheds Tilladelse til at gjøre et Besøg i den kvindelige Opdragelsesanstalt „Prytaneum“, i hvilken Døttre af fortjente og ansete Mænd uddannes paa Statens Bekostning. Forsynet med denne Tilladelse traadte hun ind og erklyndigede sig om de brugelige Læremetoder i de forskjellige Underviisningsfag. Til sidst erklyndigede hun sig om Underviisningen i Religion. Herom meddeelte Forstanderinden hende den Underretning, at man slet ikke gav nogen Underviisning i den positive Religion; thi, spøiede hun til, vi indskrænke os til at tale om Skaberen og hans Gjerninger, om den Førstes Magt og Storheden og Skjønheden i de sidste. Herefter spurgte Damen om, hvorledes man forholdt sig i Henseende til Bønnen og dens Indvovelsesmaade. Hertil svarede Forstanderinden: „en egentlig Bøn kjende vi her ikke til; vi bruge kun undertiden at tilskynde vore Elever til en Slags Opføstelse til den Uendelige, til det højeste Væsen, alle Tinges Skaber!“ Damen overværede dernæst Underviisningen i Historie, hvorunder Lærerinden spurgte en trettenaarig Pige om

Menneskeslægten's fornemste Belgjører. Barnet nævnte da: Zoroaster, Confucius og Muhamed. Da Lærerinden derpaa spurgte: „Kjender Du ellers Bogen?“ svarede Pigen: „Jo, Vincents af Paul!“ „Stakkels Barn, udraabte uvilkaarlig den besøgende Dame, har Du virkelig ikke glemt Andre?!”

Holland. Bladet „Tyd“ beretter fra Amsterdam, at Indsamlingen for den h. Fader er sluttet, og har udgjort et Beløb af 402,020 Francs. Dette beviser, hvor dybt Kjærligheden til den katholske Tro og Hengivenheden for den h. Fader har fæstet Rod i de hollandske Katholikers Hjertes, naaget den ovenanførte Sum kun udgjør en Deel af de paa forskjellige Steder i den katholske Verden indsamlede Guleforæringer („Etrennes“) til Pius IX. De have Intet med Peterspengen at gjøre, hvis Indsamling gaaer sin vanlige Gang.

Italien. Den Brutalitet, hvormed den italienske Regjering forfølger sine Planer med Hensyn til Klostrenes Ophævelse, bliver selv radikale Engelskmænd for nærgaaende. Man har faaledes den Overrasselse, i det engelske Blad „Daily News“ at see en protestantisk Correspondent fra Rom at træde i Stranken mod de italienske Klosterstormere, for at protestere mod ethvert Attentat paa det ærværdige Benedictinerkloster paa „Monte Cassino“. Han skriver om dette Kloster Følgende: „Monte Cassino ligger midtvejs imellem Rom og Neapel, og fra Klosterets Terrasse overfluer man Italiens rigeste og skønneste Dale. Dette ærværdige Tilflugtssted for Videnskab og Fromhed har nu i 1350 Aar ikke blot for Italien, men igjennem flere Aarhundreder for hele Europa været Midtpunktet for Religion, Landsdannelse og Civilisation. Det blev i Aaret 529 grundet af den h. Benedict i hiin romantisk tiltrækkende, stille og lidet befærdede Egn, og er som bekjendt blevet den frugtbare Moder til alle de store, over hele Verden udbredte Benedictinerklostre. Trods Udebrande, Plyndringer og andre Udeleggelse og Ulykkestilfælde, der i Tidens Løb ere overgaaede det, høre dets Bibliothek og Archiv endnu altid til de rigeste i Verden. Ege fra Paulus Diaconus's Dage i det ottende Aarhundrede har det kunnet opvise en uafbrudt Række af Munke, der have opoffret sig til Litteraturens Tjeneste. Denne Paulus' Værdighed (Abbedværdigheden) beklædes for nærværende Tid af Pater Tosti, der er en af det nuværende Italiens meest bethydnende Skribenter. Ved Paasketid i afvigte Aar sandt jeg tyve Munke i dette Kloster, der arbejdede med mere anstrængt Flid, end alle Oxforder og Cambridger Professore, som jeg har kjendt. De underviste 200 Dreng og 50 Novizer, og besørge ved Siden deraf alle gudstjenstlige For-

retninger, førte en flittig Correspondence med Værde af alle Nationer, beværtede gjæstmildt enhver Fremmed, der besøgte dem, og havde lige fuldent et Fascimile af deres pragtfulde Manuscript af Dante i stor Folio, hvilket Værk de lode trykke paa egen Bekostning og uden fremmed Understøttelse, for at gjøre den ny Hovedstad for Kongeriget Italien en Foræring dermed. Det vilde desaaarsag i enhver Henseende være en grov Uretfærdighed og plump Impietet at forstyrre dette Kloster."

Kjøbenhavn d. 25. Mai. Efterat dette Nr. af vor Kirketidende allerede er sluttet, maae vi meddele vore Læsere den sørgelige Efterretning, at imorges Kl. 5 $\frac{1}{2}$ afgik ved Døden Priorinden i det hervedende St. Josephsøstrenes Kloster, Søster Marie Agnes, født Françoise Morat, efter i længere Tid at have lidt af en Brystsvagthed, der i den sidste Tid var forbunden med store Smertes. Hun var i sin Dødsstund opfyldt af den himmelske Trøst og Fred, der ledsager et Liv, der er inderlig forenet med Gud. Hendes Begravelse finder Sted Mandag Formiddag Kl. 10.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 27. Mai.** Den allerhelligste Treenheds Fest. (Trinitatis Søndag.) Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Svimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsandagt. — 23. M. Vor Frue som „de Christnes Hjælp“. 29. Ti. Paschalis Baylon, Bekj. 30. D. Ferdinand III., Bekj.
- Torsdagen d. 31. Mai.** Christi Legemæsfest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Procession og Svimesse. Kl. 8 Aften Festsandagt med Prædiken. Ogsaa paa de følgende syv Aftener holdes Kl. 8 en høitidelig Andagt til det allerh. Altterens Sacramente, og sidste Aften d. 7. Juni sluttet den festlige Octav med en høitidelig Procession.
- Fredagen d. 1. Juni** feires Kl. 8 $\frac{1}{2}$ en høitidelig Messe for de levende og afdøde Medlemmer af Broderstabet til Jesu gubdommelige Hjerte. — 2. L. Octavdag.
- Søndagen d. 3. Juni.** 2. Søndag efter Pintsfe. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Svimesse med Prædiken. Aften Kl. 8 høitidelig Octavandagt med Prædiken. 4. M. Frants Caracciolo, Bekj. 5. Ti. Bonifacius, Mart. 6. D. Norbertus, Bisk. og Bekj. 7. Lo. Octav af Christi Legemæsfest. 8. F. Fessen for Jesu gubdommelige Hjerte (feires paa forstkommende Sondag). 9. L. Petrus Costesinus, Pave og Bekj.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lovdagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 12.

Søndagen den 10de Juni.

1866.

Indhold: Kirken og den nuværende europæiske Kriſis (Sluttet). — Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn. Rom. Baden. Frankrig. Nordamerika. China.

Kirken og den nuværende europæiske Kriſis.

(Sluttet.)

Saa lidt som der nemlig gives Nogetsomhelst i Verden, der i absolut Forstand kan kaldes tilfældigt, saalidt er det nogen tilfældig Omstændighed, at Revolutionsideernes Venner og Patroner fandt det hensigtsmæssigt netop at udkaare Italien til at være det Sted, hvor den ny Nationalitetsdøpctrin skulde indvies ved Oprettelsen af et nyt Rige, hvis geographiske og politiske Afgrænsning faldt sammen med den Grænse, der igjennem det fælleds Sprog og Fortidens Traditioner betegner en folkelig Særegenhed. De-Fyrster, hvis legitime Rettigheder herved bleve krænkede, hørte nemlig til de smaa, hvis Protester den store Politik ikke ændrer, naar det gjælder om Planer, der skulde realisere store Ideer. Men Hovedsagen var, at een af disse mindre Souveræner var den katholske Kirkes Overhoved, og at denne Souveræn i Medfør af denne hans særægne Stilling stod i et ganske eiendommeligt Forhold i een Henseende til hele den katholske Verden, i en anden Henseende til den ved de revolutionære Theorier agiterede offentlige Mening i hele Europa.

Hvad det første af disse Forhold angaaer, da har hele Christenheden ligeindtil Reformationen, eller det sextende Aar-

hundredes Forspil for den nyere Tids politiske Omvæltninger, seet en særegen Ethrelse af det guddommelige Forsyn i den verdslige Pavernagts Tilblivelse og dennes betydningsfulde Stilling i den almindelige Kirkes hele omfattende og fast sammenfluttede Bygning. Den katholske Christenhed har nemlig altid i Paverns verdslige Souverænitet seet en — som denne Verden nu eengang er — nødvendig Betryggelse for Kirken's Selvstændighed og Uafhængighed af de verdslige Magthaveres politiske og dynastiske Interesser, ligesom allerede den sunde Mennekeforstand vilde gjøre Nødvendigheden af en saadan Betryggelse indlysende for enhver uhildet Betragter af dette ganske særegne Forhold, der efter sit Væsen ikke har og ikke kan have nogen Analogi i Mennekeslægten's Historie. Thi den samme Gud, der i sin Mennekefordelse har begrundet et blivende Forhold imellem sit usynlige Væsen og sin usynlige Nærværelse i Verden og — alle de timelige og udbortes Midler, hvorved Menneker træde i indbyrdes Forhold til hverandre, og hvilke i dette Liv ere mundværlige Betingelser for al gjensidig Paavirkning; den samme Gud, som derfor har fundet det overensstemmende med sin Visdom, igjennem en synlig Kirke at fortsætte Virkningerne af sin Mennekefordelse, han maatte nødvendig ogsaa paa en eller anden Maade sørge for Virkeliggjørelsen af sine Hensigter med den gudmennekeslige Virksomhed, hvorved denne synlige, over hele Jorden udbredte Kirke skulde fyldestgjøre vor guddommelige Forløser's sidste Siemed: at forene hele den med Gud forligte Mennekeslægt til et Guds Rige, til eet Guds Folk, til een Hjord, vogtet og ledet af een Hyrde, een Lærer her paa Jorden, ligesom den kun anerkjender een Herre og een Hyrde i Himlen! Derfor har den høieste aandelige Magtshyde, den eneste i sit Slags paa hele Jorden, faaet sit nødvendige Afbillede i en jordist Souverænitet, der tillige skal tjene som et timeligt Middell for dens aandelige Indflydelse. Ethvert Angreb paa den verdslige Souverænitet, som har været sammenvoret med det romerske Bispefæde og den almindelige Kirkes øverste Hyrdeembede ligesfra den første Tid, da Christendommen begyndte sin Mission blandt de europæiske Folk; ethvert Angreb paa denne

af det guddommelige Forsyn umiskjendelig hidførte Foranstaltning er derfor et fjendtligt Angreb paa Kirken selv og et Forsøg paa at undergrave og lamme dens aandelige Magt.

Saaledes betragter den katholske Deel af Menneskeslægten denne Forening af den almindelige Kirkes hypperstepræstelige Værdighed med en verdslig Herfermagt, der ikke er bleven større, end det Diemed, den skylder sin Tilblivelse, udbræver, ikke saa stor, at den kan vække Skinsyge hos Verdens Stormagter, og ikke bleven mindre, end Kirkens Værdighed fordrede det. „Kirkestaten“ har seet alle europæiske Riger fremstaae af Folkevandrings Chaos, og den har overlevet alle de Omvæltninger, der i Tidernes Løb have forandret Jordens Skikkelse, ligesom Pavedømmets verdslige Souverænitæt grunder sig paa frivillig Overdragelse og Underkastelse. Maa man da erkjende en Forsynsstyrkelse i de Staters Tilblivelse og geographiske Begrænsninger, der ved Krig og Erobringer ere fremgaaede af den tidligste Middelalders chaotiske Tilstande, hvormeget mere gjælder dette da ikke om en Stat, der har en Oprindelse, hvis Charakter paa den skjønneste Maade stemmer overens med den overjordiske Magt og det ophøjede Formaal, den skylder sin Tilblivelse.

Naar vi da have fremhævet, at Revolutionsideen i den moderne Nationalitetsdoctrins Skikkelse havde en særegen Anledning til at vælge netop Italien til Stuepladsen for sine første Forsøg paa at omdanne de bestaaende Tilstande, fordi Kirkens Overhoved var en af de Souveræner, hvis Rettigheder skulde offres til Gunst for det ny System: da vilde vi hermed sige, at hele den italienske Omvæltning er fremgaaet af og finder en mægtig Understøttelse i den længe og vedholdende i fjendtlig Retning mod Pavedømmet og den katholske Kirke bearbejdede offentlige Mening. Thi det er tydeligt nok, hvad det egentlig er, der har fremkaldt de mærkværdige, mange Steder saa latterlige Sympathier for den italienske Eenhed i alle de Dele af Verden, hvor man betragter de revolutionære Ideers Fremgang og Seir som en nødvendig Betingelse for Samfundets Velvære, at det nemlig er den Keilighed, som her

tilbød sig til, under hiint ovenfor omtalte hykkelfste Paastud, som har vundet en udbredt Anerkjendelse i den offentlige Mening, at nedværdige Kirkens Overhoved og tilintetgjøre den katholske Kirkes religiøse og moralske Indflydelse paa Samfundet i det Store. Thi hvorledes vil man ellers forklare sig den ganske besynderlige Begeistring, som „Italiens Eenhed“ har fremkaldt i enhver Krog af Europa, hvor der politiseres og læses Aviser? Det Parti, der i alle Lande kalder sig det „national-liberale“, har jo været som ude af sig selv af Glæde over den geniale Plan, at sammensmelte de forskjellige italienske Stater til en politisk Eenhed; det har med Jubel modtaget Efterretningerne om alle de Stjændigheder, der i de sidste syv Aar i Frihedens og det politiske Fremfritts Navn ere udøvede i Italien. Sa dette gjælder endog om saadanne Steder — f. Ex. vort Fædreland — som man skulde synes, at Begivenhederne i Italien kun forsaavidt kunde have Interesse for, som de indeholdt en alvorlig Paamindelse om, hvilke Conseqventser Revolutionsprincippet i det moderne Stikfelse medfører for alle mindre Staters legitime Souverænitetetsrettigheder, hvor disse ikke blot, som hist, dele et eensartet Folkelegeme i flere politiske Organisationer, men endog ere saa uheldige at omfatte blandede Nationaliteter! Naar man da uden Hensyn hertil seiede Garibaldis og Cialdinis Bedrifter med offentlige Orationer, og Politikkens Philistere paa den Tid ikke kunde samles i gemyttlige Benneslag uden Toaster for Victor Emanuel, Cavour og deres nysnævnte militære Haandlangere; naar man applauderede de kaadeste Haansord mod Kirkens skjændig forurettede Overhoved: hvad kunde da vel være den egenlige dybere liggende Aarsag til disse absurde Phænomener, uden det hemmelige, Størstedelen af disse Mennesker, som man vel tør antage, ubevidste Had til Christendommen selv, og deres utaalmodige Vængsel efter at see den borttrængt fra al Indflydelse paa Menneskenes Tænkemaade og Livsbetragtning, saavelsom paa den historiske Fremtidsudvikling i det Hele. Man havde en uklar Fornemmelse af, at, saafremt det kunde lykkes, under det hykkelfste Paastud at reformere „den verdslige Pavemagt“, eller befrie Kirken for dette Verdsligheden besværende Paahæng, som

man kaldte det, saafremt det kunde lykkes, under det Skalkful, at man kun havde til Hensigt at føre Kirken tilbage til dens oprindelige reent aandelige Autoritet over Gemytterne — at ødelægge hele den Organisation, hvorigjennem Kirken udøver sin Indvirkning paa den over hele Jorden udbredte katholske Christenhed, eller med andre Ord affstafte det aandelige eller kirkelige Overhyrdeembede ved at tilintetgjøre den verdslige Pave-magt, da vilde Revolutionsideens høieste og sidste Formaal være naaet, det Formaal, der omfatter Alt hvad Revolutionen stiler paa at virkeliggjøre. Det kommer nemlig an paa, at den eneste Magt i Verden, der holder igjen ligeoverfor Forstyrrelsens Magter, eller den eneste Magt, der formaaer at bhyde de antichristelige Elementer i Verden Spidsen (cfr. 2 Thess. 2, 7), at denne Magt kan „tages bort“ fra den menneskelige Tilværelse; da vilde Hindringerne for alle de hidtil tilbagetrængte Vedersthyggeligheder være fjernede, hvilke Egentjærlighedens og Egenraadighedens løsladte Videnskaber saa utaalmodig længes efter at bringe for Lyset!

De revolutionære Bestræbelser i den nærværende Tid støt- te sig saaledes til det Bæv af Bagvaskelser og Fordomme mod den katholske Kirke, som den kirkelige Omvæltning i det sextende Aarhundrede har bragt i Omløb. Luther formastede sig til at skildre Pavemagten i dens hele Omfang ikke blot som en reen menneskelig Institution, men som en Skabning af anmassende og klogt beregnet Politik, der i Christendommens første Aarhundreder skulde have vidst at benytte Omstændighedernes Gunst og Menneskenes daværende Vankundighed og Dvertro til at grundlægge en ved verdslige Midler støttet aandelig Mhyndighed, som man fandt uforenelig med det „rene Evangelium“ eller Bibelens Ord, saaledes som man behagede at læse og forstaae dem. Og Reformationens Koptalere have nu igjennem tre Aarhundreder med stor Flid sørget for at udbrede og vedligeholde den Forestilling, at Pavemagten er et blivende Forbillede paa Antichristen; og det er denne Bagvaskelse, som nu for Alvor tages i Tjeneste af Revolutionens protestantiske Venner for at virkeliggjøre Luthers latterlige, hidtil forfængelige Spaadom om Pave-

dømmets Undergang! Den katholske Verdens antichristelige Agitation har derhos alt længe benyttet den protestantiske Propaganda, der omspænder Sydeuropa, til at gjøre Befolkningerne fortrolige med den nysomtalte Frugt af de protestantiske Phantasier over Kirkehistorien. Thi den irreligiøse Deel af de katholske Folkeslag veed godt, som en berømt Forfatter i den nyeste Tid (Edg. Quinet) har sagt, at alle de mange protestantiske Sekter ere ligesaa mange aabne Porte til at slippe ud af Kirken. De fra Kirken affaldne Katholiker betragte derfor overensstemmende hermed Protestantismen som en Overgangsreligion til den rene Bantro eller den fuldkomne Opgivelse af al positiv kristelig Tro!

Hermed undskyldte de katholske fødte og opdragne Nihilister den strømtede Begunstigelse, som de lade Protestantismen blive tildeel; thi, hade de Katholicismen, da er det vist, at dette Had ikke er eensbetydende med Kjærlighed til Protestantismen. Denne sidste foragte de dybt. De foragte den i og for sig, som et System, bygget paa et indviklet og ulogisk Bæv af Selvomdijgelfer, og de foragte selvfølgelig ikke mindre dens Repræsentanter af alle Farver. De foragte Nationalismens og dens Advocaters Halvhed, uagtet denne Retning i den protestantiske Theologi er den der staaer dem nærmest, og den der gjør dem de bedste Tjenester; de foragte fra deres Standpunkt en Behandling af den kristelige Overlevering, der i deres Dine enten vidner om feig Tilbageholdenhed, om Uengstlighed for at komme reent ud med Sproget, eller om fortsynet Svagthed i Tænkeevnen. De foragte Pietismen og dens Ordspørere, fordi de enten ansee dem for Hyklere eller Dumhoveder, eftersom disse først bygge deres positive Tro paa en aabenbaret Sandhed paa Beviser, hvilke ene have hjemme i det katholske System, som de bekæmpe (de hellige Skrifers Ægthed og guddommelige Oprindelse), og dernæst paa en vilkaarlig Fortolkning af Bibelen opføre en Bygning, som den sunde Menneskeforstand ikke mindre oprører sig imod, end hele den kristelige Fortids i Gemytterne fra Slægt til Slægt forplantede Fælledsbevidsthed. De foragte ret grundigt alle disse med Revolutionen bolende og til dens

Lederes Gunst beilende Forvanskere af den virkelige historisk overleverede Christendom, fordi alle katholske opdragne Atheister og Religionsfor nægttere have en meget klar Forestilling om Consequenserne af den katholske Christendoms Forkastelse. Thi de forstaae godt, at, finder man Grund til at tvivle om Katholicismens Sandhed, da er Protestantismen i ethvert Tilfælde kun en meningsløs Halvhed, at der følger i saa Fald ikke er Andet tilbage end den fuldstændige Fornægtelse af al aabenbaret Sandhed! De foragte fremdeles især det Hykleri og den Dumhed, hvormed nuomstunder Pietismens Repræsentanter, der ellers og altid tidligere have forkastet Revolutionsprincipet, og utmærket sig ved servil Underdanighed ligeoverfor alle verdslige Magthavere, nu, da den hellige Stol er Gjenstand for det revolutionære Stormløb, jage efter Popularitet ved at krybe for den dominerende offentlige Mening, uden at see, at de, saasnart Maalet var naaet, vilde blive kastede tilside, saaledes som et værdiløst Redskab kastes tilside, naar det har gjort sin Tjeneste! Pietismen har nemlig foreløbig sluttet Forlig og gjort Pakt med Revolutionen, og allieret sig med alle Christendommens Fjender, fordi den smigrer sig med det forsængelige Haab, at, naar Atheismen faaer Bugt med den katholske Christendom, eller, før at tale i dens Tungemaal, naar „den romerske Anti-christ“ er styrtet, da vil dens Uundværlighed blive indlysende for al Verden. Thi den stoler paa, at Forstyrrelsens vilde Kræfter snart ville fortære og oprive sig selv; og, naar Verden da i sin Hjælpeløshed og Fortvivlelse gaaer i sig selv, og kommer til Erkjendelse af Religionens Nødvendighed, saafremt det menneskelige Samfund ikke skal gaae tilgrunde, da venter den protestantiske Pietisme at blive det eneste Nødanter for alle dem, som gribe efter Evighedens Trøst over timelig Undergang og Forstyrrelse, som i Troen og Haabet til den guddommelige Raade see det sidste Middel til Opreisning og Frelse.

Disse i deres egne Tanker paa eengang saa overordenlig fromme og kloge Politikere vente altsaa, at Revolutionens Stormløb mod Pavenømmet skal bevise dem den Tjeneste, at udføre den Bedrift, som Luther i sit forsængelige Hovmod prælede med, naar han

forudsagde Paven's Undergang som en Virkning af hans Angreb paa den overleverede Tingenes Orden! Det er nu herved i alt Tald mærkeligt, at disse Fromme, der i hele tre Aarhundreder have anbragt denne Luthers hidtil feilslagne Spaadom, som Motto paa Titelbladet af hans Katechismus, for at indprænte ethvert Varn, der lærer den udenad, den Forestilling, at Luther af Forsnyet var udkaaret til at være Pavedømmets Bane-mand, — at disse Mennefteslægts Belgjørere ikke for længe siden have faaet Dinene op for den sande Betydning saavel af hiin skydende Propheti som af hele Protestantismens Udviklingsgang. Det er nemlig ganske vist, at dersom Luthers saakaldte Reformation var, som det er lykkes Pietismen at indbilde den protestantiske Verden, et Værk af Gud, da maatte hiin Forudsigelse nødvendig for længe siden være idetmindste begyndt at gaae i Opfyldelse; „Reformationen“ vilde da i en Aar efter Aar vøgende Progression have fortsat sine Erobringer i Christenheden, istedetfor at nu Historien slet Intet veed at berette om denne „Kirkeforbedrings“ Fremgang, efterat den første Overrumpling var overstaaet! Paa herskehge og havehge Fyrsters Befaling bleve hele Riger og Lande udcommanderede af den gamle Kirke. Her var ikke Tale om Valg eller Overbeviisning; thi forsaavidt man tog Hensyn til Folkestemningen, da var det den til enhver Tid ved saadanne sociale Rystelser høiest raabende og larmende Minoritet, hvis af Tidens kirkelige Agitatorer ophidsede Videnskaber her gjorde Udslaget. Den store Masse af Folkene havde slet ingen Forestilling om den egentlige Betydning af denne Omvæltning; først efter en længere Tids Forløb erfarede de, at man havde skilt dem ved deres gamle Religion. Men det er en Kjendsgjerning, at Reformationen, efter den første Alt afgjørende Overræffelses bedøvende Varn, ikke kan rose sig af sine Erobringer fra den katholske Kirke! Siden hiin Tid nævner Historien ingen andre Exempler paa Træfald fra den gamle Kirke, end i hvert Aarhundrede et saare ringe Antal af irreligiøse Mennesker, der af reent verdslige Hensyn, og for fuldkommen at bryde med Alt hvad der i det udbortes Liv kan genere en Katholik, der indvortes har skilt sig

fra Kirken, have viist den protestantiske Bekjendelse den Ære at slutte sig til den! Thi i den nyere Tid gjør den større Frihed, og hele den Tænkemaade og de Sædvaner, som Revolutionen har udbredt, denne Uleilighed ganske overflødig. Den vantro Katholik finder det nuomstunder ikke Umagen værdt at blive Protestant, da navnlig det ved Revolutionen indførte Civilægteskab har fjernet den hyppigst forekommende Grund til offentlig Fornægtelse af den katholske Tro!

Efterat den omtalte lutheriske Propheti om Pavedømmets Undergang saaledes i tre Aarhundreder har staaet som et historisk Motto, hvori Reformationen fra Slægt til Slægt i Ironiens Form har forkyndt Verden sin Afmagt, har tiltraabt alle Jordens Folk hvad den gjerne vilde, men ikke har formaaget, kan man ikke forundres over, at den moderne Pietisme begejstres ved Udsigten til, at det, som hidtil er slaaet feil, nu kunde være sin Fuldbgyrdelse nær, at den saalænge uopfyldte eller tilshyneladende falske Propheti dog kunde have Haab om Opfyldelse, og saaledes vise sig at være en sand Propheti! Den venter, at det i den nærmeste Fremtid skal lykkes Ugudeligheden og Vantroen at tilveiebringe det Resultat, som det rene Evangeliums nidkjære Forkyndere i de henrundne tre Aarhundreder forgjæves have arbejdet paa ved aandelige Midler at opnaae. De mene at benytte Omvæltningens og Forstyrrelsens Bedershyggeligheder til Forherligelse af det store Frafald fra den kirkelige Eenhed; de staae i den falske Formening, at Verdens Had til den Korsfæstede midlertidig tjener deres falske Kjærlighed til ham, medens hans aabenbare Fjender godt vide, at det er dem, der tage Nytte af hans falske Venner, og fuldkommen ere enige med sig selv om den Skæbne, de have tiltænkt disse, naar Maalet for deres fortviplede Sammenrottelse mod den sande Kirke engang var naaet — hvis dette overhovedet kunde naaes! Thi dette sidste synes man paa begge Sider at glemme, nemlig at, om det ogsaa kunde tænkes, at Revolutionen, i Pagt med Hedenstabets nationale Cultus, eller ved nu at optræde indtil videre i Skikkelse af det projecterede Kongerige Italien, kunde vinde en forbigaaende Seir over Christendommens historisk hjemlede Aldomst

til fra „den evige Stad“ at lede hele den christne Folkeverdens religiøse og sociale Udvikling; at, om det end kunde tænkes, at Kirkens legitime Afdømster i deres hele Omfang foreløbig maatte vige for Revolutionens Fordringer, ja om Verden end tredie Gang i den nyere Tid skulde see den katholske Kirkes Overhoved i Landflygtighed, eller endog see Paven paany trængt tilbage til de romerske Katakomber, hvorfra Kirken efter den første Bloddaab udgik seivende over de romerske Cæsars Forsøg paa at udrydde den; kunde man endog tænke sig den sidste Yderlighed mulig: da er Intet visere, end at et saadant timeligt Nederlag atter vilde ende med Kirkens afgjørende Seir over alle Verdens fjendtlige Magter!

Da Pius VII. i Maret 1814, udfriet af det franske Fan- genskab, vendte tilbage til Rom, og den katholske Kirke atter kom i Besiddelse af Betingelserne for dens Selvstændighed og Frihed, da var der Glæde blandt alle Belfindede. Thi alle religiøse Mennesker, selv i den protestantiske Verden, havde sørget over Kirkens og Pavedømmets Skæbne under Napoleon I., og, naar de med Sympathi og Beundring havde fulgt den ædle og standhaftige Pius VII. i hans Lidelsesperiode, og derfor glædede sig over hans Gjenindsættelse i sine Rettigheder, da finder denne Kjendsgjerning kun sin Forklaring i en dunkel Følelse af, at Pavedømmet og den katholske Kirke er den eneste selvstændige, af Verdensmagten uafhængige Repræsentation for Christendommen og alle Menneskelivets høiere Interesser! Kunde nemlig Pavedømmet og den katholske Kirke nogenjinde overvældes af Verdensmagten, da vilde Verden forvandles til et sandt Helvede, da vilde det sidste Værn for Aandens høiere Ret, for Alt hvad der hæver Mennesket over det jordiske og forkrænkkelige Livs Kummerlighed og Møie være nedbrudt, og Alt hjemfaldet til Undergang i et Barbari, hvis Rædsler ingen menneskelig Tanke kan omfatte, og derfor ingen Ord beskrive! Thi den katholske Kirke og Pavedømmet er det Skjold, der skjærmer al Autoritet, al Ret og Retfærdighed paa Jorden! Med Altterne vilde alle Throner falde, med den katholske Christendom vilde ogsaa Hæresjiet i enhver Skikkelse falde sammen,

og aabenbare sin Falskhed og Afmagt, thi det bestaaer kun ved hvad det i en forvansket Skikkelse har laant af Kirken; det formaar kun at skaffe sig Auerkjendelse ved at indbilde Verden, at det er hvad kun Kirken er og ene kan være! Kunde det tænkes, at den sande, af Gud befeglede Myndighed i Aandeverdenen kunde overvældes af Verdensaanden, da vilde med denne tillige al falskelig anmasset Myndighed henveires under Forstyrrelsens djævelske Haanlatter!

Vi troe paa et levende Guds Forsyn, paa Kirkens stedse nærværende usynlige himmelske Overhyrde og Konge, og paa hans Aands guddommelige Almagt; derfor frygte vi Intet, men see Fremtidens Tilskikkelser rolig imøde!

Kirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. I Slutningen af vort forrige Nr. meddelte vi i Korthed og Skynding Kirketidendens Læsere Efterretning om det sølelige Tab, Josephsøstrenes Kloster har lidt ved dets virksomme og dygtige Priorindes dødelige Afgang, kort efterat det havde mistet Skolens ualmindelig begavede Lærerinde, Søster Louise. Vi skulle her, ved Siden af at bøde paa den sidste Efterretnings Ufuldstændighed ikke forsømme denne Leilighed til med et Par Ord at omtale de herværende Ordenssøstres Virksomhed i den korte Tid, de have bidraget til at støtte og styrke den katholicke Kirkes og dens Geistligheds Bestræbelser for at udbrede den christelige Kjærligheds Velsignelser over enhver Retning af det menneskelige Liv, som frembyder Anledning til aandelig Paavirkning.

Det var i Mai Maaned 1856, at fire Søstre fra det store Modertkloster for Josephsøstrenes Orden i Chambéry i Savoien ankom her til Byen, hvor de i de første 3½ Aar beboede en Privatleilighed, først i Norgesgade og siden i Blancogaden. Det var først, efterat Søstrene havde seet sig istand til at erhverve en særegen Eiendom, at deres Antal voxede til den nuværende Størrelse. Naar det følger af sig selv, at enhver ny Begyndelse altid er forbunden med Besværligheder, da maatte dette i fuldeste Maal gjælde om en Begyndelse af en saa ganske særegen Bestaaenhed. Dog, Vanskeligheder og Hindringer affrækkede her,

saalidt som ved nogen anden Keilighed, de heltemodige og opoffrende Kvinder, der have helliget deres Liv til i den fuldkomne Selvfornægtelse at tjene Gud og Næsten. Søstrene have efterhaanden udvidet deres Virksomhed saa betydeligt, at deres nærværende Skolelocale snart vil blive utilstrækkeligt, og, ligesom den fattigere Deel af den herværende katholske Menighed aldrig forgjæves søger Hjælp og Trøst i deres Hjem, saaledes have ogsaa de mere velhavende Familier i Sygdomstilfælde haft Keilighed til at paaskjønne den tidligere her ganske ukjendte Maade, hvorpaa barmhjertige Ordenssøstre i denne Retning ære vor guddommelige Frelasers Ord og følge hans Fodspor. Josephsøstrenes velsignelsesrige Virksomhed baade som Opdragerinder og som de Syges og Lidendes deeltagende Hjælpere og Trøstere er nu i en stor Kreds saa almindelig anerkjendt, at man har al Grund til at nære glade Forhaabninger for deres Ordens fremtidige Tilvæxt og Udbredelse her i Norden. Disse opoffrende Kvinder have her erhvervet sig den store Fortjeneste af Kirken, at de factist have gennembrudt den ved et trehundredeaarigt uforskyttet fortsat Arbejde opførte Muur af Fordomme, det Vægnens og Bagvaskelsens Vabelstaarn, der saalænge har gjort den sande Kirke usynlig indenfor det saakaldte „rene Evangeliums“ Gnemærker. Thi det fortjener at bemærkes, at, uagtet den Deel af Pressen, der beflitter sig paa aldrig at tale anderledes om katholske Anliggender, end det vedtagne System og den ved dette tilveiebragte Smag og Anretning af Historien kræver det, — nagtet denne Deel af Pressen aldrig undlader at udbrede de latterligste Opbigtelser og urimeligste Forestillinger om de katholske Ordener, saavel som om alle andre kirkelige Anliggender, saa viser Befolkningen dog i Gjærningen, at den godt veed, at det Hele er en Praxis, der nu eengang er etableret ved Reformationen, og som dennes Talsmænd ansee det for Pligt, gaunst haandværksmæssigt at fortsætte. Folket synes bedre og bedre at fatte et karakteristisk moderne Udtryk, som fra først af er blevet brugt til Forsvar for visse politiske Demonstrationer, men efterhaanden har fundet en almindelig Anvendelse, nemlig at enhver factist Tilstand har sine „Traditioner“, som det vedtagne Standpunkt kræver efterlevede med „Trofast“; ja vi troe, at den Tid nærmer sig, da Folket mere og mere vil faae Dinene op for Beskaffenheden af disse Protestantismens Traditioner, og lære at vurdere dem efter Fortjeneste! Hertil troe vi som sagt, at barmhjertige Søstre og duelige Opdragerinder, der vise i Gjærningen, hvad en kristelig Kjærlighed, der slet Intet søger for sig selv, formaaer at udrette, bidrage bedre end de klareste Gjendrivelser af det vedtagne Bagvaskelsessystem! Vi erindre her uvilkaarlig, at kort efter Søstrenes Ankomst hertil en Correspondanceartikel fra Kjøbenhavn til et Provindsblad

gjorde en Kraftanstrengelse for idetmindste at bidrage sin Skjærb til at sætte ondt Blod i disponerede Gemytter; men vi mindes ikke mindre tydeligt, at denne Yttring af Trofskab mod de vedtagne Traditioner slog fuldkommen feil, idet en Berigtigelse fra katholsk Side fremkaldte et Forsøg paa at retfærdiggjøre forskjellige plumpe Opdigtelser, som fuldkommen blottede disses Bestaafenhed! Ingen tog iøvrigt videre Notits af dette Nonsens, og der har siden ikke viist sig mindste Tegns paa, at Bagnvaskelsen har vovet at antaste de herværende Josephsøstres stille og fordringsløse Virksomhed.

For 3 $\frac{1}{2}$ Aar siden nødte Helbredshensyn den første Priorinde, Søster Therese, der var en af de fire Søstre, der have lagt Grunden til det herværende Kloster, til at begive sig tilbage til Chambery. Det er hendes Efterfølgerinde, Marie Agnes, som Døden for nogle Dage siden har bortkaldt fra en Plads, hvis Forbringelse hun uagtet hendes meget svagelige Helbred paa den ærefuldeste Maade fyldestgjorde. Hun var født i Aaret 1832 i La Motte Servolet, hvor hendes Fader, François Morat, besad en Landeiendom. Hun tilhørte en meget velhavende Familie, men foretrak, ligesom sin kort før hende hjemkaldte Ordenssøster, den evangeliske Armød for Verdenslivets Tillokkelser. En yngre Søster til hende har gjort samme Valg, og befinder sig i Moderhuset i Chambery. Marie Agnes har været Nonne i 16 Aar, var en fuldkommen Ordensperson, allerede forlængst afdød fra Verden og sig selv, og forblev indtil sit sidste Øieblik nadsfillelig forenet med sin Gud og Frelser, som hun i Livet havde tjent og elsket over Alt og Alle!

— For nogle Uger siden underholdt flere kjøbenhavnste Blade — og det følger af sig selv, at Proviindsaviserne ikke forsømme sig med at deelagtiggjøre deres Læsere i saa interessante Nyheder — Hovedstadens store Publicum med en Stilbring af en gruppvækkende Begivenhed, der skulde have fundet Sted i When Barletta i Proviindsen Bari i det Neapolitanste, hvorom vi see os iftand til at meddele følgende autentiske Oplysninger. — Det forholder sig vel rigtigt, og vi ere naturligviis langt fra paa nogen Maade at forsvare eller undskylde det, at en Deel af den saagodtjøm udelukkende katholske Befolkning i hiin Stad, der tæller c. 20,000 Indvaanere, d. 19. Marts d. A. har ladet sig henrive til høist beklagelige Excesser, der gik ud paa Intet mindre, end paa Protestantismens og de enkelte i When værende Protestanternes Udryddelse. Det maa imidlertid dog herved bemærkes, at disse Begivenheder vare fremkaldte ved den besynderlige Udferd af en foregIVEN protestantisk Prædikant fra Florenz ved Navn Giannini, at han, uden Hensyn til den irriterede Stemning hos en reen katholsk Befolkning lige-

overfor en saadan Demonstration, havde etableret en Handel med protestantiske Bibler, og i Forening med 40 Tilhængere holdt en saakaldet Bedetime i det af ham beboede Huus. Heri saae en Deel af Pøbelen i Forening med den nærmeste Landbefolkning en fræk Udfordring og Forhaanelse af den katolske Religion, og sammenrottede sig, under Anførsel af en exalteret Capuzinermunk, om at storme det nysnærnte Huus, der blev demoleret og stuet i Brand. De tjenstvillige Blade, der begjærlig gribe enhver Feilighed til at udbrede falske Bestyldninger og onde Nygter om den katolske Kirke og det katolske Folk, have berettet, at 20 Protestanter ved denne Feilighed skulde være deels sonderrevne, deels indebrændte! Vi kunne dog heldigviis berolige det deestagende Publicum med den aldeles paalidelige Efterretning, at Valpladsen for denne Krigsscene i Miniatur i Birkeligheden kun var bedækket med 3 Døde, samt at den saakaldte Missionær, der iøvrigt ikke var nogen protestantisk Geistlig, men en af den store protestantiske, paa Sydeuropas og navnlig Italiens Dekatholisering beregnede Propaganda besoldet Suedkerjvend, som holdt Conventikler og drev Høsterhandel med forfalskede Bibeloversættelser, at denne Arbejder i det „rene Evangeliums“ Viingaard havde fundet Feilighed til i rette Tid at frelse sit eget dyrebare Liv fra Følgerne af dette mod ham væsentlig rettede Angreb, samt at han senere ved Militærets Ankomst blev bragt i yderligere Sikkerhed i det til Byen hørende Castel. „Augsb. Allg. Ztg.“ siger meget rigtig om denne Begivenhed: „Enhver, der vil gjøre Forsøg paa at opslaae protestantiske Bibelboutikker midt iblandt en katolsk Befolkning, og vil vove paa at drive Profelytmageri lige i Dinene paa en varmlødig og udannet Mængde, han maa fatte sig paa, at hans Forehavende kan faae mindre behagelige Følger. Men at en saadan Folkehob, naar den først er kommen i en ophidsket Stemning og har ladet sig henrive til Haandgribeligheder, ikke bliver staaende paa Halvveien, men raser tilgavn, dette burde dog alle forstandige og dannede Mennesker kunne begribe!“

Rom. Efter en Skrivelse til „Ebln. Bl.“ skal den franste Gesandt i Rom, Hr. de Sartiges — der fremdeles vil gjøre gjældende, at den pavelige Regjering bør indrette sig overensstemmende med den i Septbr. 1864 imellem Frankrig og Piemont afsluttede Convention, og forberede dens Gjennemførelse ved „tidsvarende Reformers“ Indspørelse — nylig, da han ved en Feilighed søgte at gjøre den h. Fader Nødvendigheden heraf indlysende, af denne Sidste have faaet det Svar: „De veed, Hr. Greve, at jeg nødig hører tale om denne Convention, som i alle Henseender strider imod Kirkens og mine

Interesser." „Bistnok, Hellige Fader, gjensvarede Hr. de S., er denne Convention dobbeltydig, og er derfor bleven Gjenstand for ganske modsatte Fortolkninger. Den ene Udtydning udgaaer fra Florenz, og tilsigter den verdslige Pavenagts Omstyrning; den anden, som Keiseren, min Herre, har erklæret sig for, vil Kirkestatens Opretholdelse i dens nærværende Begrænsning, men under en Regering, der imødefommer Befolkningens Dunster." Hr. de Sartiges tog endvidere heraf Aulebning til i et længere Foredrag at udkaste en Skildring af alle de Pyktaligheder, som det paatænkte nye Regime forjætter den h. Stol, men bemærkede midt i denne Ordstrøm, at Pius IX. slet ikke hørte paa ham, men ufravendt fæstede sine Bine paa Crucifixet. En tilfældig indtrædende Tjener hørte den h. Fader sige ved sig selv: „hvor mange falske og unyttige Ord!"

Baden. Den gamle Erkebiskop af Freiburg, Hermann v. Vicari, der i en lang Række af Aar har været saa hæderlig bekendt over hele den katolske Verden paa Grund af det usøfærdede Mod og den seige Udholdenhed, hvormed han har høvedet Kirkens Selvstændighed i Kamp mod den moderne Liberalismes kirkesjændtlige Dvergreb, og navnlig senest, under Agitationen for Skolens Emancipation fra Kirken, med saa stor Energi har forsvaret den kristelige Samvittigheds Kættigheder mod det Parti, der har til Formaal, ved at tilintetgjøre den kristelige Bevidsthed hos den opvoxende Ungdom, grundig at berøve Samfundet dets kristelige Charakter, denne Kirkens trofaste Stridsmand og aarvaagne Overhyrde, har nylig gennemgaaet en svær Sygdom, efter hvilken han dog, uagtet sin høie Alder (93 Aar), atter befinder sig fuldkommen vel.

Frankrig. Msgr. M a s s a i a, Apostol. Vicar blandt Gallas-Negerne, har ved sine utrættelige Bestræbelser for Missionens Fremme udvirket, at Staden Marseille i den nærmeste Fremtid, i Lighed med Lyon og Paris, vil erholde et Huus for Uddannelsen af Præster for de udenlandske Missioner. Grundstenen blev allerede indviet d. 15. April d. A.

Nordamerika. Den berømte Indianerapostel af Jesu Selskab, P. de Smet, bekendtgjorde paa Palmesøndag for Xaverius-Menigheden i St. Louis, at han i April Maaned atter vilde begive sig til sin Virkekreds iblandt de forskellige Indianerstammer i det fjerne Vesten.

— I Evansville (Dioces Vincennes i Staten Indiana) blev af den i den nyere nordamerikanske Missionshistorie navnkundige P. Wenniger S. J. givet en otte Dages Fornælse af

den af ham for 14 Aar siden der afholdte Mission. Den var ledsaget af riig Velsignelse. I det Hele deeltog 2300 Personer i den h. Communion, og tyve Personer, forstørstedelen Borne, bleve optagne i den katholske Kirkes Skjød.

China. Fra Peking berettes, at der er lagt Grundsteen til en romersk-katholsk Kathedral. Denne Bygning vil erholde en imponant Størrelse, nemlig en Længde af 300 Fod og en Bredde af 150 Fod, ligesom dens Klokketaarn vil faae en Høide, der overgaaer de høieste Bygninger i Chinas Hovedstad.

Vi troe, at det vil være vore Læsere kjært at erholde Underretning om, at et særdeles vellykket xylograferet Portræt af Biskop Paulus, nu Erkebiskop af Cöln, er at erholde hos Boghandler Sagerup, Gøthersgade Nr. 31 (Hjørnet af Regnegade), for den billige Præis af 8 f .

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 10. Jun. 3. Søndag efter Pintsje. Festen for Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Aften Kl. 8 høitidelig Festandagt med Prædiken. — 11. M. Barnabas, Apostel. 13. Ti. Johanne af Ect. Jacundus, Bskj. 13. D. Antonius af Padua, Bskj. 14. To. Basiliius, Bisk. og Kirkel. 15. F. Felix af Cantalicio, Bskj. 16. L. Frantz Regis, Bskj.

Søndagen d. 17. Juni. 4. Søndag efter Pintsje. Kl. 8 og 12 stille Messje. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderstabsandagt til Marias hellige og ubesmittede Hjerte med Katechese. — 18. M. Gregor VII., Pave. 19. Ti. Juliana, Jomfru. 20. D. Philip Neri, Bskj. 21. To. Lloysius, Bskj. 22. F. Angela Mericia, Jomfru. 23. L. Bernardin af Sinna, Bskj.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messje Kl. 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lovdagagsten: Kl. 5—8. — Korævi: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messje Kl. 6.

„Katholsk kirkevidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Stadets Hovedcommissionair, Hr. Grosserer C. B. Lohrer, Gøthersgade 5, og i alle Bygaber; i de danske Stater paa de fyl. Postcontoirer. Præis er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f .

Kjøbenhavn.

E. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 13.

Søndagen den 24de Juni.

1866.

Indhold: Cardinal Antonellis Circularnote af 19. November 1865 til den h. Stols Repræsentanter ved de europæiske Hoffer. — Kirkelige Giterretninger: Rom. Cöln.

Cardinal Antonellis Circularnote af 19. November 1865 til den h. Stols Repræsentanter ved de europæiske Hoffer.

Idet vi finde det passende, netop i det nærværende Dieblif nedenfor at gjøre vore Læsere bekendte med ovennævnte udførlige Actstykke, fordi det giver en omfattende Oversigt over alle de Begivenheder og Forhandlinger, der foreløbig fandt en Afslutning i den bekendte Overenskomst mellem den keiserlig franske og kongelig sardiniske Regjering af 15. Septbr. 1864, udbede vi os vore Læseres Opmærksomhed for nogle forudgaaende orienterende Bemærkninger.

Derfom den Fredstilstand, som det europæiske Diplomati i de sidste Aar har gjort saa store Anstrængelser for at bevare, derfom den havde staaet til at redde endnu for en kort Tid, da skulde som bekendt Bestemmelserne i hiin uden den h. Stols Vidende og mod dens ukrænkeligste Interesser i alle Maader stridende Tractat inden førstkommande 15. Septbr. have været gennemførte; og alle de, der blot havde om end kun en fjern Anelse om, hvad det i denne Sag gjælder om, maatte med Beskyrmring see dette Tidspunkt imøde. Thi saafremt det var lykkes den franske Kaisers velbekendte Kjærlighed til Freden fremdeles at fjerne og fordele alle de Stoffer, der i de senere

Nar paa en uheldvarslende Maade have bebudet en gjennemgribende Omvæltning i de hidtil bestaaende Forhold; saafremt det var lykkedes paa alle andre Punkter at neddyse og berolige de faretruende Elementer, saa at Italien foreløbig havde Udseende af at være det eneste Sted, hvor de uafgjorte Tilstande havde Krav paa det nuværende selvbestiktede diplomatiste Formynderskabs Vellemkomst; saafremt det med andre Ord havde været muligt, endnu i nogen Tid at benytte den hidtidige raadne Fredstilstand til at iværksætte den saakaldte „fredelige Revolution“ i den endnu tilbageværende Deel af Kirkestaten: da kan det ikke betvivles, at alle hine Forstyrrelsens Elementer, som paa alle Kanter i Europa hige efter at skaffe Lust for en storartet Explosion af det længe ansamlede revolutionære Gjæringsstof, at de vilde have søgt Afsløb i en Kraftanstrengelse for at fuldbyrde det Værk, som den foromtalte Septembrtractat har forberedt og givet Revolutionspartiet Forhaabning om at see kronet med et til den ærede Samtids Fordringer svarende ønskeligt Udfald!

Nu er Situationen pludselig bleven totalt forandret, og saasandt det er en af hele den tidligere Historie stadfæstet Erfaring, at Kirken aldrig kan tabe, men absolut maa vinde ved enhver omfattende og gjennemgribende Rystelse af de bestaaende Forhold, navnlig naar disse hvile paa et usandt Grundlag, da maa dette vel fremfor Alt finde Anvendelse paa den nu forestaaende politiske Katastrose; thi de i denne Verden raadende Magter syntes jo som sagt nylig enige om at benytte den falske Fred, det var lykkedes dem i de verdslige Forhold at tilveiebringe og vedligeholde, til med forenede Kræfter at angribe det aandelige Grundlag for al virkelig Fred og varig Betyggelse af den menneskelige Samfundserden, som er givet med de Grundsætninger, hvilke Kirken til alle Tider har gjort gjældende, givet med Kirkens ogsaa i verdslig Henseende selvstændige og af Verdensmagten uafhængige Stilling. Det guddommelige Forsyn har derfor nu, netop i et Dieblik, da den kirkefjendtlige Politik glædede sig ved Udsigten til den formentlig lette og sikre Seir over de den h. Stol

endnu levnede legitime Rettigheder, henveiret alle disse Forhaabninger; Verden har faaet Andet at tænke paa, end Udførelsen af hiin underfundige Overenskomst om at give den h. Fader og den katholske Kirkes Rettigheder til Priis først for en fredelig og siden for en væbnet Revolution, under det lykkeligste Forgivende, at Forholdene i Kirkestaten og den hele uafgjorte Tilstand i „Kongeriget Italien“ skulde være det Gæst, eller i alt Fald det Væsenligste, der for Dieblicket var til Hinder for den kosmopolitiske Lykkelighed, den store Politik i saa lang Tid har samlet efter!

Det er vel længe, altfor længe lykkes den omfattende Eøgnagtighed i alle offentlige Forhold, der overalt i Verden hviler som et tungt Aag paa den offentlige Mening, at indbilde baade de handlende og de blot snakkende Politikere, at den katholske Kirke og hvad man kalder den klerikale Indflydelse paa Verdensforholdene er det menneskelige Samfunds største Ulykke, og at man sikkert kunde vente den endelige Befrielse fra denne besværlige og forstyrrende Magt ved den Ud-sigt, som Septembrtractaten gav til det verdslige Pavedømmes Tilintetgjørelse; thi dette er, som vi tidligere have viist*), den Bagtanke, der er den indre fremdrivende Kraft i hele denne Agitation. Men det er gaaet hermed som med den politiske Agitation, der i en endnu længere Række af Aar har sat hele vort store Naboland Tydskland i Bevægelse; thi ogsaa denne har, ligesom hiin, selv maattet aabenbare sin indre Eøgnagtighed. Er det nemlig nu blevet vitterligt for al Verden, at den Pestluft, der forgifter det europæiske Samfund, kommer fra en ganske anden Kant, end fra Kirken og de Klerikale; er det nu blevet vitterligt for Alle, der ikke ere slagne med selvforskyldt Blindhed, at der i denne Paaastand foreligger en forsætlig, underfundig og foragtelig Eøgn, møntet paa at berolige og forsone det store, al menneskelig Samfundsorden faretruende Parti, fra hvilket netop al Forargelsen er udgaaet: da har Verden ved samme Leilighed faaet et andet storartet og glimrende Bevæis paa Eøgnens

*) 3 Nr. 10 og 11.

Magt over den offenkendte Bevidsthed i den Ende, det har taget med den saakaldte Slesvigholstenste Agitation! Dens for vort Fædreland sørgelige Resultat er nemlig som bekjendt blevet den nærmeste Aarsag eller Anledning til den Ulykke, der nu hænger Verden og nærmest Thydsland over Hovedet!

Alle dette store Lands Politikere saagodtsom uden Undtagelse have jo længe været enige i at indbilde sig selv og hele Verden, at Thydslands fremtidige Storhed og Lykke var betinget af Danmarks Sønderlemmelse; Enigheden var i dette Punkt saa stor, at det aldrig stod saa galt til i Thydsland selv og med dets egne Anliggender, at den velbekendte indre Splidagtighed aldrig var saa forsvundet, at jo de tyske Fyrster og Statsmænd altid kunde gjøre Regning paa at gjøre gode Forretninger med „Slesvigholsteen“. Saa snart Klangen af dette magiske Ord lød over det store Thydslands Bjerge og Dale, da blev Landbeværet strax frit, da slog Hjertet høit i enhver patriotisk Thydskers Bryst, da fremmanede den periodiske Presse i enhver Krog af det store Land et Billede af potitisk Storhed og Magt, der varslende om den romerske Kaiserværdigheds Fornæelse i en endnu fuldkomnere Skikkelse end Fortidens. Ordet „Slesvigholstein“ var blevet en magisk Trylleformel, som nu i en lang Aarrække med Held er bleven brugt som Lægemiddel mod alle Thydslands egne politiske Ulemigheder. Saa snart dette underfulde Ord blev udtalt, da var alt Andet glemt, da glemte det godtroende tyske Folk strax al det nærværende Dieblis Kummerlighed, og trøstede sig med Thydslands Genhed og Storhed i en nær oprindende Fremtid! „Slesvigholstein“ er mange Aar igjennem af de to tyske Stormagter blevet afbenyttet som en Talisman, der under deres bestandige indbyrdes Jalouji og Rivalitet om Forrang i Forbundet behændig brugtes som Middel snart til at erhverve Popularitet i det nationale Revolutionsparties Leire og snart til i samme Hensende ved given Veilighed at distancere hverandre! Baade hine Drømme og dette Kæmpespil er nu henveiret af de sidste to Aars Begivenheder; den guddommelige hævnende Nemesis har her langt hurtigere end man ellers er vant til at see det, fulgt Forbrydelsen i Hælene. Og saa her er den literære

og officielle Vognagtighed bleven saa isinefaldende blottet i hele sin Troløshed, saa aabenbar og offentlig beffæmmet og ydmyget, at man tør nære det Naab, at intet fornøftigt Menneske i Tydskland for Eftertiden vil tale med den tidligere Tids Henrykkelse om „Slesvigholstein“ som et Underpant paa Tydsklands Enighed, og navnlig som Beseglingen paa de to ellers altid uenige tydske Stormagters skjønne broderlige Gendrægtighed i alle kommende Generationer!

Vort Fædreland har da uden egen Skyld faaet den sørge- lige Gæ, at dets Ulykke vil blive den nærmeste Aarsag til en Omvæltning i hele Europas politiske Tilstand, hvis Følger ere noverfsuelige. Danmarks, et af de ældste europæiske Rigers, Sønderlemmelse var nemlig en factiif Proclamation af alle tidligere Tractaters Ughydighed. Dermed roffedes Grundlaget for den hidtil bestaaende folkeretlige Samfundsorden; thi dette Brud paa den offentlige Ret fuldbyrdebes ogsaa med de faakaldte mæglende Stormagters Samthkke; og, naar navnlig Englands Statsmænd ved denne Veilighed bragte deres moralfte og politiske Bederhæftighed som Dffer for at redde den kjære Fred, og naar ogsaa de to andre neutrale Stormagter fandt det ubetideligt at udfætte Verdens Fred for Forstyrrelse for en faadan Bagatels Skyld, som det ubetydelige Danmarks politiske Tilintetgjørelse; naar alle disse Mlagter stode som ligegyldige Tilftuere ved en faa fordommelig Retskrænkelse, i den Tro, at det vilde blive staaende herved, at Kogjærrighedens Dæmon vilde være tilfredsftillet ved dette Sonoffer, at den tydske Revolutions Furier herved kunde tæmmes og forvandles til tjenende Aander i den dynastiske Kergjærrigheds Sold, da har Tiden viift, at man baade i den ene og den anden Henseende har taget storlig Feil!

Verdensstyrelsen fan nemlig her, som i „den italienske Sag“, ret siges at være kommen alle den menneskelige Kløgts Beregninger paatværs! Ligefom det storartede Krigsdrama, der nu er ifærd med at udfolde sig, snart vil give den ganffe Verden, baade den store Politiks Ledere og Riddere og alle politiske Philistere med samt den national-liberale Politiks journalistiske Blæsebelge og Bælgetrædere, Andet at tænke paa end det „ro-

merste Spørgsmaal", jaaledes vil man i Tyskland i en nær Fremtid faae ganske andre Betyrninger og Gjenordninger at drages med, end den tidligere saa pumme Deeltagelse for det „stammverwandte“ Broderfolk i det „meerumschlungene Schleswigholstein"! Det vil gaae op for ethvert tænkende Menneske der som andensteds, hvorfor Verdens Fred og Tysklands Storhed, Eenhed og politiske Lykkeligbed ikke kunde kjøbes med Urettens eller Ræverettens Seir over et enkelt om end nok saa lille og ubetydeligt Folks historisk hjemlede legitime Ret! At et saa uhyrt Brud paa Tractater og folkeretlige Overenskomster maatte faae meget betænkkelige Følger, er allerede blevet bitterligt for al Verden ved den bekjendte Erklæring af de Franskes Kaiser, hvorved han har offentlig forkyndt, at han „hader Wienertractaterne af 1815“, der i sin Tid regulerede Europas territoriale Forhold; thi dette vil med andre Ord sige, at han ved den Fred, som engang i Fremtiden vil gjøre Ende paa den europæiske Krig, som forestaaer, vil gjøre Fordring paa en Deel af Tyskland, som Vederlag for den Uleilighed og de Bekostninger, som det ved denne Leilighed sandsynligviis forvolber ham! Kaiser Napoleon har nemlig end yderligere fortolket hiin Yttring ved at tilføie, at han anseer en omfattende Forandring i de hidtidige Landsgrændser for uomgjængelig nødvendig for at betrygge Europas fremtidige Fred. Og hvad endelig Revolutionens Fordringer angaaer, da vilde det, selv om Alt var gaaet efter Dunst, ikke mindre blevet bitterligt, at de tyske Fyrsters, baade de stores og de smaaes, underfundige Afbenyttelse af den slesvigholstenske Tryllekraft til at berolige og sændynde dette Uhyre, hvis Krampetræninger længe have givet sig Luft i Nationalforeninger, Turner- og Arbejderforeninger, at denne stammelige Veeg med et andet Folks Betvære for at bøde paa deres egne Misligheder alligevel vilde været forfængelig.

Men nu — nu har Vognen, Falskheden og Trosløsheden allerede aabnet en Afgrund af Jammer og Glenbighed for dem, der have leget med disse djævelske Kræfter, og det gamle Ord, som den guddommelige Skrift i alle sine prophetiske Varselsrøster stadfæster, at baade enkelte Mennesker og Folk straffes

med det, hvori de synde, dette Ord har faaet en langt hastigere Opfyldelse, end noget Menneske havde tænkt sig. „Slesvigholstein“, der tidligere virkede som en fortryllende og berusende Nektar paa den tydske Nationalbegeistring; „Slesvigholstein“, der tidligere var den magiske Formular, der snart anbragtes i elegiske Klage-toner over formentlig dansk Uret og Undertrykkelse, snart gjænlød i Begeistringens Lovsange over fremtidig tydsk Stordaad, det har nu forvaendlet sig til en Tugtens Svøbe i den gjældende guddommelige Netfærdigheds Haand, hvis Slag ville blive saa følelige, at det af den revolutionære Agitation og af en venal, tilbunds foragtelig og demoraliseret, i Løgnens Sold trællende politisk Presse bebaarere og vilblede tydske Folk aldrig for Eftertiden vil høre dette Ulykkesord nævne, dette Løsen for de fordømmeligste Videnskaber og de forkasteligste Tendentser, uden at forbande den Løgnens forblindende og bedøvende Magt, som fra først af har skabt og siden opammet og næret dette Blendværk, der er født i tydske Professorens Hjerner og siden er benyttet af samvittighedsløse Statsmænd til at bortlede den offentlige Opmærksomhed fra eller forsone den med en upopulær Politik i det Indre! Begge de tydske Stormagter, der nu staae som forbittrede Fjender ligeoverfor hverandre, have nu i tyve Aar afvejlende eller i Forening bestegnet den slesvigholstenste Paradehest ved enhver Leilighed, hvor det gjaldt om at chicanere hverandre, at tage Luven fra hverandre, at overfløje hverandre i hyklet Ridjærhed for det tydske Forbunds og det tydske Navns Ære; hvor det gjaldt om at gjøre sig behagelige for det revolutionære Parti, som de naturligviis begge affyede, men som de begge frygte, og begge have søgt at føre sig til Nytte. Saaledes har Verden faaet Syn for Sagn angaaende det sande Forhold imellem disse Stormagter, hvis Hjerne Enighed for tre Aar siden var Gjenstand for hele Tydsflands beundrende Begeistring! Verden er nu bleven bekjendt med den virkelige Sandhed angaaende disse to Magters gjensidige Forhold, den Sandhed nemlig, at dette Forhold er et dybt indgroet Fjendskab, en Skinsyge, saa gammel og saa dybt rodfæstet, saa uferontlig, at den paa begge

Sider kun finder Vindring i Haabet om den forhadte Modstanders Tilintetgjørelse!

Denne Sandhed er paa den eclatanteste Maade kommen for Dagen under den langvarige og bittere diplomatiske Feide, der er ført mellem de østerrigiske og preussiske Statsmænd ligesom fra det første Dieblik, da Urettens Volds gjerning mod vort Fædreland var fuldbyrdet. Hovet var neppe iværksat og diplomatisk beseglet, før det viste sig, at de store Høvere aldrig vilde kunne enes om Byttet, ligesom det ikke mindre klart kom for Dagen, at det forenede Høvertog sidst af Alt var anlagt paa at bevise det fra den saa meget beklagede danske Undertrykkelse befriede Slesvigholstein nogen synderlig Velgjerning! De uheldige Hertugdømmer ville seent forvinde Svien af denne Befrielse, de ville ikke mindre end det forblindede tyske Folk, der har offret sine Sønners Blod for at iværksætte den omtalte Befrielse, forbande de Løgne, der have været Ophav til deres Ulykke!

Naar vi da ovenfor antydede, at der ikke er nogen Fare for, at den forestaaende Katastrofe kan blive til Skade for Kirken, da meente vi dermed, at der er al Grund til at antage, at den efter den guddommelige Viisdoms Raadslutning væsentlig netop er hidført for at gjøre en brat Ende paa den underfundige Troløshed, al den hykkelfste Misbrug af Tidsaaendens fletteste Elementer, der nu i en lang Række have beredet den h. Stol en Række af Krænkelser, Forlegenheder og Forurettelser, samt alle troende Katholiker utallige kummerfulde Timer. Vi troe nemlig at have det guddommelige Ords Medhold, naar vi udtale den Sætning, at Røglen til den fulde Forstaaelse af de store verdenshistoriske Kriser er givet med dets Udsagn om Sandhedens og Løgnens indre Væsen og gjensidige Forhold, eller den evige Modsætning mellem disse to aandelige Magter og deres altbestemmende Indvirkning paa den menneskelige Tilværelse. Thi naar „den ganske Verden ligger i den Dunde“, og naar Djævelens og al det Ondes Magt samler sig i Løgnen; naar altsaa alle mod Kristus, den evige levende Sandhed, og det af Ham i Verden grundede Sandhedens Rige

fjendtlige Kræfter udgaae fra Løgnens Herredømme over den store Menneftemængdes Tanker og Hjerter; naar altsaa enhver Kamp i Stort og Smaat er en Kamp mellem Sandhed og Løgn, naar hele den verdenshistoriske Udvikling dreier sig om disse to Poler, og naar den guddommelige Verdensstyrelse, der i det skjulte leber dens Gang, aldrig griber til overnaturlige Midler for at fremme sine Hensigter, men straffer det Onde, straffer Løgnens og Uretfærdighedens Overgreb med Frugterne af deres egne Idrætter: da er det ikke vanskeligt at forstaae, hvorledes og hvorfor det mangeaarige trædske Spil, der i det offentlige Liv er drevet ved Fordansning af Sandhed og Ret, men dog altid under en hykkelsk Appel til disse ophøjede Magter; det vil ikke være vanskeligt at forstaae, hvorfor og hvorledes alt dette har tilveiebragt det Resultat, der nu sætter hele Verden i Forfærdelse!

Længe har Løgneren uforstyrret drevet sit Værk i Verden, og den har udrettet utrolige Ting i sin Faders og første Op-
havsmands Tjeneste! Den største og meest glimrende Bedrift, den nogensinde har udført paa Jorden, var det sextende Aar-
hundredes saakaldte „Kirkeforbedring“ og det ved den etablerede og siden med stor Conseqvents gennemførte Bagaastelsessystem ligeoverfor den sande Kirke. Løgneren er derhos blodtørstig, fordi dens Fader jo er Manddraberen fra Begyndelsen af, og dens Tvilling søster er den politiske Avind, der paa det offentlige Samfundslivs store Skueplads udfolder alle Blomster og Frugter af den aabenbarede Sandheds Fornægtelse! Den almindelige Kirke havde igjennem de tidligere Aarhundreder, ved at forkynde Fredens Ord fuldbyrdet den Gjerning, at forlige Menneftene med Gud, idet den forligte dem med hverandre; Anerkjendelsen af den evige Sandheds Myndighed havde tidligere ved Kirkens Mellemkomst ofte forhindret og standset Blods-
ndgyddelsen; men siden det store Trafald fra den kirkelige Eenhed er Blodet i korte Mellemrum flydt i Strømme over alle Europas Lande*). Det er Sønderrivelsen af Kirkelegemets

*) Man erindre Reformationens blodige Explosioner i det 16de Aar-
hundrede, Trediveaarstrigen og den franske Revolutions Blod-

Enhed, der har affødt den nyere Tids Politif, dette Løgnens og Underfundighedens Væddeløb om at vinde Palmen for Mæjsterfkap i spidsfindig Falskhed og Overlistelse. Det er siden denne nye Veras Begyndelse, at de verdslige Statsmænd i alle offentlige Forhandlinger optræde uden al høiere Autoritet som selvskrevne Formyndere for Folkene. Men, var den Ulykke allerede stor nok, at Kirken ved Reformationens Schisma, istedetfor, som tilførn, at være den af alle Parter anerkjendte øverste Voldgiftsmand i Fyrsternes og Folkenes Trætter, nu var bleven skudt tilside og trængt over i den ene af de stridende Magters Leir: saa er det endelig i vor Tid kommet saavidt, at Diplomater og Folkerepræsentationer opkaste sig til Dommere over Kirken, den eneste Magt i Verden, der har en ubestridelig Ret til at gjøre en høiere Autoritet, en aandelig, af dens usynlige Overhoved overdraget Fuldmagt gjældende!

Det er denne Løgnens og Falskhedens hypperste Bedrift, der endelig har aabenbaret sin saunde Charakter. Urettens bedste Frugt er endelig bleven moden for Historiens Verdensdom! Det store Diplomati har nu fuldstændig aabenbaret den falske Verdenskløgts Bankerot! Man beredte sig til i No og Mag at kunne bringe Kirkens synlige Overhoved, dens usynlige Herres virkelige Stedfortræder, som Offer for Revolutionens tøilesløse Videnstaber; hermed skulde den falske, raadne Verdensfred endnu en Stund kjøbes, efterat man først i Kirkestaten og derefter ved Wienerfreden havde proclameret Ughldigheden af den bestaaende Folkeret! Den Urettens Hemmelighed, der skjulte sig under dette falske Skin af Fred, kunde vel ikke træde klarere for Lyset i udvortes Kjendsgjerninger, end det i de sidste Dage er skeet ved Stormagternes forfængelige Forsøg paa at nedbryde det Uveir, som nu er ifærd med at udtømme den guddommelige Bredes Skaaler over Jorden!

fromme. Uden Reformationens Grundsætninger kan den franske Revolution med alle dette Aarhundredes Krige og politiske Omvæltninger i det mindste siges at være noget i Henshold til alle øvrige givne Forhold aldeles utænkeligt!

Vi skulle nu meddele det mærkværdige Actstykke, om hvilket det med Sandhed kan siges, at det ved at give en omfattende Oversigt over det hele Væv af Løgn og Trædsthed, som det store Diplomati i de forløbne Aar har spundet, giver et klart og syndigt Billede af Alt hvad der indeholdes i den guddommelige Sandheds Vidnesbyrd saavel om sig selv og sit Nige, som om ham, hvem han kalder Løgnere og Manddraberen fra Begyndelsen af. At Verden ligger i den Onde, og at Satan er denne Verdens Tyrste, kunde vel aldrig blive mere aabenbart, end i det Factum, at Europa paa Civilisationens Høidepunkt er givet til Priis for de to Helvedbestier — Ligt og Magt! Det første er kommet tilfort; derfor tilfalder Afgjørelsen nu det sidste! Det skal snart stadfæste sig, hvad den Helligaand profetisk har vidnet: „mentita est iniquitas sibi“*); thi Verdenshistorien er Verdensdommen; men — der er ogsaa en yderste Dom!

(Fortsattes.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Paaskefesten. En Skrivelse i „Kztg.“ fra Rom af 5. April beretter herom Følgende: Et umaadeligt Antal af Fremmede bivaaned paa Skjærtorsdag Fodvaskningen i St. Peter. Efterat Paven selv havde baaret det høihelligste Gode fra det Sixtinske til det Paulinske Capel, uddelte han der den apostoliske Velsignelse, men kun „urbi“ (nemlig Staden Rom), ikke tillige „orbi“ (hele Jordfredsen), hvilket alene skeer paa Paaskebag. Derpaa begav han sig til Basilikaen til Fodtvætningen, hvilken finder Sted i Tværskibet i den hl. Processus Martinianus' Capel. Den h. Fader tager strax Plads paa en ophøiet Throne, omgivet af en tæt Skare af Cardinaler, Biskopper, Huusprælater og geistlige og verdslige Hofbetjente. Til Høre sidde de 13 „Apostle“, iførte hvide Klæder med hvide cylinderformede Huer. Disse ere Pilgrime af den geistlige Stand, hvilke af de paagjældende Gesandter blive anbefalede til

*) Uretten har soiet til sin egen Fordærvelse.

den pavelige Majordomus. Til Venstre sidde Repræsentanterne for de fremmede Tyrker, Generaler og andre Officerer i Gallatuniform, bagved dem en Mængde andre fornemme Personer. Paa Tribunerne befinde sig Tusinder af Kvinder, alle klædte i Sort og tilslørede, i selve Kirkeskibet et tallost Publicum, Alle fortklædte, saaledes som det er anordnet for Pontifical-Cæremonierne. Efter Afholdelsen af de foreskrevne Bønner, tager Paven et Klæde og vadsfer enhver Pilgrims Fødder, medens een Prælat bærer det gyldne Fodbækket, og en Anden gyder Vand deri af en rigt ciseleret Kande. Paven tørrer derefter Pilgrimenes Fødder med Klædet, kysser dem, og giver Enhver af dem en fyldt Børs og en Blomsterbouquet. Derefter følger Aftensmaaltidet i Salen ovenover Basilikaens Forhal. Vordet, ved hvilket „Apostlene“ sidde, er anbragt paa en forhøiet Estrade, og man seer Paven række dem de forskjellige Fade og isfjænte Vinen for dem ic. med Understøttelse af de tilstedeværende Cardinaler og Prælater. Trængselen af den umaadelige Mennekmængde var her næsten utaalelig. Vækkerne af Paladsvagtenes Sveitsergardister vare ofte nær ved at blive gjennembrudte; de maatte flere Gange med Stængerne af deres Hellebarder trænge den store Mennekmængde tilbage.

Endnu mere høitideligt og majestætisk var Indtrykket af selve Paafestdagen; thi denne er jo Kirkens højeste Festsdag. Paven, omgivet af Cardinaler, Patriarcher, Erkebiskopper, Biskopper, Prælater, det hele samlede Præstestab, den romerske Senator, de fornemste Rangspersoner af den verdslige Stand osv., Costumernes Forskjællighed og Pragt, Sveitsergardens middelalderlige Dragter og Vaaben, de tallose Uniformer, Storbaandene af alle mulige Ordener, Alt dette kan man kun see samlet her og paa Paafestefesten. Paa en særegen Tribune saae man D.D. WiWi. Kongen, Dronningen og Entedronningen af begge Sicilierne, Entedronningen af Sachsen, Storhertugen af Sachsen-Weimar, Prinds Philip, Greve af Flandern. Efter Høimesen viste Paven sig paa Balconen af St. Peter og udbaalte Velsignelsen „urbi et orbi“ (til Staden Rom og hele Jordkredsen). Over 200,000 Menneker bedækkede i dette Dieblit det udstrakte Rum. Paven bar den tredobbelte Krone under den prægtige Thronhimmel med de hvide Vifter af Strudsfejdre (flabelli). Stilheden var saa lydløs, at man tydelig kunde høre Vandets Pladsten i Fontainerne. Saasnart Paven hævdede Haanden velsignende mod Himlen, faldt hele denne uhyre Mennekmængde paa Knæ. Pius IX. har den stjønneste sønre Stemme, som man kan tænke sig; man hørte tydelig Velsignelsesordene lige hen til Obeliskerne. Da faldt en Artillerisalve fra Fæstningen Engelsborg tordnende ind i det paafølgende Amen, og langsomt og majestætisk begyndte nu Ringningen med alle den evige Stads

talrige Klokker. Om Aftenen illumineredes Kuppelen paa St. Peter, men det berømte Fyrværkeri (Girandolaen) blev paa Grund af det ugunstige Veir udsat til anden Paaske dag. Paven modtog i disse Dage alle tilstedeværende Fremmede i store Audientser, altid et Par Tusinde ad Gangen.

— 3 Anledning af den dobbelte Fest d. 12. April — Marsdagen for den h. Faders Tilbagekomst fra Gaëta til Rom (12. April 1850) og for hans underfulde Frelse ved Sammenstyrtingen af Salen i Klosteret St. Agnes extra muros (12. April 1855) — havde iaar en Forening af Privatfolk ved frivillige Gaver tilociebragt Udgifterne (c. 40—50,000 Fr.) til de Festligheder, hvormed man vilde forherlige denne Dag; thi dens Høitideligholdelse har i de forløbne Aar udviklet sig til en formelig politisk og religiøs Demonstration. Om Morgenen strømmede en stor Skare af alle Stænder, i hvis Rækker man bemærkede glimrende Equipager, til St. Agnes, hvor Cardinaler, Prælater og Ordensgeistlige læste den h. Messes. I den Sal, hvis Gulv d. 12. April 1855 styrtede sammen, var anbragt et stort Maleri, der forestillede denne Begivenhed. Salen havde allerede om Torsdagen været aabnet for Publicum. Tidlig om Morgenen ankom Propagandacollegiets Elever tilføds fra Rom. Her var paa Peterspladsen Kl. 11, første Gang efter Lamoricières Afreise, Generalreview over den pavelige Garnison. Antallet af Tropperne kunde i Alt være 4000 Mand. Den Overst-commanderende var omgivet af 3 eller 4 fremmede Officerer, deriblandt en høi østerrigsk Officer, hvilke tilfældigviis befandt sig i Rom; men ikke en eneste fransk Officer var nærværende; det synes, som om de ikke havde faaet nogen Indbydelse. Tropperne manøvrerede med stor Præcision. Ved deres Afmarche aabnedes et Vindue i Vaticanet, hvori Paven viste sig med udbrede Arme som for at velsigne Soldaterne. Om Aftenen vare i Rom de femten skønneste Pladser i Byen illuminerede og prydede med Flag; Alt var overflødig smykket med Grønt og Blomster, og talrige latinske og italienske Indskrifter hentydede paa Pavens dobbelte Souverænitæt. Om Eftermiddagen Kl. 5 havde Pius IX., ligesom i de tidligere Aar, begivet sig til St. Agnes, for at bivaane det høitidelige Te Deum. Her var den forsamlede Meeneffemængde endnu større end om Morgenen. Lateranets Regularcanoniker, der betjene St. Agnes' Basilika, havde ogsaa medbragt den nu tyve Aar gamle Mortara; han bereder sig nemlig til at indtræde i denne Ordens Institut. I den Sal, hvori Begivenheden havde fundet Sted, var der stor Audients for alle de Tilstedeværende. Som Paven var ifærd med at trække sig tilbage, fremstillede sig en Deputation fra den herværende polske Coloni med Abbed Wolinski i Spidsen, for

at forelæse ham en latinisk Adresse. Da det imidlertid allerede begyndte at mørknes, og Alt var rede til Afreisen, saa kunde Opplæsningen og Overleveringen af Adressen ikke finde Sted ved denne Leilighed. Den h. Fader indskrænkede sig til at takke den polske Deputation og meddele dem sin Velsignelse. Overleveringen fandt da Sted en af de følgende Dage. I Indledningen udtaler Adressen dybtfølt Taknemmelighed, Uresfrygt og levende Sympathi for den h. Faders Stilling; den kalder ham Polens Talsmand hos Gud (mediator Poloniæ apud Deum), fordi han to Gange har anordnet Forbønner for dette ulykkelige Land, og fordi han er den eneste Hersker, der vover at forsvare det ligeoverfor Mennesker; thi trods den mægtigste Modstand har han ikke frygtet for gjentagne Gange at hæve sin Stemme til Gunst for det.

Cöln. Om Hs. Erkebiskoppelige Raades, Hr. Paulus Melchers Indtog og Inthronisation d. 8. Mai (Erkeenglen Michaels Aabenbarelsesdag) indeholder „Cöln. Bl.“ en udførlig Beretning, hvorefter vi her skulle meddele vore Læsere et kort Udtog.

Den høiarværdigste Erkebiskop havde nogle Dage iforveien begivet sig fra Münster til Revelaer, for ved at tilbringe denne Mellemtid i stille Indtøgenhed at berebe sig for Tiltrædelsen af sin høie Værdighed. En Deputation, anført af den midlertidige Bestyrer af Erkebispedømmet, Biebisop Dr. Baudri, var paa den ovennævnte Dag afgaaet til Crefeld, for ved Erkebispediets Grændse at modtage den nye Overhørde, efterat en anden Deputation havde begivet sig lige til Revelaer. Den høie Rejsende ankom til Crefeld lidt før Kl. 8. Erkebiskoppen besvarede Deputationens Hilfen med Yttringer af Taknemmelighed og Glæde over den hjertelige Modtagelse, og fortsatte under den tilstedeværende Mængdes Leveraab sin Rejse til Cöln, hvilken Stad havde iført sig sin skønneste Festsdragt. Kl. 9 forkyndte Kanonstuden og almindelig Klokkeringning fra alle Byens katolske Kirker Extratogets Ankomst til Vanegaarden, hvor Erkebiskoppen, strax efterat være udstegen, iførte sig Pontificalbragten og, omgivet af de tilstedeværende Geistlige, traadte frem for den ham modtagende Forsamling. Efterat have besvaret de Velkomsttaler, hvormed Domprovsten, Dr. München, i Domcapitlets Navn og Overborgermesteren i Staden Cölns Navn hilsende ham, satte hele Toget sig Kl. 9½ under Klokkeringning i Bevægelse til Domkirken, hvor Erkebiskoppen, efter først ved Betrædelsen af Kirkens Høichor og derefter foran Høialteret at være nedknælet til Bøn, af Domprovsten blev ledsaget til Thronstædet, for at bivaane den af Dr. Baudri celebrerede Pontificalmesse, ved hvis Slutning han uddelte Velsignelsen.

Derpaa forelæste Domcapitular Dr. Kirch Præconisationsbullen i det latinste Sprog, hvorefter Erkebiskoppen i Høichoret holdt en latinst Tale til Domcapitlet og Geistligheden. Derefter traadte han frem foran det ved Chorassatsen opreiste Alter for Guds hl. Moder, og henvendte derfra i det tydske Sprog en længere Tiltale til alle de forsamlede Troende, efter hvilken han udenad forebad Vitaniets til alle Helgener, hverpaa Dverhyrden atter begav sig til Høichoret, og intouerede et høitideligt Te Deum, under hvilket Domcapitlet og Domkirkeus Geistlighed tilligemed Byens øvrige Sognegeistlighed bragte ham deres Hyliding. Fra Militærets Side var en combineret Infanteri-Bataillon opstillet som Væsvagt i Domkirken.

Herpaa ordnede Festsprocessionen sig atter, og Erkebiskoppen besteg ved Udtrædelsen af Kirken, omgiben af Domcapitlet, en foran det sydlige Domkirketårn opreist smagfuldt decoreret Estrade, for herfra at uddele den apostoliske Betsignelse til de mange Tusinder, der havde forsamlet sig paa den store Plads foran Kirken, hvorefter Toget bevægede sig til det ærkebiskoppelige Palais, medens den høie Prælat under sin hele Vandring igjennem de festlig smykkede Gader paa sædvanlig Maade meddelte den bisfoppelige Betsignelse. Til Festsmaaltidet om Eftermiddagen i den store, rigt smykkede Gürzenichsal havde omtrent 400 Deeltagere indfundet sig. Den første Toast udbragtes af Dverborgermesteren for Kongen og for Paven, den anden af Viebiskop Baudri for den ny Erkebiskop. I sin Besvarelse af de udtalte Duffer yttrede Væsgjæsten blandt Andet, „at Cölns Historie afgav Vidnesbyrd om, at dens Beboere allerede i den graa Fortid ved Christendommens første Begyndelse havde agtet Religionen høit; Cöln var en af Roms ældste Døttre, og havde allerede i tidlige Tider, medens der endnu kun var een Tro, været stor ved sin Historie, ved Videnskab og Kunst. Domkirkeus Opbyggelse og de øvrige Kirkers Restauration vidnede om, at en kirkelig Aand besjælede Stadens Beboere“. Sluttelig udbragte han et Leve for Byens Borgerskab og hele Erkebiocæset. Om Aftenen udfoldede sig en riig Illumination, og Byens Sangforening bragte den Feirede en storartet Serenade, for hvilken han i passende Ord takkede. Umiddelbart herefter nærmede sig et Tog af c. 4000 Fakkeltæerere som Repræsentanter for de forskjællige Foreninger og Congregationer med deres Faner og Emblemer, medens tre af de rhiinse Sangforeninger i et mægtigt Chor istemmede Sangen: „Dette er Dagen, som Herren skjænkede os“. Den hele Høitidelighed sluttede med, at Erkebiskoppen paa Anmodning af de sidstnævnte Sangforeningers Ordfører, traadte frem paa Balconen og velsignede det forsamlede Folk. Han udtalte, at de paa denne Dag modtagne Beviser paa Kjærlighed og Hengivenhed opfyldte ham

med det glade Haab, at det vilde lykkes ham at virke overensstemmende med de Henfigter, i hvilke det guddommelige Forsyn havde kaldet ham til Eöln. Uendelige Leveraab besvarede disse Ord, hvorpaa Mængden adspredte sig. Illuminationen varede til langt ud paa Natten. Sammenströmningen af Fremmede i Anledning af denne sjældne Fæst var overordenlig stor.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 24. Juni. 5. Søndag efter Pintsje. Den h. Johannes den Övers Födsel. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Opnaaelse af en salig Död. — 25. M. Vilhelm, Abbed. 26. Ti. Johannes og Paulus, Mart. 27. D. Crescentis, Bisk. og Mart. 28. Pö. Leo II., Pave. 29. F. Petrus og Paulus, Apostel-fyrster (feires forst. Søndag). 30. L. Pauli Zhufommelse. Befalet Vigilie = Fastedag.

Søndagen d. 1. Juli. 6. Søndag efter Pintsje. De hh. Apostel-fyrster Petri og Pauli festlige Mindesdag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 höitidelig Vesper-Andagt. — 2. M. Maria Besögelse (feires forst. Søndag). 3. Ti. Irenæus, Bisk. og Mart. 4. D. Ulrich, Bisk. 5. Pö. Domitius, Mart.

Fredagen d. 6. Juli. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Form. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ höitidelig Messe, Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Broderskabsandagt. — 7. L. Vulcheria, Kaiserinde.

NB. Søndagen d. 1. Juli afholdes den tredje Qvartals-Collect af Peterspengen; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Paastrift: „Peterspenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sct. Michaels-Broderskab kunne neblægge deres Contingent.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Köbenhavn hos Bladets Sovecommissionair, Sr. Grosserer C. B. Lohrer, Gøthersgade 5, og i alle Bøglader; i de danske Stater paa de kgl. Postcontoirer. Prisen er 3 Mt. Qvartalet, enkelte Nummere a 8 ö.

Köbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 14.

Søndagen den 8de Juli.

1866.

Indhold: Cardinal Antonellis Circularnote af 19. November 1865 til den h. Stols Repræsentanter ved de europæiske Hoffer. — Nutidens politiske Pumbug. — Kirkelige Efterretninger: Rom. Berlin. England. Italien. Nordamerika.

Cardinal Antonellis Circularnote.

(See forrige Nr.)

Den hl. Stols Statssecretær*) angiver som Formaal med og Motiv for denne diplomatiske Udtalelse — hans Forpligtelse til, saavidt det staaer til ham, at berigtige den offentlige Mening, der saa længe har været et Bytte for en ildefindet og løgnagtig Presses Bestræbelser for at vildlede den angaaende Betydningen af den paagjældende Overenskomst, hvis uheldbringende Følger den katholske Christenheds Overhoved for hele Verdens Dine maa fralægge sig alt Ansvar for.

Efterat Cardinalen har erindret om, hvorledes det, i Henshold til Alt hvad der tidligere havde tilbraget sig, og hvad der fremdeles baade fra det italienske Bevægelsesparties og fra Udlandets Side var gjort for at vedligeholde og nære de revolutionære Bestræbelser i de italienske Stater og forberede fremtidige Explosioner af den ved Anvendelsen af noksom bekjendte Midler

*) Paa Grund af Notens Udførlighed ansee vi det for hensigtsmæssigt at meddele enkelte Udsnit af samme i Form af et kortere fattet Referat, hvorved vi dog bemærke, at denne Sammen dragning eller Forfortning er udført saaledes, at Fuldstændigheden hverken i Henseende til Kjendsgjerningerne eller til Udtalelsernes Indhold derved har lidt noget Afbræk.

fremkunſtlede Utilfredſhed, — hvorledes det nu var blevet umuligt, uden de betænkeligſte Følger for Landets Rolighed og for den h. Stols Autoritet at iværkſætte det paa Pariſercongreſſen i Aaret 1856 udtalte Duſke, at Kirkeſtaten maatte rømmes af den fremmede Armee: tager han ſit Udgangspunkt fra en Yttring af den franſke Kaiſers Udenrigsminiſter, Hr. Drouyn de Lhuys, i en Depesche af 12. Septbr. f. A. til den franſke Gefandt ved det pavelige Hof, Hr. de Sartiges. Den fornævnte Miniſter famler nemlig her ſin Retfærdiggjørelſe af den kaiſerlig franſke Politik med Henſyn til det ſaakaldte romerſte Spørgſmaal og ſin Erklæring om hans ophviede Herres Henſigter og Betingelſen for deres Gjennemførelſe i den korte Sætning: „Vi vare faſt beſluttede paa ikke at forlade denne Krespoſt, førend Occupationens Formaal var opnaaet“.

Naar den franſke Regjering hermed antyder Dpfyldbeſen af denne ſidſte Betingelſe ſom nær foreſtaaende, og hermed vil retfærdiggjøre Tilbagekaldbeſen af ſine Tropper, da gjør den h. Stols Udenrigsminiſter — „uagtet den pavelige Regjering vil blive lige fremmed for Overenkomſtens Udførelſe, ſom den har været det for ſelve Forhandlingerne om ſamme“ — ikke deſto mindre ikke blot den h. Stols Ret, men dens Pligt gjældende til, ogſaa uden at være adſpurgt, at afgive den Erklæring, at den franſke Regjeringſ Tillid i denne Henſeende er fuldkommen illuſoriſk og begrundet i et falſkt Haab. Cardinalen viſer nemlig, hvor langt det er fra, at den Situation, hvori Kirkenſ Overhoved for nærværende Tid befinder ſig, ſvarer til det Die- med, man ſøgte at opnaae, dengang da den h. Stols Territorier bleve befatte med fremmede Tropper, ſamt at denne Tilſtand er hvad der ſidſt af Alt var den h. Faders Henſigt og Forventning, da han i ſin Tid appellerede til de katholiſke Magters Biſtand, ſaalidt ſom et ſaadant Reſultat blev forudſeet af det katholiſke Frankrig, dengang da det ſaa beredvillig imødekam hans Opfordring. De franſke Tropper drog dengang til Rom, ledsagede af hele den katholiſke Verdens Biſald og Paafjønneſe; men „hvo vilde nu,“ ſiger Cardinalen, „bove at lægge de hjemvendende

Krigere de absurde Ord i Munden: Vi gik til Rom i den katolske Christenheds Navn og paa Pavens Opfordring, fordi han forlangte vor Bistand til igjen at komme i Besiddelse af sine Stater. Han er siden bleven berøvet den største og rigeste Deel af sine Provindsfer, og det Lidet, der endnu er levnet ham, er truet af et nyt Anfald af en mægtig Fjende, der paa alle Sider omgiver ham; og desuagtet er Diemedet med vor Nærværelse opnaaet!"

Den franske Udenrigsminister synes imidlertid selv at have haft en Følelse af den ovenfor omtalte Udtalelses Urimelighed, og anvender desaaarsag stor Flid paa at retfærdiggjøre de Præmisser, som hvis Følgesætning den fremtræder, idet han tillige søger at mildne det Paafaldende ved samme, ved at henwise til de Foranstaltninger, hans Regjering vil have truffet til den h. Stols Beskyttelse. Dette giver den pavelige Statssecretær Anledning til herom at meddele følgende Oplysninger:

„Hr. Drouyn de Lhuys begynder med at erindre om, at den h. Fader først paa Aaret 1859 selv gjorde det Forslag, at bestemme en Termin for Ophøret af de fremmede Troppers Nærværelse i hans Stater, og man tilføjer, at Rømnungen var fastsat at skulle finde Sted i August Maaned 1860, men at den ikke kunde komme til Udførelse, ingenlunde paa Grund af Modsigelse fra Pavens Side, der ikke lagde den ringeste Hindring i Veien derfor, men paa Grund af indtraadte Uroligheder. Jeg tør uden Tvivl fritage mig for at udbrede mig videre over dette Punkt, saasom der er en uhyre Forskjæl paa de nærværende og de daværende Forhold, og saa meget mere som denne Forskjæl vel i sig selv er temmelig indlysende. I Aaret 1859 var nemlig den h. Fader ikke alene i fuld usørførtet Besiddelse af sine Stater, og var ikke alene overalt ved deres Grænser omgivet af venstabelige Magter, men han kunde dengang endnu ikke have den ringeste Mistanke om hine ugubelige Attentater, for hvilke han siden er bleven et uskyldigt Offer. Han var altsaa dengang berettiget til at troe, at Diemedet med den fremmede Hærstyrkes Nærværelse i de pavelige Stater

var opnaaet. Naar da den h. Fader dengang følte sig foranlediget til det foromtalte Forslag, saa skete dette, ikke fordi det var ham ligegyldigt, om han fremdeles beholdt fremmede Tropper i sine Stater, eller ikke, og ligesaa lidt, fordi han ikke tilbørlig vurderede de Tjenester, som de ydede ham, Tjenester, for hvilke han stedsse har bevidnet den meest levende Paastjømmelse. Den eneste Drivfjeder, som i denne Henseende bestemte hans Handlemaade, var nemlig det Duffe, at forebygge en dengang truende stor Ulykke, eftersom der paa visse høie Steder var yttret Beskyrning for, at et forlænget Ophold af franske Tropper i Kirkestatene skulde foranledige en europæisk Krig.

I Maret 1860 var den h. Fader, ihvorvel Romagna allerede var frarøvet ham, dog endnu i fredelig Besiddelse af den største Deel af sine Stater, og han havde en Armee, der var tilstrækkelig til at opretholde Kongeriget og Orden, og til at besejtte Grændserne mod irregulære Bander, ligesom det revolutionære Turinerparlament endnu ikke havde udtalt den gudsbespottelige Hensigt, enten paa den ene eller anden Maade at sætte sig i Besiddelse af Rom som det nu Kongeriges Hovedstad og dermed annectere hele Kirkestaten. Skulde vel da de nuværende Omstændigheder byde samme Garantier som dengang? Kjendsgjerningernes Evidens fritager mig for ethvert Svar!

Hr. Ministeren udtaler dernæst den Anskuelse, at Roms Occupation medfører to Udsigter, idet den for det første constituerer en fremmed Intervention, og for det andet etablerer to forskjællige Souveræneteter paa eet og samme Gebet.

Hvad det første Punkt angaaer, da skal jeg ikke her indlade mig paa nogen Beviisførelse for, at det i den seneste Tid saameget omtalte og nu almindelig anerkjendte Ikke-Interventions-Princip hverken finder Anerkjendelse i Naturretten, som i mange Tilfælde byder det Modsatte, eller i den positive europæiske Folkeret, da Frankrig selv factist fører Beviset for, at man kan og bør intervenere, naar fornuftige Grunde fordre det, eller naar man idetmindste antager, at dette er Tilfældet.

Jeg afholder mig ligeledes fra at erindre om, at dette

Princip høitidelig er blevet forkastet af Kirkens Overhoved, den høieste Dommer over Alt, hvad der blandt Katholiker æres som Grundsætninger for Hæderlighed og Retfærdighed. Han udtaler sig nemlig i Consistorial-Allocutionen af 18. Septbr. 1860 aldeles bestemt paa følgende Maade om dette Punkt:

„Vi kunne ikke unblade, blandt Andet, at beklage hiint sørgelige og fordærvelige Princip, som man kalder Ikke-Intervention, og som nylig er blevet proclameret af nogle Regjeringer, og taales af andre, og som allerede er blevet bragt til Anvendelse i Spørgsmaalet om een Regjerings uretfærdige Angreb paa en anden. Dette har fundet Sted paa den Maade, at det synes, som om man i Henhold til dette Princip vilde sikke sig Friheden til, i Strid mod alle guddommelige og menneskelige Love, ustraffet at angribe Andres Rettigheder, fuldkommen at træde disse under Fødder og ustraffet bemægtige sig fremmed Eieendom og Territorier, saaledes som disse trøstesløse Tider fremvise de sørgeligste Exempler paa. Thi det er isandhed forbausende, at man tillader den piemontesiske Regjering ustraffet at krænke og foragte dette Princip, idet man har seet dens sjendtlige Horder i hele Europas Paasyn at overfømme fremmede Gebeter og forjage de legitime Fyrster. Hermed har man sanctioneret den fortvilede Absurditet, at fremmed Intervention kun er tilstedelig under den Forudsætning, at den har til Formaal at fremkalde og begunstige Rebellioner!“

Seg skal som sagt ikke nærmere indlade mig paa denne og andre lignende Betragtninger, men indskrænke mig ene og alene til den Paastand, at, ihvad Mening man endog gjør sig om dette Princip i reen politisk Betydning, man dog sikkerlig ikke i det her foreliggende Tilfælde kan bringe det i Anvendelse paa den h. Stols Stater, og det af den Grund, at den politiske Selvstændighed, der er en nødvendig Betingelse for det apostoliske Overhyrdeembedes Frihed, efter dens hele Charakter ikke alene interesserer Rom og dets Souveræn, men ikke mindre alle katholske Stater, ja selv de ikke-katholske. Dette er nemlig i Ordets sande Betydning et indre Spørgsmaal for alle disse Mag-

ter, efterfom det berører det ømmeſte Punkt i den menneſkelige Natur, nemlig Samvittigheden i dens Forhold til de religiøſe Inſtitutioner.

Bilde maafkee Noget beſtride en Stats Beſøiſe til at intervenere til Gunſt for en Sag, der ogſaa er dens egen Sag, fordi den ſtaaer i den nøieſte Forbindelſe med ethvert Lands borgerlige Love? Hvad nemlig Perſonerne angaaer, da er det hævet over al Tvivl, at alle Katholiker ere Sønner af de Troendes fællede Fader, og at de paa det aandelige Gebet ere hans Underſaatter. Hvorledes kan man da fremføre den Paastand, at diſſe ſiſte ſtaaer ſom Fremmede ligeoverfor ham, og at det ſkulde være dem forbudt at ile ham tilhjælp, naar han ſeer ſig truet fra alle Sider, og ſtaaer i Fare for at tabe ſin Seloſtændighed? Medrette ſkrev derfor Hr. Drouyn de Lhuys under 26. Novbr. 1863 til Marquien af Cadore, den kaiſerlige Regjerings midlertidige Beſuldmægtige i London: „„Ihvorvel Frankrig har erklæret ſig for Ikke-Interventions-Principet, anerkjender det ikke deſto mindre, at Spørgſmaalet om Pavens verdslige Magt iſølge dets eiendommelige Natur ikke kan ſammenlignes med noget andet politifk Spørgſmaal, og at Reglerne for denne ny folkeretlige Grundſætning ikke kunne finde Anvendelſe paa det.““ Og paa ſelve Pariſercongreſſen undlod den første Beſuldmægtige ikke at erindre om, at Frankrigs Souveræn fra gammel Tid har ført Wreſtitelen: „den katholiſke Kirkes ældſte Søn“, og at denne Titel, langtfra, i Henhold til Ikke-Interventions-Principet, at hindre ham i at følge den h. Stols Opfordring, endog paa lægger ham den Pligt, at yde Kirken Overhoved Hjælp og Viſtand. Det falder efter diſſe Erklæring er ikke vanſeligt at komme til Klarhed over Betydningen og Beſtaffenheden af den Intervention, hvorom her er Tale. Det maa nemlig iſølge de ovenfor udviklede Grunde være indlyſende, at hele Chriſtendhedens Øpperſtepræſt ikke kan indrømme, at hans Forhold til enhver Stat ſtilles i lige Rang med enhver anden reent politifk Fyrſtes, og ligesaa lidt kunne hans Territorial-Beſiddelſer ſtilles paa lige Linie med enhver anden Magts. Af denne Grund kan

man ikke, uden fuldstændig at stille al Fogit paa Hovedet, og uden fremtidig at udsætte sig for betænelige Uordener paa det praktiske Livs Gebet — paa den romerske Overbiskop og hans verdslige Souverænetet anvende sande eller falske Principer, som man behager at opstille som Regler for de internationale Forhold imellem de verdslige Stater indbyrdes. Det religiøse Baand nemlig, som paa den ene Side forener Kirkens Overhoved med alle Stater, i hvilke Katholiker opholde sig, og paa den anden Side paa det næieste forbinder hans verdslige Souverænetet med den Selvstændighed, der er ham uomgængelig nødvendig til den fri Opfyldelse af hans høie Mission, dette religiøse Baand begrundet en væsentlig Forskjæl mellem disse Forhold, og giver den romerske Regjering en ganske særegen Stilling ligeoverfor de andre Magter, for hvilke sidste det saaledes er et fælleds Livsspørgsmaal, at opretholde den pavelige Regjering i Betingelserne for dens politiske Existens.

Den anden Mislighed, om hvilken Hr. Drouyn de Lhuys taler, nemlig den samtidige Tilværelse af to Souveræneteter paa samme Territorium, er endnu vanskeligere at begribe. Saafernt nemlig de franske Tropper virkelig ved at besætte Rom ikke have havt andet Diemed end at beskytte Paven's verdslige Souverænetet, saa synes deres Nærværelse, saa længe Tropperne holde sig indenfor Grændserne af deres Mission, netop at medføre den bestemteste Benægtelse af Ideen om to jevnside's virkende Souveræneteter. Ved virksomme Midler at beskytte en Fyrstes Souverænetet maa vel anses for eensbetydende med at beskytte den selvstændige Udøvelse af hans Regjeringsmagt, og denne Beskyttelse udelukker netop Tilværelsen af en fra hans egen „forskjællig Souverænetet i hans Stater.“

I det Følgende viser Cardinal Antonelli, hvorlangt det er fra, at det henruudne Mars Erfaringer have givet Anledning til nogen Bekymring eller Frygt i denne Retning, eftersom de enkelte Tilfælde, der nu og da kunne have foranlediget ubetydelige Conflictex imellem den civile og militære Jurisdiction, eller mellem den franske og romerske Garnison, fornuftigviis ikke kunne komme i Betragtning. Han viser, hvorledes den pavelige Regjerings

Repræsentanter og den commanderende General have Interesser og Formaal tilfælleds, og at den franske Hærs Sikkerhed og Velvære er de førstnævnte Autoriteter ikke mindre magtpaaliggende, end det for den sidstnævnte maa være en kjær Pligt at opretholde og beskytte Landsregjeringens Selvstændighed.

„Naar Hr. Ministeren endelig, vedbliver Cardinal Antonelli, som en af de med den romerske Occupation følgende Misligheder fremhæver Forskjælligheden i begge Regjeringers Politik; naar han, uden at anføre bestemte Kjendsgjerninger, taler om forskjellige, gjensidig uforligelige Formaal og Principer, da formaaer jeg paa Grund af det Vage i denne Afsand ikke at skjønne, hvilken Mening han forbinder med disse Udtryk. For imidlertid at høre denne Tvivl med Hensyn til dette Punkt, undlader jeg ikke at bemærke, at, saafremt hermed skulde være tænkt paa reent administrative Principer, da er disses Anvendelse betinget af deres Hensigtsmæssighed for det paagjældende Land, idet enhver Stat har sine særegne Fornødenheder, hvilke bestemmes af dens Beboeres Sæder, Vedtægter og andre særegne Forhold. Men det følger af sig selv, at denne Anvendelse ligger udenfor enhver anden Regerings Kritik, eftersom det vel maa indrømmes, at ene de vedkommende Regjeringer selv ere istand til at bedømme Hensigtsmæssigheden af de Foranstaltninger, den i denne Henseende træffer. Den pavelige Regjering's Charakter, saavel som Kirkens eiendommelige Retsgrundsaetninger, vare den franske Regjering paa den Tid, den saa høimodig imødefom Paven's Opfordring, vel bekjendte, ligesom den nødvendige Forbindelse imellem den kirkelige Lovgivnings Eiendommelighed og Paven's verdslige Regjering's maximer maae være indlysende for enhver katholsk Bevidsthed. Historien godtgjør tilmed paa det Klareste, at disse Grundsaetninger for den offentlige Ret, langt fra at udelukke den sande Civilisation og det sande Fremstridt, tværtimod beskytte samme og fremme deres Udbredelse. De svare ikke alene til den nærværende Tids, men til alle Tidens Fordringer, og staae derfor i ingen Henseende i Strid med hvad en i Sandhed katholsk Samvittighed forestriver.

Forsaauidt der med de heromhandlede Udtryk skulde være hentydning til saadanne almindelige Grundsætninger for Samfundsbordenen, som Samvittighedsfrihed, Cultusfrihed og andre lignende Principer, denne saakaldte „ny Ret“, der i den senere Tid opstilles som en nødvendig Bestanddeel af det underste og sidste Grundlag for den constitutionelle Frihed: saa har den h. Stol mere end eengang udtalt Forkastelsen af disse Grundsætninger i deres absolute Betydning, og forsaavidt man i samme vil see en Regel som Naturretten foreskriver. Det Eneste, der nemlig kan indrømmes disse Principer er det, at Regjeringer, midlertidig og under Tvang af stedlige og personlige Hensyn, kunne foranlediges til, for at undgaae større Under, at indrette deres Statsorganisme efter et Ideesystem, hvilket, om det end befinder sig i Modsigelse med den fuldkomne Samfundsharmoni, som Gud ved den aabenbarede Sandhed har havt til Hensigt at tilveiebringe, dog passer bedst for de særegne Tilstande, i hvilke et givet Folk eller et bestemt Land til en vis Tid befinder sig, og tilfredsstiller de af saadanne Tilstande fremgaaende Krav*). Jeg har imidlertid

*) Cardinal Antonelli hentyder hermed til det absurde i den moderne Betragtning af Religionsfriheden, idet Nutidens constitutionelle Theorier — uden Hensyn til Christendommens historiske Ret eller til det guddommelige Forsyns med den evige Sandheds Aabenbarelse kundgjorte Hensigt: at samle alle Jordens Folk under den sande Troes Eenhed — med Henviisning til Naturretens Krav og en abstract og vilkaarlig Opfattelse af Frihedsbegrebet, betragte Statsmagts fuldkomne Indifferentisme i religiøs Henseende som en Pligt, der er givet med selve det constitutionelle Regjeringssystem, ligesom man fra Samfundets Standpunkt regner en aldeles uindskrænket Cultusfrihed for en uundværlig Grundrettighed, der er givet med Samvittighedens Ret og Frihedens Krav, eller den menneskelige Tankes Selvbestemmelse i Valget mellem de forskjellige Religionsformer. Den heromtaltte doctrinære Statsviisdom opstiller nemlig den Fordring til enhver constitutionel Grundlov, at den — uden Hensyn til den praktiske Nødvendighed, altsaa uden Hensyn til stedlige Forhold, eller allerede tilstedeværende

ondt ved at troe, at Hr. Ministeren har havt disse Principer for Die, da han henviste til den omtalte Meningsforfjæl imellem begge Regjeringer; thi det er enhver god Katholiks Pligt, med Hensyn til disse Doctriner at underordne sine Aufsueller den Autoritets Kjendelse, hvem Gud selv har sat Nationerne til Fører og Lærer, ikke alene i Troesfager, men ikke mindre ved ethvert Spørgsmaal, der berører Andendelsen af moralske og retlige Grundfætninger.

Da dette Punkt saaledes ligger udenfor al hyderligere Discussion, skal jeg ikke videre indlade mig paa at drøfte det, eftersom det, der allerede herom er bemærket, vil være tilstrækkelig ligeoverfor de i Depeschen indeholdte Reflexioner. Jeg skal derimod i det Følgende nærmere betragte de Foranstaltninger, som man paaستاær at have truffet for at fikke den h. Stols Souverænetet under og efter de franske Troppers deelvise Afmarsch.

(Fortfattedes.)

religiøse Forfjælligheder — skal etablere fri Concurrence mellem alle Religionspartier, saaledes at alle religiøse Bildefarelsers Profeter ved en saadan Grundlov modtage en officiel Indbydelse til i et saadant Land at forsøge deres Lykke! Medens denne Doctrin unagtelig harmonerer godt med de protestantiske Forestillinger om aabenbaret Sandhed, med den fuldkomne Usikkerhed for Sandhedens Besiddelse, der fremgaaer af Forestillingen om Sandheden som en Opgave for den frie Forsknings Bestræbelser og for Fremtidens Jdræt, vil ethvert fornuftigt Menneffe dog let kunne begribe, hvorfors den katolske Kirke maa forkaste en saadan Betragtning af Religions- og Samvittighedsfrie, og hvorfors den bestemt maa protestere mod den absolute Gyldighed, man vil hævde dette Princip! Det er imidlertid bekendt nok, at den doktrinære Liberalisme høilig forarges over, at den katolske Kirkes Overhoved ikke vil boie sig for denne forrykte Doctrins Absolutisme, og at den protestantiske Pietisme ikke mindre forarges over, at den gamle og almindelige Kirke ikke idetmindste vil ansee den for ligeberettiget!

Nutidens politiske Humbug.

Kamrene i Florenz have nylig vedtaget en saakaldet „Sikkerheds-Lov“, hvorefter enhver politisk Mistænktheden uden videre Omstændigheder kan kastes i Fængsel. Denne Lov der betegner Hødepunktet af „Frihedsbevægelsen“ i det af alle den liberal-nationale Doctrins Advocater i hele Europa beundrede „Kongerige Italien“, har havt den Virkning, at de katolske Blades Eiere deels have underrettet deres Læsere om, at de indtil videre maae standse med Udgivelsen, deels maae iagttage en Forsigtighed, der berører deres Udtalelser al Virkning paa den offentlige Mening. En Bladredacteur er allerede arresteret, en anden truet med at blive det. — Den katolske „Centralforening“ i Bologna har ifølge de ved Sikkerhedsloven etablerede Undtagelsestilstande foreløbig standset sin Virksomhed. — Den ny neapolitaniske Præfect Gualterio anvender den heromtalte Lov med ubønhørlig Strængighed; hver Nat arresteres c. 20 Personer. Særdeleshed skjænker denne terroristiske Magthaver de „Alericale“ og „Bourbonisterne“ sin særdeles Opmærksomhed. Antallet af fængslede Præster voxer med hver Dag.

Ved saadanne Efterretninger (og vi forbinde hermed en Henviisning til de mange af samme Bestaffenhed, hvortil vor Efterretningsrubrik stadig leverer Bidrag) kan man ikke tilbageholde det Dulle, at de Mange, der her, som andensteds, befinde sig i den Vildfarelse, at de constitutionelle Former er i og for sig indeholde en absolut Betyggelse mod despotisk Vilkaarlighed fra Magthavernes Side, vilde skjænke de nuværende italienske Tilstande deres nærmere Opmærksomhed. Et uhildet Blik paa de samlede Virkninger af det piemonteske Regjeringsystem vilde levere dem de meest flaaende Beviser for en Sandhed, som allerede Oldtidens republicanke Tyranner, og senere den første franske Revolutions Rædselsregenter have indskrevet i Historien med uforglemmelige Træk — at der nemlig aldrig er seet noget utaaleligere Tyranni i Verden, end det der er udøvet i Frihedens Navn. Thi, kan det end ikke nægtes, at asiatiske De-

spoter, marokkaniske og osmanniske Sultaner o. s. v. have afgivet Exempler i denne Retning, der i materiel Henseende ere uovergaaelige, saa kan det dog i alt Fald siges, at Frihedsterrorismen eller den liberale Despotisme er den affskeligste af alle, netop paa Grund af den Masse, hvorunder den skjuler sin sande Charakter og sine virkelige Tendenser. Denne raffinerede politiske Nederbrægtighed, som ret lever af Løgnen, og behændig udøver alle Uretfærdighedens underfundige Manøvrer under den bedragne offentlige Menings vedholdende Bravoraab og Bifaldsklap, den fortjener dog vel i Sandhed at stemples med ethvert ærligt og hæderligt Mennekses Foragt, paa Grund af den Trædskhed, hvormed den hykkelsk og lofkende byder Frihed og giver Trældom!

Naar den russiske Czars Satraper i det ulykkelige Polen undertrykke den katholske Kirke, og tvinge Befolkningen ind under Schismaet, ved at slæbe de romersk-katholske Biskopper og Præster til Siberien; naar disse den despotiske Cnevældes Haandlangere tillade sig de meest oprørende Grusomheder, i den Hensigt at underkue og udrydde enhver Ytring af Friheden og den folkelige Eiendommelighed, da vide de Undertrykte, med hvem de have at gjøre, og hvad de have at vogte sig for, og de kunne i alle Tilfælde troste sig med at have alle bedre Mennekses Sympathier paa deres Side, hvorimod de ulykkelige Offre for den doctrinære Liberalismes Despoti i det „befriede Italien“ maae finde sig i — som Tilgift til deres Lidelser, at være Gjenstand for hele den saakaldte civiliserede og frisindede Verdens forhaanende Bagvaskelser! Men en upartisk, af den politiske Partiaand uhildet Sammenligning mellem Tilstanden i Neapel, Toskana og alle de øvrige Dele af Italien før 1859, og Tilstanden under det nuværende piemontesiske Regimente vil snart være paa det Nene med Burderingen af alle de Skændigheder, af den despotiske Vilkaarlighed, der under Frihedens Masse og bag de constitutionelle Statsformers Skjold have bragt en tidligere ukjendt Glendighed over dette Land.

Den store Mængde af dem, der, saavel i Henseende til Politisk som i andre Retninger, ikke kjende til nogen anden Fore-

stilling om, hvad det betyder at have en Mening og at have dannet sig en Overbeviisning, end Dag efter Dag at gjøre sig til Echo for Dagspressens af Partiaandens Indskydelser og Tendentfer ledede Udtalelser; den store Mængde af dem, hvem det er blevet til Bane, som Tilhængere af det for Tiden dominerende Parti at hyde deres stadige og pligtmæssige Bidrag til det almindelige Skraal, hvormed det unge Italien og Hædermændene Victor Emanuel og Garibalbi i disse Aar ere feirede som Storheder af første Rang, vilde da snart faae Dinene op for den Sandhed, at Humbug er den nærværende Tids egenlige og sande Stormagt, der ikke indskrænker sine Forretninger til Pengeverbenen, men i den store Politik har taget al Verden i den Grad ved Næsen,*) at Virkningerne af dette storartede Bedrag ville komme til at svie til alle kommende Slægter! Thi, ere Løgn, Uredelighed og Underfundighed altid en Vederstyggelighed for den guddommelige Sandhed og Hellighed, skulde det da kunne betvivles, at den Frækhed, hvormed disse Mørkets Magter i den nærværende Tid rette deres Angreb mod den Autoritet, som Kirkens usynlige Overhoved har bekliffet til Sandhedens og Rettens høieste Talsmand og Vogter paa Jorden, at denne Frækhed vil komme til at bære alle Virkninger af de Straffedomme, hvormed den guddommelige Retfærdighed ubønhørlig hjemføger de Zdrætter, der udgaae fra den Aand, som er Løgnens og al Uretfærdigheds sidste Ophavsmand? De færreste Mennecker have desværre nogen synderlig levende Følelse for, end sige nogen klar Forestilling om det Ansvar, der er forbundet med at tage Løgnen for Sandhed og Uret for Ret, og med at haane Sandheden, som var den Løgn, og krænke Retten i den Indbildning, at man kæmper ridderlig mod Urettens Overgreb! Men — det skal siges til Bitterlighed — paa dette

*) Vi bør her ikke undlade at bemærke, at der ogsaa paa det religiøse Gebet drives Humbug i stor Stil. For at blive staaende ved et Exempel som hertilands har gjort stor Lykke, erindre vi blot i Forbigaaende om det udbredte Misfald, hvormed en stor Deel af Samtiden feirer en ganske ny „Dydgælse“, nemlig Dydgælsen af „Vor Herre Jesu Christi Kirke i den danske Følketskirke“!

Punkt er Verden Skridt for Skridt advaret af den Autoritet, hvis høieste Kald det er at belære og advare den christne Verden om hvad der er Sandhed og Ret. Kirken har ikke tiet ligeoverfor Røgnens Stortalenhed og Urettens Mangsfoldighed; den har talt i rette Tid.*)

Mundus vult decipi, ergo decipiatur. (Verden vil bedrages, saa lad den blive bedraget!) Dette er den moderne politiske Humbugs Devise. Kirkens Bannere bære derimod den Paaskrift: ergo non decipiatur (d. e. just fordi Verden vil bedrages, derfor skal den ikke bedrages)!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Den h. Fader. I en Skrivelse til „Monde“ hedder det: den evige Stads Situation er, tiltrods for de krigeriske Bevægelser i Italien, tilfredsstillende. Den h. Fader fremfor alle taber ikke sin Fatning og Ro. Han er i Ordets høieste Betydning en Fredens Mand. Hiint evangeliste Ord, som Liturgien lægger paa hans Læber: „Pax vobis (Fred være med Eder)“ er i hans Mund ikke nogen tom Formel. Da han ikke vil Andet, end Retfærdighed og Ret, da han ikke søger nogen Gebetsudvidelse og ikke drømmer om Combinationer med Hensyn til den politiske Ligevægt, saa hersker han i Fred midt under Nationernes Krige, Cabinetternes Intriguer og Sekternes Angreb paa Sandheden, og han trodses Forræderiet og de Mægtiges Planer til hans Fordærvelse. Petri Stol er endnu den Dag idag Skibet, der omtumles af de oprørte Bølger, men ikke kan sønderflaaes eller opsluges af dem. Mandskabet overvældes ofte af Frygt, og mange Katholiker udstøde hiint Forsærdelsens Nødraab i Evangeliet: „Herre! Frels os!“ Men dette Raab er ogsaa Troens Raab, og Troen vil erholde sin Løn. Pius IX. er Manden som vil redde Europa; han vil drage det op af den Afgrund, hvori Politiken, Hergjerrigheden og Uretfærdigheden have nedstyrtet det.

Berlin. I Marts Maaned — saaledes beretter „Fremdenblatt“ — døde 112 protestantiske Børn (4 $\frac{1}{3}$ pCt. af Fødslernes

*) Vi erindre her om den pavelige Encyclica af 8. December 1864.

Antal) uden at have modtaget Daaben. Communicanternes Antal havde i samme Maaned naaet den ualmindelige Høide af 45,355; men man maa herved ikke forglemme, at næsten hele den christne Deel af Berlins Ungdom bliver confirmeret og modtager første Gang Nadveren paa Palmesøndag. Referenten opfaster det Spørgsmaal, om det vel er antageligt, at dette Tal i Aarets Løb vil erholde nogen synderlig Forøgelse. Berlins Befolkning udgjør c. 600,000 Individuer, men det er bekjendt nok, at dets forholdsviis meget faa protestantiske Kirker staae saagodtsom tomme om Søndagen, og at Altergang er halvveis aflagt.

England. For nogen Tid siden androg det engelske Forstanderskab for den bekjendte „evangeliske Alliance“ paa at anlægge Proces mod den katholske Erkebiskop Dr. Mauning, fordi han paa Titelbladet af en Bog havde kaldt sig Erkebiskop af Westminster, paa Grund af, at han herved skulde have forbrudt sig mod Titelacten af 1850, der forbyder de katholske Biskopper at benævne sig efter engelske Steder. Regjeringen var imidlertid fornøstlig nok til at afvise dette Andragende.

Italien. Flere katholske Blade — f. Ex. „Gazette du Midi“, „Stendardo cattolico“, „Monde“ — have senere konstateret, at den nærmeste og egentlige Aarsag til de blodige Optrin i Barletta (den i vort Nr. 12 omtalte „Protestant=Forfølgelse“, der i sin Tid gjorde saa stor Lykke i Aviserne) bestod deri, at paa den h. Josephs Fest (19. Marts) to Protestanter, der i en af Byens Kirker bivaanede en katholsk Prædiken, paa en forargelig Maade spottede over denne og forhaanede Prædikanten, medens en Tredie udenfor Kirken ophidsede Folket imod Præsterne. „Sigt,“ siger det neapolitaniske Blad „Conciliatore“, kunde Folket ikke længere finde sig i.“

— Kirkenes Frihed under det piemontesiske Herredømme. Ved Inddragelsen af Klostergodserne i Aaret 1855, skriver „Armonia“, forsitteude Regjeringen i alle Donarter, at dens Projecter kun tilsigtede en Forbedring af Sognegeistlighedens Aaar. Men denne anseelige Deel af den geistlige Stand har aldrig befundet sig i en saa kummerlig Stilling, som netop nu. Det kunde umulig heller være anderledes. Har Staten eengang sat sig i Besiddelse af Kirkegodset, saa maa Staten ogsaa forvalte det; men denne Forvaltning udkræver talrige Embedsmænd og sluger uhyre Summer. Den saakaldte Kirkekasse lønner henimod 4000 Embedsmænd for hele Kongeriget; og, anslaaer man en saadan Embedsmænds Løn mindst

til tusind Fr., hvilket sikkert ikke er overdrevent, saa andrage Forvaltningsomkostningerne aarlig 4 Millioner Francs!

Nordamerika. Conversioner. I Begyndelsen af Marts afholdt fire Passionistfædre en velsignelsesrig Mission i Kirken til Ære for Maria ubesmittede Undfangelse i Pawtucket (i Staten Rhode=Island), hvilken varede i 18 Dage. Kirken var hver Aften fuld af Mennesker; et stort Antal Protestanter toge stadig Deel i Andagten og ti til femten Protestanter meldte sig hver Dag til Conversion. — Ved den af P. Weninger, S. J. i Newark (Stat New=Jersey) afholdte Mission bleve fem og tyve Personer, der før havde tilhørt forskjellige protestantiske Sekter, optagne i den hl. Kirke.

Marieforeningen

holder sit ordenlige Møde Søndagen den 8de Juli Eftermiddag Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 8. Juli. 7. Søndag efter Pintsfe. Maria Besøgelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt med Katechese. — 9. M. Idukommelse af den saligste Jomfrues Vidundere. 10. Ti. Felicitas med sine syv Sønner, Mart. 11. D. Veronica Juliani, Jfr. 12. Jo. Johannes Gualbertus, Abbed. 13. F. Anacletus, Pave og Mart. 14. L. Bonaventura, Kirke lærer.

Søndagen d. 15. Juli. 8. Søndag efter Pintsfe. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Maria's hellige og ubesmittede Hjerte for Syndernes Omvendelse, med Katechese. — 16. M. Karmel=Scapulerefest. 17. Ti. Alexius, Bescj. 18. D. Camillus af Lellis, Ordenssister. 19. Jo. Vincents af Paul, Ordenssister. 20. F. Hieronymus Emiliani, Ordenssister. 21. L. Henrik, Keiser.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 5¹/₄, 7 og 8¹/₄. — Striktemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagsften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — I Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholisk Kirke Tidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Forveedmissionair, Hr. Grosierer C. B. Lohrer, Gøthergade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hgl. Postcontoirer Brien er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

S. Friers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 15.

Søndagen den 22de Juli.

1866.

Indhold: Cardinal Antonellis Circularnote af 19. November 1865 til den h. Stols Repræsentanter ved de europæiske Hoffer. — Sakrament-Miraklet. — Kirkelige Citerretninger: Rom. Italien. Berlin.

Cardinal Antonellis Circularnote.

(Stuittet.)

„Hvad de heromtalte Foranstaltninger angaaer, maa jeg, for ikke at komme for langt bort fra Hovedgjenstanden for min Fremstilling, lade flere Punkter upaaagtede. Jeg forbigaaer saaledes hvad Depeschen htræxer om det heldige Omflag, der skal være indtraadt i den piemontesjiske Regjerings Politik med Hensyn til Rom, og navnlig om den Agtelse for de internationale Pligters Fordringer, som denne Regjering skal have lagt for Dagen i dens seneste Forhold til den h. Stol. Thi her kan henvises til Kjendsgjerninger netop fra disse sidste Aar, der lige til det nærværende Sieblik afgive det sikreste Kriterium for alle saadanne Ytringers Uholdbarhed. Man dømmee nemlig om Alt hvad der her kan være tænkt paa, og med disse Ytringer være meent, hvorledes man vil, saa er det nu uimodsigeligt, at den h. Stol er bragt i en Situation, om hvilken man med Sandhed kan sige, at den, efterat man har berøvet den alle egne Midler til sit Forsvar, ikke desto mindre staaer uden al Beskyttelse, aldeles overladt til sig selv. Det er navnlig en Kjendsgjerning, at den vedvarende trues af Farer udenfra, der berebe den store Vanskeligheder og fremkalde en betænkkelig Usikkerhed med Hensyn til Beskyttelsen af det Territorium, den

har tilbage. Hvad den indre Tilstand angaaer, er det tillige indlysende, at den h. Stols nærværende Besiddelser danne en Hæelhed, der er uden Sammenhæng, en Organisme, hvis væsentlige Bestanddele ikke mere staae i indbyrdes Harmoni med hverandre. En stor Hovedstad som Rom ligner, efterat være skilt ved sine bedste og rigeste Provindsler, et Hoved uden Krop, eller et sønderlemmet Legeme, hvis Livsorganer kun tilstede en ufuldkommen Ernæring og et asthmatiskt Aandedræt. Denne ildevarslende Vemlæstelse har ikke kunnet fuldbyrdes uden at berede Regjeringen meget alvorlige Forlegenheder i Henseende til Regelmæssigheden af dens indre Virksomhed. For ikke at tale om flere andre Misligheder, hvilke jeg ikke nærmere skal berøre, uagtet de ingenlunde kunne ansees for ubetydelige, frembyde sig her to, der ere af en meget betænkelig Bestaffenhed, og som derfor her fortjene særlig at omtales.

Den nærmeste Følge af den nysomtalte Sønderlemmelse var en gennemgribende Forstyrrelse i den hele Finantsbestyrelse og det offentlige Regnskabsvæsen. Thi foruden den ved Indtægternes Formindstelse frembragte Pengemangel, og foruden de store Udgifter til Embedsmændenes Lønning — Udgifter, som tidligere bleve baarne af hele Staten — har den h. Stol, som det er Alverden vitterligt, uagtet Indtægterne fra de usurperede Provindsler ere ophørte, ikke blot beholdt den Byrde, at maatte underholde de talrige troe Embedsmænd, men den pavelige Regjering har dertil beholdt Forpligtelsen til at afbetale den hele offentlige Gjæld, hvilken Afbetaling tidligere udrebedes af hele Kirkestatens samlede Indtægter.

Er det nu end sandt, at Peterspengen og det katholske Laan hidtil have tilveiebragt de Midler, ved hvilke Forsynet har sat den h. Stol istand til at efterkomme sine finantielle Forpligtelser: saa er det dog paa den anden Side ikke mindre sandt, at et Middel af denne Art — affeet fra, at det efter sin Natur langtfra altid kan fyldestgjøre Fornødenhederne, tillige er misligt og usikkert, og ingenlunde kan betragtes som normalt. Det lykkes desuden ikke altid at tilveiebringe Laan, og i alle

Tilfælde gjøre disse paa Grund af Rentebetalingen den finantielle Forfatning kun endnu vanskeligere.

Den anden meget følelige Forlegenhed, som Tabet af den h. Stol frarøvede Provindsen har medført, er den overordenlige Vanskelighed, der nu paa Grund af det formindskede Territorium er forbunden med at danne en Garnison af indfødte Tropper. Vistnok kunde der bødes paa denne Mislighed ved Hvervning af fremmede Tropper, i god Overensstemmelse med den Ret, der tilkommer enhver Regjering, men fremfor alle den almindelige Kirkes souveræne Ypperstepræst, om hvem det med Rette er blevet sagt, at alle Folk ere hans Sønner i Jesu Christo. Men hvor ubestridelig endog denne Berettigelse er, saa følger det dog af den omtalte mislige Tilstand af Finantøvsesenet, at der kun kan gjøres en meget begrændset Anvendelse af dette Middel.

Skulde det da under disse Omstændigheder ikke være klart for Enhver som vil see det, for hvilke udenfra kommende Farer en i det Indre saa betrængt, og for Forsvarsmidler saa blottet Stat er priisgiven? Den er ligesom indesluttet i en Jernring, den er ligesom blokeret fra alle Sider ved den Magts usurperede Besiddelser, som ikke blot ved betalte og vedligeholdte Rebellioner, ved bevæbnede og brutale Invasioner har bragt den i en saa beklagelig Forfatning, men som ved en høitidelig Act har gjort vitterligt for al Verden, at den er tilfunds at sætte Kronen paa sin Usurpation, ved at bemægtige sig det hellige Sted, hvor i Aarhundreder den hellige Petri ærværdige Efterfølger har thronet og hersket! Denne kirkerøveriske Erklæring er ikke blot ikke bleven annulleret ved den heromhandlede Convention, men Repræsentanterne for denne Magt have endog efter dens Afslutning offentlig baade mundtlig og skriftlig erklæret, at den endnu staaer ved Magt, og kun venter paa Heilighed til at bringes i Udførelse. Og, sæt ogsaa, at det af en eller anden Grund ikke kommer til nogen ny bevæbnet Invasion — hvilken vi vistnok ikke vilde være istand til at modsætte os — saa er det dog paa Grund af hele Situationen kun lidet troeligt, at dette med saa stort Eftertryk afgivne og saa haardnakket

opretholdte Botum skulde blive et dødt Bogstav. Og i Sandhed, naar allerede de blotte bagvaskende Paaastande, som den piemontesiske Befuldmægtigede paa Parisercongressen fremsførte angaaende Forvaltningen i Romagna, indeholdt Spiren til den Revolte, som tre Aar senere*) imod Fleerheden af de bedre Borgere's Villie fandt Sted i denne Provinds, saa er det tilvisse ikke urimeligt at troe, at et saadant Botum, der er discuteret, offentlig forkyndt og saa høitidelig sanctioneret af et Statsparlament, vil blive en vedvarende Kilde til Revolutioner og en permanent Trudsel mod Landets Rolighed.

De der have gjort sig til Talsmænd for dette Program have vel for ikke længe siden erklæret, at det agtes gennemført ved „moraliske Midler,“ og det er vistnok overflødig videre at drøfte, hvad hiin Regjering forstaaer ved saadanne Midler. Det er nemlig ganske utvivlsomt, at man derved nærmest har at forstaae de selvsamme Midler, som allerede i en tidligere Tid bleve til Skade for den h. Stol bragte i Anvendelse af den Mand, hvem den piemontesiske Regjering havde befuldmægtiget som sin Repræsentant i Rom, og af hvem man turde ventet sig alt Andet end Forræderi. Disse moraliske Midler ere fremdeles de samme, som den piemontesiske Regjering greb til, da den provocerede den mod den h. Stol i sin Tid rettede Expedition, og hemmelig understøttede samme**), hvilket dog ikke forhindrede den i, ligeoverfor Diplomatiets, at give den Forsikring, at den slet ikke havde vidst noget herom, og selv var rede til at forhindre den. Til de heromtalte Midler maa man ogsaa regne dem, hvoraf General Fanti betjente sig, da han lod revolutionære Bander trænge ind i Marken og Umbrien, i det Dømmed at fremkalde Opstand i de Stæder, hvortil de kom, idet denne samme General gjorde Overbefalingsmanden over de pave-

*) 1859.

**) Garibaldi's Invasion. Lord Palmerston og hans Venner havde tilveiebragt den største Deel af Pengene, og besørget Arrangementet i Henseende til Detaillen af Udsørelsen, for at den sardiniske Regjering kunde fratægge sig al Andeel deri.

lige Tropper den Meddelelse, at han havde Ret til med sin Armee at gjøre Indfald i Kirkestaten, saasnart de „nationale Demonstrationer“ med Magt bleve undertrykte. Ingen vil fremtidig kunne hindre Turinercabinetet i, atter at gribe til Anvendelsen af disse og lignende Midler, da samme udtrykkelig har forbeholdt sig Bespielsen hertil. Det vil tilvisse heller ikke falde den vanskeligt, paa et eller andet Punkt at overskride Grændsen, hvilken den har i sin Magt, efter Behag paa ethvert Punkt at krænke ved Udsendelsen af enkelte mindre Bander, som den besørger forshuede med Vaaben og Penge, medens den officielt protesterer mod al Andeel i saadanne Foretagender, ja endog giver sig Skin af at modsætte sig saadanne Krænkelser af Grændsefreden. Den pavelige Regjering vil derimod paa sin Side aldeles være ude af Stand til, for at forebygge saadanne Ovrerumplinger, at opstille en stærk, dens nærværende Gebet paa alle Sider omgivende Cordon, der er istand til at gjøre Modstand, eftersom den, som vi ovenfor have viist, befinder sig i den Umulighed, at tilveiebringe en Militz, der er talrig nok til at fyldestgjøre dette Diemed. Men, ganske affeet herfra, vil Ingen kunne nægte, at det vil falde en fjendtlig Regjeringss Emisfærer temmelig let, at fremkalde offentlige Demonstrationer i en eller anden af de det pavelige Gebet tilhørende Byer, idet de betjene sig af terroristisk Ovrerastelse, af List, af Forsførelse og Penge. Hvad skal vel i et saadant Tilfælde den h. Stols Regjering gribe til? Skal den lade saadanne Manøvrer hengaae ustraffede? I saa Fald vil man sige: „Den offentlige Morals Magt har fældet Dommen over Pavens verdslige Magt!“ Skal den energist tilbagevise saadanne Demonstrationer? Man vil da finde et Paaskud til at sige, at „en Regjering, som ikke kan opretholde sig paa anden Maade, end ved bestandig at tage sin Tilflugt til den materielle Magt, er uforligelig med den moderne Civilisation.“ Den tilstrækkelig bekjendte Fabel om Ulven og Lammet kan tjene som passende Illustration af den Situation, hvormed vi her have beskæftiget os.

Nævningen af det pavelige Territorium vil altsaa under

den Tilstand, i hvilken den piemontesiske Usurpation har bragt det, have til Følge, at det vil være udsat for vedvarende Angreb af den Fjende, der paa alle Sider omgiver det, for bestandige Forstyrrelser og Opstandsforsøg. Den h. Stols lille Armeé vil ikke formaae Andet, end uden mindste Nytte at ile snart til dette, snart til hiint Punkt af Grændsen, for at forjage de indfaldende Bander, der altid ville finde et sikkert Tilflugtsted paa det fjendtlige Territorium, indtil man finder Tiden beleilig for en stor Invasion med den regulære Armeé, og denne vil da ende med, at man opdager et eller andet Paaskud for at fornøje det affkyelige Præcedens fra Castelfidardo. Og, selv i det Tilfælde, at det høihjertede og ædelmødige Frankrig da skulde erklære sig beredvilligt til en bevæbnet Mellemkomst, for at fravriste Piemont dets Bytte, da vilde dette ikke kunne forhindre, at Paven, hans Regjering og hans troe Undersaatter i den mellemliggende Tid kunne være rammede af de uberegnelige Ulykker, som saadanne Uordener vilde have afstedkommet.

Wilde man nu endog antage, at den fjendtlige Regjering af en eller anden Grund ikke alene giver Afkald paa Anvendelse af Magt imod Kirkestaten, men endog paa Brugen af agitatoriske, til Revolution ophidsende Midler: vil da selv under denne Forudsætning Kirkestatens Sikkerhed i denne Henseende være tilstrækkelig garanteret? Sikkerlig ikke! Thi man veed kun altfor vel, at der i enhver af de italienske Landstrækninger, der ere usurperede af den piemontesiske Regjering, eksisterer et Parti, som for Diebliffet kalder sig „Actionspartiet“, hvilket Parti hylder aldeles revolutionære Grundsætninger, og saaledes yder hiin eiendommelige Art af saakaldte Conservative, der arbeide for hvad man efter Nutidens Talebrug pleier at kalde en „moderat Revolution“, de største Tjenester. Dette Parti, hvis hensynsløse Voldsomhed i Forsølgelsen af dets Formaal man tilstrækkelig kjender, vilde tilvisse ikke forholde sig roligt, saalænge hiint saakaldte nationale Votum vedvarende driver det frem som en skarp Spore, og hidser dets umættelige Begjærligheder, som det mægtige Vindstød, der bringer den ulmende Glød i Flamme. Naar nu dette Parti allerede i andre Stater, der ere

istand til at opbyde en imponant Styrke, kun med største Møie kan holdes tilbage, hvad maa da blive Følgen, naar det udvikler sin Magt i den svage Kirkestat? Det vil vanskeligt kunne forhindres, at ethvert, nok saa vaersomt, Forsøg paa at modsætte sig disse Machinationer vil fremkalde store Uordener, og da vil Kongen af Sardinien ansee sig for besøiet til, under Paastud af at forsvare den h. Stol, eller at gjenoprette den offentlige Rolighed og Orden — at intervenere, og Urettens Diemed vil dermed være opnaaet.

Et hyderligere Paastud for Intervention vil sandsynligvis tilbyde sig i følgende Omstændighed. De forbrøderiske Bander, der ere et Product af den Reaction, som den voldsomme Annexion af vor Nabostat, Kongeriget Neapel, har fremkaldt, forurolige uophørlig de pavelige Grændser. Undertrykkelsen af disse Bander har indtil det nærværende Dieblik i enhver Henseende krævet bethdelige Offere af den pavelige Regjering, og har, uagtet den franske Armees Nærværelse, og uagtet dens Overbefalingsmands Misbilligelse, hyppig givet de piemontesiske Tropper Anledning til at krænke Grændsefreden. Det er let at begribe, hvor langt betænkeligere og hyppigere saadanne Grændseoverskridelser ville blive efter de franske Troppers bebudede Afmarsch, naar man tager den pavelige Armees ringe Antal i Betragtning, hvilken neppe er tilstrækkelig til at opretholde den indre Sikkerhed. Følgen heraf vil blive talrige Conflictter og uophørlige Declamationer, og man veed allerede af Erfaring, hvorledes saadanne Stridigheder sædvanlig endes fra dens Side, der har Magtmidlerne til sin Raadighed!

Dog, vi ville gaae videre, og forestille os det Tilfælde, at den piemontesiske Regjering hverken vil gjøre Brug af Baabemagt, eller af revolutionære Agitationer, saalidt som af Interventionspaastud. Og vi troe virkelig, at den i det mindste i Begyndelsen vil bære et vist Maadehold til Skue, og iagttage Skinnet af godt Naboskab. Men ogsaa for dette Tilfælde er den Taktik, man agter at følge, bleven os ganske utdiolsom; thi den er tilstrækkelig røbet af selve de Folk, der ere Medlemmer af Complottet, og ikke have undseet sig ved igjennem

Pressen at aabenbare deres Planer. De sige nemlig: det er ikke os, der skulle gaae til Rom, men det er Rom, der skal komme til os; og dette vil skee derved, at man gjør den pavelige Regjering til en Umulighed. Dette er Maalet, som man skal have for Sie, dog ikke saaledes at man forstyrrer den ubvortes Rolighed, men idet man arbejder paa at bevirke en Op-løsning i de indre Forhold i Landet, i det man søger at bringe Forvirring i Finantsbestyrelsen, i Forvaltningen og Retsvæsenet, og i det man ved Pengeuddelinger forfører Soldaterne til Desertion. Til at iværksætte disse forkastelige Planer har man beviislig underkjøbt forskjellige Individider, som oppebære Pensioner af dem, der maae ansees for Ophavsmænd og Vestyttere af disse formastelige Forehavender. Eigeoverfor saadanne Rænker, saa perside Machinationer staaer den h. Stol overladt til sig selv, og maa, saa at sige uden Forsvarsmidler, stadig føre den piinagtigste Kamp mod denne Uendelighed af fortærende Plagerier. Upaatvivelig vil der blive gjort Alt hvad der staaer i Regjeringens Magt for at sønderrive de underfundig lagte Snarer, men, naar dette vanskelige Foretagende ikke lykkes, paa hvem vil man da i sin Tid vælte Skylden derfor? Naturligviis paa Kirkestatens Regjering, som ikke har været istand til at gjøre Underværker! Man vil derimod velvillig frifinde den, der lidt efter lidt har bragt den til det Yderste!

Vi kunne fremdeles tænke os, hvorledes der altid vil være Anvendelse for saadanne Kunstgreb, hvorved Skylden for de fordærvelige Følger af en saa uregelmæssig Tilstand — Følger, som maaskee engang ville vise sig i en langt slemmere Skikkelse, end man nu er istand til at serudsee — altid kan væltes over paa den pavelige Regjering. Man siger jo allerede nu, at den h. Fader burde „affinde sig i Mindelighed“ med den Regjering, som man kalder den italienske. Men vi maae her spørge dem, der give dette Raad: hvorledes vilde I kunne træffe en mindelig Overenskomst med Nogen, der har den Hensigt at udplyndre Eder, med mindre I vilde overlade ham Alt hvad der tilhører Eder? Saafremt man overhovedet endnu havde kunnet gjøre sig Illusioner i denne Henseende, saa vilde

disse fuldstændig være hævede ved et Factum af allerneyeste Datum, et Factum, der paa det tydeligste har aabenbaret Tomheden af disse Forsoningsprojecter, ihvorvel man nylig fra flere Sider troede i de her antydede Forhandlinger*) at sine Forhaabninger om en imaginær Fremtid.

I det den h. Fader fulgte en høihjertet, hans Charakter som Kirkens Overhoved i Sandhed værdig Tilskyndelse, søgte han at bane Veien for Overenskomster af en reen religiøs Charakter, som skulde tjene til at forskaffe den katolske Kirke nogen Vindring i dens Videlser. Enhver kender Udfaldet af dette Forsøg -- hvorledes den reent negative Form for det endelige Svar affaar Veien for ethvert fornuftigt Arrangement. Dog -- hvo kan forundre sig herover, naar man betænker, hvilke Planer og Overveielser der ere de afgjørende for denne Regjering? Kunde man haabe, at den som i Turin har gjort Revolutionen til Vedestjerne for sin Politik, vilde opplante et andet Baner i Florenz? Hvad der fremfor Alt er Revolutionen magtpaaliggende, er Tilintetgjørelsen af Katholicismens sociale Herredømme. Derfor kan den ikke hvile, førend den seer Pavens verdslige Magt, dette Herredømmes Bolværk og Styrke, ligge knust for sine Fødder!

Endnu et Kunstgreb vil man ikke forsømme at bringe i Anvendelse, for at kunne paabyrde den h. Stol Skylben for allehaande mislige Begivenheder, og Pressen giver allerede tilstrækkelige Antydninger i denne Heenseende.

Man vil nemlig for Beboerne af det fremtidig mikroskopist ubetydelige Territorium af den h. Stols Besiddelser og i deres Navn forlange den ene Reform efter den anden, ifølge hvilke Pavens verdslige Magt vil synke ned til en reent nominal Størrelse, og Rom, om det ikke vil blive Kongen af Sardinien's Resident's, saa dog vil blive hans Eiendom. Og, da Paven bestemt maa modsætte sig saadanne Fordringer, fornemmelig paa

*) Det er naturligviis de Underhandlinger, som Turinercabinetet i afvigte Mars Sommer indledede med den h. Stol ved at sende Dr. Reggzi til Rom.

Grund af det Formaal, man herved har for Die, saa vil man raabe høit over „Haardnakkethed og Forblindelse“, og man vil vælte Skylden for alle de Protester, som da vilde fremkomme, paa hans Bægning ved at bevilge de heromtalte Reformer. Dette Kunstgreb er ikke nyt, det er allerede tidligere blevet anvendt med Held under andre Forhold, og man gjør med saa meget mere Haab Regning paa Virkningerne af denne Forholdsregel, som den Slutning ligger nær for Haanden: Enten giver Paven efter for det Tryk, man udøver paa ham, og da taber han Resten af sine Stater, om ikke nominelt, saa dog factist; eller — han modsætter sig, og da har man et Paaskud til paa anden Maade at komme ham tillivs!

Ved den ovenfor meddeelte Fremstilling af de Farer og Anslag som true den h. Faders Stilling, uden at han er istand til at værges imod dem, vil Europa og hele den christne Verden være istand til at vurdere Tingenes nærværende Stilling efter de virkelige Forhold, og til at lade den h. Fader vederfares Retfærdighed, og navnlig frifinde ham for enhver Anklage, der gaaer ud paa, at han skulde bære Skylden for den kommende Tids Begivenheder, hvorledes disse end maatte gestalte sig. Den nærværende Krisis er den sværeste Prøvelse, der nogensinde har truet den h. Stols Sikkerhed og Selvtændighed; den er i en ganske anden Betydning farlig end den af Aaret 1848. Dengang gjorde et lidet talrigt Parti i Italien, et Parti som alle Regjeringer uden Undtagelse vare enige om at fordømme, et Attentat paa Kirkeoverhovedets Souverænitet; Enhver veed, hvilken Ende det tog hermed. Nu derimod gives der Regjeringer, som forene sig med Oprørspartiet, og, uden Sky for noget som helst Middel, i Forbund med det styre løs paa det samme Maal. Tør man antage, at Forsøget ikke vil lykkes dem, eller at Paven nu byder over nægtigere Modstandsmidler, end dengang?”

Af de sædvanlige Instruxer til den h. Stols forskjellige Repræsentanter ved de fremmede Hoffer fremhæve vi blot den Yttring af Cardinalen, at han særlig ønsker de katolske Regjeringer gjorde opmærksomme paa, at „den h. Fader ikke hen-

giver sig til nogen Illusioner med Hensyn til hans Fjenders sande Intentioner", og han slutter med de Ord: „Han (den h. Fader) seer de ovenfor antydede Farer imøde med hiin Sjælero, der udspringer af hans Bevidsthed om ikke at have fremkaldt dem; men, dersom det ikke skulde lykkes ham, trods Anvendelsen af al Modstandskraft, der staaer til hans Raadighed, at fjerne de beklagelige Conseqventer af hele den nærværende Situation, saa er det vel indlysende, at Skylden herfor maa ligge hos Andre, end hos ham!“

Rom, 19. November 1865.

G. Antonelli.

Sakrament-Miraklet *).

I Aaret 1225 prædikede en Dag den hellige Antonius af Padua i Bourgos, og en Branglærer, af Fødsel en Jøde, som allerede havde skaffet sig et stort Tilhæng i Staden, fordristede sig til at hyppes Strid med den Hellige om den katholske Lære om Gudmennesket Jesu Christi sande, virkelige og væsenlige Nærværelse i Alterets allerhelligste Sakrament. Den ærværdige Gudsmænd undveg ikke dette Forehavende af en af Kirkenes Modstandere, og Tid og Sted til den omtalte Forhandling fastsattes.

Guiald, saaledes heed Modstanderen, indfandt sig til rette Tid, og Samtalen begyndte. Men det varede ikke længe, førend Guiald var overvunden af Antonius' grundige og slaaende Beviser; han vendte og dreiede sig til alle Sider, forat finde en, om end nok saa ubetydelig Indvending, men forgjæves; han blev aldeles slaaet af Marfen af den ligesaa vise som troende og ydmyge Fransiskaners Veltalenhed.

*) Katholische Unterhaltungen im häuslichen Kreise. Herausgeg. von J. P. Buohler. Schaffhausen 1860.

Og dog faldt det denne hovmodige Branglærer altfor haardt, ligeoverfor den talrigt forsamlede Folkemængde, at give tabt for de saa overbevisende Beviser, og derfor pønsede han paa en Udvei.

„Vi ville lade den Strid fare,“ sagde han, „og komme til Sagen! Formaaer Du ved et Mirakel at bevise Jesu Christi sande Nærværelse i Alterets Sakrament, saa er jeg beredt til at underkaste mig den katholske Tro!“

Hertil svarede den Hellige: „Jeg stoler paa min Frelser Jesus Kristus, som for at omvende eder Alle, vil tilstaae mig, hvad Du begjærer!“

„Saa hør,“ vedblev Branglæreren, „jeg vil udhungre et Lastdyr ved i tre Dage at lade det være uden Foder; efter de tre Dages Forløb vil jeg saa føre det frem for det forsamlede Folk, og sætte rigeligt Foder for det; paa samme Dag maa Du ogsaa indfinde Dig her med „Herrens Legeme“, som Du kalder det; og naar det udhungrede Lastdyr saa lader det for den fremsatte Foder staae, for at tilbede Sakramentet, saa bekynder jeg mig til den katholicke Religion!“

Antonius antog, uden at tabe Modet, den forlangte Prøve; thi han kjendte den Allerhøjstes Almagt og Naade, og besad den nødvendige Tillid til sin Forløvers Bistand.

Paa den fastsatte Dag strømmede en utallig Mængde Mennesker sammen paa Stadens store Torv, for at være Vidne til Miraklet. Antonius mødte med et bestemt Antal ivrige Katholiker, og Guiald med et anseeligt Følge af Wildledebe, som førte det hungrige Muulæsel imellem sig.

Derpaa gik Antonius ind i en nærliggende Kirke, for at læse den hellige Messes, og kom, efterat Offeret var fuldbragt, tilbage, ledsaget af de ivrige Katholiker, og i sin Haand holdt han Herrens allerhelligste Legeme. Man førte ogsaa Muulæset frem, og satte Foderet foran det; men da nærmede den Hellige sig, hævdede det høiærværdigste Sakrament i Veiret, og tiltalte Dyret paa følgende Maade: „Ved vor Skabers Almagt, og i Hans Navn, som jeg, endskjøndt jeg er uværdig dertil, sandelig holder i min Haand, befaler jeg dig strax at komme og bevise

Ham, som har skabt dig, den Gæde som tilkommer Ham, forat disse vildfarende Mennesker klart maae indsee, at alt Skabt er underkastet Staberens, der paa Præstens Ord nedstiger paa Alteret!"

Saaledes talte den Hellige.

Lastdyret lod virkelig det det tilbudte rigelige Foder staae, og bøiede Hoved og Knæ for det allerhelligste Sakrament, som Antonius endnu stedse holdt høit i Beiret

Katholikerne, som under den Helliges Tale inderligt havde bedet Gud om at gjøre dette Bertegn, jublede nu glade, og prisfede Guds Almagt i denne Begivenhed, men de Vildfarende lode bestjæmmede Hovedet synke og ilede bort. Dog Guiald holdt sit Ord; han lod sig døbe, og førte sit hele Huus tilbage i den katholske Kirkes Skjød.

Nogen Tid efter lod han bygge en Kirke til Gæde for den hellige Apostelfyrste Petrus, og hans Børnebørn byggede senere endnu een til, hvor det her fortalte Mirakel, indhugget i Steen, blev afbildet ved Indgangen.

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Pavedømmet og Rom. Den 21. April var ifølge den romerske Historieskriver Varrus Tidsregning den Dag, man i Oldti. en feirede som Mindedagen for Roms Anlæggelse ved Romulus. Den evige Stad er saaledes nu indtraadt i sit 2620 Aar. I Anledning af denne Dag anstiller den romerske Correspondent for „Monde“ følgende Betragtninger:

Hvilket Navn i al Verden er vel blevet saa berømt som Roms? Hovedstæderne i den gamle Verdens andre store Riger ere forsvundne, og de lærde anstille Efterforskninger for at finde de Steder, hvor Ninive, Babylon, Memphis og Theben engang have ligget. Men Rom, Romulus' og Augustus' Rom, der ved sine Vaaben og sin Politik beherskede den gamle Verden, men siden blev opgivet og forladt af Constantin, det Rom, der i den følgende Tid blev ødelagt ved Jordstjælv og Ildbrande,

over hvis Ruiner Alarichs, Genserichs og Attilas vilde Horder udtømte alle de Forstyrrelsens Rædsler, der betegne den gamle Verdens Undergang, dette Rom har det guddommelige Forsyn holdt sin Haand over! Det har overlevet alle Ddelæggelsens Bederstygghedigheder; det throner endnu som en majestætigt Dronning midt iblandt de storartede Ruiner, der minde om Barbariets Seir over hele den gamle Folkeverdens Kultur!

Idet Rom gik over fra Hedenskabet til Christendommen, har det søiet dennes tidligste Minder til Republikens og Kaiser-tidens Monumenter. Thi neppe vare Paverne traadte frem fra Katakombernes Dunkelhed, førend de stillede pragtfulde Basilikaer ligeoverfor de hedenske Kaiseres Paladser, Amphitheatre og Bade. Det er Paverne, der have bevaret de hedenske Templer, men de have plantet Korsen paa deres Tinder. Med den ene Haand vedligeholdt de Vandledningerne, og beskyttede Antonius og Trajans Søiler og hine uhyre Obelisker, som Romermagten havde overført fra Egypten, og med den anden Haand byggede de St. Johannes af Väteranen, St. Peter, St. Paul extra muros og St. Maria-Maggiore; de istandsatte det uhyre Colosseum, Hadrians og Cecilia Metellas Gravmonumenter, og forvandlede Pantheon til en kristelig Helligdom. Det er Paverne, som Verden har at takke for Raphael og Michael Angelos Frembringelser og for alle de herlige Kunstnere, hvilke paa den ene Side forkynde de kristelige Aarhundreders Storhed og paa den anden Side vor materialistiske Tids Skjændsel.

Det er bekjendt, hvad Rom blev til i hiin Fornedrelsestid for Christenheden, da Paverne residerede i Avignon (1309—1378). Gud gav den Gang Verden et Bevæs for Nødvendigheden af den verdslige Magt for den i Rom residerende Pave; men Verden glemte det, og vore Dage ville ikke forstaae det.

Aldrig saasnart vare Paverne vendte tilbage til deres ødeliggende og udplyndrede Stad, førend de igjen modig optog og fortsatte en Leo IX., en Gregor I., en Hildebrands Værk, og berigede deres og Christenhedens Hovedstad med nye Kunstens Underværker. De fremdroge Skatte af Jordens dunkle Skjød, og fra Martin V. indtil Pius IX. have de fyldt de romerske Museer med hiin Mængde af Kunstværker, der ere Gjenstand for hele Verdens Beundring.

Har man boet i Rom, har man studeret det, da kan man ikke andet end faae det kjært. Man føler, at det er i Ordets høieste Betydning en Hovedstad, en Hovedstad ikke for det af Revolutionstrusen forfulmede Italien, men for hele Verden, der til enhver Tid vil behøve et helligt Tilflugtssted, hvor man kan leve i Ro og Fred i Skjygen af kronet Hellighed!

Italien. I det italienske Deputeretkammer blev for nylig Underviisningsministeren Verti interPELLERET, fordi han havde aabnet

Præstefeminariet, som hans Forgjænger Natoli havde luffet. En Deputeret, der paatog sig Ministerens Forsvar, omtalte ved denne Leilighed den Immoralitet, der herskede i de af Staten indrettede Underviisningsanstalter, og Ministeren selv erklærede det for sin Pligt at respectere de Forældres Villie, der vilde lade deres Vorn opdrage i Seminarierne. Ved denne Leilighed udtalte han sig meget rosende om den geistlige Stand, om hvilken han siger, at den i Italien altid har fremmet Civilisationen, og virket i Overensstemmelse med dens Fordringer, og han appellerer til Historiens Vidnesbyrd herom.

Berlin. I denne Hovedstad har man i de sidste Par Maaneder og navnlig siden Krigens Begyndelse udfoldet en stor Virksomhed med at sætte allehaande ondskabsfulde Nygter i Gang, der kunde tjene til at ophidses Folkestemningen mod Østerrig, og modvirke den Uvillie mod en Krig med denne Magt, som indtil for nogle Uger siden var den herskende Stemning i Preussen. Det er saaledes bekjendt, at Berlinerbladene have udbredt en falsk Proclamation i General Venckes Navn, der var fuld af Forhaanelser mod det preussiske Folk og den preussiske Hær. Vi skulle her meddele Beretning om et Par smaa Bidrag til disse politiske Tendentøsløgne. I „Krtzg.“ har saaledes en Anonym, der under skriver sig: „en westfalst Adelsmand“, speculeret i den protestantist-preussiske Fanatismes supponerede Lettroenhed, ved at meddele, at hele den lavere Geistlighed i Østerrig skulde have faaet et Tilhold om, fra Prædikestolene at skildre den nærværende Krig som en „hellig Krig mod Protestantismen (!!), hvori det gjaldt om at udrydde det lutheriske Kjetteri i hele Tydskland!“ Vigel-des vil en Correspondent til „Cöln. Ztg.“ i Salzburg selv have hørt en Præst forkynde fra Prædikestolen, at nu skulde det snart være forbi med Lutherdommen i hele Tydskland! Med Hensyn til den først omtalte Fortælling opfordrede det Salzburger Kirkeblad strax „Cöln. Ztg.“ til at nævne Dagen, Timen og Personen, af hvem en saadan Uttring skulde være fremsført, og en Læser af nysnævnte Blad, som har Bekjendte i Salzburg, sendte dette derhen, og udbad sig Oplysninger, hvis Udbytte naturligtvis var, at hiin Efterretning var en ondskabsfuld Opdigtelse. Hvad den førstomtalte endnu taabeligere Løgn angaaer, da opfordrer „Westf. Abl.“ den apokryphiske Adelsmand til at navngive sig, og tilbyder sig til Gjengjæld at nævne Forfatteren til den Artikel, der gjør Indsigelse mod denne Løgn. Ved Siden af flere anførte Vidnesbyrd om Kaiser Franz Josephs Netfærdighed og Velvillie mod sine protestantiske Underfaatter — Artiklen minder blandt Andet om, at en Berliner-Kirketidende i sidstafvigte Marts Maaned fortalte sine Læsere, at Protestanterne i Østerrig ere i

Besiddelse af Friheder, hvortil den preussiske Regjering ikke anseer sine talrige protestantiske Undersaatter for modne, samt at disse sidste ikke uden dyb Bestemmelse kunne sammenligne deres Tilstand med deres østerrigste Troesfællers! — ved Siden af disse Vidnesbyrd henvises til den Kjendsgjerning, at den østerrigste Overbefalingsmand saavel som flere høitstaende østerrigste Officerer ere Protestanter, at det østerrigste Officercorps indbefatter et stort Antal Protestanter m. m. Vi skulle endnu tilføie et Exempel paa den Begjærlighed, hvormed Pøgnen under saadanne Omstændigheder griber efter sine Hjælpenidler, ved at anføre, at man i Berlin har ladet sig fortælle fra Breslau, „at Fyrstbiskoppen ved Krigens Begyndelse skal have sendt 20 Millioner Gylden i Sølvs fra de rige Kloster i Schlesien til Østerrig.“ Det ovennævnte Kirkeblad opfordrer i denne Anledning Fortælleren til at angive, hvor der i Schlesien findes blot et eneste rigt Kloster. „For 100 Aar siden, siger det, da vilde et saadant Fund været muligt, men siden denne Tid er alt Klostersølv forvundet i det mark-brandenburgske Sand, der maaffec af denne Grund er blevet saa vidunderlig hvidt!“

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 22. Juli. 9. Søndag efter Pintse.** Maria Magdalena, Kl. 6, 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 23. M. Apollinaris, Mart. 24. Ti. Martyrerne i Gorkum. 25. D. Jacobus, Apostel. 26. So. Anna, den h. Zomfrues Moder. 27. F. Apostlenes Deling. 28. L. Nazarius og hans Staldbrodre, Mart.
- Søndagen d. 29. Juli. 10. Søndag efter Pintse.** Kl. 6, 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 30. M. Ubalbus, Bisk. 31. Ti. Ignatius, Ordensstifter. 1. August, D. Petri Kankefest. 2. So. Alphonsus Liguori, Ordensstifter.
- Fre dagen, d. 3. August.** Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Form. Kl. 8¹/₄ høitidelig Messe. Aften Kl. 7¹/₂ Broderskabsandagt. — 4. L. Dominicus, Ordensstifter.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 5¹/₄, 6, 7 og 8¹/₄. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagsften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

„Katholik Kirketidende“ udgaar hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Forveicommissionair, Sr. Grosserer C. B. Lohrer, Gøthersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de lgl. Postcontoirer Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 p.

Kjøbenhavn.

C. Tiers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 16.

Søndagen den 5te August.

1866.

Zudhold: Den evangeliske Friheds Angst for den katholske Kirke. —
Kirkelige Efterretninger: Rom. Østerrig. Italien.

Den evangeliske Friheds Angst for den katholske Kirke.

I det preussiske Rhinland har der i dette Foraar tilbraget sig en Begivenhed, der opfordrer til en nærmere Betragtning saavel af Aarsagerne til den uhyggelige Angst for vor Kirke, der ved enhver Leilighed paa de forskjelligste Maader giver sin Beklemthed Luft i alle fjendtlige Leire, som af den evangeliske Friheds høist eiendommelige „Fremtoninger“. Vi bede vore Læsere at stjænke disse Phænomener særdeles Opmærksomhed, og med deres egne Erfaringer og Reflexioner at udfylde hvad vi paa Grund af Stoffets Righoldighed kun vilde have anseet for skizzerede Antydninger. Anledningen til disse er tagen af følgende Artikel i „Bonner Zeitung“, som Redactionen af dette Blad meddeler sine Læsere som „tilstillet samme til Offenliggjørelse“.

„Efterat Professor ord. i den evangeliske Theologi og Universitetsprædikan, Hr. Dr. Plitt, som Følge af velbekjendte Omstændigheder, havde fundet det passende at tilbyde Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet Medlæggelsen af sit academiske Lære- og Prædikeembede, saa har Hs. Majestæt Kongen behaget at antage dette Tilbud, og under 26. Mai at understrive hans Afstedigelse.“

„Dette er en lille Prøve paa, tilføier Redactionen, hvad der forstaaes ved „evangelisk Frihed“. Hr. Prof. Plitt har i et

Privatbrev omtalt Paven med Høiagtelse; herover forarges Protestantismens bestaltede Bøgere; man mistænkeliggjør den arme Professor, lader ham intet Dieblit No, men jager ham formelig træet, indtil man nøder ham til at tage sin Afsted. Hvor mærkværdigt — Hr. Prof. Schenkel, Direktor for Præsteseminariet i Heidelberg, staaer tryk og uanfægtet, skjærmet af den „evangeliske Friheds“ mægtige Værge, omend= skjøndt han — Præstelæreren — offentlig vedgaaer, at han ikke troer paa Christi Guddom, medens Prof. Plitt i Bonn af= steddiges, fordi han har udtalt en beundrende Anerkjendelse af Pave Pius IX!“

Man skulde jo, naar man tænker paa den „evangeliske Frihed“, som Protestantismen altid har gjort saa meget Væsen af og Varm med, naar man endvidere tænker paa den „fri Forskning“ og den fri Meningsyttring, disse uundværlige Factorer i det store Filtrerings- og Renselsesapparat, hvoraf den aabenbarede Sandhed bestandig fremgaaer i en finere destilleret og stærkere udrenset Stikkelse, — man skulde jo da troe, at der for en Protestant ikke kunde være forbundet nogen Fare med at udtale en gunstig Dom blot om den hl. Faders Person! At dette imidlertid langt fra er Tilfældet, erfarer man af en Meddelelse til „Westf. Abl.“, hvis væsentlige Indhold vi i Korthed skulle meddele.

Den omtalte Professor opholdt sig i sidst afvigte Foraar tilligemed sin Datter under Paastefestens Høitideligheder i Rom, og udtalte sig da i et Brev fra Rom til en Ven i Cöln om det opløftende Indtryk, han i denne Tid havde modtaget af alt det Overordenlige han havde været Vidne til. Han fortæller deri blandt Andet, at han ikke havde kunnet modstaae den Drift, han med saa mange andre Fremmede følte til at ind= finde sig ved en af de store Audientser, den h. Fader i disse Dage giver, og udtaler ved denne Leilighed i stærke Udtryk sin Beundring for den Mildhed, Venlighed og ophøjede Værbig= hed, der affpeiler sig i Pius IX.'s Physiognomi, i hans Blik og hele Fremtræden; han taler ligeledes om det uforglemmelige Indtryk, han modtog ved at betragte den h. Fader, medens han

celebrerede den h. Mæsse og under Velsignelsen paa Peterspladsen.

Den katolske Ben, til hvem dette Brev var adresseret, gjorde nu Professorens — isørigt i den bedste Mening, nemlig i den Tro, at han hermed, uden at skade Nogen, vilde glæde og opbygge sine Troesfæller — den slemme Tjeneste at offentliggjøre det med Underskrift: „En protestantisk Lærb fra Rhinlandet“. Men aldrig saasnart var dette skeet, før den liberale Protestantisme, trods sit velbekjendte Had til „Inquisitionen“, begyndte at anstille den aller skarpeste Inquisition om, hvem denne rhinlandske Lærde vel monne være, der havde gjort sig skyldig i en saa forfærdelig Misgjerning. Den gruvækkende Nyhed løb fra Mund til Mund langs Rhinens Bredder, og man udfandt snart, at denne protestantiske Lærde ikke kunde være nogen Anden, end Hr. Prof. Platt i Bonn. Denne „Dyrker af Paven og den romerske Pomp“, udbryder det „Freiburger Abl.“, har endog engang, forfærdeligt at sige været Professor og Præst i Heidelberg“ (Calvinismens Mekka!). Snart hørtes nu et høitlydende Skrig af sædelig Harme*) over en saadan Formastelse. Alle dydige „Schenkelchristne“ vare enige i, at en saadan Mand umulig kunde vedblive at være Professor i den protestantiske Theologi. Den Elberfelder Pietisme istemmede Raabet, og „Erb. Ztg.“ erklærede høitideligt, at denne Correspondance hørte til det Utroligste og meest Forbausende („Befremdendsten“), der i lang Tid var udflydt af en protestantisk Pen!

Denne Storm af „sittlicher Entrüstung“ bragte endelig den arme Professor til Erkjendelse af sin store Misgjerning. Han var ikke stærk nok til at bære dette Uveir. Kort efter læste man nemlig i „Ebln. Zeitg.“ i hans Navn og paa hans Vegne en Erklæring af Decanen for det evang.=theol. Facultet i Bonn, Dr. Schlottmann, som Prof. P. med „udtryffeligt Onske om dens Offentliggjørelse havde gjort det evang.=theol. Facultet i Bonn“, hvilken Erklæring gaaer ud paa, at „de paagjældende

*) Referenten taler her i de Dydiges Tungemaal: „Sofort erscholl ein Schrei der höchsten sittlichen Entrüstung osv.“

Linier i hiint ulhykkelige Brev vare nedskrevne i stor og uforsigtig Tilfærdighed, efter et overvældende øieblikkeligt Indtryk, uden tilbørlig at betænke de Pligter, hans kirkelige Stilling paalagde ham, samt at han oprigtig beklagede den hermed givne Forargelse, ligesom han, med al Anerkjendelse af det fælleds Christelige i de forskjællige Confessioner, ikke desto mindre afgjort fastholdt sit protestantiske Standpunkt ligeoverfor Pavedømmet, og aldrig havde tænkt paa at bryde sit Trostabsløfte til den Kirke, hvis Lærer og Tjener han var, saalidsom han overhovedet havde havt til Hensigt at forkleine „det rene Evangelium og den evangeliske Frihed“, men med Guds Bistand vilde forblive hiin troe og haandhæve disse til sit Livs Ende“ (!).

Den foranstaaende Bekjendtgjørelse i „*Vonn. Zeitg.*“ viser altfaa, at det allierede radical-protestantiske og pietistisk-rettroende Inquisitionstribunal i Rhinlandet ikke har ladet sig nøie med hiint ubetingede baade i Henseende til Form og Indhold fuldkommen betryggende offentlige Skriftemaal og Kirkebod, men at Mistanken vedblev, og Forfølgelsen fortsattes saalænge, indtil dens Offer udmattet overgav sig til sine Forfølgere paa Naade og Unaade! Prof. Plitts sidste Tilflugt var Regjeringens Høimodighed. Han tilbød Nedlæggelsen af sit Embede, i den Tro, at den preussiske Regjering vilde tage ham i Beskyttelse mod denne latterlige Forfølgelse. Han kunde ikke troe, at, naar den badensiske Regjering finder sig vel betjent med en Fornægter af Christi Guddom som Director for sit Præsteseminarium, at da den preussiske Regjering, der har taalt saa meget i Retning af fri Forskning og evangelisk Frihed, vilde regne ham det til Forbrydelse, at han havde talt med Agtelse om Paven! Men hans preussiske Majestæt var, som Læserne have seet, af en anden Mening, i det han allernaadigst imødefom hans Tilbud!

Den heromtalte Begivenhed indeholder et rigt Stof for psykologiske Reflexioner, som vi ikke noksom kunde ønske, at tænkende Protestanter i videre Omfang vilde gjøre til Gjenstand for en grundig Ransagelse.

Saafrømt nemlig Resultaterne af den saa meget anpriste fri

Forskning, og den i disse Resultater begrundede Overbeviisning skal være det høieste Kriterium for Sandheden (!), men det paa den anden Side maa indrømmes at være en velbekjendt Erfaring, at hine Resultater ere høist forskjællige, ja ofte stik modfatte hos de navnkundigste Autoriteter i den protestantiske Verden: saa synes dog heraf at maatte følge, at, naar Tolerancen ellers holder sin beskyttende Haand over alle Afvigelser fra den oprindelig gammelbuds protestantiske Læreform, naar man endog taaler, at offentlige Lærere i Theologien fornægte Christi Guddom, og bortfortolke Skrifternes Vidnesbyrd om alt Overnaturligt og Hemmelighedsfuldt baade i Dogmet og Aabenbaringens Historie, da maatte det selv være enhver protestantisk Theolog uformeent, naar den fri Forskning førte ham til den Erkjendelse, at Reformationen havde gjort sig skyldig i et uberettiget Overgreb, ved at angribe det gamle katholske Dogma og affstaafe den overleverede christelige Cultus med hele den gamle Kirkeorden, — at det da maatte være ham uformeent, endog indenfor den protestantiske Kirke*), den ubuendte fri Forsknings Hjem og Arnested, ikke blot at have og vedkjende sig denne Overbeviisning, men ogsaa offentlig at udtale den, ja at søge at skaffe denne sin Overbeviisning den Aerkjendelse, som ethvert Resultat af grundig, videnskabelig Forskning har Ret til at gjøre Forbring paa! Thi, havde han selv vundet en saadan Overbeviisning, da maatte det jo endog netop fra den fri Forsknings eller det ægte protestantiske Standpunkt ansees for at være en hellig Pligt for en saadan protestantisk Theolog, videnskabelig at forsøgte og udbrede hvad der stod fast for ham selv som en urokkelig Overbeviisning, der desuden i samme

*) Saa længe nemlig en saadan katholiserende Protestant kunde finde det forligeligt med sin Samvittighed, at forblive i den protestantiske Kirke, da vilde denne være uberettiget til at formene ham det. Thi, ere alle Retninger af den videnskabelige Frihed og alle, selv noksaa uchristelige Meninger der fredlyste: skulde da den katholske Opfattelse af Christendommen være det Eneste, der var udelukket fra denne almindelige Alt omfattende Tolerance?

Grad maatte befæste sig hos ham som objectiv og ufeilbar-
 gyldig, som han — hvad vi foreløbig tillade os at antage
 — aldrig havde seet noget fyldestgjørende Beviis for dens
 Ikke-Berettigelse! Have alle Meninger om Christendommen,
 alle Forskninger, der gaae i Retning af den aabenbarede Sand-
 heds Fornægtelse, uanfægtet Vorgesret i det protestantiske Kirke-
 samfund, maatte man da ikke kalde det absurdt, at een eneste
 Opfattelse af den christelige Aabenbarings Mening og Hensigt
 skulde være udelukket fra denne alt Andet omfattende Tolerance,
 og at dette Eneste netop skulde være det, der i 15 Aarhundreder
 var anerkjendt for at være den Sandhed, som Gud uimod-
 sigelig ved de overordenligste Kjendsgjerninger havde beviist at
 være den Sandhed, som Han virkelig har aabenbaret? Denne
 gamle Form for den christelige Aabenbarings sandhed maa
 dog indrømmes at have betydelig mere for sig, end enhver af
 de uendelig mange Enkeltsmandsmeninger og Synsmaader, som
 senere ere dukkede frem i Christenheden, og alle ere indbyrdes
 afvigende og ofte indbyrdes aldeles uforligelige. Hertil kommer,
 at mange forskjellige Meninger og Overbeviisninger om
 hvad der er Sandhed i evig Betydning, ubestridelig ere
 aldeles eensbetydende med ingen Sandhed og ingen Me-
 ning om Sandhed, saa at denne Mangfoldighed og uendelige
 Varietet i Overbeviisningen er et aldeles afgjort Beviis for,
 at Ingen af alle disse indbyrdes uenige selvstændige Forskere kunne
 være i Besiddelse af Sandheden, og følgelig ikke heller kunne have
 mindste Sikkerhed for, at de have en virkelig Overbeviis-
 ning, ikke mindste Sikkerhed for, at de ikke, trods al deres
 Forsken, vare blevne et Bytte for de fordærveligste Bildfarelser.
 Thi en virkelig Overbeviisning forudsætter jo, at man er
 sikker paa at være i Sandheden!

Vi ville altsaa, uagtet denne Mislighed ved de mange
 Sandheder og Mangfoldigheden af subjective, individuelle
 Meninger, som de fleste Mennesker tankeløst kalde for Over-
 beviisning, indtil videre føre os de factiske Tilstande og den prote-
 stantiske Tolerance til Indtægt. I det protestantiske Prin-
 cips Interesse paaftaae vi da, at Protestantismen, naar dens

Løsen er fuldkommen Samvittighedsfrihed og ubegrænset Ret for enhver Overbeviisning, ogsaa maa tolerere en katholiserende Opfattelse af Christendommen, saafremt ellers den megen Tale om Sandheden, man rastløst forster efter, som det endelige Udbytte af al den forudsætningsløse Grublen, om al denne Mansagen baade af den menneffelige Aands Dybheder og alle Lærdommens Pulterkamre, saafremt al denne Tale skal være ærlig meent og ikke et tomt Ord. Vi paaftaae endvidere, at den protestantiske Theolog, som med overbevisende Grunde, om end blot ad den negative og indirecte Vej kunde yde et væsenligt Bidrag til, paa en overtydende Maade at godtgjøre, at „Reformationen“ nu saa omtrent maa have løst sin verdenshistoriske Opgave — at bevise den gamle Kirkes Uæberettigelse til at gjælde for Christi sande Kirke, den Opgave, som man maa antage, at det guddommelige Forsyn har havt for Øie med at tillade dens Udbredelse og ellers ubegribelige Indflydelse paa Retningen baade af det videnskabelige, sociale og sædelige Liv i en stor Deel af Christenheden — at en saadan Theolog vilde have gjort Videnskaben og hele Menneffeheden en uourdeerlig Tjeneste! Thi det Fornuftstridige i Tilstedeværelsen af en uendelig Mængde af indbyrdes uforligelige Meninger om hvad der er aabenbaret Sandhed til Frelse for alle Menneffer, vilde — ved at levere det meest flaaende Beviis for, at ingen af alle disse baade hverandre indbyrdes modfatte og selvmodsigende Meninger kan være Sandhed — have tilveiebragt et nyt og afgjørende, den moderne Tids eieendommelige Aandsretning aldeles fyldestgjørende „indirecte Beviis“ for den gamle katholske Kirkelæres og dens Overleverings Sandhed!

Der er en stor Forskjæl paa, at afvikle en Rækkefølge af logisk sammenfædede Tanker, saaledes at Forbindelsen mellem alle enkelte Dele og den objective Rigtighed af den hele Tankebygning er i sig selv indlysende, og — paa at gjøre dette med et saadant Held, med en saadan Virkning og Eftertryk, at de Hørende eller Læsende gribes af Overbeviisningen om Fremstillingens Evidens og uimodsigelige Gyldighed. Vi

tale her om det Sidste, og sige da, at den protestantiske Theolog, som var istand til at overtøye sine Troesfæller om denne Reformationens providentielle Bestemmelse, fra disses Side vilde fortjene den største Anerkjendelse, der kunde blive nogen Dødelig tildeel! Thi, er det uimodsigeligt, at den religiøse Sandhed af Alle der troe, at den guddommelige Aabenbaring er en historisk fuldbørdet Kjendsgjerning, maa erkjendes for kun at kunne være een; er det fremdeles uforligeligt med Troen paa et guddommeligt Forsyn og Troen paa Guds Sandbrøhed, paa Gudmenneskets, den levende personlige Sandheds bestandige Nærværelse i og Varetægt over den Kirke, han havde stiftet, at denne nogensinde kunde blive et Bytte for Vildfarelsen: da kan intet Menneske, der i Sandhedens Erkjendelse seer den høieste Opgave for den menneskelige Tilværelse, øine nogen anden Forsynsbestemmelse med det sextende Aarhundredes kirkelige Revolution, end den — til alle tidligere givne Beviser for den katholske Kirkes Ret til at kalde sig den eneste sande og saliggjørende at føie det ny, som Menneskeaanden høirøstet krævede, da den i det Store emanciperede sig fra Fortidens Overlevering, og appellerede til den fra al Autoritet frigjorte selvstændige Tænkning og til Fremtidens eller Historiens Dom over denne sin Døret. Protestantismen har nemlig allerede for lang Tid siden leveret høist værdifulde Bidrag til dette storartede negative og indirecte Beviis for den katholske Religions Eneghdighed. Thi, er det factisk godtgjort, at alle de i det Uendelige varierende Meninger om Forholdet til Evigheden, som Reformationen har sat i Omløb, ere sig selv bevidste, at de alle tilhøbe ligge uden for Sandheden, skulde der da være mindste Grund til at antage, at den Deel af Menneskeheden, der ved at sønderrive de Baand, der forener enhver Slægts religiøse Bevidsthed med Fortidens, og derved betinger den indre Sammenhæng i hele Udviklingen, har styrket sig ind i en Labyrinth af vildsomme Veie og hidtil mislykkede Forsøg paa at opdage og udfinde Sandheden, skulde der være mindste Grund til at antage, at denne Deel af Menneskeheden nogensinde i den kommende Tid vil blive færdig

med dette Sisyphusarbejde*)? Hvilket tænkende Menneske kan her undbrage sig for den Erkjendelse, at, saasandt Gud ikke kan have villet drive Spot med Menneskehjertets ædleste Følelser og dybeste Trang og Kængsel, saasandt Guds Væsen er Indbegrebet af Sandhed, Kjærlighed og Viisdom, da kan han ikke have bedraget Menneskeslægten for Sandheden, men denne maa være til at finde, den maa kunne erkjendes og besiddes med fuldkommen Sikkerhed for den menneskelige Overbeviisning ligeoverfor Alt hvad der ellers kan fremkalde Tvivl og Uvisshed! Og hvor skulde da vel Sandheden findes, uden der, hvor Gud klart har bevidnet den, ikke blot i de overordnelige Begivenheder, der ledsage de dens første Rundgjørelse, men i den hele Rækkefølge af overtydende Beviser, som have deres Udtryk i hele Christenhedens fælleds og eendragtige Vidnesbyrd igjennem en lang Række af Aarhundreder? Thi alle Enkelte kunne feile, men hele Slægten, som saadan, kan ikke feile i den Sære, der betinger dens væsentlige for al Ewigheid gyldige Tilværelse! Dette er Oprindelsen til den i den nyere Tid ofte saa falskt og slet anvendte Sætning: „vox populi vox Dei (Folkets Røst er Guds Røst)“! Kun paa dette Punkt og i denne Betydning har dette Ord en ubestridelig Gyldighed. Hvad kan vel, sige vi endvidere, være Sandhed uden det, der er det Æneste, som alle de, der vide med sig selv, at de ikke have Sandheden, ere enige om at bestride, ere enige om, hvis det var dem muligt, at tilintetgjøre? Det antike Hedenstæb var, som bekjendt, tolerant og overbærende mod alle Bildfarelser, men dets Tolerance strandede paa Sandhedens Klippe. De romeriske Cæsarer taalte alle Løgnens Religioner, og disse for=

*) Sisyphus var en Konge i det gamle Grækenland, om hvem de græske Gudesagn berette, at han af Underverdenens reisfærdige Dommer blev dømt til den Straf for sit Forbrydelse her paa Jorden, at han i Tartarus skulde i al Ewigheid rulle en stor Steen op ad en steil Klippestrænt, saaledes at Stenen, hvergang han naaede til Høidens øverste Rand, atter rullede ned i Afgrunden. Den fortvibte Anstrængelse ved dette haabløse Arbejde skulde fortsættes i al Ewigheid!

droge alle indbyrdes hverandre, fordi de vidste, at de vare alle stædte i lige Glendighed, fordi de havde Intet at frygte af hverandre! Der var kun Et som de frygtede, kun een Magt der var farlig for dem alle; derfor vare de alle enige om at hade og forfølge Christendommen!

Naar man da ogsaa i vor Tid mere end eengang har hørt det Udraab netop fra deres Læber, som ved alle Heiligheder tale høit til Frihedens og Tolerancens Priis: „hvorfors taale den intolerante Religion?“ da har man hermed afgivet en Erklæring om, at man er vendt tilbage til Hedenskabet's Standpunkt ligeoverfor den guddommelige aabenbarede Sandhed; at man befinder sig i den samme Misere i Henseende til Spørgsmaalet om den evige Sandhed, som har sit Udtryk i Pilati bekjendte Spørgsmaal. Man har med denne Phrase angivet Grunden, hvorfor man, dersom det for Skammens Skyld kunde gaae an, gjerne vilde tækkes den liberale Nutids Tolerance ved at gjøre en Undtagelse med den katholske Kirke, samtidig med, at man med den største Omhed vaager over, at selv de forrykteste Secter erholve den meest udstrakte Religionsfrihed! Sagen er nemlig den, at man nuomstunder forlanger af den katholske Kirke, at den skal gjøre alle de protestantiske Kirkepartier den Indrømmelse, at deres Christendom kan være ligesaa god som den katholske, at den med andre Ord skal give Afkald paa sin Overbeviisning om, at være i Besiddelse af den ægte og usforfælskede Christelige Sandhed! Ordene „Ufeilbarhed“, „eneste sande og enesaliggjørende Kirke“ ere en Torn i Kjødet for den Verden, der har opgivet Troen paa Sandheden, som en bestemt i Verden nærværende Virkelighed, der kan findes og erkjendes, og ikke bestandig skal betragtes som et Fremtidsproblem, der er Gjenstand for skarpsindige Opdagelser og Opfindelser! For det store Samfund af Mennesker, blandt hvilke Ingen ret veed, om han troer, eller hvad han i saa Fald troer, og hvorfor han troer det, for de Mange, der forlængst have fortvivlet om Sandheden, har det altid været utaaelig at tænke sig, at der gives Mennesker, der ansee sig for fuldkommen sikke og trygge i Henseende til Erkjendelsen af den

evige Sandhed. Man kalder altsaa Catholicismen for „den intolerante Religion“, fordi den ikke kan indrømme, at Sandhed og Løgn ere lige gode!

Læseren ville holde os ovenstaaende Betragtninger tilgode; vi haabe at han ikke vil finde dem overflødige for Besvarelsen af det Spørgsmaal, som den ovenfor omtalte Begivenhed i Bonn uvilkaartlig foranlediger. Man kan nemlig ikke andet end spørge sig selv: Hvad er vel egentlig Aarsagen til en saadan Varm over, at en protestantisk Theolog har yttret sig med Anerkjendelse og Beundring blot om den h. Faders Person. Svaret er ganske simpelt det, at Kirkens synlige Overhoved repræsenterer den guddommelig aabenbarede, usfeilbare Sandheds Princip, at han er saa at sige Incarnationen af dette Princip, hvis concrete Skikkelse er den almindelige Kirke med dens Værestand og Cultus. Enhver velvillig og anerkjendende Yttring om Paven's Person vækker let Mistanke om, at Vedkommende ogsaa indrømmer hans Stilling nogen Betydning; og, spørger man atter, hvorfor dette ansees for saa farligt og betænkeligt, at den liberale Protestantisme finder det aldeles uføreneligt med den evangeliske Frihed, der dog har taget sig saa mange Friheder ligeoverfor Kirkens usynlige Overhoved: da kan der ikke gives andet Svar herpaa, end det, at den omtalte Sty for Alt hvad der i mindste Maade hentyder til Muligheden af en høiere Autoritet for Sandheden, i Tidens Løb og i Mødsel af Reformationens Traditioner, efterhaanden er bleven saa stærkt udviklet, at man betragter det som en Forbrydelse, at røkke Troen paa Usikkerheden af Alt, paa Nødvendigheden af den store og almindelige Bankepot paa Sandheden!! Enhver Yttring af Respekt for Autoriteten er et Brud paa dette mysterium iniquitatis (Løgnens og Urettens Hemmelighed)! Saaledes bliver det Factum forstaaeligt, at rhinlandske Kristusfornægttere og Pietister kunne flokkes broderligt om det Løsen: „Troer Alt hvad I behage, eller troer slet ingen Ting, men vogter Eder for blot at omtale Paven paa en anstændig Maade!“

Saa langt er det fra, at den protestantiske Verden viser

nogen Tilbøielighed til den Indrømmelse, hvis verdenshistoriske Betydning vi ovenfor drøftede, den Indrømmelse, der dog ikke vilde være mere, end en ærlig Consequens af Protestantismens øverste Princip, den frie ubundne og uhjeldede Forforskning! I Medfør af dette og i Medfør af den ligeledes ovenfor drøftede Betragtning af Sandheden, som noget Flydende, Ubestemt og Mangfoldigt, der besunder sig i en bestandig Vorden, skulde man troe, at katholske Sympathier dog i alt Fald maatte have samme, om ikke større Berettigelse indenfor et Samfund, der kalder sig christeligt, end de overalt tolererede hedenske Sympathier, som bygge og boe saa fredeligt under det rene Evangeliums og den evangeliske Friheds Pauluner! Man skulde dog virkelig troe, at Protestantismen, under sin nuværende, al Verden bitterlige, Hjælpeløshed, maatte finde en overvætted usigelig Trøst i den Opdagelse, at den ikke reent havde spildt „sin Dlie og Blid“ ved i over tre Aarhundreder nøjsommelig at have rullet den forudsætningsløse Forsknings Sisyphussteen, men at Maalet var naaet ved det ovenfor fremstillede indirecte Beviis for den gamle katholske Kirkeæres ufeilbare Sandhed! I det her foreliggende Tilfælde har der som sagt ikke været Tale om Andet, end nogle høist uskyldige Ytringer om de Tølelser, den h. Faders Personlighed vilkaarlig fremkalder hos Enhver der seer ham og disse Ytringer ere oveniføbet gjentakende som uoverlagte, og Vedkommende har endog ledsaget sin offentlige Afbigt med den Erklæring, at han vil blive det rene Evangelium tro indtil sin Dødsstund. Men, naar ikke engang dette tilfredsstillende hans intolerante Forsølgere, da reiser sig vilkaarlig det Spørgsmaal: Hvad betyder dette? Hvad kan man lære af dette Factum? Vi skulle forsøge i Korthed at besvare ogsaa dette Spørgsmaal.

Den Uforsonlighed, hvormed denne inquisitoriske Agitation har taget Hævn over sit Offer, er jo et klart Beviis for, at man ikke troede den af ham afgivne Erklæring, hverken i Henseende til Afbigten eller til Røstet med Hensyn til hans fremtidige Forhold til „den evangeliske Kirke“. Men da enhver Mening og Dom om saadanne skjulte Ting, om hvilke Menneſter

ikke tør dømme, altid med Nødvendighed forudsætter hos den Dømmende en Bevidsthed om det, han tillægger Næsten: saa afgiver denne Mistroiskhed ligeoverfor en hæderlig Mand's Erserklæring et meget bestemt indirecte Beviis for, at de Paa-gjældende maae vide med sig selv, at deres eget Ord og Forsikkring i Gres- og Samvittighedsanliggender ikke vilde have det mindste at betyde. Men dette Factum er da atter det utvetydigste Vidnesbyrd om, hvormeget deres evangeliske Overbeviisning veier, eller med andre Ord, at de ere sig vel bevidste, at de selv slet ingen Overbeviisning have, og derfor have let ved at bringe den som Offer for ethvert timeligt Hensyn; at al deres Tale om Trofskab mod det rene Evangelium er af den Bestaffenhed, at man, ved at høre saadanne Folk tale store Ord om Samvittighed og Overbeviisning, kommer til at tænke paa den gamle Romers Ord om Afgudspræsterne, at han tidt havde undret sig over, at de ikke brast i Latter ved blot at see paa hverandre!

Vi skulle sluttelig endnu kun bemærke, at saadanne Historier som denne i deres Heelhed afgive et aldeles **directe Beviis** for den totale Forkastelighed af det saakaldte rene Evangelium og alle dets Bedrifter. Hvorlænge Verden endnu vil lade sig bedrage af det hykkelfste Naab paa Frihed og Fremstribt i Oplysning m. m. er vausteligt at sige, men at dette Uvæsen engang vil tage en Ende med Forkærdelse, er afgjort vist!!

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Ifølge Breve fra Rom har Cardinal Antonelli i længere Tid befundet sig i en meget lidende Tilstand. Ved Siden af Gigtmerter er han i den senere Tid bleven angreben af en Sygdom i Blæren, som Lægerne erklære for meget betænkkelig. Han siges derfor at have begjæret sin Afsked, og Cardinal Altieri skal være bestemt til at indtage hans Plads som Udenrigsminister.

Osterrig. En Tilstaelse. Rigeoverfor de foragtelige Insnuationer om, at Protestanterne i Osterrig skulde være berøvede kirkelig Frihed, har det evangelist-theologiske Facultet i Wien eenstemmig voteret Kaiseren en Loyalitetsadresse, hvilken erklærer, at Kaiseren har baaret en Omsorg for den frie Udvikling og indre Dannelselse af den protestantiske Kirke i Osterrig, som ikke har noget Sidestykke i nogenjomhelst evangelist Landkirke i hele Tydskland. Adressen lyder som følger:

Deres K. K. Apost. Majestæt, allernaadigste Kaiser og Herre!
 „Det er ikke mindre Storheden af de Farer og Offere, der true vort dyrebare Fædreland i dette Dieblit, end tillige den dybtsofte Harmen over, at disse Farer og Offere paa en saa uhørt og exempellos Maade af Osterrigs Fjender ere blevne fremmanede over Deres Majestæts Rige og Folkesærd, der tilskynder Deres trofaste allerunderdanigste evang-theol. Facultet til herved at aflægge den høitidelige og alvorlige Bekjendelse om, at det nærer den trofasteste Hengivenhed for Deres Majestæt, ligesom den hellige og retfærdige Sag, som er stillet under den kaiserlige Armees Beskyttelse, er Gjenstand for vore inderligste Ønsker og de vedholdende Bønner, som vi stedse opsende til den almægtige Gud. Deres Majestæt ville saameget desto naadigere modtage dette Udtryk af den oprigtigste Hengivenhed, som det udgaar fra Hjertes, der erkjende og paafsjønne de faderlig høimodige Følelser, hvoraaf D. M. er bejjælet mod den evangeliske Kirke, Følelser, der ere blevne til Handlinger, til Handlinger, hvorved vor Kirke har opnaaet en indre Udvikling, som neppe nogen anden evangelist Kirke i Tydskland. Vi bede den almægtige Gud, som aldrig forlader de Retfærdige, at Han vil tage deres K. K. Apostoliske Majestæt i sin naadige Baretægt, og lade Dem opleve den retfærdigste af alle Seire, Seiren over Rættens og Trostabens Fjender.“

Wien, d. 20. Juni 1866.

I dybeste Underdanighed og taknemmelig Hengivenhed ic.
 det evangelist-theologiske Facultet.

— Testamentet efter den afdøde Dr. Michael Haas, Biskop af Szathmar i Ungarn, afgiver et nyt Beviiis paa de ædle Følelser, der besjælede ham. Han har nemlig indsat 30 Skolelærere ved de rigest lønnede Elementarskoler i hans Stift til sine Universalarvinger, hvilke for bestandig skulle nyde Renterne af hans capitaliserede Formue.

— Biskoppen af Diakovar i Ungarn, Msrgr. Strössmayr, har før sin Afreise til Pesth overgivet Capitlet i

Diakovar 20,000 Gylden til Grundlæggelsen af et Drengeseminarium. Efterat Biskoppen tidligere havde skænket 50,000 Gylden, og Stiftets Geistlighed ligeledes havde sammenskudt et Beløb af 50,000 Gylden, saa udgjør denne Anstalts samlede Fundationscapital nu 120,000 Gylden.

Italien. Den for et Par Maaneder siden af begge de italienske Kamre under stor Jubel fra den kirkefjendtlige Majoritets Side vedtagne saakaldte Sikkerhedslov har, som man kunde forudsæe, etableret et formeligt Forfølgessystem mod Geistligheden og alle troe Katholiker. Men for at have foreflaaet denne Lov tilfommer den radicale kirkefjendtlige Deputerede Crispi. Den moderne Frihedsterrorisme decreterer her, at enhver mistænkelig Person uden al Proces kan arresteres, og enten holdes indespærret eller deporteres, og Loven omfatter alle saadanne Personer, hvem man har gyldig Grund til at have mistænkte for, at de trakte efter at tilbageføre den tidligere Tingenes Tilstand, og i det Hele kunne have til Hensigt at foretage Noget til Skade for Italiens Eenhed og dets frie (!) Institutioner. — Ifølge denne monstrøse Lov ere Præfecterne allevegne nu i fuldt Arbeide med, under Titelen af „østerrigiske og bourbonnistiske Agitationer“, at tage Sikkerhedsforholdsregler mod alle kirkelig- eller „reactionairfindede“ Personer. Saaledes har den mailandske Præfect Villamarina nylig foranstaltet en sand Razzia (Jagt) mod Geistligheden. Capitularvicaren Misgr. Caccia er forjaget fra sit Dioces, flere Domherrer o. A. bleve fængslede. I Mailand blev ogsaa Jesuiten Protasi, der allerede i Aaret 1860 maatte udholde et 14 Dages Fangenskab, arresteret, og i Parma hans Ordensbroder P. Terzi. — Fra Kapua skriver man: Om trent tre hundrede mistænkte Præster og Ordensmænd vandsmægte for nærværende Tid i de herværende Fængsler. — I Bologna har man foretaget Huusundersøgelser hos forskjellige Geistlige, og omendskjøndt disse ikke førte til nogensomhelst Opdagelser, havde de ikke desto mindre Fængslinger til Følge. Politiet har nemlig vedtaget følgende Praxis: det anstiller Huusundersøgelse hos en Geistlig, fordi han er mistænkelig, og det arresterer ham, fordi der har fundet en Huusundersøgelse Sted hos ham! Sandsynligviis vil Den Sardinien blive udfæet til Generalkvarteer for alle „Mistænkelige“.

— Prinds Napoleon. Fra Rom skrives der til „Østerr. Volkskr.“ blandt andet Følgende: „Prinds Napoleon besøgte for nogen Tid siden Loretto. Han gav sig her i Samtale med to Bønder, hvem han vilde give Velighed til at udtale sig om Landalmuens Stemning mod det piemontesiske

Regimente, og fik da følgende Bæfled: „Derſom De er kommen her for at ſaae at vide, om vi befindes os bedre under den ny Regjering, end under Pavenſ, ſaa maae vi ſige Dem reent ud, at vi Alle afflye den nærværende Regjering og ønske at komme tilbage under Pavenſ Herredømme“. Efter Prindſens Afreife fik Byfogden i Voretto, Hr. Marini, et Drefigen af en Almueſmand, der havde ærgret ſig over den Stads han havde gjort af denne intereſſante høie Perſon“. — Saaledes er Stemningen overalt blandt Landbefolkningen i de tidligere romerſke Provindſer.

— Fra Florenz ſkriver man: De Caricaturer, ſom man her udbreder for at forhaane Religionen og nebværdige Chriſti Statholders hellige Perſon, ere ſaa inſame, at den ſtore Mængde af Befolkningen httrev den meeſt levende Uvillie over denne Forvorpenehed.

Kirkelig Kalender og Erindringsliſte.

- Søndagen d. 5. Auguſt. 11. Søndag efter Pinteſe.** Kl. 6, 7, 8 og 12 ſtille Meſſe. Kl. 10 Hoimeſſe med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — 6. M. Chriſti Forklareſe. 7. Ti. Cajetan, Ordensſtiſter. 8. D. Cyriakus og hans Staldbrodre, Mart. 9. So. Magdalenen af Pazzi, Jfr. 10. F. Laurentiuſ, Diacon og Mart. 11. L. Octavdag.
- Søndagen d. 12. Auguſt. 12. Søndag efter Pinteſe.** Kl. 7, 8 og 12 ſtille Meſſe. Kl. 10 Hoimeſſe med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — 13. M. Octavdag. 14. Ti. Octavdag. Vigilie=Fasteſdag.
- Onsdagen d. 15. Auguſt.** — Den allerſeligſte Jomfru Maria's Optagelſe i Himmelen (Maria Himmelfart). Kl. 7, 8 og 12 ſtille Meſſe. Kl. 10 Levitmeſſe med Prædiken. Kl. 3 Veſperandagt. — 16. So. Hyacinthuſ, Bekk. 17. F. Octav af den h. Laurentiuſ. 18. L. Helena, Keiſerinde.
- Søgnedagsgudſtjeneste i St. Anſgaris Kirke:** ſtille Meſſe Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Eſterm. Kl. 3—9.

„Katholik Kirkeſtende“ udgaar hver anden Sondag. — Subſcription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Fordeſſeſſionair, Hr. Groſſerer C. B. Lohrer, Gøtherſgade 5, og i alle Boglader; i de danſke Stater paa de hgl. Poſtkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

E. Irlers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 17. Søndagen den 19de August. 1866.

Indhold: Om Ægteskabet.

Om Ægteskabet*).

Pr. Lader os nu gaae over til det sidste af de h. Sacramenter, som vi endnu have tilbage at tale om. Om selve Annammelsen af dette Sacrament vil der nok blive mindre at sige og forklare, end om mange Ting, som gaae forud derfor eller paa en eller anden Maade staae i Forbindelse dermed.

Simon. Jeg vilde virkelig allerede gjøre et saadant Spørgsmaal, men troer forresten, at jeg kan gætte Svaret. Nemlig, hvorfor finder en tredobbelt Debudelse af enhver Ægtevielse Sted i Kirken, førend denne fuldbyrdes.

Pr. Nu saa angiv selv den Aarsag, som forekommer Dig at være den rette.

Simon. For at der kan gives Enhver, som kan gjøre retmæssig Indsigelse mod et Ægteskab, Velighed hertil.

Pr. Og det ikke alene, naar han for sin Person er beføiet til at gjøre Indsigelse derimod, men ogsaa, naar der overhovedet er ham en eller anden Hindring for Afslutningen af et Ægteskab bekendt. I de første christne Tider bleve Biskopperne og Præsterne gjerne spurgte til Raads af de Troende, naar disse havde den Hensigt at gifte sig. Da de christne Menigheder endnu ikke vare store, saa kjendte de geistlige Forstandere meget godt alle deres Slægtninge og kunde bedst give Oplysning om

*) Hermed er Oversættelsen af „Die Schönheit der katholischen Kirche“ slutet.

hver Enkelt, samt bedømme, om nogen af dem, hvis Velsærd var dem anbeføjet, vilde udsættes for Fare ved Afslutningen af et Ægteskab. Dette vilde f. Ex. være Tilfældet, om Christne vilde indlade sig i ægteskabelig Forbindelse med Saadanne, som hemmeligt vare Jøder eller Hedninger. Senere hen fastsatte den katolske Kirke ved særlige Love flere Slags Ægteskabshindringer, og til samme Tid tiltog Menighederne saaledes, at de Geistlige ikke længere uden Fare kunde forlade sig paa deres personlige Kjendskab; det blev derfor Skik, forud at anmeldte ethvert Ægteskab, som skulde indgaaes, for de under Gudstjenesten forsamlede Christne, for at disse ved deres Narvaagenhed og Omsorg kunde understøtte Sjælesørgeren; og denne Skik blev paa det fjerde lateranøise Concilium hævet til almindelig Lov. Hvad der endnu i Særdeleshed nødte dertil, det var det christelige Livs lidt efter lidt indtrædende Forsald. Mange indgik hemmeligt Ægteskab (de saakaldte „hemmelige Ægteskaber“), og da Ungen var nærmere underrettet om deres Ægteskab, forlode de stundom senere hverandre for at indgaae et nyt Ægteskab, uden at dette paa nogen Maade kunde hindres eller anes. For nu i Fremtiden at forebygge saadanne Utilbørligheder, blev hiin offentlige Forkyndelse (Proclamation) af Ægteskab indført ved Lov, og siden af Kirkeforsamlingen i Trident tillige bestemt, at ethvert Ægteskab skal indgaaes i Overværelse af en af de to Ægteskællers egen Sognepræst, eller kun med dennes Tilladelse af en anden Præst, samt at der idetmindste skulle være to Vidner tilstede ved Afslutningen af et Ægteskab; i modsat Fald skulde Ægteskabet ansees som ugyldigt og ikke indgaaet.

Simon. Jeg kjender nok en eller anden af disse Ægteskabshindringer; men jeg vilde gjerne lære dem fuldstændigt at kjende.

Pr. Der er to Klasser af Ægteskabshindringer, for det første saadanne, som kun i det første Dieblik hindre Afslutningen af et Ægteskab, uden at derfor selve Ægteskabets Gyldighed lider derunder; for det andet saadanne, som gjøre et Ægteskab aldeles umuligt; eller naar det allerede er afsluttet, gjøre det ugyldigt, saafremt der ikke af vigtige Grunde gives en særegen

Tilladelse (Dispens) til Afslutningen af Ægteskabet. Disse kaldes derfor ogsaa adskillende Ægteskabshindringer. Den først omtalte Hindring finder Sted: 1) 3 Tiden fra første Adventsøndag indtil Helligtrekongersfest, og fra Askeonsdag indtil HvideSøndag. 2) Naar nogen har forlovet sig, tør han ikke ægte nogen anden Person, førend denne Forlovelse først er hævet. 3) Det Samme er Tilfælde, naar nogen i Stilhed ved sig selv har aflagt Løfte om ikke at gifte sig. Ligesom man i Tilfælde af et givet Ægteskabsløfte har indbrømmet Nogen en Ret til sig, som først maa hæves, saaledes forpligter man sig i sidste Tilfælde ligeoverfor Gud til at opfylde sit Løfte, og der maa da først udvirkes en Dispensation, før man paa tilladelig Maade kan indgaae et Ægteskab.

Simon. Men hvorfor er Indgaaelsen af Ægteskab forbudt i Advents- og Fastetiden?

Egenlig gjælder Forbudet kun den høitidelige Afslutning af Ægteskabet, hvormed der er forbundet udvortes Pomp og verdslig Lystighed; imidlertid er det almindelig Sædvane, at der overhovedet ikke indgaaes noget Ægteskab i denne Tid, eller dog kun med Biskoppens forud indhentede Tilladelse. Aarsagen hertil er, at disse Dage i Særbeleshed ere helligede Boden og Andagten, hvortil Bryllupsglæder, Maaltider og Lystigheder ikke passe. Den h. Paulus giver selv Ægtefolkene det Raad, til visse Tider at være afholdende, for saaledes bedre at kunne varetage Bønnen; thi Rjødets Gjæringer adspredde altfor meget Bønnens og Andagtens Aand.

Simon. Hvilke ere nu de adskillende Ægteskabshindringer?

Pr. Naar en af Brudfolkene slet ikke har indvilliget og ved Magt eller Ruv er bleven tvungen til Ægteskab, eller naar man har taget feil af den Person, som man vil gifte sig med, saa at der formedelst Manglen paa gjensidig Indvilligelse slet ikke er sluttet noget Ægteskab. 2) Naar et Ægteskab er indgaaet hemmeligt, ikke for den paagjældende Sognepræst, eller med dennes Vidende og Tilladelse, og uden de befalede to nødvendige Vidner. Dette har, som jeg nylig sagde, efter den tridentinske

Kirkeforsamlings Bestemmelse Ægteskabets Ugyldighed til Følge. 3) Forskjællig Religion, idet der efter Kirkens Bestemmelser ikke kan indgaaes noget gyldigt Ægteskab mellem Christne og Uchristne. 4) Det høitidelige Kyndhedsløfte, saaledes som det aflægges ved Indtrædelsen i en Orden; eller, hvad der svarer dertil, ved Modtagelsen af Præstevielsens Sacrament. 5) Naar der allerede bestaaer en ægteskabelig Forbindelse. 6) Slægtskab eller Svogerskab i visse Grader. 7) Naar Noget begaaer Ægteskabsbrud med Løfte om efter sin Ægteskællers Død at ægte sin Medskyldige, eller naar han ovenikjøbet vilde gjøre Noget for at hidføre sin Ægteskællers Død, saa kan der imellem disse, selv naar hun er død, aldrig slutes et gyldigt Ægteskab.

Simon. I hvilke Tilfælde er da Slægtskab eller Svogerskab en Ægteskabshindring?

Pr. Ægteskab er forbudt mellem Paarørende indtil i fjerde Led, saa at de der som Børnebørns Børn nedstamme fra en fælleds Stamfader, ikke kunne gifte sig gyldigt med hverandre, hvis de ikke af tilstrækkelig vigtige Grunde have faaet en særegen Tilladelse af deres Biskop, eller, naar Slægtskabet er nærmere, af den hellige Fader. Men foruden Slægtskabet efter Blodet gives der ogsaa et aandeligt Slægtskab, som bestaaer mellem Daabs- og Confirmationsfadderne og dem som døbes eller confirmeres tilligemed disses Forældre; dette Slægtskab er ligesaa fuldt en Hindring for Ægteskabet som det kjødelige Slægtskab. Derfor skulle et Barns Forældre, selv i Nødtilfælde, ikke meddele det den hellige Daab (Nøddaaben), naar der ere andre Personer tilstede, som kunne gjøre det, eller, naar det nødvendigviis maatte stee, da strax anmeldte det for deres Sjælesørger. Ligeledes tør Forældrene aldrig være deres egne Børns Faddere, fordi de i saadanne Tilfælde tabe Retten til, uden foregaaende Dispensation igjen at leve sammen med deres Ægteskællers. Hvad for det andet Svogerskabet angaaer, da er dette ogsaa en Hindring for Ægteskabet indtil fjerde Led, saa at, efter en Ægteskællers Død, Manden ikke kan gifte sig med dem, som indtil i fjerde Led ere beslægtede med hans Kone, og Konen ikke med dem som indtil i fjerde Led ere beslægtede med hendes Mand.

Ogsaa naar der ikke har fundet nogen retmæssig ægteskabelig Forbindelse, men kun en utilladelig kjødelig Omgang Sted inellem to Personer, opstaaer der dog Svogerstab mellem dem, men saa er Ægteskabet imidlertid kun forbudt indtil i andet Led. Selv om to Personer kun have lovet hverandre Ægteskab, saa at Forlovelsen er feiret offentlig og høitideligt f. Ex. i de forsamlede Slægtninges Kreds, og Kundskaben derom er udbredt overalt, og da den ene Part dør inden Afslutningen af Ægtskabet, kan den anden ikke indgaae nogen ægteskabelig Forbindelse med den Afdødes nærmeste Slægtninge; ikke som om der havde fundet et Svogerstab Sted, men fordi man offentlig allerede har betragtet det forlovede Par som et virkeligt Ægtepar, og et nyt Ægteskab mellem de nærmeste Slægtninge derfor strider mod den offentlige Sømmelighed og Belansthændighed. Dog kan der ogsaa i disse forskjællige Tilfælde, naar der ere tilstrækkelig gyldige Grunde forhaanden, gives en særegen Tilladelse (Dispensation) til Indgaaelsen af en ægteskabelig Forbindelse.

Simon. Men hvorfor er Ægteskab forbudt mellem Slægtninge og Besvogrede?

Pr. Dette Forbud udstedtes tilbets af Hensyn til Menneſtehedens timelige Vel, og for at styrke den menneſkelige Slægt. Men ulige vigtigere er en anden Hensigt, hvis Opnaaelse den katolske Kirke havde for Die ved Udstedelsen af dette Forbud. Ligesom nemlig alle rettroende Christne i Kirkens Skjød blive til een hellig Familie, saaledes skulle de blive det endnu mere derved, at de ved Siden heraf ere knyttede til hverandre ved kjødelige og aandelige Slægtskabsbaand. Hvis det var tænkeligt, skulde alle Medlemmer af Kirken, nær og fjernt, være saaledes forenede med hverandre, at de ansaae sig for at være een eneste legemlig Familie. Naar to Familier derfor eengang ere beslægtede med hverandre ved Ægteskab mellem deres Medlemmer, vilde det være oversflødigt, ved flere Ægteskaber at knytte et nyt Baand mellem disse Familier; deres Medlemmer skulle nu søge Livsledsagere andensteds, og bringe atter andre Familier, som hidtil vare fremmede for dem, i Forbindelse med dem som allerede ere forenede. Saaledes lære vi altid mere og mere at ansee

hverandre for at være Lemmer paa eet Regeme, hvis Hoved Christus er.

Lhom. Disse Grunde ere ret smukke; naar de saakaldte Dispensationer blot ikke havde noget saa forhaadt ved sig. Naar der ere Grunde forhaanden til at indgaae et Ægteskab trods de bestaaende Hindringer, hvorfor skal da Bedømmelsen heraf ikke ligesaagodt tilkomme mig som Andre, da Meddelelsen af Dispensen dog afhænger af, hvilke Grunde jeg har at anføre for dens Nødvendighed. Eller naar Bedømmelsen af disse Grunde nu engang skal være forbeholdt den geistlige Øvrighed, hvorfor bliver da Tilladelsen til Ægteskabet ikke idetmindste meddelt gratis? Hvad skulle de byrdefulde Afgifter til? Vil man lade de aandelige Naadegaver sælge og betale for timelig Fordeels Skyld? Hvad der kan lade sig afgjøre med Penge kan i Grunden ogsaa lade sig gjøre uden Penge, og paa den Maade vilde man ikke finde sin Samvittighed meget forurologet, selv naar man uden Dispensation —

Pr. Holdt! Holdt! Stands dog en Smule din Ordstrøm, i hvilken jo dog Alt kun er Forvirring og Misforstaaelse. Det vilde være den katholske Kirke selv kjærest, hvis Enhver med Nøiagtighed og Troskab vilde efterleve de bestaaende Love og slet ikke slutte nogen ægteskabelig Forbindelse, som gjorde en eller anden særegen Tilladelse nødvendig. Men naar der desuagtet forekomme slige Tilfælde, saa kunne disse aabenbart ikke overtales til de enkelte Bedkommendes Bedømmelse, fordi disse, naar de eengang havde den bestemte Villie at indgaae Ægteskab, vistnok aldrig vilde holde Grundene dertil for at være utilstrækkelige. Det er ogsaa den katholske Kirke i sin Forstanders Person og ikke den enkelte Christen, som har udstedt de Love, hvorved visse Tilfælde erklæres for at være Ægteskabshindringer; det tilkommer ogsaa derfor igjen kun Kirken, i enkelte Tilfælde at tilstaae en Formildelse af de bestaaende Bud. Da der nødvendigvis ere forbundne nogle Udgifter for Porto, Skriverløn o. desl. med Besørgelsen af et saadant Anliggende, er det uden Tvivl billigt, at de bestrides af dem, som gjøre Fordring paa denne Velgjerning af den kirkelige Overbærelse. Det er alene denne

i sig selv ubetydelige Godtgjørelse, som den mere Ubemidlede maa betale: og hvis Noget endogsaa ikke gjerne vilde overtage denne, saa er det, som jeg allerede sagde, Kirken ulige tjærere, om man vilde give Afkald paa selve Belgjerningen, og simpelthen holde sig til de bestaaende kirkelige Bud. I ethvert Tilfælde er denne lille Beskatning et Middel til at indskrænke den altfor letfindige Forbring paa de kirkelige Dispenser. Anderledes forholder det sig med Saadanne, som have en betydelig Formue. Disse vilde ved en ringe Udgift paa ingen Maade afholdes fra at gjøre Indgrib i den fastsatte Anordning, eller tæmmes i deres Forbring; og naar Beskatningen var lige, vilde de have altfor meget forud for de Fattigere. Naar disse ville have, at Kirken skal bevise dem en Naade, saa er det billigt, at de vise sig taknemmelige for en saadan Naade, og bevise Christenheden en og anden Tjeneste, som er i Stand til paa en eller anden Maade at give Kirken Opreisning for den Krænkelse af dens Love, som finder Sted for deres Skyld. Et passende Middel dertil er, at de bidrage Noget til de Udgifter, som foranlediges ved Udførelsen af Missionærer til den christne Troes Udbredelse. Saaledes bliver Kirkens Naadesbeviisning dem tildeel, omtrent som det skeer ved Afladen, under den Betingelse, at de forrette en anden god Gjerning derfor. De indkomne Dispenspenge anvendes virkelig til det fornævnte Diemed, og som Du seer, er der her ingen Tale om Meddelelsen af Dispens for Penge, eller om at betale aandelige Goder med timelig Løn.

T hom. Paa den Maade har Sagen rigtignok et andet Udseende. — Men tillad mig at gjøre endnu et Spørgsmaal; ikke som om jeg tvivlede om at Sagen forholder sig rigtig, men kun for at faae en Oplysning desangaaende. Hvorfor er det forbudt de Christne at have flere Koner, medens dette dog var tilladt det gamle Testaments Patriarker?

Pr. Saaledes havde Skaberens ikke anordnet det i Paradiiset. Han stjænkede Adam kun een Hgtefælle, ikke flere, og sagde ved Hgtefællens Indstiftelse: „Manden skal forlade Fader og Moder og blive hos Hustruen, og de to skulle være Et“ (1. Mos. 2, 24.) d. v. s. de skulle elske hverandre saa

inderligt, som om de kun vare een Person. Men dette er ikke muligt, naar Manden har mere end een Ægtehustru, forbi hans Kjærlighed nødvendigviis da maa være deelt imellem dem. Naar selv de retfærdigste og helligste Mænd i den gamle Pagt, som Abraham, Jacob o. a. ikke efterkom denne guddommelige Anordning, saa beviser netop dette, hvor dybt den hele Menneskehed var falden ved det første Menneskes Syndefald, og hvor meget alle Menneskets Forhold, og navnlig Ægteskabet, trængte til en Forløser og Gjenopretter. Netop derfor havde ogsaa Gud Overbærelse med deres Ufuldkommenhed, og tilloob i den mosaiske Lov paa Grund af Menneskenes haarde Hjerter Meget, som engang igjen maatte blive anderledes. Thi efter at Forløseren er fremstaaet i Jesu Christo, ere vi igjen istand til at opfylde Guds oprindelige Villie, og Kristus og hans Kirke forpligter os ogsaa dertil.

Thom. Nu kun et andet Spørgsmaal! De sagde før, at Ægteskabet mellem Christne og Ækchristne var utilladeligt; altsaa er Ægteskabet mellem Christne af forskjellige Confessioner dog ikke forbudt?

Pr. Ægteskabet mellem Christne og Ækchristne er ikke alene forbudt, men aldeles ugheldigt; deraf følger dog paa ingen Maade, at Ægteskaberne mellem katholske Christne og saadanne, som ere udenfor den sande Kirke, kunne ansees for at være tilladelige. Tværtimod har Kirken altid af de vigtigste Grunde misbilliget saadanne Ægteskaber, og over tredive forskjellige Kirkeforsamlinger, fra den ældste indtil den nyeste Tid, have udtalt sig derimod. For det første kan et saadant Ægteskab kun i de sjældneste Tilfælde sluttes, uden at der truer den katholske Part den Fare, at tabe sin Tro, eller idetmindste at blive ligegheldig for den. Ægtefolk skulle gjensidig elske hinanden paa det Inderligste; men jo mere de i blandede Ægteskaber opfylde denne ægteskabelige Pligt, desto lettere vil hver Part føle sig tilbøielig til, for at behage den anden, at undgaae Alt, hvorved den paa nogen Maade udmærker og affondrer sig fra ham. Katholiken vil da let overtale sig selv til at afstaae fra Overholdelsen af Kirkebudene, og undlade sine dyre Religionsøvelser,

eller ogsaa blive de begge ligegyldige for enhver Religion, og finde saaledes en i Sandhed sørgelig Forening i gjensidig Vantro. Udviser den katholske Ægtepart derimod den tilbørlige Fasthed i sin Tro og i dens Udøvelse, og bliver Protestanten paa den anden Side ved sin Overbeviisning, saa er der atter en Forstyrrelse af den ægtefabelige Fred at befrygte. Thi hvad kunde mere befordre et Ægtepars Endrægtighed, end naar de have de helligste Overbeviisninger tilfælles; men hvad kunde ogsaa mere adstille dem, end en forskjellig Overbeviisning netop augaaende det Vigtigste og Helligste. Hvad er stjønnest og meest velgjørende for begge Ægtefæller? naar begge i Forening besøge den samme Kirke, den samme Gudstjeneste, i Forening vise sig for Bodens Domstol, i Forening annamme den h. Communion, og i denne hemmelighedsfulde Forening med Christus tillige feire en ny aandelig Forening mellem hverandre og en Gjentagelse af deres hellige Forbindelse, eller naar hver af Ægtefællerne gaaer i en anden Kirke, til en anden Gudstjeneste, til andre Sacramenter?

For det andet gjælde alle de her udtalte Bekymringer i endnu høiere Grad Børnene af et saadant Ægtefælskab. Om ogsaa disse opdrages i den katholske Religion, hvor paafaldende maa det dog ikke være for dem i deres tidligste Ungdom, og i deres ældre Alder saare dem, at Faderen forretter sin Vøn paa en, Moderen sin paa en anden Maade, at Faderen taler paa en og Moderen paa en anden Maade om Christendommens Hemmeligheder med dem, eller at Faderen omhyggeligt undgaaer at udtale sig for dem om det som Moderen stildrer dem som det Helligste, eller omvendt. Endnu værre er det, naar begge endog unddrage dem den tidlige Erkjendelse af Gud og Christendommen, som ingen senere Underviisning kan erstatte, eller blive deres Forbilleder i Ligegyldighed saavel mod den ene som den anden Tro.

For det tredie er endelig Katholiken i et saadant Ægtefælskab udsat for den særegne Fare at see sig forurettet i Tilfælde af Skilsmisse. Protestanterne tillade i visse og mange Steder meget talrige Tilfælde fuldstændig Skilsmisse, saa at Protestanten efter Behag kan stride til et andet Ægtefælskab. Katholiken

derimod kan det i saadant Tilfælde aldrig indrømmes at gifte sig igjen, saalænge den fra ham skilte Ægtefælle lever, fordi den katholske Kirke, ifølge dens fra Jesus Christus arvede Lære, kun i Tilfælde af Ægteskabsbrud tillader en Skilsmisse fra Bord og Seng, men aldrig tillader et nyt Giftermaal, og erkjender efter den katholske Troeslære Ægteskabet for at være fuldkommen uopløseligt. Saaledes kan altsaa Katholiken i et blandet Ægteskab aldrig være sikker paa, om ikke hans Ægtefælle engang viser sig med en Anden i Kirken og slutter en ny Ægtepagt, medens han selv er bunden til at forblive i ugift Stand, indtil den utro Ægtefælle maaskee dør. Naar han desuagtet vilde forsøge paa at indgaae et nyt Ægteskab f. Ex. med en Protestant og med protestantisk Vielse, da vilde han være excommuniceret, og kunde ikke længere betragte sig som Lem af den katholske Kirke.

Simon. Naar blot alt dette i Forveien overlægdes af dem, som staae i Begreb med at slutte et blandet Ægteskab!

Pr. Jeg veed meget godt, at Sagen sees med ganske andre Dine i den ægteskabelige Begeistring's Dage, og at de tilkommende Ægtefæller gjensidigt kun tænke det Bedste om hverandre. Men om de end ikke ere i Stand til at fælde en Dom over deres egne fremtidige Forhold, saa skulde de dog see hen til andre, allerede bestaaende Ægteskaber, og betænke, at alle disse Ægtefæller engang have været begejstrede Brudfolk, men at dog langtfra alle Ægteskaber ere blevne saaledes, som de havde udmalet sig dem i deres Brudestands Dage. De blandede Ægteskaber kunne i Særdeleshed levere dem talrige Exempler paa denne Erfaring. — Jeg har hidindtil forudsat, at Børnene af et saadant Ægteskab uden Hindring opdrages i den katholske Tro; hvor ofte giver imidlertid ikke endnu Børnenes Opdragelse Anledning til Stridigheder, og lægger Grunden til en Tvedragt, som aldrig nogensinde ender, og til en Rummer, som for den hele Levetid tynger paa den katholske Ægtepart. Katholiken har nemlig ikke sjeldent betinget sig Børnenes Opdragelse i sin Tro, og Protestanten indrømmet denne Betingelse; men naar det kommer til Opfyldelsen af den, saa har Familien meget at ind-

vende derimod, og er beredt til Bønner og Trudsler, og den ikkekatholske Ægtefælle, som nu er mindre søielig end før Brylluppet, lader sig af sine Paarørende bestemme til at blive sit Ægte utro, og bryder sig ikke om den Samvittighedsangst og Kummer, som han derved bereder sin Kone. Eller ogsaa er Katholiken tilfreds med den Forsikkring og Borgen, som gives ham af den protestantiske Part, og seer sig først stoffet efter Brylluppet, naar han erfarer, at de bestaaende Statslove ere imod enhverformhelst Overenskommt fra hans Side angaaende Børnenes religiøse Opdragelse, og erklære en saadan forud for at være ugheldig. Hvorledes endelig, naar den katholske Part selv er bleven sin Pligt utro med Hensyn til Børnenes religiøse Opdragelse?

T hom. Men hvorfor fordres der absolut, at alle Børn af et blandet Ægtefælle skulle opdrages katholsk?

Pr. Fordi den katholske Kirke bestemt maa fordre, at enhver katholsk Christen er overbeviist om Sandheden af sin Tro. Var han ikke det, havde han jo allerede ophørt med at høre til den katholske Kirke. Men naar han er overbeviist om Sandheden af sin Tro, kan han ikke uden at begaae en svær Synd tillade, at hans Børn berøves den. Han skylder dem meer end det timelige Liv og den jordiske Opdragelse; ved Indtrædelsen i Ægtefællens overtager han den Forpligtelse, at handle som Guds Stedfortræder mod sin Aftom, at udstyre deres Sjæle med det, som fører til det evige Liv, at opdrage dem for Himmelen. Hans Børn ere Guds Eiendom; saa lidt som han derfor er berettiget til at disponere over deres timelige Liv og til f. Ex. at forkorte det, ligesaa lidt har han Ret til, i hvad der angaaer deres evige Liv, at gjøre nogen Indrømmelse, hvorved de lide Skade.

T hom. Men hvis Protestanterne ogsaa paa deres Side vilde forlange, at alle Børn skulde opdrages protestantisk?

Pr. Saa vilde der aldrig indgaaes noget blandet Ægtefælle, og det vilde i ethvert Tilfælde være det Bedste. Da Protestanterne forøvrigt anerkjende, at man ogsaa i den katholske Kirke besidder Alt hvad der er nødvendigt til Sjælfrelsen, og

at man med den katholske Tro kan opnaae det evige Liv, mens den katholske Kirke derimod holder fast ved den Overbeviisning, at kun den har Jesu Christi sande, saliggjørende Lære, saa have hine ikke den Forpligtelse, at holde paa deres Børns protestantiske Opdragelse. Vilde de gjøre det, kunde de kun være lede af den Hensigt, at vinde et Par Hoveder meer for deres Tro. Om den katholske Kirke=Lære, som den ene saliggjørende, har jeg allerede andenteds talt, og behøver vist ikke her at gjentage det engang Sagte.

T h o m. Men hvorledes, hvis en Katholst besuagtet tillader, at hans Børn opdrages i den protestantiske Troesbekjendelse?

P r. Saa kan en katholst Præst ikke, uden at hans Samvittighed lider Skade, meddele ham den ægtefabelige Vielse. I det Høieste tør han være nærværende, for tilligemed de tilstedeværende Vidner at høre Brudfolkernes gjenfjellige Indvilligelse i deres Ægtefæb, saaledes som det af Kirkeforsamlingen i Trient er forefrevet til Ægtefæbets Gyldighed. I dette Tilfælde, eller naar Ægteparret har foretrukket at modtage Vielsen paa protestantisk Viis, er nu Ægtefæbet rigtignok fuldkommen gyldigt; men den katholske Part kan ikke betragtes anderledes, end som den, der har betyngt sin Samvittighed med en svær Synd, for hvilken han kun da er i Stand til igjen i Bodens Sacrament at faae Tilgivelse, naar han erkjender den Uret, som han har begaaet, angreer den hjerteligt, og saavidt det er ham muligt, søger at raade Bod paa den. Kun saaledes kan Annamelsen af den h. Communion tilstedes en saadan Katholik.

S i m o n. Paa den Maade kan han heller ikke før Indgaaelsen af et saadant Ægtefæb annamme Bodens og Alterets Sacramenter?

P r. Nei, da han allerede har den Hensigt eller staaer i Begreb med at gjøre sig skyldig i en syndig Handling. Disse Sacramenter annammes før Ægtefæbets Afslutning, og ere en forefrevet Forberedelse dertil, deels for at man kan annamme Ægtefæbets Sacrament i Naadens Stand, deels for at den h. Communion med sin Naade maa virke til, at man med den

guddommelige Hjælp trofast kan opfylde de hellige ægtefabelige Pligter.

Simon. Ikke sandt, nu siger De os ogsaa, hvilke Bønner der forrettes under Vielsen?

Pr. Præsten begynder med at minde Brudgommen og Bruden om deres fremtidige Pligter, og belærer dem om den ægtefabelige Stands Hellighed saavel som om det Ansvar, som de overtage, for at de ikke uoverlagt og letfindigt skulle vove et saa alvorligt Skridt. Naar denne Tiltale er endt, spørger han først Brudgommen, og derpaa Bruden, om de gjensidigt have den virkelige og bestemte Hensigt, at slutte en ægtefabelig Pagt med hverandre, og begge Parter skulle svare et tydeligt Ja, saa at Sognepræsten og Vidnerne kunne være overbeviste om deres virkelige Indvilligelse. Have de ved denne Erklæring afsluttet deres Ægtefæb, lægger Præsten som Sindbillede paa deres Forening deres høire Hænder i hverandre; til Tegnet paa, at deres Ægtefæb sluttes under Kirkenes Beskyttelse og Velsignelse, bedækker han deres forenede Hænder med den præstelige Stola og udtaler derpaa Vielsens Ord: „Det af Eder sluttede Ægtefæb bekræfter og velsigner jeg i Navnet Faderens og Sønnens og den Helligaands. Amen.“ Under disse Ord gjør Præsten Korsets Tegnet over deres forenede Hænder; thi ligesom enhver anden Naade, saaledes kommer ogsaa den, som er nødvendig for Ægtefæbet, fra den korsfæstede Forløser. Han bestænkter ogsaa de nye Ægtefæller med Vieband, som er et skjønt Billede paa den himmelske Velsignelse, der ligesom Duggen drypper ned paa dem. Herpaa følger Bruderingens Velsignelse med det hellige Korstegn og den Bøn: „Velsign, o Herre, disse Ringe, som vi i Dit Navn indvie; saa at de, som bære dem, gjensidigt maa bevare hverandre ubrødelig Trofæb, staae fast i Din Fred og Dit Velbehag, og forblive i gjensidig Kjærlighed. Ved Jesum Christum vor Herre. Amen.“ Ringene bestænkes ogsaa med Vieband.

Simon. Ringenes Betydning er allerede noksom forklaret i den Bøn, som De netop nu fremsagde.

Pr. Sid alle Ægtefæller hele deres Liv igjennem flittigt

vilde agte paa disse Tinges sinbilledlige Sprog, og aldrig blive det Løfte utro, til hvis Afslæggelse de ere komne til Alterets Trin, til hvilket de altsaa have paakaldt Gud, den Allestedsnærværende, Ham som engang skal være deres Dommer, som Vidne. — Efter flere kortere Forbønner beder Præsten nu den Bøn: „See, o Herre, til disse Dine Tjenere, og befordre naadigen den Indretning, som Du har anordnet til den menneskelige Slægts Forplantning, for at de som forenes under Din Beskyttelse, steds maa føle Din Hjælp og Bistand, ved Christum vor Herre. Amen.“ I mange Dioeser læses derpaa endnu den h. Johannes Evangelium: „I Begyndelsen var Ordet.“ Der forekommer deri de Ord: „Dem, som optog ham (Christus) og troede paa hans Navn, gav Han Magt til at worde Guds Børn, som ikke ere fødte af Kjød (paa naturlig Maade), men af Gud (ved den hellige Daab).“ Dette kan tjene de nye Ægtefæller til Erindring om, at de mere maa være betænkte paa at opdrage Børn for Gud og Himmelen, end for det jordiske Liv.

Simon. Det er jo en trøstelig og lykkelig Bevidsthed, naar man kan sige sig selv, at man har opdraget sine Børn til engang at blive Borgere i Guds Rige.

Pr. Dette er nu den Maade, hvorpaa Ægteskabets h. Sacrament meddeles uden den h. Messe. Imidlertid er det en gammel christelig Skik, at forbinde Høitideligheden med Fremhævelsen af det hellige Messeoffer, hvorfra da ogsaa den Forskrift hidrører, at Ægteskabet, selv naar det ikke er forbundet med den hellige Messe, kun kan indgaaes om Morgen, uden naar der ere tilstrækkelige Grunde for at fuldbyrde dets Indvielse om Eftermiddagen. Det vilde være meget at ønske, at Vielsen, til Ægteskabets større Forherligelse, ogsaa nuomstunder afholdtes hyppigere i Forening med det hellige Messeoffer. I dette Tilfælde finder Vielsen Sted umiddelbart før den hellige Messes Begyndelse, og denne læses saa indtil Slutningen af Pater noster. Men her vender Præsten sig fra Altret til de nye Ægtefæller, som nedkæle paa Alterets Trin, og udtaler følgende Bønner over dem: „Bønhør naadig vore Bønner, og befordre Din Anordning, som Du har truffet til den menneske-

lige Slægts Forplantning, for at den Forbindelse, som sluttes efter din Anviisning, ogsaa med din Bistand maa bevares. Gud, ved hvis Almagt Alt er skabt af Intet, og ved hvis Raadslutninger Qvinden er givet den i Guds Villedede skabte Mand til uadskillelig Medhjælperinde! Du har dannet Qvindens Begeme af Mandens Kjød, og derved antydet, at hvad der er skabt tilfælleds, skal aldrig adskilles; Du har paa en ophøiet og hemmelighedsfuld Maade æret det ægtefæbelige Baaud, idet Du deri har fremstillet et Afbillede af Christi Forbindelse med sin Kirke! Ved Dig, o Gud, bliver Qvinden forenet med Manden, og den oprindeligt anordnede Forbindelse begavet med den Betsignelse, som hverken kunde udslettes ved Arvesyndens Brøde eller ved Synsflorens Straffedom. See naabigen ned til denne Din Tjenerinde, som beder om din Beskyttelse til sin ægtefæbelige Forbindelse, opfyld hende med Kjærlighed og Fred, lad hende indgaae sit Ægtefæbelige tro og kyndst i Christo, og efterfølge de hellige Qvindes Exempel! Mod sin Mand være hun kjærlig som Rachel, viis som Rebecca, lig Sara i Alder saavel som i Trofæbel; maatte al Synds Fader ikke finde Noget ved hende, som han kunde erkjende som Sit; maatte hun hænge fast ved sin Tro og dine Bud, bevare sit ægtefæbelige Baaud reent, styrke sin Trofæbel ved from Strenghed mod sig selv; hun indgyde Frefrygt ved sin Tugtighed, vise sig som den der er vel underviist i den himmelske Lære, hun være rig paa Afkom, standhaftig og ustyldig, saa hun engang maa indgaae til de Saliges Hvile i Dit himmelske Rige. Lad, o Herre, Begge see deres Børns Børn og opnaae den forønskede Alder, ved Christum vor Herre, Amen". Efter at Præsten igjen har vendt sig mod Alteret og fortsat den h. Messes indtil Communionen, rækker han, umiddelbart efter sin egen Communion, ogsaa de nye Ægtefæller det h. Sacramente, for at denne h. Epise maa opfylde dem med den guddommelige Raade til deres fremtidige Kald. Men ved Slutningen af Messen udtaler Præsten, førend han paa sædvanlig Maade velsigner det forsamlede Folk, følgende Betsignelse over det nye Ægtepar: „Abrahams Gud, Isaacs Gud, Jacobs Gud være med Eder! Han udøse sine Betsignelser over Eder, saa at I see eders Børns Børn indtil i tredje og fjerde Led, og saa i al Evighed besidde det himmelske Liv! Dette forunde Eder vor Herre Jesus Kristus, som med Faderen og den Helligaand lever og regjerer, Gud i al Evighed, Amen." Sim on. I Sandhed! Ægtefæbet kunde ikke sluttes paa nogen høitideligere Maade, og ikke udstyres med stjønnere Betsignelsesønsker!

Pr. Jeg maa dog bemærke, at ifølge Kirkens Anordning kun det første Ægtefæbelige udstyres med den høitidelige Betsignelse; naar Enken efter den første Ægtefælles Død gifter sig for anden

Gang, eller ogsaa naar de vordende Ægtefæller hidindtil ikke have beflittet sig paa nogen reen Vandel, bortfalder den.

Simon. Hvorfor da det?

Pr. Den katholske Kirke har altid anseet Ægtefællens Gjentagelse efter den tidligere Ægtefælles Død som en tillabelig og retmæssig Forbindelse; dog har den aldrig agtet den saa høit som det første og ene Ægtefæll. En gjentagen ægtefællig Forbindelse er for det første ikke længere et tro Billede paa den Forening, som bestaaer mellem Christus og hans Kirke. Christus er en reen og jomfruelig Brudgom, og Kirken en reen uplettet Brud. Hverken Christus eller Kirken havde i Forveien delt deres Hjerte og Kjærlighed med en anden Gjenstand. Et andet eller tredje Ægtefæll er altid paa en vis Maade en Krænkelse af den Kjærlighed og Trofæll, som er lovet den første Ægtefæll, og som, naar den var ægte og gebigen, ogsaa maa vare ubøvet Død og Grav. For det andet hviler der ogsaa paa et andet Ægtefæll Mistanken om Uaandelighed og en altfor stor Tilbøielighed til sandfæll Tilfredsstillelse. Derfor var der i ældre Tider endogsaa fastsat en vis Bod for det gjentagne Ægtefæll, og desuden unddroges der de Ægtefæll, som giste sig for anden Gang, mangen Udmærkelse og Ære.

Mariaforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 26. August Æterm. Kl. 4.

Rettelser.

- S. 245. Lin. 12 f. n. Kirkeorden, — at det da maatte være. Læs: Kirkeorden — maatte være.
 S. 246. Lin. 12 f. o. den Sandhed som Han. Læs: Det som Han etc.
 S. 254. Lin. 5 f. n. rigest lønne. Læs: ringest lønne.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 19. August. 13. Søndag efter Pintsfe. Joachim, den h. Jomfrues Fader. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimeffe med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 20. M. Bernhard, Kirkelærer. 21. Ti. Johanna Franziska af Chantal, Enke. 22. D. Octav af Maria Himmelfart. 23. To. Philippus Venitius, Bisk. 24. F. Bartholomæus, Ap. 25. L. Ludvig, Konge, Bisk.

Søndagen d. 26. August. 14. Søndag efter Pintsfe. Marias ubesmitte Hertes Fæst. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimeffe med Prædiken. Kl. 3 Fæstendagt. — 27. M. Josef af Calasanz, Ordensst. 28. Ti. Augustinus, Kirkelærer. 29. D. Johannes den Døbers Halsbuggelse. 30. To. Rosa af Lima, Jfr. 31. F. Raymundus Nonnatus, Bisk. 1. Sept. L. Margaretha, Dronning.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 18. Søndagen den 2den September. 1866.

Indhold: Gustav Adolf. Kirkelige Efterretninger: Norge. Berlin.

Gustav Adolf.

Denne Konge var vistnok en stor Mand, hvis Fortjenester Tyskland fremfor noget Land burde kjende og være istand til at vurdere. Og dog er man netop i Tyskland allermindst enig i Bedømmelsen af ham, thi Hjertet hopper i Livet paa den ene Tysker, naar han hører dette Navn, medens den anden bliver førgelig tilmode.

De tyske Protestanter ville nu engang ikke lade sig det afdisputere, at denne svenske Konge har reddet dem og deres rene Lære, og at han er bleven en af Tysklands største Velgjørere. Derfor fejre de endnu den Dag idag hans Navn og ære hans Minde ved en stor Forening, som kaldes Gustav-Adolphs-Foreningen. Vigtignok gives der ogsaa Protestanter, og det endog meget lærde og vakkre Mænd, som paastaae, at dette er det gamle „Deutschmichelei“, som viser mest Benndring og Respect netop der, hvor der vanke de groveste Drefigener. Men, som sagt, de fleste tyske Protestanter kjende ingen større Mand end Gustav Adolf, og naar man spørger dem om, hvor deres Beviser ere for denne Konges Storhed, saa svare de: vi bevise det med, at Gustav Adolf aldeles uegennyttig, af reen Iver for den lutherste Tro, er kommen os til Hjælp; han var tillige en stor Statsmand og tapper Feltherre.

Saa en stor Statsmand var han — saa snu nemlig som nogen

vel kunde være; og saa hans Tapperhed maa man lade vederfares Retfærdighed. Men det alene gjør ikke Manden stor, især naar man seer, at den hele Rlogskab og Tapperhed kun tjente til at fremme bestemte personlige Diemed.

Hvis nu denne Konge virkelig er kommen Protestanterne til Hjælp, og det saa uegennyttigt og kun for Troens Skyld, saa er det billigt, at hans Troesbrødre ære ham og bevare ham i taknemmelig Erindring.

Men saa ofte som jeg læser den Tids Historie, faaer jeg noget ganske Andet ud af den, nemlig, at han hverken har ført Krigen af Uegennyttighed eller for den lutheriske Tro.

Her vil man nu sagtens træde alvorligt op imod mig, thi den ædle svenske Konge har jo selv sagt, at han kun vilde redde den lutheriske Tro. Læs blot hans Proclamation til de protestantiske Fyrster! — Saadant noget staaer rigtignok i hans Proclamation, men Proclamationer ere Ord og ikke Gjerninger, og hans Gjerninger ligne slet ikke hans Proclamationer. Dette ville vi snart faae at see, thi hvo som begynder en Krig, og udenvidere falder ind i fremmede Lande, siger aldrig Folk lige i Dinene, hvad han egentlig vil, men han bærer sig ad som enhver der søger at komme i Klammeri: han siger, at han har været nødt til at gjøre det, thi man har slet ikke villet lade ham have No, eller ogsaa, at det udelukkende er ham om Andres Vel at gjøre. Saaledes gif det ogsaa med Gustav Adolf; han kunde naturligvis ikke sige: jeg har lyst til at begynde en Krig, og derved opnaae dette eller hiint; men det var det klogeste at sige: jeg kommer mine Troesbrødre til Hjælp.

Herved var der kun den Hage, at disse Troesbrødre slet ikke vare blevne angrebne, og derfor maatte den svenske Konge lave flere høist forskjellige Proclamationer. Thi den tydske Kaiser og hans Fyrster kunde ellers have spurgt, hvem han da egentlig vilde komme til Hjælp, da Ingen var angreben, og Ingen havde anraabt ham om Bistand? Utsaa lavede den svenske Konge igjen en ganske anden Proclamation for Kaiseren, og deri talte han rigtignok ikke et Ord om Troen eller om at hjælpe sine Troesbrødre. Saa høist forskjellig Tale udgif her af een Mund,

at man slet ikke veed, hvilken der var den sande og derfor maa formode, at ingen af dem var det; thi det som han egentlig vilde, det beholdt den snu Mand for sig selv. Han havde derhos altid en from Talemaade i Veredskab; han kunde omgaaes overordentlig nedladende med Folk og lade som om han for sin Person ikke søgte Andet, end Møie og Arbeide, men var kommen for at dele sine Seires Frugter med Andre. Dog i hvilken helt forskjællig Belysning kommer denne Mand til at staae, naar vi spørge:

- 1) Hvorfor kom han vel egentlig fra Sverrig ned til Tydskland?
- 2) Hvorledes har han behandlet Tydskland?

Paa det første Spørgsmaal kan der ikke svares Andet, end at Gustav Adolf kom til Tydskland, fordi der netop dengang var god Leilighed for ham til at bryde ind i dette Land, fordi hans Folk ønskede det, og han selv fandt endnu mere Behag deri. Dette er let at bevise. Ingen Fyrste og intet Folk tænkte paa at hidkalde den svenske Konge, men han saae, at Pasagen var aaben og sikkrere end nogensinde. Tydskland var i sit Underste og i sin Magt deelt, det var katholsk og protestantisk, kaiserligt og rigsfyrsteligt. Altsaa behøvede den svenske Konge kun at sige til de protestantiske Fyrster, at han var imod Kaiseren og stod paa deres Side. Han kaldte sig derfor Tydslands Nedningsmand, og mange Tydskere troede det, fordi man gjerne troer det som man gjerne hører, og dengang hørte man intet hellere, end at der var Leilighed til at komme Kaiseren i Haarene og stække Rigsoernens Vinger. Kluge Folk vidste rigtignot godt, hvad der egentlig var Hensigten med den svenske Konges Indfald i Tydskland; men de maatte tie, hvor Folket jublede, og Folket jublede, fordi dets lutheriske Præbikanter udbasunede ham som en Guds Engel, som en Josua o. s. v. At han ikke tænkte paa at begynde en Religionskrig, men nok en Krig, som Religionen afgav et Paaskud for, det indsaae man let. Hverken sit Folk, eller dets Repræsentanter, hverken Kaiseren, eller de tydske Churfyrster sagde han det mindste om, at han vilde komme

Protestantismen til Hjælp. Nei, han kom til Tydskland, fordi Keiligheden dertil var saa gunstig.

Men hvad søgte han i Tydskland? Sin Fordeel! Denne bestod i at beskæftige sit Folk udadtil, og forskaffe sin egen Ergjerrighed frit Spillerum. Hans Svenskere vare i sig selv raae og vilde, og allerede i 300 Aar havde de snart ført Krig indbyrdes, snart med andre Folk. Et saadant Folk maatte altsaa beskæftiges med Krig, thi den ufrugtbare Forbund gav lidet Arbeide og lidet Brød, og deraf kommer det svenske Ordsprog: ingen Krig, intet Brød! Konger og Adel derimod benyttede de bestandige Krige, for lettere at kunne undertrykke Folket.

Gustav Adolf blev kun opdragen for Soldatervæsen og Krig; Krig var og blev hans Lyst ligetil hans Ende. Af sine to Millioner Undersaatter bestemte han eet hundrede og tredsindstyve tusinde ubelukkende til Krig. Altsaa maatte næsten hver sjette Mand i Sverrig være Soldat. Den unge Mand var desuden opfyldt af Ergjerrighed. Han undte f. Ex. ikke sin Broder, at Russerne vilde have ham til Kaiser, og søgte at lede Balget paa sig selv, indtil tilsidst ingen af dem blev russisk Kaiser. Istedet derfor opstod den Tanke i hans Hoved, at oprette et eget Kaiserrige. Han stude, for at naae dette Maal, ikke engang den uretfærdigste Krig. Saaledes angreb han f. Ex. i Aaret 1621 Polakkerne, netop paa en Tid, da disse i den anden Ende af deres Rige bleve haardt trængte af Christenhedens Arveffjende, af 300,000 Tyrker. Saa uchristeligt kunde den Mand handle, som man holder for at have været sine undertrykte Troesbrødres Redningsmand!

Frankrig saae dengang med Skræk paa den tydske Kaisers Magt, og hidse den svenske Bjørn mod Tydskland, og denne vidste at der paa dette Tog vilde tilfalde ham Noget, som han allerede længe havde havt Lyst til, nemlig Pommern, som ligger saa bekvemt for Sverrig. Desuden vilde Gustav Adolf danne sit Folk og gjøre det rigere; Widler dertil vare at finde i Tydskland, og derfor maatte man have Pommern. Herpaa gif Alt ud, baade før og efter Gustav Adolfs Død, og ikke paa Protestantismens Redning. Intet Under derfor, at Hertugen af

Pommern sendte tre Gesandter til Gustav Adolf, for at holde ham borte fra Pommern; thi Hertugen indsaae godt, at hans Land skulde tages fra ham. Men Kongen afflog denne Bøn, og foregav de vigtigste Grunde derfor, f. Ex., at Hertugen af Pommern var hans Tjende, og at Landet maatte finde sig i sin Skæbne; thi Kongen stod fast paa, at „han ikke vilde udlevere Pommern, om han saa skulde føre Krig i hundrede Aar“. Naturligvis; thi det var den sikreste Bro til fra Sverrig at sætte over til Tydskland. At Endemaalet var Besiddelsen af Tydskland og Overherredømmet over det, viste Kongens egne Ord i Rigsraadet i Stockholm, hvor han sagde: „Hvis jeg bliver Seierherre, saa bliver Tydskland mit Bytte!“

(Fortsættes.)

Kirkelige Efterretninger.

Norge. I Anledning af Storthingets Discussion af 17. November f. A., hvis Resultat var alle Ake-Lutheraneres Udelukkelse fra Afgang til Embeder, har Sognepræsten ved St. Døds-Kirken i Christiania, P. Stub, udgivet et, lille Skrift betitlet „Om Religionsfrihed og Oplysning i Norge fra et katolsk Standpunkt“, hvori hiin intolerante Lovbestemmelse undertastes en skarp og træffende Kritik. I det vi her foreløbig anmeldte og anbefale dette lille Skrift (64 S. 8vo) til Læsernes Opmærksomhed, forbeholde vi os, i et af de følgende Nr. at gjøre det til Gjenstand for en udførligere Anmeldelse. Vi finde nemlig ikke blot Enkelthederne i denne Udtalelse høist mærkelige, men Udgangspunktet for Sagens Drøftelse saa eiendommelig valgt, at vi, uden Hensyn til, at Spørgsmaalet om Religionsfrihed her forlængst har fundet en for vor Kirke gunstig Afgjørelse, troe at burde interessere det danske Publicum for at gjøre nærmere Bekjendtskab med, hvorledes en indfødt Nordmand som Præst og Missionær i den katolske Kirkes Tjeneste betragter sit Fædrelands og sine Landsmænds Forhold til denne Kirke, og hvad han i denne Henseende haaber og venter af Fremtiden.

Berlin. I Anledning af et i Berlin udkommet Flyveskrift, der i de af Protestantismens Ordførere vedtagne Talemaader blæser Alarm over hvad der i denne Kreds kaldes „katolsk Propaganda“, og blandt andet fortæller Publicum, at Ber-

liner = Katholikerne formelig afrettes til at gjøre Profelyter, bemærker „Märkischer Kblt.“ følgende: „En Smule Eftertanke over de Midler eller Vaaben, med hvilke Forfatteren (til det omtalte Flyveskrift — en protestantistisk Geistlig) bevæbner de Berliner = Protestanter mod den foregivne katholske Propaganda, nemlig ved at opparme en Mængde gamle forlængst gjendrevne Fabler, giver os de klareste Beviser for, at man for Diebliffet med Ordet Propaganda betegner det Hæb eller den Virkning, hvormed Katholikerne i Berlin efterhaanden mere og mere, ved Omgang med deres protestantistiske Naboer og Venner, samt deres Berøring med Selskabs- og Forretningelivet, uvilkaarlig og uden at lægge an derpaa eller have nogen bevidst Hensigt dermed, sønderrive det tætte Væv af Løgne og gamle dybt rodfæstede Fordomme i Henseende til Alt hvad der angaaer vor Kirke. Vi have nemlig god Underretning om, at de herværende Præbiter ikke sjælden have gjort den Erfaring, at Vægfolk overraske dem med en dem vistnok høist ubeleilig Kundskab om, hvorledes det i Virkeligheden forholder sig med Helgenpaakaldelse, med Nadverlaren, Mæsseofferet og flere andre Ting, der efter de protestantistiske Traditioner have et ganske andet Udseende. Ja, man har endog anmodet Bekommende om at gjøre sig bekendte med katholske Bibler og den katholske Katechismus! Hvad Under da, om den ved dybe videnskabelige Studier nærede protestantistiske Sandhedskjærlighed føler sig bestæmmet og drives til Raseri mod dem, som gjøre Løgneindustrien til en brødløs Forretning. Den forhadte katholske Propaganda er altsaa eensbetydende med den Virksomhed — at forstyrre og nedbryde de gamle og løgnagtige Fordomme mod den katholske Kirke. Det Factum, at denne Bestræbelse har Fremgang og bærer Frugt saavel blandt troende som vantroe Protestanter, det ærgres, og derfor skal det forklæres af en planmæssig Afretning, navnlig af de converterede Katholiker.“

Vi henvise vore Læsere i denne Anledning til en Artikel i „Fædrelandet“ for d. A. Nr. 145, som vi, naar vi engang faae Leilighed dertil, nærmere skulle omtale, hvori en Indsender af Joseph = Søstrenes franske Skole tager Anledning til at advare det kjøbenhavnske Publicum og formane det indstændig til Aarsvagenhed ligeoverfor det foruroligende og faretruende „katholske Profelytmageri“. Vi nægte ikke, at baade den stupide stedse voxende religiøse Indifferentisme, materialistiske Verdensforgubelse, og det pietistiske Quaksalveri have lige megen Grund til at frygte for, at Folket engang skal faae Dinene op for Sandheden, der altid kommer alle sine Fjender lige ubeleilig, baade dem der nødig ville forstyrres i den Tro, at den slet ikke er til, og dem som absolut ville, at Løgnen skal gjøre Tjeneste som Sandhed. Angsten for Sandheden er derfor lige stor hos dem Alle!

Til Kirketidendens ærede Abonnenter.

Det nærværende Nr. ledsagende Tillægsark vil ubentvivt gjøre al nærmere Forklaring med Hensyn til selve Kirketidendens midlertidige Indskrænkning til den halve Størrelse overflødig. Tillægsarkene, der i alt ville beløbe sig til otte eller ti, ville samlede udgjøre en Hoveddeel (1ste Hefte) af et større theologisk Skrift, hvori Forfatteren, Høiærv. Hr. Pastor Lichtle i Gøtting (tidligere i Christiania) gjør et i Norge meget udbredt og læst Angrebskrift paa den katholske Kirkelære til Gjenstand for en grundig og udtømmende kritisk Behandling. Dette sidste Skrift har til Titel: „De forskjellige christelige Bekjendelses indbyrdes afvigende Læresætninger, af R. Graul, Dr. theol., Direktor for den evangelisk-lutherske Missionsanstalt i Leipzig. Oversat af Cand. theol. C. M. Breien, med et Forord af Prof. C. P. Caspari. Christiania 1858.“ Pastor Lichtles Skrift, hvortil Titelbladet ved Trykningens Afslutning vil blive Abonnenterne meddeelt, har til Titel: „Den katholske Troeslære og dens Brængebillede, eller Dr. R. Grauls Forvanskninger af den katholske Sandhed.“ Det heromhandlede Angreb paa den katholske Troeslære vil befindes at være et høist overfladisk Arbeide, som paa en blændende og vildledende Maade benytter alle de gængse protestantiske Fordomme, Misforstaaelser og Forvanskninger af den katholske Lære og Cultus, idet det tillige ved sin katechismusagtige Korthed og Concished giver sig Udseende af at være en Frugt af grundige dogmatiske og bibelske Studier. Man kan ikke andet end forundres over, at et i sig selv saa ubetydeligt Skrift, der af 188 Sider kun skjænker den romerske Kirke de tredive, er i Norge kommen til at gjælde for en stor Autoritet netop i Henseende til Bedømmelsen af den katholske Troeslære. Dette har imidlertid sin Grund i den Omstændighed, at den er forsynet med den uægtelig meget lærde og for sin Lærdom medrette høitagtede Professor Casparis Anbefaling; men begge Dele, saavel at en Mand som Prof. Caspari har kunnet anbefale „de yngre Theologer“ i Norge et saadant Skrift paa Grund af Tanernes „Klarhed og Skarphed“ og „Fremstillingens Rigtighed og Nøjagtighed“, som at den norske Professors Autoritet har været istand til at canonisere en saa forvrænget og alene ved sin Korthed næsten latterlig Behandling af et saa omfattende og betydningsfuldt Emne, vækker høist besynderlige Forestillinger om den theologiske Videnskabeligheds nærværende Standpunkt i Norge; thi hvad maa man tænke om „Studier“, for hvilke en saadan Bog af en Universitetslærer med en kjendelig Tilfredshed erklæres for et „kjært“ og hensigtsmæssigt „Hjælpe middel“?

Udkommet er og faaes i Bogladerne:

Sementis, Gedichtsammlung von **Clemens Gorman**. Preis 1 Rbl. Fredericia, Riemenschneiders Boghdl. og Hamborg, Joh. Wirflers Buchhdl. 1866. Nettoindtægten tilfalder de nordiske Missioner.

Jesu Christi Dødsangst. Broderskabsandagt for at opnaae en salig Dødstime. Oversat af **Cl. Gn.** Fredericia, Eibeschütz' Bogtrykkeri.

Vincentinsforeningen.

Søndagen den 2den September Eftermiddag Kl. 4 agtes en Generalforsamling afholdt, til hvilken alle Foreningens Medlemmer bedes saavidt muligt at indfinde sig.

Casino-Clubben,

hvortil 57 Herrer have tegnet sig og betalt Contingentet, vil først blive aabnet den første Søndag i October Naaned, da det ikke har været muligt, allerede til September at erholde et passende Lokale. — Søndagen den 30te September vil Stedet og Klokketallet for Aabningsmødet blive bekendtgjort.

Comiteen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 2. September. 15. Søndag efter Pinte. De hh. Skytse- engles Rest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 3. M. Stephanus, Konge, Bekj. 4. Ti. Rosa af Viterbo, Jfr. 5. D. Laurentius Jusitiani, Bekj. 6. To. Rosalia af Palermo, Jfr.

Fredegen d. 7. September. Broderskab til Jesu guddommelige Pierte. — Formiddag Kl. 8 $\frac{1}{4}$ høitidelig Messe. Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Broderskabsandagt. — 8. L. Mariae Fødsel (feires imorgen).

Søndagen d. 9. September. 16. Søndag efter Pinte. Mariae Fødsel. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 10. M. Nicolaus af Tolentino, Bekj. 11. Ti. Mariae Navnefest. 12. D. Peter Claver, Bekj. 13. To. Amatus, Biskop. 14. F. Korsets Ophøielse. 15. L. Octav af Mariae Fødsel.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lovredagasten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredegen Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Tolbbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

S. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirke Tidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 19. Søndagen den 16de September. 1866.

Indhold: Gustav Adolf (Forts.). Kirkelige Efterretninger: Rom. Stockholm. Italien. Nordamerika.

Gustav Adolf.

(Fortsat fra Nr. 18.)

Efterat Gustav Adolph havde seiret ved Leipzig, tog han strax Erkebispedømmet Magdeburg og Halberstadt i Besiddelse, og kaldte sig Landets uindskrænkede Herre. Herpaa bleve Erkebispedømmerne Würzburg og Bamberg plyndrede og Beboerne erklærede for svenske Underfaatter; det samme skete med Erkefistiftet Mainz. Hvad Churmainz besad i Thyringen og Eichsfeld havde han allerede tidligere taget og bortskjenket. I Mainz nedrev man en Mængde Huse for ved Mainzflodens Udløb i Rhinen at bygge Gustavsborgen.

Da han havde indtaget Mergentheim, den tydske Ordens Resident, erklærede Gustav Adolf, at alle Ordenens Besiddelser tilhørte ham, fordi Mergentheim, som jo var denne Ordens Sæde, var erobret af ham. Augsburgerne maatte høitideligt hylde ham som deres Konge og Herre, og vare saa forblindede, at de glædede sig høiligen over denne Skjændsel, thi de meente allerede at see deres Stad som Hovedstad for det svensk-tydske Kaiserrige, og kaldte den ikke alene Augusta men endog Gustava, hvad vi see af Skueenheder, som denne Stads Dyrighed i sin utydske Viisdom og Glæde lod flaae. Baiern lod han strax derpaa frygteligt ødelægge, men behandlede dog Landshut og München med en Smule Skaanse, og nu var Alt igjen glemt, og han gjaldt for at være en mild og naadig Herre,

ihvor stræffelige Spor der end laae bagved ham. Men jeg skal ikke opholde mig længere ved, hvad Dndt den svenske Konge tilføjede Tydsklands katolske Fyrster, hvor liben Grund de end havde givet ham dertil. Man mærke sig derimod vel, hvor slet han behandlede selv sine tydske Bundsforvandre, de protestantiske Fyrster; thi heraf seer man, at han var Tydsklands Redningsmand paa samme Maade som Ræven, der skal passe paa Hønsesuset, eller at han var den lutheriske Troes Forsvarer paa samme Maade som Høgen beskytter Duerne.

Istedetfor at gaae løs paa Wien og saaledes tvinge Kaiseren til at slutte en for Protestanterne gunstig Fred, lagde han allerførst Beslag paa protestantiske Lande og Besiddelser f. Ex. Pommern og Magdeburg, og dog tilkom sidstnævnte By, efter Leopolds Fordrivelse, baade efter guddommelige og menneftelige Love nærmest den sachske Prinds August. De tydske Protestanter erkjendte Churfyrsten af Sachsen med Rette for deres Overhoved, og ydede deres Krigsskat til ham. Derfor stjød Gustav Adolf ham tilside, og indkrævede Krigsskatten for sig. Churfyrsten af Sachsen, ligesom alle tydske Fyrster, der saa tillidsfuldt havde sluttet sig til ham, bleve gjorde ganske afhængige af ham, og bleve haardt trykkede, istedetfor at behandles som Forbundne. — Hertugerne af Weimar havde ligeledes kastet sig i den svenske Konges Arme, hvorfor han gav dem Haab om Erkebispedømmerne Würzburg og Bamberg; og navnlig var Wilhelm af Weimar en heltmodig Mand og med Rette høit agtet af Gustav Adolf. Dog denne holdt ikke et eneste af sine givne Løfter, men viste sig kun herskesyg, og tog begge Hertugerne af Weimar ret tilgavns ved Næsen, hvorover disse bittert besværede sig, og erklærede Kongen, at de ikke vilde være hans Vasaller, og at de vare trætte af det Despoti og Tryk, som de hidindtil havde maattet finde sig i. Men disse Klager vedbleve indtil Kongens Død, som Beviiis paa, hvor lidt han hørte paa dem, og hvor mild en Skytsherre han var!

Blandt alle tydske protestantiske Fyrster var Hertug Georg af Büneburg den første, der aabent erklærede sig for Gustav Adolf, og understøttede ham med Tropper; men ogsaa han blev

forbittret, og sluttede sig mistroiff nærmere til Sachsen. Hertugen af Brunsvig, Frederik Ulrich, underhandlede ogsaa med den svenske Konge, og endelig blev man enig om Handelen. Man opfatte Overenskomsten saaledes som den var blevet lovet: men da det kom til Underskrift, fandtes der ganske uformodet en slem Tilfætning, som Kongen havde tilføjet. I denne Clausul forskreves saa at sige Land og Folk til Kongen af Sverrig. Hertug Frederik Ulrichs Affendinger oprørtes over denne Artikel, som løsrød hele Landet og Fyrsterne fra Tydskland, og gjorde dem til svenske Undersaattede. De underskrevne altsaa ikke og reiste bort. Der var saaledes dog to Mænd af Ære, som endnu havde en Følelse for deres Fædreland.

Som bekjendt var Churfyrst Frederik af Pfalz, der ligeledes var en protestantiff Fyrste, bleven berøvet sine Lande, og den svenske Konge havde givet den Forsikkring, at han ogsaa vilde stride for denne Churfyrste. Gustav Adolf fik nu aldrig saa snart fat i disse Lande, før han beholdt dem, ihvor indtrængende man end erindrede ham om hans Løfte; han imødegik disse Paa-mindelser med tomme Udflugter, og tilbød endelig Frederik af Pfalz Landene under saadanne Betingelser, at denne havde fuldkommen Grund til at beklage sig over sin Medfart. De Besiddelser i de erobrede Lande, som han ikke kunde eller vilde beholde for sig selv og Sverrig, bortgav han med Vilkaarlighed; han røvede baade i det Store og det Smaa fra Tydskland, for at berige Officerer og Vasaller med Noget. Bibliothekerne fra Würzburg, Bamberg og Mainz lod han bringe til Sverrig, ved hvilken Leilighed det fra Mainz med dets store videnskabelige Skatte gik under i Østersøen. Erløs og snu, uordholdende og samvittighedsløs, lovede Gustav Adolf let meget, men holdt lidet; undertiden lovede han de selsomme Lande til forskjellige Fyrster og stufede altsaa nogle, ofte endog alle. Saaledes gik det ogsaa hans Hær, som af den Grund gjorde Mytteri ved Nürnberg. Der sagde han blandt Andet: „jeg har ikke faaet saa meget af Eder (han meente Fyrsterne, Greverne og Adelsmændene) og af Eders Nige, at jeg kunde lade mig gjøre et Par Beenklæder deraf“. Men om hvad han havde taget og

røvet, bortgivet og beholdt, derom sagde han ikke et Ord. Og dog gives der Tydskere, som mene, at man fra tydsk Side skulde have understøttet ham bedre. Men de stakkels Tydskere havde jo ikke mere Noget, da han tog selv hvad han havde Kyst til. Havde han ikke allerede Tydsklands skønneste Lande under sin Næve og Fyrsterne under sine Fødder? Han lagde allerede ikke mere Skjul paa, at han vilde opløse den gamle tydske Rigsforfatning og lade sig faare til romersk Konge, fordi han havde reddet Riget fra Undergang, han, som havde ført det sin Undergang imøde!

Gustav Adolfs Beundrere henvise til, at han i Tydskland ikke har forfulgt de Reformerte og Katholikerne, men behandlet dem med Staaansel. Men det var ham slet ikke om Religionen at gjøre, thi Alt var kun politisk Beregning, og hvor denne krævede det, viste han sig saa forfølgelseslyg som muligt. Saaledes lod han f. Ex. tre svenske Borgere halslugge, fordi de bleve Katholiker. Alle de Reformerte fordrev han fra Werkestiftet Magdeburg, og uledede Plyndringen af Frankfurt ved Oberen af „Guds Straf over den falske reformerte Lære"! I Augsburg bleve alle katholske Embedsmænd lige indtil Nattevægteren affatte.

(Sluttet.)

Kirkelige Efterretninger.

Rom. Ifølge „Röln. Bl.“ indeholder Pariserbladet Temps en Meddelelse fra Rom, der, hvis den skulde bekræfte sig, har Krav paa en ulige større Interesse, end alle preussiske Seire og italienske Nederlag. Det skal derefter være Pius IX'. Hensigt, i Anledning af den franske Besættings nær forestaaende Afmarsch fra Rom, at tilstille Kaiser Napoleon en Skrivelse, ved hvilken han under Titel af et Vicariat eller Lehn vil overdrage ham Kirkestatens samtlige Provindser — ogsaa de af Italien annekterede. Hs. Hellighed skulde da ville motivere dette Skridt paa den ene Side med den moralske Umulighed, uben videre at overlade Revolutionen de Kirken tilhørende Stater, paa den anden Side med den politiske Umulighed at kunne yde dem virksom Beskyttelse mod samme. Da nemlig den „aller-

christeligste Kaiser af Frankrig" vil gjælde for den retmæssige Efterfølger af de oprindelige Stiftere af St. Peters Arv (patrimonium Petri), Pipin den Lille og Carl den Store, saa kunde det vistnok synes hensigtsmæssigt, i Farens Dage at overdrage selve Stiftelsen til den, som vil ansees for Stifterens Efterfølger. Saaledes vilde den franske Kaiser blive kaldet til at være den h. Stols verdslige Vicar eller Lehnmand. Omvendt nu den franske Correspondent ikke indestaar for Paalideligheden af denne Efterretning, finder „Köln. Bl.“ den dog forsaavidt mærkelig og værd at omtale, som Omstændighederne i det mindste retfærdiggjøre Muligheden af en saadan Plan. Den omtales ogsaa af andre Blade, og et af dem tilspier den velgrunde Bemærkning, at den h. Stol i saa Fald maatte sikke sig imod, at ikke den franske Curator her bar sig ad med det ham betroede Pant ligesom med det, han nylig modtog af Østerrigs Hænder, hvilket han som bekjendt i al Venstabelighed overlod til den Prætendent, imod hvis Hensigter man netop havde til Hensigt at sikke det!

— „Kreuztg.“ romerske Correspondent skriver, at der med Hensyn til den nærførestaaende Udførelse af September-Conventionen herfter den største Usikkerhed angaaende hvad den h. Fader maatte beslutte sig til. 3 Cardinalcollegiet skulle Meningerne være deelte imellem tre Partier. Det første og talrigste vil, at Paven skal staae uroffelig fast paa ikke at gjøre den mindste Indrømmelse, men i paakommende Tilfælde forlade Rom og begive sig til Malta; det andet erklærer sig for den ovenfor omtalte Overenskomst med Napoleon; det tredje og mindste Parti raader til directe Forhandling med Victor Emmanuel, og netop at undgaae al Indblanding fra Napoleons Side. Vegge de sidstnævnte Partier fraraade Pavens Vortfjernelse fra Rom. Fra Malta skal iøvrigt allerede en Deputation have indfundet sig i Rom, for at bede Pius IX. at tage Ophold paa denne Ø. — Vi behøve ikke at fremhæve den fuldkomne Usikkerhed i de her meddelte Efterretninger, der ikke fortjene anden Tiltro, end den man skjænker meer eller mindre sandsynlige Nygter. Endnu er Alt indhyllet i en Dunkelhed, som naturlig afføder de forskjelligte Formodninger; men Begivenhederne ville neppe lade vente længe paa sig.

— Paa Peter- og Pauls-Festen (29de Juni) har den h. Fader, efter selv at have feiret Høimesfen i Peterskirken, fornyet den paa denne Fest stadig udtalte Protest mod de i de sidste Aar til Skade for den h. Stol forøvede Volds-gjerninger og Usurpationer, idet han tillige har bragt i Erindring, hvad han i Samklang med hele Kirkens Episkopat med Hensyn til dette

Anliggende har udtalt i de tidligere Consistorial-Allocutioner af 20de Mai og 26de September 1859 og af 27de September 1860.

Stockholm. Vi see os nu istand til, efter en Skrivelse fra Stockholm til Westf. Abl. at meddele de nærmere Omstændigheder ved Nedstyrningen af Taarnet paa den under Bygning værende katholske Kirke. Tidligere have vi nemlig ikke vidst mere herom end hvad de korte Efterretninger i de politiske Blade indeholdt, og have derfor — da disse maatte antages at være Alle bekendte — hidtil Intet berettet om denne høist sørgelige Begivenhed.

Der findes i Stockholm to katholske Kapeller i Forstæderne, medens Sognekirken ligger midt i Byen. Denne Kirke — og saavidt vi vide det ene af Kapellerne — er bygget af den nuværende apostoliske Vicar, Msgr. Studach i Aarene 1835—36, og har tidligere ikke havt noget Taarn. Det var først i forrige Aar, at Biskoppen, da en Udvidelse af Kirken var nødvendig, ved samme Leilighed besluttede at forsyne Kirken med et Taarn. Dette Arbejde paabegyndtes i Efter sommeren s. A., saaledes at Taarnet anbragtes ved den nederste Ende af den gamle Kirkebygning, der samtidig forstørredes ved en betydelig Tilbygning. Foruden andre Forbedringer, der fulgte med denne Udvidelse, vandt Kirken nu det Dobbelt i Længde. Taarnet kom til at hvile paa fire store Piller, der bleve forbundne med hverandre med fire Svælvinger, og var sin Fuldbendelse nær, saaledes at Indvielsen var bestemt til at skulle finde Sted i det nu tilstundende Efteraar. Den 23. Mai Kl. 1½ havde Biskoppen, som saa ofte, gjort et tilfældigt Besøg paa Byggepladsen, for at tage Arbejdet i Omsyn, og han havde netop dengang besteg Taarnet, men var neppe kommen til sit Hjem, førend han modtog det forfærdelige Budskab, at Taarnet var sammenstyrtet. Imellem Kl. 2 og 3 begyndte nemlig dette at hælde, og faldt kort efter med sin hele Vægt ned paa Taget af Kirken, knuste dette tilligemed Orgelet og Orgelchoret, og begrov mange Arbeidere under sine Ruiner. Syd Arbeidere reddede sig ved et dristigt Spring; en Murer, der befandt sig i den øverste Deel af Taarnet, omklamrede i sin Dødsangst en med en Jernstang forsynet Bjælke, og kom, som ved et Under, til, med Undtagelse af nogle mindre betydelige Contusioner, at ligge uskadt paa Taget af Kirken, hvorfra han klattede bort over Ruinen. Kongen var en af de første der indfandt sig paa Skuepladsen for disse Nærfels-scener. Han klattede, ledsaget af sine Adjutanter, op paa Ruinbyggen, gav selv Befaling til Gadens Afspærring, og sørge for Mandskab til Udgravning af de Forulykkede. Der blev nu arbejdet Dag og Nat, for at fremdrage de Saarede og Døde, hvis Udseende var stræffeligt. Man hørte grædende Kvinder jamre over den Ulykke, der havde truffet deres Mænd og Sønner. 54 Arbeidere vare

i flere Dage bestræftigede med Bladsens Rømning. Sacristanen, der boede i Huset ved Siden af Kirken, besøgte sig i Katastrofens Dødelik tilligemed sin Kone ved Middagsbordet. Begge maatte tage Flugten igjennem Vinduet, da Indgangen til deres Bolig strax blev spærret. Pastor Bernard og en italiensk Præst, hvilke boede i et Hus bag Taarnet maatte ligeledes frelse sig gjennem Vinduet. De Geistlige vare Dag og Nat behjælpelige ved Udgravningen. — Kirken selv frembyder et Billede af den fuldstændigste Ødelæggelse. Høialteret, en Gave af Gregor XVI., er dog blevet uskadt; ligeledes Døbefonten, en Foræring af Kong Carl Johan og den afsøde Enkedronning Desideria. Den nuværende Enkedronning, der som bekjendt er katolsk, indsendt sig kort efter Kongen. Denne ephøiede ædle og fromme Dame gav sin Smerte over Tabet af saa mange Mennekeliv Luft i en Strøm af Taarer og Klager. Men fremfor alle er den ædle Biskop dybt bedrøvet ved at see et Værk, hvorpaa han har opoffret Alt hvad hans Midler paa nogen Maade gjorde ham muligt, forstyrret, og Forstyrrelsen deraf ledtaget af saa rædselsfulde Omstændigheder — Tabet af saa mange Mennekeliv, saa mange Familiers Sorg og Ulykke! Hvad han i en lang Arrække med Kængsel har imødeset og forberedt, er Alt i eet Dieblisk tilintetgjort! Man giver ialmindelig den tydske Bygmester den hele Skyld for Ulykken, uagtet det dog nærmest maatte være Stadsbygningsscommissionen, hvem Ansvarer maatte paahvile; thi denne har baade approberet hele Planen og daglig controlleret Arbeidet.

Vi skulle til Slutning dog endnu overantvorde det Factum til Historien, at den bigotte svenske Lutherdom af denne Begivenhed har faaet en anelsesfuld Fornemmelse af, at „Papismen“ ikke vil faae Magt med det skandinaviske Nordens statskirkelige Fæstningsværker! Ja, Stinkhelligheden har virkelig formastet sig til, i denne Prøvelse at see en Guds Dom over den Kirke, Han hidtil har vedkjendt sig som den ene sande, og som vil staa fast paa sin uroffelige Grund, naar alle Kirketaarne forlængst ere sammenstyrtede, og alle selvbestittede Reformatorens Ihukommelse er overgivet til det der er værre end evig Glemsel!

Italien. Forfølgelsen. „Correspondance de Rome“ beretter herom følgende Enkeltheder: Regjeringen i Florenz fordobler sin Forfølgelse mod Geistligheden. De ærværdigste Geistlige i Mailand arresteres i Masser, og kun Politiet kjender nøiagtigt Antallet af de fuldbyrdede Arrestationer. — I Bologna vedvare Fængslingerne, og Politiet lader det ikke mangle paa Trudsler; i alle Kongerigets Fængsler vente disse Præster, der ere indepærrede i usunde Localer, den sidste Fuldbyrdelse af disse Trudsler, nemlig Døden. — I Neapel og Genua

fortsættes det saame Raferi mod Geistligheden. De derværende Blade sammenligne Landets Tilstand med Kæbselfærdigheden i Frankrig i Maaret 1792. De katholske Blade friste kun med stor Nød en kummerlig Tilværelse under en terroristisk Censurs Nag. Et eneste Blad i Florenz er i kort Tid konfiskeret 24 Gange; i Neapel have fire katholske Blade maattet ophøre.

Nordamerika. Conversioner. Den 21. Mai sluttede Redemptoristerfædrene deres Mission i Brigitta Kirken i New-York. I denne Naadetid besøgte vel daglig henimod 3000 Personer Kirken, 8000 gik til Herrens Bord, og 30 Protestanter bleve optagne i den katholske Kirke. — Biskoppen af St. Paul confirmerede paa Trefoldighedsfesten 151 Personer, deriblandt 40 Convertiter. — I New Orleans, og overalt i Sydstaterne, har den katholske Kirke en overordentlig Fremgang, i det et bestandig voxende Antal af Personer, tilhørende alle Classer af Samfundet (Advocater, Væger, bemidlede Borgere og Landmænd, fattige Arbeidere &c.) slutte sig til den ene sande Kirke.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 16. September. 17. Søndag efter Pintse. I hukommelsen af Maria's syv Smertes. Kl. 7, 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderfabsandagt til Maria's h. Hjerte med Katechese.

Onsdagen d. 19., Fredagen d. 21. og Lørdagen d. 22. September ere kirkelige Tapperdage og derfor befalede Faste dage. — 17. M. Den h. Frants af Assisi's Bundemærker. 18. Ti. Joseph af Kupertin, Bskj. 19. D. Januarius og Troesf. Mart. 20. Lo. Eustachius og Troesf. Mart. 21. F. Matthæus, Apostel. 22. L. Thomas af Villanova, Bskj.

Søndagen d. 23. September. 18. Søndag efter Pintse. Kirkeindvielsesfest. Kl. 7 høitidelig Messe, under hvilken det Allerhelligste udstilles, som derpaa forbliver udstillet hele Dagen. Kirken vil derfor ogsaa staa aaben indtil Kl. 9 Aften. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Levitimesse med Prædiken. (Kl. 3 og Kl. 5 Esterm. recitere de Geistlige Breviarbonnen.) Kl. 8 Aftenhøitidelighed Festsandagt.

24. M. Maria de Jangnes Befrielse. 25. Ti. Elisabeth, Dronning. 26. D. Martha, Jomfru. 27. Lo. Cosmas og Damian, Mart. 28. F. Wenceslaus, Hertug og Mart. 29. L. Michael, Erkeengel.

Søgnedagsnuddstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 6, 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdaggaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9.

Kjøbenhavn.

© Friers Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 20. Søndagen den 30te September. 1866.

Indhold: Gustav Adolf (sluttet). Kirkelige Efterretninger: Italien. Nordamerika.

Gustav Adolf.

(Sluttet.)

Denne saakaldte „Tydslands Frelser“, om hvem intet Menneſke veed, hvad han har reddet deraf eller deri, efterlod Tydsland fuldt af Blod og Saar, fuldt af Armod og Svækkelse, og det blev fra den Tid af længe et Bytte for Frankrig og en Legebold for Rusland. Svenskerne huserede saa skrækkeligt i Tydsland, at ikke engang Hunnerne have gjort det værre. Der gives næsten ikke en Stad eller en Landsby i hele Tydsland, som ikke har maattet lide det Forferdeligste af disse Umenneſter. Sachsen blev næsten til en Orken; det var Taffen for alle de Offre, som det havde bragt Sverrig. Svenskerne ubviste overalt en dyrist Raahed: Snart lode de Menneſter laugsomt stege i Bagerovne, snart ophænge og Ild antænde under dem; Børn naglede de paa Porte og skjøde efter dem med Pistoler; Mændene tilspøiede de vanærende Kvaler, og uforglemmelig er i Tydsland den svenske Drik. Man heldte nemlig Afløbet fra Møddinger, eller, naar dette ikke var at faae, Barbarernes egne, med Urin fortyndede Excrementer i de Ulykkelige! Naar disse Legemer nu vare ubspændte af disse Uhumſheder, lagde man Brædder paa dem, og dansede derpaa, indtil de opgav Aanden. Dette kaldte man den svenske Drik, som skal være anvendt paa mange Tusinder af Tydskere.

Maa da ikke enhver Tydster, af hvilken Tro han end er, røbme, naar han endnu hører den, som nedtraadte tydsk Frihed og Kraft, rose; naar man forlanger af ham, at han skal kalde dette Umenneske for en Troesfælle og Rædningsmand?

Men hvorledes er dette dog muligt? spørger man med Rette, og Svaret er, at Gustav Adolf prises, fordi han var lutherisk og Kaisers Fjende. Endnu er Sverrig det Land i Europa, som viser sig intolerantest mod Katholikerne. Derover glemmer man Tydsklands største Skam og dybeste Elendighed. Til Slutning maa der endnu gøres opmærksom paa Et. Gustav Adolfs forblindede Beundrere ville nemlig sige, at Krigen fører Allslags med sig, og at den svenske Konge er bleven nødsaget til at falde ind i Tydskland, thi han anfører jo selv syv Grunde, hvorfor han maatte gøre det fjendtlige Indfald i Tydskland. Disse syv Grunde lyde saaledes:

1) Hvo som lever i Nærheden af en ærgjærrig Monark, kan ikke længere nyde Fredens Frugter, end en saadan Monark finder for godt at tillade.

2) Man havde i Aaret 1625 opfanget og brækket hans Breve til Bethlen Gabor.

3) Kaiseren havde understøttet hans Fjende, Kong Sigismund, med en Hær.

4) Kaiseren havde ikke villet tillade ham at hverve Tropper i Riget.

5) Kaiseren havde affat Hertugerne af Mecklenburg fra deres Lande.

6) Kaiseren vilde gøre sig til Herre over Østersøen.

7) Man havde ved Lybeker-Freden nægtet den svenske Gesandt Salvius Afgang til Forhandlingerne.

Slige Anledninger til en Krigserklæring ere kun grebne ud af Luften, thi der er næsten ikke et eneste sandt Ord i dem, som vi strax skulle faae at see.

Det falder hverken Kaiseren af Østerrig eller nogen anden Monark ind, at forurolige Sverrig; Kaiseren havde desuden fuldt op at gøre andetsteds. Men Gustav Adolf var ærgjærrig, som Enhver veed, og selv hans Venner maae tilstaae. Han

vilde være tydskt Kaiser eller oprette et eget Kaiserrige. Hverken han eller hans Svenskere elskede Fredens Betsignelser. De levede jo af Krig, og saalænge som Gustav Adolf regjerede, førte han Krige, thi han regjerede i eetogthve Aar, og tilbragte thve Aar af denne Tid i bestandige Krige. Endogsaa Fredsflutninger indrettede han altid saaledes, at han kunde bryde dem, naar han vilde. Det første Punkt af hans Erklæring er derfor en aabenbar Løgn.

Hvorledes forholder det sig da med hans Krigserklærings andet Punkt, med Brevene? Gustav Adolf havde allerede underhandlet med England, Danmark og Frankrig om en Krig mod Østerrig, og skrev nu ogsaa til Bethlen Gabor. Denne var en bitter Fjende af Østerrig, og altsaa kunde man ikke love sig noget Godt af denne Brevveksling mellem Kaisers to Fjender. Hvo som kan opdage en slet og uretfærdig Plan mod sig, lader ikke Fuglen smutte ud af Haanden. Og ganske rigtigt, man opfangede Breve, som fuldkommen stadsfæstede, hvad der var igjære. Kaiseren var altsaa berettiget dertil, og Uretten falder tilbage paa Gustav Adolf. Hvorledes kunde han nu med god Samvittighed ulede en Ret heraf til at falde ind i Tydskland med sine Soldater? Det tredie Punkt er forsaavidt sandt, som at Kaiseren understøttede Kong Sigismund; men hvem foranledigede, ja nødte Kaiseren hertil. Ingen anden end Gustav Adolf! Thi denne havde jo allerede indtaget en truende Holdning mod Kaiseren og først begyndt Fjendtlighederne, idet han sendte Byen Stralsund Hjælp mod Kaiseren. Den svenske Konge havde derhos allerede tidligere uden al Anledning angrebet Polakkerne, og det paa en Tid, da disse havde en svær Kamp at bestaae med Tyrkerne. Dertil kommer, at Kongen af Polen var en Slægtning af Kaiseren af Østerrig, og at denne altsaa havde den naturlige Pligt at hjælpe sin Slægtning. Og hvad kunde Tydskland gjøre herfor? Den svenske Konge skulde i det Høieste være gaaet løs paa Kaiseren, men ikke paa Tydskland!

Dette tredie Punkt er altsaa langtfra at afgive noget Paa- skud for Gustav Adolfs Indfald i Tydskland.

Det fjerde Punkt er sandt, men ingen Grund til Krig.

Thi hvorledes kunde Kaiseren lade en Fjende, og en saadan Fjende, hverde Tropper i sit Rige? Ikke engang Medlemmer af det tydske Rige tillode, at den ene hvervede Tropper paa den andens Gebeet, og saa skulde man give en fremmed Fyrste, og det tilmed en Fjende, denne Tillabelse! Det vilde jo være Intet mindre, end at underkue Tydskland ved Hjælp af Tydskland! Der hører allerede en uhyre Uforsømmethed til endogfaa kun at forebringe en saadan Grund.

Hvad det femte Punkt angaaer, da havde Kaiseren rigtig nok fordrevet Hertugerne af Mecklenburg, og derfor havde han gode Grunde og god Ret som tydsk Rigssoverhoved. Men Hertugerne af Mecklenburg hidkaldte ikke Gustav Adolf som Dommer i Sagen, thi dette kunde han fornøstigtviis slet ikke være; ja disse Hertuger anraabte ham ikke engang om Hjælp; idethøieste bade de ham om at indlægge et godt Ord for dem hos Kaiseren, og da de hørte, at han dog vilde begynde Krig, var dette dem slet ikke hjært. Desuagtet førte han Krig mod Kaiseren, og opfordrede hine Hertuger til at gjøre fælleds Sag med sig, men Hertugerne vilde ikke gribe til Vaaben mod deres Herre. Det femte Punkt er altsaa ligesaa latterligt som uretfærdigt.

Og nu det sjette Punkt! Uden Besiddelsen af Østersøen maatte Tydskland skammeligst lade sig fordrive af alle andre Folk fra sine egne Floder og Have, og usejlsbarligt gaae tabt af sin Hædel saavel som af sin Magt. Og Rigtets Overhoved skulde ikke have skredet ind herimod. Gustav Adolf vilde netop have Østersøen og Pommern, og det fortænker man ham slet ikke i, forsaavidt som han var ærgjærrig; men er det en Grund til Krig? Saa har ogsaa enhver Nøver Ret; thi han vil ligeledes ogsaa have det, som Andre have.

Og endelig den syvende Grund. Ved Freden i Lübeck havde Kaiseren ikke med Nogen at gjøre, uden med Danmark. Hvad havde da Sverrig der at bestille? Naar det vilde Kaiseren Noget, saa kunde det underhandle alene med ham, men i en ganske fremmed Sag kunde det dog vistnok ikke blande sig, da hverken Danmark eller Østerrig forlangte dets Indblanding. Man havde ogsaa erfaret, at denne Salvius, Sverrigs Gesandt, som man bortviste fra Lübecker-Freds slutningen, havde faaet Ordre fra Gustav Adolf om at forhindre Freden og sørge for, at der blev Krig, og derfor bortviste begge, baade Østerrig og Danmark, den ubudne Fredsforstyrrer.

Gustav Adolf var et snildt Hoved, og dog var han kun istand til at opfinde saa daarlige Grunde, for at retfærdiggjøre sit Indfald i Tydskland! Rigtignok kan man aldrig, om man end er nok saa snild, støtte en slet Sag med gode Grunde; men af saadanne Grunde, som de anførte, lærer man i alle Tilfælde sin Mand at kjende.

Kirkelige Efterretninger.

Italien. I et Møde af 9de Juni vedtog de italienske Kamre de to første Artikler af Lovforslaget om Ophævelsen af de religiøse Corporationer og — hvad der er Hovedsagen: Beslaglæggelsen af deres Eiendomme til Fordeel for Statskassen. Mødet var meget stormende, og Forslagets Antagelse allerede iforveien afgjort. De saa Talere, der havde Mod til at optræde imod det, kunde neppe gjøre sig forstaaelige for Støi, og hilstes med Latter. Et Andragende om at overlade det konsfiskerede Klostergods til Geistligheden, mod at denne forpligtede sig til at forrente en Capital af 600 Millioner L., havde samme Skæbne, og det gik ikke dem bedre, som krævede Undtagelser til Gunst for enkelte Klostre. Alle Amendements, Underamendements og Modforslag maatte tages tilbage, det ene efter det andet, og fra alle Sider kundgjorde sig det Ønske, uden videre Forhandling at skrive til Afstemning. Denne paafulgte da „ved at reise sig eller blive siddende“, og Artiklerne bleve antagne med 179 mod 45 Stemmer. Denne Begivenhed hilstes af en uendelig Bisaldsjubel saavel fra Medlemmernes som fra det paa Tribunerne forsamlede Publicums Side. — Under Forhandlingen gav en af de Deputerede, der talte imod Forslaget, en mærkelig Oplysning om Folkets Stemning med Hensyn til denne Lov. Hr. D'Undes Reggio gjorde nemlig opmærksom paa, at de talrige Petitioner, der forlangte Klostrenes Opretholdelse, havde tilsammen 204,283 Underkrifter, medens de Petitioner, der begjærede deres Inddragelse ikke talte mere end 16,261 Underkrifter; men denne Meddelelse blev naturligviis uden Virkning, thi den moderne Liberalisme betragter i mange Tilfælde Folkets Repræsentanter som det lovlig autoriserede Tyranner. Folket har jo selv valgt disse til paa sine Vegne at give Love; hvad de vedtage, har altsaa hele Folket selv vedtaget. Saaledes lyder Theorien, men denne forudsætter rigtignok, at de Deputerede baade gjøre sig bekjendte med Folkets Ønsker og Billie, tage tilbørligt Hensyn til den, og ikke lade sig føre i Ledebaand af de politisk fanatiserede Partimennesker, der ikke erkjende nogen anden Lov for deres Handlinger, end den som dicteres af urene Videnskabers Egoisme.

Nordamerika. En Tilstaaelse. Methodisterne tabe saa stærkt i Omfang og Antal, at denne Omstændighed afspreser et af deres Organer, „Methodist-Quarterly Review“ følgende Smertesskrig: „I otte tidligere Aar have vi tabt ikke mindre end $\frac{3}{4}$ Million Navne af vore Kirkelister, og vore Biskopper meldte under den sidste General-Conferents, at vi i de sidste 4

Nar havde tabt 5951 Sjæle. Heri ser man altsaa et utvilsomt Vidnesbyrd om, at Methodismen mere og mere taber i Terrain og indre Hold, og ligesom alle andre Secter efterhaanden fortæres og henfaldbrer.

Det er under disse Omstændigheder et ikke uinteressant Phænomen, at denne ublevede Sect, efter allerede for længe siden at have gjort en eclatant Bankerot i England, og medens Amerika aabner den de bedste Udsigter til samme Resultat, venter sig en Fremtid i de skandinaviske Lande. Naar de store protestantiske Confessioner overalt synge hen, gjøre disse Anstrængelser og de enorme pecuniære Offere, hvortil de synes at støtte deres Haab om at imponere en i religiøs Henseende ellersild Befolkning, et besynderligt Indtryk, saameget mere, som den tørre, hverken Aand eller Hjerte tiltalende Cultus, hvori Sectens kummerlige Eiendommelighed saa betegnende affpeiler sig, ligesaa lidt synes egnet til at skaffe den Udbredelse, som den ringe Sandsynlighed herfor staaer i mindste Forhold til de betydelige Midler, som den amerikanske Fanatisme ved denne Leilighed har sat i Bevægelse. Det er i alt Fald vanskeligt at forstaae Meningen med, her at opføre en kostbar Kirkebygning for en meget lille Menighed, der saagodtsom udelukkende tæller sine Medlemmer blandt den fattigere Deel af Byens Befolkning, og om hvilken man med Bestemthed kan forudsige, at den albrig vil finde Indgang blandt de mere oplyste og velhavende Klasser — samtidig med, at den ene methodistiske Menighed gaaer ind efter den anden i Amerika, og, ligesom for enbeel Nar tilbage i England, maa sælge deres „Meeting-Huse“ eller Forsamlingslocaler! Thi hvad skulde vel bevæge noget tænkende Menneske, der er utilfreds med Folkekirken, til at slutte sig til et religiøst Samfund, der ganske har samme Charakter som det, han vil forlade, kun med den Forskjel, at Alt er af en langt ringere Qualitet, idet navnlig Prædikenen, som er Gudstjenestens Hovedbestanddeel ligesom i Folkekirken, paa Grund af den totale Mangel paa de personlige Garantier, der i denne Retning betinge Alt, neppe vil kunne udholde nogen Sammenligning med hvad der høres i de øvrige Kirker, og oplæste Bønner og Psalmsang endnu mindre ere saa store Ophævelser værd. Et ikke mindre karakteristisk, Repræsentationen for den nærværende intelligente Verden betegnende Phænomen bør ved denne Leilighed ikke lades uomtalt. Da den herværende ny Methodistkirke i sin Tid blev „indviet“, skænkede Dagspressen denne Begivenhed en særdeles velvillig Opmærksomhed; det omtaltes som noget meget Glædeligt og Interessant, at det brogede Selskab af flere forskjellige Slags Hændøbere og andre Secter, som hidtil have vegeteret i en temmelig obskur Tilværelse her i Byen, havde faaet en Tilvært i en Sect, der jo har et historisk Navn,

og for endeel Aar siden var meget udbredt. Vedkommende Organer for Tidsaanden maae nu rimeligviis have staaet i den Tro, at Secten endnu var i Flor; thi man er langt fra ikke saaledes a jour med kirkelige, som med politiske Tilstande; thi paa dette Gebeet vilde en saadan Anachronisme været hjemfalden til Publicums Latter. Men det var ikke nærmest herom vi vilde tale. Vi vilde blot forsøge en lille Besvarelse af det Spørgsmaal, hvorfor man var saa fornøiet over, for Eftertiden ogsaa at kunne tale om „vore methodistiske Medborgere“, uagtet det er ganske utvivlsomt, som vi ovenfor bemærkede, at det aldrig vil falde noget eneste Menneſte, der er istand til den allertarveligste Eftertanke over religiøse Anliggender, og vel sidst af Alle nogen af vore Journalister, ind at blive Medlem af denne Menighed. Hvorfor stjænkede man da denne Nyhed saa megen Opmærksomhed? Denne tilsyneladende Gaade finder sin Løsning i den Omstændighed, at Sectvæsenets Flor og Fremgang er fra den moderne Indifferentismes Standpunkt et praktisk Beviis for Urimeligheden af al religiøs Bestemthed og af al Betyrning for at vinde en bestemt religiøs Overbeviisning. Jo flere Secter, desto større er Sandsynligheden for, at de alle have Uret! I sit første Udspring er nemlig enhver Sect Productet af religiøs Begeistring og af en Stræben efter at komme til religiøs Bestemthed, men enhver Sect hder efterhaanden, hver for sin Deel og alle med hverandre, et storartet Bidrag til at fremme den religiøse Indifferentisme. Denne Selvomdsigelsens Nemesis forfølger alle Phænomener paa det aandelige Livs Omraade i samme Forhold, som deres Eensidighed er gjennemtrængt af Usandhed. Jo flere Secter der opstaae, desto ligegyldigere bliver det, til hvilken man hører, eller om man hverken vil høre til den ene eller den anden! At den ene Sect opkommer efter den anden, er tillige for Mange et klart Beviis for det Kirkesamfundets Værdiløshed, som alle synes at løbe bort fra, for at gaae til Secterne. Saaledes faae baade den officielle Kirke og alle Secterne, altsaa alle bestemte Foreninger tilhøbe Uret. Hvad er da andet tilbage, end at ethvert „fornuftigt Menneſte“, der stræber at indrette sig overeensstemmende med „Tidsaanden“ — og dette er jo den helligste af alle Pligter, — at Enhver saadan har sin Privatreligion for sig selv og giver baade Folkekirken og Secterne en god Dag! Alene saaledes kan man bringe de heromtalte Underligheder i Harmoni med de dybsindigste psykologiske og metaphysiske Reflexioner! Jo galere det i denne Henseende seer ud i Verden, desbedre og hyggeligere forekommer Tilværelsen mange at blive! Jo flere Religioner der er i Verden, desto sikkrere ere Tidens Philistere paa, at Religion er den største Daarskab af Alt, hvad man kan spille Tiden paa. Saaledes hder Sectvæsenets Udbredelse et væsentligt Bidrag til den

indre Husværelse, som man ikke kan undvære, naar man vet i gemhytlig Ro skal kunne leve uden Gud!

Casino-Clubben.

Kirkens Forstanderstab har overladt os til foreløbig Afbenyttelse for vore selskabelige Forsamlinger tre rummelige Værelser i Skolebygningen paa Hjørnet af Ny-Kongensgade og Vester vold, hvor Aabningsmødet vil blive holdt Søndagen den 7de October Efterm. Kl. 6. Kofalet vil staae aabent fra Kl. 5—Kl. 11 Aften.

I dette Møde vil Comiteen aflægge Regnskab for de indkomne Bidrag og forelægge Forsamlingen et Udkast til Selskabets væsentligste Statuter. Saafremt dette Udkast vedtages, vil Selskabet ved Valget af en Formand, en Viceformand og en Kasserer constituere sig fuldstændigt.

De ærede Medlemmer af Sangforeningen Gregoriana have lovet at ville glæde Forsamlingen ved Afhyngelse af nogle passende Selskabsange. Forfriskninger faaes i en Restauration paa selve Stedet.

Comiteen.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 30. September. 19. Søndag efter Pinte.** Kl. 8 og 12 stille Messe Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 1. October M. Remigius, Biskop. 2. Ti. Hieronymus, Kirkelærer. 3. D. Candidus, Mart. 4. To. Frants af Assisi. 5. F. Galla, Enke. 6. L. Bruno, Ordensstifter.
- Fre dagen d. 5. October. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte.** Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe. Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
- Søndagen d. 7. October. 20. Søndag efter Pinte.** Rosenkrandsfest. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 8. M. Birgitta, Ordensstift. 8. Ti. Dionysius og hans Staldbrodre, Mart. 10. D. Frantsorgia, Vefj. 11. To. Ludvig Bertrand, Vefj. 12. F. Maximilian, Mart. 13. L. Eduard, Konge.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Loverdagaften: Kl. 7 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

S. Erters Bogtrykkeri.

Katolsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 21.

Søndagen den 14de October.

1866.

Indhold: Krudtsammensværgelsen. Kirkelige Efterretninger: Vestindien, Ostindien og China. Kien.

Krudtsammensværgelsen*).

Med Elisabeth udbøde Tudorernes Slægt paa den engelske Throne. Arveretten fikrede Kong Jakob VI. af Skotland af Huset Stuart Successionen, uagtet Elisabeth havde ladet hans Moder henrette. Han nedstammede nemlig fra en Søster af Henrik VIII.; og Englænderne kom, istedetfor at erklære sig til Fordeel for en anden Thronkandidat, deres ny Hersker med Tillid og Haab imøde — en Stemning, som dog Jakobs Person og Optræden snart bortstræmmede. Hans Ydre kunde hverken vække Frygt eller Kjærlighed; hans Skikkelse var langtfra mandig, hans Holdning blottet for Værdighed og Ynde, hans Tale langtrukken, hans Dragt simpel og skjodesløs. Han var lærd, ja endog Stribent. Især interesserede theologiske Spørgsmaal ham; men hans Dom røbede hverken Skarpsindighed eller Omdømme, hans Kundskaber bestode mest i pedantiske Smaaligheder, og Intet fornøiede ham mere, end naar Noget i hans Nærværelse begik Feil i den latinske Grammatik, hvilke han da fik Veilighed til at rette. Saaledes var hans beglige Visdom ufrugtbart, da han aldeles manglede praktisk Talent til i

*) Denne Fremstilling (efter Löbell) har som hidrørende fra en protestantisk Historieforfatter Krav paa at gjælde for en upartisk (?) Fremstilling af denne Begivenhed.

det virkelige Liv, og navnlig hvor det angik Statsanliggender, at føle og gribe det Nette, ligesom overhovedet Aandens og Sindelagets sande Adel ganske fattedes ham. Efterretningen om at han var udraabt til Konge i England, opfyldte ham med Glæde og Henrykkelse. Allerede længe havde han været kjed af sin stotste Throne, hvor Pengeangel hindrede ham i at forfølge sine Tilbøieligheder og Luner, og hvor den presbyterianske Geistligheds Stivind og Adelsens Trods traadte hæmmende iveien for hans høie Begreber om den kongelige Værdigheds Storhed og uindstrænkede Magt, til hvis Opretholdelse der dog manglede ham Klogskab og Kraft. Paa hans Reise fra Edinburg til London strømmede Folket fra alle Sider til, for jublende at modtage sin Herker; men Jakob frabad sig disse Vresbeviisninger af medfødt Engsteligbed, og forstemte saaledes allerede iforveien sine Undersaatter. Englænderne tænkte paa Elisabets's hjertevindende Nebladenhed og Venlighed ved flige Veiligheder, og forudsagde allerede af dette Træk en sørgelig Regjering. Elisabets's fortjenstfulde Secretær, Sir Robert Cecil, blev vel i sit Embede og blev endog ophøiet til Greve af Salisburgh; men det mishagede derimod almindelig, at Jakob samtidig overøste sine medbragte stotste Hofmænd med Værdigheder og Ære og optog sex af dem i Statsraadet. Dog lod han det heller ikke mangle paa Gunstbeviisninger mod sine nye Undersaatter; thi i de første Maanedes af sin Regjering tildeelte han 700 Personer Ridderværdigheden, saa at en Spottefugl i en paa Paulskirken opslaaet Placat tilbød Underviisning i den Kunst, at hufte Navnene paa den ny Adel.

Katholikerne nærrede store Forventninger om en Konge, hvis Moder de ærede som en Martyrinde for deres Tro. Pave Clemens VIII. skrev til ham, førend han endnu besteg den engelske Throne, at han bad for ham som for den paa Dyder rige Marias Søn, at han ønskede ham alt aandeligt og verdsligt Godt, og at han haabede, engang at see ham katholisk. Hans Kroning feiredes i Rom med Forbønner og Processioner. Jakob var heller ikke utilbøielig til at gjøre Katholikerne nogle Indrømmelser, og til lidt efter lidt at opgive den engelske Politiks fjendt-

lige Holdning mod Spanien. Dog maatte han af Hensyn til Fleertallet af sine Underfaatter gaae forsigtigt tilværks. Imidlertid tiltog de katholske Missionærers Virksomhed i England paafaldende, og Puritanerne klagede over, at Messen igjen læstes offentlig, og at i kort Tid 50,000 Personer igjen vare „saldne tilbage i de gamle Vildfarelser“. I Jakobs første Parlament, som traadte sammen den 19. Mai 1604, fornøedes derfor ikke alene Elisabeths Forordninger mod Katholikerne, men tillige blev Enhver, som havde studeret i et oversøist Collegium eller Seminar, erklæret for uduelig til at arve, kjøbe og nyde rørligt eller urørligt Gods, ligesom det blev forbudt alle dem at undergive Folket og Ungdommen, som ikke kunde forevise en Tillabelse dertil af den høikirkelige Biskop. Jakob stadfæstede disse Beslutninger, da han nok vilde taale Katholicismen, men var besluttet paa at opretholde den biskoppelige Kirke som den herskende, fordi denne anerkjendte ham som sit uindstrænkede Overhoved og stedsvis den største Beredvillighed til at underkaste sig de engelske Kongers Befalinger. Da nu ogsaa Episcopalkirkens forsamlende Geistlighed, samtidig med hine Parlamentsbeslutninger, udstedte nye Disciplinarforordninger, og over halvtredsiindstyve puritanske Geistlige bleve fordrevne fra deres Kald, strege disse paany over „Papismen“, saa at Kongen troede at maatte lade Katholikerne forfølge, for at afvælte al Mistanke fra sig. Da alle Forhaabninger saaledes strandede, kom den gamle Kirkes Tilhængere i den største Dphidselse. Sir Robert Catesby, en af de meest ophidsede Katholiker, besluttede da med eet Slag at tilintetgjøre det Røg, som tyngede paa ham og hans Troesfæller. Til den Ende forenede han sig med Thomas Winter og Guy Fawkes, hvilke allerede tidligere havde været som hemmelige Agenter for deres Parti i Madrid, og traf derpaa endnu to andre Mænd, Percy og Wright, ind i deres Complot. Alle fem tilsvore hinanden paa Sakramentet den strengeste Tausshed om deres Hensigt, som ikke gif ud paa mindre, end at sprænge Kongen med hele Parlamentet i Luften. Til Udførelsen af denne Beslutning leiede de Sammensvorne først et

Huus, som stødte op til Westminster-Paladset, for derfra at aabne en Mine, som de, uden at tage Andre til Hjælp, ivrigt arbejdede paa, indtil de erfarede, at en hvælvet Kjelder under selve Parlamentshuset var til Veie. De lagde strax Beslag paa den, og bragte efterhaanden 36 Tønder Krudt, der tildeels vare kjøbte i Holland, derind og tilbød dem med Brænde og Stene. Den til Udførelsen af denne uhyre Forbrydelse bestemte Dag var den 5. November 1605, paa hvilken Parlamentet efter gjentagne Udsættelser igjen skulde træde sammen. (Sluttes.)

Kirkelige Efterretninger.

Vestindien. Redemptoristernes Missionsvirksomhed. De her nævnte Fædres Orden glæder sig i denne Deel af Verden ved en Virksomhed, der er ligesaa heldig, som dens Omfang er udbredt. Allerede i flere Aar har den haft en fuldstændig organiseret Missionsstation paa den til de smaa Antiller hørende *S. St. Thomas*. En ny Virkefreds er paa den hollandske Regjerings Tilskyndelse i Løbet af dette Aar af disse Fædre aabnet i *Surinam* (hollandsk Guyana). Men en Mission af særdeles Vigtighed er forbeholdt Ordenen paa *St. Domingo*. For ikke lang Tid siden havde denne Republiks Præsident forjaget alle spanske Biskopper og Præster fra Den; men den h. Fader har i sin Befyring for den Hjord, der paa denne Maade blev berøvet sine Hyrder, ikke undladt noget Forsøg paa at tilveiebringe en Forstaaelse, og overdrog *P. Ludvig Buggenons* af Redemptoristerordenen det ærefulde Hverv, ved en kirkelig diplomatisk Mission paany at knytte den fuldstændig afbrudte Forbindelse imellem Republiken og den h. Stol. Afset fra hans øvrige personlige Qualificationer blev han isærdeleshed udset til dette Hverv, fordi han er det spanske Sprog fuldkommen mægtig, uden at have den Præsidenten forhabte Egenkab at være en indfødt Spanier.

Ostindien og China. Fra begge disse vidtudstrakte Lande, hvor Christendommens Udbredelse hidtil har stødt paa saa store i høist forskjellige Aarsager begrundede Hindringer, indeholde den senere Tids Missionsberetninger Meddelelser af den glædeligste Velfaahen.

I *Ostindien* bemærker man ved Siden af en jevnt voxende Udbredelse af den katholske Kirke blandt de indfødte Hinduer en

isærbeleshed i Districterne Madura og Suranam stærkt tilfagende Overgang fra Protestantismen til Katholicismen. De betydelige, den protestantiske Propaganda fornemmelig fra England tilflydende Pengemidler, bevirkede vel i Begyndelsen af dette Aarhundrede — ved Oprettelsen af en enorm Mængde Skoler og Anbringelsen af et tilsvarende Antal af Prædikanter og Skolelærere, samlede paa et forholdsviis lidet Gebet, — en ligesaa overfladist og tvetydig, som hovedfulds Omvendelse, der ret egnede sig til med Varm at udbasunes i Missionsberetninger og til at afgive Stof for opbyggelige Udgydelser paa Missionsmøder, men har i Tidens Lob tilfulde godtgjort, at den kun var et ved udvortes Midler fremkunslet Blændværk. Uagtet nemlig den protestantiske Mission arbejder med uhyre Pengemidler, stemme alle paa-lidelige Efterretninger dog overens i, at den saa godt som ingen Fremgang har; thi de med saa stor Jubel i de Calwer-Baseler-Missionsberetninger altid stryderist anmeldte Resultater existere kun i de Personers Phantasi, som paa dette Gebet speculere i deres Medmenneskers Lettroenhed. Alt hvad disse Industririddere i sin Tid havde erobret fra Katholicismen er igjen vendt tilbage til Kirken. Men dette Factum fortier man, og man vedbliver, i Bevidstheden om de nærværende Bestræbelsers Ufrugtbarhed, at tære paa Grindringen om hiin lidet hæderlige Fortid og at trække Vexler paa Fremtiden; thi, naar man læser protestantiske Missionsberetninger med lidt Skjønnsomhed, vil man altid finde, at Hemmeligheden ved disse Beretningers eiendommelige Virkning i Retning af det Opbyggelige og Salvelsesfulde, der bestikker den godtroende Pietisme, som i Europa lader sig begeistre til at bringe Lffere for denne Virksomhed, — at denne Hemmelighed ligger i en høist tvetydig Sammenblanding af Nutid og Fremtid. Alt hvad man haaber af Fremtiden seer man nemlig i sin fromme Iver allerede halvveis virkeliggjort i Nutiden! For at bruge et i disse Beretninger constant Udtryk: man seer overalt „en Dør aaben“, og man seer med en levende Phantasi ind ad denne Dør, og giver sig til at skildre alskens Resultater af de dristigste Forhaabninger, og skriver saalænge herom, til man indbilder sig, at man alt længe har været indenfor baade den ene og den anden Dør og udrettet utrolige Ting. Man finder disse Syner opbyggelige og smukke, og Beretningerne om dem læses med stor Hørelse af ligestemte Gemytter i Europa; og man tænker over den skjønne Virkning til Fromhedens Oplivelse slet ikke paa, at der i Grunden ikke er et sandt Ord i alle de lange Historier, hvormed man underholder det godtroende Publicum. Den fromme Hensigt tillukker Dinene og stopper Munden paa Samvittighedens Røst; thi man slutter som saa: naar man blot kan vedligeholde den fromme Sentimentalitet og Begeistring derhjemme, saa maa det ogsaa

gaae fremad med Missionen. Den lange og vedholdende Snaf om Missionen fylder Missionsbøsserne; jo flere Bøsser, desto flere Missionærer, og saa maa det jo endelig tilfidsst hjælpe! Vilde man derimod sige Sandheden recnt ud, at man endnu Jngenting havde udrettet, da vilde Iveren hjemme kjølnes, Fromheden vilde lide et forfærdeligt Afbræk i selve Hjemmet, idet tillige den medlidende Deeltagelse for „de stakkels Hedninger“ døde hen. Man gjør da i en dobbelt Henseende en god Gjering — uagtet man jo rigtignok efter Systemet slet ingen gode Gjeringer maa gjøre — ved at føre Publicum bag Lyset! Vilde man i den Tid, man godt veed, at man Jngenting udretter — hermed er ikke givet eller sagt, at man nogenstinde virkelig har udrettet Noget — tie stille eller sige Sandheden, da vilde hele Værket gaae istaa! derfor maa man blive ved som man har begyndt. Hovedsagen er Pengene; saalænge der blot kan gjøres Udveie for dem, kan Spillet holdes gaaende, og man overlader Fremtiden at holde det fremdeles gaaende! Men det værste er, at man taler for meget, men tænker for lidt over Fremtiden, og tænker navnlig ikke paa, at den engang skal dømmes Nutiden. Om Evigheden vilde vi slet ikke tale!

Hvad iøvrigt Ostindien angaaer, da lever Mindet om den store Frants Xaver endnu baade i Overleveringen og i Frugten af hans Gjering, og det er fornemmelig hans Ordensbrødre, som i den nyere Tid have gjenoptaget Fortsættelsen af hans Virksomhed. Disse bemærke i deres Missionsberetning for 1864, at Muhamedanismen er stærkt udbredt i det nordlige Indien, og tilføie, at, naar det allerede har store Vansteligheder med Hinduernes Omvendelse til Christendommen paa Grund af deres Kasteræsen og nationale Fordomme, saa synes Fanatismen at lægge dens Indgang blandt Koranens Tilhængere uovervindelige Hindringer i Veien.

I China synes i den nyeste Tid et af alle ydre Omstændigheder aldeles uforklarligt Nøre at bebude Kirken en stor Seir. En Beretning fra den apostoliske Vicar Msgr. Faurie i Provindsen Kuy-Tschen indeholder de meest forbausende Vidnesbyrd om en sig overalt tilljendegivende Forekommenhed og Modtagelighed for christelig Paavirkning, ledsaget af en sand Begeistring hos Befolkningen i dens Heelhed for enhver Nitring af den katholiske Religions Tilstedeværelse, hvilte Følelser ofte paa en mærkvaerdig Maade skaffe sig Luft i den ærefrygtsfulde Hyldest, hvormed man overalt modtager Kirkens Tjenere. Den apostoliske Vicar føres af Befolkningen formelig i Triumf fra By til By. Afgudsbillederne samles i Masse og sønderflaaes eller brændes, medens Korsets Tegn er Gjenstand for religiøs Hylving. Den apostoliske Vicar paafalder med indtrængende Ord

den europæiske Christenheds Deeltagelse for dette umiskjendelige Vidnesbyrd om Aandens hemmelighedsfulde dragende Magt.

Asien. Christenforfølgelse paa Korea. Et Par Maaneder efterat den af os ovenfor meddelte Beretning om en for Christendommens Udbredelse og Kirkens Fremtid gunstig Bending i en Deel af det store chinesiske Rige har naaet Europa, overraskedes man med Efterretningen om den allerede for et Par Uger siden af de politiske Blade omtalte Christenforfølgelse paa Halvøen Korea. Denne Modsatning synes saameget mere paafaldende, som dette Land grændser umiddelbar til China og maaskee af Mange ansees for at være en Deel af dette Rige, medens det dog baade maa bemærkes, at det er en selvstændig Stat, der blot er tributpligtig til den chinesiske Keiser, og at den religiøse Bevægelse i China er en Folkebevægelse, hvorimod Folket paa Korea ikke har havt mindste Andeel i den der begaaede Forbrydelse mod Kirken og dens Missionærer. Denne er ubelukkende et Værk af den despotiske Regents barbariske Grusomhed. Denne sidste forlangte nemlig i Begyndelsen af afvigte Marts Maaned af den katolske Biskop, Msgr. Verneuz, at han skulde forhindre Russerne i at grunde en Coloni i Landet. Biskoppen kunde naturligtviis hertil ikke svare andet, end at han som Franskmand var ganske ubekjendt med de russiske Projecter. Tyrannen, der havde faaet Biskoppen i sin Magt under det seldste Paaskud, at han gjerne ønskede at see en europæisk Biskop, samt at han glædede sig til at blive den christelige Religions Bestytter, lod ham kaste i et affkyeligt Fængsel, men fort efter atter føre for sig, for at gjøre ham Spørgsmaal om, hvad Kaiser Napoleon vilde gjøre, dersom han (Kongen) tilføjede Biskoppen og Missionærerne noget Guld. Biskoppen mindede da Kongen om, hvad der var skeet i China, og tilføjede, at hans Kaiser havde Magt til at ferjvare sine Underfaatter overalt i Verden, og hævne enhver dem tilføjet Uret, hvorimod Napoleon III. vilde vise sig som en Ven af Kongen, og de Geistlige være hans troe Tjenerne, naar han handlede retfærdigt imod dem. Kongen talte herefter atter med forstilt Venlighed, men lod Biskoppen føre til Mandarinernes Fængsel, og strax derefter fire af hans Geistlige ligeledes fængsle. Disse tilligemed Biskoppen bleve henrettede d. Sde Marts. Tre Dage efter traf den samme Skæbne endnu to Missionærer, og d. 30. Marts (Kangfredag) bleve tilsidst Biskoppens Coadjutor tilligemed to Præster paa samme Maade myrdede. Kun tre Missionærer overlevede denne Forfølgelse mod Christendommen, der foruden de heromtalte 9 Geistlige kostede 40 indfødte Christne Livet. To af hine overblevne Præster have skjult sig i en affides Bjergegn, medens den tredie reddede sig i en lille Baad og ankom

efter syv Dages besværlige Rejse til Tientjing i China for at underrette den franske Contre-Admiral Roze om den mod Missionærerne forevæde Udaagb.

Saaledes ledsager Martyriet fra det ene Aarhundrede til det andet Kirkens Seire baade over Hedenskabets Vederstyggeligheder i andre Verdensdele, og over Vantroens og Brangtroens Forsøg paa her i Europa at tilintetgjøre dens Magt over de christnebe Folk og dens Indflydelse paa Udviklingen af det civiliserede Samfundsliv. Thi Martyriet (Vidnesbyrdet) har lige fra den christelige Oldtids Trængselsdage steds været Tegn, der bestandig fornyer Mindet om Ham, der er bleven for Verden et Tegn, som alle Dage modsiges i dem der vidne om hans Død paa Korset. Hans Vidners Lidelse og Opoffrelse, den være blodig eller ublodig, viser derfor bestandig tilbage til Korset, til Kirkens Udspring, til Frelsens Kilde i Verdensfæsonerens Blod. Kun hvor Martyriet er, kun der er den Kirke, som Gudmennesket Jesus Christus virkelig har stiftet.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 14. October. 21. Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 lille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt til Dynaaelse af en salig Dod. — 15. M. Eberesia, Ordensst. 16. Ti. Callistus, Pave og Mart. 17. D. Fedvig, Eufe. 18. To. Lukas, Evangelist. 19. F. Peter af Alcantara, Betsj. 20. L. Johannes af Kenti, Betsj.

NB. Søndagen d. 14. October afholdes den sidste Kvartals-Indsamling af „Peterpenge“; til den Ende vil der i Kirken under Orgelet være opstillet en Bøsse med Vaasfrist: „Peterpenge“ og „Denier de St. Pierre“, i hvilken ogsaa Medlemmerne af Sct. Michaels-Broderskab kunne nedlægge deres Contingent.

Søndagen d. 21. October. 22. Søndag efter Pintse. Kl. 8 og 12 lille Messe Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderskabsandagt til Marias b. og ubesmittede Hjerter med Katechese. — 22. M. Ursula og Troesfj., Mart. 23. Ti. Severin, Bist. 24. D. Raphael, Erkeengel. 25. To. Chrysanthus og Daria, Mart. 26. F. Evaristus, Pave og Mart. 27. L. Frumentius, Bist.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Loverdagaften: Kl. 7 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

©. Triers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 22.

Søndagen den 28de October.

1866.

Indhold: Allehjælsdag. Krudtsammensværgelsen (Sluttet). Kirkelige Efterretninger: England. Belgien.

Allehjælsdag.

Allehjælsdag vender atter tilbage — denne alvorlige sørgemobige Dag. I dag drage Menighederne med deres Sjælesørgere til det eensomste af alle Steder, til Kirkegaarden; Menneskene ere forklædte, en sort Sørgefane vaier foran Toget, Klokkerne lyde huult og klagende; det er, som om de oppe i Taarnet kunde forstaae hvad der nedensfor tilbrager sig. Vor hellige katholske Kirke har anordnet det saaledes; hun føler som en kjærlig Moder saa ret inderligt med sine Børn, og glemmer dem til ingen Tid. For de Levende bygger hun Fattig- og Sygehuse, for der at lindre deres Elendighed; for de Afdøde anlægger hun Kirkegaarde, for at deres Legemer kunne hvile der og uforstyrrede og fredeligt forblive samlede indtil Opstandelsens Dag. Og ikke det alene; hun veed ogsaa, at mange, mange af de her Hvileendes Sjæle endnu trænge til Forbønnen, for at blive rensede fra de Pletter, som de endnu have taget med sig ud over Graven og ind i Evigheden; hun vilde saa gjerne vide sine Børn fuldkommen lykkelige og salige, og derfor har hun foruden at hun saa meget og saa ofte, ja hver Dag mindes dem, endnu anordnet en særegen Dag, Allehjælsdag, paa hvilken hun især opfordrer de Troende til Bøn og fører de Levende ud til de Dødes Gravhøie, hvorunder deres Støv hviler; og dette er vistnok skjønt, ja ikke alene skjønt, det er og-

saa godt og heldbringende. Velan da, slut dig til Toget, og forføm ikke at gjøre denne alvorlige Gang med. Lad dine huuslige Forretninger og Sorger hvile, og gaae for en Timestid ind gennem den sorte Port, og hengiv dig der ved Gravene til dine Tanker. Du behøver ikke at tage nogen Bog med; der er jo nok at læse, ja mere, end der staaer i en stor Bog; selv om det end kun er Navne, som staae paa Korjene og Gravstenene, saa sig de dog nok, mere end nok. See, der staaer maaskee paa Blikpladen din brave Faders, din gode Moders Navn og Aarstallet og Dagen, hvornaar de døde. Tænk idag paa hiin Time, og paa det, som de forduum have sagt til dig; det er maaskee kun et Par Ord, men alvorlige Formaninger, som trænge ind til Marv og Been, Ord, som kun du alene rigtigt kan vide og forstaae. Forestil dig ret levende deres venlige Smil, deres sidste Blik paa dig — og du veed allerede hvad jeg endnu vilde sigte mere, hvis du virkelig er dine Forældres Barn og ikke en Dgle som kun kan saare, men ikke elske. Det samme gjælder om din Egtesælle, din Broder, din Søster og en trofast Ven. Smidlertid er det, vel at mærke, ikke nok med Taarerne, heller ikke med de Blomster, som du lægger paa Graven, selv om det end vare de allerstjønneste; heller ikke med det Lys, som du tænder. Glem i din Smerte ikke Bønnen, Frembærelsen af Offeret, af det souende Offer! Dette trænger ned i Dybden og naaer ud over Graven, thi „det er en hellig og heldbringende Tanke, at bede for de Afdøde, forat de kunne blive forløste fra deres Synder.“ Dette forlanger Kirken idag først og fremmest.

Betænk da ogsaa især paa denne Dag, at der her nu engang ikke er noget blivende Sted for Dig, hverken i dit Hjem eller noget andet Sted, at Alt i denne Verden engang skal faae Ende, at en Haandfuld Støv er Enden paa al dens Herlighed! Betænk, at der er noget een Urt, som kan forskaffe reen No, evig Fred, evigt Lys og en glad Opstandelse mellem Kirkegaardsmurene, og det er et i Sandhed christeligt Liv og ikke noget Andet! Bort derfor alle Hjertets Torne og Tidslær, for at de Lilier og Roser kunne

trives, som man glæder sig saa meget over at see paa de Afdødes Grave, fordi deres Skjønhed og lifflige Duft lade os ane det fuldendte Livs uforgjængelige Herlighed!

Krudtsammensværgelsen.

(Sluttet.)

Imidlertid havde den lange Forhaling af Udførelsen nødt de Sammensvorne — forat de kunde faae Penge til at bestride deres Ophold i London samt til Opnaaelsen af deres videre Planer, som bestode i et almindeligt Opraab til Katholikerne og Proclamationen af den unge Prinds af Wales til Konge — til efterhaanden at drage endnu syv Personer med ind i Hemmeligheden. En af disse, Franz Tresham, sendte ti Dage før Udførelsen et Brev uden Underskrift til sin Svoger, Lord Mounteagle, deels for at redde ham, deels for at forhindre Complottet, uden at forraade Deeltagerne. Det løb saaledes: „Mylord! Af Kjærlighed til Dem er jeg betymret for Deres Liv. Jeg raader Dem, hvis De har Deres Liv kjært, da ikke at komme til dette Parlament. Gud og Menneſter have forænet sig om at straffe denne Tids Ondskab. Foragt ikke denne Advarsel; jeg siger Dem, at dette Parlament vil faae et skrækeligt Slag, og dog ikke see, hvorfra det kommer. Faren vil være ligesaa hurtigt forbi, som det Dieblik, hvori De brænder dette Brev.“ Lorden, der maaskee allerede var nærmere underrettet gennem Tresham og i Forstaaelse med denne, gav den gaadefulde Skrivelse til Statssecretæren, som gjættede paa en Krudtmine. Om Aftenen den 4de November gif Lord Kammerherren, Greven af Suffolk, med Mounteagle til Parlamentshuset, forat eftersee, om alle Forberedelser til Aabningen vare trufne, og steg tilsidst ned i Kjelderens. Her fandt de den Sammensvorne Fawkes, som udgav sig for en Tjener af Keieren. Ham var den farlige Forretning bleven til Deel, at antænde Krudtet. Man saae sig om, men tilsidst hittede Kammerherren

fun til Fawkes, at hans Herre havde ophobet meget Brænde. Neppe vare de borte, saa underrettede Fawkes sine Kammerater om hvad der var hændet, men erklærede tillige, at han vilde vende tilbage til sin Post og ved det første Tegn paa Fare sprænge sig selv og sine Tjender i Luften. Saaledes ventede han Morgenens Komme. Da han Klokken to tilfældigt aabnede Kjelderdøren, trængte en Afdeling Soldater ind, som strax grebe ham og undersøgte Hvælvingen. I hans Kommer fandtes der tre Lunter, og under Brændet, som blev ryddet tilside, Krudttønderne. Klokken fire stod han allerede for Kongen og Statsraadet. Han vedgik strax sin Hensigt, svarede fast og ærbødigt, og var selv ved de skrækelige Piinsler i Tower ikke til at bevæge til at nævne Deeltagerne. Disse havde efter Fawkes's Meddelelse om, at man havde Grund til at frygte Forræderi, kastet sig paa deres Heste, og vare ilde til Dunchurch, hvor allerede de meest ansete Katholiker under Paastub af et Sagparti vare forsamlede af Sir Eberhard Digby, en af de Sammensvorne, som den paafølgende Dag skulde underrette dem om, at Complottet var lykkes, og sikke sig deres Medvirkning for de videre Skridt. Men ved Sagens nu saa fortvivlede Tilstand fandtes der kun tre, som vilde dele de Sammensvornes Skjæbne. Disse sidste flggede saa med deres Tjenere, ialt 80 Personer, til Holbeachhouse i Staffordshire, som tilhørte en af deres Medsamsvorne.

Sherifferne havde forfulgt dem med bevæbnet Magt, og da de forfulgte her rustede sig til Forsvar, faldt der tilfældigviis en Gnist ned i deres eget Krudtforraad. Catesby tilligemed nogle Andre bleve svært saarede, og Fleertallet af Tjenerstabet benyttede den opstaaede Forvirring til at flgde. Desuagtet fortsatte de Dørige deres Forsvar indtil Catesby, Percy og Wrigth vare faldne. Digby, Winter og fem Andre bleve fangne. Den 30. Januar 1606 bleve disse, saavelsom Fawkes henrettede, uden at Noget af dem havde viist Tegn paa Anger, saa fast syntes de at være overbeviste om deres Foretagendes Fortjenstlighed. Flere Gange vare de Fangne blevne forhørte og piinte, forat der kunde opnaaes Tilstaaelser om de i Landet værende Missionærers Meddeeltighed.

Den Præst, som havde raft dem Sacramentet, vidste ikke noget om de Sammensvornes Forehavende, men unddrog sig dog Undersøgelsen ved Flugt, ligesom ogsaa Jesuiten Greenway, hvem Catesby i et Anfald af indre Angst og Uro havde betroet hele Sagen i Skriftestolen. Ligeledes havde ogsaa Provincialen Garnet erfaret Complottet under Skriftemaalets Segl, men ligesom Greenway misbilliget det i de stærkeste Udtryk, ja endog gjort et Forsøg paa at faae Catesby derfra, men havde, da han først havde faaet det at vide i de sidste Dage før den som var bestemt til Udførelsen, ikke mere kunnet finde ham. Garnet blev ikke desto mindre henrettet*).

Kirkelige Efterretninger.

England. Ende paa det protestantiske Munkevæsen. Den saa ofte og i de forskjellige Kirkeblade, navnlig ogsaa i vor *R. T.* meget omtalte „Broder Ignatius“, som for nogle Aar siden i England grundede en protestantisk Munkeorden, hvilken han opnævnte efter den hl. Benedictus, og hvorved han, i Lighed med den Pusehitiske Geistlighed i den anglicanske Kirke, lagde stor Vægt paa at efterligne alle katolske Cæremonier, — denne mærkværdige Person har endelig udspillet sin opsigtsvækkende Rolle, idet han, tvungen af Nøden, igjen er vendt tilbage til Verden, for, som det hedder, „i sin Faders Huus at stille sin Hunger“! I sin sidste offentlige Rundskrivelse bejværer han sig i stærke Udtryk over Mangel paa Deeltagelse fra Folkets Side. Men Hovedgrunden til dette Foretagendes

*) Af ovenstaaende tro historiske Fremstilling viser sig, hvor uretfærdigt Jesuiterne af nyere Historiefriivere ere fremstillede som Deelagtige i dette Complot. Det forstaaer sig af sig selv at der ikke kan gjøres den katolske Kirke den ringeste Bebreidelse, fordi nogle Katholiker have ladet sig forføre til en Forbrydelse. Desuagtet have moderne Compendiefriivere misbrugt saavel „Krudtsammensværgelsen“ som „Bartholomæusnatten“ til uværdigt at bagvadske Katholicismen.

bratte Forfald og Undergang feer man dog fornemmelig at have været det Grundoude, der klæber ved alle protestantiske Foretagender, nemlig den indbyrdes Menighed, som ogsaa vandt Herredømmet i hans lille Samfund, og ret synes at have raset, hvergang Hovedmanden for Foretagendet sjerne sig fra Huset. Herover har han allerede tidligere ført Klage, og nu til Slutningen beklagede han sig især bittert over, at en af hans Brødre havde gjort stor Gjæld, og derefter absenteret sig. Saaledes kom Institutet i en Gjæld, som han ikke var istand til at betale, hvisaarsag han saae sig nødsaget til at forlade det. Hans Fader bekjendtgjor offentlig, at hans Søn er vendt tilbage til hans Huns, at han har aflagt Munkedragten og selv dispenseret sig for de Kyster, hvormed han selv havde bundet sig! Broder Ignatius er nu igjen hvad han forhen var, nemlig Diacon i den engelske Høikirke.

Belgien. Det er en paafaldende Kjendsgjerning, at man under Choleraepidemien høist sjældent har hørt Tale om de berøgtede Begravelser af de saakaldte „Solidaires“*). Grunden hertil ligger meget nær. Thi naar disse ugudelige Wiennesker vilde holde Bagt ved deres ligesindede Benners Dødsleie, for at forhindre dem fra at modtage de h. Sacramenter, saa maatte de ikke blot forhærde sig mod deres døende Collegers Fortvivlelse og Familiernes Taarer og Bønner, men tillige udsætte sig for den frygtede Cholera; men herfor vogte de sig vel ikke mindre af pligtfuldig Omhu for deres kjære Legemer, end af Frygt for Døden. Katholikerne derimod paa deres Side vise, at Kjærligheden her er stærkere end Døden; thi ikke blot Geistligheden og de barmhjertige Søstre, men ogsaa Medlemmerne af Vincentiusforeningen lægge den modigste Hengivelse for Dagen, og afsnøde selv Kirkens Fjender imod deres Billie en beundrende Anerkjendelse. Man har i den senere Tid jevnlig seet „oplyste“ Menigheds- og Sogneforstandere, som tidligere paa Kraft have declameret og agiteret mod alle klosterlige Instituter, med største Artighed anmode de forfulgte Klostersøstre om at overtage Sygepleien i Cholerahospitalerne. „Det kan imidlertid neppe betvivles,“ tilføjer Correspondenten, „at, saasnart Choleraen har

*) Vi have ved flere Leiligheder for længere Tid tilbage omtalt disse Foreninger, hvis Medlemmer forpligte sig til, hverken paa deres Dødsleie at betjene sig af Geistlighedens Bistand og Religionens Trost, eller forlange Kirkens Forbøn efter deres Død. De til den velhavende Klasse hørende Ledere af denne antichristelige Demonstration vinde Tilhængere blandt den fattigere Deel af Befolkningen i de store Stæder under Vaaskud af det menneskekjærlige Formaal, at forskaffe den „billige Begravelser“!!

afraffet, vil den gamle Forsølgelsesaaud reise sig med fornyet Kraft."

Ligesom det imidlertid er et Factum, der staaer fast tiltrods for alle Declamationer og Demonstrationer, som, saasnart Faren er forbi, atter ville begynde, hvor de sidst slap, — at den store Mæsse af det belgiske Folk i Choleratiden blev grebet af Erkjendelsen af det jordiske Livs Forsængelighed, at den ved de rystende Begivenheder, som en saadan Hjemfølgelse medfører, syntes at være bleven grundig vakt af den religiøse Vigeghldigheds Ordram og betaffet sig for dens Patroners „billige Begravelser“, saaledes bør heller ikke den Kjendsgjerning forglemmes, at — under Epidemiens Begyndelse, medens de liberale Fritænkere's Organer i Pressen hver Dag straalte og støjede over „Processionerne“, der samlede talrige Skarer af Befolkningen til forenet Bøn om Landeplagens Ophør, og samtidig med, at ikke blot Borgermesteren i Bryssel offentlig opfordrede Folket til hellere at søge Udspreddelse i de offentlige Forlystelser, som den saakaldte „Kirmejs“ tilbød*), men de ministerielle Blade tilklappede denne borgermesterlige Visdom deres Bisald, og overdægede de „Mlericale“ og navnlig Ordensgeistligheden med Forhaanelser, fordi de „opførte saadanne beklagelige Skuespil, der kunde være gode nok for tidligere Aarhundreder, men ikke passede for den nærværende oplyste Tid“ — at samtidig med alt dette havde en Deputeret paa den i Antwerpen just sammentraadte Stændersforsamling det Mod, at udtale sig med Anerkjendelse om den beundringsværdige Opoffelse, som de barmhjertige Søstre havde viist under Sygdommen, og ende sin Tale med at udbringe et Leve for Klostrene! Et Par andre Deputerede sluttede sig i de stærkeste Udtryk til Taleren, og opfordrede hele Forsamlingen til at forene en anerkjendende Udtalelse om de vigtige Tjenester, som Geistligheden ved Civil- og Militairhospitalerne, og navnlig Fædrene af Jesuiterordenen, ved denne Leilighed havde ydet Sta-

*) I sin faderlige Omsorg for Beboernes Sundhed fandt Borgermesteren sig nemlig foranlediget til ved en stor, paa alle Gadehjørner opslaaet Placat at advare Befolkningen mod at tage Deel i Processionerne, fordi en saadan Sammenstrømning af Mennesker var uforenelig med de Forsigtighedsregler, som Cholerafaren krævede. Men paa de samme Gadehjørner figurerede samtidig en anden Placat, der opfordrede til talrig Deeltagelse i den ovenfor nævnte Folkeforlystelse, med Tilføiende om den gunstige Indflydelse paa Hovedstadens Handel og Omsætning, som Nærvarelsen af en Mængde Fremmede maatte antages at medføre. Processionerne bleve altid afholdte i de kjølige Aftentimer, medens Optogene for Folkefesten havde Udsigt til en Varme af 32°! Men — naar blot Religionen ikke er med i Spillet, er der jo aldrig Fare for Sundheden!

den, med den offentlig udtalte Taksigelse til de barmhjertige Søstre. Forsamlingen istemmede da et Lovs for dem Alle. Man maa tilvisse sande, hvad en af de Deputerede yttrede, at „de her paagjældende Kjærligheds gjerninger føre et mere veltalende Sprog, end alle Nutidens trivielle Phrafer om den moderne Civilisation!“ Meddelelsen af disse Begivenheder fører medrette til, at en saadan Anerkjendelse af en Folkerepræsentations intelligente Medlemmer har mere at betyde end en demoraliseret Presses fanatisme og tendentiøse Demonstrationer i Irreligiøsitetens og den offentlige Immoralitetens Interesse.

Marieforeningen

bolber sit ordentlige Møde Søndagen d. 28. October, Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 28. October. 23. Søndag efter Pintse.** Simon og Judas Thaddæus, Apostle. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt. — 29. M. Jhusommelsen af Reliquierne i St. Ansgarii Kirken. — 30. St. Alphons Rodriguez, Bisk. — 31. D. Vigilie = Fastedag. Wolfgang, Biskop.
- Torsdagen d. 1. November. Alle Helgenes Fest.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 høitidelig Vesperandagt; derefter aflynges den fjerde Bodspsalm „Miserere“.
- Fre dagen d. 2. November. Alle Sjæles Dag.** Kl. 6 og 8 stille Messe. Kl. 10 høitidelig Sjælmesse. Aften Kl. 7½ Broderskabsandagt til Jesu guddommelige Hjerte. — 3. L. D. D. Octavdag af Allehelgensfest.
- Søndagen d. 4. November. 24. Søndag efter Pintse.** Carl Borromæus, Biskop. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Kathechese. — 5. M., 6. St., 7. D. og 8. D. Octavdag af Allehelgensfest. 9. F. Jhusommelsen af Indvielsen af vor Frelses Basilika (Laterankirken) i Rom. 10. L. Andreas Avellini, Bisk.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8¼. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdagaften: Kl. 7 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

Kjøbenhavn.

≡ Eric's Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 23. Søndagen den 11te November. 1866.

Indhold: Biskoppeligt Hvrdebrev. Kirkelige Efterretninger: Kjøbenhavn.

Johannes Henricus,

af Guds Barmhertighed og den h. Apostoliske Stols Naade
Biskop af Osnabrück

og

Profuperior for de nordtydske og danske Missioner,
Doctor i Theologien,

bringer hermed alle til hans Hjord hørende Troende sin
biskoppelige Hilsen og Velsignelse i Herren.

Høitelskede i Kristus! Under ængstelig Forventning har jeg imødeføet denne Dag, der skulde afgjøre mit fremtidige Forhold til Eder. Jeg føler tilfulde, hvor lidet jeg er det biskoppelige Embede værdig, og hvor høilig jeg trænger til at tage min Tilflugt til Ham, der kan vise sig stærk i de Svage. Dog er her ogsaa den Omstændighed mig en ikke ringe Trøst, at vi gjensidig ikke ere hverandre ganske fremmede, og at jeg tør troe, at den nærmeste Fæds, hvori jeg besinder mig, nemlig Domkirkens Sognemenighed, i en tidligere Tid har beviist mig ikke ringe Tillid.

Naar jeg da i dette Dieblik og i min nærværende Stilling skal tage Ordet, for under Gæt at tiltale eder Alle, saa kommer jeg uvilkaarlig til at tænke paa den Paamindeelse, Herrens h. Forløber Johannes tilraabte Folket: „Vereder Herrens Vej, jevner Hans Stier“¹⁾. Eller skulde vi maaskee i vore Dage ikke mere have nødig at agte paa denne Opfordring? Naar den

¹⁾ Matth. 3, 3.

Herre, hvis Lyft det er at være iblandt Menneffenes Børn, naar Han vil tage Bolig i Enhvers Hjerter: tør vi da sige, at Deiene overalt ere Ham beredte? Er der slet ikke mere noget Mellem- liggende, der fjerner Ham fra os? I Sandhed — vore Syn- der fjerne ham fra os. Og naar vi sige: „vi have ingen Synd,“ da bedrage vi os selv, som den h. Johannes ¹⁾ vidner, og Sand- heden er ikke i os. Skulde du ikke desto mindre være af en anden Mening, saa tag blot Guds og hans Kirkes Bud ret alvorligt og i det Enkelte for dig, og sammenlign hermed dit hele tidligere Liv, din Stræben og dine Tanker, saa vil du blive vaer, hvor langt du er fra at fyldestgjøre deres Fordrin- ger; du vil blive vaer, at du snart s. G. skændte Menneffer større Tiltro og Tiltid, end den levende Gud, snart har elsket et jordist Gode høiere end Gud; du vil blive vaer, at du paa mange Maader har vanæret Herren din Guds Navn, har van- helliget Hans Hviledag; du vil blive vaer, at du har nægtet dine Forældre, eller hvem Gud ellers satte over dig, den skyl- dige Lydighed, den skyldige Vrefrygt og Kjærlighed, at du maaskee har gjengjældt dem, hvem du næst Gud skylder Alt, med den største Uaknæmmelighed; — du vil blive vaer, at du her har overtraadt det femte eller fjette, hiit det syvende eller ottende, der det niende eller tiende Guds Bud, — at du ikke har adlydt dette eller hiint Kirkebud, og derfor syndet mod din Gud. Bisfelig, den som mener, at han er uden Synd, han bevrager sig selv, og der er ikke Sandhed i ham.

De Djerge og Høie, der hindre Herrens Veie til vort Hjerter, er altsaa Synden; det er den, der fjerner din Frelser fra dig. Men — kommer Han ikke til dig som din Forløser, som den der bringer dig Frelse fra Synden, saa vil Han komme som Dommer og Hevner, og det er skrækkeligt at falde i den levende Guds Hænder ²⁾.

Saa ville da Enhver af Eder overveie, hvad der hører til at berebe Herrens Veie og jevne Hans Stier. Fremfor Alt: Bort med Synden! Fjerner den fra Eders Hjerter ved en op- rigtig Bekjendelse for den af Gud Eder beffikede Præst, som har Fuldmagt til at tilgive det Skete. Hvem I forlade Syn- derne, siger Herren ³⁾, dem ere de forladte. See dernæst til, at du, saavidt muligt, gjør den anrettede Skade god igjen, og ved fortsat Bod bekæmper Tilbøielighedens eller Lidenstakens maaskee allerede stærke Magt, og vaag og beed, for at du i Fremtiden maa blive bevaret. Kun altfor let og altfor ofte skeer det, at den urene Aand vender tilbage til det Huus, han nylig har forladt, ja, at han endog bringer syv andre Aander

¹⁾ I Joh. 1, 8. — ²⁾ Hebr. 10, 31. — ³⁾ Joh. 20, 31.

med sig, der ere endnu værre end han selv, og at saaledes det Sidste med et saadant Menneske bliver værre end det Første¹⁾.

Væberer Herrens Veie, jevner Hans Stier! Men det er ikke blot Bjerge og Høie, men ogsaa Dalene, der ere en Hindring for den Vandrende. Ved Dale maae vi her forstaae Mangel paa Dyder, Mangel paa det egenlige og virkelige Gode. Disse Dale er det, der skulle jernes, der ligesom skulle udfyldes ved gode Gjerninger. Det, ikke at gjøre Ondt, forslaaer endnu ikke til Frelsen. Det er nødvendigt, siger den h. Pave Gregor²⁾, at Enhver ogsaa beflitter sig paa gode Gjerninger. Kun de virkelige Guds Børn ere Guds Arvinger og Jesu Christi Medarvinger. Men et Guds Barn maa kunne kjendes paa sin Lighed med sin Fader; men denne Lighed maa vise sig i det virkelige Gode. Derfor hedder det ogsaa: Værer fuldkomme, ligesom eders himmelske Fader er fuldkommen³⁾. Ifører eder det ny Menneske, som er skabt efter Gud i Retfærdighed og sand Helighed⁴⁾. Ifører den Herre Jesus Kristus⁵⁾. Agter paa Alt hvad der er sandt, hvad der er ærbart, hvad der er retfærdigt, hvad der er helligt, hvad der er elskværdigt, hvad der har godt Lov, paa al Dyd og al Hæderlighed⁶⁾. Enhver skye derfor ikke blot Synden, men beslutte sig ogsaa paa Alt hvad der i Sandhed er godt, og det først og fornemmelig ved en tro Odfyldelse af sin Stands eller sit Kalbs Pligter. Naar Nogen har et Embede, siger Petrus⁷⁾, saa tjene han som af den Kraft, Gud giver, paa det at Gud maa prises i alle Ting. Fornemmelig lægger jeg Eder dette paa Hjerter, I Ungdommens Vædere og Væderinder! Guds Søn selv, kan jeg næsten sige, beder Eder: Fader de Smaa komme til mig; thi Himmerige hører dem til⁸⁾. Fader dem komme til Ham; fører dem til Ham med al Omhu og Kjærlighed. Distnok have I i Skolen ogsaa andre Ting at gjøre, og jeg vil ikke forstyrre Eder deri; men forglemmer derover ikke det ene Fornødne. Thi hvad hjælper det et Barn, om det har lært Alt, men ikke kjender Herrens Bud, ikke kjender Veien til Himlen, og tilsidst gaaer evig tabt? Fører Børnene til deres Frelser, og værer saameget ivrigere i denne Gjerning, som I ere særlig kaldede til at være Kirkens virkelige Tjenere, og til som saadanne at være Medarbejdere til Sjælens Frelse. Forglemmer aldrig dette høie Kald og opfylder det saaledes, at Gud maa blive æret i Eders Disciple og Discipelinder! Hvo har ikke Grund til at misunde Eder, naar han betænker, hvilken skøn Krone I kunde vinde for Evighedens Dag?

¹⁾ Matth. 12, 43—45. — ²⁾ 13 Homili over Evangelierne. — ³⁾ Matth. 5, 48. — ⁴⁾ Eph. 4, 24. — ⁵⁾ Rom. 13, 14. — ⁶⁾ Phil. 4, 8. — ⁷⁾ 1 Petr. 4, 11. — ⁸⁾ Matth. 19, 14.

Til Eder, christelige Forældre, henvender jeg den samme Formaning. Vel har Gud ikke betroet Eder saa mange Sjæle, som han har betroet Læreren. Eders Kreds er mindre; men netop derfor ere de Pligter, I have at opfylde mod de Færre, han har betroet Eder, desto mere omfattende og alvorlige. Ja, det er Eder, der ere kaldede til at lægge den Grundvold, hvorpaa Lærere og Sjælesørgere skulle bygge videre; thi uden Eder formaae disse under de sædvanlige Forhold Intet. I maae lægge Grundvolden for disses Gjerning; I maae føre Eders Børn hen til Læreren og Sjælesørgeren; ellers komme de ikke i deres Hænder! I maae aabne Hjerterne paa Eders Børn, og gjøre dem tilgængelige for den Paavirkning, som udgaaer fra Lærer og Sjælesørgere. Uden dette vilde Børnene dog snart vende baade Skolen og Læreren Ryggen. Det paaligger Eder at sørge for, at dette aldrig skeer. Saaledes afhænger tilsidst Alt af Eder. Lægger derfor en god Grundvold, og lægger den itide. Enhver af de Dage, i hvilke I have Eders Børn, har sit Diemed, og den kjære Gud anbetroer Eder Barnet i en saadan Tilstand, at I, naar I blot ikke forsømme den rette Tid, kunne gjøre Alt af det. Det skeer hyppigt, at Sæden ene af den Grund ikke trives, at den rette Aarstid er forseilet; at den ikke lykkes, fordi man har saaet den forsilbe. — Derfor formaner jeg Eder: Sender Barnet i betimelig Tid i Skolen, og understøtter og befordrer Lærernes og Sjælesørgernes Anseelse paa enhver Maade, for at alle Kræfter, som Gud har kaldet, maae samvirke i Forening, og en aandelig Hygning opføres i Eders Børn, der geraader Eder til Ære for Gud og Mennesker. Opdrager Eders Børn i Herrens Formaning og Tugt¹⁾, og holder ved dermed fremfor Alt andet i Verden. Siger aldrig: vi have ogsaa Mere at tænke paa. Det veed jeg godt. Men ikke sjældent sørges der ogsaa for Ting, der ikke blot ere unyttige, men maaskee endog høijt fordærlige: Ting, der kun tjene til at fremkalde og nære Rydelsesfhyge, Forsængelighed og Blødgatighed hos Børnene, og som maaskee blive Aarsag til deres timelige og evige Fordærvelse. Iøvrigt maa det under alle Omstændigheder være og forblive Eders fornemste og i Grunden eneste Betyrning — at Eders Børn komme til Gud. Søger først Guds Rige og Hans Retfærdighed, saa skal Alt dette (nemlig Alt hvad I ellers behøve) vende Eder tillagt²⁾. Kun Et er fornuødent³⁾.

Ogsaa Huusbonderne have visse Forældre=Pligter mod deres Ehynde, og Mestrene ligeledes mod deres Evende og

¹⁾ Eph. 6, 4. — ²⁾ Matth. 6, 33. — ³⁾ Luc. 10, 42.

Værlinge o. s. fr. De tør i Sandhed ikke troe, at hine kun ere hos dem, for at de kunne drage Nytte af dem for blot timelige Formaal, og at de slet intet Hensyn skulde Personerne selv. Dette vilde være en aldeles hedensk Grundsætning! Nei, de have ogsaa at vaage over deres Sjælefrelse og engang at aflægge Gud Tegnstab derfor. Ikke engang deres legemlige Velfærd bør være dem ligegyldig.

Men paa den anden Side have de Underordnede ogsaa hellige Pligter at opfylde mod deres Foresatte: Børn mod deres Forældre — Forbanded være den, som ikke ærer sin Fader eller Moder¹⁾ — Tjenere mod deres Herrer, og Enhver af os mod firkelige og verdslige Overordnede. Maatte Enhver stedsse betænke dette, og aldrig støde an mod den skyldige Lydighed og Frefrygt, men tværtimod i al Idmyghed søie sig under Guds Anordning.

Bereder Herrens Bei, jevner Hans Stier — med eet Ord: ved en i alle Retninger dydig Vandel. Den som har dette Livs Goder, han forglemme ikke den Fattige og Røblidende. Bryd dit Brød, siger Propheten²⁾, med den Hungerige, og før Fattige og Hjemløse i dit Huus. Seer du en Nøgen, da klæd ham, og foragt i Næsten ikke dit eget Kjød.

Den Fattige og Trængende gribe ikke til utilladelige Midler, men bevare sine Hænder rene fra al Uret. Alt hvad Kjærlighed og Barmhjertighed rækker ham, det modtage han med beskedent Taknemmelighed, og bære sin Ulykke med Taalmodighed, idet han mindes Ham, som frivillig valgte den dybeste Armod, saa at han ikke engang havde det, høortil han kunde helde sit Hoved³⁾.

Alle og Enhver formaner jeg endnu ganske særdeles til Sagtmodighed og Fredsommelighed — Salige ere de Sagtmodige; salige de Fredsommelige —, til Forsonlighed — Forladet, saa stal ogsaa Eder forlades —, til Rydskehed og Reenhed — Salige ere de rene af Hjertet —, og til Maadehold og Edruelighed.

Jeg kan ikke undlade ganske særligt at dvæle ved denne sidste Formaning, Formaningen til Maadehold og Edruelighed. De berusende Drikke bringe hele Familier til Bettelstaben. De stille et ikke ringe Antal Mennesker ved Sundhed og Liv, og føre til mange Synder og Forbrydelser. De indgive som oftest Forbryderen det Mod, der hører til at begaae en Forbrydelse. Men, sæt ogsaa, at Beruselsen ikke havde nogen af de her nævnte Følger, saa er og bliver den dog i og for sig en af de sværeste Synder. Thi hvad gjør vel Mennesket, naar han be-

¹⁾ 5. Moseb. 27, 16. — ²⁾ 3f. 58, 7. — ³⁾ Matth. 8, 20.

rufer sig? Seer, det eneste Fortrin, som Gud har givet Mennesket fremfor Dyret, er Forstanden, Fornuften. Seer man nemlig bort fra denne, da kan man blive meget tvivlraadig, om maugt et Dyr ikke er bedre ndstyre og staaer høiere end Mennesket. Det ene Dyr er f. Ex. langt stærkere end noget Menneske, et andet langt hurtigere; eet seer, et andet hører stærkere, og saaledes i mange andre Henseender. Men det er ene Fornuften, som hæver Mennesket over dem alle; den sætter ham istand til at temme Dyr, der ere langt stærkere end ham, og til at indhente dem, der ere langt hurtigere; den alene gjør ham til Skabningens Herre. Endvidere er det Fornuften, der gjør Mennesket til et Afbillede af sin Skaber, og hæver ham saaledes til den højeste Værdighed, som Tanken kan fatte. Og endelig, i hvilket Forhold staaer den til hans evige Fremtid? Er det tænkeligt, at et ufornuftigt Væsen kunde samle sig virkelige Fortjenester, og kunde gjøre sig værdig til en evig Salighed? Fornuften er altsaa en uendelig værdifuld Gave. Men det Menneske, der beruser sig, han kaster den kjære Gud denne Hans allerkostbareste Gave ligesom for Fødderne, og siger: der har Du din Gave igjen! Jeg vil ikke være et Menneske; jeg vil være et Dyr. Hvilken Utaknemmelighed, hvilken sort Utaknemmelighed — at stille sig saaledes ligeoverfor den kjære, gode Gud! I Sandhed, naar vi alene betænke dette, da kunne vi ikke længere forundres over, at Apostelen reent ud forjæffer, at ingen Dranker skal arve Guds Rige¹⁾, eller blive deelagtig i den himmelske Salighed. Man har meget mere Grund til at undre sig over, at Gud saa ofte gjengiver disse Utaknemmelige den Gave, hvortil de vise sig saa uværdige og ikke lader dem for bestandig forblive i den dyriske Tilstand, hvortil de fornødre sig. Men dette gjør Han ikke, fordi Han nu eengang ikke vil Synderens Død, men at han skal omvende sig og leve²⁾.

Men vi vide, hvor uendelig vanskeligt det falder en Dranker at omvende sig. Utvivlsomt hører han til dem, som det falder allervanskeligt at redde. Men jeg mener dog, at jo haardere det hermed holder, desto mere skulde alle dyristelige Hænder gribe til, for at redde en Broder fra Undergang. Man har i Søstæderne Foreninger, der virke til de Skibbrudnes Redning. Skulde vi da ikke danne Foreninger for at redde saadanne, der have lidt det forfærdeligste Skibbrud, som, naar der ikke kommer Redning, gaar tilgrunde i et Aldhav, og fortæbes for al Evighed? Saadanne Foreninger have en længere Tid tilbage bestaaet iblandt os, og vi have endnu Erindringer om deres heldbringende Virkninger. Mange Ulykkelige bleve reddede, og hvad der vil

¹⁾ 1. Cor. 6, 10. — ²⁾ Ezek. 33, 11.

fige endnu mere, Uttallige bleve bevarede. Men Tiden efter 1848 og senere har givet de fleste af disse Redningsforeninger Dødsstøbet, og fra den Tid af har denne Last atter mere og mere taget Overhaand og staaer nu mange Steber i sit fulbeste Blomster. Skulle vi da nu staae som ørkesløse Tilskuere, og see Naboens Huus staae i lys Lue? Dette stemmer ikke med Christi Aand; dette vilde ikke heller stemme med den Aand, der befjæler Eder!

Jeg har allerede lagt Eders Sognepræster og øvrige Sjælesørgere denne Sag paa Hjerte, og indtrængende anbefalet dem at gjøre Alt hvad der kan gjøres, for paa ny at kalde disse Foreninger eller Broderskaber til Live; og jeg er vis paa, at de i denne Henseende Intet ville forsømme. Og, naar de kalde Eder til Handling, da træde Enhver til, hvem Guds Sag ikke er et ligegyldigt Anliggende. I Hovedsagen er det kun Exemplet, Exemplet paa Afholdenhed fra visse Drikke, som man forlanger af Eder, og dette er for den, der endnu ikke er vant til saadanne Ting, intet Offer, men for den, der er vant dertil og hvem Forsagelsen deraf falder svær, allerede for hans egen Skyld en virkelig Nødvendighed. Ak, hvor inderlig susker jeg, at Redningsforeningerne ret snart og overalt igjen maatte træde i Live, eller igjen opblomstre!

Bereber Herrens Veie, jevner Hans Stier. Afstaf Synden, og virk det Gode saavidt du formaaer, saa vil du berebe Veie for Herren og jevne Hans Stier, saa at Han kan komme til dig som Forkløber og Hjælper, førend han i din Dødsstund kommer til dig som Dommer. Denne Stund er tilvisse Mange iblandt os nærmere end vi troe. Bered Herren Veien, forat Han engang maa berebe Veien for dig, naar denne tilsidst skal føre dig over i Evigheden. Amen.

Til Slutning anbefaler jeg mig og de mig anbetroede Menigheder indstændig til Eders Forbønner.

Dönabruück, 18. October 1866.

† **Johannes Henricus.**

Sirkelige Efterretninger.

Kjøbenhavn. Den 18. f. M. blev Dr. Johann Heinrich Beckmann, tidligere Dombechant og Generalvicar for Bispedømmet Dönabruück, efter i det sidstforløbne Halvaar at have bestyret Diocefet og de nordiske Missioner som udvalgt

Biskop (Domcapitlets Valghandling fandt Sted d. 5. April*) og den pavelige Stadfæstelse af Valget d. 22. Juni) høitidelig consecreret i Domkirken i Osnabrück. Den hellige Handling fuldbehævedes af hans Forgjænger, den nuværende Erkebiskop af Cöln, Dr. Paulus Melchers, under Assistentens af Biskoppen af Hildesheim og Viebiskoppen af Cöln, Dr. Bau-dri, og under de meest levende Beviser paa Deeltagelse saavel fra Geistlighedens som fra den katholske Befolknings Side. Enhver Plet i det store med Blomster og Grønt smykkede Guds-huus var besat, og, kunde allerede de for denne betydningsfulde Kirkefest eiendommelige skjønne og sindrige Cæremonier ikke for-seile deres storartede og opløftende Indtryk paa de Tilstedeværende, da modtog Enhver af disse i den nyindviede Biskops kraftige og hjertelige Ord baade til sine geistlige Medarbejdere og til Folket et hyderligere Pant for Opfyldelsen af de glade Forhaabninger, hvormed hans Udnævnelse overalt i Bispedøm-met og Missionerne er bleven hilset. Efter et Festmaaltid om Eftermiddagen sluttede denne høitidelige Dag med et stort Fat-tekto, hvorved begge Byens katholske Menigheder under Sang og Musik udtrykte deres glade Følelser og hjertelige Ønsker for den Feirede og hans fremtidige Virksomhed. Ogsaa vi hilse fra det Fjerne vor ny Overhørde med Tillidens, Haabets og Kjærlighedens bedste Følelser!

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 11. November. 25. Søndag efter Pinitse.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 12. M. Martinus, Pave og Mart. — 13. St. Stanislaus Kostka, Bektj. — 14. D. Didacus, Bektj. — 15. S. Gertrudis, Jfr. — 16. S. Martinus, Biskop. — 17. S. Gregorius Thaumaturgus (=: Undergjører), Bisk.
- Søndagen d. 18. November. 26. Søndag efter Pinitse.** Mariae Dffring. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hoimesse med Prædiken. Kl. 3 Broderkabsandagt til Marias hellige og ubesmitte Hjerter. — 19. M. Elisabeth, Enke. — 20 St. Fe-lix af Valois, Bektj. — 21. D. Mariae Dffring (feiredes i Søndags). — 22. S. Cecilia, Jfr. og Mart. — 23. S. Ele-mens, Pave og Mart. — 24. S. Johannes af Korset, Bektj.

*) Vi henvise vore Læsere til dette Blads Nr. 8, hvori vi samtidig med Efterretningen om Dr. Beckmanns Valg meddelte nogle Noti-fer om hans tidligere Liv og fortjensfulde Virksomhed.

Katholsk Kirke Tidende.

Sjortende Aargang.

Nr. 24. Søndagen den 25de November. 1866.

Indhold: Inquisitionen, Bartholomæusnatten og Dragonaderne i Cevennerne. Kirkelige Efterretninger: Rom.

Inquisitionen, Bartholomæusnatten og Dragonaderne i Cevennerne *).

Der ere visse historiske Kjendsgjerninger, som Protestanterne aldrig forsømme nogen Veilighed til at kaste Katholikerne i Ansigtet for dermed at begrunde Anklager for Intolerance og Grusomhed, nemlig Inquisitionen, Bartholomæusnatten og Dragonaderne i Cevennerne. Disse Begivenheder have afgivet Stof til Romaner og Digte, Skuespil og Melodramer; men Feuilletonister og Komediendigtere ere jo ikke forpligtede til strengt at holde sig til Historien, og derfor øser heller ingen forstandig og sandhedselskende Mand sin Kundskab af disse Kilder.

Men hvortledes forholder det sig da med Inquisitionen, som man endnu i vore Dage gjør til et saa frygteligt Skræmmebillede, endstjøndt den aldeles er forsvunden fra Jorden? De populære Romaner fremstille den endnu altid som en affhyelig hemmelig Ret, der havde sit Sæde i alle katholske Lande, og som lod sine Dffere vansmægte i mørke Fængsler og tilsidst stegte dem levende paa Baal, som altid vare antændte. De protestantiske Historieskrivere Ranke og Guizot vedgaae derimod ærligt, at den spanske Inquisition var en udelukkende politisk Institution, hvis Bestemmelse var at opretholde Spaniens politiske Eenhed; men de spanske Konger betragtede Hæresiet som den allerstørste Fare for Freben i deres Kongerige, og de erklærede det derfor at være en Forbrydelse mod Fædrelandet. Da nu hverken de selv eller deres verbøslige Domstole kunde dømmes i Troes-

*) Af „Causeries sur la protestantisme d'aujourd'hui“. Par Msgr. de Segur.

sager, anordnede de et kirkeligt Tribunal, som havde det Hverv at forhøre de Indstævnedes og affige Dom i Henseende til deres Rettroenhed. Inquisitorerne indberettede da Resultaterne af deres Undersøgelse til Kongen, og denne handlede da overensstemmende med hvad han erkjendte for retfærdigt.

Der er tilvisse al Grund til at badle den spanske Inquisitions Misbrug og alle de Grusomheder, hvormed de politiske Videnskaber og den spanske Charakter have besudlet dette Tribunal; men hvilket ærligt og tænkende Menneſte vil vælte Skylden herfor paa Geistligheden, fordi de spanske Konger sammenblandede Religionens Sag med politiske Formaal og Bestræbelser. Saa meget derfor end disse Misbrug maae beklages og forbømmes, veed dog Enhver, der kjenner Spaniens Historie i den tidlige Middelalder, hvorledes denne Betragtning af Forholdet mellem det religiøse og politiske Element i Folke- og Statslivet udviklede sig, og hvori den oprindelig var begrundet, nemlig i den Fare, der truede baade det sociale og politiske Sammenhold i Statslegemet under den langvarige Kamp med Muhamedanismen og under dennes ikke mindre langvarige Eftervirkninger.

Vi tilføie endnu blot, at det er tilstrækkelig bekjendt, at Baverne stadig have misbilliget den spanske Inquisition, badlet dens Strengbed, og i lang Tid arbeidet, om end forgjæves, paa at formaae de spanske Konger til at affstaafe denne forhadte Institution.

Hvad nu den romerske Inquisition angaaer, da er denne en aandelig Politiret, som det paaligger at vaage over Troens Reenhed hos Præster og Laikfolk. Dette Tribunal i Rom har altid været i Virksomhed, og Socialisterne i Aaret 1849 under Mazzinis Anførsel oplevede den Skuffelse, at de i dets Fængsler kun fandt en halv forrykt Nonne og en Bedrager, som udgav sig for Patriark af Alexandria. Paa den nærliggende Kirkegaard opgravede de dernæst nogle hensmulbrede Been, som de foreviste for den gabende Hob som Offere for Inquisitionen! Det er blevet beviist, at denne Domstol i Rom endnu ikke har anordnet en eneste Henrettelse, og at Baverne som sagt stedse søgte at mildne den spanske Inquisitions Strengbed, endstjændt det ikke paa nogensomhelst Maade stod til dem at forandre de af udelukkende politisk Dyrighed truslede Bestemmelser.

Protestanterne, og tilmed de engelske Protestanter, der have opdigtet saa gyselige Fortællinger om Inquisitionen, omtale forresten ikke med et eneste Ord en rigtignok meget skrækkelig og grusom Inquisition, som tre Aarhundrede igjennem har udøvet sit Rædselsherrederomme i England. Under den „milde Elisabeth“ dømtes nemlig fem Personer til Baalet, fordi de havde fornegtet Treenheden; tre af disse Offere bleve brændte af den prote-

stantiske Biskop af Norwich, det fjerde af den protestantiske Biskop af London og det femte af den protestantiske Biskop af Eightsfield. Om de stakkels Katholikers barbariske Henrettelse, om hvilke det var blevet beviist, at de havde baaret et Agnus Dei, skjult en Præst o. s. v., siger jeg Intet. Og saa den af den tolerante og milde Calvin paa en saa blodig Maade haandhævede Inquisition i Genf? Og det Baal, paa hvilket Servet døde, fordi han ikke var af samme Mening som den ufeilbare Calvin? Naar saadanne Bjælder findes i Ebers Dø, skulde I sandelig ikke søge efter Støvgranene i Næstens Dine!

Men, vil man sige, Bartholomæusnatten, dette skrækelige, af den katholske Kirke befalede Blodbad, i hvilket der omkom saa mange Protestanter? . . . Hertil svarer jeg: Bartholomæusnatten var endnu mere end den spanske Inquisition en udelukkende politisk Begivenhed, som hverken Kirken eller Keresiet havde den ringeste Andeel i. Protestanterne gjorde Oprør mod den lovlige Autoritet; de havde forsøgt at bemægtige sig Kongens Person, og udgjorde i Nationen en Nation for sig, en oprørske og revolutionslystne Nation. Den unge Konge Karl IX. og hans Moders, den stolte Katharina af Medicis' Liv og Frihed vare stødte i Fare ved Sammensværgelsen i Amboise; de saae sig nøbte til at gribe Flugten for de Sammensvorne fra Meaux, og den protestantiske Partis Førere bleve stebte dristigere og mere uforstammede. Tør man da undre sig over, at Regjeringen fattede det Forsæt at tugte Forrædere og Rebeller, og at den bejente sig af den religiøse Exaltation, der var faldt tillive ved Hugenotternes Fanatisme, som af et hensigtsmæssigt Middel til at tage Hevn over sine Fjender? Religionen var altsaa et Baaskud, men ikke den sande Aarsag til Bartholomæusnattens Afstykeligheder! Og hvorfor vil man drage Kirken ind i Nædselsgjerninger, som den var den Allersjæreste til at beklage?

Men i Rom, tilføier man, har Paven ladet afflynge et Tedeum, da Efterretningen om Bartholomæusnatten indtraf der. Biskop! Men Pave Gregor XIII. var bleven bedraget ved falske Efterretninger. Han havde nemlig faaet en Depesche fra Frankrig, hvori der blev ham meddeelt, at Kongen og hans Familie lykkelig havde undgaaet den Fare, som en ny Sammensværgelse af Hugenotterne truede dem med, og at Ophavsændene og Deeltagerne i denne Sammensværgelse vare blevene fængslede og afstraffede; og det maa vel befindes ganske i sin Orden, at Paven offentlig takkede Gud for den franske Kongefamilies Nedning. Men dengang var Paven endnu ubekjendt med hiin sørgelige Nats Excesser, Excesser, som Videnskaben og Partiaanden iøvrigt høist paafaldende have overbrevet. Antallet af de i Paris og det øvrige Frankrig i hiin Nat omkomne Protestanter blev først efter

„Hugenot = Martyrologiet“, et i Aaret 1582 udkommet protestantistisk Verk, anslaaet til 30,000; senere, da man gif mere ind paa Ufulkthederne, fandt man kun 15,160, og tilsidst, da man saa sig nødsaget til nærmere at betegne Slagtofferne, blev der for hele Frankrig kun 786 tilbage. Altsaa ere omtrent 800 Mennesker ifølge et Statscoup blevne nedslaaede, som Forrædere mod deres Fædreland og som Oprørere mod deres Konge. At disse Folk ikke vare Katholiker, og at den Umistændighed, at de vare Calvinister blev benyttet til at ophidsede Folkestemningen imod dem, afgiver imidlertid ingen Grund for den Beskyldning, at den katholske Kirke skulde have ladet dem ombringe, da Staten havde saa mange politiske Grunde for at stille sig af med dem. Uden paa nogen Maade at ville undskylde det Uundstyldelige være det mig her tilladt at gjøre en Bemærkning, der er af stor Betydning. Det gjælder baade om Institutioner og Mennesker, at de altid bære Præget af deres Tid. De offentlige Sæder vare dengang raae, og Lidenskaberne vilde, og denne Raahed gennemtrængte Alt baade Personer og Ting, Godt og Ondt. Hertil kom, at den religiøse Følelse i hine Tider dominerede det hele indre Liv, og behandlede alle andre Hensyn som underordnede. Den protestantiske Ophidselse støbte dengang i sin aggressive Voldsomhed sammen med en Troesiver hos den katholske Befolkning, hvorom vi nuomstunder have ondt ved at gjøre os nogen Forestilling. Det er denne Kjendsgjerning der giver os Nøglen til Forstaaelsen af disse Uderligheder.

Seg har endnu kun tilbage at sige noget om Dragonaderne i Cevennerne. I sin Brede over, at Protestanterne havde sønderrevet Nationens Eenhed, hemmeligt sammensvoret sig med fremmede Magter, og underholdt stadige Forbindelser med England, denne Magt, som især var Frankrigs Fjende, vilde Ludvig XIV. befrie sit Land for denne Uordenens Suurdeig og anvendte hertil Magt. Det var ikke saameget for Religionens Rettigheder at han skred ind, som for Kronens Rettigheder, og det er almindelig bekjendt, hvor stærk en Modsigelse den heromtalte Forholdsregel mødte hos den franske Geistlighed, især hos Bossuet og Fenelon. — Og hvad kunne vi forøvrigt regne disse Forholdsregler for, i Sammenligning med de Rædsel vækkende Udbylter, som Gustav Wasa i Sverrig og Henrik VIII. og Elisabeth i England have betjent sig af ved Indførelsen af Reformationen.

Disse tre Kjendsgjerninger, disse tre politiske Forbrydelser, om man saa vil sige, havde altsaa Kirken slet Intet at gjøre med, og desuagtet have Protestanterne allerede i tre Aarhundreder gjort den ansvarlig for dem! Hvor megen Ret havde ikke den hellige Frants af Sales, da han, idet han saa hen til

Mængden af de Bagvadsfælsler, som Hæretikerne overøse den katolske Kirke med, sammenlignebe denne med den kydske Susanna, der falskeligen blev anklaget af dem som udgave sig for at være ubestikkelige Dommere i Israel! Denne hellige Qvinde fandt, da hun offentligt blev fremstillet til Haan og Spot, Kraft i sin Ustyldighed til at sige: „Evide Gud, Du som kjender alle Ting, Du veed, at de have aflagt falskt Vidnesbyrd imod mig, og at jeg ikke har gjort noget af det, som de saa ondskabsfuldt have paadigtet mig!“ Dengang opflammede Gud med sin Sandhedens Aand den unge Daniels Hjerte, saa at han, som stod mellem det forsamlede Folk, raabte: „Ere I da slaaede med Blindhed, siden I, uden at kjende Sandheden og dømme derom, saaledes have fordømt en Israels Datter?“ Og Daniel overbeviste Anklagerne om deres falske Vidnesbyrd, og Folket lod den kydske Susannas Ustyld og Hellighed vederfares Retfærdighed.

Airtelige Efterretninger.

Rom. Den nærmeste Fremtid. Man har i Rom talt meget om, at Kaiseren af Østerrig, samtidig med Venetiens Afstaaelse til Napoleon, skulde have stillet Betingelser til Gunst for den h. Stol, samt at Napoleon paa sin Side ved hiin Provindses Afrædelse til „Kongeriget Italien“ skulde have gjort de samme Betingelser forpligtende for Victor Emanuel. Vist er det i alt Fald, at den franske Gesandt, Hr. de Sartiges, har givet Paven den Forsikkring, at „Venetiens Afstaaelse til Italien ikke indeholdt nogen Trudsæl mod Pavens verdslige Magt“. Iøvrigt fremgaaer det af flere Correspondencer, at det Spørgsmaal, om Paven ikke vilde gjøre bedst i at forlade Rom, er blevet drøftet i forskjellige Raadslagninger af Cardinalcollegiets Medlemmer. Det vil henimod Udgangen af dette Aar vise sig, hvorledes Septemberconventionen vil komme til Udførelse, og den Mulighed lader sig ikke bestride, at Tingene til den Tid kunne antage den Skikkelse, at Paven andenstedes vil være friere end i Rom. „Man betragte Sagen — skriver det engelsk-katolske Blad „Tablet“ — hvorledes man vil; det er klart, at, naar Paven bliver i Rom, er han afhængig af den franske og italienske Regjerings Raade. Alt er muligt, og i de nærmeste Maanedes kan den almægtige Gud bevirke en saadan

Forandring i Menneskenes Hjerter, at de, der hidtil have undertrykt og udplyndret den h. Stol, blive dens loyale Beskyttere; men menneskelig talt og som Sagerne for Diebliffet staae, ere de to Fyrster, der i Forening med deres Medskyldige have bragt Pavedømmet i den nærværende Krisis, endnu ligesaa forhærdede i deres Dudsfab som dengang de udførte deres sletteste Bedrifter. Begivenhedernes endelige Udfald er det guddommelige Forsyns Hemmelighed; men menneskelig Hjælp syntes aldrig at være fjernere, end nu."

— Bladet „Monde“ meddeleer Følgende af en Skrivelse fra Rom:

„Den h. Stol betyvrer sig kun lidet om, at den største Deel af Dagspressen tillægger den sidste Ministerforandring i Frankrig en ugunstig Betydning for dens Interesser. Hvorledes man nemlig end vil tænke sig September-Conventionen (imellem Napoleon og Victor Emmanuel) udført, vil Opretholdelsen af Pavenes verdslige Magt indenfor de i denne Convention fastsatte Grændser vise sig at være en Umulighed, og den h. Stol vil upaatvivelig blive udsat for en høist beklagelsesværdig Kamp mod Revolutionen. Lør man nemlig troe, at, naar det lykkes Actionspartiet at fremkalde et Oprør i Rom, Frankrig da for anden Gang vil beleire den evige Stad og fordrive Garibaldianner og Piemontejer derfra? Nei, den h. Stol hengiver sig ikke til en saadan Illusion. Thi Væren om „de fuldbyrdede Kjendsgjerninger“ har i de sidste Aar gjort saadanne Fremstribt i Europa, at der er ingen Anledning til at gjøre sig nogen Forhaabning om, at den franske Regjering skulde tilstede, at man blev denne Være utro. Imidlertid veed den h. Stol, om dens Stilling endog, menneskelig og politisk talt, er nok saa haabløs, — at det er Gud, som raader for Kongernes og Folkenes Stæbner; den veed, at Gud er istand til at vende saadanne Tildragelser, i hvilke Mennesker ikke kunne sine andet end Ulykke og Forstyrrelse, til Bedste for Kirken. De Revolutionære ansee sig for at være fuldkommen sikre paa at skulle bestige Capitolium inden Udgangen af Aaret 1866. Mange Troende ere derimod fast overbeviste om, at i den endnu tilbageværende Deel af Tidrummet 8. Sept.—8. Decbr. (begge Mariaefesterne) de over Rom svævende Uveirskyer ved den Allerhøiestes Haand skulle adspredes, for at gjøre Plads for lysere Dage. I alle saunde Christnes Mund gjælder, saasandt de stole paa det Forsyn der vaager over Kirken, det Ord: „Alt er tabt; altsaa er Alt vundet“ for et Axiom, der hviler paa en overnaturlig Logik, som ligger hiinsides Politikernes Synskreds.

— 30. October. Den officielle „Giornale di Roma“ offentliggjør under denne Dato to vigtige Actstykker, nemlig de i den sidste Tid i de politiske Blade omtalte pavelige Allocutioner om de italienske og russisk-polste Forhold. Disse Udtalelser af Kirkens Overhoved have overalt gjort et dybt Indtryk, den Førstnævnte navnlig paa Grund af Ytringerne om Umuligheden af enhver Overeenskomst med Italien, samt Betydningerne til Muligheden af Pavens Bortgang fra Rom. Dette sidste Punkt foruroliger i høi Grad det franske Gesandtskab og den franske Regjering; eftersom man bestandig har haabet, at Pius IX. vilde blive i Rom, og da af Begivenhederne tvinges til at indlade sig i Underhandlinger. Man forbauses nu over og kan slet ikke forstaae, at Paven her ikke engang omtaler Frankrig, hverken den franske Occupation eller den franske Regjering! Indholdet af denne Allocution er i Korthed følgende:

Den h. Stol seer med Smerte, hvorledes den italienske Regjering bestandig med større Fensynsløshed angriber Kirken, dens Love og dens Tjenere. Biskopper, Præster og katholske Lægfolk gjøres landsflygtige, fastes i Fængsel og straffes med Tvangsarbejde tiltrøds for alle Religionsens, Retfærdighedens og Humanitetens Fordringer; en Mængde Bispestole staae ubesatte, de religiøse Ordeneres Medlemmer ere fordrevne fra deres Huse og henviste til deres Medmenneskers Barmhertighed; Kirkerne ere vanhelligede, Seminarierne lukkede, Kirkens Eiendomme borttrauede. Civillægestkabet er indført, Ordensgeistligheden undertrykt og udplyndret, og det i Venetien, endog inden den italienske Regjering havde taget Provindsen i Besiddelse. Paven protesterer mod alle disse Handlinger; han erindrer deres Opdagsmænd om, at de ere hjemfaldne til Kirkens Straffe. Indstabsfulde Mennesker have mindet Pius IX. om, at han kort efter sin Thronbestigelse velsignede Italien. Men ligesom han ved denne Velsignelse bad Gud bevare Italien for de det truende Plager, opholde det i Troens Naade og styrke det til enhver christelig Dyd, saaledes beder han endnu fremdeles om det samme. Der er ogsaa dem, der raade ham til at give Afkald paa den verdslige Regjeringsmagt. Men dette er en uretfærdig og for Kirken fordærvelig Begjæring, thi det er ifølge en gudommelig Forsynsstyrelse, at et verdsligt Herredømme er knyttet til den højeste aandelige Værdighed, for at Kirkens Overhoved kan være uafhængig i Udøvelsen af sit apostoliske Embede. Derfor kan Paven ikke give Afkald paa denne Souverænitet, men protesterer herved paant mod Usurpationen af en Deel af hans Stater. Andre endelig ønske, at Kirkestatens Souveræn skal forløse sig med Italien, det vil sige med vor Religions Fjender; thi det er jo dem, der anmasse sig at tale i det „enige Italiens“

Ravn. Men hvorledes skulde Paven kunne komme til nogen Forstaaelse med Mennesker, som ikke ville laane Dre til Sandheden, men bekjende sig til de fordærveligste Grundsætninger? Man har ikke engang villet agte paa de alvorlige Forestillinger, som Kirkens Overhoved har gjort i Henseende til Besættelsen af de mange Bispestole i Italien, hvorfra Hyrderne ere fordrevne. Den h. Stol er nu udsat for store Farer, for Rebellionens Trusler og de Vantroes Had. Fra alle Sider høres det Raab, at Rom maa blive Italiens Hovedstad. Dette vil Gud aldrig tilstede. Den h. Fader vil forholde sig afventende og er fattet paa, uforfærdet, selv med Fare for sit Liv, at forsvare Kirkens Sag, og, saafremt det skulde være nødvendigt, at trække sig tilbage til et Land, i hvilket han kan forvalte sit apostoliske Embede med mere Frihed. Han opfordrer alle Biskopper, Præster og Troende til eendragtig Pøn; han besværges Souverænerne at vende tilbage til kristelige Grundsætninger; thi „det er forfærdeligt at falde under den levende Guds Dom“. Pius IX. haaber, at denne Gud vil have Medlidenskab med Italien, med Europa og med Verden*).

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 25. November.** 27. og sidste Søndag efter Pintse. Kirkeaarets Slutningsuge. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hvimeffe med Prædiken. Kl. 3 Andagt med Katechese. — 26. M. Silvester, Ordensf. — 27. Ti. Leonhard af Porto Maurizio. — 28. D. Ferialdag. — 29. To. Vigiliebag. — 30. J. Andreas, Apostel. — 1. Decbr. L. Ibukommelsen af den saligste Jomfrues ubesmittede Undfangelse.
- Søndagen d. 2. December.** Iste Adventsøndag. Kirkeaarets Begyndelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Hvimeffe med Prædiken. Kl. 3 Adventsandagt med Katechese. — 3. M. Frants Kaver, Bekj. — 4. Ti. Petrus Chrysologus, Kirkes. og Bisk. — 5. D. Barbara, Jomfru og Mari. 6. L. Nikolaus, Bisk. — 7. Decbr. Broderskab til Jesu guddommelige Hjerte. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Messe. Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt. — 8. L. Marias ubesmittede Undfangelse (fejres offentlig først. Søndag).
- NB.** Alle Onsdage og Fredage i Advent ere befalede Fastedage. **Søgnedagsgudstjeneste** i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverdagaften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Toldbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

*) Vi skulle i næste Nr. udsærligere meddele den anden mærkværdige Udtalelse om de kirkelige Forhold i Rusland og Polen.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 25.

Søndagen den 9de December.

1866.

Indhold: Den h. Fader Pave Pius IX.'s Allocution angaaende de kirkelige Forhold i Rusland og Polen holdt i Consistoriet af 29de October d. A. Vidnesbyrd om Religiositeten i Rom. Kirkelige Efterretninger: Rom. Palæstina. Østerrig.

Den h. Fader Pave Pius IX.'s Allocution angaaende de kirkelige Forhold i Rusland og Polen, holdt i Consistoriet af 29de October d. A.

Ærverdige Brødre! Vi maae atter med dyb Bedrøvelse give en Fremstilling af den sørgelige og ikke noksom beklagelsesværdige Stilling, hvori den katholske Kirke befinder sig i Kongeriget Polen og det russiske Kaiserrige. Det er Eder bekjendt, at Vi, efterat have tiltraadt Bort Overhyrdeembede, have gjort Alt for at fremme vor hellige Religions Anliggender i disse Lande, hvor Kirken hjemføges af saa store Trængsler, samt at Vi, for at befordre de derværende Troendes aandelige Vel, i sin Tid have affluttet et Concordat med den ophviiede og stormægtige Kaiser af Rusland og Konge i Polen. Men alle Vore Bestræbelser have været forgjæves. Thi ikke blot kom denne Convention forstørstedelen ikke til Udførelse, og bleve dens vigtigste Artikler fuldstændig krænkede, medens Man henholdt Os med Løfter om det Udsatte; men denne Overenskomst blev jo længere desto mere traadt under Fødder, og alle de kaiserlige Løfter forbleve uopfyldte. Den Udryddelseskrig, som den russiske Regjering allerede for lang Tid tilbage havde erklæret Katholicismen, optændtes i disse sørgelige Tider mere og mere, for fuldkommen at tilintetgjøre vor Tro i disse Egne. Forgjæves have

Vi igjennem Vor Statssecretær henvendt Vore Bønner til denne Regjering; forgjæves have Vi selv skrevet Breve til den fornævnte ophøiede Herfter, uden at han har værddiget disse noget Svar. Vi afholde Os her fra paany at fremhæve hvad Vi allerede forlængst have meddeelt og beklaget i Vor Encyclica til Vore ærværdige Brødre, Biskopperne i Polen og Rusland. Den heromtaltte Regjering, hvis Forsølgelse mod Kirken bestandig blev alvorligere, forhindrede endog, at den af Os for over tre Aar siden udnævnte Biskop af Chelm kunde opnaae den biskoppelige Bielse. Efterat den dernæst havde revet Vor ærværdige Broder Sigismund, Erkebiskop af Warschau (Felincki) bort fra hans Hjord, og forbdømt ham til Landflygtighed i en fjern Egn, hvor enhver Forbindelse med de Troende i hans Dioces var ham paa det strengeste forbudt, har den ikke indskrænket sig til at lægge Hindringer iveien for Indvielsen af Vor dyrebare Søn, Paul Nzewuski, Generalvicar af Warschau og Biskop af Prusa in partibus infidelium, men den har endog ladet ham arrestere ved Militairmagt, og ligeledes landsforviist ham — ene og alene, fordi han som Generalvicar bar Omsorg for at meddele de andre Diocesanbiskopper i Polen de af Os udstedte Skrivelser. Neppe var Generalvicar Nzewuski sendt i Landflygtighed, saa tog Chefen for Civilforvaltningen i Warschau ikke i Betænkning at befale Metropolitankirkeens Domkapitel, i den korteste Tidsfrist at vælge en anden af ham foreslaaet Capitularvicar; men Capitlet modsatte sig med Ret og til sin store Ære denne uretsfærdige Befaling, da Erkebiskoppen af Warschau selv tidligere havde designeret Andre til at udføre Generalvicarens Functioner, for det Tilfælde, at vor dyrebare Søn Nzewuski, som desværre er skeet, skulde blive fordræven. Biskoppen af Wilna har i lang Tid ligeledes været bortfjernet fra sit Dioces og levet i en sørgelig Landflygtighed, uden at være istand til at opfylde sine biskoppelige Pligter og bære Omsorg for den ham betroede Hjords aandelige Belsærd.

Men foruden dette, ærværdige Brødre! har den russiske Regjering offentliggjort Decreter, ved hvilke den katholske Kirke, dens Autoritet, dens Love, dens Disciplin fuldstændig blive traadte under

Fødder. Ved disse Decreter blive nemlig næsten alle de regulære Ordenes Kloostre af begge Kjøen ophævede. Disse Ordenes samtlige Gudsere ere inddragne under den offentlige Stat, og det meget ringe Antal af geistlige Familier, som endnu bestaae, see sig aldeles stulte fra deres øverste Forstandere, og ere blevne den sædvanlige geistlige Jurisdiction undergivne. Hele den katolske Geistlighed saavel i Polen som i Keiserdømmet Rusland er berøvet sine Gudsere, hvad enten disse tilhøre Biskopperne, Capitlerne, Sognene, Beneficiaterne, eller hvilket som helst andet Institut eller front Diemed. Indtægterne af alle disse Gudsere ere blevne den offentlige Finantsforvaltning underlagte. Disse samme Decreter, have tværtimod alle kirkelige Love, imod den hellige Stols Autoritet, og tiltrods for alle tidligere Rettigheder, indført en ny Organisation af den katolske Geistlighed, givet Domcapitlerne i alle Diocefer en ny Indretning, og foranstaltet en ny Sogneinddeling. Man har affattet Collegiatkirkenes Capitler, betaget Biskopperne deres Frihed, og i den Grad tilintetgjort deres Autoritet, at de nu uden den offentlige Magts Indvilgelse ikke kunne udnævne nogen Sognepræst, ja ikke engang nogen Vicar. Ved et andet Regjeringsdecret er det katolske Stift Kameniecz ophævet og undraget dets rette Hjørde, for at forbindes med Forvaltningen af Dioceferne Loustf og Zitomir. De retmæssige Sognepræster, isærdeleshed i Dioceferne Sandomir og Krakau har Regjeringen vilkaarlig forflyttet fra et Sogn til et andet, og erstattet dem ved andre. De til Diocefsansseminariet i Plock hørende Bygninger ere confiskerede, og Biskoppen bleven tvungen til at anbringe Eleverne udenfor Stadsens Mure i det Kloster, som havde tilhørt Franciskaner-Munkene. Al Frihed i Henseende til den indbyrdes Communication er derhos bleven Præsterne forbudt; de tør ikke bortfjerne sig længere end tusinde Skridt fra deres Opholdssted, og ikke vedligeholde nogen Forbindelse med hverandre. Ligeledes er de øvrige Troendes Forbindelse med den apostoliske Stol med en saadan Strengthed forbudt og ophævet af den russiske Regjering, at Vi til Vor Sjæls store Smerte ikke mere ere istand til at

tilvende denne Os dyrebare Deel af Herrens Hjord Vor apostoliske Omsorg og afhjælpe dens Glendighed. Maatte det behage Gud, at den Os nylig overbragte sørgelige Efterretning ikke stadfæstedes, at Biskoppen af Chelm og den største Deel af Canonikerne ved hans Kathedral paa Regjeringens Befaling skulde være bortført til fjerne ubekjendte Egne. Vi ville ikke tale om de underfundige Rænker, de mangfoldige Anstrængelser af enhver Art, hvormed denne Regjering arbejder paa at løsrive Kirkens Sønner fra dens Bryst og drage dem ind i det fordærveligste Schisma. Vi ville heller ikke tale om Fængslinger, Landsforviisninger og andre Straffe, hvormed Biskopperne og Kirkens øvrige indviede Tjenere saavel som Ordens-Geistligheden og en Mængde af de Troende paa den sørgeligste Maade blive hjemløgte paa Grund af deres uroffelige Vedhængenhed ved Religionen, og den Deeltagelse, de stjænke Forsvaret for Kirkens Rettigheder.

Alt dette vil nærmere blive esterviist i en nøiagtig Fremstilling af alle Kjendsgjerninger, som vi ville foranstalte udgivet i Tryk, for at den snarest mulig kan tilstilles Eder med det fornødne Tilbehør af Documenter. Paa denne Maade vil hele den katholske Verden blive bekjendt med denne systematiske Udheldeskrig, hvormed den russiske Regjering bekæmper vor allerhelligste Religion, for aldeles at tilintetgjøre den i Kongeriget Polen og i Kaiserdømmet Rusland. Det er Os ikke ubekjendt, at en høist fordærvelig og aldeles forkastelig Opstand har tjent denne Regjering som Paaskud for dens grusomme Udfærd mod den katholske Kirke, medens den dog havde det fuldkommen i sin Magt at undertrykke og straffe de oprørske Handlinger ved tilladelige Midler, uden at paaføre Kirken selv denne stræffelige Krig. Maatte dog Gud have villet, at Ingen af Kirkens Tjenere havde taget Deel i hiin Krises fordærvelige Bevægelser! Vi gjentage derfor herved hvad Vi allerede tydelig nok have gjort: Vi fordømme og forkaste høit og paany hiin Opstand, og Vi advare og formane alle Troende, men ganste særdeles Geistligheden, til af Hjertet at forkaste Oprørets ugubelige Grundset-

ninger, at være de høie Dyrighedsmagter underdanige, og trolig adlyde dem i Alt, hvad der ikke strider imod Guds og Hans hellige Kirkes Løve.

Midt i en saa stor Smerte have Vi ikke desto mindre følt en sød Trøst ved Betragtningen af de Katholikers sjældne Dyb og Standhaftighed, hvilke, tiltrods for saa mange og vedholdende Forfølgelser, med Guds Bistand urokkeligt holde fast ved vor Tro, og foretrække hellere at lide under de haardeste Prøvelser, end at affalde fra vor helligste Religion og fra denne Apostoliske Stol.

Men Vi opløste her i Eders ophøjede Forsamling Vor Overhyrde-Stemme som den retmæssige Bærg for Guds, Hans Kirkes og Religionens Sag, idet Vi af al Vor Kraft forsvare den, og idet Vi med apostolisk Frimodighed opfylde Vor Pligt, for herved at fordømme og forkaste alle Acter og Decreter af den russiske Regjering, som stride imod Religionens, Kirkes og den Apostoliske Stols Rettigheder. Vi erklære dem herved samtlige for aldeles ugyldige og som ikke eksisterende.

Vi ville dog ikke desto mindre haabe, at den ophøjede og mægtige Kaiser af Rusland og Konge over Polen, under moden Overveielse af, at den katholske Religion og dens frelsende og heldbringende Lære ere det sikreste Grundlag for alle Kaiserdømmer og Kongeriger, og at de fortrinnsviis bidrage til Følkenes Fred og Lykke selv i timelig Henseende, i sin Menneskelighed og sin høisindede Tænkemaade vil bestemme sig til at give efter for Vore Bønner og retfærdige Ønsker, og anvende sin høieste Autoritet til, indenfor hans vidtudstrukte Riges Omfang at lade den katholske Kirke og alle dens Bekjendere, efter denne lange Dække af Trængsler, paany drage Anden og opnaae den saa længe ønskede Fred og fri Udøvelse af deres Religion.

Men Vi ville ikke aflade, ærværdige Brødre! med uafbrudte og ivrige Bønner at bede og anraabe den Gud, der stedse er riig paa Barmhertighed, at Han med naadigt Die vil see ned til sin Arv; at Han vil reise sig til Bistand for sit Folk, og at Han med sin guddommelige Arm vil mægtig beffjærme, understøtte og forsvare, den fra alle Sider bestormede af saamange

Farer truede, i saa mange Ulykker prøvede katholicke Kirke, og at Han tilsidst vil stjænke den den ønskede Fred og endelige Seir!

Bidnesbyrd om Religiositeten i Rom.

En Mand, der har opholdt sig længere i Rom end den Sværm af Tourister, som i Henseende til den her omhandlede Sag have bragt de falskeste Forestillinger i Omløb, giver Romerne følgende Bidnesbyrd.

Fremmede, som tilfældigt besøge Roms Kirker, siger Mauguire, danne sig i Almindelighed meget feilagtige Meninger om den romerske Befolknings religiøse Charakter. De bilde sig ind, forbi de ikke see Kirkerne opfyldte med Andægtige, at Romerne derfor ikke ere religiøse. I Regelen staaer nemlig den Fremmede, som ikke har Forretninger i Rom, ikke tidligt op, hvad han dog burde, naar han vilde danne sig et rigtigt Begreb om Folkets religiøse Sands. Thi netop paa den Tid, da han endnu ligger begravet i en fredelig Slummer, samler den store Mængde sig deels i Sognekirkerne, deels i de Kirker, som ere forenede med Klostrene; og man sees dem endog jevnligt at trænge sig som Communicanter i tætte Skarer om Altergitteret. Denne Bemærkning gjælder allerede om Sognedagene, men endnu mere om Søndagene. Førend de begynde deres Dagværk, overvære Kræmmeren og Forretningsmanden punktligt Messen, og Arbeideren helliger sit forestaaende møjsommelige Arbeide ved den samme fromme Dvelse. Fremmede besøge næsten altid Høimesse, for at see de høitidelige Ceremonier og forskaffe sig Nybelsen af den skjønne Sang; men det romerske Folk gaar i de tidligste Timer i den stille Messe; den religiøse Pligts Tilskyndelse er en tilstrækkelig Tillokkelse for dem. Saaledes kan man allerede meget tidligt om Morgenen see de store Kirker f. Ex. Jesu og Maria sopra Minerva tæt opfyldte af fromme Bedende, og ligeledes ogsaa andre Kirker, som af mange Grunde

ere særdeles hvide, f. Ex. Kapucinerkirken paa Piazza Barberini. Derhos kan man, uagtet Mængden af Folket er beskæftiget under Arbejdstiden, næsten ikke besøge nogen af Roms 300 eller 400 Kirker, ligemeget til hvilken Tid paa Dagen, uden at see idetmindste 2 eller 3 Personer knæle foran det allerhelligste Sacraments Alter; og dette Alter falder i Dinene, saavel ved de Tilbedende, som ere hensejnkne i Andagt foran dets Gitter, som ved de Lys, der bestandigt brænde paa det. Jeg har selv besøgt næsten Halvdelen af de romerske Kirker, og vistnok alle de, som man holder for at være de mærkværdigste, og jeg har aldrig seet en eneste Kirke ganske blottet for Andægtige, medens jeg ved mange Leiligheder bemærkede store Forsamlinger, saavel under Messen som Vesperen. Men, affeet fra alt Øvrigt — hvorledes vilde det være muligt, at et større Antal af Roms Kirker kunde fyldes med Folk? thi man maa ikke forglemme, at Befolkningen efter den sidste Censur beløb sig til 172,000 Individier, at Antallet af Kirkerne er imellem 300 og 400, og at blandt disse St. Peter, St. Paul, St. Maria Maggiore, Lateran, Sancta Croce og endnu flere ere uhyre store Bygninger. Sa der vilde udfordres en langt større Befolkning end Londons til at fylde Roms Kirker; et halvt Dusin af de største af dem kunde rumme alle den Befolknings Mænd, Kvinder og Børn, i hvis Midte de ere reiste!

Men, vil den spørge, som kun seer paa den største Rytte, og hvis Aand ikke naaer ud over hans Sogn: Hvorfor har Rom da saa mange Kirker, naar der ikke ere Folk til at fylde dem? Svaret er: de romerske Kirker ere ikke lokale Kirker, eller byggede for lokale Diemed og lokale Fornødenheder; de tilhøre den katholske Christenhed, hele Verdens Kirke, eller den store almindelige Verdenskirke, og ikke Rom alene. Fra det 4de indtil det 19de Arhundrede vare Roms store Kirker Vidnesbyrd om Herskeres og Folkeslags Fromhed og Gæmtilbød, og endnu den Dag idag have de Troendes Bidrag fra hele Jordkloben understøttet Pius IX. i at fuldføre den store Basilika St. Paul, som oprindeligt er paabegyndt af Constantin; fuldført af Theodosius og hans Søn Honorius, og

som efter den store Ildbrand i 1823 igjen er opstaaet af Asken i næsten uferlignelig Storhed og Pragt. Alle Roms Kirker bleve opførte i det største, mest ophøiede Diemed, nemlig at forherlige det høieste Væsen; men mange byggedes tillige i den Hensigt, at ære den jomfruelige Guds Moder og Kirkens Apostle og Martyrer, og at forevige hine hæderfulde Gjerninger, ved hvilke Kirken beskyttedes mod dens Fjenders Magt eller Rænker. Ifandhed, St. Peters Domkirke er ikke alene en romersk Kirke, men den hele christne Verdens Kirke; thi under dens høie Kuppel hvile de to største Apostle — den hellige Petrus' og Paulus' Legemer. Det samme gjælder om en Mængde af de Kirker, hvilke det Menneske, som kun seer paa den nærmeste Nytte, maastee holder for at være overflødige og unyttige, fordi deres særlige Bestemmelse, eller den nærmeste Anledning til deres Tilblivelse var den — at være et Greminde for en eller anden Helgen eller Martyr, og en Bolig for de jordiske Levninger (Reliquier) af de Guds Tjenere, hvis Prædikener, hvis møisommelige Arbejder eller Lidelser gjorde dem ikke til et enkelt Lands eller et enkelt Folks, men til Verdens og Menneskehedens Arvegods. Og hvor havde den katholske Fromhed eller den katholske Kundhaandethed mere passende kunnet opreise eller smykke slike glimrende Mindesmærker til Ære for Guds Kirkes Helte, end netop i Rom?

3 Roms christelige Templer kan man virkelig forfølge Kirkens Historie gennem alle Tidsaldere i dens brogede Omstiftelser, ligesaa dens Forfølgelses mørke Dage indtil dens stolteste Triumpher og mest glimrende Erobring. Paver, Keiserer, Konger og Fyrster, Cardinaler og Biskopper, saavel som Kaiserinder, Dronninger og Prindsesser have altid ved Arkitekturens Pragt, de henrivende Malerier og Sculpturens mere aandelige Stjønhed, saavel som ved den ødsle Anvendelse af de sjældneste og kostbareste Naturprodukter søgt ligesom at gjøre Rom for den Fremmedes Øie paa en synligere og mere paa-faldende Maade til Middelpunkt for den katholske Eenhed, til de hellige Steders Stad. Det uhyre Antal Kirker i Rom lader sig endvidere forklare af de mange Sogne, som Staden er deelt

i, idet hvert Sogn har sin egen Kirke, saavel som af den Omstændighed, at der med hvert Convent eller Kloster næsten altid er forenet en Kirke, og ligeledes af det Antal af Nationalkirker, som tilhøre katholske Folkelag i forskjællige Dele af Verden.

Dog jeg talte jo om Romernes Andægtighed. For virkelig at erkjende Folkets religiøse Charakter maa man see dem ved de fyrrethve Timers Andagt („Quarant ore“). Denne frembyder et høist gripende Skuespil. Kirken, som forsættelig er for mørket, er til alle Tider tæt opfyldt af knælende Andægtige; Bygningens Omrids ere neppe kjendelige, og den forsamlede Mængde kun lidet belyst af de Lys, som brænde paa Alteret, hvor det Allerhelligste er udsat. Her maa den dybe, alvorlige Andagt, den ærbødige Stilling, og den bedende Holdning, saa ydmyg og saa from, overbevise enhver, som ikke er en løs Spotter, om at de, som knæle foran dette Alter, gjøre det i den mest levende Troes og den oprigtigste Fromheds Aand. Her mødes Fyrsten og Bonden paa et fuldkommen lige Trin; den ene bliver paany tilskyndet til hiin christelige Godgjørenhed, ved hvilken den romerfste Adelige isandhed viser sig som en Søn af Kirken; den anden henter Kraft og Styrke til lettere at bære sin svære Lod heri Livet.

Pladsen tillader mig ikke at omtale og endnu mindre udførligt at beskrive de mange Midler, hvorved en religiøs Aand næres hos alle Klasser af Befolkningen, og jeg vil derfor kun forsøge, ved et eneste Exempel at give Læseren et Begreb om den Omhu, som man altid har for deres aandelige Belfærd.

For omtrent 40 Aar siden kom Michelini, Præst i Trastevere, i Besiddelse af Ponzianis Hus, der dengang var Kornoplagested, for at benytte det til Bøn og midlertidige aandelige Øvelser. Ved disse aandelige Øvelser forberede de Fattige sig til deres første Communion, idet de 8 Dage igjennem affpærre sig fra den ydre Verden, og i denne Tid forsynes frit med alt Nødvendigt, og undervises af Geistlige som lukke sig inde med dem, saalænge Øvelserne vare. Sytten saadanne aandelige Øvelser, enhver beregnet paa 60 Personer, finde aarligt Sted,

faa at hvert Aar 1020 Christne forberedes fuldkomment til den største Begivenhed i deres aandelige Liv; og dette er ikke de Rige, som nyde Verdens Goder, men de Fattige. Pius IX. viste sin Interesse for dette høist fortjenstfulde Værk af den christelige Kjærlighed, idet han en Dag for omtrent tre Aar siden uventet viste sig, og rakte Bygningens midlertidige Beboere den hellige Communion. Det Hele gjør et skjønt Indtryk. Man kommer først til en venlig lille Gaard, som benyttes til Recreation, og som er prydet med Planter og Pomerantstræer; ved Siden deraf befinder sig det bestedne Refectorium. Oppe i Huset ere Salene simple og uden Prydelse, men overordenlig reenlige. I hver staaer der en Seng for en Præst, som fører Tilsyn, og over Døren Navnet paa en Helgen. Der ere flere Capeller til de forskjellige Øvelser, et særegent til Communion og et Bærelse til Conversation, alt overordentligt smagfuldt og tiltalende. I dette Huus, hvor Følelsen faa rørende beaandes af den christelige Kjærlighed, er Alt — Kost, Ophold og Underviisning — som ovenfor sagt, frit og tilveiebringes ved Præsternes fromme Hengivelse og de Troendes Almisser.

I et saadant Asyl som dette finde de Fattige de største af alle Velgjerninger, nemlig Alt hvad der er en Virkning af den menneskelige Sjæls stille overnaturlige Hengivelse til Gud.

Airtelige Efterretninger.

Rom. Om begge de sidste Pavelige Allocutioner udtaler det engelske protestantiske Blad „Herald“ sig paa følgende Maade:

„Disse Allocutioner bære ganske det æble og ærværdige Præg, som er det gamle Kjendemerke paa Pavemagtens eienbommelige Charakteer. Saasandt Rom vil blive sine Overbeviisninger tro, nedstemmer det i Farens Dieblikke aldrig sine Forbringere. Med en fjendtlig Armee udenfor sine Porte, ja selv som Landflygtig staaer en ægte Efterfølger af St. Petrus

fun saameget desto fastere paa sin Ret til Verdensherredømmet, og udtaler fun desto hensynsløse sin Fordømmelsesdom over Konger og Folk. Havde Pius IX. forsøgt paa at vinde Victor Emanuel, saa vilde han forlænge siden være bleven bortrefor-meret af Rom. Havde han i alle Dele føiet sig efter Kaiser Napoleon, saa vilde han ikke blot have forspildt sin Autoritet ligeoverfor hele sin Hjord, men han vilde have fornødret sig til at være en Pape *faicéant* (aandelig Vebiggjænger), og „Kirksens ældste Søn“ (de franske Hersteres gamle *Erstitel*) vilde faktisk være bleven dens Fader. Alt er nu gaaet ganske anderledes, end man havde beregnet og haabet. Paven sidder endnu som forhen i Rom, og modtager med den roligste Mine enhver Underretning om de Forholdsregler, ved hvilke Kaijeren og Kongen i Forening søge at strække ham til at give efter; og hans fattede No og værdige Holdning imponerer dem og sætter dem begge i den grusomste Forlegenhed! Da den italienske Regjering affluttede September-Conventionen, haabede den sandsynligviis, at Paven, af Frygt for, at Frankrig skulde lade ham i Stikken, vilde skyndsomst slutte Fred med Døgnets triumpherende Liberalisme, at han vilde finde sig i Munkeordenernes Ophævelse og Kirkegodssets Sæcularisering, at han, imod en Skadesløs-holdelse, vilde anerkjende Annexionen af Vegationerne og Markerne, samt at han endelig vilde bekvemme sig til at modtage et aarligt Gehalt af Victor Emanuel, og ombytte sin uafhængige pavelige Souverænitet med en romersk Biskops den verdslige Regjeringsmagt underordnede Stilling. Den franske Regjering paa sin Side tænkte, at Paven, for at sikke sig dens vedvarende Understøttelse, skulde gaae ind paa et eller andet af Kaijerens Forslag til Reformer i Kirkestaten, og herved paa eengang hde den europæiske Liberalisme en Slags Satisfaction, og erhverve Kaijeren den Berømmelse, hvorefter han saalænge og saameget har hungret — for hele Verdens Dine at staae som den Mand, der havde udsonet Italien og Pavedømmet med hverandre! Men Paven tilbageviser afgjort alle disse Transactioner, og udtaler med tørre Ord sin faste Beslutning, enten at regjere Rom paa samme Maade som hidtil, eller at gaae bort fra Rom. Vilde disse Allocutioner nu end utvivlsomt i visse Kredse fremtalde baade Ophidselse og Overraskelse, saameget er vist, at de ikke i mindste Maade ville skade Paven, men derimod sætte Skrek baade i Kongen og Kaijeren. Paven i Rom kan være en stor Bansteligbed for den italienske Regjering, men Paven uden for Rom, s. Ex. i Spanien, vilde blive en endnu større Bansteligbed. Enhver Udsigt til Anerkjendelse af den italienske Regjerings kirkelige Forholdsregler fra Pavedømmets Side vilde være tilintetgjort, og dette Land, sem saa høilig trænger til Folkets forenede Anstrængelser, for at hæve sig af en sand Sump af finantiel

og moralist Desorganisation, vilde være givet til Priis for en vild indre Kamp af den allerfordærveligste Art. For den franske Regjering vilde Paven's Afreise fra Rom — med mindre han vilde gaae til Frankrig, hvad han sikkert nok aldrig gjør — blive en ligesaa stor Kilde til Forlegenhed. Derfor maae Frankrig og Italien see til at udfinde Midler til at fjerne de Grunde, der mulig kunne nøde Paven til at forlade Rom!"

— Vil Paven forlade Rom? Med Hensyn til Rhygterne om Muligheden af den pavelige Residents' Forlæggelse til Malta troer Pariserbudet „Memorial diplomatique“ at kunne forsikre, at der i Vaticanet slet ikke er nogen Tale herom*), og tilspøier i denne Anledning den Bemærkning, at den h. Fader i de første Dage af October ved Cardinal Reischach har underrettet Kaiser Napoleon III. om, at han er fast besluttet paa, efter de franske Troppers Afmarsch, ikke at forlade Rom, men at han, i Tillid til den guddommelige Almagt, og i Haab om at Frankrig ikke unddrager ham sin Beskyttelse, ved Apostlenes Grave vil afvente alle Eventualiteter. Kaiseren paa sin Side skal have givet Cardinal Reischach det Hverv, at meddele den h. Fader den høitideligste Forsikring om, at Frankrig aldrig vil svigte ham, da den kaiserlige Regjering er fast besluttet paa at bære Omsorg for den punktligste og samvittighedsfuldste Opfyldelse af September-Conventionen (!). Bladet erindrer i Forbindelse hermed om en Passus i Hr. de Lavalettes Circulære af 16. Septbr., hvori det heber: „Det Kaiseren trækker sine Tropper tilbage fra Rom, efterlader han Frankrigs Beskyttelse som Garanti for den h. Faders Sikkerhed.“ — Det skal iøvrigt være notorisk vist, at den franske Overgeneral de Montebello, har meddeelt det romerske Hof, at de franske Tropper den 15. Decbr. fuldstændig ville have rømmet Kirkestaten.

Palæstina. Protestanterne i Jerusalem. Det var som bekjendt i Aaret 1840, at den engelske og preussiske Regjering forenede sig om at grunde et storstilet protestantisk Missionsforetagende i Jerusalem, der fornemmelig skulde have Fødernes Omvendelse til Formaal. Missionen har i den siden forløbne Aarrække forfulgt sin Opgave med Anvendelse af de betydelige Pengemidler, som staae til dens Raadighed, og under en af Missionsæderne udfoldet stor Iver. 3 Spidsen for Missionen staaer en „Biskop“ (afvejlende anglikansk, preussisk uueret eller reformeert), tidligere Hr. Alexander, for nærværende Tid Hr. Gobat fra Schweiz; den engelske og preus-

*) Af de meddelte pavelige Allocutioner seer man imidlertid, at der ikke endnu lader sig sige noget bestemt om dette Punkt.

jiske Regjering stiftes til at vælge og bekliffe denne Embedsmand, til hvem man, til Værelse for Presbyterialforfatningen eller maaskee de constitutionelle Grundsætninger — har stillet et Collegium eller en Comité af Missionærer i et fideordnet Forhold i Bestyrelsen af dette eiedommelige „Bispedømme“. Menighedens skjønne Kirke, den saakaldte Kristuskirke, blev færdig 1848 og kostede 200,000 Ghlden. Protestanterne i Jerusalem have 4 Skoler for arabiske Børn, 5 for jødiske Dreng og Piger og for Profelyter, 3 Hospitaller og det preussiske Pilgrimshuus. Men den egenlige Hovedløstestang og Bærer af dette Missionsforetagende er det store Bibelmagazin og Nærheden af Kirken, hvilket sælger eller bortstjænker Bibler, Traktater og andre Skrifter af religiøst Indhold. Opfaster man herefter det ganske naturlige Spørgsmaal: Hvilke ere de Resultater, som en saa rigelig udstyret Mission har tilveiebragt? — da finder man det besvaret paa følgende Maade i det af Cölnforeningen til den hl. Grav udgivne Tidsskrift, 4. Hefte for 1866.

„Protestanterne angive selv Jødeprofelyternes Antal til 130, Arabernes til imellem 50 og 60. Regner man hertil de i Jerusalem bosatte 158 europæiske Protestanter, saa tæller den hele protestantiske Menighed i Jerusalem ikke fuldt 350 Personer. Den Jerusalemiske Mission har derhos Filialer i Bethlehem, Naplus, Nazareth &c. „Fra Jerusalem af,“ siger den protestantiske Ridder Bunsen, „skal den oplysende, belærende og trøstende Kjærligheds Arm udstrække sig i Syd til Alexandrien og Cairo, i Nord indtil Libanon, Damastus og Aleppo.“

Med Hensyn til Jøderne har den protestantiske Mission opnaaet Resultater, der vistnok, naar man regner efter det ydre Skin, maae opfylde de bidragydende „Missionsvenner“ med Glæde, men i Grunden kun ere lidet trøstelige. Tiltrods for mange temmelig mistænkelige Accomodationer eller Indrømmelser til den jødiske Tænkemaade, tiltrods for den Begunstigelse, man indrømmer Jødeprofelyterne i den ny Menighed, har det ikke desto mindre lange Udsigter med Israels Protestantisering. Den hele Jødemission med alle dens Fremtidsudsigter er nemlig væsentlig — paa ganske enkelte Udtalelser nær — bygget paa Jødernes Armød. Den fattige Jøde betragter ikke sjældent Daabsattesten som Afgangsfort til den christne Spisefal, og som Anviisningsbillet til dagligt Underhold. Saadanne Nødvendtes Samvittighedsfuldhed staaer paa saa svage Fødder, at de for Daabsforæringens Skyld ofte lade sig døbe flere Gange paa forskjellige Steder, og tilsidst endog vende tilbage til Jødommen! Omvendelser, som ikke ere Frugten af Pengetrang og Nød, forekomme høist sjældent. Det er i det Hele taget vanstelig at begribe, hvorfor Protestantismen anvender saa store Midler paa at opdyrke Jerusalem's ufrugtbare Jordbund,

hvor Søderne, brystende sig med en firetusindaarig Historie, hvis Skueplads de stedse have for Dine, og forhærdede i talmodigt Overtro, prise sig lykkelige ved at døe i deres Fædres Land og Tro. Det er ikke engang forekommet saa ganske sjældent, at Missionærer og Prædikanter under deres Omvendelsesforsøg have gjort mærkværdige Erfaringer med Hensyn til de allerivrigste Hebræeres Sagtmodighed, idet disse ikke altid lade det blive ved taus Foragt og mundtlig Modsigelse! Den protestantiske Omvendelsesiver har ikke større Held med Katholikerne, hvilke den heller ingenlunde forglemmer. Lidt bedre synes det at lykkes med Grækerne og Armenierne, hos hvilke Missionæren, paa Grund af Menigmands store Uvidenhed, lettere finder Indgang.

Om Virkningen af den protestantiske Mission, som aarlig koster omtrent 50,000 Gylden, skrev Biskop Gobat selv for nogen Tid siden til England: „Ihvormegit vi end prædike, formane, advare og bede, maa jeg dog ærlig tilstaae, at det Alt bestandigt er saagodt som uden noget synligt Resultat.“ En anden af Missionens Embedsmænd erklærede for et Par Aar siden aabenhjertig til Dr. Sepp, at iblandt alle dem, der hørte Evangeliet forkynde, ikke var en eneste, om hvem han med Sikkerhed turde troe, at han følte en oprigtig Længsel efter at finde Kristus.“

Osterrig. Storartet Gævmildhed af en Biskop. Om den høierverdige Erkebiskop Hainald, der fra 1852 til 1864 var Biskop af Siebenbürgen, men af politiske Grunde maatte resignere paa sit Bispedømme, og da af den h. Fader blev udnævnt til Erkebiskop af Carthago i. p. inf. beretter „Salzb. Kbl.“, at denne Prælat i sin uudtømmelige Edelmødighed og Velgjørenhedsdrift fra Tid til anden til Bedste for forskjællige Stiftelser, samt i andre fromme og ædle Niemed i almindelig kirkelig og social Interesse har disponeret over et samlet Capitalbeløb af i Alt 207,700 Gylden, fordeelte paa femten forskjællige Posten, blandt hvilke nævnes 28000 Gylden til Oprettelsen af et nyt Pastorat i en protestantisk Egn, hvor en Mængde Familier vare vendte tilbage til Kirken; til de barmhjertige Søstres Pigestole og Hospital 70000 G.; til Udsmykkelse af Cathedralen i Carlsburg 20000 G.; til Seminariet sammesteds 18000 G.; til Forbedring af knapt aflagte Geistliges Bager 16000 G.; det Dvrigt til forskjællige Skoler. — Vi erindre ved denne Keilighed Læseren om flere alene i Løbet af dette Aar af os meddelte Beretninger om ungariske og østerrigske Biskoppers overordenlige Kundhaandethed, hvor det gjælder om at fremme kirkelige, videnskabelige og veldædige Niemed. Disse Kirkefyrster have nemlig hidtil undgaaet det revolutionære Plyn-

dringsystem, og ere derfor istand til at gjøre saadanne Offere. Der er derfor al Grund til at ønske og haabe, at Radicalis=men ikke maa faae Magt til i Ungarn at gennemføre den libe=rale Doctrins Yndlingsproject overalt i Verden — at plyndre Kirken og Geistligheden; thi man har tilstrækkelig seet andensteds, hvorledes det gaacr med Anvendelsen af det rannede Kirkegods under de liberale Mataborerers Formhynderstab!

— Angaaende de af de politiske Blade i den senere Tid omtalte Demonstrationer mod de fra Italien fordrevne Jesuiter=fædre, som paa Cardinal-Ærkebiskoppen, Fyrst Schwarzen=bergs Opfordring have nedsat sig i Prag, erfares af en tid=ligere Beretning i „Salzb. Kbl.“, at „Dagspressen og Oplys=ningspøbelen“ have tilladt sig at behandle disse Ordensgeistlige saa usømmeligt, „at det maa kaldes en Kyffe, at dette efter det guddommelige Lidelsesmenneske opnævnte Samfund ved en lang Tids Bane er bleven fortrolig med saadanne Mishandlinger og Forhaanelser, eftersom det ellers maatte findes ganske naturligt, om baade Mod og Ryst til et længere Ophold forgik dem.“ Et fanatisk Pragerblad overtog det Hverv, i en yderst hadesfuld Artikel og i en lidenskabelig Tone at opfoge alle baade gamle og nye Bagvabstfeller og Løgne mod Jesuiterne, og fremstillede disse som den bøhmiske Nations værste Fjender*). Den tilsigtede Agitation med alle dens Følger lod nu ikke længe vente paa sig. Man bragte den Pøbel, der ikke prætenderer Oplysning, og hvis Vankundighed og Lettroenhed giver den til Priis for den raffinerede Raaheds Forsørelser, i Bevægelse, og tilveiebragte saaledes gjentagne Sammenrottelser udenfor Kloster=bhgingen. Den af Fædrene celebrerede Gudstjeneste maatte afbrydes, og Militærmagten stride ind. Den 27de September meddelte en Borger=Deputation Jesuiternes Pater Superior, at der herskede almindelig Utifredshed i Byen over, at de havde valgt Prag til Opholdssted, og man vilde derfor anbefale dem igjen at forlade Bøhmen. Forstanderen gav til Svar, at Cardinal-Ærkebiskoppen havde foranlediget deres Komme, og at deres Vortgang derfor alene beroede paa hans Villie. Nogen Tid efter havde imidlertid en anden Deputation af saadanne Navnkatholiker den Frækhed, at underrette Cardinalen om, at, dersom Høisamme ikke sørge for Jesuiternes Vortfjernelse, saa

*) Man erindre her, at det var Jesuiterne, der i det 17de og 18de Aarhundrede havde den væsentligste Andeel i Befolkningens Tilbage=førelse fra den i dette Land herskende Forvirring til den katolske Kirke. Til Tak derfor skulle de nu anses for Bøhmens Fjender!

vilde Befolkningen i Tusindvis træde over til Protestantismen*). Hertil svarede Hans Eminence, at dette stod Enhver, der havde lyst dertil, uden videre Omstændigheder frit for; han var ikke tilfunds at holde paa Nogen af dem, og Kirken havde ingen Grund til at fælde Taarer over at miste Personer, der saa let kunde gjøre sig fortrolige med Tanken om Apostasi.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

Søndagen d. 9. December. 2. Adventsøndag. Mariæ ubesmitte Udfangelse. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festandagt. — 10. M. Translation af den allersæl. Jomfrues Huus til Loretto. — 11. Ti. Damasus, Pave, Bisk. — 12. D. Vicesinus, Bisk. og Bisk. — 13. S. Lucia, Mart. og Jfr. — 14. F. 7de Octavdag af Mariæ ubesmitte Udfangelse. — 15. L. Octav af Mariæ ubesm. Udf.

Søndagen d. 16. December. 3die Adventsøndag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3. Adventsøndag med Katechese. — 17. M. Bibiana, Jfr. og Mart. — 18. Ti. Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. D. Eusebius, Bisk. og Mart. — 20. L. Ferialdag. — 21. F. Thomas, Apostol. — 22. L. Ferialdag.

NB. Onsdag d. 19., Fredag d. 21. og Løverbag d. 22. December ere kirkelige Tapperdage og derfor befalede Fastedage.

Søgnedagsgudstjeneste i St. Ansgarii Kirke: stille Messe Kl. 7 og 8^{1/4}. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Løverbagatten: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Esterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Tolbbodveien 14): stille Messe Kl. 6.

*) Forskjellige Blade, navnlig ogsaa de herværende, have med en vigtig Mine meddeelt deres Ansere, at der nu skal være Udfigt til at Bøhmerne ville vende tilbage til deres „gamle Religion“ (Protestantismen!) — som om nogen anden end den katolske Religion havde Krav paa denne Benævnelse!

„Katholisk Kirketidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Hovedredaktionair, Sr. Grosserer C. B. Lohrer, Gøttersgade 5, og i alle Bogladere; i de danske Stater paa de sgl. Postcontoirer Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 f.

Kjøbenhavn.

S. Tiers Bogtrykkeri.

Katholsk Kirketidende.

Fjortende Aargang.

Nr. 26. Søndagen den 23de December. 1866.

Indhold: Den katholske Kirke i America. Den 15. September 1865 og den 15. December 1866. Kirkelige Efterretninger: Rom. Polen.

Den katholske Kirke i America*).

(Efter Cöln. Bl. af 19. Novbr.)

Dengang da den katholske Lord Baltimore i Aaret 1729 jammentømrede sit Blokhuus ved Bredden af Patapscofloben i det til den nuværende Unionsstat Maryland hørende af jevnt skraanende Højstrækninger omgivne Landskab, da havde han ingen Anelse om den Fremtid, der skulde knytte sig til hans Navn, ingen Anelse eller Tanke om den efter ham opnævnte Vidunderstad med dens hundrede Kirker, Academier, Bibliotheker og Museer; han havde ingen Anelse om, at denne Stad engang skulde blive en katholsk Bisperesidents, at det katholske Episkopat og den ny Verdens Klerus i Aaret 1831 der skulde forsamle sig til det første, i 1852 til det andet, og i 1866 til det tredie National-Concil; og endnu mindre kunde noget Menneske dengang have nogen Forestilling om, under hvilke Forhold denne Begivenhed skulde finde Sted i Dagene fra 7de til 21de October d. A. Ja selv for faa Aar tilbage, før Udbruddet af den blodige Krig imellem Unionen og Sydstaterne, drømte ingen Katholik om det

*) I Aaret 1765 havde Baltimore kun 50 Huse. I Aaret 1797 blev den hævet til en Kjøbstad, og havde allerede i Aaret 1830 c. 90,000 Indbyggere og 40 Kirker og Bedehuse for forskellige Confessioner. Concilliet i 1831 bivaanedes allerede af 6 Biskopper, en Administrator og 11 Theologer. Baltimore tæller nu c. 200,000 Indb.

mægtige Omsving i den offentlige Mening, der hiinjedes Verdenshavet skulde hidføre en saa gunstig Stilling for Katholicismen, som den, der ved den heromtalte Begivenhed er bleven vitterlig for al Verden.

For nærværende Tid er den katholske Befolkning i de nordlige Stater mere end dobbelt saa stor som i de sydlige, ihvorvel der dog i Syden gives adskillige Stater, i hvilke den katholske Kirke tæller flere Medlemmer end alle andre Confessioner tilsammen. Man faaer en overraskende Forestilling om Kirkens Udbredelse og Omfang i hele den ny Verden, ved at erfare, at det heromtalte Concil bivaanedes af 7 Erkebiskopper, 40 Biskopper, 122 Præster, af en Mængde Forstandere for geistlige Ordener, theologiske Doctorer, tre infulerede Abbeder og flere Ordensmænd. I høitidelig Procession drog hele denne Forsamling ud fra den ærkebiskoppelige Residens og ind i den store Kathedrale, medens alle Vinduer, Træer og enhver anden Plads, hvorfra Toget kunde oversfues, vare tæt besatte med Tilskuere. Man anslog disses Antal til c. 40,000 Personer. Allerede længe før den bestemte Tid strømmede den katholske Befolkning sammen i Kathedralen, ikke blot fra Baltimore, men fornemmelig ogsaa fra New-York og Washington. Maa man vel nævne disse to Stæder som de talrigst repræsenterede, saa kan man dog sige, at der ikke var en eneste By i de østlige Stater, som ikke havde en anstændig Repræsentation i denne storartede Forsamling af katholske Christne. I de forreste Rækker af Præsterne saae man flere af de berømteste Folkemissionærer af Redemptorist- og Jesuiter-Ordenen, deriblandt P. Fr. Kav. Weninger S. J., som har gjennemvandret alle Unionsstaterne i alle Retninger. Man saae endvidere Direktørerne for Præstefeminarierne i Milwaukee og Cincinnati, Generalvicarerne, som ere Biskoppernes nærmeststaaende Hjælpere i Diocesernes Styrelse o. m. A. Abbed Bonifacius Wimmer af den hl. Benedicts Orden — en ærværdig Skikkelse, under hvis kyndige Førelse denne Ordens Missionærer ere trængte frem til Civilisationens yderste Grændser i dette vidtudsprekte Land — var ledsaget af Forstanderne for de beskuede og bobsfærdige Ordener. Man havde her Keilighed til i

Biskoppernes Række at see en ærbørdig Skare af Mænd, der vare graaned i Kirkens Tjeneste, og saagodtjøm Alle vare kjendelig nebbøiede af deres Stillings anstrængende og byrdefulde Møie. Alle Biskopper og Erkebiskopper i de forenede Stater havde indfundet sig til denne kirkelige Sammenkomst, med Undtagelse af Biskop Dubuis af Galveston (i Texas), der dengang befandt sig paa Tilbagereisen fra Europa til America. Den første Pontificalmesse celebreredes af Erkebiskoppen af Cincinnati, Mgr. Purcel, under Opførelsen af Mozarts Messe Nr. 12. Præbiken holdtes af Erkebiskoppen af New-York, Mac-Closky. Hans Text vare de Ord af Psalmisten (Ps. 86, 3): „Herlige Ting ere sagte om dig, du Guds Stad ic.“ Efter Præbikenen henvendte Erkebiskop Spalding af Baltimore, som apostolisk Deleгат, i det latinske Sprog en Tiltale til de tilstedeværende Prælater, hvori han indtrængende lagde dem Vigtigheden af det begyndende Concilium paa Hjerte, og erklærede samme for aabnet. Efter Meddelelsen af den pavelige Belsignelse begav Processionen sig i samme Orden, hvori den var ankommen, tilbage til den ærkebiskoppelige Residens. Den Første, der blev underrettet om, at Conciliet var aabnet, var selvfølgelig den h. Fader i Rom; dette skete ad en Wei, ad hvilken en lignende Efterretning endnu aldrig er kommen til Rom, nemlig igjennem den atlantiske Telegraf. Telegrammet desangaaende løb saaledes: „De paa Nationalconciliet i Baltimore forsamlede 7 Erkebiskopper og 40 Biskopper bringe den h. Fader deres ærefrygtfulde Hilsen, og ønske ham Sundhed, Velgaaende, et langt Liv og uomstødelig Sikkerhed for hans Rettigheder igjennem alle kommende Tider.“ Conciliets Slutningshøitidelighed i Kirken den 21de October overværedes af Præsident Johnson og hans Datter Madame Patterson, der havde deres Plads tæt ved Høialteret, og med Aftentoget vendte tilbage til Washington. Conciliets Resolutioner ville først blive offentliggjorte, naar de have erholdt pavelig Approbation. De Erkebiskop Spalding ved Præfecten for den romerske Propaganda, Cardinal Barnabo, tilfillede Instructioner opstillede følgende Program: 1. Forbedring af de emanciperede Negeres Stilling; 2. Forsigtighed med Hen-

syn til Ansættelsen af omreisende Præster; 3. Oprættelsen af store og smaa Seminarier; 4. Den størst mulige Overensstemmelse med hele den øvrige Kirke i Henseende til Feste og Fastedage, saavel som Alt hvad der kan tjene til at forebygge, at den americanste Kirke skulde udarte til at blive en Nationalkirke; 5. Garantier for Kirkegodsets Utrænkkelighed, ved at overdrage dets Protection til den civile Øvrighed; 6. Stræben efter Enhed i Disciplinen. Dog den største Vægt lagdes paa Reger-spørgsmaalet.

Paa den Tid da Nebemptoristsædrene, Dr. Hughes, Dr. Pomeroy o. Fl. begyndte deres Missionsvirksomhed i de forenede Stater var den i America almindelig herskende Følelse ligeoverfor Kirken — den dybeste Afstø, parret med Frøgt. Den katolske Kirke gjaldt dengang Americanerne for et System af den unaturligste Ugudelighed, Daarskab og Forrykthed, til hvilket ingen hæderlig Mand turde bekjende sig. Geistligheden betragtede man som en Slags Dæmoner i Menneskestikkelse — saaledes betragtes jo Jesuiterne endnu den Dag idag af mange Protestanter — hvilke man paadigtede den djævelske Magt: at faae det Slette til at gjælde for Godt, og Djævlene til at anses for Engle! Kirkens Præster bleve overalt styede, behandlede som Fjender af det offentlige Vel, og ikke agtede den tarveligste Høflighed værd. Man omtalte sædvanlig dengang den katolske Religion som en giftig Slange, der maatte søndertredes. Og nu: 50 Aar efter denne Tid — hvilken vidunderlig Contrast! Et af de for nærværende Tid meest betydennde og udbredte Dagblade, „New-York Tribune“, offentliggjør en Artikel om Baltimorer-Conciliet, der, som en Udtalelse af et protestantisk Organ for den offentlige Mening, og som et Udtryk for den af samme repræsenterede Deel af det americanste Publicum forekommer os at være altfor interessante til at vi ikke skulde gjøre vore Læsere bekjendte med dens Indhold.

„Dette Concil,“ hedder det i samme, „maa i høi Grad fængsle den offentlige Interessé hos alle de forenede Staters Borgere, i hvad for en Confession disse end tilhøre. Den Kirke, hvilken de her forsamlede Prælater repræsenterer, er ikke

længer en Fremmed i vort Land. I de nu tilbagelagte 90 Aar af vor nationale Existens er Biskoppernes Antal steget fra een til 47, hvoriblandt 7 Erkebiskopper; og Præsternes Antal fra c. 30 til 2,700. Antallet af Kirkens Medlemmer kan vurderes til i det Mindste 4 Millioner, et Antal, hvilket, naar man undtager Methodisterne, ingen anden Confession i Unionsstaterne besidder. Interessen for Conciliet forhøies yderligere ved den Overveelse, at de romerske Katholiker ere talrigere end alle andre religiøse Samsund i hele den civiliserede Verden tilsammen. Katholikerne i alle Lande udenfor America ville derfor med største Opmærksomhed læse Beretningen om Baltimorer-Conciliets Forhandlinger Der er desuden een Omstændighed, som giver dette Concilium en særegen Betydning jaavel for Ikke-Katholiker som for Katholiker baade indenfor og udenfor vort Land. Her kunne nemlig alle Biskopperne i Øst og Vest, i Syd og Nord, saavelsom Forstanderne for de mange Munkeordener, som have taget Bolig iblandt os, saasnart Paven sammentalder dem, forsamle sig overensstemmende med Kirkens Love. Her behøver Kirken ikke at indhente nogensomhelst Dyrigheds Tilladelse dertil. Her paalægges ikke Discussionen nogen Indskrænkning, saalidt som her fordres nogen Garanti til Gunst for nogensomhelst Stats- eller Locallov; og saasnart Conciliets Resolutioner ere blevne stadfæstede af Paven, vil man bekendtgjøre dem i alle Stæder og Landsbyer, og lade dem fuldbyrde under enhver aandelig Sanction, hvorpaa Katholikerne have Krav."

Ovennævnte protestantiske Blad henteleder tillige Opmærksomheden paa, i hvor høi en Grad den Frihed, som den americanse Lovgivning forunder Katholikerne, contrasterer med de Hindringer, som visse europæiske Regjeringer lægge dem i Veien, og de Overgreb, hvorved de søge i alle Retninger at indskrænke Kirkens Selvstændighed. „New-York Tribune“ befunder sig dog i en stor Wildfarelse, naar den mener, at vor Kirke har en principiel Antipathi for de americanse virkelig liberale Statsinstitutioner. Vi ansee nemlig enhver Regjering, der følger den Norm, overalt at handle efter den sande Friheds Grundsætninger, hvad enten den saa kalder sig republicanst eller

monarkist, for i denne Henseende at være langt christeligere, end de Regjeringer, der følge den modsatte Maxime, men besmykke deres Angreb paa Kirkens Frihed og Uafhængighed af Statsmagten med Skinnene af Beskyttelse og Liberalisme. Kirken er, hvad Læren angaaer, den samme i Rom, som den er baade i de Lande, der ere givne til Priis for den russiske Despotisme, og i dem, der sthyres af Præsidenten i Washington; Statens Beskyttelse har sjelden været Kirken tjenlig. De Fremstridt, som den har gjort, og den Dag idag bestandig gjør i America, godtgjøre tvertimod paa den eclatanteste Maade, at Katholicismen, for at kunne trives og blomstre, ikke behøver andet, end hvad den til alle Tider har gjort Krav paa, nemlig den Ret, ikke at blive forstyrret af de politiske Regjeringer, og ved deres Indblanding i dens Anliggender hindret i Udøvelsen af sin høie sociale Mission.

Vi skulle endnu tilføie et Par andre Udtalelser om denne Begivenhed af ansete amerikanske Blade, der udgives og redigeres af Protestanter.

Det i Baltimore udkomnende conservative Blad „Gazette“ skrev under 8. October: „Åbningen af den romersk-katholske Kirkes andet Plenar-Concilium i de forenede Stater var ikke alene herlig og storartet som religiøs Cæremoni, men gav tillige riig Anledning til dybsindige Tankeforbindelser og ophøjede Betragtninger. Samtidig med nemlig, at man overalt i den gamle Verden hører det store Publicum — hvis Mening om alle baade jordiske og himmelske Anliggender fra Dag til Dag dicteres det af de Presse-Autoriteter, hvis Formynderskab de have udkaaret sig — omtale det som en afgjort Sag, at det verdslige Scepter saagodtform er fravristet den hl. Petrus' Efterfølger, og som en nærførestaaende Katastrophe, at han som en Landflygtig maa forlade det minderige og ophøjede Midtpunkt, hvorfra alle det store Kirkelegemes aandelige Pulsslag i Aarhundreder ere udgaaede, og hvortil hele den katholske Christenheds jordiske Pilegrimsfærd stunder hen, som til Maalet for alle Haabets og Kjærlighedens Vængler, og Gjenstanden for deres dybeste Ærefrygt — samtidig med disse Forventninger, ser man

den Kirke, hvis Overhoved man spaaer en saa mislig Fremtid, i denne ny Verdensdeel udfolde en Magt, der fornøyer Erindringen om dens aandelige Herredømmes meest glimrende Dage. Kirken St. Maria maggiore, den tredie af Roms store Basilikaer, var allerede et christeligt Tempel elleve Aarhundreder før Columbus opdagede denne Deel af Jordkloden. Det Guld, som blev anvendt til Forgyldningen af de smukke Cassetter i dens Vost, var det første, som fra America kom til Europa; thi det var en Gave fra Ferdinand og Isabella af Førstegrøden af deres nys opdagede Riges Skatte. Denne Kirke er endnu ikke gammel nok, til at dens Glands skulde være fordunklet og dens Skjønhed gnavet af Tidens Tand, men endnu den Dag idag dufter den Virak, der daglig antændes foran dens Altare, og den opstiger i de samme Diebliske, under den samme Troes høitidelige Cæremonier foran Tusinder af Altare, og blandet med de Millioner Andægtiges Bønner, der over hele Verden tilbede den samme Gud og Frelser, men som her, dengang hiint Guld opdagedes, endnu sadde i Hedenstabet's Mørke. Og nu, og her — i et Land, som forstørstedelen blev coloniseret af Protestanter — her samler sig i disse Dage, som Repræsentanter kun for en Deel af den katolske Kirke i America, et Concilium af Præster og Prælater, Erkebiskopper og Biskopper og infulerede Abbeder efter det samme Ritual og i de samme pragtfulde Gevandter, under Toner af den samme Musik og de samme opløstende Sange, som straaede og gjenlød i det gamle Roms prægtige Gader, da St. Maria Maggiores Basilika blev indviet, 1000 Aar før man vidste Noget om America at sige! Almindelige Menneskers Phantasi har ondt ved at hæve sig til Begrebet om en saadan Virksomhed; thi for at lade de Tanker, som udfordres hertil, vederfares fuld Retfærdighed, vilde der kræves en Macaulays Veltalenhed, og dertil en Philosophi, der naaer udover hans Synskreds! Dog, medens vi ikke drifte os til at drøfte et Thema, som næsten er uuddømmeligt, og fremkalder saa mange Tanker, angaaende hvilke de menneskelige Anstuelser ere meget deelte, saa finde vi det dog ikke desto mindre betimeligt, her at yttre, hvad vi længe have følt en sand Trang til at udtale, dette

nemlig, at den romersk-katholske Kirkes hele Holdning, under vore langvarige borgerlige Stridigheder og den nys endte blodige Krig, har aabenbaret en Kraft og Styrke, der har virket velgjørende paa et stort Antal af Borgere, som endnu for kort Tid siden vilde have betragtet ethvert af dens Foretagender med Uvillie og skinsyg Mistænksomhed. Paa yderst faa Undtagelser nær har denne Kirkes Geistlighed nemlig bevaret sine Hænder rene for Broderblod. Den har kun prædiket Evangeliet og de ophøiede Formaninger til Fred og til at fatte en god Villie, hvorpaa dets hele Indflydelse paa Menneskelivet beroer. Den har heller ikke vanhelliget sine Altare med hadefulde Emblemer, og ligesaa lidt forvandlet sine Lovsange til hevnfølsende Krigshymner. I begge de fjendtlige Armeers Leire optraadte den ubelukkende som Guds Sendebud, og, idet de Geistlige forbleve deres høie Kalb troe, helligede de sig midt under Balpladsens Rædsler og Hospitalernes Pestluft ubelukkende til Lindringen af de legemlige Lidelser og til at overbringe de Syge og Døende Religionens ophøiede Trøst. Derfor bliver denne Kirke nu æret af utallige Mennesker, som for ti Aar siden, forblindebe af Fordomme, bagvaskede den. Fordi den Kirke, hvis Tjenere de ere, idet den gjør Menneskene til Christne, lærer dem at elske hverandre, derfor bliver den med dens Tjenere af Tusinder betragtet som værdigere Repræsentanter for de himmelske Sandheder, end dem, der i Religionens Navn have næret Hadets og Tvebragets urene Bl. Denne Anerkjendelse udtales af Tusinder, der ikke bele denne Kirkes Tro. I alle den romerske Kirkes stolte Annaler findes der ikke noget skjønnere Blad, ingen ærefuldere Side, end den, hvorpaa dens Reenhed, dens urokkelige Standhaftighed og stolte Uafhængighed — dens Ligegyldighed ligeoverfor alle Magthaverne, hvad enten de true eller loffe — under den lange sørgelige Krig med Sydstaterne staaer optegnet."

Enhver Katholik vil, efter Gjennemlæsningen af ovenstaaende Linier, være enig med os i, at man før Krigen aldrig skulde have drømt om, at den offentlige Mening i America i en saa kort Tid skulde undergaae en saa total Omskiftelse til Gunst

for den katholske Kirke. Det tidligere af Fordomme udsprungte Had er blevet grundigt forvandlet til en Agtelse og Kjærlighed, hvoraf vi tør love os de skønneste Frugter.

Søndagsbladet „The Sunday Telegram“ af 7. October udtaler sig paa følgende Maade: „I dag begynde de ophøiede Cæremonier i Anledning af den romersk-katholske Kirkes Plenar-Concilium i Kathedralen, som er overordenlig talrig besøgt. Fra alle Dele af vort Land, baade fra Nord og Syd, fra Øst og Vest, have lærde Prælater og agtværdige Mænd forsamlet sig, for at raadslaae om Kirkens Interesser, befordre Christi Riges Fremgang og udbrede dets første og høieste Dyd, nemlig Kjærligheden. Det er en religiøs Forsamling, der ikke befatter sig med noget verdsligt Anliggende, men kun søger at berolige Videnskaberne ved kristelige Midler. Under høitidelige Cæremonier og med inderlig Andagt har man opsendt Bønner til den almægtige Gud om, at han vil give sin Velsignelse til det Arbejde, der begynder til hans Ære, at han vil forlene Wiisdom til at erkjende hans Villie, og Lyst og Kraft til at fuldbringe den. Denne Forsamling beskæftiger sig med de vigtigste Gjenstande, navnlig Omvendelsen af de frigitte Slaver; dens Niemed er at lære Menneffene at elske hverandre indbyrdes. Hovedsummen af dens Evangelium er Fred paa Jorden, og god Villie iblandt Menneffene; dens Opgave er den, at bringe Fred i alle faldne Menneffers Hjerte, og ikke det, at udsaae Had, Fjendskab og Tvebragt. Maatte dog andre Religionspartier lade sig belære af dette Exempel. Vilde dog hine Prædikanter, som søge deres Løn i Politiken, og finde deres Glæde i at ophidsse deres Tilhængeres slette Videnskaber, vilde disse dog betænke, at de ikke blot forraade Evangeliets Sag, men nedkalde Guds Forbandelse over deres Vantro! Gid det Drama, som her i disse Dage opføres for deres Dine, maatte foranledige dem til at anstille en grundig Sammenligning mellem den sande og den falske Christendom! Thi her er ikke Tale om, hvilken Politik man hyl-der; her er ikke Spørgsmaal om Landdelenes forskjællige Interesser, om Norden eller Syden og andet lignende; her er idag kun Tale om den korsfæstede Kristus, om Kjærlighed,

Barmhertighed og Fred, og dette samme Thema vil ogsaa blive Gjenstand for de paafølgende Forhandlinger! Den katholske Eenhed vil under disse, uforstyrret af alle verdslige Hensyn, udfolde sit eiendommelige Væsen; og, ihvorvel vi staae udenfor denne Kirke, kunne vi ikke andet end beundre dens hellige Tugt, som beroliger de menneskelige Vidensfaber, og besejrer fordærvelige Fordomme. Vi anbefale dens Exempel til Efterligning for de øvrige Kirker!"

I samme Retning udtaler sig hele den øvrige Dagspresse i Baltimore. Selv hos saadanne Blade, der tidligere ikke havde andet end Fornærmelser og Bagvaskelser tilovers for Katholiker og alt Katholisk, har den fordomsfulde fjendtlige Stemning givet Plads for Beundring og Høiagtelse.

Det største og indflydelsesrigeste Blad i America, New-Yorker „Herald“, stjæde endog ikke den Bekostning og Møie, at sende en særegen Correspondent hertil, som da ikke alene leverede en nøiagtig Beskrivelse af Festlighederne, men endog sendte denne tilligemed den fuldstændige Prædiken pr. Telegraf til New-York, saa at det Hele var at læse Mandag Morgen paa den meest iøinefaldende Plads i Herald. Bladet vilde ikke have gjort dette Offer, dersom det ikke anviste den katholske Kirke den første Rang blandt alle Kirker i dette Land!

Den 15. September 1865 og den 15. December 1866.

Da det afgjørende Tidspunkt for Udførelsen af Septembertractaten nu er indtraadt, og hele den katholske Verden alt længe i Uro og Spænding har imødeset den for Kirkens nærmeste Fremtid betydningsfulde Afgjørelse, som denne Begivenhed kan afstedkomme, unblade vi ikke at paaminde vore Læsere om den nærværende Tids Alvor, og under dens Uvisshed forberede dem paa en mulig uventet og overraskende Løsning af den Knude, som den revolutionære Politiks Ledere have stram-

met til en saadan Yderlighed, at de nu synes at staae forbløffede og raadvisle ligeoverfor deres eget Værk, og upaatvivelig føle en hemmelig Angst for Frugterne af deres Zdrætter, til hvilken den virkelig katholstjindede Christenheds Bekymring for Kirkens og den h. Faders Skæbne forholder sig som Kjærlighedens skjulte Lidelser og Kampe til Hadets og Selvfjgens fortærende Nag. Den første Slags Lidelser bæres tillidsfuldt og derfor let, i den Bevidsthed, at de ere Prøvelser, der maae have deres Tid i denne Verden, saaledes som denne nu engang er. Troen seer altid tillidsfuld Himlen aaben over sig; den veed, at Gud vel taaler meget af Menneftene, men at han ikke lader sig spotte; og Haabet til hans Retfærdighed og Barmhertighed overvinder den nærværende Tids Piinagtighed, fordi det har Forvisningen om den endelige Seir! De Magter derimod, der her i Verden sammenrotte sig om at forstyre den Orden, som den levende Gud har gjort til en Betingelse for al Betsignelse over den timelige Verdensudvikling, de have tilvisse for nærværende Tid meget alvorlige Bekymringer at overvinde. De have troet at kunne imponere den almægtige Gud ved det Angreb en masse, som de længe have forberedt, ved Tallet og Omfanget af de Kræfter, de have sat i Bevægelse. Men deres Tro og Tillid til det, som de kalde „Fremstribtets“ og „den gode Sags“ Seir, denne Tillid, som det vilde Raab mod Kirken og dens Overhoved roser sig af, er hverken meer eller mindre end en blind Trods, der er udhulet af Tvivl, og det Haab, de pralerist udtale, er derfor den pure Fortvilelse. Thi for Vantroen er alt Kommennde usikkert; den seer kun paa det Nærmeste, og forfølger trodsigt sit Maal, indtil den trøstløs og haabløs staaer ved Randen af den gabende Afgrund! Troen seer derimod driftigt ud over alt det Nærmestliggende, over alt det Forbigangne og Omstiftende, og henstiller Alt rolig til det guddommelige Forsyns Afgjørelse. Dens Løsen er, at „Alt maa tjene dem til Gode, som elste Gud“. Lad dette sibste Ord minde os alle om det Middel, hvorved vi fra Dag til Dag skulle bestyrkes i den Tillid, der i hiint Haabets Ord altid finder Trøst og Kraft til at bære Alt, hvad den kommende

Tid kan bringe. Dette Middel er alle Troendes forenede Bøn for Kirken og dens Overhoved, vor h. Fader, der nu staaer, ligesom Han, hvis jordiste Afbillede og Repræsentant han er ligeoverfor alle denne Verdens fjendtlige Magter — omgiven af falske Vidner, anklaget af denne Verdens Overster, og forhaanet af dens Pøbel, der nu som fordem raabe: Vort med denne og giv os Barabas løs! Vort med al guddommelig Autoritet! Vort med alle Skranker for Lovløshedens, Korfhygens og Egenraabighedens Herredømme i Verden; men Frihed, ubunden Frihed for alle Revolutionens vilde Furier! I denne Skiftelse gjenlyder i den nærværende Tid de oprørte Mæsers vilde Skraal mod den guddommelige Sandhed og Ret. Men det var kun eengang, at Verdens Frelser efter Guds besluttede Raad og Forsyn saaledes skulde hengives i Synderes Hænder! Nu throner Han, som sit Riges evige Konge, ved Faderens høire Haand, alle fjendtlige Magter ere for evig lagte under Hans Fødder, og deres Anslag formaae ikke at forstyrre Fuldbyrdselsen af Hans Almagts og Viisdoms Raadslutninger, hvorom Hans troende Folk uafslædig beder. Kirkens forenede Bøn er en af dens høieste Herre selv anordnet Magt, igjennem hvilken og overensstemmende med hvilken Han regjerer baade Kirken og hele Verden saaledes at „Alt maa tjene dem til Gode, som elske Ham!“

Rirkelige Efterretninger.

Rom. Den franske Gesandts, Hr. de Sartiges' Reise til Paris i forrige Maaned synes at have en særegen Betydning. Ifølge „Eblner Bl.“ overbragte denne Diplomat Kaiser Napoleon et udførligt Memorandum angaaende Kirkestatens hele Tilstand, hvilket Kaiseren allerede forrige Vinter overdrog Gesandten at affatte. Denne sidste vil nu have Leilighed til mundtlig at meddele sin Herre den fornødne Commentar dertil. Paa den for Afreisen bestemte Dag søgte Hr. de Sartiges nemlig at formaae Paven til at anmode Napoleon om en Forlængelse af

den franske Occupation af Kirkestaten indtil Slutningen af Aaret 1867, for at Canonisationshøitidelighederne tilligemed Petersfesten kunde feires uden Fare for de Forstyrrelser, som Gesandten meente, i modsat Fald kunde befrygtes. „*Dr. Gesandt*“, svarede Pius IX. da ganske aabenhjertigt paa dette Forslag, „Kaiseren har ikke raadført sig med mig, dengang han undertegnede Conventionen af 15de September f. A. Dersom han nu støder paa Vansteligheder i Henseende til Conventionens Udførelse, saa maa dette ubelukkende blive hans Sag; han maa vide, hvad han har at gjøre!“

Den romerske Correspondent til „*Monde*“ beretter det Samme.

— Pariserbladet „*Monde*“, der bestandig har udtalt den Anstuelse, at Paven under visse Eventualiteter, navnlig Udbruddet af et Oprør og Piemontefernes Indmarsch, maatte forlade Rom, gjør, i Anledning af den mærkværdige Allocution af 29. Octbr. om de italienske Forhold efterfølgende træffende Bemærkninger: „Denne Allocution er ikke den liberale Presse til Behag, thi dens Organer beklage alle meget, at Paven kan tænke paa at forlade Rom. Det er saaledes indlysende, at just de, der søge at gjøre Opholdet i Rom til en Umulighed for Pius IX., ere de eneste der ønske, at Paven skal forblive i Rom, efterat denne Stad er kommen under Victor Emmanuels Herredømme! Man mærk sig vel, at Revolutionen af 1848 begyndte med Bivats og Ovationer for Pius IX., men senere behandlede ham som sin Fange. Man har heller ikke glemt, at Ludvig XVI. i Revolutionens første Tid beæredes med Titelen af den franske Friheds Genopretter, men at han sex Maaneder senere blev ført til Ketterstedet! Naar vor Armee ikke længere er i Rom, ville Pavens og den h. Stols Fjender sandsynligviis indtage vor Plads . . . Men det har lige fra de tidligste Tider viist sig, at Paverne ikke kunne have Residentens tilfælleds med Konger eller Kaisere. Constantin forlod Rom, og efter hans Tid ere Kaiserne aldrig mere vendte tilbage dertil. Enhver anden Politik, end den, der vil opretholde Pavens af enhver verdslig Magt uafhængige Souverænetet og Residentens i Rom er Schisma og Revolution. I denne Retning er den nyere Historie ligesaa riig paa Beviser som den ældre, og Revolutionen er ligesaa fuldt overbevist herom som vi; men den paaستاar ikkebestomindre bestandig, at den aldrig tænker paa at fordrive Paven fra Rom! Denne hykkelske Løgn brændemærkes tilstræffelig ved den hele Række af Kjendsgjerninger, der udfylde Pius IX. thveaarige Pontificat. Nei, Paven og Victor Emmanuel kunne ikke boe tilsammen i Rom! Den hl. Stols Uafhængighed har hidtil været sikret ved de flere mindre Stater som omgave den. Dannelsen af Kongeriget Italien forandrer derimod totalt Verdens moralske Rigevægt, idet det fordsømmer

Franckrigs, Spaniens og Østerrigs katholske Befolkninger til en Slags Basalstilling. Den katholske Kirkes Overhoved en Underjaat af Victor Emmanuel! Det er dog i Sandhed et mærkværdigt Indfald af Revolutionen. Franskmændene skulde altsaa i Fremtiden nødes til at indhente Victor Emmanuels Samtykke til enhver Forhandling med hele Kirkens Overhoved! Vilde dette dog ikke være Galtskab? Det skulde derfor slet ikke forundre os om Pius IX. bortfjerner sig fra Rom, for at lade mulig foretaende Storme udraase!

— Samme Blad siger i en anden Artikel om samme Gjenstand blandt Andet: „Paven har talt; han er forberedt paa, om det gjøres fornødent, at lide Martyr døden for at forsvare Kirkens Rettigheder, eller han vil i et fremmed Land søge et Asyl for sin Uafhængighed. Vi have længe været paa det Nene hermed; vi have længe vidst det, at der aldrig kan være Tale om nogen Forsoning mellem Paven og Revolutionen . . . Christi Statholder en Martyr eller Landsflygtig! Saavidt er det kommet med Paven for hvem den franske Armee for sytten Aar siden aabnede Roms Porte, og hvem man i lang Tid derefter beskyttede mod enhver Fare. Vi behøve ikke at fortælle vore Læsere, at Pavens energiske Beslutning har bragt den revolutionære Presse til Raseri over, at „Paven undslipper den“. Pius IX. Martyr! — — I Sandhed, man føler hemmelig, at dette vilde være Pavedømmets største Forherligelse, at Kirken dermed vilde tælle en Storhed mere, Himlen en Betjender mere! Det er jo netop dette, som det revolutionære Frimureri ikke vil; det er jo netop dette, som det meest af Alt frygter! Det kan heller ikke skjule for sig selv det mægtige moralske Indtryk som Pavens Exil eller Fangenskab vilde frembringe over den hele Verden. Dets længe attraaede Formaal — at knuse Katholicismen under Røgnens og Dagvæstelsens Vægt, at tilintetgjøre den ved at besudle den med Gadesnavs, dette priselige Formaal vilde da være aldeles forfeilet! Thi det, hvorom Revolutionen har drømt, det som fattes den er — en Pave, der blev svag og betænkkelig ligeoverfor Farer og Trubler, en Pius XI., der gik paa Accord med sine Fjender ved at modtage en Rente af nogle Millioner til Bytte for den timelige Krone, der er et Pant for hans Uafhængighed! Med eet Ord: Revolutionen vil have et Pavedømme, der i moralsk Forstand gjør sig skyldig i et Selvmord! Den har unægtelig i denne Henseende et skarpt Blik; thi Pavedømmets hemmelighedsfulde Magt over Verden hviler udelukkende paa et moralsk Grundlag. Saafremt det var muligt at fjerne dette, vilde hiin Magt ganske vist være tilintetgjort. Men den h. Faders faste Holdning, hans urokkelige Beslutning, hellere at lide Døden, end at forraade den h. Stols Rettigheder, tilintetgjøre alle den revolutionære Snu-

heds Anstrængelser og Planer. Med Rette sige vi derfor -- og udtale dermed i vor Mening den hele kirkefjendtlige Veirs bønkelige og beklemt Følelse --: „Paven undslipper sin Fjende!“ Han slipper uskadt ud af alle de Snarer, Verden har lagt for hans Fod, hvad enten han lider Døden, eller han vælger Landflygtigheden; thi han vil ogsaa i sidste Tilfælde i det mindste redde sin Frihed! Han kan i saa Fald vedligeholde Forbindelsen med alle Kirker i hele den katolske Deel af Verden; han kan udføre det Hverv, som Kirkens Stifter har overdraget ham -- at lære alle Jordens Folk . . . Ja Gud være lovet! Alle de fjendtlige Magters Bestræbelser ere blevne forfængelige! Et eneste Ord af Christi Statthalder har været tilstrækkeligt dertil: Hellere Døden! Hellere Landflygtighed! Et i Sandhed ophøiet Ord, der maaskee skal blive Civilisationens frelsende Planke under Tidens store Skibbrud, ligeoverfor den Afgrund, der gaber Samfundet imøde. Thi, lad os ikke skjule det for Samtiden: Det gjælder netop Civilisationen! Al Autoritet, den hele sociale Orden, Eiendommen, Familiens Helligdomme, det er Alt angrebet og truet i Pavens Person!

Polen. Den græst=unerede Biskop Kalinski, som for ikke længe siden blev transporteret fra sit Dioces Chelm til Wietka (i den nordlige Deel af det europæiske Rusland), og ikke til Siberien, som nogle Blade meldte, døde af et Slagtilfælde kort efter sin Ankomst til ovennævnte Sted. Biskoppen var 68 Aar gammel. Den ufornødte Deportation, og den dermed følgende Forstyrrelse i Forening med den i saadanne Tilfælde brugelige Fremgangsmaade, navnlig den hensynsløs hurtige Transport uden al Ro og Rast til et 200 Mil fra hans Hjem beliggende Sted i det høie Norden med et meget strengt Klima, disse Omstændigheder tilsammen give tilstrækkelig Forklaring med Hensyn til Biskoppens pludselige Død. Denne høist ærværdige Overhørdes politiske Forbrydelse bestod ifølge det officielle russiske Regjeringsprog i, at han skal have antaget en fjendtlig Holdning ligeoverfor Czarens Regjering, og modsat sig hans „gode Hensigter.“ I ethvert andet Tilgemaal vil Grunden til denne Hædersmands Landsforvisning (og Død) ingen anden være end den, at han var en ivrig og trofast Katholik og en aarvaagen og samvittighedsfuld Hørde over den ham betroede Hjord, og følgende maatte af al Magt modsætte sig den af Czaren tilfattede Fusion af de katolske Ruthener med de schismatiske russiske Elementer. Biskop Kalinski har saaledes deelt Skæbne med Erkebiskop Felinski og saa mange Andre, der have maattet bøde for deres Troslab mod den katolske Kirke med Fængsel eller Landflygtighed. Tidligere ere 4 rutheniske Diocesser berøvede den romersk-katolske Kirke. Ruslands „gode Hensigter“ med Bispedømmet Chelm ville derfor neppe kunne misforstaaes!

Marieforeningen

holder sit ordentlige Møde Søndagen d. 30. Decbr. Efterm. Kl. 4.

Kirkelig Kalender og Erindringsliste.

- Søndagen d. 23. December. 4. Adventsøndag.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3. Adventsøndag med Katechese. — 24. M. Vigilie til Julefesten; besøget Fastedag.
- Tirsdagen d. 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjøbet.** 1ste Juledag Form. Kl. 5 første Levitmesse. Fra Kl. 6 1/2—9 hver halve Time en stille h. Messe; Kl. 9 1/2 og Kl. 12 stille h. Messe. Kl. 10 anden Levitmesse med Festrædiken. Efterm. Kl. 3 Vesperandagt.
- Onsdagen d. 26. December. Sct. Stephanus' festlige Mindebad.** 2den Juledag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsøndag. — 27. Lo. Sct. Johannes, Apostel og Evangelist. — 28. F. De uskyldige Børn. — 29. L. Thomas, Biskop og Martyr.
- Søndagen d. 30. December.** Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Andagt.
- Mandagen d. 31. December. Silvester, Pave.** Kl. 6 Aften holdes en høitidelig Takkeandagt med Prædiken og „Te Deum“.
- Tirsdagen d. 1. Januar 1867. Jesu Christi Omstørelse.** Nytaarsdag. Kl. 8 og 12 stille Messe. Kl. 10 Høimesse med Prædiken. Kl. 3 Festsøndag. — 2. D. Octavdag af Sct. Stephanusfesten. — 3. Lo. af Sct. Johannes' og 4. F. af de uskyldige Børns Fest.
- Fre dagen d. 4. Januar.** Kl. 8 1/4 Broderskabsmesse og om Aftenen Kl. 7 1/2 Andagt til Jesu guddommelige Hjerte. — 5. L. Vigilie til Epiphani.
- Søgnedagsgudstjeneste i St. Augustin Kirke:** stille Messe Kl. 7 og 8 1/4. — Skriftemaal: Form. Kl. 6—9. Lørdag aften: Kl. 5—8. — Korsvei: Fredag Efterm. Kl. 3—9. — 3 Kapellet (Tolbbodveien 14) stille Messe Kl. 6.

NB. Med et af de første Numre i næste Uargang skal følge Titelladet og Indholdsfortegnelsen til nærværende 14. Uargang.

„Statistisk Kirkevidende“ udgaaer hver anden Søndag. — Subscription paa denne Tidende modtages i Kjøbenhavn hos Bladets Forredningskommissionær, Hr. Grosserer C. F. Lohrer, Gøttersgade 5, og i alle Boglader; i de danske Stater paa de hnl. Postkontoirer. Prisen er 3 Mk. Kvartalet, enkelte Nummere à 8 ø.

Kjøbenhavn.

S. Trøgers Bogtrykkeri.